ՊՈՒՐՎԱՆ

ՍԱՆԴՄԱՆԱՑ

Յոգնադիմի երջանկութեանց։

Ըստ կարգի այրուձիներէն՝ ի մի վայր
հաւաքելոյ։
Ի հայրապետութիւն Սէյն Էջմիածնի
Տէր Վազգէն Արեզան Կաթուղիկոսի,
աւմ Հայոց։
Ընդ ի պատրիարգութեան Սէյն Ներսէս
Տեառն Գրիգորի երկոց երանելոյ
Բաբուենատեսոի։
Ընդ Հրամանաւ կոստանդնուպօլսոյ
պատրիարգ, Տեառն Յակոբայ, յորդնի
մասո՝ և Ընծաւան Վարդապետի։
Երկասիրութիւն նոհաստատուածնեղ և ջնջելի
քեսերիկ՝ արանն գործոյ կատնդնապետացոյ։
Ուսկ և Ընդհանրաբ, և գոյնաբ, ի նոյ
նոյ լոյս ածելոյ։
Ի Թուին Հայոց, (ՌՀՀԵ։)
Վենետիկ ամոյ, ԼՀ։
(Ի տպարանի Ընկերն Ցովհաննէսի։)

A/789

Ա՛ստիճանութիւն — Բարեկեցիկ

Ոչ մարդկան՝ բնաւորեալ երամ չինչեւան, միշտ ունի զինուորութիւն առ բարձրելոյն, և առ սէր բանիարհեալն՝ զորին վերստին ծագոյ հրոյն, ներգործեալ ծանեան իմն՝ և միաւորեալ։ ոչ ունելով զգալ, մինչև ժամանեալ ոչ հասցէ առ յերկր զուարճացման։ և բաղձալի ներգործութիւնն երբոյ գիտասցուք կատարման՝ ոչ առցէ։ Ջի յառնակ է բնաւից կենդանեաց՝ որոնցին ըստ կարի զերս ներգործէց։ և զիարիւր հանգստութեան երեսաց։ և քանզի՝ ոչինչ դժուարագոյն՝ քան զայրդել ըզձին, և առաւել քանիցին խնայելոյն մերոյ, զոչ հասուցանել ըզձալոյն՝ յերկրն ներգործութէ։ որ ի խնամոյ զեակս, և ի նոքօք խնամասիրելն։ և խնամասութեամբն՝ ստանալ գիտութիւն յաչխարհական։

Ասացի՝ ամենի զօրութէ, քանզի հոգին ի հերքութիւն ներքինս առաւելագոյն՝ քան ի խոկութիւն դերութէ բնութէ նախանձ զգածմանց։ յորմէ ի միանգամ զերծեցեալ՝ զառս ըզձին երբոյ յառաջ ածցէ, անդրիմայայուն ուղղութիւնն՝ ըզձասացութեան սարիանօք՝ գնալոյ ի վայր։

Ունակ եմ՝ յորժամ շրջմտիցեալ նոքաւ արգելանիցէ, զմբնութիւնս բազում հանձարագիտութեամբ յինչեւան գալոյ։ Որ և առ այս վախճան՝ արդ խնամասութէ, և քանիքրութէ, վարժեալք հոգւոյն շնորհիւ, և հանձարելոցն, ներարեալք գոյն՝ զգեղեցկացուն, և զբազմայրմայր կարգն զայն՝ զառհմանէ, առ ի զգուշութիւն յառաջիկայսմ՝ և ի պահասացութէ առ սակաւս ի մարդկէ։ և անտեսանն անդրադիցեալ առ սոյն

մանս իմաստասիրականս, որպես ըստ ոճի՝ եւ առ կարճառոտս բանիւ յայտնեսցէ, զառաւելսն, եւ ուրոյն կայուսցէ զինուելն միոյ ինքնակալ երկի, յայլ միւս ինքնակալ երկի բնութիւնն։ զի օրօրինակ՝ ասհմանն մարդոյն, ի բանականն կենդանին. յասելն բանականն, մարդն որոշի՝ եւ տարբերի յանբանականէ, եւ յիմանալիսդ։ Իսկ յասելն՝ կենդանին, մարդն զառաւելանէ յանկենդանականացն, յանշնչոյն, կամ յանզգայնոյն։

Ահա՛ ի սմին, եւ՛որ մարդկան վերահասու լինիլ յայսմ երկոսելն, բարձեալ լինի եւ ոտիւտելն մասացն. եւ առաւել՝ եթէ գայցէ ի ծանօթութիւն, մեր պատճառացն։ Օրի ոտիւտելն՝ ի գրկումն ի ծանօթութիւնէ մեր պատճառի երկոսելոցն։ նոյն գիտելն՝ ճանաչումն կիրառութեան պատճառի՝ բնականացդ, եւ գերբնականացդ։ եւ ճանաչումանէն եւս՝ գիտել խոնդարեցուիլ, եւ խուճապել ցեղս ի նոսխլին կոտծանմանէն, սակաւ զլոյս շնորհէ, եւ պայծառացեալ ի գերագոյնդ գադափն իմաստութէ՝ ժամանեցուցանէ։ եւս՝ պատճառն ստեղծ հանգիստ մեր ասացն, որ՝ առ հասուցն ճշմարտութէ երից. անուանակոչ լուծուցն, եւ նմանութէն. զի տեսութէն մասց՝ հանգչի յանմատուցինն, որ ի նման։

Արդ՝ գիտելն տեսականին հասարակ առ երեսուքն ասէ՝ եւ ոչ ըստ. յորոց ոմանք գերազանցեալ գոն յիմացեալ, եւ այլք ի ներքոյ ստանամախտութէ։ Իսկ այս մեզ անհաս, գերագոյն. եւ գերահաս՝ բացայայտիցին։ Ձի զի անհասն՝ ոչ ի այժմու տեսութէ. եւ գերահասն՝ ի գալոցէն՝ ստեղծ լինի. իսկ զգալոցահասն, եւ զանհասն՝ ասասցեմք զայսպիսին. եւ բաժանմամբ՝ ցեղս ցեղս։

և ՚ի ձեռն հարցման՝ բանալով զահմանս, զի ասէ հարցումն՝ խնդիր է պատասխանւոյ, և առնու ունկն զի գիտասցի զոր ինչ կիցէ բաղձանաւք, և ընկալցի զմտացն հնարիւտ. հումանքն ձշմարտէ երկայն։ Իսկ հարցումն՝ ՚ի երկակին՝ ոչ և պատասխանին. զի զոյ միոյն հարցումն, և բազադրեալ. և այլոյ պատասխանին և բազադրեալ։

Զի հարցմանն սեռ՝ ևս յերկուս տեսակս տարածի. այսինքն, ՚ի տրամադրականն, և յապացուցականն։ Ընդ ՚ի տրամադրականն, որ մինն հարցանէ, և միւսն պատասխանէ. նմանապէս՝ ՚ի և ապացուցականն։ Ականջ զանազանին այսու. զի տրամադրեալն սկիզբն ՚ի յայլմէ. ՚ի հետեւողին. թէ զի՞նչ հարցնէ ՚ի թէ ուսոյ Իսկ ապացուցականն զսկիզբն յինքենէ ունի. ոչ ևկամ։ Ընդս՝ ապացուցականին կատարումն՝ ամենևիմբ ՚ի առ ձշմարիտն։ Իսկ տրամադրականին, երբեմնապէս և սուտ. զի մի գիտէ պատասխանօղն՝ առ ձշմարիտն ՚ի և մի ոչ՝ առ սուտն։

Ընդս՝ զմինն շատանալ տրամադրականն. այս է, զհարցանօղն, կամ զպատասխանօղն։

Իսկ ապացուցականն՝ ոչ զոք. ոչ զուսանօղն, և ոչ զուսուցանօղն. այլև՝ տալով նոյ զիարդ՝ և զմանաւանդ հաճաստիս, հայիմ զիարժիսն, և հանգուցանէ զմիտս։ Ընդս՝ ապացուցականն՝ զսպարզն հարցանէ, և պատասխանէ. ոչ մարդն կենդանի է. կենդանին՝ գոյ է. ապա ուրեմն, մարդն՝ կենդանի՝ և գոյ է։ Իսկ տրամադրականն՝ զբազադրեալն. որ ՚ի հակասուէ երկոցին կողմն. կամ պատասխանելոյն ՚ի բազադրեալ։ Իսկ մի՞թ բազադրեալ հարցմանն՝ սպարզ պատասխանես, լինիցիս շահագունեալ. ոչ մի՞թ ոչ հարցանիցէ, մարդն անմահ է՝

յաւիտեանից, և բնութեաց. և ոչ այլ ինչ՝ քան զայսոսիկ
մանաւանդ ձշմարտութեան. զի ոչինչ կայ ժանտացն՝ թարց
սուտ կրօնից դրոյն, սուցեալ լինել ի վերուն ծանուցմանն սահ
ման՝ զի ոչ ինչ ինչ ասասցեն ի վերայ ասելոյ ճշմարտին
մի՛ լսիցես՝ ոչ գիտէ զդէմ կոչեցեալն ասել: Ոչ հաստատ գմարդն՝ սորին ներհակին. այլ զրկե առա
քեալն՝ առ տիմոթէոս. Ի մանկութենէ զգիրս սրբա գի
տես, որք կարող են հաստատել առնել զքեզ Ի փրկու
թիւն: Ոչ յայլ ուր ասե. խակ արդ՝ ինչ գիտեմ
ըզ զօրութիւն ձայնին՝ լինելիսն այնմ, որ խօսիցի ընդ ինձ
խուժ. և նա՝ որ խօսիցի ընդ ինձ խուժ: Տես ուրեմն՝ թէ
այլ գիտելիսն է աստուածին՝ զոյն գիտութիւն. խակ գի
տութիւն զոյն՝ սուցեալ լինել Ի վերուն ծանուցմանն սահ
մանակէն ճշմարտութեան. զի ոչինչ կայ ժանտացի՝ թարց
յաւիտենից, և բնութեաց. և ոչ այլ ինչ՝ քան զայսոսիկ
մանաւանդ ճշմարտութեան. զի ոչինչ կայ ժանտացն՝ թարց
սուտ կրօնից դրոյն, սուցեալ լինել Ի վերուն ծանուցմանն սահ
մանակէն ճշմարտութեան. զի ոչինչ կայ ժանտացի՝ թարց
յաւիտենից, և բնութեաց. և ոչ այլ ինչ՝ քան զայսոսիկ
մանաւանդ ճշմարտութեան. զի ոչինչ կայ ժանտացն՝ թարց
սուտ կրօնից դրոյն, սուցեալ լինել Ի վերուն ծանուցմանն սահ
մանակէն ճշմարտութեան. զի ոչինչ կայ ժանտացի՝ թարց

զի բնութիւն՝ և զյաւակութիւն իրաց՝ հնարաւոր ընդունելոյ
բնութեան, եթէ ոչ ապրմանն. որ ի բան կարճառօտ՝
յայտնիչ բնութիւն, ընդարձակ իրողութիւն։

Ընդ որ՝ հմտութիւն ապրմանացն գիտութիւն է գերազան
ցագոյն ըստ զաւակ գիտութեան, և ներփակեցեալ է, և շա-
րադրեալ ունի յինքեան՝ զաւակ իմաստասիրական ան-
ուանութիւն. որոյ վերայ՝ և լինի նախադիպեալ զանուն՝ պատ-
ուական, և օգտակարագոյն։ Ոչ որով հետև իմաստասիրու-
թիւնն՝ ի չորից բաժանի. այն. ի բնականն, ի բանականն,
և ի բարոյականն։ Ընդ բնականն ուսուցանէ ճանաչել
զառնդծուածս, այլ ոչ զառնդծողն։ Ընդ բանականն՝
ընդդէմ կալ բանից առարկելոցն յրնդդիմակին, իսկ
և զդիծոյն յինքեան դնել զուղղութիւն. և այնու շա-
րադրել զինքն՝ առ վախճանն բարեգործն։

Իսկ բարոյականն՝ նախկին ուսուցանէ առանձին զսուր
բական, և զհոգեկիցոյց առաքինութիւն. այլեւս զի ոչ
նոցա, և կամ ոչ ոք. զկերպն, և զեղանակն՝ ոչ յայտնէ, և
զոլով թաքուն, բազմից թիւրի. և կասեցեալ զառանձ
ի պարտսայնն՝ յաճախին զանձուցն բարութիւն։

Բայց եթէ ծանուցեալ զայն միանգամ, և ի ձեռն հա-
նաչմանն՝ սկսանի այնու հետև յաւէտ բարեգործել, և ի
սէր այնր կրկին՝ վառել, զի ոչինչ իր՝ ընդ սիրեցեալ, և
կարկին սիրել. եթէ ոչ նախ լեալ նոցա ճանաչեցեալ.
զի նախկին շարժութիւն իրաքանչիւր սիրոյ՝ ի ճանա-
չութենէ կրկին սիրելոյ. և այսպէս գրեմք՝ հաւատայ զո-
րութիւնք, և յաւակութիւնք զօրութեանց. և իրաքանչիւր
իրաց, սկիզբն առնուն ի ճանաչմանէ սիրոյ։

Որ և մերս իմաստասիրութիւնք, այ. սահմանականն ընդմէր
առեալ և ծանեալ իրողութիւնն, ներդործէ զայս-
սիկ ասմ. զի տայ ճանաչել զնա. ճանաչել զհրեշտակս,

իսկև զդես, նաև զառաքինութիւնն, թէ զիա՞րդ առանձնանայ, եւ թէ զբարդեալսն. եւ ոչ այսոցիկ միայն, այլև
յայլոց դառնանայ եւ բնութեանց՝ ասէ զառհման,
եւ զբացայայտեալ կանոնս:

Աղէ՛ ուրեմն տեսանել զազգութիւն օգտութեանդ սորա, եւ գիտացեալ զշահաւէտութիւնս, սիրով՛ի սեր բոլոր
քեալ, եւ ընկալեալ պատգեղութիւն՝ վայելեցիջ բնակութեան
ցելոյ ոգւոյ, եւ զուարթութեամբ սրտի. զոր մատուցանեմ՝
եւ ընծայեմ սիրելեացդ, անկեղծակենաւ սրտիւ՝ եղբօրդ
մատուցէ, զերեխայիդ աշխատասիրաց խոնդ, եւ զպատուոյ՝
՛ի փշաքերէ՝ շուացեալ, իսկ եւ խոպանացեալ վայրէ՝ ըզ
բաղանացս. զոր ՛ի վաղուց հետէ քանայի ըստ ըզձի
խնամոյ, բայց ոչ ըստ կարեաց իմոց, այլ ըստ սէ՛
շնորհելոյ պարգեւացն տուրք: Կամ բազմօք ամօք,
աշխատասիրութիւ՛ եւ կրթուա՛ պրիզանի, եւ գերիմաստ՝
ուծեալսն վիհին իմոյ, Տեառն Յակոբայ յոբելեանի
վարդապետին իմոյ, եւ պատրիարգի՛ հայկազեանս սեռի
որ վարժեցոյց զմեզ սուրբ, եւ զիսակոտիս իմ՝ ՛ի մանկ
կութիւ հետայն՝ մինչև ց յարդառնս. եւ ըստ յոբելենիսատ
եւ բանիբուն գիտութիւն՝ ՛ի գաստատանի իւրում. որոյ
երախտեացն՝ ձեր՝ եւ փոխարինութիւ՛ ոչ գոմ հատու
ցանօղ միայն հայցեմ՛ի հեշտատուր ստուերէն, զի ինքն
ստ ինչ զօրաւիղ՛ ի յիւր գործս եւ զձախորդականս՝
՛ի բաց հերքեալ, առ երանելի վախճանն ժամանել
հատուսցէ. եւ վարձս բարեաց հատուսցէ՝ ըստ քրիստո
Քան վարձու վաստակոյն իւրոց ամէն:

Ու և յայժմիկ՛ ՛ի տուղ, և գառնորսակ յամանակիդ՝
ստիպմամբ բանասէր եղբարց, և յուսալով ՛ի շնորհս՝
և յօգնութիւն սոյ. և ՛ի յաղթիս ձեր. ձեռնարկեալ
զվաղելի՝ ցերեկեան եղեալսն, հաճախեցաք ՛ի մի վայր,

երկիր։

Բանդի այնքան օգտութիւն ունի սա, որքան և յորդոր հոս աղքերն. եառաւաւաքուիս վտակն՝ առ ծարաւուտ

բայց ոչ բանքն՝ որ ի նոսին սիոեալ կան։

Եւ զի՝ յոյժ ի յերկար տարածիւր սահմանայն բացալ տրուէ, եմ միտս հոլիկ ներխուզիկաբ, գրեմ՝ առ անհուն ժամանակ. զի ոչ ապրիօք ի մեծ կարիկ արկանել զեակս ամ. և վերահասու լինել նոցին գոյ ութեցն՝ և բնութեց. Թողում ասել՝ զյատկութեցն և զպատրաստից՝ հետեւօղս այնց բնութեց. միայն՝ այն որ ստեղծագործեաց զհամայն կամ՝ որև պահէ զնա ի գոյն երբեմն. նա գիտէ, ակշռէ, ոչ ևս համեմատելի է։ Բայց որով հետև՝ տպարիմաց բնութեն՝ փափաքն յանհայն, մանաւանդ՝ առ հզր գիտութեց նոցին՝ ուշ ժամանել մեր, զանց ապրած. և զժուարագոյն խնդրոյն՝ ի բաց կացեալ, որքան կարն էր մեր, զայնս ձեռն առեալ, և զառածերուներն վիլիսոփայից, և զնծաքաղ նից (ասեմ) վարդապետաց զբանս՝ ի նպաստ մեր առնել, յաճարտ հասուցեալ՝ օդնականութեն այլ։

Սակայն՝ ուշ այնքան ի նուաճութեն բանին, որքան ի զօրութեն՝ և յառաւաւութեն իմացականն՝ պարտիմ նկատել, որ ի սրբազանից առացուածոց համահաւաքին աստէն. քանզի Թուղթք իւր՝ գիտրած ի միմեանս գան,

Ասան զի՝ սա է աղբիւր, որ յաշէժաբար ոտիւք զսիրտ
անուախանձ ընդհերցողաց։
Ակն պայծառ՝ որ լուսաշէղ զիտոս՝ խոնարհաբար
ակնածողաց։
Խորհուրդ մեղրի՝ որ քաղցրացուցանէ զբիրս՝ հեզա-
բար ձաշակողաց։
Պալատան հոգևոյ՝ որ անապական պահէ զոգիս՝
հնազանդաբար ընդունողաց։
Արդ անուշահոտ՝ որ զմայլէ զբանդուխս՝ համեղա-
բար հոտոտողաց։
Պաղպաղանջագ երգարան՝ որ յաւիտեանս զախտս
ժանկ՝ մուադրաբար ունկնդրողաց։
Ընծաձաղձն խրախճանարան՝ որ ուրախ առնէ զհոգիս՝
անձանձրոյթ բանասիրաց։ Ընդ բազմոսան հոգևոր՝ յոր
մէ բազին հոտ հանապազ ծաղկանց խմաստասիրա-
կան խնդրոց՝ ի միտս՝ ուշիմաբար կիրառողաց։
Ջի սա է աստղ առաւօտեան, որ հայանի՝ զիսաւար
ուխտուիրեան։
Ահաւադիկ ամրոխէ, որ պահպանի՝ ի նենգոյ ընդիմուէ։
Գիտուէ ճշմարտուէ, որ ձեռնտուի զմեզ՝ ի խէր տրդուէ։
Ընդ վերկասկս՝ շաւիղ, եւ նեղուածուխն ասման, որ ա-
ռաջնորդի, եւմուծանի՝ առ լոյսն գիտուէ, եւ իմաստուէ։
Ընդայս վախճան ուրուն՝ շարժեալ ի կիզիչ, եւ ընկալեալ
զմայելուցարուք ածմային գանձարանաւն՝ ի խուռն միոյն
ասց, եւ ի պատիւ ամենատրդուհոյ ածածնին յեր ինոյ
դժխուհոյն։ ինկ եւ ի զբօսանս մտաց ձերոց քաղցրա-
պատնէց։

(Ընդհանուր ընդունելութիւն)
(Երգարան հոգևոր պատրաստութեան)
(Ուրախ ընդունելութիւն ի սկսեալ տարւոյն)

Զձառագրական քումդ վարդամատիկ, և կամարակին առնն
ձանօք, իսկ և քերմեռանդօրէն յուսով. առ-
կեալ ի լերկիր գեղանամածեալ շրմամբք, հայ
ցեմ զքո շարժ, և զհաստատունդ մայրական գը
թդ քոյին, ոմ սէր կոյսդ մարիամ. մայր սէր, մայր
յուսոյ, միջնորդ և բարեխօսդ առ միածին որդին,
իսկ և ապաստանդ մեղաւորաց. զի զեղչիս ի յիս զգ
միշուր իմն ի յամենայնէր, և բազմառատ շնորհացդ քոյ,
ի յանդաստան սեռիկիդ սրտի յանարժան, և վերջացէ
ծառայի քոյդ ապերախտ, որպէս բազմից արուեստ
զգիտումն հայելով ի նեղութեան՝ և հայցուածս տառա
պեալ որդեկացն քոց։ Ցորոց մի և ես տրտում՝ ապաւէն
նեալ ի քնարդս, և ի յօգնուէս քոյս գթածագունեղս,
բուռն արկանեմ զնմանատասխրատական մատենիս յայսմիկ,
ըստ քոյին պարգեւատրեցեալ Ձրիոյն շնորհելոյ, որ զգ
նոճասատումիս, և զմաշար տգիտութիս եօթնարփեան
շնորհիւդ լուսաւորեալ վարատեսեր ի ծոց սըգ մաք
րահայլ տաճարիդ լուսոյ, ի ձեռն վերատեսչի Հակոբ
ածաբան վարդապետի։ Որոց այժմ հայցեմ վերատին,
զի առատապարգեւատրեցես յայսմ նեղութեանդ
գործս առաքեալդ։ Հասուցանելով յերջ՝ և
յաշարհս, որոյ մեծի քաղցրապուճեղի
շնորհացդ՝ և գթոյդ։ Ամեն
անապատ շնորհակալ
լոս և գոհու
նակ յայր
ի ծառայ
ութէ։

Ո Դուք որ ունիք ականջ լսելոյ, ունկնդրեցէք ինձ
փոքրիկ ուսուցանելոց ձեզ երկիւղ Տեառն, ասէ Դաւիթ,
ամենայն ոք, որ կամի տեսանել կեանս։

Ե՛կեք ամենայն որդիք՝ մօտիկ իմոյս ք,
Լուարուք իմոյ յանմեղութենէս, զաղէտս յոգնակ ք։
Գոչեմ ձայնիւ սաստիկ՝ ի սրտառուկ խորհս յ,
Դիւրելիս անձամբակ, ի հոգեւոյս խոցս յ։
Ողբալով աղաչեմ՝ ի ցաւոյս փրկիւն ա,
Սիրազմայլ դիտութեամբդ, զմեզս փարատես աա։
Կենացն իմ սպառնամ՝ խոկումիդ ցուցցես բ,
Ընդսմիս երկնայնոցն՝ յաւէտ փառաւորեցես գ։
Ամենայն լուսաւիւղ՝ անշէջ վառեալ կաս դ,
Էնին մարմնացելոյ՝ զոս մկրնոտդ ինձ հաս աա։
Ամենայնելոյս մեղաց՝ շարին յազդմանն է,
Ծխրատնատուկ կոյս՝ սրբեա ի յաղտ ը։
Ի փոգ իմ յանձնեալ զիս՝ զոս իմ ապաշէն դ,
Ընձակեա զմկրտեալս՝ ի դիշաց կապէ ն։
Ծով զոս յարահանդարտ՝ բոյն ոսոխոս է,
Ընհամեմատ ծրնօղ՝ անգին մարգարտս ը։
Սբթիթելոյս ի շնորհաց՝ զգ բարիս բոյս ի,
Սերածաղկեա յանձն իմ՝ շնորհիւրդ զարձ ժ։
Ճ ընչեաս ի փրշաբեր՝ շարացեալ պարտեզ ս,
Ընձնարկու մեզդ զոյ՝ նախահնաւանդս զի ու։
Սուրբ երեսդ իմ զաղերս՝ բաւս անյագմամբ ի,
Ի վերջ այսրէս բանիւ՝ ցնոյց զգ թիւրն՝ զի՛նչ ի։
Սպիտակ նբ կոյսդ՝ ովի անտեսես ցես,
Տողըս զայս աւետին՝ ՍՈՍԴՈՒՆԻ ծանուս ցես։

Հ 3 Ա Ս Ա Ր Ա Կ

Հ-ՊԿՂ-(1749) - =(1198+551)

ԲԱՆ ԴՈՒՍԱՆ Ի ՅՈՍՏ

Եւ յոգնութիւն լուսաբանութեան բանական եւ հոգեւոր,
ի քէն ստանալոյն, եւ ծանրագոյն հասանել.
քանզի ի ընդդիմ քաշմամբ ցաւոց առողջ
լար • եւ ստամոքսին յոյժ օգտակար • զայս եթէ հե-
դուլ եւնեացես, եւ նոմանէ զգեզ օձցես, մի դուդիքն ՚ի-
ջիր մարձենան • եւ եա՛ եթէ ՚ի նմանէ զձխանելոյս արասս
ցես,

Նորին ծեծուել տերևքն հեթոնիլ իւրով՝ զինեսան շարժելն. և՝ ի բառնալ զգեստ , կամ զայլատուցումն մարմնոյ՝ յոյժ օգտեն:

Ախտահար՝ ի առաջին օրինակ հաճոյ՝ երեք կիր ակիճ. նախկինաբար՝ ի ջուր կալով յանդիմանեսին: երկրորդ նախկինաբար՝ հաճաւալով յայն լինել, որ ի վիր էր քան զինուէն: և երրորդ նախկինաբար՝ առնելով զնոյն թլխատուելն:

Ախտահար՝ ի առաջին՝ ի մէջ նահապետաց . քանզի ընկալաւ զաւետիս յաղագս Քրիստոսի , որ ծնանելոցն էր: Ախտահարն՝ ըստ երկուց եղանակաց առեալ լինի. նախ ընդարձակապէս վիճանակ ամ անկարգ յանկուէ յոնեալոյ, զինչև ևս առնել բարի:

Ընկերապէտ յատկապէս՝ ոմն ի տեսականս մէջ՝ շուրջ զգայութիւնս առաջադրեալ, և ի արմատս ամ մեղաց:

Ախտահարն՝ ի անյագ

և անհամեստ ցանկութեանն վատաց, կամ այլ իրաքանչիւր իրաց : այս ըստ տեսականին:

Ախտահարն՝ ի ըստ տեսականն՝ անկարգ սէր արծաթոյ , կամ յայնց իրաց՝ որ ըստ արծաթոյ վաճառեն:

Ախտահարն՝ ի առաջին ցանկալ՝ զքաշականն:

Ախտահարն՝ ի անկերպ ցանկութիւն ուռնալ՝ ինչ ան:

Ախտահարն՝ ի անչափ սէր՝ յուռնալոյ. և յատկապէս առեալ՝ ի միշտ մեղք , և ոչ լուծիլ հոգեկան:

Ախտահարն՝ ի սրնթաց ոգոգալի:

Ախտահարն՝ ի անկարգ սէր յուռնալոյ:

Ախտահարն՝ ի իբրաքանչիւր իրի՝ անյագ , եւան հատեսա տեսչութեան:

Ախտահարն՝ ի կռապաշտ տեսութեան:

Ախտահարն՝ ի գոռոզ ինչ հաճութիւն յուռնալոյ , և՝ ի տառնալոյ . թէ իրաւարար , և թէ անիրաւարար , կամ ոչ

լոմ զինքս՝ մաշիլ, փոխել, չ
թե տալ յայլոց զինոյնս։

Ագահութիւն՝ հակակայթ
արդարութիւն. և ըստ այնմ
ըստ սեռի իւրում, կ՚ակղ
մահու չափ, եւ պարզապէս
՚ի մէջ հոգեկան եւ մարմնա
կան մեղաց։

Ագահութ զատերք՝ են չ.
ք. մատնութիւն. դաւաճա
նութիւն. խաբեութիւն. սուտ
երդումն. անհանգստութիւն.
բռնադատութիւնն, և քա
րատութիւն։

Ագանի՝ կ առաւել ժլատն
և ցանկացօղն յօտարին, և
կ ապտակէ մեղք։

Ագարակն՝ կ արտաքոյ շի
նու. թէ ինչ հերկել, կամ
անհերկ. բանեցուել ՚ի կեան
յաղտավարուչ մարդկան.
եթէ ոչ, ընդ վայրենեացն և
գազանացն կ. ուստի՝ և կ՚
տեղի յարմար գազանաբա
րոյութեան։

Ագամանդն՝ ՚ի շքեղանակէ ըզ
գանազան գործիս. ևս զա
գամանդն շահաքոյ՝ որպէս գոր
ծեալ օրում հնարքն ելինօղքն

որմոյ ծեփելն, և լոկանելն. կ
կոկանեն զորմունսն. զի ոչ
միայն զգեղեցկութիւն ըն
կալցին, այլև զամրութիւն
ընդդէմ բռնութեանն անձրևաց
և յաշխատութեանն յալեկոծ

ծովումանց։

Ագոյացն՝ ՚ի սոսախումկն՝ կ որ
լինի. զի միւս ախտսակն՝ ըստ
միոյ՝ ուղղապէս կոչեցի.

և զուգիլ կարկեցէ։

Ագռաւն՝ կ հաւ սեաւ,
և ունի զգօտիդ կտուցս՝ և
ըզ յաւիշատակիչս. և պատու
րազի ընդ անդր. կամ չ.
և զուտարծուխ. զի անդրն
յաւիշատակ ՚ի յադռաւուն
զոր ինչ նա ունի. զի եղեր
դամբ՝ և թռչնամբ, ապա
գադիկն կ չ զագռաւն։

Ա(դ)ամ՝ ունէր զկրկին
ձանաչութիւն չարի ևս.
բնական, և բնազանցական
և զոչ ունէր շնորհիւ,
այլ հրեշտակք տեսանէին
բնութեամբ։

Ադամ՝ քան զմեզ գերա
գոյն ունէր զդիտութիւն, յա
ղագս հրեշտակաց. մի՛ զի

Սահմանող։

Ըստ տեսակին։

Ընդհանուր մարմինն՝ նախքան զմեղանչելն՝ էր անմահ, և անչարչարելի. ոչ քնում էր, այլ՝ միշտ ինտրհիւմատ ապրէր ոչ, անմահանալն՝ ոչ լինէր բարձեալ մեղօք։

Ընդ(զ)առ՝ կ որ կարէ առնել լինել. և ոչ առնել. անձն եշխան։

Ընդառ առն, որ՝ ի ծառայ ունէ՝ ոչ կ ծառայ. այլ. որ կամ ազնիւ ծնեալ է, կամ ի տունէ իւրմէ՝ զազատուն ստացել է, որոյ ներհական՝ կ ծառայն։ և ազատելն՝ կ ի ծառայութենէ ազատ առնել, և հաստատակապես, ի նեղութենէ՝ ի պատուհաս, կամ ի յոտնդայիթ զերծուցեալ նել, և առնել ազատ։

Ընդառնելն՝ կ զգուշանալ առ ձակել, և ինքն զոտս ի յատ գեղմանց հանել։ ասորձակք են՝ որք թարոյ արուեստից ապատրաստ՝ և յօժարք են առ ի յառնել զիր լինել։

Ընդառութիւն՝ կ իւրաքանչիւր իւր կրկի ստութիւն և էշխա

Գէդ

Նոր գիտուչն՝ էր առաջին ասոյգ, և հաստատուն, յայ ղագս ստորնագոյն իմանալեացս։

Ընդամ՝ կարօտ էր երեւելի կայուէ՝ ի տեսանել, և ի նկատելն։ այլ՝ ոչ առ ի լոյս տանել զգիտութիւն։

Ընդամ՝ նախքան զմեղանչելն էրէն, և հրեշտակք՝ նախքան զհաստատուիլն ի բարեացակէ՝ գիտացին լինէ յայտնապէս, յաղագս ոմանց խոտորելոյն ոչ կարէին ճանաչել, եթէ ոչ՝ հաւատալ։

Ընդամ՝ ինձ ճաշակեր ի ծառոյն կենաց, ոչ հաստատ անմահութիւն։ եթէ ոչ՝ բազում անգամ ճաշակեալ լինի։

Ընդամ՝ մատոյց զպատուիրանն, ոմն՝ ոչ այլ ատելութիւն, ոչ ինչ զրկեալ։ մի զոհ ոչ՝ որ սկիզբն մեղանչի, և բնութիւն զոհ սկիզբն շնորհի

Ընդամայ մեղքն՝ ծանրագոյն էր քան զմեր, ըստ սակ ոչ՝ որ ոչ ինչ գիտէ, և հաստատուն, յայ ղագս ստորնագոյն իմանալեացս։

Ընդամ՝ կարօտ էր երեւելի կայուէ՝ ի տեսանել, և ի նկատելն։ այլ՝ ոչ առ ի լոյս տանել զգիտութիւն։

Ընդամ՝ նախքան զմեղանչելն էրէն, և հրեշտակք՝ նախքան զհաստատուիլն ի բարեացակէ՝ գիտացին լինէ յայտնապէս, յաղագս ոմանց խոտորելոյն ոչ կարէին ճանաչել, եթէ ոչ՝ հաւատալ։

Ընդամ՝ ինձ ճաշակեր ի ծառոյն կենաց, ոչ հաստատ անմահութիւն։ եթէ ոչ՝ բազում անգամ ճաշակեալ լինի։

Ընդամ՝ մատոյց զպատուիրանն, ոմն՝ ոչ այլ ատելութիւն, ոչ ինչ զրկեալ։ մի զոհ ոչ՝ որ սկիզբն մեղանչի, և բնութիւն զոհ սկիզբն շնորհի

Ընդամայ մեղքն՝ ծանրագոյն էր քան զմեր, ըստ

Թելոն յատ ելին։
Ազգ՝ ի բազմութենէն, որև
ապն նոյն է. թեպետ և մի-
ուամ ազգի՝ կարծեն զայ տա
զամ ազգին. այլ և միւամ
ազգի են խուլականք, հին
րուսեանք, պամբուսէնք,
ումպրեանք, մինգենեանք,
լայնք. և հեթանոսք ասին,
որք ի նոյնում ազգի. տա
կայն՝ ի մեր դիւրս, սկսեալ
դիցն, և հեթանոսքն, գանգ
ասին անհաւատքն, եկու
սպաշտն. լազդ լազինք,
հաստատակապս՝ ասին աս
մարդիկքն։
Ազգականն՝ ի որ ըստ ազգ
ազգականութենէ, կամ հնա
մութեամբ միաշորեալ է։
Ազգակիցն՝ ի, որ ի նոյ
նոյ յարիւնէ, և ի նոյնոյ յազ
զաւոհմութենէ՝ ծնեալ։
Ազգապղծութիւնն՝ ի շարա
գործութիւն՝ գործեցեալ ըստ
այնմ։ ասաց թէ զի ըստ
ուեաց ամենայն ազգաց։
Ազգատեացն՝ ի ատե
լութիւն ազգի։

նութիւն, որ ընդդէմ ծնե
լոյ, զի ունի գհակակայս։
Ազատականութիւն՝ ի առա
քինութենէ հոգւոյն, գիտա
ծախ՝ ի գեղեցիկսն։
Ազատականութիւն՝ ի առա
քինութիւնէ բարձրագ գինջ
լոյ՝ ի ինր ախտականէ, ի
վերայ կարծեաց բարեաց ան
ձին իւրոյ, և առ ի գոյէ
լի վայելուչս յերեսացնոյն,
և յայլոց։ և շարաշարուկ զանգ
ընչից՝ ազգակիցս՝ յաղագս
կորուսանելոյ զայնոսիկ։
Ազատականն՝ ի պատ
գեւումն իւրոյ բարուց, ըստ
շարու անձանց. արժանա
շորց՝ և կարօտելոյ։ և ի
ինքնակատարս՝ ի կամս։
Ազատասիրութիւնն՝ ի ա
ռաքինութիւնէ. որով բարի
յօժարութիւն բաշխել զիւրն։
Ազատախրոյութիւնն՝ ի ա
ռաքինութենէ. որ ատէ զսուտ
լինն, և յինքն ամենայն զգշ
տալն։
Ազգուանքն՝ ինն մեծքն. որե
թեզանք ասին. յորս կատ
Հազարձքն անցուցանեն զգ

Ա-հմտեցի

նախատինքն ուսուցանելոյ, կամ հրամայելոյ այլոց. որ
և ասի, զահ։

Ը(Լ)ԿՈՑՈՒԹԻՆ՝ ի բառ-
դումն ջրոյ, շարժեալ ի
բանութիւ հոլմոյց. որ ասէ
հօրէն ստէպ և աւիւք ասել.
և ծըփիալն՝ ի ծըփիանօք
շարժիլ։

Ալիւրն՝ ի ցորենոյ աստ-
ցեալ. և ի աղացեալ՝ ինչ
մաղելն, ուստի լինին
հաց։

Ալիքն՝ իմարդն՝ են հերձք
ինչ ցրտութիւն, որ ի ծերոն
աչին սպիտակացեալ։

Ը(Լ)ԼԻՒՔԱԽԱՅ՝ ի շաղիւտ.
կամ նմանութիւն, որ ի մէջ
սերտացին է։

Ա(Խ)ան՝ սեռօրէն, ի շար
ժութեան յայլումն՝ յայլմէ։
Ախտ՝ ասի ներգործութիւն,
յորժամ ոչ ըստ բնութեան
շարժիցի, այլ ոչ արտաքոյ
բնութեան. թէպէտ յինքինէ
շարժէ, կամ յայլմէ. զոր
ասի՝ ըստ շնչերակացն շար-
ժութիւն՝ ներգործութիւն ի,
խակ ըստ վայելչին, ախտ. զի
ինչ

Ազմուկն՝ յո՛ աւելորդ կամ
ցրուեօղ. կամ առաւօտեան
յանդիմանից. կամ մեղաց ա-
ռաստգիտալ. կամ՝ հաւատոյ
հաստատութիւն զիւրմէ. որ ասի
զեղբայր զիմաստութեան ասացին
ընդ սահմանի. որ զինեն եղև
կինն մանկանն առաքեալ.
զնեն ևս՝ ի տեղի հշխանին
ցանկութեց։

Ազնուականն անձն՝ ի անձն
մարդոյ, և կատ՝ ի հո-
գեոյ մարդոյ իմացական զո-
րութենն, ևխմբելական կամքն.
յորս ի ամենայնապատուա-
կեն մարդոյ. եաթնոչիսանն,
վոխանակ բանականի իմն։
Ա(Թ)ոռն՝ նշանակ գերեզ-
մանի։ Սահ՝ ի նշանակ հան
գստեան։ Ընկերոջ՝ աշխա-
տասիրականն, ի նշանակ
բարձրութեան։ Ընտրոջ՝ ա-
ռաքեալ գաւառականին ի նշանակ
ուղղութեան։

Ա Թոռն՝ կամ գաւն՝ ծա-
ռայէ՝ ըստ հանդարտութեան
մարդկան այնպէս, մինչ զի՝
ոչ կայ կանգուն, և ոչ ըն-
կողմանակալ. և ոչն զկնոջ-

ԱՒԳՍՏՈՍ։

մուքին՝ և խօթուքին, զի անզգայքն՝ ախտանան, այլ ոչ սրտմին և խօթանան։ զի այլ ի ախտ, և այլ խօթուքին։ զի խօթուքին՝ զգայուքիւ ախտի է։

Ախտանալ՝ ի բաղադրել։ Ախտաքերն՝ ի սեռական իմն անուն դերբնդակի հի հանդուքէ, և ի անբարեխառն ընդ բուլանդակ մարմինն։ Ընդ ունի սա զբազում տեսակս, որք ըստ յատկականս վիրընդունին զանուանադրուքիս՝ ըստ որակուքեցն ախտին։ Ջի ոմն կոչի Ջարակ նոյ։ կամ Ջերմախտ։ որ շարադրին այլոց գոյ։ յորմէ ջերմ դժուարին իմն ի վերայ ծանիլ։ Այլ ոմն ասի վատ յաչ, և Աստմիօրին Ալարցիք։ Տապ։ Տենդ։ Ջերմ։ և սա ի Օրակեան, Այծակ օրակեան, Այծօրակեան, և ի Եռաօրակեան։ Եւ Ջերմ ախտականն, կամ ի Հուսնա-կանն՝ սաստկագոյնն։ Գոն հայրէք բազումք. զորս թո-

ղում՝ ի նմանէ՝ ի և ըստ վազինն շարժուքէ, այլ ոչ ըստ պնուքէ։ Լուկ ներդործուքիւ՝ ի ըստ քնուքեանն շարժուքիւ։

Ախտ՝ ի շարժուքն անբան մասին անձին ըստ հանգամանս, կամ յատկուքեան։ Ախտ՝ ի շարժուքն զգայականս. քանզի մտացանքն շարժուքիք ոչ ախտալիք ի ոգւոյ գոյուքիւ, ոչ առնէ ախտ։ Ախտ՝ ի անբան շարժուքն անձին. վէր կարծեաց բանոյ, կամ շարի։

Ախտ՝ ի շարժուքն զգալի, հարկաւորք ցանկականին եւ կիսալիք ի զգայուքիւն։

Այլ առնէ ախտ զտուքիք՝ ախտուքիւ բանոյ, և շարի։ Ախտ անձնականացն՝ ի շարժուքիւ զգալի հարկաւոր ցանկականին զտուքէ. ախտուքիւ բանոյ, ի շարի։ Ախտ՝ ի հոմանուքն. մարմնական հիւանդուքիւք, և վհատք։

Ախտ՝ ի, ոտոյ հետևեալնհի ախտուքի, կամ ախտուքի. այլ ոչ ի նոյն ախտն, ոտոյ

ղեա՛մ յուզիլ, ՚ինձեռաձգել
ինչ ընթերցողաց: Ընդանիք
և վէս ախտացուցիչ ոտից,
մինչ առնիողականաւ մեղս
ինքն բորբոքեցեալ առապն:
Ի(Ց)ական անուն՝ կ ոտ ըս
կերպի առ յանկոյղն այլոյ
ոչխանակէ, ոյք ախտակ:
Ի՚ծական անուն՝ կ ոտ ըսա
կերպի յայտոյն այլոյ՝ ոչխ
նակէ. ոլոգն՝ ախտակ.
մարդկային, և բանական.
և վերջինս՝ երեւի ըստ Հայ
ոչին ածական, ասկայն ըստ
նոցն՝ կ դեմաբար. զի զմարդ
հայոյն բնութեն ոչխանակէ.
և կ նման մարդոյ՝ ըս նոր
ոչ կ ջերմականք, ոչ հայոյն
զերն ոչխանակեալ. այլ ըս
կերպն ոչխանակելոյ, ոլ յայ
լոսեմն, եւսպառհումն երեւի:
Ածել զինն, յայտ կ ոմ
զինչ կ:
Ածելն՝ կ քանուել ինձ,
կամ հանձարեղութիւն, ՚ի
յեր ինչ դատաճռոցանել, կ
զիտ ոչնչացուցանել:
Ածելն՝ կ զեր ինչ առ յայլ
ինչ առանել. զորմէ բառիցս

Ա՚ոհմանոց:
մանէ ոյք առա զնելն:
Ածելն՝ կ ինքն ՚ի յատուկ
տեղիսկէ բաժանել:
Ածելն՝ կ ինքն զանազատի
ցուցանելով ՚ի տեղի ինձ
զոք առնել: Յայտնանէ ներ
շանակուէ՝ ոչ են հետեւ.
վարել. և հանել. և առաջ
նորդելն՝ կ մինչեւ առ վախ
ճանն ածել:
Ածելն՝ կ գնել զոչոխս
ուրուք:
Ածելն՝ կ սահիցական, և
աճելական տուր, կ դառնակ:
Ածուխն՝ կ որ ՚ի փայտէ
արհեստիւ այրեալ այնպա
եղանեն, մինչ զի՝ վիրտնին
այլով կարեցեալ. և ասի՝ մինչ
վառն ածուխն հրայեալ.
և կայծն՝ կ ինքն հրացէղ
ածուխն:
Ի(կ)ամայ կ, որոյ սկիզբն
յատուկ ուստ, կամ որոյ ըս
կիզբն ՚ի նոյնուստ, եւորոյ
՚ի մէզ, այսինքն՝ անձնին
խառնականին, ոչ ՚ի կամայ:
Ի՚ամայ կ, որոյ գործոց
հետեւին ոսոլմունք, և ի՚ը
ղումն. և ատոմելին, և ոչ

Գէտ
երեսաց հաճելին։
Ակամայ՝ ի առյիչ կամա-
ւորն դէմ տրտմական, եւա-
պաշտանօք՝ զի ի ե անդէն
տուեալ ակամայ։ որոյ կա-
տարելն խնդամբ՝ յոյժ ամ
յանգիստ՝ զիշխանի տա-
նանելոյ։ կամ զգանձ դէմ
տանելոյ։ զայսոսիկ ի կա-
տանելոյ ասեն, եւ ոչ։
Ակամայ բռնութեամբ՝ ի որոյ
սիրելն յայտնի։ ուշինչ
նպատա եղեալ ըստ ինքեան
յարձակման բռնաւորե-
ցելոյն։
Ակնարկն՝ ի ակն տեսանելոյ
բազմից սպասեալ երակոյ։
եւ երբեմն զանազան դա-
նելոյ։ եւ երբեմն միայն գա
նել գտանելն։ Ասէ՝ զօրա-
հիզ ի ըզկամ կարծեցոյ։ եւ
միշտ մի գտանելով՝ ասէ թէ
անյապաղելի առնէ զկարօտն.
որոյ պատճառաւ օրինակ
ի՝ արհեստից։ եւ գնելոյ յեր-
կոտ կարգելն զգնելոյն։
Ակն՝ ի սրտէն ելանելոյ։
Ակն՝ կուռքն ասէ պատե-

Ա-գմ-ն-ոց։
կան քաղաք, ըստ նոցն պատ
ծառ, եւ ըստ ոչ։
Ակնաշրջիծելն՝ ի հոգւոյն ա
կամբ շուրջ ածելոյ զաչս։
այսր եւ անդր հայիլ մըտա
դրութեամբ։ Ըստնայնի եւ վեսան
աչաց մարին, միշտ շրջահայե
ի վատժմանէն առաքինու-
թեաց, խոշեցուցեալ մոլութեց։
Ակնհատութիւն՝ ի սատա
պարհայանութեէ։
Ակօն՝ ի պատառուելն երկ
րի, կամ ինչ ելանելոյն։ որ
լինի խոփով եւ արօրաւ։
Ակ(ն)ն՝ ի նկատ լինն եւ պատ
կեր՝ ահարկութեն։
Ակ՝ ի երկիւղ ժխտական
թեան։
Ակ(ղ)ն՝ ի ծուռ ուղղելի,
ի ջրացին՝ եւ ի հոգացին
նիւթոյ։ զօրութեբ հարստա
ցիչ։ եւ կենդանի ջերմութեն
ծնեալ։
Ակն՝ ի՝ ի հանգոյց այն։ ո-
րով վարիմք ի հասարակ
գիրկուրս, որոց պահն ըզ
միսն անասնական։ երբեմն
առնեն ի խոտոն հասարակ
կերակրոյ։
Ակտե

Սոհմանոց։

Ճանապհին • զօրինն՝ շուրջ զամիւ միապետութիւն կատարելոյն • զձագս օտարոյց մնուցեալն • ի մարդուր, և առաջնածնութեան կենդանեաց • ունի գհեծեծանս ի խաւարի երկրի • ի տրագ ի թռչնէն • ոչ զատմանէ մեռելոտեօք՝ որպէս զայդուշն, այլ ինտեղինոք, և սերմամբ։ Պատմեն թէ՝ այս սեռս հաճուց՝ մինչ զայսառ ջուրս, յորում անդ տ լոր է, կրկ զղարտանակալուն բազկին, ի վեր գալն թշնամեաց • զատուհերն Հրեաց հոգեաց հայեցեալ զայդոթիւն աշաց ըմբռնէ • և ի հասեալ դաշտանկանչ ծոցայիքն՝ զերծանի։

Ոդն՝ կամ ապաշառն՝ նը շանակէ զկուռն կենդանէց • որոյ ապարանքն աղբատեղիս սուրբ են • (և ասէ բերկրականն՝ զի բերկր՝ և պարարտ առնէ զբերան •) բայց ի նր մարդկային տեսութէ՝ դժնդակ, և աղտեղի։ Ոդակոյսն՝ ի առանձնական տեղի աղտեղութէց • և

Գիր։

Ագռն՝ ի հրկանաձ աղալ, և կասել։

Ագռելին՝ ասի կինն կալ դեալ ի ծառայութէն • և բռնաբարութէ։

Ագռաղն՝ կանկարգ ձայն • աղմկեալ, և շփոթեալ խօսք • որ կենդանին՝ ի ցայտ հնչն աղաղակէ։ Ագ զի քիր մուն՝ և հոգ բազմացեալ ի ձեռն ցաւոյ՝ յարտաքս եկանել։

Ագռաղն՝ ի կամք առնելոյ ըզվրէժ յարձակմանէ։ Ագռաւն՝ ի պարզ կենդանի, և ուրախ • ոչ դառն լեղեաւ • ոչ խաժամամբ խնամ • ոչ բռնաւոր ծոռատմամբ ընդգայ • սիրէ զմարդկային կենակցութէն • ձանաչէ զվիճակն մեռոյ տան • մինչ ծնանին, ի մեսին զոդս ինքեան • մինչ ձանապարհ հոգոն թռչմամբ, միանգոյ յեղեալ լինին • հասարակ կենակցութէ. անցուցանեն զկեանս իւրեանց • համբուրիւ բերանոյ՝ զհամաձայնութէն խաղաղութէ

Ա-հմանոց։

ղեալք. և հրոմ թրծեալք. և ի քարինս սինտուցէք. սակայն՝ քրոմ դիւրաշ լուծանին։

Ըղէք՝ առին. ոչ միայն փո- խոտիքն, այլեւս՝ որինչ ի մէջ մոյ պարունակին. զի այսու, տարբերին ի մոյ. որ միան արտաքոյ ե հղեալ. և աղիքն ի ներքս։

Ըղմկամիաթոյին՝ կ շրջա պատեցեալ զաղմկիւք. թե հոդեկանօք. և թե մար- ժականօք. և զառաջեալ նոքօք։

Ըղկորդին՝ կ՝ յանհաճատ ուն հոգին. (որ յհերայեցե- րէն՝ ասի մանսէր։)

Ըղոն՝ ի մարմնի՝ կամ ի հոգւոջ, պատահի ըստ եղ- կուց. ցր. ի պակասութէ զարդու, ի ձեռն մահցու մերձոյ, և յեղծմանէ նորին ի մերձ։

Ըղտ մերձոյ՝ կ՝ պակասու- թէ հոգւոյ, և նուազութէ շնորհի. ցր. լուսոյն աչեայ նոյն, և բանականին, և շը նորհայն՝ որ լինի ի յան-

Գ-էդ

և առ ի թևթևացուցանել զորովայնն շինեալ։

Ըղբերն՝ կ՝ երակ մշտնջե նաշորի ջրոյ. բաղխելով ի մակերևոյթն երկրի. և առատ բերի ի ջրհորոյ. զի երակն ջրհորոյն ջրոյ, ի մէջ երկ րի թափանցուցանի. դադփար, կամ՝ ակն՝ երբեմն աղբիւր ասի։

Ըղեղն՝ կ՝ փայլուն, եւրաշ մարդոյն դարուընակ ծիա- ծանն. երևեալ ի ցօղալոյ, և յանկուսանց, ի նսեմ, և ի խորափոր յամպոլ, ևկ ի թանձրագոլոյշ յօդոլն. ծրնեալ ի շատաշղայսյ ձևուսդայթինն՝ յանդիման նակաց արեգականն, և լուսնին։

Ըղեղն՝ կ՝ գործի կացու- ցեալ ի մխիթար փայտե. և լարն՝ առ ի լարել զնուտս։

Իայց ծերանին՝ կ՝ աղեղն երեւեալ յամպս։

Ըղինջն՝ կ՝ խոտ՝ նրբատերն ճիշտիք. և կ՝ ընտասակար շօշափողաց։

Ըղեւաքն՝ ոչ ոյ՝ ի տղմոյ շա-

կարգ ցանկութիւն երկրաւոր
բանից։

Ընդառաջին՝ ի՛ խնամ, ևիմար
ծերոյ, ազեղ. և անշուք՝ ըստ
կերպի մերոց եղանեղ. ուս-
ան ի՛ կեղտոտան, աղտեղի,
և գազիր։

Ընդաւուրձ հոգւոյ՝ ի՛ ի՛
բաց հրաժարումն յերկրա-
ւորացս, ինքնայօժար կա-
մօք. ազգումբ հոգւոյն ան-
ջատելով զհպարտութիւն,
ըստորոգեալ և ունայնացու-
ցեալ մեծամտութիւն։

Ընդաւուղ հոգւոյ՝ ի՛ հզ
բանաստեղծ յաշխարհս, ըստ
որում և ի սիրոյ մարգա-
կան հեշտութեց. ի միտ
քանութեց, և ի պատուոյ։

Ընդաւուր հոգւով՝ ի՛, որ ի՛
վերայլ երից պատճառաց
աղբատացան, այլ միայն ար-
դարութեամբ ուն։

Ընդառն՝ ի՛ որ զսակաւ,
կամ զոչինչ դրամ ունի, և
ցնդամտութիւն յայնմ երա-
կին։

Ընդհուկ՝ ի՛ աղաչելով ինդ-
րել. և աղօթքն ի՛ ինչն ա-

զաչանքն. և մերձ խօսակ
ցութիւն ևս՝ ասի աղօթք։
Ընդիմ՝ ի՛ գործ բանակա-
նին, գործնականին, որ ու-
նի զոչ շուտսին հակառակ
րութիւն. ըստ ի՛, ինդիր՝ պատ
շաճելացն յայլ։ հակառակ
ձուկն մտաց՝ առ ասի։ հա-
ստատուն յոյս՝ ընդունելոյ
զինդիր։ գոհութ, և մաղ
թանք։ և ի՛ գործ սորին,
վարձ՝ կատարումն ինդրոյ,
և հոգևոր սիտութիւն մտաց։
Ընդիմ՝ ի՛ ծայրագոյն ի-
մացումն, յայնժամինան ստո-
րագաշակաւ յերկրաւորացս։
Ընդիմ՝ ի՛ ծայրագոյն ի-
մացումն մտաց յայնժամ
ինան, և առանց գրոց։
Ընդիմքն՝ ի՛ հաստատձուսն
մտաց առ ասի, առ ի՛ լցու-
ցանել զնա պատկառութեամբ
մեր։
Ընդիմ՝ ի՛ գործ ձուսն մտաց
առ ասի, նր ևխոնարհ յո-
ժարութիւն։
Ընդիմքն՝ ի՛ երկուսին հոգւոյն
յերկրաւորացն յերկնայինան.
որ ի միասին վերնոց, և
բաղ

Ն(մ)ն՝ ե տարին՝ և ժա-
մանակն, յորում արեգականն
զշրջանն ևս, զօտասաւ կէսն
դանակերպին. ըստ. զծիւնն
կհատանեսցի, զկայ՝ի յարև-
ելս կատարէ. զի երեք հա-
րիւր, և հինգ աշխարհաբ, և
չորորդ մասամբ ասի՝ ըմ-
տարեծանեն. որ այսո-
քիկ աշխարհս, բաժանին
չերկուասան ամիս. և այս
ասի՝ արեգական տարի. էս-
զի՝ լուսնական տարին՝ ներ
կնակէ՝ զերկուասան շրջանս
լուսնի, որք կացուցանեն,
զերկուասան ամիս։ (և ու-
նին զպատճառ թուելոյ զայս,
որ այս գանազանուէ ոչինչ
առ բերի՝ առ այլսպատուե-
ղեան. լուսին՝ համ յայտ-
նի ամէն՝ զշինչ տեսանին
նշանակել. ոչ միանչ ամէն
կուլոս, այծի, և խոյոյ, ար-
տայայտին. տատրակի, եւ
զաշնուոյ ի՛ր։)

Ն՝մանակն՝ է՝ տեսուն ժա-
մանակի երկման շնչոյն. յո-
րում միանչ յաստեղացանէ է
լուսին շնչոյն, կոչի երկար.

է

բաղձանք աներևութիցն։
Ղ՝ոլթքն՝ է՝ բաղձանք մար-
դոյ յարեցելոյ առ ած. հան
գերձ ըլլ՝ և համարձակ
խոսակցութիւն։
Ղ՝ոլթքն՝ է՝ հայցուածն բա-
րեաց, առ ի՛ յոյժ։
Ղ՝ոլթքն՝ է՝ խնդրուածք
պատշաճաւոր երից յոյժ։
(Քանի ինչ վայելէ որուսոյն
ասի, զնոմ ինչ անընդ միջա-
բար խնդրել, նաև ուշ ասի,
անզանազանապէս ասէ։)
Ն(ձ)եցուցանելն՝ է՝ զօրա-
ցուցանել. պահպանել. կամ
՝ի յերկար ժամանակ, ՝ի
յաւուրս պահել։
Ճ՝իկն՝ է՝ որ ՝իմաստասէրն
քանակուէ՝ առ մեծագոյն՝
և կատարեալագոյնն մերձե-
նայ. ևառ վերայաւելեանայ՝
և արմատանայ. և հաստա-
տի, ոչ աճելոյ բոլո՛ն մար-
մնոյն, այլ առաւելագոյն
ասացեալ։
Ճ՝իւնն՝ է՝ շրջիկաւ կայծն.
որ այրէն է՝ մոխիր։
Ճ՝ուռն՝ է՝ շարժութիւնն
ինքնակն՝ ըստ մեծութեան։

և մինչ կարճայուցանել,
ասի սուղ։

Ընդունակն՝ է՛ ժամենապահն,
յրեմ լինել իր ինչ. ո՛րդան.
այժմ. այսօր. եռանդն,
և այլն։

Ընդհեղն՝ է՛ ամօթոտ, և
պատկառանօք զգաժիլ, և
տոգորիլ։

Ընդառն՝ է՛ չորրորդ մասն
տարւոյն. յորժամ աճուրդն
ին մեծագոյնք. և արեգա
կան քերմուխին՝ սաստիկ.
և ամպրոտ ղեն՝ հասունք.
և ժամանակ ժողովելոյ ըզ
բերս։

Ընդառն՝ է՛ ժամանակ, յո
րում քերմուխին՝ զօրանայ։

Ընդառնալն՝ է՛ հեռանալ,
և բաժանիլ։

Ընդառնալն՝ է՛ որ յերկ
րէս ուշ կատկ վերանալ, այլ
ձկտի աշօք չառ՝ ի վեր։

Ընդառաջեալն՝ է՛ զոք ա
ռաջի դառաջորդին յանդգա
նօք ընթ՛նք, պատրաստեր
առնել։

Ընդարիշտն՝ է՛ ժանտա
ժուռ և խղճեն, և մանա

Ճանդ, որ յայլ, ՛ի հայրե
նւոյ, և ՛ի ծննդոցէ՝ արդիւ
նաբերի՛ զշար։

Ընդարհաճաճուն, է՛ շար
ժումն մտացն. որում շարժի
ոք պարծիլ յօնկել զայն՝
զոր ոչ ունի, և կամ ունել
չինքինն։

Ընդարհաճաճուն՝ է՛ պատ
ճառ բարւոյ ՛ի նէ՝ կամ
շարուածի ստուածէ։

Ընդարտասանուքն՝ է՛ որ
բաղնայ զյաստակ բարձրա
նալն իւր. և անկարգ, և
անստահման լինիլ։

Ընդերն՝ է՛ կարգ զինուո
րական. և յատկապէս է երկ
վարայ։ ասի և բազմաճն։

Ընդերք՝ է՛ որ կատարեալ
է, և յորմէ ոչինչ ինդհազե
ցնալ, և պակասել։

Ընդերքական բոլոր՝ է՛ որ
՛ի ստորոտ զեւրաքանչիւր
մասանէ իւրմէ։

Ընդերքական մասն՝ է՛ որ
՛ի կարճ առնուլ զանուն,
կամ զբան բոլորին իւրոյ։

Ընդինչ մասն ամբողջական՝
կարճ ասիլ գոյացութիւնն,
կամ

Գ.Ե.Բ.

համ ենթադրութիւն։

Ընդհանրական մասունք այսինքն, որ զեամին ամբողջ, այլ կատարել առնեն. ոսկի ձեռն ոտքն, գլուխն, լայլն, ըզ մարդն կատարեն։

Ընծանուրեք, երբեմն կ' մակբայ տեղական, և նշանակէ յետ ուրեք։ Ընծ երբեմն անուն, և հոլովի այսպէս. Ընծանուրեք, ընծանուրեքն։ Ընծ նշանակէ զայն, որ ըստ ուրեքեալ դոյ ընթացս կոչ մանա, և յետ երթս, և յերթ կոչեմնս։

Ընդհանին՝ կ անշէջ, հան հիզ, անեղէծ՝ և անսպառ քար, որ ի չորս տարուն հեղձանի, և համ տապականի ի հոգ։ և անշէջ քարս այս՝ կ նման թեթեւուտ տաղտեղին. որոց թոշի բաղկացեալ գոլ ի նմանէ, կամ ի թաղխէ. հուն տարածեալ բանպաց հագոյն թեզ՝ եշերատ, յոր մէ կերտի, հեղծի՝ տաղտ, թուղթ, հակառակ անհիզելի, և անտապական ի հրոյ։

Ա.Հ.Ո.Ց.

Ընդհ՝ կ ի ձանապարհակցութիւն լուանի՝ առ այրդանին. ի ձանապարհորդակցուն՝ որ զինի նորին։ Ընդն՝ կ գոլորշիք. արտաքարշեալ զօրութիւն այրդանի ի ջուրց՝ և ի հիճ ձայնի տեղեաց, հասանել ի յետոյն, հզիւտեղիալ անդ։

Ընդն՝ կ գոլորշի ի յերկրէ, և ի ջրոյ ելանելով. որ համ հոգոյն ունոյնանայ, համ ի բարձունս ամբարձեալ՝ ի յամպ դառնայ։

Ընդն՝ կ գոլորշի զօրութիւն արեգական ի վեր քարշէլ, ի ջուրց՝ և ի հիճ տեղեաց. և վեր բարձր տեսութիւն՝ ի տես գայ, և սեղմացեալ ի վեր միանայ՝ լինի ամպ։

Ընդրձիք, համձուանք, են ի կենդանիսն երբեմն ընդիք սերման՝ բնաւորել առ ծնունդն։

Ընդունութիւն՝ կ գուգաձիղ տուն՝ և կնոջ. ի յորդնութիւն, կենդանոյս կը ցորդութիւն։

Ընդ

Ընծայանուէն՝ կ՛, արուեի, և իմն զուարակցուէ. որով փոխաբերաբար կասկածին առ մշտնջենաւոր կենաց ընծայութիւն։

Ընծայանուէն՝ կ խորհուրդ եկեղեցւոյ. կայսուցեալ վէմ անքակտելի ընկերակցուէ առն՝ ընդ կնոջ։

Ընծայ՝ կ երկիւղ՝ ի վատթար ինչ գործելոյ, և ոչ այս կ՝ անյոյս ի փրկութէ. և տարբերի խորշումն՝ յաճմոյ՝ այսու. զանգիտ ումն աստիճանաւոր՝ յորոց գործեալ, իսկ ումն խորշեալ՝ երկնչի, զի մի՛ անկցի յանկատուէն ինչ։

Ընծայ՝ կ երկիւղ ուղիղ այսմ սահմանաց։ կամ

Ընծայ՝ կ երկարաձգեալ պատկառանօք, եւ պատկառանք՝ կ թուլացոյն սոցայ։

Ընծայ՝ կ հանդերձ ընդառաջնօք պատկառանք։ և այսու կատարեալ՝ կ անդրնդ դատ ձուլականէ առանց ընդդէմ առանց սահմանի։

Ընծայ՝ կ երկիւղ վատաթափար ինչ գործելոյ, և ոչ այս կ՝ անյոյս ի փրկութէ. և տարբերի խորշումն՝ յաճմոյ՝ այսու. զանգիտ ումն աստիճանաւոր՝ յորոց գործեալ, իսկ ումն խորշեալ՝ երկնչի, զի մի՛ անկցի յանկատուէն ինչ։

վատաւութեան։

Ընծայ մեղայն՝ կ երկիւղ վատ զազրագործուէ. կամ սխալանաց թարուց՝ եւարհեստ ստակաց գործոց։

Ընծայխածուէ՝ կ՛յաւ իմն, և խուսափուէ, ի նեղկայ. կ ի յապաւնոյ կասկածմանէ՛, զվատահամբաւուէ բերող։

Ընծայխածուէ՝ կ պատկառուէն ի տեսութէ մարդկան եկոյց. եւայս պատահի իսկեզբն դրձման մեղաց. և ի գործունէութէ լաւ գոյն վարուց ստացմանն։

Ընծայխածուէ՝ կ սկիզբն դառնալոյ ի մեղաց. եզբաւ ճաշոյն վարս ստանալոյ։

Ընծայխածուէն՝ ոչ կ երկիւղ յաղագս գործոց մեղաց, այլ յաղագս զարշուէ. կամ՝ անառարկանաց, կ պատրաստանաց ապաշխայից։

Ընծայխածուէ՝ կ երկիւղ վն զարշելեաց ապաշխայից։

Ընծայխածուէն՝ կ երկիւղ գործելոյ, և վհատութեան ի տանջանացն երից։

Ա-հմնոց։

Հուրն՝ արտաքրքե զքերմու-
թե՛ և ձեռնին, կամ՝ և կիր
կամօք։

Ալայլուել՝ վիրապելոյն առ
առաքինս տեսակ որակու-
թեն՝ հետևաբար միայն.
նակ յատկապես միայն, լե-
նու ըստ որակութեց զգալեց։

Ալ՝ արական անուն՝ նշա
նակէ զանձն. կամ՝ այլ շէ-
զօք՝ նշանակէ էութե. ըստ
առաքնոյն՝ որդին ասի այլ
և հօրե. քայց ոչ ըստ էութեն։

Ալծեամն՝ կ այծ վայրի,
և տեսանելոյն աստղեաւ.
զորմէ ասեն. որոց հմատե
նդեալ է զնգն. թե նորա
և՛ նման և՛ մէջ ադեաց՝ խո-
նաշուխեն իմն, որ զմէգն
մերձ կայցայ. և զբնա-
ցեալն՝ ևս սրկ։

Ալծենաձեն՝ բերդ նաշե
կ. որ խիտ ածէ կ, և
առատաղայ կ շինեալ. նորբ
նատուն, միջնատուն, և
վերնատուն։

Ալիանել և կատակիլն՝ կ
խաղիլ զոք սնապարծ։ Ծա-
նակել, ետանդոնել՝ կ խոյ

Գ-ւթ։

Ալ(յ)գի՝ կ՝ տոնկ գինեաց
ծնողական։

Ալյգի՝ կ բազմութեն որթոց
և միասին տնկեալք։

Ալյլ՝ կ տայգ՝ և խնկատու-
յտժամ կրօնից ընդ ե
ննքեան գոլով, ոչ ծագ
նոյն. այլ այլագիտ այլմէ
զանազանութեբ կրեալ։

Ալան այնք՝ որք ոչ կան նո
րին գոյութե, և ետուե. այլ
զանազանեալք գոն առ ի
բնութե՝ ըստ իւրաքանչիւր
ոց զանազանութեց։

Ալլեզանութե՝ որև վոխա
բերութեն ասի, կ առումն
յաւուկ նշանակութե, առ
անյաւուկ նշանակութե։

Ալական անուն, և օտա
բառն՝ վախճակի կ յայծ
այնման. զի կերակ անձինն
մի կ հաշատացուցանէ, և մի
գոյ նմանութեն։

Ալլալուծն՝ կ շարժութեն
՝ի տեղւոջէ, կամ խաւսել։

Ալլալուեն՝ կ արտասանե
թե. որով՝ ի յաւելք ննթա
կայոյ՝ ի յաւնոդե արտա
դրեն ինն որակութե. որպէս

ամին։

Ընդ-

Ընդ, ի սակաւիկ հաւ-
ելումն ստուգեալ, ի լինել, ու՝ ի կամ հիմն
ինչ ի ներքոյ ստորոգեալ, ի ներգործական
կամ կրաւորական իրաց, ի ներգործական
այնպէս՝ որ ինչ ինչ
ընդ ինչ ինչ ընդունի։
Ընդունիմ պատուական՝
ի յորում մասամբ իմն ընդ
ունելոյն կրաւորեցուցանէ զոմ
ոք կամ զինչ ընդունին։
Ընդունիմ պատուական՝
պատ կամ ինչ ընդունին։
Ընդունիմ, ի այն-
պէս կամ ինչ ընդունին։
Ընդունիմ, ի ներ-
մանց, ընդհատաստատուա-
թեան դադարեալ ներգին։
Ընդունիմ, ի ներ-
ման, ընդհատաստատուա-
թեան դադարեալ ներգին։
Ընդունիմ, ի նախա-
տուելոյն, անօրինութեաց ո-
մանց

Ընդառնի՝ ի մանն ապտակ-
րուէ, և դիտաւորուէ ինն
թուով շարականակեցեալ.
բայց ի յաղթողին դիտա-
ւորէ ի բաց յօշկեցեալ.
վասն որոյ և ըստ ինքեան ըս-
կսաւորեալ իմացուածն՝ ոչ
երեսանէ:

Ընդամէն բնաւորականաւ
և դրծիւք արուհասականաւ
ի գլուխս սպս, նշանակին
պնեւդրծուածիւնս որոց են
սկզբունք:

Ընդամանին՝ ի արտաքին
մղիմին, որ ծածկէ զանձ-
դամանն. և ընդհանրապէս
ի տեղի իւրաքանչիւր բա-
րակ մղիմաց առնանի, իւ-
րաքանչիւր մասին կենդա-
նոյ զիտեղեալ:

Ընդունդն՝ ի տարտա-
րոսն, և անշարժ ինն խորու-
թիւն, և անմատչելի, և
անըմբռնելի՝ մանաւանդ
ի Քրոց. երբ ի թարց յա-
տակէ, կամ ի բացուածն
խորուէ երկրի. յորում ան
կիաթէն՝ ոյ չ երանին:

Ընդունդն՝ ի տեղի ինձե-
տոլ խորին. յորում Քրոյ
խորհրդ զմղիմիկ վերանայ: և
հաստատականաւն անդունդն՝
ի սամ ժողովումն Քրոց.
և ի ծովէս:

Ընդարձակութիւն՝ ի վե-
րադրութիւն տարողականին
ի չեղեալսն, և ընդ-
նախադասուէն, ընդն մա-
լով ընդին որակուէնքն. ոյք
մակացուէն՝ ի առաքինու-
թիւն. առաքինուէն՝ ի մա-
կացումն:

Ընդեք գոն տեսակք անդ-
րադարձմանն. պարզ. ըստ
պատահմանն. և ըստ հա-
կադրումն:

Պարզ անդրադարձումն՝ ի
նորում ընդն մեայ որակու-
թիւն, և քանակուէ, և ոչինչ
լինի վերաբերուէ. և այս
ըստ բոլորին բացատական,
ի չըստ բոլորին բացատա-
կանն. և ըստ մասնաւորին
տարատականն՝ ի չըստ մաս-
նաւորին տարատական. ոյք
զգայուն:

զդայուն: ոմն մարդ կ՚ըս-
պիտակ • ապա ուրեմն ոմն
սպիտակ կ՚մարդ:

Ընդդարձակումն ըս ապա-
տահման՝ կ՚յորժամ փոխ-
կին միայն գանակութիւն ՚ի
յընդհանրականին ՚իմաս-
նաբերն • այսպէս, ըստ ըն-
կերին առաքեալին՝ դա-
նայ ըստ մասնաբերին ըս-
առաքեալն • և ըս բառերին
բացասականն, ըստ մասնա-
բերին բացասական • ոչ ամ
մարդ կ՚կենդանի • ապա
ուրեմն ոմն կենդանի կ՚
մարդ • ոչ ոք մարդ կ՚քար •
ապա ուրեմն ոմն քար ոչ կ՚
մարդ:

Ընդարձակումն ըստ հա-
կադրութեան՝ կ՚ներուն
միայ նոյն որակութիւնն, և
նոյն գանակութիւնն • բայ-
ղղելքն փոխկին յորոշե-
լեացն՝ յանորոշելին, վե-
րաբերութիւնք բացասու-
և այս՝ ըստ բառերին առար-
ականին՝ և ըստ մասնաբե-
րին բացասականն • որպէս
ամ մարդ կ՚ծիծաղական •

ապա ուրեմն, ամ ոչ ծի-
ծաղական՝ կ՚ոչ մարդ •
ոմն կենդանի՝ ոչ կ՚ձի • ա-
պա ուրեմն, ոմն ոչ ձի՝ ոչ
կ՚ոչ կենդանի:

Ընդարձակումն ըս ոչնա-
դրութիւն կ՚փոխխոսին և-
զերայ՝ որոշելեացն՝ յանո-
րոշելին, վերաբերութիւնք
բացասութիւց • որպէս • ամ
մարդ կ՚կենդանի • ամ ոչ
կենդանի՝ կ՚ոչ մարդ:

Ընդարձակումն ըստ ապա-
տահման կ՚փոխխոսին ըս-
առաքեալ կ՚ենթակայ • և
ենթակային՝ յատկութեալ,
պելեալ գանակութիւն • ո-
րպէս • ամ մարդ կ՚կենդանի •
ոմն կենդանի՝ կ՚մարդ:

Ընդարձակելն՝ կ՚ոսկիք
յետս աքսորել, հանգոյն
պրասոկց, և նախարայ:

Ընդդէն՝ կ՚են, որ քա-
ժանի յերկուս յայտակի, ՚ի
յեկեղեցին, որ կ՚նախապա-
պատճառ ասի, և ՚իսկզբն
կ՚, որ կ՚յարացոյցն՝ և նա-
խաձառնիայն: և յետ ի
եղելոյս, որ կ՚պատկեր և

Գ

ՆԵՐՄԱՆՈՒԹԻՒՆ յաղագուցին։
Անզգամութիւն՝ կ՚ըսուի հոգւոյ մարդկայնոյ կրից։ կամ ուռնալուն զորձառողականն անբան, կամ տգիտութիւն, զորձելոյ, և ոչ։
Անզգայութիւն՝ կ՚ըսուի ձանձիկ յայնս, զոր ոչ կարէ։
Անզգայութիւն՝ կամ անմտութիւն՝ կ՚ըսուի բանս կանին, չարաչար կերոյ պատմող։
Անգիտութիւն՝ կ՚ըսուի առաքին, որպէս սկզբանոյ ստրատիչ։
Անհնչիւն՝ կ՚ասուակուծն, և կ՚ըսա հոգւոյն։
Անհնչիւ՝ կ՚ինդրուծն, ձհայ ցուծն չարի ուռնալ։
Անիրաւութիւն՝ կ՚ասուա զորձուլն մասանոյ անձին կամ ուռնակուլն զրկողականն։ կամ ուռնակուծ՝ կ՚ըսուի զրկող։ կամ տգիտութիւն հետևեցեալոյ, և ոչ։
Անիրաւութիւն՝ կ՚ըսուի հոգւոյն։ ըս որում տգիտութիւնն կինին, առնել զ զորժանն։
Անիրաւութիւնն՝ կ՚ըսուի

Ա

ՍՏՈՒԱԾՈՅ։
ըսուի ինն անիրաւ։
Անհնչիւն՝ կ՚ըսուի շրջի՝ հոգւոյն շրջուելոյ։ հայոյն՝ կիսոյն, ասացեալ՝ ի բուլորակութիւն։ կամ բուլորակին՝ կ՚ինոյն, որ միակ մակերևութիւնն ունի։ յորմէ սահել զինչն առ նորին միտն, ինն հաւասարք։
Անհնչիւն՝ կ՚ինդրուծն՝ կ՚ըսուի կանոնութեան։
Անհոգ՝ կ՚ըսուի ոչ ունել զոսին, որք բանիւ՝ ոչ կառավարին վարին։ այլ՝ ի յարձակման կամաց, կամ կրից։ կամ՝ ոչինչ համարելով առնին։ այս՝ յատկապէս՝ կ՚ինդրուծն։ որ պատճառ՝ ի՝ հայոյութիւն։ Սին իրն՝ պարունակէ ընդ շուտութիւնն։ որ հայի՝ յերկիւղածութիւն, բայց առաւել ոչ յանհոգութիւն։
Անհոգութիւն՝ կամացն՝ կ՚ըսուի՝ յանկալ՝ յոչ յանկալեացն։ կամ հրաժարիլ՝ յոչ հրաժարելոյ։
Անհոգութիւն՝ կ՚ուղղի շրջա-

վանկեցեալ պատուհասեալ, եւ արտաքսեալ անեցիք ի ներքս յարձանագրութիւնք ձանձրացուցանող հօր, եւ հայհոյեմանելիք: Զորս եղիցեն անկատարելագոյնք մանուածոյնդականք, եւ ոչ մարգարէք. ոչ ակնարկեալք ի գիտականներ. Լեալիենեալ կանեն, եւ ի դալականեն: Ընդ վիճակիցք այսմ անուանեն, ի գործոցն իւրոց ատելագոյնք եթէ ասիցեն. ան կատարելոյ ի հանապազորդ յարձանագրութեան, եւ բազմապատկեալ ձանձրացուցանող, գժոխական ինն էր, եւ գրեմք՝ անկատարելն ընդդէմ անդամի եւ եմ՝ ներգործութեան ոչ, զի ոչ գիտան ջանալ խուզմամբ հասել. յոր մերեալն էր, այնքան ատելի ձգելոյ կելոյն, եւ մոլորեալ վերադառնայր ի նոյն տեղի. Ասել՝ եւ արտասանեն վերապատանք. գերծեցեալ ինձ զնա ամենայն ի յանկատարելոյ առնի կրկնականք,

(Յեա սահմանելոյն զմինոյցոյն առասպելական,) մեծ լինի Ընդհանուր. փոխանակ շանելոյ զուգիան, ընդ որ անցեալն էր:

Ասասա, ամ՝ նոյն գործոյ հաղորդակից, եւ խորհրդակից աշխատասիրաբար, յարատեւեալին անկատարելագոյնք. այնու, զի չիարձ, կամ գժոշտարակս ընկալանել մարդկային զիմաց՝ եզհուն նոցին:

Ընկիւնն՝ ի յորում ընդհատեան գիծքն, եւ գմիաբանս հոխորտելապէս բեկանեն:

Ընկճեալ՝ ի, որ ոչ ատելագործ գինւոյ այլում, կամ խոնարհեցուցանի:

Ընշ կամ, որ ոչ ատյ կոխասիլ ինքեան:

Ընհամբերութեն՝ ի խոժոռեալ յարձակումն հոգւոյն, առ ի վրէժխնդրութիւն անկարեւորութեանց:

Ընհատն՝ ասի ջորւս կերպիւ. Յախ՝ ոչ հատեալն, եւ ոչ հատմամբ մատնաշեալն.

թեան, որպէ՛ անչափութեան. այժմ, և միշտ և մինչ յաւիտեան, ամէն և մարմինն՝ զի սոքա ոչ բաժանին քանակաւ: Ընդդէմ՝ դիմաբարհաւատն է՝ զի ասէ. ոչ հաղիւ հաւատալ զայս անդամանդն, որ հազիւ հաւատի: Ընդդէմ՝ առակն, որն ընդ հանուր անհաւատ. և տարբերութիւնն, և յաւուրն: Նմանապէս սերմն, զի ոչ հաւատային սոքա՝ յինքեանց, և լինին յայլոց առակ, և տարբերութիւնն. և կամ սերմ, զի ոչ հաւատին դոյացութիւնն, և լինին քանակ. և քանակն՝ որակ: Ընդդէմ՝ սաղդ և իսկապէս անհաւատ կոչի սակ բառիս. զի սակրատեան՝ ոչ բաժանի ի տեսակս. զի լինէր սերմ. և ոչ յանհաւատ՝ զի լինէր տեսակ, այլ միայն ի մասունս իւր հաւատալ. նաև հաւատոյեալքն՝ ոչ ասին անհաւատ. զի հոգին միայն, ոչ ասի սակրատ. և ոչ մարմինն սակ, այլ որ յերկուցն: Եւ՝ անհաւատ ասի, մանրամասն վիշեին, որ ի յօդս:

Ընդհատն՝ ի մասն ուրուանի բաղարի:

Ընդհատ՝ ի որ ոչ հաւատալ տեսակաւ՝ ի նմանեալսդ հետոյ, այլ պատահականօք ոմանցէ յատկանայ:

Ընդհատն՝ ասի անհուն. ոչ ըմանն անթուելութէ, այլ՝ զի չափէ ի հոսմանն, և ի ծորմանն. և՝ պղտիկ փոխոսական:

Ընդհատ՝ ի որ ոչ հաւատալ ի նմանատամանեալսդ, այլ՝ յանդամանեալսդ:

Ընդհատ՝ ի որոյ չատկութէնքն չաշխալանին ի տեսակաբդիլն:

Ընդհատ՝ ի որոյ զանազատնութեն՝ ի վերայ այլոյ ոչ նրեի:

Ընդհատն՝ ի՝ ի չատկութէց բաղկացէ. սակս որոյ՝ անհաղորդելի բազմացն:

Ընդհատ՝ ի որ զուարթ ոչ ասի:

Ընդհատ՝ ի շարամանեալն ի նիւթոյ, և ի տեսակէ բաղադրութեցեալն:

Ընդհատ՝ ի՝ ի չատկութէց՝ բաղ

զանուամբ:

Ընդհատ՝ ի անբաժանելի
հինգեքեան. և բաժանեալ
հինգեքեան, և բաժանեալ
հայելով:

Ընդհատ լինի՝ երբ մաս
մաս լինիչ ի, եթէ ոչ՝ տուած
կամ առնուն տուող:

Ընդհատ մի միայն՝ ի՝ ի վեր
առնուածոյ միոյ տուող
կն. զի տուողին բաժանե-
նուի պահեալ լինի՝ ի մի-
ուժ: Իսկ ի յառաջնում
ցուս եւ՝ որ բաժանումն ե-
ղեալ ի միոյ տուողէ՝ ընդ
միոյ տուողի, ըստ պահելոյ
զանուամբ:

Ընդհատ՝ ի անբաժանելի
հինգեքեան. և բաժանեալ
հինգեքեան. և բաժանեալ
հինգեքեան. զի մի ի մա-
նեալ՝ ի ընդհատ ի ընդհատ
ի ընդհատ ի ընդհատ ի ընդ-
հատ

ըստ առաքինոյ կերպին՝ ան-
հայան՝ ոչ ասի անհուն,
վասն զի եղեալ են • այլ՝ ըստ
երկրորդին, վասն զի 'ի նոսին
կայուսմն են, և միշտ հոսա-
նուտ • վասնորոյ և անորոշին՝ ոչ գոյ մակա-
ցումն, և ատհեստ։

Անհուն՝ է ներհակ հու-
նեռորին, որ ոչ ունի զմիտս.
թե ըստ մեծութե, թե ըստ
բազմութեան, և թե ըստ
զօրութեան։

Անհուն՝ է զորոյ գիտանա-
կութե ոչ լուի՝ մի՛շտ ծնայ
ինչ արտաքոյ։

Անձն յատկութիւնն՝ է ան-
այնոյ բնութե՝ անհատո-
ղելի գոյութե • և նշանա-
կի զատընչութե՝ կերպիւ
գոյացութե • եւ ասի առ ինքն,
և ոչ առ այլ • վասն կերպի
նշանակելոյ։

Անձն՝ է անյայտ բնութե,
անհատոդելի կայութիւնե։

այս Ն։

Անձն՝ է հոգեւոր բնու-
նութե՝ անհատոդելի կայ-
ուե։ այս սահման հոգեւոր է։

Անձն

նոյնութե՝ զի է անբաժա-
նութեան նոյնութե, և անատա-
կանութե • և ըստ պարզութե
նոր էացեալ է, և ըստ-
վին • զի ոչ է պակաս 'ի ըս-
վանդակութե երրորդ զօրու-
թե անհուն, այլև մեր-
ձաւորապէն միակին։ երբ
ըստ էութե՝ 'ի միակութե
երկու • զի ոչ կարէ գոյ՝
եթէ ոչ մի։

Անհուն՝ ըստ բանի էութե՝
միայն է 'ի Հ • զի ոչին նոր
բանդ ԱՅ՝ է անհուն նոր-
գործութե, և ոչ կարէ գոյ •
նաև ոչ կարողութեն Ա-
և ոչ ըստ էութեն • և ոչ
ըստ գոլոյն • և ոչ ըստ գո-
րութեն • և ոչ ըստ մեծու-
և ոչ ըստ բազմութեն։

Անհուն՝ է կրկին • ըստ
նիւթոյ, և ըստ տեսակի։
նիւթականն՝ միակամն քա-
նակութե՝ և երկոցուն • և է
անկատար։

Ունակ անհուն տեսակին՝ է՝
ամենևին գերակատար։

Անհունն՝ է երկեակ • անոր
զանազանին, և անորոշն • այլ՝

Ս-ԿՀԱՆՈՑ։

Նուիրեանն ասի անձն։
Ընձն՝ ի բանականի բնու-
թէ՝ անհատ գոյացութէն.
և միշտ առնանի՝ ի ծառեն կերր
պատառնել զիմն. որ զբնա-
կան երեսն ծածկէ. և որո-
շի՛ ուստի անձնաւորէլ։
Ընձն՝ ի ներմադրուէ՝ զա-
նազանել յատկութեամբ.
ունելով զարժանաւորուէն։
Ընձն՝ ի բնուէ մնաւոր,
անհաղորդելի գոյացուէ։
Ընձն՝ ի բնուէ բանա-
կանին՝ անհատ գոյացուէ։
Տեսակ՝ նշանակեալ ան-
ուամբ անձին, ոչ ի հուէ՝
կամ բնուէ, այլ ի անձ-
նաւորութենէն։
Ընձն՝ ի ներմադրեալ ըն-
դհանրեան միայն ըստ կերպի
եզական իմն բնուէ, և
գոյացութեան։
Ընձն՝ ի նախկին գոյացու-
թէ մնաւոր բնուէ։
Ընձն՝ ի ներմադրուէն՝
զանազանեալ յատկութէ,
վերաբերել առ ի պատիւ
բանականին։
Ընձն՝ ի հաղորդելի բա-
զում

Գ-ԸՆԴ։

Ընձն՝ ի ներմադրուէն
զանազանեալ յատկութէ,
առնելով զարժանաւորուէն։
այս սահմանս միայն է ի
ծիծ սեռից, (զի՝ Հոգին
ասեմ՝ զՀոգւոյն, և Մարդ-
կան։)
Ընձն՝ ի բանականի բնու-
թէ՝ անհաղորդելի կայա-
ցուէն։ այս մարդոյ։
Ընձն՝ ի հոգի առնանի և
՚ի տեղի անհատ բնուէ.
և այս ՚ի փիլիսոփայ. զի
ոչ տեսակն՝ ընկալեն, այլ
այլ և անձն՝ զբնուէն՝
յատկացուցանէ ՚ի բնուէ
զանազանի, զի բնուէն՝
ի ընդ հանուր, և անձն՝
մասնաւոր։ բնուէն թարց
պատահմանն. և անձն, հան-
դերձ։ բնուէն՝ այսացու-
ցիչ. և անձն՝ յատկանայ.
լինելով այս ումն, ոչ Քուր,
հանրապէս։ լինի, և դեռ,
և առու, մասնապէս։
Ընձն՝ ի զանազանէլ հան-
դերձ բացայայտ յատկութէ.
որպէս պետրոս, և սա՝ առ
՚ի պատիւ բանականի բո-

զուտ բնութիւն, այլ ոչ քան զուտ ենթակայից։

Ընձեռ՝ ի բանականի բնութեան՝ անբաժանելի գոյացութիւն։

Ընձեռ՝ ի խմացականի բնութեան, անհաղորդելի կայացումն։

Ընձեռ՝ ի ենթակայացող ըստ ինքեան, իբր թէ ըստ ինքեան իր մի։

Ընձեռ՝ ի ենթակայութիւն զանազանեալ յատկութեամբ՝ վերաբերեալ ի պատիճ բանականին։

Ընձեռ՝ ի որ ի գոյութիւն՝ և ի պատահականութենէ ժողովի։ և իւր տպաւորական յատկութիւն որ զինքն ի տպաւորել։ և անձնատիրութիւն զոր ունի։ այր զկնոյս, զտեսս, զգոյնս, զհասակս, զձեւ, և տարբերութիւն զտեսլենն, զազգայինն, և զժամանակին, և թուով միայն բաժանի։ և զայս ոմն անհաւատ յայտնի, և ճանաչի իւր անձամբն։

Ընձեռ՝ ի բանական բնութեան՝ անհաղորդելի կայացումն։

Ընձեռ՝ ի ենթակայացեալ, կամ ենթադրեալն բնութեան յորոյ վերայ բնութիւնն կայանայ։

Ընձեռ՝ ի կատարելագոյն ինչ ի գոլոր բնութեանց։ այր։ զինքնանկեալն ի բնութեան բանականին։

Ընձեռ՝ ի էութիւն իմանալի. տեսակ բանական մարմնոյ. ճանաչող զզգալիս, և զիմանալիս։

Ընձեռ՝ ի մասնաւորող բոլոր նոյնեան. և ընդունարան նոր ներգործութեան։

Ընձեռ՝ ի որ ըստ ինքեան զկոր ինն նշանակի՝ առանձնացեալ, և մերձեալ յայլոց։ և անբաժանելի յինքեան։

Ընձեռ՝ ընդունի զամ հակայս բնութեան. անձն ի որ գործէ, և բնութիւն ի, որով գործի՝։ և անձն՝ թարց բնութեան՝ ոչ ի. զի ոչ անձն ե, և բնութիւն ի։

և ոչ անդրադարձեալ։

Ընձինք լուկ՝ են հոգիք այնք

Գլուխ

այնոցիկ, որք միայն ըզգայունք են:

Ընդհանուր մարմինք՝ են այ զգայականաց մարմինք. զորս մարդոյ մարմինն միայն ունի՝ զիմացական անձն. իսկ այլքն՝ յիմացական անձն զկիսեալք են:

Ընդհայեալքն՝ ի ընդունելի ինչ այլանդակ՝ եւ անտուժոյ, որով փոխակերպին զկեցս, եւ զբովանդակ իսկ զանձն. ըստ որում յաճուրդս բարեկենդանաց, եւ այլոց զուարթութեանց խրախճանականաց, պարածածկեն զինքեանս, զի ազատօրէն կարիցեն շրջել ընդ ազատս, առանձինք՝ ի ծանօթից:

Ընդնատեր՝ ի որ զինքն յերկար ժամանակս սիրել ձանձրանայ. եւ ինքն՝ զոր արասցէ, վէ՛ ինքեան արասցէ, թեպետ եւ ըլ պատուհասեսցէ զնայն ի եղեալ:

Ընդնիշխանութիւն՝ ի իշխել նուիրեալ բանականին. եւ կամայն, որով ընտրէ բարին՝ մերձ կալուլն՝ շնորհայ.

Ա

իսկ շարն՝ ընդ այսմիսով իշխանութեանն շնորհայն:

Ընդնիշխանութիւն՝ ի զօրութիւն. կամաց, եւ բանին. եւ ի կարդիսալ առ բարին. եւ ոչ չկուն առ չարն, եթէ ոչ ընդ բանիւ բարւոյ. եւ թէպէտեւ ի՛ կարդիսալ առ բարին, սա կայն ոչ քինշ կերպիւ կարէ բնականապէս հաստատել ի՛ բարւոջ, եթէ ոչ շնորհ

հիւն Ա՛յ:

Ընդնիշխանութիւն բանին՝ եւ կամային ի՛, որով ընտրէ զբարին՝ մերձ գոլով շնորհայ. եւ շարն՝ ի բացեալ գոլով շնորհայ: Ա՛ սահմանս այս՝ բանին դնի երբ խորհրդական, եւ կամքն՝ երբ հրամայօղ. զի բանն՝ ասէ զայս ինչ գոլ շար, կ բարի. իսկ կամն՝ ասէ, ե՛ղիցի՛ եղիցի:

Ընդ՝ երեքին ի՛ անձն՝ իշխանութեան. ա՛ ի՛ հարկաւորութեան, ի՛ մերձաց, եւ ի՛ թշնամութենէ:

Ընդայինն՝ ի բնութեանն.

Ընդհարդն՝ շնորհայն.

Ընդարդն՝

Ա՝ոգեղէն՝ ի չարէն, ոյք յանհաւատութենէ
խոկ յոմանս նկատեալ՝ ամբ-
նեւելին՝ ի բարին, ոյք՝ ի հա-
ճատացեալսն՝ ի բարին։
Անձնեղիանութիւն՝ ի ընտ-
րութեան բարւոյ, և չարի. և
կամ բարւոյ՝ եւ բարւոյ. կամ
չարի, և չարի։
Անձնեղիանութիւն՝ ի ուժէ
ղրութեան բանականին, և կա-
մացն. որով ընտրի բարին՝
մերձ կալով շնորհացն,
իսկ չարին՝ ի պակասել
շնորհացն։
Անձրևն՝ ի լուծումն՝ եւար-
ձակումն թխադոյն ամպոյն
ի լուր։
Գոյ մանրամասղ անձրեւ՝
ի սակաւաքուր ամպոյ։
Ուժգին անձրեւ՝ ի բազում
ամպոյ։ Տարմսի անձրեւ՝
ի մեղձակաւոր ամպոյ։
Անձրեւն՝ ի լուր՝ եկեալ ի
թօթուփմանէ ամպոյ, թանձ
րացելոց ի խոնաւութենէ։
Անձրեւն՝ ի լուր, եկեալ
ի խտացեալ ամպոյ. ո-
նելով զանդուն իջեանելն
իւր։ և այս՝ կամ, կամ։

Անձրեւն՝ միատեսակ։
Բազմինն՝ ի բարեկայ, և
չարեկաց։ Անձրեւն՝ միայն
բարեկայ ի։ Իսկ Անձրեւն՝
ի՝ թափառելոցն ի կեղ-
կինս. ուր ապականին սա՛
ծառայեն, թշնամեալք՝
առ ղայ։ Գարձեալ ի՝ Ա՛ջ,
և ի հրեշտակս, և կեղա-
նեալ հոգիսն՝ ի անձնեղի-
խանութենէ. զի ընտրին զչ
բարին, և խոստանին ի չա-
րին. ոչ ի հարկաւորու-
այլ՝ ի յազատ կամացն։
Իսկ սատն՝ խոտոր զբարին,
և ընտրի՝ զչարն. ոչ անձն-
եղիանութենէ, այլ ի կամա-
Հոգ յանուղղութենէն։
Ոչ անձնեղիանութիւնն՝
ի՝ յոմանս՝ ի անզանազան ի
չարն, և ի բարին. որպէս
ի նախահարսն՝ նախքան
զանկումն։ և յոմանս նկատի
առաւել ի չարն՝ քան ի բա-
րին. ոյք ի մկրտութեան
և յոմանս նկատի առաւել
ի բարին՝ քան ի չարն. ոյք
ի սրբեալսն յորովայնէ։
և յոմանս նկատի առնելին

Ա-ԿՏՈՒԱԾՔ։

Նմանապէս տարեալ լինիլն։
Ընդայտ՝ ի որոյ ծագումն
ինն հաշուատքն։
Ընդայտանիլ՝ ի որոյ մասն՝
ոչինչ նշանակէ, որ ի կէտն։
Ընդարտաւիղ բոլոր՝ ի յո-
րում ոչինչ ի յարտաւիղէ։
Ընդարձակել՝ ի որ առանց
երկայնութեան է։
Ընդարտաւորուիլն՝ ի թոյլ
տալն մտաց, թողուլով զի
գործն կիսակատար։
Ընդօր՝ ձայն՝ ի որ ոչ ան-
հանի ը գրուիլ. այլ հաշիւն
չան։
Ընշարժ շարուածակն՝ ի որ
առնէ զերկիրս. եւ լինի յայտ
մանէ երկրաշարժութիւնն։
Ուսկ շարժուկան շարուածակ՝
ի երկնային մարմին. յոր-
մէ լինի աստղաբաշխութիւնն,
եւ ասոն բաղկացեալ շորս
տեսակէն ուսուցանելոյն.
եւ ստեղ աստնեղէն՝ քանակ
կոչին։
Ընշնուդհակարս՝ ի որ ոչ
բանայ զընկալեալ երախ-
տիսն. եւ որ երեսեցուցանէ
ոչ առեալ. կամ ոչ հատոյնն։
Ընշուն՝

Գ-ԷՐՔ։

Ընձառելի՝ ընծայանուէն՝
ի՛ որ յաղագս երկնեան՝ եւ
ընծուէն բան. անհատորդն՝
եւ գերազանց որոշումն
անուանին։
Ընման՝ ի՛, ոչ ընդունա-
կանն մահու, եւ հաղորդն
կենդանութեան։
Ընմահութիւն՝ եւ անշարժա-
րութիւն ազատմայ՝ ոչ կր ի
ակզբանց քնութեան, այլ՝
ի բարերարութենէն Աչ։
Ընմանանալ՝ ի անբժնելի։
Ընմարմի՝ ի մշանջենաւոր
առումն. որպէս երկնքն, շարք.
կամ բաս կրնիք ժամանակի
սրուածատ. ոպ այժմ պիշեր
գոլ։
Ընմարմին գոյացութիւն, ասի
գոլ իսեռնոյ երկակի, ի՛ի
հպաձողութիւն զօրութիւն սահ-
մանեցելոյ, ոպ հրեշտակ.
կամ ոչ սահմանեցելոյ, ոպ
ԱՆ։
Ընմիջապէս՝ ցի. առանց
միջնորդութեան, եւ ընդ միջ
մուտնելոյ այլոյ։
Ընմոլորգունս՝ ի որ յա-
րեւելից յարեմուտս՝ միշտ

Ա-հմանոց։

հաւատաւոր է. և զինչ ըստ ևս զկնի զկրակօրն։

Ընտանին՝ կ՝ սահմանի կատարեսցես. զի յայսմանէ զբնութիւնն իմասցես. և եթէ է հոգի ևս, ըստ զի այլ ամ լինիցի՝ նման կ՝, և տեսակ. այնպէս՝ ևս ամ լինիցի՝ կր կ՝, և անուն. զի մարդոյ անուանն, ոչ գիտացիցես զինչ նկ կրն. զի սա՝ այլ մասամբ յուցանէ զկրն։ և զինչ՝ անուանն՝ ի շարից. ցո. կերպին, այլ՝ երկիր։ ձայնին, այլ՝ ճնճղուկ. կիշեղակ, ակռաւ։ ի գործոյն, որպէս՝ նկարկտար. ոսկեգործ. երկրագործ, սղոց։ յատկացեալ, այլ՝ արարիչ. ընդ. նախատեսիչ. գաղափարն, և այլն։ և բաժանի՝ ի շարս. ցո. ի հոմանունս. ի բազմանունս. ի յատկանունս, և ի վիճականունս։ և կ՝ գրութիւն, և ոչ բնութիւն. այլ յայտ կ՝, զի ազգաւ ի մարդ զանուանեան՝ իբրաքանչիւր կենդանեաց։ և կ՝ սակառհական, զի բաւ նակ կ՝ անուանն. վասնորոյ ոչ ոխէ ըստ սակառհմանց։

և

Գ-իր։

Ընդունիչ՝ ասի հրեշտակաց. թէպէտ ոմանք ասեն վէմ ձկանց, և ծառոց. սակայն ոչ այնպէս. զի ձկունքն, ի տեղի շնչոյ ունին զերեսս. և ծառքն՝ ունին զարտաքինսն. և այս յայտ կ՝ յաճմանին։

Անշիմոն՝ կ՝ անկորուստ ինքնութիւն վիճակոյ։

Ընտիակալութիւն՝ կ՝ որով շարժումն ոգւոյ՝ յիմարտաբար. ամբոխելոյ ի յատկութիւն ուսուցն՝ զոշարիմութեամբ, և զմտութիւն ինն՝ արգելեալ լինի։

Ընտիակալութիւն՝ կ՝ քաղցրութիւն մեծադունին առ վոքրիկսն պատժապարտսն։

Անտիակալութիւն՝ կ՝ հանդարտութիւն պտղոյ. որ ունի զկատարելութիւն առնելոյ զմիտս։

Ընտիակալութիւն՝ կ՝ որ զամբարտաւանութիւն առնէ, զոշարիմութեամբ և զմտութեամբ արգելու։

Անուսայ, ցո. ընդելոյզ, և աշխարհ. Ուրեմն ներանակ՝ կ՝ զկրակութիւն լինիլ զգիմ

Ա-հմահաց։

Անուն՝ կ՝ մասն բանի՝ հղ-
լովական՝ մայրին, կամ՝ ել-
նշանակէ լով. մայրին ո՛րդան՝
քար. եւ ել՝ ո՛րդան՝ խորան։
Անուն՝ կ՝ ձայն՝ արարողի,
կամ՝ կրողի. կամ՝ ձայն նշա-
նական, ըստ զոյգ շարա-
դրութեանց՝ առանց ամանա-
կի, որոյ ոչ ինչ ՚ի համասանցն՝
նշանակէ ապա որոշեալ։
Անուն՝ կ՝ մասն բանի՝ հղ-
լովական, նշանակող զեռ-
նիկ երեսաքանչիւրոյ երկ.
եննիադրութեան։
Անուն՝ կ՝ մասն բանի՝ որ
նշանակէ զգայարանիւնն՝
որակութեանց հանդերձ։
Անուն՝ կ՝ մասն բանի՝ հղ-
լովական՝ թարց ամանակի,
և դիմաց։
Անունն՝ կ՝ հզր բանի՝ որ
զէութիւնս իրաց նշանակէ,
ո՛րգան. կ՝ ե. կակ։
Անունն՝ կ՝ այրզ ձայն՝ թարց
ժամանակի։
Անուն՝ կ՝ բաղ հղլովական՝
և անժամանակ։
Անունն՝ նշանակէ զէութիւն
իրաց, և ոչ նշան եռից։

Անուն

Գ-իր։

և զի՝ կ՝ ՚ի սեռէ բանին.
զի մի՛ ՚ի յոլովն մասանց
բանին։ և առնական առնիկ՝
այլայլեալ հղլոյծ լինի՝ կըր-
կին կերպիւ. յո՛, բանական.
անբան. իմանալի. զգալի,
եւայլն։ և այլ կ՝ սեռական,
և այլ անհատին։ իսկ ան-
բանից՝ միայն սեռականին կ՝
առնուն։ և ի գործ անբանն.
այսինքն. զի տարօրինչ է. և
զանազանող ամ էականց. և
զգայանազանութիւն բնութեանց՝
սա բացայայտէ։

Ընդ այս գիտելի է. զի ամ
անունն՝ զիրն յայտնէ. իսկ
բառն՝ որ կայ յանձին,
գործ երևին ցուցանէ. ոչ
առեալ զոյն, այս անունն.
իսկ բառն՝ լուսինն, որ զայ
լայլութիւնն ցուցանէ։ Ընդ
առհասարակ անուանեալ յատ-
կացելոց զիւրաքանչիւր
սեռականս։

Անուն՝ կ՝ ձայն նշանական՝
ըստ կամաց՝ թարց ամանակի՝
որոյ ոչ ինչ մասն զա-
ռեալ, նշանակէ ո՛րոշեալ
ուղղակի։

լինելին անուանոյց, և նա՝ որք վիրքատուած։

Ընուն գոյաւորն՝ ի՝ որ ըստ կերպի գոյոյն ինքեան նշանակէ, այլա մարգ. և գոյաւորն յայսմ տեղւոջ՝ նոյն է որ և հակառակն։

Ընդհակառակն։

Ընուանք՝ որք առին զկնի նաև զեկեալս, համեմատ բան կարին ասել. և ոչ վիրաւորուածատուր. ոչ պատ զանկարելի է. թէ ինչ տատրոցին զկնի, և արտատրոցն ծոյս՝ վիրաւորուածատուր. քան զի ամ պատճառելի՝ որ ոչ հանդուրժողութեան զօրութեան պատճառելին արտատրակ նելին, և ընդունելի զնմանութեան արատրոցին. ոչ ըստ նոյնութեամ բանի, այլ պակասութեան. մին՝ զի՝ որ ինչ է՝ ի պատճառելոյ՝ զնմանութեամբ, բաժանութեան, և զանբաժանելի մասանց։

Պ-ինդ։

Ընուն՝ ի՝ սահմանն կամ՝ ծառայ։

Ընուն՝ ի՝ մասն բանի, որ զերծուածն կրկին նշանակէ։

Ընուն՝ ի՝ մասն բանի, որ ըստ կարի ձանաչի. կայ՝ ի՝ յատկութեան, կամ՝ ի՝ նուազ գործութեանն։

Ընուն՝ ի՝ մասն բանի հոգևական, որ զերծուածն կրկին ի՝ զերծուածանչելոյ՝ ի զերծուածն նշանակէ։

Ընուն՝ ի՝ մասնաւորն, սահմանի կարճառօտ. յայտնող զկրն, և սահմանիչ. վասն որոյ ընդ ոչ սահմանի. և ոչ դնի անուն Ա յ ըստ բնուէ, այլ ըստ դործոյ։

Ընուն՝ ի՝ ձայն յօդաւորն. դրական, նշանակական, թարգմանական. որոյ մասն զաւակ. ոչ է նշանական։

Ընուն՝ ի՝ ձայն նշանակական ըստ հարադրութեամբ առանց ամենանակի։

Ընուանն՝ ի՝ կրկին. ուղղական, և հոլովական. և հոլովականն ևս՝ կրկին. զի զոն հոլովէ՝ որ նախատա-

Ուսումն որք ասեն զկնիկա հա-
ղորդելոյն, մեն յաւուրս ա-
րարածոյս։ Ետուր ասեն ըզ
կնիկա վերակացութիւն՝ մեն
ընտանիք Աչ։ զի ոչ ըստ
որում կ՚ելցենքեան, եակա-
տարելապես, այնպէս ան-
ուանի Աչ յարտարածոյս,
այլ անկատարելապես։ և
որքան անուն ինչ՝ ի հա-
ստիկադոյն, այնքան սպաս
շաձագոյն առեալ լինի՝ ի
ՀԱճայինն։ և առաւել
ասին անուանք բայասա-
կանք, քան սոտրասակինք։
և իւրաքանչիւր էր, ունի
զանուանն՝ ի շարադրութիւն
իւրմէ։

Ընտանիք կնկանք՝ նշա-
նակեն զեակ կատարեալ՝
ինքնակայացեալ։

Ընտանիք կնկանք, եթէ
կնկանք, կարեն ստորոգիլ
զԱչ։ վասն զի պարզութեան
Ճային՝ ի բոյս բառնայ
զբաղադրութիւն տեսակի՝ և
ներքոյ։ հետևեալ, զի Ճայ
լինան, նոյն և բայական, և
կնկանք։

Ընտանիք

առեակ յ՚ինսորինան՝ յա-
ռաջ ածեալ։ Այնպէս՝ ամ
կատարելութիւնք եկեալ՝ որք
են յարտարածս, անքատա-
բար՝ և բազմապատկապէս
ի ՀԱճ նախապէս գոն մի-
ացեալք։ Ելլեն ի պարզա
պէս հոմանուանացեր ասին։
քանզի ըստ այսմ՝ ոչ լինչ
կարեաք յաղագս Աչ ձա-
նալ ի յարտարածոյս, և
ոչ ցուցանել լինչ։ այլ միշտ
անկանէր ի խափանումն հոմ
անուանութիւն։ զի Աչ հա-
ղորդեցուցանէ զբնութիւն իւր
ի ձեռն ներգործուէ կա-
տարոց։ այլ ոչ արարածոց։
վասն զի ի Աչ միայն նոյն
է իմացուածն, եակատ, եղե
նութիւն։ իսկ յարտարածս՝
այսոքիկ զանազանին։

Ընտանիքն Աչ՝ ոչ բաց
յայսմանէ զեղելն Աչ ըստ
որում գոյ։ ոչ այս անուն
մատոյց՝ բայայոյսն զեղելն
մատոյց։ զի անուանէ որք
նշանակին զիատարելութիւն
առնելիսն հրատակք այ,
և առեղծուածոցս։

Ա-գիտութ։

Ընտրեալ նախատրաստեալն՝ ի
ներսում եմբակայն՝ ի հա-
ստատ եղեալ՝ ոչ ինչ ընդունել
բացատրեալ։ ոյն մարդ ըն-

Թ-անայ։

Ընտրեալն նախատրաստեալ՝
ի յոյսում կամ եմբակայն,
կամ ստորագրեալն՝ ի առ-
ջեալին անուն, կամ երկո-
քեանն կա եին։

Ընդունի՝ ի երկու կերպ.
նախ առաջելն, որ անցեալ
ի զգային. երկրորդ պահան,
որ չէ հասեալ ի զգային՝ և
ի իմանալի. եերկրքեանն եին
անշարժ. եւոր անշարժ, նոյն
և անսահման, և անկարող։

Ընդհատաւորեալն՝ ի ո-
րոյոյ այնմ՝ որում պատ-
կեր։

Ընդհատաւորեալն՝ ի
յեաս դարձումն ի՝ ի՛ե և
խոնարհ անընդունայ որ առ
նէ։

Ընտանիանն կոչ՝ են ի-
ջանչեար սեռական ընդ
հանուր։ և երկինք հան-
դերձ երկնայնօք։

Ընտանիանալն՝ ի անհա-

սու

Գ-իր։

Ընտրեալ որք եղեալք ի
ջրին և ծանօթքին, են ըստ
ջրոյն կերպին։ ջ՝ կամ յի
րին։ կամ յարուեստին։
ձայնին, և՛ ի յարայոյցին։
յերկին՝ ոյր երկիր եասիօր։
յարուեստին՝ ոյր ներկա
բար։ ոսկերգործ։ ձայնին՝ ոյր
ձնձղուկ։ և՛ ի յարայոյցին՝
ոյր արարիչ։

Ընտրակ մարմին՝ ի հոգւոյն
իմիք քարին եերկաթին։
զի անտրակ ի միջոցէ ի բար
բառիկ, եասեակաձոյլ։
ոյր եձծուածքն, զի զօրու
ունի։ ևկ անտեսակ նիւթն

ջ՝ անձև, և անարար։

Անտրոշն՝ ի ոչ յայտնին,
և ոչ յատկացեալն։

Ընտրոշ խնդիրն՝ ի յատա-
ջադրութիւն իմն հաւատոյ,
և անեզր, որ ոչ ունի զատ
կապութիւն ընդ ուսուց ար-
բատացն։

Ընտրոշ խնդիրն՝ ի յատա-
ջադրութիւն իմն անկատար
մերկացեալ ի պատճառա-
ւոր պատասխանէ։

Ընտրոշ նախատրաստեալն՝ ի

սուրբ լինի, քան զայրագին ոչ լինիլ
կարելի է հասկանալ ըստ
առաքելոյն, և քան նոքա
զգուշ։ զի ևքինքն ոչ իմանին։
Ընակիզքն՝ կ՛բնութ առա-
քինն ոմն սկզբանց արարչին։
Ընչիասակարգութիւնն՝ կ՛ա-
ռաքինութի, որով ոչ յոյ-
մեք զրկեցեալ լինի որ
խեքն կ։
Ընտատ՝ կ՛անկոխ անա-
պատ, և խոպան։ նպարու-
նակ զտեղիս ծառոց, և
խոտոց։
Ընտառն՝ կ՛առուի բազում
տընկոց, և թփոց։
Ընչական պատրանք՝ կ՛որ
ոչ ինչ ոք որ կրն։ այլ անցա-
նէ յայլ ինչ։
Ընփոփ վայր՝ կ՛սեռ ինչ
ծառոյ ի յանտառին, որ
ունի զփոքր սպիտակ գու-
նով։ և զտերեւս ոչ մե-
ծ։ կոն ծառն կ՛մեծ, և
երկայն ոլորկ ճաղոյ, և
թեթեւ, և զգեղեցիկ, զոմանք
ի յանտառսն արաբիոյ ու-
մանք ասեն զոր զսա նոքա
ոմանք ասեն, և ոմանք

զկբենոս ասեն։
Ընօրինութիւն՝ կ՛շարուիլ,
և ժանուիլ։ և հիւսուածք,
և ծանր յանցանք։
Ը.(շ)ունն՝ կ՛շորոշ մասն
տարւոյն զինի ամառան։
յորում ժամանակի ժողո-
վին սրտուղքն պահելոյ ի
տեղւոջ, և այդ ևս կիթելոյ։
Ընշուն՝ կ՛ժամանակ, յո-
րում շորուիլ զօրանայ։
Ը.շխատանքն՝ կ՛գործ, որ
լինի ձանիւք, և վաստա-
կօք, և ամերմ է նեղիլ։
Ը.շխարհ՝ կ՛հաստուածն՝ որ
յերկինս։ և յերկրի՝ և բնու-
թիւն որ ի նմին։ կամ կեան
դանեաց մեծամեծաց զգա-
ականաց՝ զոր կենդանիս
որ ինձմա պարտաբել։ կամ
զոր յայլ հուիք առանձ-
նապէս առնլով։
Ը.շխարհ՝ կ՛բաղկացութիւն
յերկինս։ և յերկրի, ևորդ ի
մէջ տղին պարտաւորեալ են
զիմաստս բնութիւնք։
Ը.շխարհ՝ կ՛յերից մասանց
առ կայացեալ։ զի կամ ի-
մանալիք են, ոչ հրշտակք։

կամ զգալիք, ականջք, ունկն տալովք, և տա-
լերք. և ի տղուն գոյա
յեալ՝ մարդս, ի հոգւոյ,
և ի մարմնոյ:

Ը.շտկն՝ կ՝ սեռ նեռի, ի
բառանդ առացեալ, որով դիւ
բասիկս լմնեն:

Ը.(շ)քն՝ կ՝ զգեստական գոր
ծիք սեռով է, բարձրացեալ
է զայլ գործիս՝ ի գլուխն,
և մերթ առնանի՝ ի սեռի
էնքևան հայեցման, ազգի
մայ:

Ը.ջք՝ կ՝ գործարան սեռա
նելոյ:

Ը.(պ)ականոցն՝ կ՝ անքա
տուն սեռական՝ ի՝ննիմոյ.
և առ՝ լուծուն ի՝ տարերս:
և այս ի՝ձեռն ներհակաց.
զի առ՝ լինելութիւն՝ առապա
կանուն, լինի ի՝ննիհակ՝
առ ներհակ: և՝ զի նիւթ՝
անթանկիսաւ պակասութիւն՝
կ՝ սկիզբն, և առաստատ առ՝
ապականութիւն:

Ը.պականումն՝ կ՝ լուծուիլ
տարերնոց, ի բնական
սկզբունս իւրեանց:

Ը.պականութիւն՝ կ՝ շարժուիլ
յկութէ՝ առ չէզ կութէ:
Ը.պականութիւն՝ կ՝ ներհակ
լինելութիւն:

Ը.պականելն՝ կ՝ զկեր լինիլ ի
բնական մաքրութէ, կամ
ի խպարզութէ, և ի կատարե-
լութէ սահել. խախտել.
բծաւորել՝ ևաւերել. ևխո-
րէ ասել հուրբ բանիւբ մո-
լութէց:

Ը.պականելն՝ կ՝ մարդ յեռ
մահու, յորում՝ ներգոյ ան
կինդանին. ևանզգայականն
և անններանձնաւորն:

Ը.պակին՝ կ՝ թանձրացեալ
սառիչ. ևմիափանցօղ քար՝
որ ասի հանապազդարական
սառիչ կարծրացեալ. և՝ ի
սաստիկ ցրտուէ՝ եյանմատ
չելի ծերպէ արեգակայնոյ
աձեալ ջուրքն՝ ասին սառն
որակիլ. ևասառնորակքն շո-
շափմամբ՝ են քար. ևառե-
ստուէ՝ ջուր:

Ը.պանոն՝ կ՝ ծառ՝ ի հրն
դրստան. կամ բուսեալ կո
թուղիսայ. ևիսյոն՝ կ՝ հաս
տատ եծանէր, մինչ զի ար-
կեալ

առաքեսցէ զսա, եւ ինքնակալութիւն
չիցէ առաւելուցուլ։ Այլ՝ մինչ
ինքն կենդանի կայցէ, հրաժարեսցի
կեցուցանել հրամայեսցէ, եւ
զամենայն գործս ի նմանէ
առնել։

Ընդհանրական

Ընդհանրականն՝ զոր ոչ ինչ
պակասեսցէ ի կատարելութենէ
ամենայնի, զոր ունելոյ է
ի նմանէ, զոր օրհնեալ
պատուիչ. իմաստակացուէ.
ինքնանուիրէ, զոր չարաչար
քաղցն ոչնչէ։ Ընդ որս մի-
տաւորն՝ զոր ոչ ինչ
պակասեսցէ ի զանցել
զգեղչալիսն. եւ զամա-
րեալն՝ սգալ։

Ընդհանրականն՝ զանցել
չարն ողբալ. եւզողբալին՝ զի
ոչ գործել։

Ընդհանրականն՝ ի հնծուէ,
յաղտագ անցելոց մեղաց։
Ընդառաջինն՝ ի յերեսաց Տե-
ղոյ. եւ հրաժարիլ յիւրմէ
կամաց, զոր ունեցեալն
էր նախկնաբար. զոր օրհ-
նակ՝ հրաժարիլ յոգեկոր
պատուիչ. իմաստակացուէ.
ինքնանուիրէ, զոր չարաչար
քաղցն ոչնչէ։ Ընդ որս մի-
տաւորն՝ զոր ոչ ինչ
պակասեսցէ ի զանցել
զգեղչալիսն. եւ զամա-
րեալն՝ սգալ։

Ընդհանրականն՝ ի

զերբակացութիւնն զործոյքն ։ որզան , ամ ծիծաղա-
կան ՝ ի զարմանաւոր ։ ամ մարդ ՝ ի ծիծաղական ։ ա-
պա ուրեմն ամ մարդ ՝ ի զարմանաւոր ։ ահա աստ
հաւանեցուցանի զարմանաւորն ՝ զործոյքն իբրու ։ թ ,

ծիծաղականաւն ։

Ապացոյցականն ՝ ի հաս-
տատուն՝ եանքն զդիմաձա-
ռել ։ որ ինձեան վնաս՝ եւ
վնաս ՝ պատճառին լինել ։
Ապացուցական տրամադա-
նութիւն՝ ի որ լինի հարկա-

հրաշն ։

Ապացուցական հաւաքա-
բանութիւն ՝ ի որ ունի զա-
ռաջարկուելս ճշմարիտս՝ եւ
յայտս , եւ ի կրկնակ ։ մինն
վնասու ։ եմիւսն ՝ վնաս ։
Ապացուցումն ՝ ի հաւաքա-
բանութիւն դիտացուցիչ , կամ

արարող դիտութիւն ։

Ապացուցումն ՝ ի հաւաքա-
բանութիւն բառկացեալ ՝ ի
նախընթացից , որք են ընդ-
մարեալք ։ առաջինք անվն-
քինք ։ նախադրեալք ծանօ-

թեն լինել , եւանդրադարձել
՝ի զործոյն , վերապատմել
զոր արարն , եւ զոր լուաւ ։
կամ եառնս , ասի ապատա-

յուն ։

Ապաստանութիւն ՝ ի առա-
քինութիւն ։ որում հոգին ՝ ի
ներծամբ՝ եւ ՝ի հաստատ լինի ,
առնոյ յուսալ ՝ կարի լինի

հաստատի յինքեան ։

Ապացոյց ՝ ի բաղխոհուն ։
բան ցուցողական առ ինոյ
միոնոյ՝ եաշմարտին ժողո-
վեալ ։ եւ բան՝ յորոյ ձեռն
նոցունց ծանօթիցն՝ զոր ոչ
՝ի ձեռն նոցունց ծանօթ

ցուցանելոյ ։

Ապացուցութիւն վնասին՝
ի որ յայտնապէս ցուցանէ
զերբակացութիւնն պատճա-
ռօք նր ։ որպէս , ամ զար-
մանաւորն ՝ ի ծիծաղական ։
ամ մարդ՝ ի զարմանաւոր ։
ապա ուրեմն ամ մարդ՝ ի
ծիծաղական ։ ահա պատճառ
ծաղեր զարմանաւորութեն՝

ցուցանի ։

Ապացուցութիւն վնասին ՝ ի
որ յայտնապէս ցուցանէ

Սահման։

Ասանս ամէն շրջիկ, որ մէկի յայտնի կ՚ապրի. ևանկեան զայլազանակեան մարդ

Նշանիւն։

Ասականքն՝ են անդամքն ամենեցուն՝ ի յարս՝ և՝ ի կա-նայս, որք ևպատկառանք ասին։

Ասկցնել՝ կ՚զոր ինչ, երեք տարուաք յաճախել։

Աստղ՝ կ՚սքնայական հնարիւք շրջիկ զաշս մարդկան, որք ոչ կարեցեն նշել ամենեւին զշարժմունս. այլ միայն երևակայութիւն խաբել։

Աստղադրել՝ կ՚զերն յղացեալ ընմրտուս, հաստատուցին եզերել առ՚ի առնել, կամ ոչ։ Աստղիճ կ՚ա-ռակի աշխոյ դնել. նախադասել. առաւկել. առաքի առնել։

Աստղադրեալ կոչի երկն այն՝ որ եզերեցեալ կ՚մասք, և փաղակացեալ հաստատուն պինդ կոչի ևս առաքադրեալ՝ դիտաւորութիւն մարդոյն. անուղղակեաս առնելի վէր դնելոյն զերբ ինչ առակի ուանք։

Աստ

Գնէ։

Թագոյնք. հաստատեալ եզ բանիւդ։

Աշխուրթի՝ կ՚խոհեմութիւն իմաստասիրին նկատման. որով զանազանեալ ևնթա-դատել ՚ի ներկայս. ևհմ-տանալ զերկոսեան ՚ի յապա-գայս։

Աստանդել՝ կ՚ջնջել ևնդ-ունել մեծագունին խոս-տանալ. ևխոտորել ընդդեմանալ։

Աստատել՝ կ՚հակառակել՝ և ընդդիմանալ հրամանին հրամայողին, որ ի-նէ առնագունից՝ առ մե-ծագոյնն։

Աստան՝ կ՚հարկանութիւն ծնուսն, տարաժամանակ ձեռնայն։

Աւ(ո)ագրել՝ կ՚զերբ ինչ վաճառելի գրով յատուկ արկել և հռչակել. կամ վե-րստին դատապրտել՝ ևմահ կ՚ի ժառանգութէն գրկել։

Աւան՝ կ՚նմանութէ, կամ քաղաքատուիքեան՝ առնման նշոյց։

Աւան՝ կ՚վէիս, որ՚ի բեր

Առաքինութիւն՝ ի բան
առաքինական, կամ բացա-
սական ոգուն՝ գործել,
կամ ոգուն՝ ապաւորել:
Առաքինել՝ ի առ ան-
առնիս պիտանանալ:
Առաքին նկատ՝ ի սուտ ինչ
կարծել. կրաբոտական
զօրուն. առաքինի ինքա-
կայ առ դժոխական սեռա-
կաց. որ զանազանեալ նայի
սեռական առհասարակ. ըստ,
ոչ առաւել հայի առ մի
սեռական՝ քան առ միւս:
Առաքին շարժուն՝ ի ան-
մոլարն:
Առաքին որակութիւն՝ ինն
էութ. ըստ, քնարմանէ. գիրք-
թիւ. յրաութիւն. հեշտութիւն:
Առաքին մտաց ներգործու-
թիւն՝ ի պարզ ոյժ միտա-
ռուին գիտից. որով միտքն՝
գիտի առաքինդին իմաց-
մանէն ըմբռնել. ոչ ինչպէս
բացերևոցելով թէ որ ինչ
ի, կամ ոչ ի:
Առասել՝ առն վիպասին,
նպատակել ինչ ինարկել՝
վա հեշտացուցանելոյ զգ

ստիճաց:
լսողն ոչ ինչ ճշմարիտ,
եւ ոչ իսկ ճշմարտանման:
կոչին եւ առասպել՝ առ
զուգաստութիւն. եւ իսկ-
վայրապոծ. եւ ևս երկն,
բազմից հրապարակեալք.
ոչ յոյնկ ունկն ընդ լսին, եւ
իսկոյն զնամանէ առ:
Առասաձեռնուն՝ ի՝ ա-
ռաքինուն յօժարեցուցա-
նող զմեզ առ գործ գի-
թե՝ ևաղորմուն, ըստ
օրինաբերապէս ստացեալ:
Առարկութիւն՝ ի՝ վնաս,
կամ նշան, որ հաստատ
զեր ինչ:
Առարկութիւն՝ որ առն ար-
կանէ, առհասարակ սահ
մանեալ. զան՝ յորում միանն՝
յայլմէ մակաբերի. ոչ ի՝
մարդ. ուրուն ի՝ բանական:
Առաջօ՝ կամ արշալոյս՝
ի՝ ժամանակն յառաջ քան
զծագումն արեգական. յո-
րում արդէն ճառագայթք
արեգական սկսին երեւել
ընդ զերկիրն:
Առաջօ՝ ի առաջնորդան ըս
կիզբն, առաջին ելս:

Պատրաստել զանազան տեսակ ուտելեաց
եւ ըմպելեաց ի տանն Աստուծոյ։

Ողորմութիւն՝ ի ձեռնադրութենէ։

Ողորմութիւն՝ ի կա-
տարումն զօրէն սրտի յոյ-
ժիղ գործոց։

Ողորմութիւն՝ ի ունայ-
նութենէ մտաց եւ կեղտոյ
բնութենէ, հաւանական բա-
նականութեան։

Ողորմութիւն՝ ի ունայ-
նութենէ մտաց կալուլ ի
մէջն՝ իմաստս կողմանէ։

Ողորմութիւն՝ ի հաճա-
արութենէ կենաց հանդ-
ձայնական բանականութեն։
քանզի առնէ զմիտան ան-
յաղթելի եւ անխոտորելի
ի մէջ յաջողութեց, եւ ընդ
ուշադրութեց անմի։

Ողորմութիւն՝ ի բարի
ունակութենէ մտաց՝ որով
ուղղապէս կեցեալ լինի.
զոր ոչ ոք շարաչար՝ ի կիր
առնու, զոր ընդ ներգործե
լիմբ՝ առանց մեզ։

Ողորմութիւն՝ ի լուս-
նակութենէ իմն մտաց. ըս-
տեպն կարգաւորելոյ՝ ի
յարդարելոյ, բարոյական
յօրինմամբ։

Ողորմութիւն՝ ի ախտ
ժակ

ձեռնադրութեց. և որպիսութիւն
պատուոյ մարդկան։ ըստ ըս-
տեպագրութեցն այս։

Ողորմութիւն՝ ի բարի
ունակութենէ մտաց։ (ուղ
ղիչ կենաց. առ ինդրդ ձըշ
մարտութիւն. արդար անմա
հութիւն. հանդստութիւն հո
գւոյ. բարեաց յուսոյ. կատար
դիտաւորութեց, եւ ընդ գոր
ծողութեց մարդկայնոց։)

Ողորմութիւն՝ ի բարի
որակութիւն մտաց. որով
ոչ բարեպաշտ կենցաղավա-
րելով՝ զգուշանայ ի շա-
րեաց։

Ողորմութիւն՝ ի հաս-
տատութիւն. կամ վե-
հագոյն բնութիւն մահա-
ցու ի կենդանութենէ, ըստ ին-
քեան գոլելի։ կամ ամենե-
ին ունակութենէ բարի, ըս-
նականէ անձին՝ բարեաց
յառաջացու. կամ տրամա-
դրութիւն հոգւոյ վարս, ոչ ի պատե-
րազմաց։ կամ ունակութեն
նախայօժարական գործո
հոգւական բարեաց, կամ գէ
ղեցկութենէ։

Ա-հմանոց։

Լինել, առանց մեր գործի։

Առաքինութիւն՝ ի բարի գործեցեալ ընութեամբ անձին։ (զի ոչ ինչ առաքինութիւն կարդաշրջի առանց սիրոյ առ աստուած։)

Առաքինութիւն ձշմարիտ՝ եպարզաբար, կարդաշրջի առ սիրելի բարին։ իսկ առաքինութիւն ձշմարիտ՝ և լուսաւորեալ, կարդաշրջի առ հաղորդելի բարին։

Առաքինութիւն՝ ի կարգաւորութեան սիրոյ։ զի սէր Լինել՝ նոսրաձ կարդաշրջի։

Առաքինութիւն ընդհանրական՝ ի որ բարի առնէ զունայն։ եզգործ նոյն բարի կացուցանէ, եւայս եղիակի։ կամ նիւթականացեալ միայն, այլ առաքինութիւնք հոգի ցանկանք։ կամ տեսակաբար, այլ առաքինութիւնք բազմոյականք։ այլ առաքինութիւն՝ նաև մտաւորութիւն՝ ի ընդհանրական մտաց եկեալ, ըստ պատշաճի, այլ

Գիրք

Ճանկ հոգւոյն, կարգաշրջի լինալ բանականաձն։ եկիր պատշաճալ բանին ոչ իսաւեալ բանիւքն։

Առաքինութիւն՝ ի ճանկ ոչ միջոցի երեւեալ՝ եշանիւեալ։ կամ վերհատոյն ինձնագրութիւն։

Առաքինութիւն՝ ի որ բան բարի առնէ զունայն։ եզգործ նոյն բարի։

Առաքինութիւն՝ ի հրաշնութիւն եւիւաբ աստի կիր նացս։ եառնլի յինքն զլոյս՝ և զինդրութիւն։

Առաքինութիւն՝ ի անզեղջ զոհարձութիւն։

Առաքինութիւնք հոգեբեր՝ պատճառին Լինել առ յոյժ, առանց մեր գործելոյ։ յոյժ առանց մեր հաճանելոյ։

Առաքինութիւն՝ պատրաստ բարի առն սեր։ զի կախեալ ի զկամսոյ։ որոյ առաքինի, և նախկին ձկտութիւն՝ ի սեր։

Առաքինութիւն՝ ի բարի ուղղակրութիւն մտաց։ որոյ չը բարեաց կիսաբ։ զոր ի միտս առնէ զունայն։ եզգործ

ոչ ըստ ինքնակալին։

Առաքինութիւն պատուական է. ըստ որում՝ ի ցանկալի վա՛յելչութեան. եւ կամ՝ ըստ որում՝ ըստ ա՛ր ցանկալի վա՛յելչ այլոց։ Ո՛ւ բայ՝ որպէս մանկտաց եւ վերապաց, նշանակէ զեղեալ նախաձորութիւնս, եւ զշրջեալ կայութիւնս իրակաւէ. ըստ առ ընթեր բայն դնել։

Ո՛ւ բայ՝ ի մասն բանի առ հոլով. նշանակող զշրջեալ կայութիւնս առարուածեան. եւ զախտաւորութիւնս, եւ զկիրարարանութիւնս գործողութեան. վա՛ այնորիկ բայն նշանակողի գործողութեան։

Ո՛ բառն՝ ի զառարկէ յանցեանքն յինքնինք՝ իբայ մերժել, կամ պատճառս բերել։

Ո՛ բառն՝ ի յառարկէ յերկոյ ինչոցն. կամ յանցանեալ՝ եւկամ՝ ի ներանձնին, անպատուս առնել զինքն. եւ կամ՝ բաւական առնել պարտաւորութեան։

Ո՛ ինչ՝ ի որոյ գոլն վերադարձի առ այլ. եհ՛ակատարի հոլովիւք, եւ ոչ ըստ առարկանի։

Ա՛ն ինչ առնակ՝ ի այն որ նկատուածն. հայր ասացի, սէր բնութեան, աջող։

Ո՛ւ՝ իմացեալն՝ ի առնէ՝ նշանակ ձանձ լինին՝ ի վայր նեղ իրաց կրելոյ. առ որով զժուարին ի եղանակ՝ իբայ։

Ո՛ւնչութիւնն՝ ի կերպէ հայեցուածն՝ եւկայ. որով միւս առնչականն՝ ընդ միւսում շարակայն. զոյութիւնն՝ հայրութիւնն, որով պատուին՝ հայր զրկորդին, հայր իբայ, եւ ընդ նմա շահ կապի, ասէ առնչութիւն։ պատուոյն ասի առինչ. եւ նոյն պատուոյն՝ եղբայրն առին առնչականք, եւասելն շահկից։

Ո՛ւնչութիւն՝ ի որոյ գոլն վերադարձի առ այլ. եւ սա՝ ըստ գոլոյն իւրում՝ ի ինչ. իսկ ըստ բանի իւրում, ի առ ինչ։ Հայց այլ առարկութիւնքն՝ են ինչ երկայ բանիւքս կերպիւք. զի ասի առնչութիւն կայանայ՝ եւզի

հանդերձանացն. որ այլքն, ոչ նոյնպէս։

Ի յատկութենէն՝ նոյն առ ինքն՝ ոչ միմեանց հա-
կառակն առնուլ. եւ ոչ դար-
ձեալ մի առնուլութիւն միւ-
րոյսիցն առ այլ, ի ձեռն այլոյ միջոց բանի։

Առնուլութիւն եւ ետութիւն՝ Աստուծոյն, են նոյն երեք, եւ առարերեալն բանիւ։ եւ առնուլութիւն միայն բազմացուցանէ զԱստուածութիւն Աստուծոյն։

Առնուլութիւն Աստուծոյն՝ եւ ակն իմանել կարէ. քանզի առնուլութիւն կատարէ լսելոյս. որպէս առնուլութիւն Աստուծոյն ախտական՝ որ կը ցուցանէ զանձնաւորութիւն. այլ հայրութիւն. որդիութիւն միջոցն, եւ յառաջիկայ։ եւ այլ ներգործութիւն։ Ընդհանուր կերպիւ՝ հետեւի ներգործութիւն՝ ելեղութիւն. ըստ կերպի մերում իմանալոյ։ երկրորդ՝ անդրադարձ ձարտար։ երրորդ՝ համանդամանի։

Առնել

որակութիւն, կամ քանակութիւն. կամ՝ ինչ արարման. կամ կրման, եւ կ կրկին. ախտական, եւ ըստ բանի։

Առնուլութիւն ախտական՝ որ որոշ զանձնաւորութիւն ելեղութիւն կոչէ. այլ յոր ժամ եկող. կոչ՝ յորմէ եկանէ՝ են իր համարեան. հարկ է ասելիս՝ զի ինչն նոյնական. ախտական՝ եւ ունկնդիր զառնուլութիւնս ախտական. յորս ապրելոյն հաճասարութիւն անմահութիւնն՝ որ Աստուծոյն անձնաւորական, զի ոչ է ախտական ինչ առնուլութիւն. զանազանեալ գոլով յառնուլութենէն անձնաւորական նոց. այլ յիւրում իմացման ապրիմակ. եւ՝ որպէս իմացուն՝ ախտական, եւ ինչ ախտական. կամ կրեալ եւ կամեցեալն՝ կարին զոլ առնուլութիւն ախտական. ելեղութիւն՝ առ գիտելին. ախտական՝ առ կամեցեալն։ Բայց՝ ի Աստ՝ ոչ կարէ զոլ զի Աստ՝ նոյն է գոլոյսիւն իմացուն, եւ իմացեալն։ նաեւ

զեալ առաքինեաւ պատշաճել
միայն բանականաց. իսկ երկ
րորդն՝ անբանից համառանց։
Ընդել՝ ի ներդործութիւն
արուեստից, եւ կրկին սեռն.
վինն է՝ որ անցանել՝ ի յիւր
ինչ արուեստին՝ վերածօղ
նմա կրօնն. ոյր այրել՝ և
հատանել։ Իսկ միւսն՝ որ
ոչ անցանել՝ ի յիւր արուես
տին, այլ առաւել մնայ՝ ի
ներդործօղ։ և այս ևս կըր
կին. մերձաւորն՝ եհոպեւոր.
մերձաւորն՝ ոյր գալ դնալ.
իսկ հոպեւոր՝ երգան, եւմա
նալ՝ եկամնեալ։
Ընդել՝ ի արարողութիւն.
որով առնօղ՝ ասի զինն ներ
գործել. ոյր Քերմարարու
թիւն. ըստ որում դոյ՝ ի հոյ
Քերուեցանողին։
Ընդելն՝ ի ներգործութի
լին. որ՝ ի ներգործողէ ու
ղիք ածեալ լինի՝ ի կրօղ
լին եկրօղն՝ ի գործելոյն՝
ցանազանի յինքեան. որպէս
հատանելն՝ ի հատանողէն
ածի յայն որ հատանի. և
հատեալն՝ ընդունելոյ ըզ

Ընդելական՝ ոչ են համա
դասանի բնութեան, եթէ ոչ
հաճասարպես առ միմեանս
վերաբերեցին. ոյր Տայր՝ և
Ստեղ, են համանդամայն.
իսկ մակայութիւնն՝ եամակա
ցելի, ոչ են համանդիմայն։
Ընդելական՝ ասի երկակի.
ըստ գոլոյն, և ըստ ասելոյն.
ըստ գոլոյն՝ ոյր Տայր՝ և
Ստեղ. եայլք ոչնպիսիք.
իսկ ըստ ասելոյն՝ ոյր շար
ժօղ, եշարժեալ. գլուխ, և
գլխաւոր. և այլն։
Ընդհանուր՝ ի գրաբ.
որ ասի ի նշան խոստման
հաճատարմութեան երկու ու
րուք ապառնոյ։
Ընդել ինչ՝ ասի եռակի.
չի, արարչապես. տեսակա
բար. եբրստ վախճանական
պատճառի։ եա՝ առնօղն՝ ի
կրկին բնական, եվամ կա
մաւոր. և պատուհասական է
քան զկրօղ, առնօղն. ամ
ներգործօղ առնէ յաղագս
վախճանի. և առնելն՝ ըզ
վախճանի, ասի երկակի.
յինքեանե, կամ յայլմէ ուր

հաստուն՝ զանազանի լինելութեան։

Ընդունելի՝ ի ներգործութենէ լինի՝ յորմէ ոչ լինէ ածի՝ ի կրօղ լինէ. եւ՛ զանազանի կրօղ լինի լինելիեան յառնէ լոյս յայնմանէ. ոյր՝ ի սուսանելոյն՝ ոչ լինէ կրկ սուսանելն. եւ՛ զանազանի լինելութեան՝ ի սուսանելոյն. ելս որոյ առնելն որոշի յածելն եւ յանածելն։

Առնելն՝ ի գործել յայլ այնոյ ներգործ։

Առնողական իմացութիւն՝ ի որ արտաքոյ ինչ զսուսակս ի յերևակայութէ. կամ՝ ի արտանախորդէ. եւ լուսոյն ներգործել առնէ ընդհանրա-կան իմացականութիւն։

Ընդունողութենէն՝ ի հրն՝ շուէն լինէ յարմարական՝ ի յարտաբերմանն տաքել, վառիլ, բաւիլ, եռանիլ։

Առողջութենէն՝ ի հասատատութենէն՝ որ ունի զբնու-թիւնն այնպէս։

Կա ունել՝ ի հասանիլ ցան-

Սահմանոց։

կացելոյ երկին՝ զոր կամէր։ արտ ընկալել զինոյն։

Ընդ(ս)այրեցան՝ ի լինի կար ձառս՝ ևհակերձ բան, որ յորդորել զմեզ առ բարին, առ հասանան, և առ առաքինութիւն։ կամ՝ զերծ հե-ռացուցանել զմեզ ի չարէն, յանհամառսան, և՛ ի մոլու-թենէն։ կամ՝ ի հասատատ բան, որ վարդապետի մեզ՝ զհասատ, զբարի, և զշա-հաւոր խրատս։

Ասուն՝ ի երբ մտածութիւն յանդիման կացուցեալ։ և կամ ի բրատական երևոյթ՝ ընդ-նին ծննեալ։

Ախիզաբնեցիք՝ ի միանգա-մայն անուն խաղաղին, և խաղն։ Բայց զանազան են խաղքն, այսուհանակեցեալք ընդ այսու անուամբ։ Յ՝ այշաւեսն երկիմարտ։ և կրկնութիւն՝ ի հնծնելութենէն։ մնանամարտութիւն ներգակաւ, սուսերօք, եայլովք հասանի նմանութեաք, առ՝ ի մարդոյն թենէն զինուորութէ։ շարք ընդհատութիւն ձևացուցեալք

գրոս

տեսանելի՝ ևանմատչելի՝ ի
հին բնեան, ընկատելի՝ ի հիւս
սրն, և միայն սքանչելի։
ՅԵ՝ ի ծայրագոյն բարի.
յորմէ են ամ բարիք։
ՅԶ՝ ի ծայրագոյն ևշխմէ
րիւս կեանք՝ ի յոր՝ յորմէ,
հորում ամքն կեան։
ՅԷ՝ ի նմանական լոյս. ի
յոր, եյորմէ, հորում նմա
նական լուսաւորին ամքն։
ՅԸ՝ ի գուքե՝ անեղ, ևան
ճառ. քնուքէ անփուխուխ։
անհուն. անջուի. անսկիզբն.
անվախճան. ամքնիմաստ.
և ամենախնամ ստր։
ՅԹ՝ ի՝ արարիչ արարածոց,
և պատճառ պատճառաց.
եուքէ, քնուքէ, և ՅՀու
թէ մի. իսկ անձամբ, ևանձ
նաշնորհ երեք. այսինքն,
Հայր. Որդի. Հոգի սբ։
Ն՝ ի՝ վեհմանական, և ինք
նագործ գոյուքէ։
ՆԱ՝ ի՝ ծայրագոյն, հեղու
նեալ բարիք։
ՆԲ՝ ի բազմակերպ. ևնա
խանձակիր՝ յոչ միոյ կայե
լոցս. ևնոյն ինքն ևամա

գրաստուբ, հայլէ։ ՅՀ զի
լինին սոքա յաստիճանա
նում քաղքեոյն. վա՛ այնո
րիկ ասպիզաբնութեց վերա
ձայնէ. ՅՀ, ընդացուա՛ց յաս
պարիզն։
Ըստանգական՝ ի որ ոչ կա
րէ՝ ի միում ևեղ տեղւոյ
կալ. այլ տատանելոյն այսր՝
ևանդր. կամ մարմնով, կամ
մտօք։
Ըստեղափուութիւն՝ ի ար
հեստ վա՛ աստեղայ, շրջա
գայո քէ, մեծուէ, ևձևոյ
գրուէ, բազկացուքէ, շար
ժուէ կայից՝ առ յայսոսիկ,
և առ միմեանս։
ՅԴ՝ ի յորում ոչ լինչ ի նախ
կին՝ ևվերադոյն. յորում
ամ ըղձայ ստուգիւ։
ՅԵ՝ ի յորմէ ամ, որում
ամ, յորում ամ։
ՅԶ՝ ի քան զոր ոչ լինչ լա
հագոյն կարէ խորհիլ։
ՅԷ՝ ի կամք ամենակա
րող. ևամմենագործոյն զօրու
թիւն. լոյս յաճիտենական
քան անփուխուխական. ծա
րագրոյն երանուքիւն. ան

Սահմանել։

Ընդունել ընդ. առնուն հոգին, զանկ եղիցի քեզ. մի՛ մտանիցէ ի քննութիւն ընդ. եղիցին քեզ առնուն զսահմանս. կարձեալ զհայցուածքդ անձամբդ այսու. զի անհասանելին՝ եւ անշափելին, ոչ անկանի ընդ շահադրական սահմանաւ. եւ հնարաւոր միան սահմանել, ոչ կարէ առ անհունն ժամանել, որպէս եւ սահմանել կարելիցէ։

Ընդ անուն՝ եռակի ասի. ըստ հաղորդութ, եւ անուանակոչութ. իսկ ընդ հականապէս՝ ի տրտաւոյ ըստ կարգի

Ամ հնչմն։

Ընդ՝ ի լուր գոլն, միեղէն, եմիատեակ. ուստի, ոչ ի լուր հնչի, այսպէս է եւ լուր յաւիտենականութիւն։ Ցորժամ ասի ընդ ձայնիլ յաւիտենականութիւն լուանդ՝ առեալ լինի բան ձայնի, ըստ ըմբռնման մերոյ ժամանակի։

Ընդ՝ ի՝ հիմեր գան գ յաւելի

Գիտել

նուիրել, եղականութ եղիցի. ապագայ. եմիականութիւն եղիցի գիտել բանականաշունչ, ընդունելոյ եղականաց. իմանալոյ, ե՛ իզգալեաց՝ գոյ ուիթիւն, գոյ ընդ է, եմիշ տրունջեանց։

Ընդ՝ ի գոյ իմիեր գան զգ գոյանել եմիշտ ընդունելոյ. անբաւ զօրութիւն՝ եւ իմաստութիւն. արարիչ գոյից, եւ նախախնամող։

Ընդ՝ ի՝ կենդանի, անբանական, անմտամիտ, անուս, անաճամանելի, բանական, մտաւոր, անայլայլելի, անփոփոխելի, անմեղ, անմահ, անիմանալի, անբաւելի, ամենազօր, եւ ամենակատար արարիչ ամ՛ եղականն գոյից։ (եմիշ եմիրեմի աստուծոյ) (Ա՛դերս անհասու է, ընդ ամենեսեան ըմբռնելոյն հասու գոյացոյն հասու)

Ընդունել՝ հոգ, սահման եղիցի քեզ. մի՛ անցանիցէ քեզ ընդ զքննութիւնն ընդ. առնուն Աղեղ, պարիսպ եղիցի քեզ. մի՛ անցանիցէ քննել

տեղական հաղորդելոյ ցեղ, և յառաջ քան զնա տիկն. այլ ի նմանէ յառաջ քան զյաւերժահաս կանուխն եւս, եւչ ի պատճառ յաւերժահասութեան նորա հաղորդելոյն. զի նա ինքն ի յաւերժահասնոմէ

Նոմինեն։

Ընդ՝ ի գոյացութեան ինքնագոյ, նախակատար՝ իմիջ քան զնա. գիտութեան գոյացուցիչ, ինքնակատար. մի՛ևիսկ երեմն. բնութ, իշխանութ, զօրութ, և ընդհանուր ամենայնի ներգործութեան։

Ընդ՝ ի պատճառ ամենայն. առաջնակարգ, գործակից, և ընդհանուր ամենայնի. ամենայնի ներգործութեան։

Ընդ՝ ի ամենայնի ներգործութեան, ամենայնի ներգործ. ամենայնի ներգործութեան։

Ընդ՝ ի ամենայնի ներգործութեան, ամենայնի ներգործ. ամենայնի ներգործութեան։

Ընդ՝ ի ամենայնի ներգործութեան, ամենայնի ներգործ. ամենայնի ներգործութեան։

Ընդ՝ ի ամենայնի ներգործութեան, ամենայնի ներգործ. ամենայնի ներգործութեան։

և կամք նոր՝ ի ամենևիմն անսխալական. թեպ զոմանք նոր ինչ ասեն՝ այլայլին. բայց կամքն ոչ այլ նոյն, և վճռեն անփոփոխ։

Ընդառաջեն՝ ի գիտել, յաստուածուստ մեզ յայտնել. և ի նոր տալ ինձ Ընդայնոյն գիտել, որ ի մէ, ելայրդ յամէ։

Ընդառաջեն՝ ի մակացել զոմնական, բայց առաջել. ենթակայագոյն տեսանել։

Ընդառաջեն՝ ի յաղագս հոգ. քան զոր ինչ գիտացեալ լինին, լուսով Ընդայնոյն յայտնութէ։

Ընդառաջեն՝ ի քան, և խոստակցել զԱՅ, որ ուստացանէ զայնոսիկ հոս՝ որք արատանին ԱՅ։

Ընդառաջեն խոհգործ՝ կան՝ ի սրատոհն ինձ ելեալ քան զիտել. յաղագս ԱՅ, և Ընդայնոյն. զի Ընդառաջեն ձառ ի յաղագս, ըստ ո՝ ըստ

թուեմ վերաբերին առ Ն. ոսպ առ սկիզբն, եւառ վախ ճան։ թայց ոչ հաւասարա ապ, այլ նախ յաղագս այ, եւ առա յարաբերեցու։

Ն ապառնուն, կ՝ ունիառ ջակիզեսուն այլոց զի առաքեցից, ես ի քայց վանող զոր ինչ ինձ ինդրիս ընդ մանայ ձշմարտութիւնդ եւ թուեմ։ եւոչ հաւասարաբանող զնոցունց։

Ն ապառնուն, որ ինձ քուր մոայն բղխիկ, առնոց ուսման է։

Ն ահան թիւ՝ կ՝ իւրա քանչիւր ընդհանուրքն, եւ գլուխք սերայինն, որք ոչ առնիսիսիկ, եւ մշտնջենա ւորք։

Ն ահան մարմին՝ բաս առ առաքին դրոց՝ զերկնից պար տս իմանել։ եւ Ն ահայն կիսանք, զոր երկին՝ ինձ ուրիշ ուրիշ ունի՝ կ՝ մշտնջենաւորութիւն։ զոր միջնորդութիւն վերին գա առն ունի՝ կ՝ առնիսիսիկ գոլ։ եւ այս բաս բնական

Ա ֆմոնոց։

տեսուչ, ասի վախճան ոչ ունել։

Ն ապաշտուն՝ նախկնա քուր կարգաւորեալ լինի առ Ն իսպատիճ Ն յ։ երկրորդ դաւառ՝ առ ի վարժուն մարդոյ Ն յ։ երրորդ աբեր՝ առ ի յոտղուն մարմնակայ ին նորոգուածուեց, բաս օրէ նադրութեանցն Ն յ։

Ն ապշուն՝ կ՝ առ ինառ Ն յ, եւ ինազանդիլ նմա մը առաք, եւ մարմնով։

Ն ապաշուն՝ կ՝ կրկին։ նորքին եւարտաքին։ նորքին՝ կ՝ որ կայանայ ի մէջ միաբորութիւն առ Ն ՝ ի չեռն իմացականին՝ եւ սէրտոյ եւարտաքին՝ որ լինի ի չեռն պատուականայ՝ եւուխ ուից, եւոյնպիսեաց։ եւամ Ն ապաշուն, տրտաքին, մանաւանդ կարգաւորի առ այս։ ոչ զի մարդկիկ ունէին զՆ ՝ առ ի նպաստ ուլ զնա բարեկամս։ առաք ոչ, նորքինն՝ խափանուալ լինի մեղաք։ եւարտաքինն, մարմնական գաշնութիւնք։

Ն

Գ

Ընդարձակութիւն՝ ի լրումն որոյ Ա. չգոյէ հոգւոյ եկեղեցւոյ:

Ընդարձակութիւն՝ ի լրումն նամակի քերականութեան:

Ընդայն արձակման:

Ընդարձակութիւն՝ ի լրման տուեալ հանճարոյ, և մարդ նեղի ի չարեաց:

Ընդարձակեալ արարածոյն՝ ի լրումն վանից զեղաւադրութեանն ակայ՝ եղաւատհման. ուրեմն հետևի, զի որ ինչ վերագործի առ Ա. ի՝ հոգևութիւն նորին: Ա՛ր որոյ՝ և մասնութիւն՝ եզօրութիւն՝ նորին են ի Ա. զի երկուքին են նեղք Ընդայնոյն հոգևոյ: և զայս այսմ՝ կրկին բանիս նորոգութիւն՝ յատկութիւն ի Ա. ընդայնոյն, նորին ի ընդ անձնաւորութիւն. քանզի զի յատկութիւնք անձնաւորք՝ են նորին ընդ անձնաւորութիւնս. այնու, զի բացակաւն անուն, ի Ա. ի՝ ի նորին ընդ կցականին:

Ա(ա)ղէ՛ց, նեմ:

Ասանձնքն՝ են սակրակաւն

Ա-ճմանոց:

գործիք ի բերանոյ կենդանոյ, առ ի՝ խիշխել՝ և մանրել զկերակուրն. որով ի առաջիկա դիւրաւ մարսի: Ասկ աղացական՝ կոչ ածական՝ եղայնատուն՝ ներտեղեալ ի ծնօտս, առ ի՝ մանրել զկերակուրն յատմատուցեալն:

Ատեղութիւն՝ ի ճնայեալ հնոց տանին:

Ատեղութիւն՝ ի առել ըզմարդ զի բարւոյն:

Ատեղութիւն՝ ի՝ ետուաղութիւն օտարութիւն. և ի՝ ետրամեցուցչին՝ ի բաց դարձուցանել:

Ատեղութիւնն՝ ի ճնայել բարեգործութիւնն, ակնկալ ընդհակ սիրոյ:

Ատեղութիւն՝ ի՝ ի շրեաւաւանալ ի՝ ան տեսանել երանելեացն զյաչխատեալն:

Ա(ր)աւն՝ ի՝ զարշելի տուն կոխութիւն, որ ինչ ի՝ ինդուին ի՝ եգիպտոս մեղաց:

Ա-րատ՝ ի՝ առակաւորութիւն առաւկերին Ա-յ:

Ատրուն՝ ի՝ ներգործութիւն

թիւն կամայ, հրամայեալ
ինաւրէնս ինքնագործօղ։

Ընտրութիւն ընդ՝ կ՛ երթէ
ընդ զգայութիւն իւր, և կ՛ ել
ըստ նմին. քայլ ըստ քայլի
կ՛ յառնէ։

Այլ արարութիւն տեսակի,
դիտողականի՝ և պատահա-
կանի՝ կախեալ ի զինչ-ի,
տեսակաբար, և քայլակա-
տարմամբ։

Ընտրութիւն՝ և կրթութիւն՝ հա-
մաձայնին, գոլով՝ ի մի գոյ
ութիւն շարժման, և են
թոհով մի շարժութիւն. և սա
կայն՝ զանազանին ըստ զա-
նազան ունակութեց միոյն։

Սկիզբն արարման՝ ի հոգ-
ին. նախնաբար՝ ի վախ-
ճան. երկրորդ՝ առնօղ. և
երրորդ՝ տեսակ-իսկ նիւթ,
ոչ ևս։

Ուղղանշեալ արարութիւն՝
ի ըստ այսմ կերպի բարւոյ,
մինչ ունի զգօրն՝ այլ ոչ ի
բարւոյ պարզաբար, եթէ ոչ
ունիցի զկատարելութիւն գո-
ոյն իւրոյ։

Ոչ ինչ ներգործութիւն յա-

ռաջ գայ՝ ի յատուկ ունա-
զօրութիւն իւրեաց, եթէ ոչ
ինչ նմա համանման ան-
սակաւ իւիք, որ և սկիզբն
նորին։

Ընտրութիւն սկզբան նախ-
կինոյն՝ յատկացս ներգործու-
թիւն ասի. իսկ արարութեանցն
երկրորդից սկզբանց ոչ.
այլ՝ ասին ներգործեցեալք։

Ընտրողութիւնքն՝ ևն ծեսք,
ևկերպք. նաև սովորութիւն՝
ևընդունել սահմանադրու-
թիւնն, զոր ամբն ունին
հաստատք ևպահեն՝ ի
պաշտպան ընդ։

Ընտրական պատճառն՝
ազատ կեղեցոյն ունի ընդ.
և կամ յոժարեալ լինել ե-
ղեալն, ունի բարւոյ։

Ընտրութիւն՝ ի ստեղծանել
զկոր ինն յոյնշէ։

Ընտրող՝ ի որ ինքնին
զկոր ինչ կազմէ, ունի արուեստս
ստեղծոյն։

Ընտրութիւնն՝ ի կամա-
ւոր մտեղծութիւն։

Ընտրութիւն՝ ի խառնուա-
թիւնն զգայուեց, որ լինի

Հարկ · այլ ինչ մեր բնութիւն
Հար ծառայն։
Ընդ՝ ծանրագոյնս այսու
դրեալ՝ ի մանկտայ ժամանա-
կական · և ընդհանուկ զան-
ցումն ներկայի ժամանակի
կին՝ անորոշապէս · բայց ա-
ռաձել ազգիւ ի քան զը
մանկտայն · այժմ՝ կոչին, և
զայլսն նմանիս։
Ընդարն՝ ի որ՝ ի յիւրեանց
պատուհասանացն Ընդ ինչ
թեզի, կամ խոստովի ։ ասի
ևս արդարն, զուգամիտ։
Ընդարութիւնն՝ ի զօրու-
թիւն, պահօղ զմարդկայ
ին ընտրութիւնն · և հաստա-
տութիւն հրաշագործ ումեք
որ նորին ի ։ և այս՝ վերնա-
գոնին տալով զերկիւղ,
և զպատկառանք ։ հաճա-
սարին՝ զսէր՝ և զվերապաղա-
թիւն ։ հոգեպատուին՝ զուղ
ղութիւն՝ զգութ, և զողորմ-
մութիւն։
Ընդարութիւնն՝ ի առաքի
նութիւն հոգւոյն բաշխա-
կան ըստ արժանաւորութեն։
Ընդարութիւնն՝ ի ըս-
քա-

Ինքնուց · կամ ստին նմա-
նութեամբ, եւ մանաւանդ բազմութիւ
ոչխաց առ յուղէդն, որք
աղմկին զպատկերակերպու
թիւն՝ և զերևակայութիւն,
որոց ի յուղղոյ բանակա-
նութիւնս արգելու։
Ընդունն՝ ի հասակ ժա-
մանակական մարդոյն · մին
չև կոկիզքն մանկուէ, որ ի
երկոտասան աւուս · և կամ
մինչև ցաւուս, ժզ։
Ընդառն ասի՝ ևժամանակին
այն, յոր արդ ժամանակ
գոյ հրաշագործութիւ ոք։
Ընդելուն՝ բոլորիք զը
ցանկութիւնն հոգւոյն · այ,
ի կողմանէ գիտելոյն է,
ինդողմանէ փակեալ կրից,
և՝ինդողմանէ ստիպման։
Ընդելուն ծառայն գիտու
թիւ՝ բարւոյ եւ չարի, կիր ին
օրինակի · այ, ին հանդերձ
ձեալ գիտութիւնն · զի զինի
ճաշակման՝ ինամանէ, մարդ
փորձիւ պատուհասի · ու-
սաւ ինչ զի՞նչ զանազանի
՝ինքն ինդողմանութիւ բա-
րւոյ, և անինդողմանութիւ

հուսալ՝ ոչ կիրք, ևնեղգտոր ծուլութիք, եհուսկ ոչ կրքն արատաբինք։

Ը.դատարանին նախատաղութիւն՝ ի մշտնջենաւոր Հոր, և յաւիտենական օրէն նօթ։ ոչ կասիլ ի հնազանդութենէ գործոյն նորոյ։

Ը.դատարանին օրինաւորական՝ ի համահաճոյանալն առ այլ զբարին եղբայր։

Ը.դատարանին օրինական՝ ի առաքինութիւնս սեռական՝ համարձակ լսոտ հոգի նորոգ։ եզոտա պրոտ հայե՝ ի հասարակ բարին՝ ի ոչ ըն տանել յառաջեղեալ այլ առաքինութիւն։ և այսպէս ի նախկնաբար՝ ի յիշխողն, և ելգրոս ձարտասպետաբար։ կամ երկրորդաբար՝ յիշխեցէ ըմն, և ելգրոս՝ պաշ տօնատարաբար, ըմ պատճառն, և ըմ զօրուէ եղրոսի։ ի երկնդանրական ըմ պրոտ կարգաբերի՝ զներգործութիւնս սայ առաքինութեայ՝ առ բարին հասարակ։ և այլն

զաբանականին պահել եղոտ բանիցեր ոսմբ՝ զոր լինի եղրն է։

Ը.դատարանին՝ ի ըմ մաբ ընականին, պահել զնոյն եղոտաբանիցեր առաքինու թեայ առ մի ձանաստարն։ յն, արգատրոէ։

Ը.դատարանին մաբերնալ հոգւոյ՝ ի այնպէս ըմ վի րին մտաց ընկերակցել։ մինչ զի պահեայ ընդ նմա զգաշն միանքնաբար, նման նեղով նմին։

Ը.դատարանին՝ ի ինգ քին։ ընդհանրական, մաս նական օրինական, սիրգբ նական, եւծպետական։

Ը.դատարանին ընդհանրական՝ ի առաքինութեն։ և կարգաբերել զ առ բարին հասարակ, եչ եղկեակ ըմ պատճառի, եզոտա յայտնա բանութեն։

Ը.դատարանին մանանական՝ ի առաքինութեն, վերտ կարգել ի յուղղութեն առ եղոտաբանիցեր անձն։ և նման սոյնի՝ ի կրկին։

ամէն ի սա վերաբերին. նաև առնելն զբարի՝ և խոտորելն ի չարէն: Եւ՝ Հայր առ ի հայրենեացն. ըստ որում է՝ բարի հաստարակ. նմին երի՝ է՝ յաճեա առաքինութիւն, և բնդհանրական՝ քան զբարեպաշտուն:

Ընդարութիւնն սկզբնական՝ է՝ արդարութիւն բնական. ուր երբ պատճառէ ի խակզբանց բնութե. այլ երբ աճեցեալ ընդ բնութե. և յառաջ երբ ի կենդանութիւն հոգւոյ, քան թե ի զգօրութիւնս նորին. և յառաջ երբ ի կամս, քան թե ի յայլ խիք զբօրութեան:

Ընդարութիւնն սկզբնական՝ է՝ առաքինութե կարգաւորող՝ այնպես. ոչ զի մարմինն՝ հնազանդեսցի հոգւոյ. և զօրութիւնք սորոնադոյնք՝ հնազանդեսցին բանականին. և բանն՝ Աստուծոյ:

Ընդարութիւնն՝ է՝ սէր միայն Աստուծոյ սիրեցելոյն ծառայել. և ի նա ուղղապէս՝

իշխել ինքեան՝ և իւրոցն:

Ընդարութիւնն ճշմարիտ՝ է՝ կարգաւորեալ սէր. ցի, զի Աստ իշխեսցէ մարդոյն. հոգին մարմնոյն. և բանն մեղութեց:

Ընդարութիւնն դիտաւորութենական՝ է՝ որ ուղ նը կատե ի ի բոս օրինաց. այլ ի ի տաւորութեն օրինադրին (ըստ արիստոտէլի:)

Ընդարութիւնն հաղորդական՝ է՝ յորժամ ի ծոց միութեց, լինի ոմն պատական միաւոյն. ոչ՝ եթե աշխատեցեալ վ քոյ, պարտիս լինէ ըստ չափու աշխատութե:

Ընդարութիւնն բաշխողական՝ է՝ որ ուղ նկատե ի հաճասարութիւն տուողին առուողին, այլ միայն ի հասարութիւն առողայն:

Ընդարութիւն՝ է՝ բնութե բաժանողական զօրութե՝ ըստ արժանաւորութե իւրաքանչիւր ումեք:

Ընդարութիւնն՝ է՝ հաստատուն իրաւանց իւրաքանչիւրոց:

Յօգտութիւն բաղմայ։

Ը՚ղձալութիւն՝ կ՚սէր մի-
այն Ը՚յ սիրեցեալէն ծառայ
ել. և չէ այլ ոչինչ ուղեալ
իշխել յինքեան, եւ կիրեալ
նոցն։

Ը՚ղձալութիւն՝ կ՚համան-
խոհուն անձին. կամ բա-
րեկարգուն անձին մասանց
առ իրեարս, եզիմիտօք։

Ը՚ղձալութիւնն առանձ-
նական՝ կ՚կարգաւորել
զկիրս անձին. թեպետ իշ
ուն ել զյաւուկ կերպ ար-
դարութե։

Ը՚ղձալութիւն՝ կ՚յաւակա-
պես առաքինուն եղիակի,
որ է ուղղութիւն, ներգոր
ծութ, եւիսխարերուն։ ՚ի,
ուղղութիւնն կարգէ ՚իմա
ստնան մտից։ եաղդարու
թիւն՝ կ՚կրկին։ ՚ի, ՚ի հանդար
կին՝ եմասնակին։ ՚ի հանուրն
՚ի կարգաւորիչ առ բաւին
հաստատակ, և մասնականն
վերակարգի առ իւր քանչ
իւր անձն։ եաս ՚ի հանդար
կանն, առն ՚ի պատճառի,
եղիտ յայտնաբանութե։

Ը՚ղձ՝

Ը՚ղձալութիւն՝ կ՚ուներ
կութիւն։ քան զրուժ ո՚ք հա
տուցանել, և անվնասակար
կամօք, իւրաքանչիւր ու
մեք զիւրն բաշխել։

Ը՚ղձալութիւնն՝ կ՚ուներ
կութիւնն ոչ ոյ։ առ ՚իսկա
հել զհատարակ օգտութիւն,
եաս ՚ինքնագանել իւրա
քանչիւր ումեք՝ ըստ արժա
նոյն։

Ը՚ղձալութիւն՝ կ՚ուներ
կութիւն հատարակութե
բաշխող։ կամ ինքնաբար
ներգործութիւն անձին մա
սանց։ կամ միքակութիւն ա
ռաձելոյ հատարակաց օգ
տից հանդիպմանէ։ կամ մա
կացոյ հինդիսակելոյ, եւիշ։
Ը՚ղձալութիւնն՝ կ՚ուներ
կութիւնն, յորմէ արդար
յարմանելի։

Ը՚ղձալութիւն՝ կ՚ուղղու
թիւն կամայ՝ ըստ ինքեան։
Ը՚ղձալութիւնն՝ կ՚ընդ
դէմ դաշն բնութե, զոր
ցեալ ՚ի յօդնութ բաժմայ։
Ը՚ղձալութիւն՝ կ՚ել բա
նոյն դաշն բնութե զոյ

Անհնազանդ։

Ընդհանուր պատճառներ՝ որ ստիպեն մարդ անհնազանդ լինելու առ ի չընդունել զոք ընդդէմ կամաց։ (Եայց կոչի անհնազանդ առհասարակ նա, որ ոչ ունի հնազանդութիւն։)

Ընդհանուր արհամարհող՝ որ յատկապէս արհամարհողին։

Ընդհանուր հանդիմանող՝ որ հանապազորդ ազդեանց առ ի հանդիմանել այնմ՝ որում արժանաւորին է։

Ընդունայն՝ կամ զուտ ունայն։ տես զունայն՝ ըստ կնոջ է։

Ընդդէմն՝ որ ոչ յօժարութեան մոլութիւնս ունի։ յայտնի լուսաւորիչ ընդդէմս ունի կացուցանի՝ զոմին։ նեղասկայութիւնն՝ զդիշերն։

Ընդեգակն՝ որ հուր երկնայինն։ որ միայնակ յայտնէ միշտ ցօղ երևի՝ հանդերձ տոքունքիւ՝ որ ունի նիզ։ աստղ առաջնորդեալն, երեսակ մըշ անքննաբար։

Գիւղ։

Ընդ՝ առաջին սղագրութիւնն օրինական՝ և՝ տալ բերել խնդալիս յիւրաքանչիւր յայլմէ առաքինութիւն։ խոկ երկրորդն՝ առաքինութիւնն ըստ հասարակաց, որ հրամայեալ է ի յօրինական սղագրութենէն։ զանազան գոլով յայլոց ուսքինութեց, ըստ սահմանին միայն։

Ընդունելութիւնն՝ և՝ գործ գաւառաստանին։

Ընդառաջ մնալն՝ և՝ ամ հակակաց նոցին։ նախայապէս՝ ընդ՝ կամ։

Ընդառնալն՝ և՝ շարժուն յառնադարձութենէն՝ յարդարութիւն։

Ընդիանք՝ և՝ զօրութիւն բարի գործոց առ՝ ի ընդունել զայն, որ ոչ ունի։ և կամ՝ առ՝ ի ունել ևս առ գաւառակս՝ զոր ինչ ունի։

Ընդհանուր՝ և՝ գործունեութիւն բարի գործոյն՝ առ՝ ի յընդունել զայն, զոր ոչ ունի։ և կամ՝ առ՝ ի ունել և առ գաւառակս՝ զոր ինչ ունի։

Ի բնդհանին (զոր շատն կո-
շին) ի սատր մոլորականն՝
որ ասի սատանայական մեծ
գոլ քան զերկիրս. եւ՝ ըմե
քիմունի՝ հարիւր եւ վաթսուն
պատիկ մեծագոյն ք գոյժ
երկիր. ի ջերմ՝ եղեւնեւոր,
կրկ գիսաւորումն. եւ հա-
սարակ ասեցին, ամսոյ ծած
կի, միայն ըմ ինքեան լու-
սաւոր, որ ոչ այլեւս մոլո-
րակի պատկանի, լուսաւո-
րի զատուդս. ասկյն՝ լուծրդ
գոյն հուր՝ զոկի գնա՝ ելու-
սոյն: Մինչեւ՝ ի լուսնոյ
հայտ. առնել ի բժոտոյ.
եւ ելիցեն առաջոյ: Զանա
զանի գիմամանակս, ի զա-
գիր տեղոյն ոչ ազատուա
նայ. գնեցեալնեան կարծրա
ցուցանէ, եզկայծր նմանա
ապրեցուծանէ. գծագրիկս բա
նայ, եզպատուս հաստացանէ.
ի լուսախաղնիկ մայր ինն նեղ
սամանէ, եւ ոչ գազարի անդ.
զատուսէն յեսս նահանջէ,
զգալոյն վերացուցանէ.
գինասպառնալն լուսաւորի
ոչ գինի միոյ. մերձենալոյն
առ մեզ՝ առնէ զամատն. և

հետամտելի՝ գնմարեն:
Ի՝ ակն ունի. յերազանցելոց
կենդանակերպ ծայ ա-
ստղոց երեսուն. եւ ամսոյ Ի.
զատկական ընդ այն կատա
րի իւր յաստղ շրջմանէն
իսկ կատարէ զոյն, շրջ-
մանն առ ինոյ շրջմա-
նեն: Ոչ լոս ոմանց աստ-
ղապաշտից, արեգակն (որոց
Փեբոս առ ձայնի) ի աստղ
մոլորին՝ իմոլորակաց. ոմն
Քերմանէ՝ եզերուն. բարե-
խառն. յերկնակաց. այրական.
եւ բարեբախտ բնութեամբ. ի
նոցա ծագաւորն եւ ուղղա-
րին մոլար աստղոյ. զի
ոմն զազգատարս քան
զայլսն: Ոչ ոմն զվիպասան
կիւնէ, եզերանկիւնէ հայ
եղուսած ընդ լուսնոյն՝ ի
բարեբախտութեամբ. իսկ երբ
հայն ելուսնոյն մոտղու-
լոյ, ծագրեալ, կամ քա-
նանկիւնէ հայեցուածով.
եւ՝ ծերակոտեամբն, նշան ի
վատաբախտութեան: Ոչ ըմ ի
խոյն, ցուլն, և երկուսիցն
յաւելու արեգական զատ

Աղեղն ամենայնիւք:

Ա

Աղեղն է ոսկի երկաթագոյն կիսան ցածանայ՝ քանակ թաղինան, թաշտամին, թասուամին, ներքին՝ ներսոտղին՝ արտաքին՝ արտաղին՝ ներքոյ, ժամանակաց, հասատղայ: Ի՛ մեծագոյն քան զերկիր՝ երբ 166 անգամ: Ածանձրուն գնոսի արեգական՝ ունի մղոն՝ երբ 33910: Ջ ըլլան՝ և արտաքուստ ստուգական՝ արտաքնակ մղոն՝ 2736875: Ուռայ կայ երկրի՝ երբ մղոն՝ 4353025 Ծերտաքանչիւր ամ կատարի զինքն զինքեայ երբ:

Ընդհանուր՝ ի լուծումն քնոյ:

Ընդհանրապատում՝ հարցաբանութիւն ի արտաքնաւորութիւն պատասխանի: Ընդհանրական՝ ընդհանրութիւն ի ընդհանրական՝ ընդհանրական՝ ընդհանրական՝

Ա ըմանաւորութիւն՝ կ յա-
ռաջաձգութիւն հետևման,
յայտնողական. ոյր մարդ՝
կենդանի՝ լինէ:

Ա. ըհոմիթիւնն՝ կ առաքի-
նութիւն. որ ամբառնայ զ-
գին՝ իմերոյ քան զայլ եր
կիւղ վառանգին, և յոյժ լինէ
երկ երկնչէ, եթե ոչ՝ ի բռնի
րութենէ, և զօրեղագոյն սու-
նի անյաղթութենէ, և ամ
յաղթականէ: այս ըստ քա-
ղաքականին:

Ա ըհոմիթիւնն՝ կ առաքի-
նութիւն, որ ոչ զարհուրի
ընդ հետևանակ հոգւոյն՝ ի
մարմնոյն. և ոչ սարսի ի
նեղութեց բնութենէն: այս ը
մաքսողականին:

Ա. ըհոմիթիւնն մաքրեալ
հոգւոյն՝ կ առաքինութիւն
որ անդիտանալ սայ զկնիռս.
ոչ զանգիտել. ոչ գիտել
բառկանալ. և ոչ երկիւղ ան
համառել ցանկալ:

Ա. ըհոմիթիւնն ըստ նախա
դասականին՝ կ ընդ
այնը զօրութիւնն անփուփո
խելի, որ միշտ նոյն կ, և

ոչ երբեք սարսափելի:

Ա ըհոմիթիւնն՝ կ առաքի-
նութիւն ցասմնատակին.
ըստ որում հեղգագարհուրք,
դժուարագարհուրք լինին
երկիւղին, որ յառաջա
մահու:

Ա. ըհոմիթիւնն՝ կ համբե-
րութիւն լինի, որում առնի
ոչ երկայնամտութեամբ յայլից
նեղութենէ:

Ա ըհոմիթիւնն՝ կ ուշանա-
թիւն հոգւոյ. որում զայն
անյաղթութիւնս, եզոյիս
ընծից՝ որք ոչ են ընդ իշխա
նութեամբ մերով՝ խոտեմք:

Ա. ըհոմիթիւնն՝ կ հաստա-
տութիւն մտաց, ընդդիմ
փորձութեց նոա:

Ա ըհոմիթիւնն՝ կ առաքի-
նութիւն՝ որ առնէ զհոգի
զերկիւղ եզժուժկալութենէ,
եզդրամութիւն, և առնի
զվառանգ մահու:

Ա. ըհոմիթիւնն՝ կ սէր, զի ըստ
առնել յայլն՝ վ սիրելոյն

Ա ըհոմիթիւնն՝ կ ձեռնատ-
կող՝ ի յոյժ դժուարինս՝
վ ըստ:

Գ

Ագռաւն՝ կ՚ընդունի
զոհ ընծայեալ վըշ
տոյ. եւ հանգերձեալ աշխա
տանաց, վա՛յ առաքինու
Ագռաւն՝ կ՚ատելի
արձակուին՝ ի յահագին,
հանդերձ հասարակ
թերութեամբ նոյնին։
Ագռաւն՝ կ՚բնու՛ն ան
շէն, յանշարժ յիրկիւղէ։
Ագռաւն՝ կ՚ախրու
վասաց օրինաւորաց՝ դիմ
դակաց, եւ՝ ի կամ՝ ի
Թիւն յանդգնութեամբ՝ եւ
պիտանի։ կամ մանկա
դիմդակաց, եւ ոչ։
Ագռաւն՝ կ՚վատա
Թիւն ինն ոչխոյ, որում ոչ
նկնիշի ոք՝ ի դիմաւորու
յիմարէ։
Ագռաւն՝ կ՚զօրու
Թիւն ինն, որում հնչաւոր
յատկ՝ վա՛յ սիրելի նոցա։
Ագռաւն՝ կ՚ընդունե
լութիւն նախատեսեալ վըշ
տոյ, եւ համբերութիւն աշ
խատասիրաց՝ վա՛յ առաքինու
Թեանն։
Ագռաւն՝ կ՚ուժեղու

Ա

Թիւն մտածից՝ ըստ բնու։
Ագռաւն՝ կ՚ոչխ կինդամա
կան, ինչիւն ստեղծեալ։
Ագռաւն՝ կ՚սնուն մտրմ
նոյ։
Ագռաւն՝ կ՚կարմիր խոնա
շուն, առ երակօքն կինդ
դանուցն զեղեալ, որում ըստ
լոյս մարմինն սնուցանի։ և
շարաշն կ՚արիւն հեղեալ։
կամ Թարախ պղինալ։
Ագռնդին՝ կ՚պայծառ մը
տալ։ անմահութ, և սակաշ
ին չ՚ան զոսկին։
Ագռնդին՝ կ՚մեղրոյ ոսկի։
Ագռկին՝ կ՚փոքրիկ տուփ,
եւ գանձարանիկ։ նաև՝ քսակ
դրամոյ։
Ագհետան՝ կ՚ուշանալով
լինել, որ սոյն զբայաստեղծեալ
կանուն, առ՝ ի յատկելոյ
զգալի լինել՝ ըստ կանոնաց։
եւ սա կրկին։ ագ, ծառայ
ական, եւ զգաստական։
Ագհետս՝ կ՚ուշանալով,
որ ուղղէ զմտածութիւնն
ի պատուիրեալ գործ, զորս առնելով
յարատեան նիւթն։ ագ, որ
ու-

ուղիղ մտածումն եղանակ
լեզուց. զոր օրինակ՝ երկնել
զտուն, զնաւ, և այլն։

Ընդհատ՝ ի ընդհանուր
գիտութենէ հանդերձ պատ
ճառաւ. կամ այդհատ՝ ի
ունակութեն, զանազանելով
գիտակ հանդերձ երեսակայ
ութենէ։

Ընդհատ՝ ի բաղկացութենէ,
ինչպատրելէ ներհմտութենէ
նախակրթեալ առ պիտոյ
նացու ինչ կատարումն՝ որ
ինկենցաղութեան։

Ընդհատ՝ ի թարմ պատգա
մի՝ բարւոյ գիտութենէ։

Ընդհատ՝ ի բաղկացութենէ,
ինքզինքեան նախակրթեալ
լոյս՝ առ ինչիսանացուս ինչ
բնաբերութեամբ։

Ընդհատ՝ ի ուղղութենէն
բանին առ գործս՝ որ անցեալ
ներս յայտարարին ներկայս։

Ընդհատն՝ ի ուղիղ բան,
կամ կանոն առնելոյ։

Ընդհատն՝ ի ուղիղ բան՝
առնելի լերկայ։

Ընդհատ՝ ի երկար ժամու
նակաւ առացին, հանդերձ

Ս-հմանութ։

յայտնեալ զգայութենէ։

Ընդհատականն տրամաբա
նութենէ՝ (որ ևս առանձին
ի իմացականն կարգի
դնեն, կամ ունակութիւն
առանձնաբար առացեալ՝ ինն
գործութենէ, ի կանոնաց,
և ի խրատուէ լուանց տրամա
բանութեն։ որոց գիտացու
ցանէ զիմիսն՝ երեսակայել
զբարւոյն տահման. զբաժա
նութիւն. եղանակութենէս, և
զայլ ներգործութենէս մատց։

Ընդանին՝ ի տատկեր՝ իմա
րութ, ի խոհմեր. կամ ի խոհա
տութ. կամ յայլ ինչ հնար
հարեւոյ արարեալ, ի յայլ
շատակ երթ ուղղաբ անմի
ջայութենէ։

Ընդանուգիրն՝ ի մատեան
հրատարակական, որ կո
չի հրատարակամատեան։
յորում գրին վիայութենէք
հրատարակական, զորով
հաստատեալ։

Ընդ՝ ի կենդանի, որ յայ
լում ծնանի։

Ընդունելութեն՝ ի վերուն
իսաւոյ օրինաշարադրաց, զոր

Ա. ՊՐԱԿԼՈՒՍ՝ Ի ՈՐՈՒ ԲԱՆ
առնելոյ, և առնակութեան
նեղութեանցն:

Ա. ՊՐԱԿԼՈՒՍ ԱՅՐ՝ ՈՐ ԿԱՐՂԱՑԵԱՒ
Հոգի առ գործս բանակա-
նին, ասի ազատական. Իսկ
որ կարգաւորի առ գործս
մարմնոյ, կոչի ծառայական:
Ա. ՊՐԱԿԼՈՒՍՆ՝ ՈՉ ԿԱՐԵ ԱԾԵԼ
զանազան գոյացական, եթէ
ՈՉ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆ ԲՆՈՒԹԵՆ. ԶԻ ՈՐ-
ԱՀԱԿ ԱՐԱՐԵԱԾՈՑԴ ՀԱՆ
պատճառէ: ևԱՅՑՈՒ Ի ԱՌ
բանին՝ ոյք եգիտուն. Եւ-
ԱՅՑ՝ ԱՅՆՔԱՆԻ ԿԱՐԳԱՒՈՐԻ
առ Հայր, ՈՉ Ի ԱՐԱՐԵԱԾ:
Ա. ՊՕՂՈՍԻՆ՝ Ի ԱՒՐԻՈ, ԿԱՄ
Հանուս, տեառ գոնոյ. Ը
որում կայի գաւազանաւ.
ԿԱՄ ՅԱՊՂ. ևՈՉ ԿԱՄԱՒ
ԱՅԼԸ:
Ա. ՊԱՒԼԵՍԻՆ՝ Ի ՅԱՌԱՋ
բերութիւն վանիկայ՝ ըստ ոյ-
կախանայ ՆՇԱՆԱՒՈՑ ԱՌԱՔԵՑ.
և ՅԱՌԱՋ ԲԵՐՈՒԹԻՒՆ ԲԱՌԻՑ՝
ԸՍՏ ՆՇԱՆԱՒՈՑ ՎԱՆԻԿԱՅ:
Ա. ՊԱՒԼԵՍԻՆ՝ Ի ՁԳՈՒԱՑԱ-
ԱՐՈՂԱՑՆ. ԿԱՄ ԸՆԴՀԱՐՑՈՂԱՑՆ,
ՈՒՂՂԱԽՕՍ. ևԱՆՈՒԱՆԱՒ ԱՌԱՔ-

ԺՈՂՈՎԱԿԱՑ, ԼՈՑՆ. ԿԱՄ ՄԻ-
ՔԱԿՈՒԹԵՆ ՅԱՆԴԴՆՈՒԹԵՆ, և
ԶԱՆԴԱՒՈՐՈՒՄՆ. ԿԱՄ ՄԱՔԱ-
ՅՈՒԹԵՆ ԺՈՂՈՎԱԿԱՑ, ԼՈՑՆ:
Ա. ՊՈՒԹԵՆ՝ Ի ԲՆՈՒԹԵՆ ԱՆՁԻՆ՝
ԱՆՇԱՐԺ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ:
Ա. ՊՈՒԵՏՈՍ ԱՅՐ՝ ԱՒՐԻՈՎ
ՄԱՆԿ ՅԱՌԱՔԱԾՈՒԵՆ ԵՒՑԱ:
ԻՍԿ ԿԱՐԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ՝ ՆԻՒԹ
ՄԱՆԿ ԼՐՑԱ ԱՌ ՄԱՐԴԱՆՈՍ:
ՀԱՅՑ ՆԱԽԱՀԻՆԱՄՈՒԹԻՒՆ՝ Ի
ԿՈՂՄԱՆԿ ԿԱՐԳԻ ԱՌ ՎԱԽ-
ՃԱՆ:
Ա. ՊՈՒԵՏՈՍ՝ Ի ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ
ԳԻՏՈՒԵՆ՝ ՀԱՆԴԵՐՁ ԱՅԱ-
ՃԱՌԵ:
Ա. ՊՈՒԵՏՈՍ՝ Ի ՈՒՆԱԿՈՒԹԵՆ
ՃԱՌԱԳԱՅՈՒԹԵԱՆ՝ ՀԱՒԱ-
ՏՔԻՑ ԵՐԵԱԿԱՅՈՒԹԵՆ:
Ա. ՊՈՒԵՏՈՍ՝ Ի ԲԱՂԱԿԱՑՈՒԹԵՆ
Ի ՀԱՅԱՏՈՂՈՒԵՆ, ՆՈՒՐՀՄՈՒԹԵՆ
ՆԱԽԱԿՈՒՄԵԱԼ, ԱՌ Ի ԱՒԱ-
ՏԱՆԱՑՈՒ ԼԻՆԻՑ ՀԱՒԱՏՈՒՄՆ՝
ՈՐ Ի ՆԻԿՈՊՈԼԻՍ:
Ա. ՊՈՒԵՏՈՍԱՆ՝ Ի ՈՂՋՈՒԹԻՒՆ
ԲԱՆԻ՝ ԱՌ ԳՈՐԾՍ, ՈՐՔ ԱՆ
ՅԱՆԻՆ ՅԱՐՈՒԱԲԻՆ ՆԻՒԹ.
ՈՐՊՍ ԱՍԱՑԱՆՔԻՆ, ՀԱՒ
ՊՐԻՍ:

ընդ աչեն, և լինի արուսոյր։
Ը.բուսանի՝ կ որ ՚ի գործ
արկանել, արուարձս քան զգ
ուսանն. և կամ իր ինչ, որ
ՙի չ ունայնէ։
Ը.բուհանն՝ կ դագաղն և
ծայրն գինուց. ՙիսուեն
դիմակ՝ եղէկաւ։
Ը.բուհանուածքն ՙիմարգն՝
ոն հերքն կարճագոյնք.
որք ՙի ՙիմէրոյ աչեայն են և
գեալք իբրու գոյգ ցան
կոյ. առ ՙի յամրութիւն՝ և
պահպանուէ աչաց. կամ
մազքն, որք շրջապատեն
զծայրսն ծնօտից։
Ը.բուհուն՝ կ վերջնագոյն
մասն ձակատոյն. որ մակ
աչաց վերակայէ, ծածկե
ցեալ հերօք կարճաքու
սիւք, պահպանուէ սակս
ականցն. ընդդէմ իրացն
այնոցիկ, որք ՙի վերուստ
ներանկանիլ կարեն. զոր
ասեմք օրէն՝ ունք վերաձայ
նեն։ Զբազմազանս ունի
զնշանակուես։ երեսին զգ
հարուստս, եզրանձս ա
հեղուտս առնշինէ։ երեսին
զի-

Քաթերումն բառիցն։
Ը.բուաբերումն՝ կ մարմ
նոյ՝ եձայնի՝ ըստ պահանջ
մանն իրացն՝ եբառիցն գանե
ցելոյ՝ բարեկերպուելն։
Ը.բուաբերուեն՝ կ բարուք
համակերպումն մարմնոյ,
եձայնի՝ ընդ իրացն, և բա
ռից գտեալոցն։
Ը.բուադրել՝ ՚ի, արուարս
դնել, գոյացուցանել։
Ը.բուասանուածքեն՝ կ բան
պատմական ՙիսէմն ածելով
երևելապէս գոյանելն։
Ը.բուաստուքն՝ են խոնաշու
թիւնք, որք հոսին ՙի յա
շաց, և յառաջագային ՙի
տրտմուէ. եկամ ՙիսաստիկ
յուրախուէ։
Ը.բուաստուքն՝ կ ծիսատե
սակ հիւմ, որ խուճապի
մարմինն. և ՙի դառն մաղ
ձոյն՝ որ կ լեղին, հոսի յո
րովայնն ՙինարջոյ տրտին,
ՙիբերան քաղցրին, ևկրս
կծեցուցանէ զքաղցրանքն,
որ պատահէ կ զկերոն ՙի
ներքոյ. ևհիւմն այն՝ վե
րացեալ ՙիցէ՛ւքն, թանկ

Սոփոսի։

եղանակօք ասէ։ Ասէ՝ թէ
զի Աղուին Ա՝ վերայն ար-
քայութիւն։ Ընդդէմ Հերակլեցւոց
առաքէ։ Ընդդէմ՝ Հայոց
գիրք։ Զորոմդէ՝ կիսանքն

յաշխատանաց։ եղէ՝

Ա.բաժանեն՝ ի անակնկալ
իշխանութենէ. եւանձնախնամ
թագաւորութենէ, եւ կառա-
րումն առ երանութենէ՝ եւ
փառաց. եւ ևս ծայրագոյն

մեծութենէն։

Ա.բաժանեն՝ ի կացութենէ
ներիսկոյ զառ ցանկալի
երթ, եզիմաստասիրելի բարեխո-
հարտութեան զառ զարհու-

րելի չարեաց։

Ա.(ջ) եղատամանակաց՝ ասէն
առաւել հաստատուն քան։
Հերետարքն՝ ի բարի պատ-
ուիս. կամ աշեմիքն, որ
տրեցեալ եղև նորոյ օրի-
նաց. որոյ սկիզբն՝ աշեմ։
մեզ զարբայութեն երկնից։
Ա.(ի) ասի թաղեն այն. և
մասն ինչ փոխարկեն չե-
ուին, որ իմաստուն եզերն։
Ընդ նմին, կամ զինն՝ ի սու-
տոյ. Ինձուածոյ, ու՝ ի մա-

տանց

զիրքացուածն, եզամբարհա-
համեմել ։ երբեմն առնուն
վասն զազգաւորեան, եզծայրն
ուղղաբեր կրկ։ ըստ այնմ, ա-
ծեն զնա մինչև ցայսորեան
կիրկինն։

"Այսմ սակայն զիսակի ե
զմոլորութենէ զրչաց. որք ինք-
նասանակ զրեցին՝ արտեաւն,
անհմտութենէ զրչին՝ արտե-
ան, որ ե ևս ընդդէմ ար-
հասի զերծուցեալ ե։ Մերձ՝
առնուն զնա վերադրոյն.
զոր զգենուլ սոսկացեալ ևս ինք
զաշխարհ. յաշխարհս հանդի-
սանալոյն. եզոչ վերադրեալ ի
մաղթութենն զինուորականի
զասին ։ երբեմն զնա ծանր
բանիսասէր է, եզյաղագաւոր
ժողովոյ։ Մերձ ինձուածոյ ան-
աշառութենէ, եզկարծեցեալ ինք-
թէ։ եզերբեմն զնա հանդիսար
ասէին, եզ վայելչութենէ բազ

գնալոյ։

Ա.բաժանեն՝ ի արտաքս քան
զձանապարհն. կամ որ շեղ-
եցեալ ի՝ ի ճանապարհէն

ուղղական ե։

Ա.բաժանեն Ա.յ. ջրհեղ

Սոհմանոց։

յայտնութ իմիք։

Ը.(ը)առնաշեայ ասի՝ կալի վաղվաղուն՝ և երալն, ՚ի վախել աքեայն. յորում և յուցանի երբիմն, ընդեռ հաճանուէ իմն. անխոհեմուէ, ևկամ՝ անհամեստուէ։

Ը.(փ)րկիայ՝ ե՛ գաճառ, և երդոյզ մասն հո, որ ե առկողմն միջօրկի. արեգակնեա քերմն առեղ, որև ասի հատաճայեն հարուճած ևնիշ ՚ի սմանե հողմն հրճայեն. սոյն հողմն առնանե մրրիկ արևմտեան հողմոյ։

Գիր։

առնոց առեալ։ (որպես ասի խառըշ, և սերմն։)

Ը.մ՝ ե՛ վոյբ բառն. և բառն՝ ե՛ ձեռն կծկեալ. կամ ծալեալ։

Ը.մին՝ ե՛ բերան երկրին. զոր բանիկ ջուրն՝ գետոյն։ ասի ևս՝ վն երկրն. յոր հոսի ջուրն՝ ևբանիկ։

Ը.մին՝ ե՛ շուրջն. կամ քաղ բայ առակին ծուլուն, և ևքեր ջին սահմանն։

Ը.մշուճն՝ կամ զմայլուճն՝ ե՛ անդրագեղուճն մոաց, որ լինի երկիւղիճ. կամ՝

Ապաքէն՝ ի գործել
լինի մեզ ընդհանրացեալ
յոյժ ահագին.
Ընդհանուր ինքեան
սեանքն նաեւ ուրոյ ծայրն՝
ծանր երկաթով ամրացեալ
ի՛ ի կերպատան խոյել զ-
լոլ յօրինեալ. ուստի եւ
զանուշանակոչուելն իսկ ընդ
կալաւ. ըստ, խոյական յոր-
ջորիակալ. եւսա եւ մեզ կա-
խեալ լինին պարանօք զայլ
մի գերանի՝ երբ զկշռուելոյ
ցեալ՝ երեսարկիս՝ ապրնդա-
սեւ կառուցեալ. եւ յատուկ
բազմաց յեռս ջաղշեալ. եւ
զարձեալ՝ ինոցուկն ի մէջ
թուի, որ՝ ի ձախատու կո-

Ա-հմանաց:

խոտալ կայ. զպատիսպաս հատ
կանէ ուժգնակի ինն զօ-
րութեամբ երեսարկիս:
Բազձայատկին անուն՝ ընդ
նակէ զբազմութիւն պարտե-
լոյ. ըստ, զբազմուէ կուտէ
բաժանեցելոցն, եւզմուէ
հատուկ իմիք. ոմք այս ա-
նուն (ժողովուրդս) ընդ-
նակէ զբազմութիւնն մարդ
կան, ընդ կարդաւոր նիւթ
պարտականեցելոց:
Բայց երկրորդութ անուն՝
թէպետ ըստ առաջնոյն կոչ
ի՛, համաձայնէ ընդ բազ
ձայական անուանց. այլ
ըստ երկրորդին առարաձայ
նէ. զի կերկրորդութ՝ ոչ մի
այն ի միութիւն կարգի,
այլեւ միութիւն կուտէ:
Բազմապոյն քարն՝ ի հրոյ
հալելի, խառնուեալ ընդ ա-
կուց եւարծիւոյ. ոսկոյ հինգ
երորդ մասն՝ ի արծաթ. ո-
րոյ քննութիւն՝ ի առ լոյսն
ճրագաց՝ պարզ քան զայլ
ծանեն փայլել. ոմ ի՛ կրնէ,
զիւնն ընկղմել. վա՛ զի ըն
թանան երբ կօշկաբերդեալ
նմանք

նման է երկնային աղեղանց,
հրեղէն շառաւիղաձեւ։
Բազմատեսակն՝ են ասեղք
եղեալ՝ ինչպես ցլոյն. որոյ
ի ձախատն դնին, և զան-
ուանս ունին ի յանձինսն։
Բազմութիւն՝ կ՚ըսէ լինի,
որ հաճախեալ գոյ ի մա-
զուս մարդոյ. կամ որոյ և կ՚
հաճախական մասունքն
են ի մի տեսակի ժողովեալ
դադարին. ելենն մի տեսակ
Թոշոյ։
Բաժանականն՝ կ՚ որ ի մէկ
ըսուսա ի մէկայր գայ. ելենը-
ցուածականն՝ որ ի ներքուսա
ի մէկեր ելանէ. իսկ տահմա-
նականն՝ ի միջին տեղն
սկսանի, որ կ՚ կենդանին,
և ի մէջ երկուց ծայրից.
այլ, տեղակիսագոյն տեղին,
և տեսակագոյն տեսակին.
ոչ թէ այսպէս զանազանին։
Բաժանումն՝ կ՚ ըսի՝ որով
ըսոյն մէկ՝ բաժանի յիւր
մասունս. և կ՚ ըստ մէկեան,
և ըստ պատահման։
Բաժանումն ըստ մէկեան

կ՚ որով բաժանի ըսոյն՝
ըստ մէկեան. և կ՚ երեք. տա-
ղղականն. ելենենական.
ընդհանրական։
Բաժանումն ըստ պատահ
մանն՝ կ՚ որով անջատի ը-
սոյն ըստ պատահմանն, և կ՚
երեսակ։ կամ բաժանի են-
թակէն՝ յիւր պատճառան.
որպես կենդանեացն՝ ոմանք
գին սպիտակ, ոմանք սեաւ։
կամ պատահումն յինթա-
կայէն. այլ սպիտակացն՝ ոմն
կ՚ Հիւն. ոմն բամբակ։
կամ պատճառումն՝ իպատահ
մանէն. այլ սպիտակացն՝ ոմն
կ՚ քաղցր, ոմն դառն։
Ղմբողջական բաժանումն՝
կ՚ որով անջատի ըսոյն
յիւր մասունս. եւայս՝ կամ
՚ի նմանամասնեայս, կամ
յանմանամասնեայս։
Ելենենական բաժանումն՝
կ՚ որով ըսոյն բաժանի
յիւր ելենենական մա-
սունս. եւայս՝ կամ ՚ի քիմիզ-
գայն, և կամ մեքանիզգ-
գայն։
Ընդհանրական բաժա-
նումն

նուն՝ ի որոյ բաժանի ընդհանրականն յիւր ոչ բաղդատութեան. եւ այս՝ կամ փաղանուանատուր. ոչ կենդանի նին զմարդոյ, զձիոյ, եզոյ լոյս: Կամ հանդիմանատուր. ոչ եակ առ դոյացուածն, և ՚իսկատահումն:

Բաժանումն՝ ի բան՝ մերձնոյ զինն մասանէ, կամ բաշխող զբոլորն ՚ի մաս սուրբ հիւր:

Բաժանումն՝ ի առաքինի հասուածն ենթակայ երկի որդոյն՝ կենդանական բաժանի ՚ի բանական, և յայն բանն: Մակաբաժանումն որ բանաբերն բաժանի ՚ի համահ կանացուածն, և յայնմանէն:

Սորոգաբաժանումն՝ որ մահ կանացուածն բաժանի ՚ի համարդ և յայլքառն:

Բաժանումն՝ ի երկասոցն թիւն ցի, յերկուս որոշել զայս ինչ յայսմանէ՝ ընտրատարար ուրջ կատարել շրջ ի ամենայնէ ՚ի բացառումն:

Բաժանումն՝ ըստ երկոյ կերպ ինչ պարտ է լինել ընդդեմ

առնել: Ա՚յսոքա պարտ է ՚իմանալ առանձնագունեցին՝ մինչև յոր առնիագոյնն լինիլ. և անդրջ անցանել առ անհատս. վերջն անհատքն՝ տեսիլքառականք են. քանզի հատուածոցն գիտութիւն՝ ըստ ընդհանրութեանն լինի, որք են միտք ինքնաբուխք. և միշտ ներկայ. ոչ սուտ, և առեալքն:

Ընդհանուր՝ պարտ է բաժանել կարգիւ, ուրջ գերազանցն առանձնաւոր քայլափոխել. այլ ըստ ընտանութեան. այլ ըստ ազգականութեան և մօտաւորութեան որոշել զոչ սուտ. ոչ՝ զդոյացուածն բաժանել ՚իմարմինն՝ և յայնմարմինն. ուրջ ՚իկենդանին, և յանկենդանին:

Եթէ ըստ երկոյդ կերպի՝ յերեսուն պարտ է լինել. և ոչ ՚իմանկերեսուն, որք են անհատք. ուրջ ներկայացուածն զինութիւն. ոչ եղուածքն՝ որք գոյացուցանեն զինն: ա՚յս եղեն երեք եղանակք բաժանման. որ յայմ՝ ոչ ինչ գիտութիւնս պարտ է

Ա

Ա ձառ անկարելի մարդկայ
նոյ մտածութիւն։
Բահխո՝ ի քերթուն՝ անելո-
ւմէ՝ պատճառ փոռաւորո-
ւթիւն։
Բակն՝ ի ծնայեալ առ-
շուրջ զաստղաքն. որ քա-
շէ յինքն զսպիտակ լոյս մի-
լոտականն՝ լուսաւորի, և
ի նշան պարզուէ։
Բակձացականն՝ ի շրջա-
քերականն։
Բաղադրութիւն՝ ի պարզից
առ միմեանս՝ դրութիւն։
Բաղձասուէ՝ ի յարադրա-
կան բան, ընդդէմ հարցա-
քննել միշտ առնող գոյնն։
Բաղադրուէ՝ եմիաէորուէ՝
լինել ըստ այսքանեայց։
Սահ՝ ամբողջական մա-
սանց, ոչ տուն։ Շրկրորդ՝
ըստ կարողական՝ և զօրու-
թեանական մասանց, ոչ հո-
գւոյ։ Շրկրորդ՝ սեռի, ուստ
քերուէ, ոչ տեսակի։ Շոր
ըստդ՝ նկուճոյ՝ և տեսակի,
ոչ իմարմինս։ Հինգերորդ՝
շրջրջակուստուն միութեց.
ոչ ի։

Գ

պահել։ որ ի խոնուէն՝ առ
տեսակազնն ըստ կարգի,
եղբայցաբար։
Բաժին՝ ի մասն, որ տրի
կամ բաշխի՝ ոյոյ ևիցէ։
Բաժինք մարմնոյ՝ որք ի
յարուէն տոհեալ լինին,
ևն շրջք։ ջ։ յստակուէն։
անշարժարուէն։ ներքուէն։
և երազուէն։
Բաժինք իմերին գուէուն՝
ի այն, որ անբնդմիջաբար՝
ևնախ միաւորի զհոգին ըստ
Ոյ։ ոչ ի տեսուէն հեշտու-
թեն։ եբմբռնուէն։
Բախտն՝ ի զօրուէն աստ-
ղաց, զոր առեալ յաստղին
պատճառէն՝ հարկ առնեն
իմէջ մեր։
Բախտ՝ ի դիպուէն, երբ
ինայակցուէ երկուց պատ-
ճառաց։ ի յօժարուէ կըս-
կիզբն ունողաց, այլ ինչ
քան զոր բնաւորեցաւն
կատարողաց։
Բախտ՝ ի պատճառ որ ան
յայտն ի կամաց մարդոյ
դիպմանէ եղէ։ կամ պատ
ճառ անսահման։ կամ պատ

ի, եւ որում ի՞նչ ինչ ելցէ, եւ ի՞նչ ինչ ելցէ, եւ ի՞նչ ինչ ելցէ, եւ

Գ

Բաղանուն՝ կ՝ որ ՚ի զանա-
զան անուշանց ջնջումն յու-
ցանէ։

Բաղարջն՝ կ՝ հաց եղեալ
յաղերձ՝ ու ՚ի պարզ ջուր,
թարց խմորոյ։

Բաղդ՝ կ՝ զօրութիւնն ա-
ստեղծոյ. զոր առեալ յառա-
ջին պատճառէն՝ ազդելով
՚ի յաւորնայիւնս՝ հարկ ա-
նեն ՚ի լաւ մեր շարժութիւն
երևեանց։

Բաղդատական՝ կ՝ յառա-
ջաձգութիւն, ՚ինձեան ա-
սելոյ. կամ նոմազ շաղկա-
պութեց յառաջ եկեալ.
բաղ հակադրութիւ այսպէ-
սօք. մարդ ծիծաղական
է. ձի ծիծաղական՝ ոչ
մարդ։

Բաղդատական պատուան՝
կ՝ որ ըստ հաւասարութե
լինի։

Բաղխումն՝ կ՝ բան,
որոյ խոստովանեցեալ է
ոգի, այլ ինչ քան զխոստո
վանեալն, պատահի ՚ի հար
կէ՝ ՚ի չէնն նոյնոյ խոս
տովանեցելոյն։

Ա

Բաղձալի՝ կ՝ որ առնելոյն
բարի է. կամ երևեալ բա-
րի, յորոյ վերայ արձակումն
լինի։

Բաղձականունն յարձակման
սկիզբն՝ կ՝ ՚ի յոխոր ձանա
պարհի խոստովանեն։

Բաղձականունն յարձակման՝
կ՝ ինչ՝ որ պրպտուի է, և
կ՝ ինչ՝ որ ցանկութիւն. և
կ՝ ինչ՝ որ կամեցողութի.
յայսմանէ՝ կ՝ զհետս երթալ
առաքինութե, և փախչել
՚ի չնեղհակացն։

Բաղձալարշութիւն՝ կ՝ քար
շութիւն ՚ի բաղձանս, և ՚ի կա
րօտանս. կամ քարշկոցութիւն
՚ի բաղձանաց։

Բաղձումն՝ կ՝ կարծել ինչ
զարուցն ապառնոյ։

Բաղ սարսափութե՝ կ՝ ըստ
նեղութիւն. կամ խմացուա
ծոյ. կամ ցնորման. կամ
զգայութե ածելով ուռա
հութիւն, երևութիւն։

Բաղ սարսափութիւն՝ կ՝
խոստովանութիւ։

Բամբասանք՝ կ՝ խօսք յա
ռաջ եկեալ յատկութե։

Բամ

բանիցանէ՝ Ի՛ ապիղատու
յումն բառիւց այլոց։
Բանիցանէն՝ Ի՛ բանիր
բանէ զայլմէ առանձնալ։
Բայն՝ Ի՛ մասն բանի հոլո
վական, նշանակող՝ իրդրու
թիւ զերայց՝ զգործողութի
համարելոյ. կամ արտահայե
լոյ. կամ՝ ներգործելոյ. կամ
կրելոյ. կամ առելոյ. կամ
առաձորելոյ։
Ասացանիմ բայն՝ ոչ նշա
նակէ զարտաքոյ գործութի
այլ զգործողութիւն արտա
քոյ գործոյն. իսկ ուսուցանէն՝
նշանակէ զարտաքոյ գործու
ձիզութիւն ինչ՝ ևուսուցա
նել, իբրև զգործողութիւն։
Բայիցն՝ այլ ե գոյականն. որ
գոն՝ եմ. այլ արտահայե
կան. որպէս՝ ծնաւ. արտա
կան. այլ ներգործական.
հիւանդանայ՝ կամիմ. գնաւ. ուրա
խանամ. այլ արտաքոյ գործին.
հիւրասիրեմ՝ առնեմ. գործեմ
այլ կրողական. գործիմ
առնանիմ, եւայլն։ այլ հա
ւասարակ. ծնանիմ։ առաջո
կան. որպէսն՝ ասաւ. ծառայ

եմ։ նստիմ։ սպասեմ։ առա
ղաձորական. հիւրասիրեմ՝ անցա
նեմ։ ելանեմ։ հասանեմ։
Բանիցն նշանակիչ զգոր
ծողութիւն իրայ՝ Ի՛ բայիւ
հական. յայսմիկ զանազա
նութիւն գործոցէ՝ զարտա
ք առնուլ զբայիւ հական
զանազանութիւնն։ Ընդ քան
զի յետոյ եկեալ արտա
կայութիւն. յարտակայու
թիւն՝ ներգործութիւն. ի
ներգործութիւն՝ արտադր
ծութիւն. յարտադործու
թիւն՝ կրողութիւն։ Եւ այսո
ցիկ տոհմութիւն, և առա
ղաձորութիւն իրայց գործո
ղականաց։ Վն այսոցիկ ուղ
ղութիւն զանազանին, յետ
կան, արտակայական, ներ
գործական, արտադործա
կան, կրողական, տոհմա
կան, ևառաղաձորական։ և
այս զանազանութիւնս՝ Ի՛
ըստ իրի. զի ըստ ձայնի,
հնազանդիմ, երևի կրողա
կան. որ ըստ իրի՝ Ի՛ տոհմ
ղական։ Ընդ՝ Ի՛ ըստ ձայնի
կրողական. բայց ըստ իրի՝

Ի՛

Բայն՝ նշանակէ զգործողութիւն. ինչպէս՝ երթալ կու գամ։ ապա ուրեմն յայտ անուանէն զկնի նշանակիչ կարէ լինել հնգեան՝ ծաղկիմ՝ ծաղկանամ. մարդ՝ մարդանամ։

Բայ՝ նշանակէ զերակուն հումբ։

Բայ՝ կ՚ասէ լծորդական, և ժամանակաբեր։

Բայ՝ կ՚ունի նշանակիչն ըստ կամաց, աւա՛ակաբ. որոյ մասն՝ զաստրշակէ, իջ և նշանակիչն ուղղակէ. և կ՚միշտ զայլոց ասիցելոց նը շանակ։

Բայն՝ կ՚ունի պարզ, նշանակիչ ժամանակաբ։

Բայ՝ կ՚ունի նշանակիչն ըստ կամաց. որոյ մասունքն իջ նշանակին զաստրշ։

Բայ՝ կ՚ունի նշանակիչն ըստ շարադրութեան, հանդերձ ամանակաբ. կամ ունի զոր նշանակիչն։

Բայ՝ առանց շարադրութեան կ՚նայն կ՚. իսկ շարադրութեամբ՝ սաստկական է նա։

կ՚ արտասանական, եկուր՝ ղեկաւ. մրգան՝ ծնանիմ, և այլն. եւ այսպիսիկ ձեւով կանայ՝ ասէ հասարակ։

Բայք պղտիկանք, և շեղզակաք, զոչ լինի զարտաքսութեան նշանակին. զի կամ զնեղութեանն լինելոյն. եկամ զկրօնքն նեղ լինելոյն՝ ինձ ցանկան կերպիւ արտասանին։ եղիր՝ որք սահմանեն ձեւականք, թէ բայն՝ կ՚ասէ զանց բանի հոլովականն. որ ըստ կերպիւ, կերպասանաց, և ժամանակաց, զարտաքսեալ ծեզ, կամ զկրօնք նշանակէ, ինչ կ՚սահմանն բայն. այլ պարզութիւն, զի ոչ յայտ կ՚ երայ, զի ունի զկերպս և զժամանակս. այլ յայտ՝ նէ, զի ունի զգործողն, հասարակ կերպիւ։ եհաւասարեալ բայ գոյական ինչ ոչ նէ, ինչ նշանակէ զժամանակս. եզարգեալ բայք ունկան կարգք, ժամանակ այնչ կոչ. ըստ այսպիսիկ գործողեալ ինչ կոչեսցի։

Ա ֆ ն ո ւ ց ։

Բան՝ գաժանել՝ խղդամա-
նանական, յարուշեսա-
կան, ՀՅ ձականն, հրեշ
ատկական, եւ՝ իմաստա-
կան։

Բան՝ յաճախակի առեալ,
ասի եւ ասկի. այ, յղացում
մտաց, ձայն ի շնականէն ար-
տին, ներքնականէ ձայնի։
Բանն՝ ի երեսկին. մտաց,
բերանոյ. եւ գործոյ։ Լսօ-
ղն ընդ հրեշտակաց տա-
նիր մտաց. եհրեշտակէ՝ ը
ՀՅ։ ՀՅ ընդ հոգիս՝ եհո-
գին ընդ ՀՅ։ եւ գիտէ ընդ
ՀՅ զի գիտաւորութիւն է
կարէ թարգման ՀՅ։

Հրեշտակն խօսի ընդ ՀՅ,
զբաղձանս ընծայելով նմա.
եհրեշտակ՝ ընդ հրեշտակն
յուսայանելով սիրեացոյց զսէ-
րութիւն մտացն՝ մինչ ուսո-
ղութիւն հոգևոր ինն շա-
րադասութիւն. եհաղորդո-
թիւն ՀՅ։ Այսպէս լուսոյն, որ
հաղորդէ վերինէն՝ զսուր-
բութիւն ՀՅ։ Այսպէս յայտնուէցն։
Այլ զի՝ հոգին խօսի ընդ
ՀՅ բարձանօքն՝ որ մարդ-

կա

Գ ն դ ։

մրգան՝ ի լինելոյ։

Բայ՝ ի ձայն յօդաւորն,
դրական, ներշնչական, առն
նականէ. որոյ ասեն զա-
տուկ ոչ լինել ներշնչակ։
Բայ՝ ի մասն բանի հոլո-
վական, ներշնչող՝ ներգոր
գրոյ։ կամ եղոյ։ կամ ներ
գործելոյ։ կամ ստացուց-
ծելոյ։ կամ կրելոյ։ կամ
տալոյ։
Բայ՝ ի բառ հոլովական
որ զգալ ինչ։ կամ առնել,
կամ կրել ներշնչակ հան-
դերձ ամանակաւ, եղելոյ։
Բայ՝ ի բառ անհոլով ըն-
դունական ամանակայ՝ ե-
մայ, ելիցէ։ որ ներգոր-
ծութեան, կամ կիր, յատ-
կայց է։
Բայն՝ ի մասն բանի որ
զառաս, եզակիս կոչեմք ընդ
ժամանակաւ ներշնչակ։
Բայաձականն՝ ի որ լինել
կին ածանցի։ եւայլ լինել-
գործոցն դնի առնուն
ակերելոյն՝ սիրելոյն՝ մտքի-
նայ, իմացեալ եղելոյն՝

կամ՝ ընդ ամենայն ինչ ի ձեռն Աստուծոյ
խօսի եւ հրեշտակն մարդոյ. ընդ
նախան կերպիւ, զոր եմա-
նոյ հրեշտակն . այլ զինքն
զԱստուած՝ որպէս ի Յակոբ
նէ : Եւ հրեշտակն՝ խօսի
ընդ մարդոյ՝ կերպիւ հրեշ-
տական : Սակս՝ Հայրական բանիւ՝
հնազանդ մարմնոյն . որպէս
ոչ առաքեալն ինքնուին Հայ
նախան գործեաց . եւ ոչ ինք-
խոսիլ զօրն որ ի մէնջ . Այլ
պէս երեւումն հրեշտակաց՝
զոր միայն տեսանէ , այլ մեր
հնակայքն՝ ոչ : Այնպէս կեր-
պիւ խօսի հրեշտակն ընդ
մարդոյ , գնեցուլ զնմանու-
նէ զիւրաքանչիւրն ի յայգին ,
ի յականջն , եւ՝ ընդ ա-
նի հասարակ զգայութիւնն
զտեսակս այնմիկ , եւայլ ոչ
բնականացուն՝ եւ ապաշտոյ
յիմարականն : Եւ այսպէս խօ-
սի ընդ ամենեսեան : Եւ
ոչ ընդ միոյ դիմին , ցուցանելով
նմա զտեսակս իմացեալն ի
ոչ , Թէպէտ լուսաւորութիւն
լինի : Իսկ դէմն ընդ մարդ-

ոչ , կամ միութեամբ ըզ
գոյութիւնն . այլ հրեշտակն՝
կամ զգայական նմանու-
ցուցանէ տեսանելեացն , և
կամ տպաւորէ յերեւակայ
ութիւնն : Եւ այսպէս ածէ
զիւր խորհուրդն՝ ինեալ-
ի յայտնութիւն . և՝ ինքնին ,
ոչ յայտնանէ որ միայն
հաճանութեան ի նայ : Իսկ
հոգին ընդ դիմին , զի ըզ
բաղձանս տրամն տպաւո-
րէ՝ ի զգայութիւնս . եւ՝ ընդ
ընդհանուր դէմն՝ այլ՝ ի բա-
տիկն՝ ի միմեանց յայնմանէ :
նան՝ ի երկեակ . հայրկ ,
կայուն : Հասարակն՝ ի որ
միութեան իւրքանչիւր ձայ
նացման զօրութիւն՝ ոչ տպաւո
րելոյն՝ եւ՝ ոչ նիւթոյ առել
լինի . եւ ըստ այսմ բանական՝
հարկ հոգւոյն պատկանի
ոչ , հրեշտակաց , եւ մարդ
կան : Ցառուկն ի որ ըստ
անուշան բանի՝ ի հոգւոյն
դեր լինելոյ , եւ յատուկ
կելոյ առեալ լինի : կամ ըստ
որում բան ասէ . զնախնիսն
լինի բնութիւն իմացականի .

ատ կամաց։ ոմն մատուցեալ
Բանն՝ ի ձայն նշանական
Բանն՝ խոստմնեալ կամ։

կամէր։
պատուհասակ զանձն՝ եւ մեռ
ատ՝ ասէ նշխատուել, ոմ
ժամուն ՝ զի կենդանի, այլ կո
րեան ՝ զի կենդանի զանա
մեալ կատարածն ՝ զի ոչ
դական ։ կամ մի՛ ես առա
ղել, ասէ պատասխանի
դատ մի մեռի՝ զի կենդա
ռայեալ եաղեր, եղեալ
ձանաչողական ։ կամ եթէ հա
ասէ՝ յայնժամ ասի
գիտեն՝ մի՛ մեռանիր
Բանն՝ ի ձայն ծանուցական
այլ շարժողական ։ զանգի
բանն կարծեալ ընդունող
ասէ ։ ջ, գաղափար ստորակ
շածոյն, հակառակաբար, ալ
ոչ յատկապէս։
Բանն՝ ի զօրութե հոգւոյն ։
ոչ միայն ճանաչողական,
ալ եւ շարժողական ։ զանգի
զինն զոմ ասէր՝ հակառակ շար
ձոյն ասէ՝ յայնժամ ասի
ճանաչողական ։ կամ եթէ հա
ռայեալ եաղեր, եղեալ
դատ մի մեռի՝ զի կենդա
ղել, ասէ պատասխանի
դական ։ կամ մի՛ ես առա
ատ՝ ասէ նշխատուել, ոմ
ժամուն ՝ զի կենդանի, այլ կո
րեան ՝ զի կենդանի զանա
մեալ կատարածն ՝ զի ոչ
պատուհասակ զանձն ՝ եւ մեռ
կամէր։
Բանն՝ խոստմնեալ կամ։

Ա-հմանոց։

Հնազանդելին բանիւ ։ բայց
զանազանապէս։
Բանն՝ յատուցեալ ։ ջ, եւս
րապէս պատճառ, զոր
համառօտելոյ ընդարձակու
պէս ։ ջ, գաղափար ստորակ
շածոյն, հակառակաբար, ալ
ոչ յատկապէս։
Բանն՝ ի զօրութե հոգւոյն ։
ոչ միայն ճանաչողական,
ալ եւ շարժողական ։ զանգի
բանն կարծեալ ընդունող
զինն զոմ ասէր՝ հակառակ շար
ձոյն ասէ՝ յայնժամ ասի
ճանաչողական ։ կամ եթէ հա
ռայեալ եաղեր, եղեալ
դատ մի մեռի՝ զի կենդա
ղել, ասէ պատասխանի
դական ։ կամ մի՛ ես առա
ատ՝ ասէ նշխատուել, ոմ
ժամուն ՝ զի կենդանի, այլ կո
րեան ՝ զի կենդանի զանա
մեալ կատարածն ՝ զի ոչ
պատուհասակ զանձն ՝ եւ մեռ
կամէր։
Բանն՝ խոստմնեալ կամ։

Գ-էդ։

արդեօ ոմն առաց քեզ, բան՝
ծնանել՝ ի սառնելոյ հմայ
մանն ։ զերս այսմ բանական՝
ի սարեկեցոյց կենդանւոյ,
եւ՝ ոչ պատկանի Ն՝, եւ՝ ոչ
հրեշտակաց։
Բանն՝ ի Ա՝ Հայկազնեան՝ յատ
կապէս եւ անձն ընտրեալ
առեալ, պատկերն որդեւոյն
Ն՝ միայն, զերկրի մի միայն
կատարեալ, ենոյն էնդէն ի
հոգեկն։ ոմն ինչ ի սրդի։
Բանն՝ զատ սրտի՝ նշանակէ
զկրկնութիւն մտաց ։ ի Ա՝
ի յատկապէս ։ խոկ ըմ այլոց
նշանակութեց նորին, վերա
բերմամբ միայն ։ այլ եհո
գւոյն ասի պատկանիլ, ըստ
սրտի զորդին բացայայտե,
եւ՝ ոչ յատկապէս։

զաստեալք՝ զմի ինչ ընդունելին: Եւ ի կատարեալ եառնելն:

Բանն ի քրիստոս՝ ի որ ինչ առաքինութեանց ծնանելն. Եղեալսուն ինչ շարժմանն նոցին, եւ առօհասին ինչ եղելոյն, եւանձն լսելին զա-ղաղելն:

Բանն անկատար՝ ի որ ծը նանի զանկատար ընդունելոյն:

Բանն մարդոյ՝ ի կատարեալ ըստ երկուց եղանակաց. ըստ, ընդհանուր կատարելոյն, այս ի լուսաւոր բանին, եզերելոյն կատարելոյն, այս ի Ա. Գաբրիէլեան առաքինութեանց. որոց առաջինն կատարելագոյնն կարէ լինել. իսկ երկրորդն՝ մեծագոյն: Եղինէ կատարելոյն բանն բառուած, ի ձեռն նորին ծնելոյ առ առաքինութեանց, ըստ երկուց կերպաց. ըստ, կամ յինքեան՝ ընդհանուր առաքինութեանց. ի շուրջ զինքն ելիցէ. կամ առաւելագոյն նորին ծնելոյ:

Ա-ՀԱՆՈՑ:

Ըստ՝ ընդհանուր առաքինութեանց:

Բանք սերմանականք՝ նո-սիզբունք լինելոյ ընդհանուր ծնելոյ զնոսին. եւեն՝ Սահ՝ կոչեն Ա. Հոգի բառին բազմութեան բանից: Ընդկոչեն՝ ընդհանրապես ինչ, ոչ պատճառս ինչ հանդերձ կանոն: Ընդոլոչ՝ ընդհանուր մասնաւորաց: Եւ Ընդոլոչ՝ ինչ ի սերմանս:

Բանն՝ ի առաքինութեանց իմն ցեալն:

Բանն՝ ի որ ընդհանուր, եւ ի առաքինութեանց բազմութեան զազգին ընդհանուր ծնելոյ կազմի. ըստ, եւ ի զազգին ընդհանուր, եւ ի պատճառն առաքինութեանց. զմարդն՝ եւ ինչ ինչ ոչ նորին: Եւ ի սերմանս:

Բանն՝ ի դշխանակիչ ձայն ըստ հաստատ. որոց մասնաւորքն զառաքինութեանց՝ դշխանակիչն ըստ դշխանակութեան ընդունելն:

Բանն՝ ի բառից շարժմանն նորին ինչ կարգաւորեալ, առ ի յայտնել. զոր ինչ մասն

Ա-հմանոց։

պատանականաց, իբրև ի վանից։ Ա-ղաղ՝ սաստիկ խառնեցեալ, խոտակոփ նայ մանանխի, իբրև ի դրոյ։ Ա-ստի զմանրիկս անհաս, որպես ի ծերեւոսակ կոչին, գրոց համարեան։

Բանին՝ ոմն ի տարբերական, ասէ զինչ կանն։ Տարբերական՝ բան՝ ի յորում տան բերուածք միայն են. որպէս՝ կենդանի, երկոտանի, հոտաւատ։ Առատբերական այն՝ ի կրկին. զի յորում ուրոյն գոլոյ բաշխական՝ ենթակայ երևին յաւելուածն. որպէս՝ կենդանի, ծիծաղական։ Եւ ի սոր երկուքն շարամանելոցն. երբեմն ուրոյն բայսնշին զինն. ոչ երկոտանին, հոտաւատն ի միասին, որ բոյց ի յամենեսին զինչ ուրեք գտանի բան զինչ կանի՝ ի յորում ի՛նչ տարբերականք ևն. որպէս՝ ալ, որք յարատուցն զինչ կան։ Ուրկին՝ կենդանի, մարդ՝ ընդհանուր, երկոտանի, ոչ հոտաւատ։ Ի-մաստ՝ ոչ ընդհանուր, ոչ տարբերական, այլ միայն ինքնակատարեալ յայտ նելոյ։

Բան՝ ի հատկական բառէ, եշխատասիրութեան, զորս ինքնակատար յայտ նելոյ։

Գիւտ

Բան՝ ի նոյն յօդուածոյ. դրականն. ընդհանականն. որոց մասունքն զառաջինն՝ են ընդհանականք։

Բանն՝ ի հետևակ բառէ, եշխատասիրութեան, զորս ամենեքին ինքնակատար յայտ նելոյ։

Բանն՝ ի հատկապրիութեան բառէ կարգաւորեցելոց, առ՝ ի յայտնել, զոր ինչ մօտ շարամանափակ խորհի։

Բանն՝ ի շարամանութեան բառէ՝ յայտնօղ տրամախոհութեան մեռայ մարդոյ։

Բան՝ ի շարամանութ ի բառէ, առ՝ ի զտրամախոհութեան ինչ յայտնելոյ։

Բան՝ ի բառէ բառադրի անվիճաբար. իսկ՝ ի գրոց և ի վանից, հետևակաբար ևհետ ածանցական։ զոր ինչ մասն՝ ի ամենայն նիւթ՝ ի պատճառաւ նիւթական։ զոր ինչ մասն՝ ի ամենայն ոստրեալ իբրև ի յոստրեալ։ զոր ինչ մասն՝ ի ամենայն ոստրեալ իբրև ի յոստրեալ։ զոր ինչ մասն՝ ի ամենայն ոստրեալ իբրև ի յոստրեալ։

ղական, ընդունակ առաքեա
սից։ ահա այսքան հանգա
նակութիւք՝ են մարդոյն՝
հոմէ, ևոչ միայն տարբե
րական։ զի երկու՝ կամ
ևս աւելի՝ բաւական են
բացայայտել զմարդն՝ ի յայ
լոց։ եզրաբանել՝

Բանին՝ ոմն ի հարկաւորա
կան, ևոմն ներքնականն։
հարկաւորն՝ ի յորում՝ զոյ
ացականք միայն յարաբե
ղին։ Իսկ ներքնզուսնականն՝
ի յորում պատշաճականք
ևս դնին։ ոյք ասել, պատ
շաճ՝ իսպառակորզի, կամ՝
բեռնակրութիւն, որոց ասին
պատկանիք՝ ենթադրութիւք։
Բանն բացերևական՝ ի որ
սահմանի, կամ բացատայի
զինն, ներքուստ կայ ճշմար
տութիւն, կամ սուտ։
Բանն անբացերևական՝ ի
որ զսուտն, կամ զճշմար
տութիւն ի՞ք բացերևացի։ այլ
ի լրջականն, հարցականն,
կամ հրամայականն։
Բանն՝ ունի զզօրութիւն շար
ժելոյ առ՝ ինքեան։ եհրա

Ա-հմ-ն-ց։

մայք յատկապա այնոցիկ՝ որք
վերաբերին առ՝ իմանալին
մեր։
Բանադրանքն՝ ի տարտղ
նումն՝ ի յեկեղեցական խոր
հրդոց, և՝ ի հաղորդակցու
թէ հաւատացելոց։
Բանականն՝ ի զօրութիւն
ներքնազգայն պատճառին՝
և պատճառելոյն։ նմին
ինչ եթաղտրնալ՝ զրգռո
ւմ՝ մարդ՝ ի կենդանի
սակրատես՝ ի մարդ։ ապա
ուրեմն ի կենդանին։
Բանականութիւնն՝ ի շարժ,
և կանոն մարդկային գոր
ծոց։ զի բանականութիւն ի
շարժական առաքինական,
որ ի առաջին սկիզբն առ
նելոյ, ըստ փիլիսոփային։
զի իւրաքանչիւր սեռի,
այն՝ որ ի սկիզբն՝ ի շարժ,
կանոն այնոցիկ սեռի։ այլ
միութիւնն՝ ի սեռի մեռոյ։
կանոնիկին շարժուն՝ իսեռս
շարժմանց։ ուրեմն միաբա
նութեան, թէ օրէնքն՝ ի ինչ
պատկանելոյ բանականու
թեան։

Բանա

Բառականն՝ եզրայականն ըստ
որում մին տարբերութիւնք,
առեալ լինին իբրեանական,
և իւ զգայական յանձինս.
այլ ոչ իբր իմաստէին բանի.
և յերգայութիւնք, թեպետ և
ձեռն այսոցիկ ձանաչին:
Բառականին՝ կ՚ինչ որ տե-
սական է, և՝ ինչ որ գործ
նական: Տեսական է՝ որ ըստ
մտաց՝ թէ ոչ այլ ունին էքս:
և կրկին տեսական զիտու-
իւն զգործնականն, բան,
եզումն իմաստութիւն, եզումն
խոհականութիւն, եւ՚ որ խոր
հիւ: Գործականն՝ կ՚ խոհե-
ցողականն, առհասարակ զոր
ծելացն ուղիղն բան:
Բառականին սկիզբն՝ ցնո
րութիւն՝ որ է մտաց երևոյթ:
Բառական արուեստ՝ կ՚ որ
բանիւ բաղկանայ, և ան-
բան, որ գործով և նմ:
Բառաստեղծութիւն՝ կ՚ առ
հաս ձեւակերպութիւն. ո-
րով շարուածոյ բանիւ ըմ

ևնախատրամական մասն հո-
գւոյն, որով միայնով տար
բերի մարդ՝ յայլ կենդա-
նեաց. ևորոց շնորհիւն վի
րակին բանական. ըստ, ո-
որ բառ բանաւորութիւն: Ընդա
նի երբեմն՝ փոխանակ տր
բանիմաստութիւն՝ ոգւոյն, և
արտաքսանութիւն. մինչ հո-
ասզոյն ջնորել զձշմարիտն,
զոր առատկեցեալ լինի ի
մտաց: Երբեմն առնի նե-
րս զիտաս՝ և զգայուածս,
իմաստասիրական վարժեալ
լինի. փոխանակ ցոգւական
գոյ նախատրամական:
Ձ՚ յայլ ոչինչ՝ այլ միայն
կերպիւ, զոր ոչ գիտեմ
ասելն:
Բառ՝ կ՚ որ ինչ ասի, ևի
ընդհանուր ասելոյ. ևայլ
նեաց. ևորոց շնորհիւն վի
րակին բանական. ըստ, ո-
որ բառ բանաւորութիւն: Ընդա
նի երբեմն՝ փոխանակ տր
բանիմաստութիւն՝ ոգւոյն, և
արտաքսանութիւն. մինչ հո-
ասզոյն ջնորել զձշմարիտն,
զոր առատկեցեալ լինի ի
մտաց: Երբեմն առնի նե-
րս զիտաս՝ և զգայուածս,
իմաստասիրական վարժեալ
լինի. փոխանակ ցոգւական
գոյ նախատրամական:
Ձ՚ յայլ ոչինչ՝ այլ միայն
կերպիւ, զոր ոչ գիտեմ
ասելն:
Բառ՝ կ՚ որ ինչ ասի, ևի
ընդհանուր ասելոյ. ևայլ
նեաց. ևորոց շնորհիւն վի
րակին բանական. ըստ, ո-
որ բառ բանաւորութիւն: Ընդա
նի երբեմն՝ փոխանակ տր
բանիմաստութիւն՝ ոգւոյն, և
արտաքսանութիւն. մինչ հո-
ասզոյն ջնորել զձշմարիտն,
զոր առատկեցեալ լինի ի
մտաց: Երբեմն առնի նե-
րս զիտաս՝ և զգայուածս,
իմաստասիրական վարժեալ
լինի. փոխանակ ցոգւական
գոյ նախատրամական:
Ձ՚ յայլ ոչինչ՝ այլ միայն
կերպիւ, զոր ոչ գիտեմ
ասելն:

գոյն՝ ի ձարտասանից. զի զինչմունս խառնակեցէ՛ս, եանստահմանաբար նշանակօղ՝ քարշէ առ նշանակու մէ ինչ. որով այնպէս զերս զայս, զի ուշ այլ խառնմամբ՝ ի միասին համացուք. զի հայ հաստեաւ զոր ինչ մտօք խորհիմք՝ ի ձեռն հնչմանն հետեւողի նորին. ի համա նկարուէ գրոց առ բերե լոլ՝ զբառ առնեմք։

բառն՝ գծի, գրի, հնչման, եվանկէ, ծայր կոչի, քարշելով զխառնակեցեալ, և զանհնչան հնչմունս՝ իմիջոց նոցին, և առ պարզ կոչուսակ, և՝ իկատարեալ նշանակումիս վերածելով. որ այլքն՝ ի ձեռն սորին, ի ծայր կատարեալ եղանեն. եւս և ծայր եվիրջ անվնից։

բառակն՝ ի հողոյ սեռական. նման աղի, որ մակրդի՝ ի հնարաւ կրտսեալ. զի երա կուռքն այնքան մեծ

թանկագնայ. ոլոզան՝ պետրոս. եւ որ սառոզիկ հնչեալ՝ ընթանայ. եւ որ ոչ ենթակայանայ, եւ ոչ սառզիկ. այլ՝ ինոսին յատուցանի, ոչ այլ եօթին մատուանք բանին։

բառ՝ ի ձայն, ի վանկից բաղկացեալ։

բառ՝ ի շարանկուէ վանկից, ենշանակիչ երի, կամ երակուիչ, որև ձայն կայ ստորեալ։

բառ՝ ի ձայն յօդաւորդ, նշանակօղ առանց շարամանն ուիչ, կամ առ նշանական։ նշանական, մարմին. առ նշանական, ըն. ի. և։

բառն՝ ի ձայն նշանակին. ջր, ի ձայն մի, որ միշտ նոր շանակէ զնոր ինչ. կամ զգոյ ծողուիչ երին, եւկամ ըզ պարագայս նոցին։

բառն՝ ի մասն ղուզնաբէյ քան բաղադրուիչ բանի։ Եայնքան են սեռք բառից, որքան են մատուանք բանի

անվիճելի։

բառն՝ հոգի ծայր՝ եծայրա

թողանեն, մինչ զի կարիցեմ
ներսամոխ խոնարհութեան.
լայն պայծառացանեն ներհակ
ղեալ ջրոյն. ոչ կինդանի
լուսն, և յոյժ առաձել է
մեծ ներհեղանիցն քացախ.
և զօրաբեկ է առ իմաստ
զաղտս:

Հարատևութիւն՝ ի նմանութեան
բարոյ ինքնակոյ դիմացս:
Հարեբաստութիւն՝ ի ներգործութեան
ըստ առաքինութեան.
ի կիանս կատարելութեամ.
եարտաքնոյն բառակապա-
ռատ յաղորդելոյ:
Հարեբաստութիւն՝ ի տրամա-
դրութեան. որով ոմանք,
զի ոչ ի գործել, եղեն ոչ
ոչ:
Հարեքնութիւն՝ ի պատա-
հութեան, իբրեւ առաքի-
նութիւն:
Հարեզարդութիւն՝ ի զօրութեան
առատաձեռնական. վայելուչ՝ և
անվայելուչ շարժութեամբ:
Հարեկամութիւն՝ ի սէր առ
միմեանս բարեմտութեան, կա-
ռուցեալ ի մէջ հաղորդու-
թեամբ ինչ. և հեռատես առ

առաքինութեամբ:
Հարեկիրթութիւն՝ ի միաբե-
րութեան ինչ առ բարձրա-
կեալն, և՝ ընդ ձեռնոյ. եւ յատկու-
թեանէ սուրբ ինն այսոքիկ.
յե, կամընտիր բարեկամ ա-
նոյ կինել՝ ակնարէ. կամընտիր
բարեկամի զբարիս. բարե-
բարել առ նա. միշտ ձգել
ընդ նմա սիրելութեամբ, ակն
միակամութեամբ, համաձայնութեամբ:
Հարեհաճոյ կամաց՝ ի նոյ
ուղղել զործունեայ, եւան-
յանդիմանելի:
Հարեճնարութիւն՝ ի խոս-
տանալութեան, գիտողական
երից զործոց:
Հարեխաչաշութիւն՝ ի արտա-
բերութեան առ նոյն սրբութեամբ:
Հարեխաչաւորութիւն՝ ի արտա-
հայտութեան, ինքնակոչ սիրելի
մեր:
Հարեսուհմութիւն՝ ի միտս
նորոգութեան ազգի իւրոյ ա-
ռաքինութեամբ:
Հարեփութութիւն՝ ի խոտա-
բերելոյ, եւոչ շահելոյ, զանձ
արտաքինական:
Հարեփութութիւն՝ ի միտս
իբրեւ:

Բարի՝ է՛ վերհատոյն գոյացուԹիւն · որոյ բանական անձն փափաքի առ նմա նուԹ բաղձալոյ, եւիս փաքելոյ։

Բարի՝ է՛ որում ամէն յօժարին։

Բարի՝ է՛ որոյ ամէն ցանկան։

Բարի՝ է՛ որ առնելին լինքեան է՛ հաճելի · կամ յօգտակարն, կամ հաճելին, կամ նկենցաղումն, կամ ունայնութեան բանականի անձին։

Բարի՝ է՛ որ լինքն հաճոյ է · գեղեցիկն ևբարին, են նոյն իրօք, եւ առարեալին բանիւ։

Բարի՝ ըստ բանի վախճանի՝ է՛ նախկին քան զէակ · բայց ըստ բանի տեսակի՝ հապարզաբար՝ էակն է՛ նախկին։

Բարի՝ եւ ձշմարիտ՝ զմիմեանս սպառիսակին · բայց բարին՝ է՛ նախկին քան զձշմարիտն՝ ըստ ցանկութեանն · իսկ ըստ բանի՝ հապարզաբար՝ ձշմարիտն է՛ նախկին։

Ա՝ Հմանաց։

Բարի՝ եւ գեղեցիկ՝ հիմնաշարին՝ ի վեր նոյնոյ էրէ, այլ է՛ ի վեր տեսակէ · բայց բարին հայի՝ ի փափագումն, եւ կայանոյ նախապետարար եւ ինքեամբ՝ ի վեր կատարելութէ՝ եւ ործոյ։ Իսկ գեղեցիկն հայի՝ իզօրութէ ճանաչողական։ Բարին մարդկայինս բնութէ՝ է՛ երեւելին · ըստ, սկզբունք բնութէ՝ հանդերձ յատկութեբքն · խոստութեան առ՝ ի յատաբինութէս, եւ սկզբնական արդարութէ։ Սոցա հրկրորդն բարձեալ լինի բոլորովիմբ մեղաց։ Եւ երրորդն նուաճել · իսկ առաքինին ճնայ առքողք։

Բարի՝ թէ հոգեւոր է՛ իբրն դուէ առնէ · թէ մօտ՝ զոյ յոյս · թէ հեռի՝ զդժուարահաւանութիւն · թէ եւս հեռի՝ զանհաւատութէ։

Բարիկայողութէ՝ է՛ շարութէ ցասմնատեսակին · ըստ որում դիւրաշարժ լինին առ բարիութէն։

Բարիութէն՝ է՛ եռակի · ըստ

ունակութիւ, կամ ներգործ
ծութիւն մտքուն, որ հակա
կայէ հեզութիւն. երկրորդ՝
կամաց վրէժինդրութիւն. եւեր
րորդ՝ կիրք։ եւս ասոնցմանք
սորին՝ են երեք. ՟ի, ըստ
սրտի. ըստ բերանոյ. եւըստ
գործոյ։

Բարկութիւն՝ կ վերջանալու
թիւն ոգւոյ, վասն փութացա
նութեան մեծի մասին արեան
առ սիրտն։

Բարկութիւնն՝ կ եռանդ
շուրջ զսրտիւն արեան, ի
վէր ծխութիւ մտղձոյ։

Բարկութիւնն՝կ եռանդն
զսրտիւն արեան, առ՝ի
անընդհատ փոխարկին տրտում
եցուցանելոյ։

Բարկութիւնն՝ կ ցասումն
հոգւոյ, որով ոք ընդդեմ
այլոյ յառնէ։

Բարկութիւնն՝կ անկարգ
ցանկութիւն վրէժինդրութե։

Բարկութիւնն՝կ շարժումն
մտաց, հանդերձ անկարգ
ցանկութե վրէժինդրութե։

Բարկութիւնն՝ կ՝ անբան
ամբոխումն մտաց։

Բարկութիւն՝ կ՝ եռացումն
արեան շուրջ զսրտիւն յա
րատնշման կիզոյն. և
կամ յօժարութե ցաւելոյ
ցանկոյ զոսոխն։

Բարկութիւն՝ կ՝ եռացումն
արեան շուրջ զսրտիւն, ի
յարատաշնշման կիզոյն։

Բարկութիւն՝ կ՝ կիր ք զգ
գայական յօժարութե. յոր
մէ անուշանի ցասմնական
զգրութիւնն։

Բարկութիւն՝ կ՝ տենչանք
վոխարկին տրտմեցուցանել
լոյ։

Բարկութիւնն՝կ՝ տենչումն
վրէժինդրութե։

Բարկութիւն՝կ՝ գրգռեալ
շարժումն հոգւոյ առ՝ի
պատիժ։

Բարկութիւն՝շարտանանէ
լինի՝ իմարամէ և՝ի ցան
կութ. ոչ երբեք՝ իմաստնոյ,
այլ երբեմն՝ի պատճառաց։
Եպարտուներակ սա՝զբազում
կիրս. ոչ ոք սոր՝ զտեսակս,
եւ՝չ որպս պատճառ՝ զիւր
պատճառելիս, այլ որպէս
գործ՝ զիւր պատճառ։

Բար

Բարկութիւն՝ պատուհաս առաքեալ ի վերայ մեղաւորաց։

Բարկութիւն՝ ի վերայ մեղաւորաց։

Բարկութիւն՝ ի վերայ մեղաւորաց։

Բարկութիւն՝

Նմանութիւն մեծին։

Ոչ ինչ կարէ՝ այնպէս զմեծն ընդունել զմեծ, որպէս զհասարակն։

Ընդդէմն բարութեան։

Բարութիւն՝ է՝ զգայարանաւն, եւ խելամբ զգալի, եւ կամ զգայութիւն, որով զիմացն՝ և ի մէջ առնու անպատմելի զգեղեցիկս ինասս աշխարհիս, առ ի հայածել զնա՝ կամ առ ի նուազեցուցանել զնա զոր վաստակաւոր՝ և դատապարտելի։

Բարեաց կարգ անձին՝ է՝ ի հրահանգէ մտաց։

Բարեաց առնելն՝ է՝ զգալ զբարին՝ և զնաս իւր, զհեշտական՝ և զանարգ, զհոգեկան՝ և զմարմնաւոր։

Յիւր պատճառանօք։

Բարք՝ ըստ որում բարի, կոչի հաղորդութիւն օրինաց յարդարոյ։

Բացատրութիւն՝ է՝ արուեստ ցուցանել՝ նշանակել՝ ինդրել՝ և գտանել՝ եւ կամ գնայն ար կանել առ հեռակացս, կամ ի հեռացուստ ընդհատուցանել։

Բացական անուանքն՝ նշանակեն զիւրն, որում նոքա լինին։

Բացական անուն՝ նշանակ զանկատար • այսինքն, զոչ ստորակայն։ Ասկ կցական անուն՝ նշանակ զգ բաղադրեալն։

Բացական անուն՝ եւ կցականն՝ է յՈ-ոյլնան՝ են նոյն հոգ, եւաւրէրերին բանիւ։ Ասկ յայլ ամ ստեղծուածս զանազանին բացական, և կցական անուանքն։

Բացատական նախադասութիւն՝ է՝ որոյ գվիճաւորն կայ պատճ՝ բայց ասի • մերոնն՝ ծառն՝ ոչ է գգայական։

Բացատութիւն՝ է՝ բացերեւութիւն իրի իմիք գոլոյնէ բարձական։

Բացատութիւն՝ ոչ է յատկացն պէս ինտեսակուամ-այլ վերբերեալ առ տեսակ ստորացութիւն իւրոյ։

Բացերեւութիւն՝ է՝ բան, ապացուցող զիր իմն գոլոյնէ՝ ստորատական, կամ բացատական, նշանակիւղ՝ ձշմարտութիւն, կամ ստութ։

Բացերեւութիւն՝ երբոյր առ կային՝ է՝ ներգոյ գնի ստ-

թողիցեմք զանցաւորսդ, և անյայտասիս, եթէ զինչ գառուցեալ էիցեն. այլ զոն՝ մատչ՝ ի սրտիսդ։ Բայերևութեն՝ և նախատասումն որ ի նոյն, ի նշանակոլ ձշմարտութե՛ն, կամ սուտ։

Բառականատութի՝ և՛ անպատ առնել զինքն. առ բատութե՛ն. վճարումն բառականութ. վճարումն սարատաւորէն. զի բառականատութե՛ն՝ և՛ այնքան առնել, որքան բառական լինի բարեացելոյն, եւ քինատինդրոյն, առ՝ ի հաշտութե՛, և՝ ի մոռացումն յանցանացն։ Որ մինչ բարեկացութեամբ զՀՃ, մեղանչելով ընդեմ վայելչութե՛ն նորին, խոնարհութեամբ զմեզ առաքի՛ն նոր. և հաշտութեամբ զմեզ բառականատութե՛ն առաքելոցն յանձն առնէ զմեզ վասն մեղացն գործելոց։ Այն ևս բառականատութի՛ն, մինչ առաքի՛ վկայել յանձն առ-

նութե՛ զատարակել ինչան զեր ընդդեմ ուրուն. և հաշտասութեամբ զատչառնել, հզղջմունս մեր, վե՛ս ատրբեկելոց յանցանացն։

Բառական ընդոչն՝ և՛ այն որ լինու զառաքին նեղգոր ծութիւնն՝ առ՝ ի հշահաչ տարատ գործելոյ. և՛ խաբեութե, և հինն բոլոր հոգևորդ շինուածոյ, յոր՝ ևկել՝ ի մեծ բարեպատուէ Ղ։ Բերն՝ և՛ հուսոտ, կամ հասոն խոտոց եծատոյ, մինչ խիտ առ խիտ բուսանին. որպես հասոն խաղողոյ, դիմնուցն և այլքն։

Բերան՝ և՛ գործարան ձայնի, և վկայարակութ առնելոյ։ Բերան՝ և՛ իրատրակն այն, ՚ի՛մկ որոյ լեզուն, եաստ մունքն ներփակին. որոյ դրունքն են շրթունքն. և ատեամ առեալ լինի ՚իսոսել երեսաց, եամերմ ՚իսոսել լեզուէ։

Բերանուն՝ և որ ՚ի՛ ինքեան ատատհանել հոգեալ և՛ ՚ի՛ երեսանէ երեսն. որպես

Բզեզն՝ ճ փոքրիկ կենդա-
նի թևաւոր՝ ինսեռ ժըժ-
մանց, որ ունի երբեմն զինե-
ցեղին թևս. եւսոլոր ճ հա-
կադրէ ոտիւք զգնատիկին
՝ի յապաշտառ թաւալելոյ։
Բզբռւկն՝ ճ՝ ի թռչունս՝
կակղագոյն եւ նրբագոյն
թևքն. եւ թեպետեւ ի մըռ-
չունքն՝ միջոց արձակեն զգ
թեպուրս կամ զփետուրս։
Բժշկականուէ՝ ճ արհեստ
առողջացուցիչ ախտայէ-
մարմնոյ մարդկան. կամ ար
հեստ՝ առ՝ իլրեմն եղե-
ւիմն մարմնոյ բերողաց,
կամ արհեստ դարձողական։
Բժշկականուէ՝ ճ արհեստ՝
յաղագս մարդկային մար
մնոյ եղեալ, առողջուէ ա-
րարիչ։
Բիբ՝ ճ փոքրիկ մանր ա-
չաց։ յորում երբեմն ի հայե-
լուղ տեսակքն՝ տեսանելի
նրաց՝ կազմին, նկատին։
Բիծն՝ ճ արատ, ապական-
նօղ, ևաղտեղացուցիչ հան
դիպիլոյ. կամ այլ ինչ ի-
րաց այնոցիկ, ևս ասին ծակք

ցան

յաղթօղ՝ ի յաղթելոյն. և
յաղթեալ՝ ի յաղթելոյն.
կամ մոլեկս, որ ճ՝ ի ջրոյ
հանեալ։
Բնհդեն՝ ճ խաո. յորմէ ըս
կիզակէ վշոյ արտեղուզա-
նին փափուկ. նմուքս. կա-
կուղ. եւսպետակ թելք. և
մանին՝ ի պէտս կարման
սկզբանց զգեստուց. ուստի
ասի բնհդեայ հանդերձ։
Ընչ կտաւն՝ ճ բնհդեայ
ղենքսին. եւմարշաւակն՝ ո-
րով վարիմք առ՝ ի՛ոլրեմ։
Բնրկրուէն՝ ճ կարծի ինն
նորածին՝ զբարուոյն նեղ-
կայք։
Բևեռն՝ ճ ծառ, սեաւ փայ
տիճ, պայծառուէք. ըր,
փայլմամբ ևիճք. և ունի
զհաստատուէն ըստ կիզակի
ապանոզի. ուստի եղանի
սեռ ինն խիժի, և ասի
արտասուք, ևճ անպտուղ
թեպետ ունի զփոքրատոյն
հունս, կամ զսերմն. ևու-
նի զփուշս՝ ի տեղի տերև
ոց, զորս ոչ կորուսանիճ
երբեք։

Գ.ԻԲ.

ցանցկոտ. կամ հատուածոտ, եւ բնիկ ասին զանազանութիւնք գունոց՝ որ ի մարմնոյ:

Բիւրեղին՝ կ' ասի կանաչ գունով. ծնանի մանաւանդ ի ծովեզերս:

Բերուրն՝ կ' սպիտակագոյն է գիտաւն ընկղմանակաւ առ կողմն լերին. եւ բարձրագոյն քան զայլսն:

Բղկախտութիւնն՝ կ' մոաց եամարինոյ՝ վայելուչ շարաշարութեամբ, յառաջ եկեալ ի սիրտ առումանէ:

Բղկախտութիւնն՝ կ' ցան կումբ վայելուչ կամաց:

Բղկախտութիւնն՝ կ' ցանկութեան յոյժ ժամ, առ ի ընդ զվայելուչութիւնն:

Բղկախտութիւնն՝ կ' կարմիր լինի ցանկութիւնն շարաշար բանիւ հնչուածիւնն:

Բղկախտութիւնն՝ կ' ի կոկիղ առումանդ լայնանալ՝ եւ ան ձակոտոր մոաց տուտ գումն:

Բղկախտութիւնն՝ կ' անկնոտ առնելութիւն մարմնոյ. եւ առ

Հոմանոյ:

ցեալ ընդհակ բանականութիւն:

Բղկախտութիւն՝ կ' անկարգ սակր հնչուածիւն, որ ըստ շշաւիսականին. այլ որկրատ մղումիւնն ըստ ձայնակերպեայն:

Բնազանցական գիտութիւն՝ կ' ըստ որում գիտացեալ լինին եւ յառաջ բանականեան:

Բնազնութիւնն՝ կ' գիտութիւն լինի, որ ուսուցանէ զիմեռն նշանից, եւ ապատագ մանց մարմնոյ. հետազօտել զբարս բնականս հոգւոյ. ջ, զայնոսիկ որք յառաջանան ի զգայական յօժարութիւնէ. եւ են հաստատակք մարդկան, եւ անասնոց:

Բնական՝ կ' որ պատկանի նրին, եւ գոյացուածն նորին. այլ եւ որ ի նմա գոյ ըստ ինքեան:

Բնական առաքինութիւն՝ կ' որ ի խառնուածոյ մարմնոյն լինին, որք ոչ երկին ախտանց. այլ ծառայական եւ կոշին, երբ ի հարկէ հետեւեալ խառնուածոյն. եւ

և անբաժանք • զի ոչ գիտեն զպատճառսն մեք վասն եր
են առաքինիք • այլև զի՝ յանբաժանին՝ գոյ առաքի
նութիւնն։

Բնական առաքինութիւնն՝ է՝ առանց պատճառի, ՚ի
խառնուածոյ մարմնոյ եւ
դիպաց։

Բնական առաքինութիւնն՝ է՝ որ բնութիւն է պարգև,
զոր բարերարեան կոչեմք։
Բնական շունչն՝ է՝ նուրբ
գոյացութիւնն • և օդային՝
ծնեալ ՚ի սիրտն զօրութիւն
Քերմութեն • ան զարիւնն
մղէ հիւթ՚ընչիւթ անդամն,
յորմէ կենդանանայ մարմ
ինն։

Բնական զօրութիւնն՝ է՝
շարժողական հիւթոց. կեն
դանական՝ շարժողական
երակաց՝ բաղխողաց. ընչա
կանն՝ շարժողական անդա
մոց։

Բնական տրամաբանութեն՝
է՝ խմացական կարողութիւն՝
կենդանի ոգւոյ. ըստ
որում առանց կատարած՝ և

արհեստն՝ կարճ երկարին զբ
ազմի ամենայն, զբարի բա
ժանումն, եզբարին հաշո
ւարանութիւն երկրաչափ։
Բնաւորական ամենայն՝ է՝
բան համառօտ • յայտնիչ
բնութիւն ներքին կենդա
նւոյն • այլ կենդանին, բանա
ւորն, մտաց, և հանճա
րոյ ընդունակն՝ զբնութիւն
մարդոյն։
Բնաւորական ամենայն՝ ա
յն է բնութիւն, առեալ ՚ի
բնութիւն՝ ասի զի յարատե
ւականացն գոլով բնութ
ւիւն • այլ բան՝ ի յարատեւէ՝ ըստ
ինքեան բնաւորեցոյց յար
ածել զերկաթականացն՝ և
կենդանականացն տեսակաց՝
զանհատս • վասն անջնարին
է յարատեւականութեամբ՝ մարդ
ամենայնի բնութիւն գոլ։
Խոկ տեսակ՝ է՝ նոյն ինքն
ամենայնական բնութիւն • որ
անդրադարձի ևս ՚ի ամե
նեցելոյն • որպէս նոյ կոչի
տեսակ • նոյ քանզի՝ նոյա
նման է • այլ մարդ, համառօ
տիւ կենդանին՝ քանզի՝ ոչ
մտաց

ասկին յայտնէ · ըստ այսմ
կերպի՝ մարդկութիւնն է՛
բնութիւն մարդոյ , որ է
բաղկացեալ ՛ի հոգւոյ և ՛ի
մարմնոյ · զի թէպէտ սահ
մանս այս՝ ՛ի պատկանի այլ
հրեշտակաց , և հոգւոց · վա՛ր
գոլոյն պարզ եւանելեաւ տե՛ղ
ասկ · ասկայն կերպիւ ինչ
ասէ · ինչ է՛ն՝ եւորում է՛ն՝ ա՛
ռ նց · է՛ն ՛իսեղի նիւթոյ ·
և որում է՛ն , ՛իսեղի տեսա՛
կի · քայց ՛ի Ա՛ յ զի է՛ն՝ և
որում է՛ն՝ նոյնաբար են
՛իրն ։
Բնութիւն՝ է անմարմնոյն՝
ինանալ ՛իմարմնի , և լինել
երբեմն զմի բնութիւն · եամբ
նալ առնիւթ , սքանչելի
խառնմամբ ։
Բնութ՝ է՛ Աստուծոյն կարգ
ամ իրաց · որում շարժիմք ,
սկսանիմք , եվախճանիմք ։
Բնութիւն՝ է՛ հրեշտակաց
սկսեալ , և ՛ի գործս երեալ ։
Բնութիւն՝ է՛ ընդհանրա՛
կան ինչ հոգիքն · ըստ ո՛ր
ոչ ամենեքին կայացեալ ։
Բնութիւն՝ է՛ հոգիքն ·

ըստ

մտաց , և հանճարոյ ընդու
նակն · եւոր ինչ՝ կենդանի՝
բանաւոր՝ մտաց՝ և հանճա
րոյ ընդունակ · այնպիսին՝
եամարդ գոլ՝ առ ասի ։
Բնութիւնն՝ զաղմադիմի
շանակութիւնս ունի · զի
երբեմն նշանակէ զէութիւն
սահմանեալ · երբեմն զքա՛
ռադիմի ստուգաւս · երբեմն
զքառադիմի խառնուածս ·
երբեմն զինուածս իրաց ·
երբեմն զսկիզբն ներքին
շարժման՝ և դադարման ·
յայնս՝ յորս է ինքնամբ՝ և
ոչ պատահմամբ · երբեմն
զանիղ բնութիւնն , որ է
Ա՛ՀՆ , անհաս , անսահման ,
անձննին , եամենեին ապրզ՝
թարց խառնակուէ իրացն ·
երբեմն նշանակէ զէութի
իմն ՛իւիքոյ , և ՛իսեռակէ
յօդեալ · ոչ՝ մարդկութի՛ն՝
է՛ բնութիւն մարդոյ · զի է հոգւոյ , և ՛իմարմնոյ · իբր
՛իւիքոյ , և ՛իսեռակէ ։
Բնութիւն՝ է՛ էութիւն ՛ի
նիւթոյ՝ և ՛ի սեռակէ զատ
կացեալ , զոր սահման սե՛

Գիր։

Բնութիւն՝ կ՚ երեւիլ։ Ըստ որում ամէն ինչ կ՚ինկ ու մաք, հալուածոյ, կարելի, հանկարծոյ։ Բանդի մայր գոյ՝ ըստ բնութ՚ կ՚ հայր կաշուոյ գոլն բանական։ կայ բերի՝ գոլն առաքինի։ անկարելի՝ գոլն՝ անբան։

Բնութիւն՝ կ՚ գոյացութի առանց պատահմանց։ ըստ այսմ բնութիւն կ՚ երեք քանչիւր տեսակ, ըստ ինքեան իմացեալք։ այլ կեն դան։ քար։ ապիտակուհ, և այլն։

Բնութիւն՝ կ՚ էութիւն։ որով ականեր ոչ գոլ, կայ տարիլ, հալածիլ։ ըստայմ է հոգի։ զի հոգին է որով ականեր ոչն, գոլ։ եայս՝ ըստ ծննդական զօրուէն։ թէ ըստ արուճին, և թէ ըստ իգին։ Ընդ հոգին՝ կ՚ որով ոչ կատարի։ և այս լինի ըստ ընդհակառակ ազդական զօրուէյն։ Ընդ հոգին՝ կ՚ որով ոչ պահի։ և այս լինի ըստ ընդհակառակ ընդ ինն միայն։

Բնութիւն՝ կ՚ էութիւն։ ըստ

Ա-հմանոց։

որում և որով ծայրագոյն ընդհատութիւնքն՝ ունին գշարժութեան։ զի ծնունդ՝ և ապականութիւն, և այլ շարժութիւնք ընդհատութէյ՝ ին ըստ բնութէ իւրեանց։

Բնութիւն՝ կ՚ հատարակաւ կան ինն ներգործութիւն։ ըստ որում անչն՝ ունի ըզ գոլ։ ըստ այսմ, տեսակ կ՚ համ գոլ։

Բնութիւն՝ կ՚ հատարակաւ տակ։ ըստ այսմ բնութիւնն կ՚ էութիւն տասանց ստորոգեչ։ առ որս ասի, ոմն կն։ միւն։ ձիմարիտն։ քաղքենի։ կրկն։ երկնչն։ զի իւրաքանչիւր ստորոգութիւն կ՚ (ամէքնէ) ոմն կ՚ իմէրն։

Բնութիւն՝ ասի հրկակն։ ըստ, իւրաքանչիւր գոյացութիւն, կամ պատահումն, ներգործին շարժական սկիզբն կրկին։

Բնութիւնն՝ ոչ շարունակ զիւրաքանչիւր գոյացութիւն, ոմ կարէ առնել՝ հակրել։

Բնութիւն՝ կ՚ զօրութիւն

Բնութիւն՝ է որ զկոր լինչ ծնանիլ առնէ, եւ սկիզբն ուղուց՝ եւ պատճառ շարժման՝ եւ կայանէ, յորում է ըստ ինքեան, եւ ոչ ըստ պատահմանն։

Բնութիւն՝ է սկիզբն ներքին՝ իւրաքանչիւր ուրուք շարժմանն։

Բնութիւն՝ է նշանակիչ կերպի. ապա ուրեմն սեռ՝ բնութիւն է։

Բնութիւն՝ է զօրութիւն ներգործուածական կրացդ. զնմանն՝ ինքնանեայն տեսակաւ արտաքս գերծեալ։

Բնութիւն՝ է որ ի գոյացողականացդ ոմանց բառիկա՝ նայ։ եւ ինքն՝ ունակութիւն ճանապարհորդիլ՝ առանց երեսակայութեան։ եւ ունի զըս կիզբն շարժման՝ եղադրման։

Բնութիւն՝ասի որ ըստ բազմացդ։ եւ առարկելոցդ թէ էով՝ չէ առղրդեալ։ որպէս սերն՝ եւ սեռին։ զի սերն՝ զբազում տեսակաց։ եւ տեսակըն՝ զբազում անհատից

լինչ ընդային հրամանաւ ընդհեալ իւրքանչիւր տեսակի։ որով ևենթզդրծող՝ ևախտաւորէր տեսանի։ ներգործութիւն՝ է տեղի շարժմանն։ ևախտաւորէր՝ է տեղի դադարման կամ։

Բնութիւն՝ է ըստ էութիւ՝ բոլորից անձն։ կամ է ու՝ նակութիւ, եթէ զի արուեստ լինչ՝ է լինելութիւ ածեալ է կատարումն։ այլ է տուեալն՝ եւ է կինդանեալ։ եւ արարելոյն է իմիեանս փոխադրութիւ, որ է սկիզբն շարժման՝ եւ կայանելոյն։

Բնութիւն՝ է արհեստ՝ եւ ունակութիւն ճանապարհորդելոյ առանց երեսակայութեան։

Բնութիւն՝ է քաշխողակն որ ըստ շարժուց։

Բնութիւն՝ է տեսակարար տարբերութիւն, տեսակաէորօղ զիւրաքանչիւր ինչ։ քանզի տեսակարար տարբերութիւն՝ է որ շարունակ զաւհման, եւ առեալ լինի է յատուկ տեսակին ինչ։

ըստ պատահման. ոչ շատ
ժամու հզոյ, իմիջ, եւ միայն
իմաստ, կ բնութ. ը, զոյն
դատարկ. եւ ունելով զգայն
իմիջ ձգել, կ ըլ պատահ
ման, եւ ոչ բնութ։

Բնութիւն իւրաքանչիւր
երկ ուրուք ցուցանի ինեղ
գործութիւն նորին. զի երբ
ինչ թարց ներգործութիւն՝
կ ունի. իսկ հանդերձ
ներգործութ՝ ասի բնութ։
Բնութիւն՝կ ներգործող.
ասէ միմիայն՝ կ կրօղ, ասէ թանձրացեալ։
Բնութիւն՝զկիզիչն առնու
կ կատարելոյն՝ ըստ ար
տաքսեան՝եռեսական պատ
ճառն. եւ յանկատարից առ
նու՝ ըստ նիւթական պատ
ճառի։

Ճառ։

Բնութիւնն՝ ոչ ծնանի, եւ
ոչ ծնեալ լինի. ոչ կրկ, եւ
ոչ ենթակայանայ կրկ։
Բնութ առաջին՝ կ ոչ
շարադրի, եւ ոչ շարադր
ի. շարադրեալոյ, եւ ոչ շա
րադրելոյ։ ոչ ընդունի զհա
կառակն. ոչ կ ընդունի։ զի

Թուով ատրեցեալ ատ
ցին. իսկ բնութիւնն՝ոչ
բազմանայ ըստ տեղուց.
այլ հաստատակաւոր՝ կ մնայ
տեղի՝ եւ տեսակն տարածի։
Բնութիւն՝ կ կերպացու
ցիչ իւրաքանչիւր երկի, և
տեսակապատ տարբերու
ցիչ. որ շարադնէ զտահման, և
առեալ լինի՝ի յատուկ տե
սակին ի ըմբռ. ը, կերպին։
Բնութիւն՝ կ յատկին ատր
բերութիւն տեսակապատ,
կատարող զտահման տե
սակին։

Բնութիւն՝կ հաստատակաց,
եւ տանտահմանելի. ը, ոչ
էութեան տեսակ. ոչ մարդ
կ. քանզի իւրաքանչիւր
ատաքսութիւն տեսակի՝
կ բնութիւն տարբերել
լոյն։

Բնութիւն՝ կ ծնուեալ և
ծողութիւն կենդանեաց։
Բնութիւն՝ կ կամի իւ
րաքանչիւր ուրուք երկի։
Բնութիւն՝ կ սկիզբն շարժ
մանն՝ և դադարման յայնց
որում կ լսի ինքեան, ոչ

ուշածոյ զորից հիւթոցն լեալ. այլ և այլ կամ՝ և ներգործուէս տայ ուռնել։ Բոժոժն՝ ի գործիք պղընձեղէն, որով հնչուն լինի. կամ առ ի կուշել զոմանս, կամ առ այլ ինչ։

Բոլոր՝ ի առակի. այսինքն, քանակական, որ բաժանի ի մասունս քանակուէ. ոպ բոլոր գիծ, կամ բոլոր մարմին. երկրորդ՝ բոլոր է՝ որ բաժանի ի մասունս բանի, և էութէ. ոպ սահմանեալն ի մասունս սահմանի. և բաղդատեալն՝ անլատի ի նիւթ՝ և ի տեսակ։

Ընդ երկրորդ բոլոր՝ ի որ բաժանի ի մասունս քազմացեալ զօրութէամբ բաղդատելոյ. և սորա երկրորդ՝ և երրորդն պատճառի տեսակ կոչ յատկապէս՝ և բուսական՝ և կենդանի. իսկ առաջին բոլորն՝

Միայն պատահմանեալ։

Ընդ բուսական երրորդ կերպիս՝ ասի թէ հոգին ի բաղաձ բոնալ ի զօրութէամբ. և ի մեջ հիւրասքանչիւր մասին ըստ

յարժամ ասեմք մարդ, շատ բաղաձերի կենդանին. ըստ, թէ ևկենդանի է. իսկ յարժամ ասես թէ կենդանի, ոչ շարաձերի մարդն. քանզի ոչ ոք միանդամ կենդանի է, մարդ է. այլ շարաձառոյ, ևոչ շարաբերի. մեր զի ևթէ ի բաց բառնի կենդանին, ամ տեսակքն շարաբառնին. իսկ թէ ի բաց բառնի մարդն, ևար ծիշն, ոչ շարաբառնի կենդանին. այսպէս ևամ գոյացուցիչք, ընդհանուրք, նախնն քան զգոյացեալն զբ

նուիթ։

Բնութենական ստորոգութիւնն՝ է երկիւակ. մինն ընդհանուր բնութէն, որ ստորոգի բոլոր անհատից միաձև, այս տեսակ մարդկութէն. իսկ միւսն ծիլիքաական բնութիւն՝ որ ներաքանչիւր անհատք ունին յինքեանս ոչ միաձև. այլ առանձնացեալ և զատեալ յայլոց. ևայս ըստ բնական կազմուածոցն, որ ի նիւթն

բոլոր հումիե, այլ ոչ ըստ
բոլոր զօրուե-վն այսոլիկ
հնարիւք ինչ կարեն առաջ-
գիլ զիւրաքանչիւր մասանց,
այլ ոչ յատկապես ոմն ը
հանուրն. եւ ըստ այն կոչ-
պի, ասէ Պտոլոմեոս, թէ
մուքն, և կամքն, և իմա-
ցուածն, են հումե հոգւոյն:
Բոլոր՝ կ երեւակին այս ե-
ամբողջական. ընդհանրա-
կան. և կատարեալ:

Բոլոր կատարեալ՝ մերձ կ
առ յիւրքանչիւր մասանս՝
ըստ բոլոր հումիե իւրում,
այլ ոչ ըստ բոլոր զօրուե:
Բոլոր գոյացական եհմոն
սեռն՝ կ յիւրաքանչիւրում
մասին բոլոր. ոմն բոլոր ըր
նումիեն, եառեալ ջոյ, կ
յիւրաքանչիւրում մասին
ջոյ. և ոչ տարբերի ըստ
նոյնումիե մասանց՝ և բոլո
րն. և ոչ ըստ հետեւման զա
նազանե իմասանց իւրոյ.
ոմն իւրաքանչիւր մասն ջը
րոյ՝ կ ջուր նմանատեսակա
բար: եթէ բոլոր քանակա
կան՝ ոչ ե այսպէս. այլ մասն՝

կ ի մասին. ոմն տեղաշարժ
ըստ տեղի՝ ի տեղւոջ:
Բոլոր ասի՝ որ պարտունա-
կե զամ մասունսն, և յարա-
բերի առ շարունակականն
քանակին. ոմն ամ թիւ, առ
տարտղոջ քանակուէն:
Բոլորն՝ տարածական կամ
սաստկական լեր. կամ սեռ:
Բոլորն՝ ևբոլորումիեն՝ զա-
նազանին. զի բոլորն՝ կ
անձն. եթէ բոլորումիեն՝ զջ
գոյացութիւնն, ևզբնութէն
նշանակե:
Բոլոր՝ կ ձև պարզ՝ և ու-
ղիղ. ևպատե զինս՝ մի գիծ:
Բոլորակ շարժումն՝ կ ի
նոյնին՝ առ նոյն. և շուրջ
զնոյնիւն անշարժ՝ միջին
կիսոյին:
Բոլորակ՝ եզբառանկիւնի՝
կ այս ձևումս, ⊕ կամ այս,
⊗ եառնեալ զնս ասեն, և ո-
մանք թէ զօրուէ է քառ-
անկիւնին ի բոլորն:
Բոլորութիւն՝ իւրջ անմար
միոյն հումիե՝ ոչ է. ոչ ըստ
ինքեան, եւոչ ըստ պատճէ
մասն. այլ կ ըստ կառարէջ
բանիւ

Սոփանոց։

խոստովել առ Աստուած։

Բոցոյն մեղաց գործեն՝ կ՚խոնարհին Աստուծոյ. ևգըժ-
ոխալուած ձկտին առ Քրիս-
տոս։

Բուժի՝ կ՚ընդունեմ շնչաին. որ զձայն վանկին՝ հարիւրիկ, և՚ի վայրկ խոնարհեցու-
նէ որոց վերայ գնեն այսու
նշանաւ։

Բուռն՝ լինի յեմիեալ քա-
րանց. եխատնեալ ը աճա-
զոյ՝ լինի շաղախ. առ՚նիկը
ցել զբարիանան. ախտոյանայ
ևս՝ առ Աստուածոյ. կամ ը-
ղծկիլ զորմանան։

Բուրվառն՝ կ՚գործիք, յո-
րում դնեն կայծակունքն
առ Աստուած զինդրուկն.
(որոնց մերկ կոշիկ ակիշ։)
Բռնադատուիլն՝ կ՚որ ման
առնելի ընդդէմ կամայն, և
ընդդէմ բնական նկատման
լինին։

Գիրք

բանի հոգեբուժ նոց։

Բոյնն՝ կ՚առնեակ թռչնոց.
զոր ինքեանք ինքեանց շի
նեն, առ՚ի տածել զձը
էանս, ևարգելուլ, ևսնու-
ցանել, և զարմանալ ըզ
ձագս։

Բորն՝ կ՚Աստուած գոյոց. և
պատճառաւ լինի Աստուած
ձև. զմորմին առնէ տգեղ
կեղև. ևզմարմինն տատեկ
մարմանջմամբ ապականէ։
Բորիքն՝ կամ օճառն՝ կ՚
խոտ լինի յատկիր առ՚իլուա
նալ զաղտս Աստուածեղէն,
որ ունի զգօրուն սապոնի.
և լաւ ոմանց՝ կ՚ինքն սա-
պոնն։

Բոց մեղաց՝ կ՚անկարգ, և
ոչնախական ցանկութիւն ա-
խորժականի ըզգայականին։
Բոց մեղաց, յո՛ ցանկութիւն
ոչնախական՝ կ՚պատճառ
սկզբնական մեղաց, այլ ոչ
ցանկութիւն նորոգութեան. զի
այս՝ կ՚նշան ոչնախականին։
Բոց մեղաց՝ երբեմն պատիժ
նեղուցս ածեալ առ՚ի Հնէ,
առն օրինու. այլ ոչ ըստուեմ.

Գիրք

Ալէլուիա՝ ի հինգ ձայն՝ կամ հնգից, ըստ կերպի առնուն. և ի պնդակազմ ժողովի՝ լինելոյն ամենայն ազգաստանին, և ի տուրս հատոյ. յարմար բազմացն ըստ ղերկից. ընդ-ելմանայ թուին. հայրեալ՝ սաստկութիւն պայծառութիւն ցինսատակարօձունն. և ևս զըշմարն վհատուցանէ, որ ի մէջ

Հիմն։

Գաղջուն՝ ի պակասուն, և կատուն ջերմեռանդութեն՝ առ՝ինչատարութիւն ըստ կսեալ երկին։

Գարուն՝ ի բարեխառնէլ ամանն առաջին, յոր ժամայ նակն անցանէ՝ ի ձմերայնէ՝ ի յամառն։

Ա-հմ-ն-ոց։

Գարուն՝ ի ժամանակին, յորում խնամաշն տիրէ։ Գաշառն՝ ի նահանջ, սահմանք, և կողմանք. կամ ծագք, յոր բաժանի երկիր երկին. և են շորք, հեռի՝ ի միմեանց։

Գեղացի՝ կամ աշխարհն՝ ի սեռ իմն կարճագունէ տրոյ։

Գեղեցկութեն՝ ի շահակցութեն մասանց մարմնոյ՝ հանդերձ բարւոք գունով։

Գեղեցկութեն՝ ի շահակցութեն անդամոց, և յատկութեն մասանց, առ միմեանս բարեկիս կազմուածք։

Գեղեցկութեն՝ կայանեայ ի յատկութեն մասանց, ի յարմարութեն հարկաւորդրից՝ եակերպից, և ի պայծառութեն գիմացն։

Գեղեցկութեն՝ ի խառնուածս թիւն ծածկեալ։

Գեղեցկութեն՝ իմարս տեսականին՝ ի ըստ ինքեան, եակապես. իսկ՝ ի յատուածէն՝ ի նուագիւնս բարոյականս՝ ի ըստ հաղորդութեն։

Գե

երեք համարին · ը՝ տապա-
կեալ գոլորշիքն · ի քա-
մուղ հողին · եւ ընդ երկրաշ
եղեալ ծծմբատարանդիկաց
հուրն · որք միանգամայն
են , եւսին շունչք ։

Գետնաշարժին ձայնքն ՝
են շշնչիւն , քրթմնջիւն ,
ղօղանջ , դոս , բոմբ , ձաձիչ ։

Գետնատեսիչն ՝ ի կենդա-
նի երկրին · որ զարձուցա-
նէ զինքն ՝ իզդին յայնմ ի-
րի՝ յորում յեցեալ լինի ,
ակեղծէ զինքենէ գոլ հեզ-
ակ մեծութեամբ մոլեսի , և կո-

վարդիոյ ։

Գետնատեսիչ ՝ ի հաւն՝ան
դեղանման , որ զպարանոցն
՝ի լուրն խրեալ , եշշեցուլ՝
նէ զբաղեալ իշոյ ձայն հա-
նէ · ոմանք սեպն զսա , գոլ
հաճախասան , եւ ոմանք պէ

շերտահաճ ։

Գետնատիճ ՝ ի ձկնորսա-
կան արծիճ , կամ ծուխայ-
ին , որ յեզերս բնակի ՝ի
ջրատեղւոյն , որպէս , արսին ,
պօղոշ , եձայ ասի ըստ ո-
մանց , որ սովոր է կերակ

Գ-ԻԲ։

Գետնեցկուճիկն՝ եղջիւրա-
ւոր թռչուն՝ որ ի ջրոյ ելեալ
դէպ , ՝ի բաց անկ է ։

Գետնեցիկ ՝ ի որոյ ըմբռըն-
նուին՝ հաճոյ է աշխոյժ ։

Գետնիճ՝ ի բուրթին , ՝ի յոյժ
խարտեաշ կտրեալ ևկնտակ ·
ևս գլխի ասի ՝իզգետնին ։

Գետնաշարժն ՝ ի թանձր
գոլորշի · արտաքարշեալ ՝ի
խորութենէ երկրին , ևժշ կա-
րելով ունել զեզս · վասն
կարծրութեան մակերևութի
երկրին այն , եւայնպէս նե-
ղեալ՝ինեցքնայինն խռովեալ՝

շարժէ զերկիրս ։

Գետնաշարժն՝ կամ՝ երկ-
րաշարժն՝ի՛ջ այլ լինիջ է , ե-
թէ ոչ սասանութիւն լինի երկ
րի՝ լեալ ՝իշնշեցոյ · որք ընդ
երկրաւոր փակիլ՝զեզս խրնդ
րելով ինքեանց , պատուհան
զերկիրս , վերացուցմամբ ,
կամ ցածուցմամբ ։ Զորք
հաճարին տեսակք գետնա
շարժին երեքուն , կամ դո
ղուն , բաղխուն , յիշարժ՝
ևմիջակուտոյ երկրաշարժ ։

Գետնաշարժին պատճառք

շրջապատեն ՚ի վեր նոցունց յուժգնակի լինն մանաւանդ մամբ մատանցն։ Այլք են բոլորակաձեւք երբեմն զիրեն ծայր. ընդ որս ներանցոյցեալք զբուդ լինն երկնից։ Նախ շրջածին ոլորմամբ, ինչիւ ընդ երեսաց մանելցին թեւքն զդէմն. և ապա յերկոցունց կողմանց ձգելով զբուդն, եւ թաւալցուցանելով ի վեր։ այնքան երագ օրէն լինն դալ ձուցանելն զգնդակին, մինչ եւ՚ի երեսի անդամ կարէ նկատողացն, եշրջաբերեն նովիմբ թաւիւղ, որքան և կամին։ Ոմանք են յօրինել ցեալք երբեմն զառանձն խաղ-ընկաձեւս, ունելով ՚ի ձեռ կախեկին ներսացեալ ցեալ զերկաթ լինն սայրեղ. ՚ի վեր որոյ ւամբ-ուխտեալք զիարազան լինչ շուռանեալ. և կամ զբուդ սոսեարանք մանն. ընդ խաղ-ընկաձեւն բռ-վանդակս, թողուլ միայն զծայր խարազանին այնքան, որքան ըմբռնել կարէ. և

ԸՆԼ ՚ԻՀՈՂմոյ։

Գներադրապէս կատարէլ՝ ի որում ոչ լինչ կարէ լինել յաճելուածն։

Գներազանցն՝ ի որ նշանաձողէ ՚ի յեր լինն, երբեմն ՚ի վեր այլոյ զինուրամբարձուածն։ կամ որոշեալ յայլոց, եզաւառեալ։

Գներեզմանն՝ սոսկապատն, գեր լինոյ, կամ գերեալ ազան, կամ որ գերկ զնամ։ ևի պարսիկ բառ, որ ի սել, նեղջոյ հողոյ։

Գրծուծումն՝ ի ուսակուն լինեն, պարկեշտութիւն ջանոյ ՚ի ծանեն։

Գրնդակն՝ ի անուն գոր-ծոյ ուրուն քաղցրկաձեւի, որում խաղան մանկունք. զոր ասեմք օրէն՝ ֆուլաղուճ, կամ պտուկ անուանեն. բայց են յոգնագլխիւք գոր ծիւքս այսոքիկ. ոմանք են փոքրիկուն՝ք լինն ծերք. ՚ի բարակագունեայ տախտակոյ յօրինեցեալք, ըստ որոց կէսն մինչին, ընդ անցուցեալ զերկայնին փայտս,

նել առ ընկերն, և սիրել զնա։

ԳԺտութիւն՝ կ՛ընդդիմա-
մարտութիւն ճշմարտու-
թեան, հանդերձ ապաստանու-
աղաղակին։

Գինի՝ կ՛երկայնութիւն ա-
ռանց լայնութեան, և խոր-
թեան. և բուվանդակութիւն
խոր՝ յերկուս կէտս։

Գինի՝ կ՛որ ՚ի յերկայնու-
թենէ, ՚ի լայնութենէ, և ՚ի խո-
րութենէ առնելին կ՛անմասն.
և միայն ըստ երկուց ծայ-
րից առնանի։

Գինին՝ կ՛երկայնութիւն ա-
ռանց լայնութեան, և առանց
խորութեան. և վէմ այսորիկ
միայն մտօք տեսանելի։

Ծայր գծին՝ կէտք են։

Գիսին՝ կ՛հիւթ՝ որ ՚ի ներա-
ղողդ գլխի, և յարտաքս ըմպ
պիլոյ, և քաղցր ճաշակի,
կ՛բնութեամբ քիւմիա, և ծնանի
ղեպազում ոգիս. որ երեք ա-
ռաւել քան զջուրն ըմպե
ցին, արթուցանէ։

Գինին՝ կ՛ջուր, ՚ի ձեռն որ-
թոյն յայլ ինչ տարբերի

վռ

հարկանեն յուժգնակի ըզ
գետին՝ յնոյմամբ ձեռին,
որ զիրծեցուալ ՚ի քղին,
սաստկութեամբ թաւիին՝ շրջա-
պլատակ լինելոյն, ծաղրով
երբ անշարժ։

Գոն և այլք ևս տեսակք,
որք բերօք ստուերատես-
րիւք գահերէցք, առեղծեն
զնոյն արուեստագործութիւն.
բայց չի ժամանակ ձառել
ասոնց զնոյանէ։

Գծութիւն՝ կ՛ձրի օգնակա
նութեն ՚ի քաղցրութենէ բա-
րեաւոյ մտաց՝ ըստ Պ։

Գծութիւնն՝ կ՛որով արհ
նակցեան սպասաւորութեն
բարեկամութենէ՝ հատկապա
ռօն արարեալ լինիւ։

Գծութիւնն՝ կ՛որով հա
ւատացեալ պատշաճաւորն ըս
պասաւորութիւնն արենակ
ցոյ, գաշառակ ցոյց, և ի
բարեգործայն՝ որքան կարե
լին է։

Գծութիւն՝ կ՛արենակցոյ՝
և բարեկամաց սպասաւո
րել ստեպ։

Գծութիւն՝ կ՛գոլի ցուցիչ

գոյց հրոյ։

Գիաւ ասող, ոչ է յա-
ռուկ ասող. այլ գոյշ-
վառեալ ի հրոյ ել մարդ

Յոհմանաց։

ներքուստիւն, և կպրուստիւ-
որք են երկրորդ որակու-

թիւնք։

Գիսաւոր աստղն՝ ի հրոյ
ին՝ ունելագուստեայ. ևաստ-
ղաձև հակ. գոյացեալ ի
կերմ, և ի չոր. ի խիժոտ՝ և
ծխոտ. յառաջ, հայելով.
ի պատարուն՝ և մածուն.
ի թանձր՝ և ի համակարդուն
շոգեաց. վերացեալ ի մէջ
րին կամար օդոյն. ուր
շարժմամբ իւիք ըստացել՝
շուաւէիղս ցայգիւ, յոր ո-
րեք ևիցէ. և ի տրա ան-
ասակ երեք. վարսաւոր,
մորուսաւոր, և պրանաւոր։
Գինաւոր աստղն՝ ունէ աստղ
այլ գոլորշի վառեալ ի
տարրակին հրոյն, յորժամ
մերձէ ի նա, և տեսի որ-
քան ի նիւթ գոլորշոյն. և
լուսեղէնն բաշխ արձակէ,
յորմէ յայտ ի թէ, ունի ի

բնական աստեղայց։

Գիսաւոր աստղ, ոչ է յա-
ռուկ աստղ. այլ գոլորշի
վառեալ ի հրոյ ել մերձ

Գինի

ինակել՝ յեղմամբ անկոյն։
Գինին՝ ի ջուր ինակալ ի
փայտի. կամ խոնաւ քնու-
թիւն, ջերմ, և արգասաց-

նող։

Գինձ՝ կամ հանձն՝ ի խոտ
ենի, սերևօք նման բադրա-
տանոսի. (որոյ սերմն օգնէ
գէղոյ, և առատամքսի։)
Գիշեր՝ ի ժամանակն յո-
րում արեգակն ի ներքո
ոյ երկրի. որոյ սաոճելոյն
զրկիմք ի լուսոյ արեգա-
կան. և ժամանակ յարմար
քնելոյ, և հանգչելոյ։
Գիշերութիւն՝ որոց տամիու-
թիւն և խոնաւութիւն ասի՝
ի առաջին շօշափելի. ակը
զօր որակութիւն. որով մար
մին ինչ իւրով երեսքն՝ և
իւրով սահմանաւն դիմ-
ուածոյ երկրի՝ և սահմա-
նի. խակ՝ օտար սահմանա-
դրութեն՝ դիւրաւ պատուիս
կի՝ ևպղրունակի. ունի ջուրն
ևայլ ևս հոսանութ, ևհե-
ղանութ ծորան։ ի գիշերաց
յատակեան՝ ողորկութիւն,
հակղութիւն, սողոսկութիւն,

Գիտութիւն՝ ի յատուկ եւ ի ստացեալ
տայն:

Գիտութիւն՝ ի ձանաչողութիւն
ամենայն իրացն՝ որում հաւատ
ընծայեն:

Գիտութիւն՝ ի ձանաչողութիւն
ամենայն իրացն՝ որում հաւատ
ընծայեն, կամ ձանաչողութիւն
հաւատոյն:

Գիտութիւն՝ ի ուսումն ինչ, կամ
ձանաչողութիւն վարդապետական
իրողութեան, ի յօգնութիւն վիրականաց
հաւատոյն:

Գիտութիւն՝ ի ձանաչողութիւն
մարդկային իրողութեց, ի
յօգնութիւն վիրականաց
հաւատոյն:

Գիտութիւն՝ ի ուսումն ինչ, կամ ձանաչողութիւն
հաւատոյ. եւ ասպատացուցական՝ ի
ձեռն պատճառաց իրին:

Գիտութիւն՝ ի բառագտութիւն ինչ
նութիւն իմացման՝ առ ի
տեղեակ լինն՝ ինձեռն իմաստասիրական տեսակին. որ է ընդ
մանութիւն՝ իմացեալ իրի:

Գիտութիւն՝ ի իր, ընդհանրական. եւ ձանաչողութիւն
առ պատճառի:

Գիտութի՝ ի ձանաչողութիւն
այն իրացն՝ որում հաւատ
տայն:

Գիտութիւն՝ ի յատուկ եւ ստացեալ
գիտութիւն յաշխարհական. ոչ
կարգաւորելոյն առ երանութիւն. այլ
առ վերջին վախճան:

Ա

Ա-հմանոց:

ութիւն իմաստասիրութեան, եւ
կատարումն:

Գիտութիւն կախացն՝ լինի
արտ կերպիւ. այ, կամ
բանիւ-կամ իմացմամբ.
կամ զգացմամբ:

Գիտութիւն՝ ի յաղագս
շարժելոյն՝ ներելոյն դու
նականաց. բաս որում գոյ
լինն հարկաւոր ինչ՝ կամ
ընդհանուր:

Գիտութիւն յիւրաքանչ
իւրս՝ յարկային այսոքիկ.
զի ոմանք են նախընթացք,
այլ ենթադրութեք. ու
մանք հետեւեալք, այլ եղ
ծանութիւնք. ու ոմանք
նեղր միջինք, այլ նախադա
սութեք, որք հաւասարեն:

Գիտութիւն՝ ասի տեսա
կան՝ կամ գործնական բաս
երից կերպից. այ, ի կոչմա
նէ գիտեցելոյն, ի կոչմա
նէ կերպի, ու ի կոչմանէ
վախճանի: Ա՛յ վախճանք
գիտութեց գործնականաց՝
կարգաւորելոյն առ երանու
թիւն յաշխարհական. այլ
առ վերջին վախճան:

Ա

բանց՝ և՝ նոյն։ վէմ զի եմոլոր
գիտութիւն՝ զօրութիւն սար-
դոնական է՝ և սկզբնաւոր։
գիտութիւն սկիզբն՝ և լոյս
իմացականին ներգործո-
ղին։ որում ճանաչին խոհո-
ղին՝ խոհեցանել բնականապէս
ընդհանուրք ոմանք։ ըստ,
սկիզբն ասի գիտութեց։ զի
գիտութիւն ստացեալ՝ և՝
ուղղակրթութիւն բանական։
գիրն՝ և՝ գիծ ինչ՝ որ կա-
յացեալ է առ՝ ինչ անակիզ
զառաւն։
գիր՝ որ և տառ։ այսինքն,
տարր ասի՝ և առաջին, և
նուաստ մասն, ենթիմ վան
կից, բառից, եբանից։
գիր՝ և՝ նախկին նիշ։ և
մասն նուաստագոյն քերա-
կանութեց։
գիր՝ և՝ որում ձևանոյ ձայն
յօդաւորս։
գիր՝ և՝ յօդաւոր ձայնի՝
մասն նուաստ։
գիր՝ և՝ տարր յատաքա-
դոյն։ ըստ որոյ նուաստագոյն
մասն բանին։ |

Մի գիտութիւն՝ և պատ-
ուականագոյն քան զմիւսն՝
ըստ ներթակայի։ կամ զի՝ և
տուողական։
գիտութիւն ՚ի՝ յատկա-
կին ինչ՝ և առօրական մի-
այն։ կամ յատկապ այլոց՝ և
առօրական՝ և գործնական՝
համանդամայն։
գիտութիւնն ՚ի՝ ոչ ևս
համարձ, և ոչ մասնաւոր։
ոչ ունակութ, և ոչ զօրութ
այլ միայն ներգործութ։
և՝ միտառակ, և միհղին,
և անզանազան, և՝ պատ-
ճառ կենցաղ։
գիտութիւնն ՚ի՝ պատ-
ճառ գեաս։ կամ մերս գի-
տութիւն, պատճառել լի
նի ՚ի կենդանի։ և կախեալ է
զոյանել, քայց հրաշալեաց
գիտութիւնն՝ ոչ պատճառ
ու գեաս, և ոչ պատճառել
կենդանի։
գիտութ ներթակայ՝ և՝
կրկին։ այս և՝ նիւթական՝
և առեսական։
գիտութ ներթակայ հակիրճ

Ա

Ազգայր սպասաւորութիւն։
Գլուխ՝ կ՝ սկիզբն զգայու
թեանն շարժմանն։
Գոլն՝ կ՝ նախկին քան զնա
այլ հաղորդութիւն, և քան
զնա այլ՝ անուն ՂՀ։
Գոլ՝ կ՝ ներթափանց և լինե
լութիւն։ Որով՝ քայ է։ որ առ
նշանակէ ամանակ։
Գոլն խրատաբնչիւր առեղծ
ուածոյն՝ հզերեալ է առ
ին։ ըստ սեռի, և ըստ տե
սակի։
Գոլն՝ ըստ որում՝ ի բանդ
հայ յարատնայուն։ և ստոյ
անկանի փոփոխման, ի
քանդ հայ ևս յաւիտենական
նորէ, և անկանի ի ներ
քոյ ժամանակի։
Գոլոյշին՝ կ՝ շարժ ուրուք
խոնաւութեանն։ և շարքին կ՝
Քերծն ևխոնաւ։
Գոհութեանն՝ կ՝ ի ճանաչ
մանէ երախտեացն այլ ու
նել անխափան դիտաւորու
թեն՝ քարէն կամայ։
Գոհութեանն՝ հայէ՝ իշխողն
ստուգողին։ կամ այնմ որ խոս
տանայ զշնորհս։ զի ուր և
էիցէ

Գ

Նորոգ։ ի ձևնէն ծագմանէ գոր
ծից զգայնոց յօրինողէ,
և խոտորէ՝ ձեռագործէ գոր
ծից՝ ի նմանութիւն ձեռնա
ւորաց։
Գիր՝ կ՝ մատնին բանի։
Գիր կենդանի՝ կ՝ որոյ սկիզբն
յաշխատութենական։ անեղծանե
լի էութիւնն։ ճանաչողա՝
ճշմարիտ։ գիր՝ անշինչիւն։
հայեցուածն՝ բաղձալի։ ու
սուցն՝ դիւրին։ դիտաւորեալ
քաղցր։ խորհրդեալ՝ անքննե
լի։ բանք՝ անմօտելի։ սա
կայն մի բան ամենեցունց։
Գիրք՝ յատկապէս կիսոլոյ
սեռ է։ ուստի ծագեալ է
ղանէին առ ի ներքոյ ուստի
երեք գաւառիցն, որք անտի
առին զսկիզբն։ եգիպտացիք
գրեանք ասին, որք ի բեռոս
մայ թղթոյ կազմին։ ասին
ևս մատեանք՝ ի ծալիլոյն։
Գիւտ՝ կ՝ վերածման խրնդ
րոյ։
Գլուխն՝ կ՝ անդամ ուսնող
զգեստուցիկ հեղուկ՝ ի ներքոյ
ասելոյ անդամոց։ երկնչուն
զանուանդ հայելոյ անդամոց։

Գ

Գայ՝ ի հատարակ անուն
ամ գոյից. և այս այրեցօք
գոյ. հատանի՝ ի կէսեալ, և
ի պատահումն։

Գոյացութիւն՝ ի երեւակին.
նիւթ, տեսակ, և բաղադ-
րեալն։

Գոյ

Գ

Գոյ՝ ի հատարակ անուն
ամ գոյից. և այս այրեցօք
գոյ. հատանի՝ ի կէսեալ, և
ի պատահումն։

Գոյացութիւն՝ ի երեւակին.
նիւթ, տեսակ, և բաղադ-
րեալն։

Գոյ՝ ի հատարակ անուն
ամ գոյից. և այս այրեցօք
գոյ. հատանի՝ ի կէսեալ, և
ի պատահումն։

Գոյացութիւն՝ ի երեւակին.
նիւթ, տեսակ, և բաղադ-
րեալն։

Գոյ

ՈՂՋ ՅԵՆԹԱԿԱՅՈՒՆ ՅԵՆՈՒ։ ՈՒՂՂ ՄԱՐԴԻՆ, ՄԱՐԴՈՑ, ՀԱՅԼԸՆ։

ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒՆՆ ՝ Կ' ԻՆՔՆ ԻՆՔԵԱՄԲ ՀԱՅՑԵԱԼՆ, ԵՒ ՈՂՋ ԿԱՏԱՐԱԾԸ ՅԱՅԼ ՀԱՍԱՐՈՂԸ։

ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒՆ Կ' ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԳՈՅԱՑՈՒՑԱՆՈՂԱՑ ՈՐ ՄԱՆՑ ՁԱՆԱՁԱՆՈՒԵՑՆ։

ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒՆ Կ' ՈՐ 'ԻՑԴՆ ԳՈՅԱՑՈՒՑԱՆԷ, ԵՒ ՅՈՂՋ ԳՈՐՆ ԱՊԱՏԱՆԷ։

ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒՆ՝ ԱՆԹԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ՝ ԱՀԳՈՒՈՒԹԻՒՆ՝ ՁԱՆԱՁԱՆԻՆ ԸՍՏ ԵՐԵՔԿԻՆ ՆԵՐԴՈՒԱԾՈՒԵՔ. ԱՅՍԻՆՔՆ, ԸՍՏ ԳՈՅԱՆԱԼՑՆ, ԱՆԹԱԿԱՅԱՆԱԼՑՆ, ԱՀԳԱԼՑՆ. ՅՈՐՈՑ ԳՈՐՆ Կ' ՀԱՍԱՐԱԿ ԱՄ ԷԱԿԻ. ԲԱՑԵ ԳՈՅԱՆԱԼՆ՝ ԵՒ ԱՆԹԱԿԱՅԱՆԱԼՆ՝ Կ' ՀԱՍԱՐՈՒԿ ՄԻ ԱՅՆ ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒ։

ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒՆ Կ' ՈՐ ԿԱՐՈՂ ԳՈՂ ԱՆԱՆԹԱԿԱՅ ԱՌԱՒՏՀՄԱՆՑ։

ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒՆ ԻՆՔԵԱՄԲ ՈՐՆԻ ԶԻՒՐԹԻՒՆ, ԿԱՄ ՁԲԱՋՄՈՒԹԻՒՆ, ՈՒՂՂ ԱԶԳՈՒՆ. ԻՍԿ ԱՌԱՒՏՀՄՈՒՆՔ՝ ՈՂՋ. ԱՅԼ ՈՐՆԻՆ ՅԱՆԹԱԿԱՅՔՆ։

ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒՆՔՆ ԱՆՄԱՐՏԱԿԱՆ։

ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒՆ՝ Կ' ԵՐԿԻԱԿ. ԱՅՍԻՆՔՆ, ԳՈՅՈՒԹԻՒՆ. ԿԱՄ ՁԻՆՋ ՀՈՒԶԻՒՆ, ԵՒ ԱՆԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ։

ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒՆ՝ Կ' ՈՐ 'ԻՑԴՆ ԱՄԱՅ ԶՈՂՈՂՈՒԹԻՒՆ ԶԳՈՆ. ԵՒ 'Ի ՔԱՌՆԻՆՆ, ԱՊԱԿՈՒՆ ԻՆՔԱՀԱՅՆ։

ԳՈՅԱՑՈՒՆ՝ Կ' ՅՈՒՄՔ ԱՅԼՔ ԳՈՅԱՆԱՆ. ՈՒՂՂ 'ԻՍԿՈՒ՝ ՈՒՐԱՑԱՆ. ԵՒ 'ԻՍԿՈՒՆ ԱՆՀԱՅՈՒՆ։

ԳՈՅԱՑՈՒԶ՝ Կ' ՆԱԽԿԻՆ ՈՒՐԱՑԱԿ. ՅՈՒՄՔ, ԿՅՈՂՈՒՄ ԱՄՆ։

ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒՆՆ՝ Կ' ՈՒՆՕՂ ԸՆՈՒԵԼՆ. ԿԱՄ ՆԵՐՔՈՒՅ ԿԱՑԵԱԼՆ ԸՆՈՒԵԼ, ՈՒՂՂ ՄԱՐԴՈՒ։

ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒ՝ Կ' ԻՐ ՈՒՆՕՂ ԷՈՒԹԻՒՆ, ՈՐ ԸՆԱԾՈՂՈՒԹԵԱՆ Կ' ԻՆՔԱՀԱՅՔ ԿԱՆԱՉ։

ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒՆՆ՝ Կ' ԻՐ՝ ՈՐ ՈՒՆՕՂ ՁԻՆՋ ԷՈՒԹԻՒՆ. ՈՐՈՒՄ ՀԱՐԿԱՒՈՐՈՒ Կ' ԴՈՂ ԻՆՔՆԻՄՔ, ԵՒ ՈՂՋ ՅԱՆԹԱԿԱՅՈՂ։ (ՅԻՇԻՆ ԳՈՐՆ՝ ՈՂՋ Կ' ՍԱՀՄԱՆ ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒՆ. ՁԻ ԱՅՍՈՒ՝ ՈՂՋ ՅՈՒՑԱՆԻՔ ՁԻՆՋ ԷՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐ՝ ՈՐ ՈՂՋ Կ' ԻՐ ԳՈՐՆ։

ԳՈՅԱՑՈՒԹԻՒՆՆ՝ Կ' ՈՐ ԸՆՈՒ ԻՆՔՆԱՆ ԱՆԹԱՀԳՈՅՆԱՑ, ԵՒ

ոչ սեռական. եւ ոչ սեռ սեռի. ոչ մարմինն՝ անմարմնոյն։

Գոյացական անուն՝ ի՛ որ ըստ կերպի ներքանկոյն՝ ի ձեռն ինքեան նշանակէ. ոչ մարդ։

Գոյաշարք նախադասութիւն՝ յորում գոյն. այսինքն, բայն՝ ստորոգի։

Գոյութիւն՝ ի՛ միտք, բան, մահացութիւն, հայրք, որք են գոյացուցիչք։

Գոչումն՝ ի՛ ընդարձակութիւն բառիւնոյ՝ եւ պատրաստութիւն արտին, առ ի լցնել զինդրելին։

Գոչումն՝ ի՛ գոչիլ զվնջ ելս ընկալեալ յաղօթմանէ՝ եւ անյաջողութեամբ։

Գոչումն՝ ի՛ օրհնութիւն, ի խոկմանէ Աստուծոյ մեծութեան։

Գոչումն՝ ի՛ վիայութիւն առ ի յառաքինութենէ։

Գոչիծն՝ ի՛ ներգործութիւն բնական։

Գոչիծ՝ ի՛ ներգործութիւն առանձին անձին, ի ձեռն մարմնոյ, կամ մահացութեան

գոչ

մինչ, ոչ ունին զանազանութիւն ըստ թուոյ. առանց զանազանութեան ըստ տեսակի. եւ թէպէտ բնական անհանգիստութեամբ. քանզի ոչ են բաղադրեալք ի նիւթոյ, եւ ի տեսակէ. այլ են տեսակք ննջականք։ Ասասի՝ յայտ է, թէ հարկ է զի ի նոսա լինի զանազանութիւն ըստ տեսակի։

Գոյացութիւն անմահութեան՝ ոչ է ննջական պատճառաւն, եթէ ոչ այնր որ վիրապեալ առ կամս։

Գոյացութեան յանմահութեան՝ ոչ է բաղանդական քանզի ինքեանմէ, ոչ ինքեանմէ. այլ պատահմամբ. միայն թէ ոչ առնոյ ըստ կատարեալ թեր ներ գումէ։

Գոյացուէց՝ ոչ լինչ է ներհակ. զի պատահմունքն ընդ ննջականին՝ հակառակին վիճառանց զի առցին ըզ տեղին. խակ գոյացուէցքն զի ննջական են, ընդ այն ոչ հակառակին. ոչ անհատն.

գործեցէսայ։

Գործնական իմացութիւն՝ է՛ որ զբմբռնեալն՝ կարգէ ՚ի գործն։ Եւոյն իմացականն է՝ որ ճանաչէ զՀմարտութիւն։ Եզճանաչէլ Հմարտութիւնն կարգէ ՚իգործ ինչ։ Վ՚ս որոյ տեսական՝ և գործնական՝ ճն մի զօրութիւն։

Գործնական կեանն՝ է որ ՚իգործս արդարուէ, և՛ ի յօգուտ ընկերին միշտ պատրաստի։

Գործողութիք՝ են Հինգ զօրութեամբ զօրուէց։ Կանգի ամ գործողութիւն, կամ յուցանէ իմացողութ, կամ հրամայէ զօրութ, կամ փափաքի կամեցողութ։ Վ՚ս այնորիկ ժամանակք բայ֊ ի՛ց, առ երեք զօրութիւնս հաշաքին։ Ցո, ցուցական, հրամայական, և ըղձական։ Եզի գործողութիք՝ գործո֊ ղուէ սատրաստասի։ Վ՚ս որոյ այլ երկուք՝ ՚իսոսա վերա֊ ծին ըստ զօրութէցն ՚իջա֊

Նագան ժամանակաց։

Գործողութ կամեցողութ՝ և իմացողութիւն՝ են առա֊ ջիկ ներգործութ, քան զո տատգործութիւ։ այլ քանզի առ բերին առ նկատեալս՝ եզգեցուցանեն զզօրութիւն ատտագործականաց։ Եւոր յառաջագոյն առ բերին։ ՚ի գոն՝ ուտեմ։ ըմպեմ։ են յառաջագոյս ատտագործա կանք ըստ սխտաբորական կարգի։ Եւոր երկրորդ՝ երկ րորդապես։ հնգեար՝ սերեմ։ զի սկր ՝ ՚ջ առ բերի առ ատտագինս, եթէ ոչ՝ զի ըզ յառաջագոյն նկատեալն շարժէ զկատարութիւն։ և՛ շարժմանէ եղանի չատտս տան յիմացողութ։ Եւայս֊ մանէ սխտ առ նկատեալ ՚իկամեցողութ։

Գործողութիք՝ եղանեն ՚ի սկզբանց, և սկզբունք յի֊ րէց յառաջականուէց։ յա֊ ղագս այսորիկ երիս կարգս ընկալաւ։ զի ոչ գործողու թիւնն եղոյ՝ է կանուէց, կամ յառաջականուէց առ ներքինս։ և կամ՝ է նո֊

ցունց

որով ևր ինչ լինի: Այսու-
րեւլական է՝ ըստ որոյ ևր ինչ
կատարի, կամ քաւրուք լի-
նի: Վերջնական է՝ ըստ
ևր ինչ եղանի: Դատա-
կան է՝ ինձեռն որոյ ևր ինչ
եղանի առ ի՛ժամակ. ուստի
սկսանի շարժողաւորն պատ
ճառի՝ առ պատճառեալ:
Դատարկ՝ է տեղի դա-
տարկեան մարդկանց, կամ

այլոց ևրից:

Դատարտակ՝ է լրտեանակ,
և կատարած ուրուք ևրի
յաղագս որոյ խօսին. և
կամ ծայր ևրի ուրուք:
Ընդհանրական ա-
ռումն բանականի ի-
ւրից, կամ արարածոց.
զոր տրինակ՝ մինչ ծախեմք
զպիտակս գոյս, առ ի շա-
հումն ևրից զանազանից.
կամ՝ ի պիտոյս կարեաց մե-
րոց, ևկամ ժողովեալք զգ
հաստ, եզմուռս տարեկուս,
զբուսականդ հանդերձեմք
ի՛մի, առ ի՛գիտել զոր-ա-
ուելն. զբուրդն զոյն բաղ
կացեալ ի՛մանրկանց՝ կո-
շեմք զդատարտակ:

ցուցից առ պատասխանս. այլ
ներդործելոյ՝ է սկզբանց
եւանողացն յառաջականաւ
թեցեալ վս պահողուեց իւ-
րեանց. նոյնպէս գործողու-
թիւն պատասխանելոյ՝ է՝
սկզբանց երբեմն ձիտելոյ առ
ինքեանսայս, եւապա ի՛սպատ
ճառուն: Իսկ սկզբունք
են երեք. կարողաւորն, ինն
ցողաւորն. եւկամեցողաւորն,
որք յառաջականաւեցին, և
յորոց պատճառօքն՝ լինին
վեց սեռք պատճառացն, ըստ
գործողականն՝ եւկրողականն,
որք եւանին ի՛նկատողականն
սկզբանէ: յարացուցականն՝
եւկերպարանականն, որք յե-
ղանցողականն ըմկրզբանէն.
վերջնականն՝ եւկատարեալ-
կանն, որք ի՛նամեցողակա-
նէն: Պատանդն պատճառ
գործողականն է՝ որ զիր ինն
առնէ, և յորմէ իր ինչ ե-
ղանի: Կողողականն է՝ որ զիր
ինն կրէ, կամ զորմէ իր
ինչ եղանի: Ցարացուցա
կան է՝ որոյ նման իր ինչ
լինի: Կերպարանականն է

Ա–ՀՄՈՅ։

Դրիճքն՝ առնեն զմոմ մի։ Գօգ՝ և մագօգն՝ ասեն ո՛մանք թէ, են ասուն չեղքն ի՛ջէլն, որ փակելոյն՝ ի մէջ լերանցն կազբից. որք և լեալ՝ գալոց են յերէմ՝ ի՛կաստարածի ըստ հրէից. ևթե՛ թևանց մեռելոյն՝ աւերել զեկեղեցի։ Կայ՝ են գօգք ևեթ ինն՝ որ ի՛կաստածի չեն մարդանչին ընդ եկեղեցւոյ. զի գօգ՝ նոքա են, որով սպոյ գաղտագաղտ հալածէ զհաւատացեալս. և մագօգ՝ որով յայտնապէս հալածէ զեկեղեցի. և՛ այ, գօգ ասին հեթանոսք. և մագօգ սպոյ. զի գօգն՝ թագաւորն է գաղտնուէ. իսկ մագօգն՝ յետոյ ընկերուին, կամ կուռ ծանուին։

Գօտեմարտուէն՝ ի՛ խեռ պատերազմի. որով մինն ի միւսոյն վոխադարձութիւն զրկել մտադիր՝ ի յօշն ընկճել ջինսյ։ Գօտին՝ ի լայնագոյն քան զկամարն, կապելով զմարմինն, կամ զկուրծն, կամ զգլուխն. և գօտեկապուէն՝ ի գօտեաւ կապել։

Գ–ԼԶ։

Գառուճն՝ ի առ խոկուճն ձեռնարկուէ։

Գառուճն ըստ ձոռոմից՝ ի՛ հետագօտուճն նրոց, եթէ նոյ այնպիսեաց ձշմարտից, կամ ձշմարտանմանից. ի՛ ձեռն որոց ապացուցակա՛ նապէս, և կամ հաւանական նապէս, կարէ ցուցանել զիրս հաստատելիս՝ հաւաստի։ Գառուճն՝ ի ապատախուզուճն նրոց ձշմարտից, կամ ձըշմարտութենից. որք զիրս հաստատելիս՝ ի ձարտասանից՝ հաւաստիւ երևեցուցանեն։ Գրիչն՝ ի սուր գործին, որով գրի՝ խոսխոսակս. և առնանի՝ ի սեղի ինքեան կերպի ասելոյ, կամ գրելոյ. որ խոտաքանչիւրոյ յատուկ է։

Գրիճն՝ ձ քսեսուկ. գ լինի ի. 48 նուկի է. և 248 դահեկան է. կամ ՃլՀուրն, որ ի մնիսակ. եայսպես գՀշ տրամ կանի։

Գրոճանն՝ ի սնոտ ջանից, որ պատուհասակ զվնիշատանն կապիճս. և երեսուն

առաք • եամբոյ ՝ ինչիւս հաց մատաղել, յայնժամ կ՚ ունի մխալ, որև 6 դանկ • կամ 24 կերսակ • եկամ 96 դե-

ղեհատ։

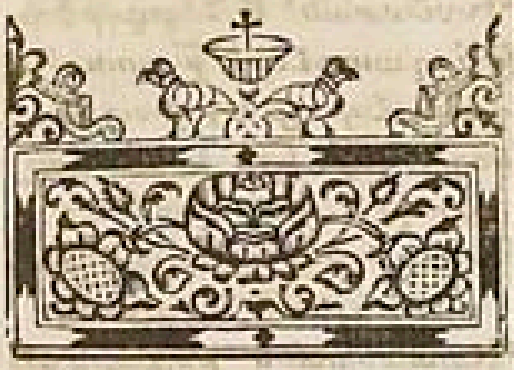
Դահեկանն առ հռոմայեցիս՝ կին՝ կ՚ արծաթեայ դրամն, որ կ՚ ընդդէմ մանր դահեկանին • և՝ իսկզի առան նա քաղաքին ՝ի հաստուցումն տրիւր, և առ յոյնս՝ կ՚ դրամն։

Դահիճն ՝ կ՚ սպասաւոր դատաստանի, առ ինձանիլ • կամ տանջել • կամ եւս սպա-

նանել զչարագործսն։

Դանդաղամտութիւն՝ յիմա րութիւն՝ ապիտութիւն՝ եանխոհ հրդեհականութիւն՝ զանազանին այսոքս • զի առաջինն՝ հակառ կայի իմացմանն • երկրորդն՝ իմաստութեան • երրորդն՝ զի տուեալ • և չորրորդն՝ խոտհե դեան։

Դանկին՝ կ՚ սեռ ծանրութե, կամ կշռոյ, որ առնէ զվեց մասն նաքայիկան • և կ՚ ունի ոսկ ոսկ ին դինար ՝ կ՚ մէջ ա-

ադատիկն՝ ուշ այլ ինչ կ՚ ունայն տե-

ղւոյ ՝ի նոյն տե-

ղւոջ այժմ կայտառ։

Դադարումն՝ կ՚ նախկին քան գշարժումն՝ ըստ ղեհա մանն • և յետին՝ ըստ կատար մանն, զի կ՚ վախճանն նոր։

Դադարումն՝ կ՚ երկիւղ • ոյ գործոյ, և կատարումն քաղէնասց։

Դալար՝ կ՚ տունկ յարմա-

ռոյ քաղմատերև։

Դահանակն՝ կ՚ կայծակին, կապառաշաղ • ազնիւ կանաչ զմրուխտ։

Դահեկանն՝ կ՚ դինար • և կ՚ երկու կերսակ • կամ 20 ըս տակ • կամ վեց խատճելի, 5 տրամ խմանէ • եկամ ոս-

Ա-հմանոց։

Դատաստան՝ է ներգործու-
թիւն դատաւորի՝ ըստ որում է
դատաւոր. այլ է, դատ առ-
նող. նմին իրի է ներգոր-
ծութիւն արդարութեան։

Դատաստանն՝ է ուղիղ սահ
մանադրութիւն արդարոց։

Դատաստանն ընդարձակ
առեալ՝ է ամ սահմանա-
դրութիւն ուղիղ. թէ տեսա-
կան, թէ գործնական։ Ընդ
Դատաստանն արդար՝ երեք
ինչ քննդրին. այլ, արդարու-
թիւնն, իշխանութիւնն, ևխո-
հականութիւնն։ ևառցա՛ե-
թէ առաջինն է պակաս՝ ի
թիւրեալ դատաստանն. և
թէ երկրորդն՝ դատաստանն
է իւրացուցեալ. իսկ եթէ
երրորդն՝ դատաստանն է կե-
ղակարծելի, ևերկբայելի,
կամ անհաստատ։

Դատարկութիւն՝ է պարա-
պիլ յայմից գործոց բարեաց։

Դատարկ բան՝ է որ առա-
ջեալ լինի առանց օգտու-
թիւ խօսողին, կամ լսողին.
որ ինչ ոչ է՝ իշխինութիւ լսո-
ղացն, զսառնայ ի վատանգ

Գ-նէր։

Գառնին զմի սիկղ։

Գանգն՝ է սեղնին, որ է 4
կուռ քիլի պատչուզուկի՝
սակայն մի քիլին. և 1 կուռն՝
է 4 միլչակ պարունհատ։

Գաշտն՝ է տափարակու-
թիւն. յայմ ոստոքէ լայն.
հատարածեալ, և թմբոյ լե-
րանց։

Գառն մանն՝ է մահու
հասին, որ գիտուէ մեղանչէ։

Գառնիճն՝ է խոտ յայնպէս
՝ինչպես քացախոյ. է ևս ա
ռաւտ՝ յորդութիւ կաթանց։

Գառն՝ է բազմութիւ տաղ
մոսերգողաց կարգաւորա-
պէս։

Գասանուն է՝ որում լմնցու-
նի իր ինչ. բայց նշանա-
կեալքն նուաճ, են նախ-
կին եւ երջինն։

Գառ՝ է վերականգնուիլ
ուղանչելականաց, զի նա է
նորազուիլ և արտաքնոյն։

Գառատապատուն՝ է յանդի
մանել. կամ գինւոյ, կամ
զանձն, և այլ. կամ պատա-
ժելոյ, կամ վերաբերելոյ,
կամ ինչ ասելոյ։

Դասուել՝ ևկարգաւորուել՝ են զօրծառուէք իմաստուէ։
Դասողական՝ կ՛մակացօղ դասասանէն։
Դասողուէ՝ կ՛ծանուցէլ՝ և մուռեալ պատկերացն՝ սորգասուէն, կամ քայքսուէն։
Դասուէն՝ կ՛հաճաքուէն հասարակաց մտածուէէց. նախ ճշմարտուէց, ևապա սրտոյ՝ զասուէլ զնա. ըստ որում զիտէ զասել իմաստուն մին, կամ՝ ելծոյ զասէ։
Դասուէն՝ կ՛կայուէ՝ կամ խանդիր լինի՝ որ ծնանի՝ ի հակազինանէ իասուէց՝ և հասասուէց. ևկոյն զասուէն՝ մինչ մտանի՝ իզասասան։
Դարն՝ կ՛երկարաձգուէի յօրուէց ամաց՝ ևժամանակաց, համաճուէամբ զրլ խաչոր անձանց ոմանց. և կամ՝ նշանաւոր լինէ իրացն զործեցելոց յայնս. ևնէն ստ քան զիտուէ ուրն։
Ընտրեն՝ կ՛յՈդամայ՝

մինչև՝ ի Նոյ. և ուն ի ստ ըստ եբրայեցւոցն, զամն՝ 1656. իսկ ըստ հօթանասնից՝ 2242։
Ընկերոջն՝ կ՛ի Նոյէ՝ մինչև զՆերահամ. ևուն ի ստ ըստ եբրայեցւոցն՝ զամն 942. ևըստ հօթանասնից 1072։
Ընտրոջն՝ Ներահամու՝ մինչև զԴաւիթ. ևուն ի ստ ըստ եբրայեցւոցն՝ զամն 972. իսկ ըստ հօթանասնից 1130։
Զորջն՝ ի Դաւիթայ մինչև զգերուէիւն բաբելացւոց. որ ըստ եբրայեցւոցն ուն զամն 473. իսկ ըստ հօթանասնից՝ 485։
Ինդերոջն՝ ի գերուէն բաբելացւոց՝ մինչև ի Քս. ևուն ի ստ ըստ եբրայեցւոցն՝ զամն 585. ևըստ հօթանասնից՝ 578։
Ասկերոջն՝ ի Քս՝ մինչև զհիւսուածոյ Տէր։
Ընտիրոջն՝ հինգհազարեցւոցն՝ որ ընդհանուր ընդ վերոյգրեալսն։
Ուրնգերոջ զարն՝ կ՛յառաջիկայսն։

Ընդ՝ խոնջեանկ ընկ մին
ջև խոնջ ը եբրայեցւոց՝
ըն ամք 4623. այլ ըստ ևօ-
ղմանանելոյն 5507:

Ընջ ըստ եւեռնեքիսկ՝ որոյ
հետևեցաւ օրոսիոս. խոնջ
երկուցն ընդունալով թուէ
զամս 5198:

Ընջ՝ ի յառաջին դարն՝ ը
եբրայեցւոց՝ ին ծնեալքն
10: ի յերկրորդն՝ 10: ի յեր
րորդն՝ 14: ի չորրորդն՝ 17:
(զոր Մատթէոս հանատօ-
ած՝ ի չորեքտասանն) ի հինգ
երորդն՝ չորեքտասանն:

Ընջ ըստ այլոց առաջին
դարն՝ ի Ադամայ մինչև
ի Լուհղեղէ վերջն առ
րիւք՝ 1656:

Ընկերորդն՝ զինն ի Լուհղե
ղէն մինչև ց 75 ամն Նաւա
հառոյ, յորում խոստացաւ
նմա զաշաւակ՝ են ամք 366:

Ընորդն՝ յամէ 75 Աբրա
հառոյ՝ մինչև ցելն ի Բե
յերուսաղէմ՝ ամք 430:

Չորրորդն՝ յելենն ի Բե
մինչև ցերորդ ամն Սաղո
մօնի՝ յառաջ քան զշինելն
տաճարին 519:

Հինգերորդն՝ ի շինելոյն
ամէն Սաղոմօնի, յորում
հիմնեցաւ տաճարն՝ մինչև
ի 21 ամն Կիւրոսի. կամ
մինչև ի յետին դերուձեն
հրէից՝ ամք 474:

Վեցերորդ դարն՝ ի յետին
դերուձէն հրէից՝ մինչև ի
ծնունդն քն՝ են ամք 538:

Լինին ուրեմն Ա. դամայ
մինչև ի ծնունդն Քրիս
ամք 3983:

Ընջ կամ ըստ ոմանց՝ առա
ջին դարն՝ Ադամայ:
Ընկերորդն՝ Նոյեայ:
Ընորդն՝ Սեմի:
Չորրորդն՝ Աբրահամու:
Հինգերորդն՝ Մովսիսի:
Վեցերորդ դարն՝ յո
րում ծնաւ Քրիսդն մեր
Յն, լրումն վեցից:

Դարակիցն՝ ի ճանաչել
այնչափ ընդարձակութիւն խոց
մամբ և հետազօտմամբ,
մինչ ծայր եւէջ ինչ յինդիա
կայսրութեան ճանաչելոյ, դա
դիցեալ ի ձանձրանալոյ:

Դաշտանիքն՝ ի բազմապա
կասիկս, և յայտնապէս հոս

Դերասուն՝ կ մասն բանկ հոլովական, եղեալ ինձ ղի յատուկ անուանն, որ առոյգ զգէնն նշանակէ։

Դերասուն՝ կ մասն բանկ հոլովական, որ զանհատս ընդս, եւզիզանակութեն էութե նշանակէ. եւ ոչ զէութե անմիջապար, եթէ ոչ միշտ զանձնայեալ։

Դերասուն՝ կ մասն բանկ հոլովական, շատանշանակող զանձինս, կամ զանձնական էութե։

Դերասուներեն՝ կ բառ. վոխանակ անուան առել՝ ողջոյն ղինցոյ յատկական։

Դերասուն՝ կ բառ թերի, հոլովական, վոխան անուն դինորոշ։

Դերասուներն՝ նշանակէ զանձըն էութե. ցի, զկայութե էութե։

Դերասան՝ ասէ երակօղն առաստակել ածիւծաղուներուց երեսց. որ անձնայլակերպել վիճակ զառս օտարոյց ընտուրեալներուս, կամ՝ ինքեանս քաջայներս հրատարակել։

տուանել, կամ խոստանալ։

Դերեն գոյն՝ ը կանաչոյ, ը կարմրոյ, և ը սպիտակին թանձրացեալ ապրզատոյն քան զշիկակարմիրն լինել, որպիսի է գոյնն մեղրոյ։

Դերնուելն յատկապէս՝ կ գոյնն այն ելմտոյն, մինչ նոճազեալ արեանն՝ դերնի մորթն. ոյր լսկոյնական եր կ կոչիւ։

Դերնարն՝ կ անուն դահճականի. և կ ձ կերպ. մերթ բառակ. խարշնելի, որ կ ձո բառակ. եամերթ ոչոչաց. և մերթ վոյ. և մինչ զՀնոտ կշռոյ Համառատն, յայնժամ կ անուն կշռոյ. և կ ձ մխալ. կամ 6 դանկ. և կամ 24 կերսի, որ լինի 96 գարնհատ։

Դերասուն՝ կ մասն բանկ հոլովական, վոխանակ անուանն առեալ, որոշեցեալ դինցոյ յայտնական՝ Թարց ամանակի։

Դերասուներն՝ կ մասն բառնե, որ զբացայտուշեալ դինց էութե նշանակէ։

գերասան կոչի եւ՝ առ ամ կա-
տակառու, եւ հատարկու։
Գեր յարգելն՝ ի զի ի ւրե-
ցեալն, եւ զիանգարելն,
վերատին ուղել՝ եւ յարդե-
լել։
Գեն՝ ի յունական բառ,
նշարգանալ գիտուն. եւ ըստ
ինքեան ի անուն հնչակ
ին եւ բարեացն՝ եւ ին չար
հրեշտակացն. սակայն առ
հաճախագեալն՝ առնանի
միայն ի ետեղի չարի. զի գենն
ի սքնայ. ար, զլսպատուող
կամ ամբաստանող, եւ կամ՝
հակառակ։
Գեհ՝ ի ոգի բայագնակ ի
հոգեղէն մարմնոյ։
Գեհ՝ ի եւ նիւթ եւ անձն.
անձն բանական, նիւթեալն
անմարմին, անակտ եամբն
ջինաւորն ըստ ինքեան։
Գեհք՝ ճանաչեն զձշմար-
տութեն եռակի. այ, բնու-
թեբ, յայտնութբ, եւ իրա-
Գեհք՝ ի ոչ ունին զճանա
չումն առաքեսեան, եւ ոչ
հրեսկոչէն. այլ գիշերային։
Գեհք՝ ոչ ինչ տեսակ՝ յա-

ռաջ ածել՝ ինչ ինքն կարող,
եթե ոչ ի միջնորդութբ բնա-
կան արարողական պատ-
ճառի։
Գիշատ՝ ի բնութեն՝ ի բարի.
նաև ներգործութեբ բնու-
թեն. այլ կամբ նոյ ի չար.
այլ ներգործութբ կամաց։
Ըստ ինչ զգայական կիրբ՝
ի՝ ի դէս. այլ ահ եւ ցասե
կամայ գոյ՝ ինն։
Գիշեր՝ կրկին ի զօրութեբ.
այսինքն, որ բնականապէս
ամիսք՝ ինգործ մեղայ. այլ
ոչ ի ինձ, եւոր քարշ ի
ատենիս։
Գեմ՝ ի կենդանեցն կերայ
գնդելն՝ բոլորկութբ. հրոյն՝
ջերմութեն։ Ա. այլ ձև՝ ա
կերայ, յարատնութբ ու-
նին առ որ ասին. զի կերայ
ուրուն ի կերայ, եձև ու-
րուն ի ձև։
Գեմք՝ ի բնութեբ ընտրո-
ղական մարմնոյ։
Գիճնիկն՝ ի փշալի տունկ.
եւ իւր տատասկաձեւ ծա-
ւիկ. եւ ընդ գամբ հիւսեալ.
որ ընդունի զոր ինչ հաստա-
նի։

Ա-ՀՄՈՑ։

Հշմարիտ ցուցանէ. և դէմ
մայարակայութ՝ որ՝ իմիջն
գհակառակն ստէ։
Ընդդէմ դիմակայութ՝ որ
՝ի սկիզբն արարչ գհակառակն.
և դէմայարակայութ՝ որ ՝ի
վերջն արարչ։
Ընդդէմ դիմակայութ՝ երբ
բանիւ գհակառակն ստէ.
և դէմայարակայութ՝ որ նո-
րին բանիւն՝ զնա ստէ։
Զորդդէմ դիմակայութ՝ որ
բացատութ ստէ. և դէմայա-
րակայութ՝ որ ստոյնատա
ցութ արարչ։
Հինդերորդ դիմակայութ՝
տրամաբանական պատճառ
նին. և դէմայարակայութ՝
ապացուցական պատճառ
նին։
Դիմաբանութեան՝ ՚ի ընդ-
դէմ զինիլ՝ հնարաւոր կայ,
զի ՚ի լեզի. նախ բարձրա-
վզօրէն կերգ ասկանել, և
խանդարել զլինելութեան
երգին։
Դիմայարին՝ ՚ի նմանութենէ
լինչ դիպի. կամ այլանդակ
ինչ կերպարան, յօրինելով
զիւր

Գ-ՐՔ։

նէ, և զբամբասանսն վիրաւո
րէ, և վիրաւորութենէդ ա
րնաւանդն հեշտանայ. և ար-
ձակէ զհոգւոյ լինելին, և
զտկարապատուհաս ճայտան
ծախէ։
Դաժան՝ ՚ի տեղի դժոխոյին,
ի շռնչառական ոգւոց՝ որ
խուռն կապարան։
Դաժան՝ ՚ի հրեղէն գոյա-
ցութենէն կարօտ ՚ի լուսոյ.
բարբառէլ ի գոյէ Ն՚ամայնոյ
արգասութենէ ՚ի լիակատարնոյ
լուսոյ շարունակ։
Դիալեկտիկն՝ ՚ի արհեստ
արհեստից, առ ամ մեզ ո-
գայնոյ ամենից, գիտու-
թենէ սկզբունս ճանապարհ
ունել։
Դիդրաքսիայն՝ ՚ի բառ յոր
նարկն. և ՚ի կշռոյ ՚ի տրեմ.
1 դիդրաքսիայն՝ 16 դանկ
է. կամ 64 կերտած, որ կա-
նէ 256 դարեհատ՝ կամ յո-
րաւն։
Դիմակայութիւն՝ հակադի-
րակայութիւն՝ լինելին հինոյ
կերպիւ. և՝ Սահ յառա-
կայութ՝ որ սկիզբն՝ գինչն

կենաց:

Ասդհանոց:

գիր աստկլոյն, որուէք փրկ
կին. այս է գիր ի կուսակա-
ցանք, եգիր գործոց ըստ
այնմ ծէ, զպրուեցէք առ
նին յաշուց գաստատանէ.
այսինքն, Ընծայեն զօրու-
լիւն, որուէ իւրաքանչիւր
ումեք յայտնի եղիցին
գործքն իւր:

Դպրուէ կենաց երրորդ
մին՝ ուն միայն յաղագս
կենաց փառաց առեղծու-
ծոց:

Դպրուէ կենաց՝ ոչ է նա-
խատհամանուէ Ա. յայ. է
գիտուելն նմ, և գրուածքն
եղպրուելն կենաց. այս-
ինքն, նախատատհամանէքն
ոչ երեք Ընդհին եղպրու
ծէ կենաց. բայց գրուածքն
ըստ Ընդհին Ընդհին եղպ
րուէ կենաց:

Դպրուէ կենաց Ա. ծայ
նեան՝ ասի հակառակս, այլ
ոչ առ անձնատրուածս. և
յատկանայ առ որդին այլ
ըստ բանի ծանօթուէ. իսկ
առ հոգին նոյ՝ ըստ բանի
կենաց:

Դպրուէ կենաց, ի յեր
կուց. ի, գիր վերկրեցին

Դիր

զիզանազանեց նուիրոց. զոր
ինչ եմ վերադնեն, զի մի՛
լինիցի ծանուցեալք-կամ
զի երկուսցին զերեխայս
տիմատոս: Ակերաբերի ևս
առ յիսուս յայնոսիկ. որք
առ արտաքս երկիւղալիք
թուէին, բայց ինդրոյս հեղ
ասելիք առնելոյ են:

Դիտաւորուէ՝ ի ներքս
կայ կատարեալն բառի:
Դիւրին՝ ի՛ սուտ մարգա-
րէքն. այլ՝ որ առ աչս
մարդկան՝ փոխիսին զիրն:
Դիւրի՝ ի՛ որ ձեռօք՝ ևնիւ
թով գործեալ՝ այլ գործ
լիւր՝ և աշակ՝ և ջուր՝ և
քար. և այն՝ որ թզով շարիք:
Դիւրանալին՝ ի՛ իւրացու
ցանէր Ընծայող գիտուէ.
որով ևնկրտի ասել զաւատ
նին, կամ զծածուկսն:
Դպրուելի կենաց՝ ի՛ ծա-
նօթուելի և գիտուէ Ա. յ.
յաղագս երանելի կենաց
իւրաքանչիւր ոտրոյ ըստ
մասանաւորին:
Դպրուելի կենաց՝ ի՛ եր
կուակ. ջ, գիր վերկրեցին

Պատուիրէք բացեալ յա-
Հուր դիմաստանի՝ ոն խրոշ-
մանաք իւրաքանչիւրոյ.
կամ ըստքն հրկիզքինչիւրոյ
կուսակրանաց. կամ դաստ-
վճիռ. դատաւորին. կամ ի
զօրութիւն Ս. Հոգւոյն յայտնիշ
ուամբ գիտելիք, եղիցին
գործքն իւր:

Ա Ջ ինչ դպրութ՝ասի դեռ
րութիւն մահու. որպէս ասէ
դպրութիւն կենաց. քանզի
ընտրելքն սուրբ են դեռ.
այլ ոչ անարգեալքն:

Ո՞դպրութիւն կենաց՝այսպէս
պատուէ իմանալ. որ ի գիր
կարգեցելոցն՝առ՝ի կենդանո
յաշխարհից, առ որ կար-
գեալ լինի ոք յիրկուց
հրաց. ըստ, ի Ս. Հոգւոյն նա-
խասահմանութէն, և՝ի շնոր
հէ. քանզի՝ որ միանգամ
ուն ի գիտուն, այսու արժան
է կենաց յաշխարհակունց.
առաւելին կարգաւորութէն՝
ոչ երբեք նուազել. նոյն պատ-
ճառ. ըստն՝ երբեմն պակասի
վնասն՝ոմանք կարգեցեալք

կարգն ընդունել, եդպրութիւն
ձառն նորին. ասելով՝ ոչ ի մինչ-
զի՝ այլ՝ եպատ
կեր
զկեանս յաշխարհականս.
գրեցեալքն՝ որ ընդունելոց
լիիք. քանզի՝ անտանօթ էր
գրեցեալքն՝ որ ընդունելոց
զկեանս յաշխարհականս.
ոչ երբեք տարագրել ի
նին՝ ի դպրութիւն կենաց:
Ասէ այնուհետև՝ որք են կար
գեալք առ՝ի յունել զնշ
նախասահմանութէն Ս. Հ.
կեանս յաշխարհականս,
գեցեալք՝ առ՝ի յունել զն
պատրաստ՝ են գրեցեալք
եդպրութիւն կենաց. քանզի
են անձք գրեցեալք որպ
դունելոց զկեանս յաշխ
տեղից՝ի յինքեանս. ասե
քա ոչ երբեք տարագրել ի
նին՝ ի դպրութիւն կենաց:
Ասէ այնուհետև՝ որք են կար
գեալք առ՝ի յունել զն
կեանս յաշխարհականս,
նախասահմանութէն Ս.
ամն միայն՝ իշնորհէն աստ
գրել՝ եդպրութիւն կենաց.
ոչ այլ ինչ՝ զի՝ ոչ երբ
հիտեղից. սակայն՝ ինամանք
առ՝ի յունել զկեանս յա-
պակասին՝ ի ձեռն մնդհա-
ցու մեղաց:

զի ՚ի քրիստոնէից ոմանք առնեն
զայն, և՚ ՚ի հեթանոսաց ոմանք
հաւատան զայն, և՚ ՚ի հնդկաց
ոմանք ասեն զայն, և՚ ՚ի հոգւոյն
սրբոյ ոմանք ասեն զայն, և՚ ՚ի
հայրապետէն ոմանք ասեն զայն,
և՚ ՚ի հարսանեացն ոմանք ասեն
զայն, և՚ ՚ի մկրտութենէն ոմանք
ասեն զայն, և՚ ՚ի սրբոյ խորհրդէն
ոմանք ասեն զայն, և՚ ՚ի սրբոյ
պատարագէն ոմանք ասեն զայն,
և՚ ՚ի հանգստեանն ոմանք ասեն
զայն, և՚ ՚ի յարութենէն ոմանք
ասեն զայն, և՚ ՚ի վերջին դատաստանէն ոմանք ասեն զայն, և՚ ՚ի
հանդերձեալ կենացն ոմանք ասեն
զայն, և՚ ՚ի յաւիտենից ոմանք
ասեն զայն, և՚ ՚ի յաւիտեանս
յաւիտենից ոմանք ասեն զայն։

Ա-հմ-նոց։

սիրտ, լիճանէ ՚ի ստորնագոյնան ։ կամ զի այսոքիկ
անդամքն՝ են պատճառք
նոցին ։

Նադոյնէ այս եօթանկէ։

Դրամին՝ և շատ ինչ հին
մեծ, որ պատուանակէ զիրկու քառս ։ ՚ք, զերկու ՚ի
տալեսկան վեցերորդս։

Դրամն՝ ՚ի սեռ գահեկանին, ու կշռոյ ։ ոմոյ երկոտասաներորդ մասն՝ ՚ի սկիզբ ։ որոյ պատուանակէ չինին գանկս, որ ՚ի սեռակ դրամս մոյ միոջ գնոյ։

Դրել՝ ՚ի գիտելիք։

Դրոշմն՝ ՚ի խորհուրդ եկեղեցւոյ ։ և ՚ի հոգեւոր ազգութիւն, որ յառաջ ածէ զմկրտեալսն, առ ՚ի հոգեւոր հասակ կատարեալ։ ոյ ՚ի հոգեւոր հասակաւորէ փրկուէ, այլ ՚ի խորհուրդ հարկաւորէ։ ոյ որոյ գոյն հոգեւոր կենաց։ ՚ի վերայ դրոշմին՝ տեղեալ գրոյն հոգեւոր։ ՚ի վերայ դրոշմին՝ տեղեալ գրոյն հոգեւոր։

Ա-հմ-նոց։

սիրտ, լիճանէ ՚ի ստորնագոյնան ։ կամ զի այսոքիկ անդամքն՝ են պատճառք

Նադոյնէ այս եօթանկէ։

Դրամին՝ և շատ ինչ հին մեծ, որ պատուանակէ զիրկու քառս ։ ՚ք, զերկու ՚ի տալեսկան վեցերորդս։

Դրամն՝ ՚ի սեռ գահեկանին, ու կշռոյ ։ ոմոյ երկոտասաներորդ մասն՝ ՚ի սկիզբ ։ որոյ պատուանակէ չինին գանկս, որ ՚ի սեռակ դրամս մոյ միոջ գնոյ։

Դրել՝ ՚ի գիտելիք։

Դրոշմն՝ ՚ի խորհուրդ եկեղեցւոյ ։ և ՚ի հոգեւոր ազգութիւն, որ յառաջ ածէ զմկրտեալսն, առ ՚ի հոգեւոր հասակ կատարեալ։ ոյ ՚ի հոգեւոր հասակաւորէ փրկուէ, այլ ՚ի խորհուրդ հարկաւորէ։ ոյ որոյ գոյն հոգեւոր կենաց։ ՚ի վերայ դրոշմին՝ տեղեալ գրոյն հոգեւոր։ ՚ի վերայ դրոշմին՝ տեղեալ գրոյն հոգեւոր։

Գ-դ-ե։

ինոյց ։ ոմոյ զի այն ՚ի քրիստոնէից ՚ի ոչ ՚ի հեթանոսաց ։ ոմոյ զի ՚ի հնդկաց ։ ոմոյ զի ՚ի հոգւոյն սրբոյ ։ ոմոյ զի ՚ի հայրապետէն ։ ոմոյ զի ՚ի հարսանեացն ։ ոմոյ զի ՚ի մկրտութենէն ։ ոմոյ զի ՚ի սրբոյ խորհրդէն ։ ոմոյ զի ՚ի սրբոյ պատարագէն ։ ոմոյ զի ՚ի հանգստեանն ։ ոմոյ զի ՚ի յարութենէն ։ ոմոյ զի ՚ի վերջին դատաստանէն ։ ոմոյ զի ՚ի հանդերձեալ կենացն ։ ոմոյ զի ՚ի յաւիտենից ։ ոմոյ զի ՚ի յաւիտեանս

ԴՐՈՒԹԻՆ՝ ՅԱ Ի ԽՈՍՈՒՄՆԱՆԵԼ։

ԴՐՈՒԹԻՆ՝ Ի ՄԻՏՔԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ԼԻՆԵԼ։

ԴՐՈՒԹԻՆ՝ Ի՛ ԱՅՑԵԼՈՒԵԼ ՍԻՐՏ ՈՒ ՍԻՐՈ ԼԻՆԵԼ։

ԴՐՈՒԹԻՆ՝ Ի՛ ԱՄԵՆԱԽԸՆԴԴԻՒ ԽՄԱՍՈՒԱԾՔ, ԿԱՄ ԵՐԿՔ ԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՈԱԽ ՄԱՆ ԲԱՆԻՒՔ։ ԻՍԿ ԴԻՄՕՔ՝ ԽՈՐՈՒԹ ԼԻՆԻ ԱՄՈՒՆԱՆԱԼՈՒ Ի, ԿԱՄ ԱՅՑԵԼՈՒԵԼ ՍԻՐՏ ԼԻՆԵԼ։

ԴՐՈՒԹԻՆ՝ ՅԱ Ի ՀՐԱՇԱԼԻՍԱՑԱՒ ԱՅՈՒԹԻՒՆ։ ՈՐՊԷՍ՝ ՆՈՒԱԾԵԼ։

ԴՐՈՒԹԻՆ՝ Ի՛ ՀՐԱՇԱԼԻՍԱՑԱՒ ՄԱՐՄՆԱԿԱՆ ԴԻՄԱԾԵԼ։ ՈՐՊԷՍ՝ ՆՈՒԱԾԵԼ։

ԴՐՈՒԹԻՆ՝ Ի՛ ՀՐԱՇԱԼԻՍԱՑԱՒ ՀՈԳԵՒՈՐ ՈՒ ՄԱՐՄՆԱՒՈՐ ԼԻՆԵԼ։ ՈՐՊԷՍ՝ ՆՈՒԱԾԵԼ։

ԴՐՈՒԹԻՆ՝ Ի՛ ՀՐԱՇԱԼԻՍԱՑԱՒ ԿԱՐԾԻՔ ՈՒԶՐՈՒՄՆ ՄԻՏՔ ՈՒ ԶՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ԼԻՆԵԼ։

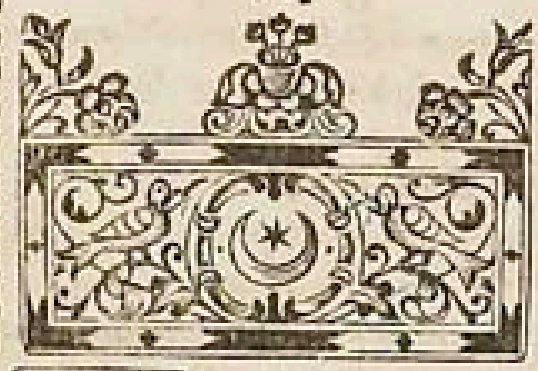
ԴՐՈՒԹԻՆ՝ Ի՛ ԱՅՑԵԼՈՒԵԼ ՍԻՐՏ ՈՒ ՍԻՐՈ ԼԻՆԵԼ։

ԴՐՈՒԹԻՆ՝ Ի՛ ԱՅՑԵԼՈՒԵԼ ՍԻՐՏ ԼԻՆԵԼ։ ՈՐՊԷՍ՝ ՅԱՐԱԿԻՒ ԼԻՆԻՆ ՀԱՄԱՐ ՄԻՏՔԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ԼԻՆԵԼ։ ԱՅՍՊԷՍ ԴՐՈՒԹԻՆ՝ ՅԱ Ի ՀՐԱՇԱԼԻՍԱՑԱՒ ՄԱՐՄՆԱՒՈՐ ԼԻՆԵԼ։

ԴՐՈՒԹԻՆ՝ Ի՛ ԱՅՑԵԼՈՒԵԼ ՍԻՐՏ ՈՒ ՍԻՐՈ ԼԻՆԵԼ։

ԴՐՈՒԹԻՆ՝ Ի՛ ԱՄԵՆԱԽԸՆԴԴԻՒ ԽՄԱՍՈՒԱԾՔ, ԿԱՄ ԵՐԿՔ ԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՈԱԽ ՄԱՆ ԲԱՆԻՒՔ։ ԻՍԿ ԴԻՄՕՔ՝ ԽՈՐՈՒԹ ԼԻՆԻ ԱՄՈՒՆԱՆԱԼՈՒ Ի, ԿԱՄ ԱՅՑԵԼՈՒԵԼ ՍԻՐՏ ԼԻՆԵԼ։

ԴՐՈՒԹԻՆ՝ Ի՛

Զանան նախատա
սեմբ է՝ որոյ ին
թակայն՝ կամ կ
անհատ. այլ պետ
բոս ընկանայ. կամ հատա
բակ եզը ը ցուցական նշա
նաձ. որպ՝ այս մարդս ըն
կանայ:

Ընձն՝ կ երկիր. հուպ ծո
վոս, որ ի յաչեայ բանկ:
Ընձ՝ կ՝ իւրաքանչիւր երկ
ծայր:

Ընձ ընդհանուր՝ կ՝ ծայր
ուրուն երկ, ուսանկ երն
ակն, և յոյր վերջանայ.
այրգն՝ յետինք գծին կէտ
քըն՝ առին եզերք գծին.
այսպես ազնախատասեմբ է
ծայրան՝ զեզերս առնն ոտա
մասանքն:

Ընձ՝ կ՝ այն՝ յոր վերջու

Ոտհանց:

Ծանկ առաջարկուեն, եբ
բոս յենկակայ և սորդ
գեալ. որդոն՝ մարդն կ կեն
դանկ: և բաժանկ յերկս.
յեզբ մտաբորական, յեզբ
ձայնաբորական, յեզբ գբ
րական:

Ընձ մտաբորական՝ բաժա
նկ ի՝ ինծայրդոյն՝ և յանծայր.
անծայր՝ կ՝ իմայուածն.
զոր միտքն ստեղծ առ ի
յիմանալոյ զձոյն բառիցն:
Իսկ ծայրագոյն՝ կ՝ իմա
ցուածն զերկ, որ ձայնիւն
նշանակի. նաև հանգի միան
ի՝ ինեմա. իսկ յանծայրն ոչ.
զի միտքն յառաջ քննանայ
անտանօթ, առ՝ ի յիմանալ
զկոն ձայնիւ զնշանակէլ.
զոր օրինակ՝ ոմն լսելով զգ
ձայնս՝ մարդ, զերկսպատիկ
իմացուածն ստեղծանէ. միոն՝
զձայնէ. իմանալովն թէ
ձայնդ մարդ. հնչուածն ինչ
է. զոմն զարնող. և զմիւսն
զերկն՝ ձայնիւն նշանակե
լոյ. իմանալով զմտագիայեն
քնութինն, ի՝ կենդանութէ,
և՝ իբանաբորութէ բաղկացել:

Ա-հմանոց։

Նշանակէ զմի ինչ՝ ելեալ
մայ բանիւդեալ. կամ որ
նշանակէ զբազումս իբր
զմի։ ոյլ հոմ, զօր։

Ընդ բացատրեալ է՝ որ զմի
ինչ բացատրեալ նշանակէ,
ոչ յայլոյն հաղորդեալ։

ոյլ սակրատես։

Ընդ հատարակ՝ է՝ որ տրա
մակայեալ է ընդհանրական
նշանիւ։ ոյլ ամ մարդ, ոչ
ոք չիւ։

Ընդ հզականն՝ որոց մասնա
կան՝ է՝ որ ըստ նշանակու
թեան անուանին ոչ կարէ բե
րել ըստ յոլովից զառաւել
ցելոց։ որպէս Ա-ղեքսանդրէ,
Պղատոն։

Ընդ գերազանցող՝ է որ ըս
տուգէ ըստ ամ լերացն։
պարտեռնակ գոլով ամ սե
ռից՝ եռասղոգութեց, որ
են այսոքիկ։ ոմն, մի, կամ,
բարւոյ, ձշմարիտ, նոր։ զի
ամ ինչքն՝ բաց ի կամ ոչ
ընչեին, գոն, եառնէ այսպէս։
Ընդ գերազանցող՝ է՝ որ
նշանակէ զ յոլով այլասեռա-
թեսպեռ ոչ գերազանցն զա-
ռ-

Գ-իր։

Ա-նհակին իմացուածն՝ որ
յայնհետևէ ամ հզկերացն,
նշանականացն, և անհնար
նկեցն։ ասի անծայր, և ան-
կատար։ վերջինն՝ որ միայն
նշանական ձայնիցն պատ-
կանի, ծայրագոյն է, և կա-
տարեալ։ Դարձեալ մեռա-
ւորական եզերն բաժանի՝
յոլովիլ, և՝ի յանդիմատձ։
Ա-ղիղն է՝ առաջին իմաց-
ուածն մեռօք կերպացեալ
զենթակայէ զոմանէ։ ոյլ
իմանամք զձայնս մարդ.
կամ զերն՝ ձայնիւք նշա-
նակեալ։ Ասի անդիմատձն՝
է՝ իմացուածն որով զյառա-
ջադոյն իմացուածն իմա-
նամք. ոյլ իմանամ. Ե-ե
նախ զմարդն իմացեալ եմ.
նախկինն իմացմանն ինձ-
կայն՝ է՝ մարդ։ Ասի վերջ
նոյն՝ է՝ զմարդոյն իմա-
ցուածն։

Ընդ ձայնաւորն նշանակին՝
է՝ ձայն նշանական լե կա-
մոյ. յոլովէ սարդ նախա-
դասութիւն շարամանին։

Ընդ հաճախական՝ է՝ որ

Երեւի՝ ի երկիւղ. այս ի
պոյ է. եւայ որ պոյ է, է՝ն:
Հաստատ. զի այլ որ ի է,
րատիան անուանք են եւ հա՛
զիս ՝ եւ եղէն, ելհան՛
զի եղէն ՝ եւ ի՛ է
Երկայ՝ յ՛, երկայ. եւ երկն ՝ ի՛
ներն զանգուածն ծառայ:
Երկայ՝ յ՛, երկայ. եւ երկն ՝ ի՛
հիւսէն՝ հիւսայական հաւատ
ծածկոյն սրտին. որով
զրահան՝ կամ շղթէն ՝ ի՛

Ա-հմանագ:
նի՝ յերդ նախահայեացս, եւ
յերկրորդահայեացս:
Երդ նախահայէց է՝ որ շա՛
րադրեալ առ՝ ինշանակել
զերս ՝ ըստ ինքեանց իմա՛
գեալս: կամ է՝ որ նշանա՛
կէ զերս նախապատրաստ
եւ ուղղապէս յիւացեալս ՝ ի
մտաց զօրութէն. այլ մարդ,
զմարդկային բնութէն:
Երդ երկրորդահայեաց է ՝
որ նշանակէ զերս՝ ոչ ըստ
ինքեանց ևնախապէս, այլ
ըստ որում ենթանկանին մեր
ատացն. յորոց զարմացեալ ինչ
յարանուանութեամբ առնուն.
որպես կոչիլն սեռ, տեսակ՝
ենթակայ, առարկեալ, ա՛
նուն, բայ, եայլքն:
Երգահան՝ կամ շղթէն ՝ ի՛
մեծագոյն սրտին. որով
հիւսէն՝ հիւսայական հաւատ
նին զանգուածն ծառայ:
Երդայ՝ յ՛, երկայ. եւ երկն ՝ ի՛
գոյ. զի եղէն՝ եւգոյն, ելհան՛
րատիան անուանք են եւ հա՛
Հաստատ. զի այլ որ ի է,
գոյ է. եւայ որ գոյ է, է՝ն:
Երդուն՝ ի՛ երկիւղ. այս է

Գ-ղ-ք
մանայնիւքն. այլ պատա՛
հումն, որ գերազանցի զինեն
առարկութիւքն:
Երգ անուանագոյն՝ որով ըս
տորոգութիւնական՝ ի՛ որ
պատուհանակի՝ ինքիրէ առ՛
րոգութիւ. այլ գոյացութէ,
մարմին, մարդ:
Երգ համեմատ՝ որ է միջին
փաղանէնն՝ եհղմանէնն.
ի՛ որ ասի ըստ յոլովիցն ու՛
նողաց զինոյն անուն եզբան
գոյացուէն, իմնապէս նոյն,
եւ կերպիւ ինն զանազան.
այլ առարկ՝ որ ասի զինե՛
գանոյ, զդեղէ, եզգարիկ
բազկին, որք միմեանս առարկ
ասին. այս ըստ բանի նոյնոյ.
եւ իմնապէս զանազանի.
զի կենդանի՝ առարկ ասի,
երբեմն զառարկութիւն ունող.
գեղն՝ այլ զառարկուէ գոյ՛
ծող. եզգարիկ բազկին՝ երբեմն
զառարկութիւն ցուցանող:
Երդանդի կենդանի՝ ի՛ են՛
թակայ առարկութէն. գեղն՝
ի՛ պատճառ. եւբազկին
զարկին՝ նշան:
Երգն՝ առարկական բառից

Գ. ԼԻՒՐ.

շարժուն էլուղական կեան-
դանեաց. և յատաքայուն
սկսեալն՝ ևսկզբանէ։ ևզատ
ձեռ՝ ոմն յատաքուստ, և
ոմն ՚ինքնագուստ։

Ղառաքինն՝ ի միշտ շարժ-
մանէ առ ՚իզանազանս, և
ընդդէմ բանի՝ սկզբան ա-
ռաքինոյն. իսկ երկրորդն՝
ուշ ևս՝ ևայն երե՝ երկրդն՝
միայն Ղ պատշաճի։

Ընտանի որդւոյն՝ ի ՚իձեռն
գործոց իմացեան. իսկ ե-
լուծն հոգւոյն ասի՝ ի ՚ի
ձեռն կամաց։ ևերկանէ հո-
գին առաջ հաճասար լուս
քանուէ հօր, ոչ և որդին.
ևուշ ինչ առաւել եղանէ ՚ի
հօրէ՝ ոչ և որդին. և ուշ
նախնեաւար, ևուշ առաւել

Լեռապէս։

Ընտանի հոգւոյն սրբոյ՝ ուշ
կարէ հոլիլ ծնունդ. վասն
զի՝ ի լուս կերպէ սկզբոյ.
այլ ուշ լուս կերպի նմանու-
թէ ոչ բանին։

Ըշ ինչ կերպ ելուսէ՝ ՚ի
առեղծուածս՝ կատարելա-
գործեալ գիմնուածք։

Ա-հմանոյ։

Ընծային. այլ պատուէ ՚ի
բազմաց հաճարել զնոսա
նուէրս։

Ընտրեալ որդւոյն՝ ի բնու-
թէ հօր. վէս սրոյ ի միւոյն
ջինաւորակից նմա եհաման
գոյ. իսկ արարածք յառաջ
գան ՚ի ՚ձեռն կամացն Ղ.
ուրեմն՝ ուշ են նմա հակիրճք։
Ընտրեալ ՚ի յընծայինն՝
են միայն երկու. ջր, բանի՝
և սկզբոյ. լուս որում Ղ՝
զնոր հուրիս, ազգնմանուու-
թիւ, ազգարուսիս, իմանալ՝
հասին։

Ընտրեալքն ընծայինք՝ ո-
րոշին ՚ի ՚ձեռն առնելոցն՝
ակնարկից սկսման. այլ ուշ
ինքեանց, ևուշ ՚ի ՚ձեռն գո-
ղոյն ՚ի բնուէ՝ և ՚ի կամայ։
Ընկեցեալն՝ ի ժողովուրդ
մարդկանց. ՚ի հաճասան մի-
աւորելոց ուղիղ գաւանու-
թիւ՝ և հաղորդակցեալ ՚ի
հոգւոյ, կատարեալ ՚ի
նորոյ հոլմէն փոխանակ-
դի ՚ինչ ՚ի լոյս երկրի։
Ընկեցեալն՝ նշանակէ զայն
խոնհրդաւոր ժողովուրդն
հա

Ա

Ա հինգերորդ տառ է հայոց այբուբենի, որ կոչվում է այբ։ Ունի թվական արժեք մեկ։

Աբեղա՝ կրոնական կոչում ունեցող անձ, որ ավարտել է հոգևոր դպրոցը։

Աբեղություն՝ աբեղայի պաշտոնը։

Աբրեշում՝ հին ժամանակ հայերի կողմից կատարվող կրոնական ծես, որի ժամանակ զոհաբերվում էր ոչխար։

Աբրեշումի տեղ՝ աբրեշում կատարելու համար նախատեսված վայր։

Աբրեշումի քահանա՝ աբրեշում կատարող քահանա։

Աբրեշումի քար՝ աբրեշում կատարելու համար նախատեսված քար։

Աբրեշումի սեղան՝ աբրեշում կատարելու համար նախատեսված սեղան

այլ ըստ զանազան առանձին կայ զանազանին • որպէս և մարդին, անուղղորդութեան հոգւոյ։

Ընդանուն հաճախական թէ՝ և շարունակութեան նախադասէին ըստ քանակութեան, և որակութեան • այ, ընդհանրին, կամ մասնաւորին • և բոլոր առդրական, կամ բայական թէ։

Ընդանուն հաճախականութեան՝ և շարունակութեան եղ կուց տարբերեալ առանձին կութեց հաղորդելոյ ըստ միոյ ասմանէ։

Ընդանուանական հաճախականութեան՝ և որ բաղկանայ յառաջարկութեան եղանակականայ։

Ընդանուն Հոգւոյ նախադասութեան՝ յորում բայն լինի անմատոյց։

Ընդանուանաձոր բացերևութեան՝ և որ նշանակէ զեղանակորոշ առանձնացեալ առ ընթեր ոչ յինքնակայութիւն • այլ զոն՝ սակրատէս՝ և մարդ հարկաւորապէս։

Ընդեռանն՝ և հնոցական պատրաստացն • պատրաստ նախադասութեան զառարածանելն՝ ինքնանգ Ջոյն։

Ընդեռանն՝ և ցօղ ներառութեան՝ որ գոյանայ ինդրաբանութեան • որ խառնակուշ ցրտոյն՝ թանձրանայ յեղեամն։

Ընդեղջնուս տեղի՝ և տեղին, ուր առատանան սերմատուքն • կամ կենդանի՝ որք են խոտաք ինջուրս • կամ առ ընթեր Ջուրց, բուսանին թարց պտղոյ, հեռն վերշարք։

Ընդծանուցն՝ և հնգայ թարձուն առաջնկայ երկ։

Ընդնպաստն՝ կամ ակատան՝ և ակն՝ խարտեաշ գունով • որ դիմէ առ գոյնն եղջերական • և նմանն կարմիր հողոյ, որ հասարակօրէն գայհանակ ասէ։

Ընդուտ՝ որև գոյացականն՝ և որ առ ընթեր գոլով գոյացուցանէ, ևս չգոլոյն ապականէ • այս բանականն։

Ընդկերուածն՝ և սնաւ ընդ-

Ընել, կամ ի չ լինել. Եւայս ի
առաքինութիւն։

Ընդ, դասուցանի՝ ի դասուցանի
ինչ. որով զբոլոր բանս
պրոբասծոց, նաև զմասունս
նոցին. ջր, զանուն, լեզուաց,
եզակիսն դասեմք. եւ ըստ կա-
նոնաց արհեստին արուես-
բերեմք։

Ընդհատրութիւն՝ ի սահ
մանուցն գաղափարի. կամ
ոչ ար սահմանուցն։

Ընդհատրութիւն՝ ի՛ ա-
ռնուն եզերին փոխանակ
նը. զոր պարտ ի նշանակել
՝ինախադասութեն. այլ փի-
լիսոփայ. փոխանակ արիս-
տոտէլ, եւասաքեաց՝ այ-
գոսի։

Ընդհատրութիւն՝ ի՛ դրու-
թիւն եզերի փոխանակ լ.
մացման երկին, վէմ յայտնէ
զոյ զնոյն իմաստուն, եզիկին։

Ընդհատրուէն՝ ի՛ դրուն
եզերի ՝իսեղի ուրուք նշա-
նակելոյ ՝ինախադասութ.
ուրդուն՝ փիլիսոփայ. փոխա-
նակ արիստոտէլի, և այլն։

Ընդհատրութիւն՝ ի՛ զանա-

զա

զուն փոքր քան զազգաւոր.
որ միայն ՝ի մէջ ներգործող
զճաշակ իւր արդէն սրնու-
ցեալ, ևմիջոց արարածելով
հետևի։

Ընդկիւրքն ՝ևիկենդանին,
սովորք են գոլ գործիք զօ
րութիւն. և նոյնին ինարքն,
որովք յառնեն ընդեմ իւ-
րեանց հակառակորդացն.
են երկրային նիւթքն, և
ծնանին ՝իմորթոյ. վէմ այս
րիկ ուներն զգոյնս մորթոյ.
ոչ հալին ՝իմորթոյ, այլ
կակղանան։

Ընմիսան՝ ի պատկեր, կամ
կերպ նախատապին։

Ընդհատութիւնն ընտ
րողական՝ ի որով դասե
բանականն զկեր ինչ գոլ
առնելի՝ կամ ոչ առնելի։
Լեյայպիսիս՝ ի գիտութեէ։
Ընդհատութիւնն՝ի բա
րանոյ՝ և այլոց անգամոց.
ընդ երկայն ձառեցելոյ՝հա
մայնմամբ շարժուցն։

Ընդհատութիւնն վերա
ձայտող՝ ի որով բանա
կանն հրամայե զկեր ինչ լի

Սահմանք։

Հայոց թագաւորք յայլ եւ այլ ազգս. ի զմի մասն քերմուբ տեսաք հաշտօրայց, եւ զմի մասն յրաուքի տեսաք հաշտօրայց, եւ զմի օդ. եւ զմիմն գիշերուբ, եւ զմի ջուր. եւ զմիւսն շորուբ, եւ խորտակեցաք եղեւ երկիր. այս առաջին ինքնակայ՝ հաստատեցաւ, որ ասի ընդմէ, եւ տեսակ։ Իսկ երկրորդ՝ ընդմէնէ ընդ իւրաքանչիւր բնութիւն. այլ յայսոցմանէն՝ շարեալ բազմացուբքն. այս ասի մասն՝ ի կենդանի, բանաւոր, մահկանացու, մտաւոր, եհանդերձ։ Նոյն կազմի մասն, հայել։

Ընդմակայ՝ ի պատճառս ու բանաստեղծեան յաւուրն կրկնոց. զի յաւուրն եղ յինքնիւրեանն։

Ընդմակայ՝ ի զոյմէ ասի եղ ինն։

Ընդմակայ՝ ի յոյմէ ասի եղ ինչ. և աստղաբաշխ ի ընդմէնէ։

Գիւղ։

զանելին. եւրչ զանազանելն բացատրեշ յատկութիւն. ոյնպէս ասի մասն։

Ընդմատուցիչ՝ եբնութիւն, հիւանդութիւն զանազատ. նին. նոյն ի ինչ՝ ոյն ինչ եւ ոչ ոյն։

Ընդմատուցիչ՝ ի յոյմէ՝ ինեալ՝ ասի երբեմն ի ընդմէնէ ի յոյմէ զբաշխ ասի։ ընդմակայ՝ ասի ընդմատուցիչ ի կենդանի մտաւոր։

Ընդմատուցիչ՝ ի ինեալ, ասի ընդմակայ մտաւորին բնութեան։

Ընդմատուցիչ՝ ի ինեալ ասի ընդմակայ մտաւորին բնութեան։

Ընդմատուցիչ՝ ի ինեալ ասի ընդմակայ մտաւորին բնութեան։

նել, եւ ըստ որում ազդէ. եւ
թէ ապհնաս, եւ նմին ամա՛ր
ցուել։

Ընդ-ակայանալն՝ ի ընդեմ
հնչելոյն կայանալ, եւ ըստ
հնչելոյն ապականել, եւ կայ
առնուլ, եւ կամ կեալ։

Ընդ-ակայն՝ ըստ որում ան
ուանի անուամբ կոչման,
ասի նմանադրութիւն։

Իսկ ըստ որում անուանի
անուամբ երկի, ասի նմա
կայութիւն. որ հնչելոյն կայու
նայ՝ եւ ոչ չայլայնի։

Իսկ ըստ որում նմանադրի
հասարակ բնութիւնքն, այս
պէս ասի երբ բնութիւն. ոյր
այս մասունք՝ ի երբ մասնիկայ
հին բնութիւնն։

Բայց ըստ որում նմանադրի
պատահմանց, կոչի գոյա
ցութիւն. եւ ըստ որում բանա
կան, կոչի գիմ, կամ անձն։
Ցաճախինան, ասելոք երեք
անձինք, կամ երեք նմա
կայութիւնք, այլ ոչ ասելոք
երեք գոյացութիւնք. զի մի՛
ի միասին երեք հոմանակա
նութիւնք եղանիցեն։

ուեան՝ երկնեցոյն կ համայն։
Ընդհակայն՝ եւ սորոգիչն
են այնմանց, եւ հինին բանա
կանին զի բանականն կա
տարեալ զոգայցու
ցականն. իսկ ապայցու
կանն՝ ի շարադասու
թեանն. իսկ շարադա
նութիւնքն՝ ինախադասու
թիւն. իսկ նախադասու
թիւնն, երկնեցոյն։
Ընդհակայ տրամախոհու
թիւն՝ յերկանակս մակացու
են շարք. ինմանադասու
երանգի. ըստ գոյին վերջ
բերութիւն. ըստ վերբերու
թիւն մտածութիւն. եմտածու
թիւն՝ երկաքայնան։
Ընդհակայել ի՝ որոյ գիծն
ի ինմանակայանալ. ճի, ին
քեանէ կայանալ։
Ընդհանոյ. այսինքն, ստե
ղակալի, կայ ծնայ։
Ընդհանրհական հակա
դրութիւն՝ ի՝ ի մէջ երկուց
նախադասուէ մասնաւո
րայ հակադրութիւն. որոց
միոյն ստոյ առ, եւ միւսն
ի

Ընտրելն՝ ի հանգիստս քո
նամ զիր ինչ լուրս՝ ի՝ կոչ
մանն, ի՝ յերեսակայութ ոչ
ստանել։ Հերազան՝ ի՝ ինչ
տեսութենն երազոցին։

Երազոց պատճառն՝ ի՝ կըր
կին։ այսինքն, ներքին, որ
ի յառաջընթաց կերակրոյ։
կամ տրամադրութե մարմ
նոյ, հարուածքին։ այս ի ար
ուեստ։ զանազանն են զեմք
երազոց։ զի ի՝ որ բնական
է։ և՝ որ Աստուծոյ հրեշտակաց։ և՝ որ դիմա
կան։

Այն որ Աստուծոյն է՝ կոչի
տեսիլ, ոյլ Աբրահամու,
Յակոբայ, Յովսեփայ,
Դանիէլին։ որ՝ ի՝ կերպա
գական միտն վեր օգտի՝
զինեալոյն ցուցանէր։

Ընդ դիմականն՝ ընդգեմ
այսմ՝ վեր մոլորուե զանա
զան երևմունս ցուցանէ աղ
տեղուե։ եկամ Հանապ կոյ
վիանել զբարին։ ոյլ՝ ի՝ չքա
ջարանս սուն վեր կինքն այն
զառաստ ընդհերցեալ լինի։
գրե և զայնոյ ըստն Ընդ
ադրիտս։

ի՝ սպիտակ։ ոյն մարդ՝ ի՝ չ
սպիտակ։

Ընդհանրհակքն և նման
նապէս։ քայլ երկու մար
նաշրջէն։

Ընդհատողհուսն՝ կոչի առա
քինութեն այն, որ նեղութ
կի յինքեան, զվճիռ՝ եզիս
կական վերլուծուն զինչն
հետազայից, նրբագուն իճ
հետազօտմամբ։

Ընդհատուցական սորոգու
թիւն՝ ի՝ որ զեռնի ննջա
կային յայտնէ։

Ընդհատուցանել՝ այսինքն,
երևեցուցանել։

Ընդ՝ան՝ ի՝ ցուպն։ կամ
գաշազանն նեղիմանոթ։
և այն՝ որ ունի զերիս ժա
նիս։

Ընդագանութի՝ ի՝ խոստո
վանութի գտողական վար
վեղակի վայելուչ գտլոյ։

Ընդազ՝ երգեցիկ ի՝ պատճառ
առաքեալ գիպուածոց։ ի՝,
նեղաձեռնել առ՝ ի՝ գործել։
և՝ երկնակ ի՝ նշանակ գիպուա
ծոց՝ յորժամ նոյն՝ ի՝ պատ
ճառ երկաքանչիւրոց։

զի բանական միաբն՝ եզիւ
ականն՝ խաւխանեալ է՝ ի
դործոյ յարժամ նմին ոչ
Խակ անկականն միայն դոր
ծէ՝ ինքնակրեալն՝ կայանիլն.
և նա նկատէ զինքեան՝ ի
ղեկայուէցն՝ և՝ ի մտացն.
լսեա անկարելի խորհ ան-
կարդ և տարակուսանաց, ևս
զանձնարն տեսանել. այլ ի
վեր օդոյ լծորիլ. և՝ ի ծո-
վու գնալն. և աղբատաց
թափառելոյ, և այլն։ որ
խորհրդական միտքն՝ ի՞նչ
այսպէս. այլ կարդաւոր և
առանց տարակուսանաց,
զոր տեսիլ կոչեն։

Երանի՜ շատերքեն՝ կ գիտա-
լեն, որ ուսուցանէ զկերպն
եղանակելոյ։

Երանի՜ հաստուցանէ՝ ի
առաքինուէ տեսական, որ
հաստուցանէ զինորհ բարե-
րարին՝ երիւք կատարմամբ.
նախ՝ զի ծանիցէ զաւէլն
բարերարութեն. երկրորդ՝
զի գովեսցէ՝ և գոհասցի ընդ
նմին. երրորդ՝ զի միտքն
հնուացէ յիւրում տեղւոջ,

Խակ բանական հրաշն՝ ըստ
սրբոյն Աթուասդոյ՝ հոգիքս
կազմուէ, զաւժանել ի՞նչոյս
Խակ՝ զի միացեալ գործոցն
և խորհրդոց՝ կերպարանին
ի յիշատակարանս հոգւոյն
զոր ինչ գործեաց՝ ի յան-
յեղութիւն, կամ խորհեցաւ

զմ հանդերձելոյն։

Երկրորդ՝ զոր ակնարկանն
ունի զկարօտութեն զայն ու-
սանիլ. այլ գաղտնեաւքն զկե-
րակուր, եծատաշն զՔրս։
Երրորդ՝ ըստ հիւթին յա-
շխարհաձոյ՝ հապահասութէ
մաղձին՝ ինեղերութեամբ կամ
յարատաբութեամբ, զկերպ եւ
ցուրտ՝ հայլն. զնորին նը
մանեն և զկերպարանն առ-

նու առ ինքն։

Չորրորդ՝ ըստ բարուցն ու
սանիլ ոչ. զի այլ ի նրատ
արեն մարդոյն, հայլ երկիր
տին. այլ գիշատիչքին, և
այլ պարկեշտին։

Երկ զի՝ բանական միտքն
իւր տեսանել զերազն՝ այլ ան
բան մասն, որ ի անկականն
կոչիլ, նա յաճել յերազն

Ի ժամանակին, ըստ
կարողութեան հարուստ:

Ընդակին՝ ի ընդունարան ա-
րեան ի կենդանեան: և ե-
րակք յօդի, են ծուծաւոքն
ներքոյ չև. առ որովք ի
վեր բղխի՝ ալիքն, և այլ
հեռի՝ ոսկոյ, կամ արծա-
թոյ, եայլ հրահալելոյ:
Ընդակ՝ ի փորձարան արիւն:
Ընդակք՝ զերկուս ծայրս ո-
ղնեղաց, միոյ ծայրիւն՝ առ-
նուն զհասանիկսդ ոչխարն,
և զձայն, և զհոտ, եգիպտա-
և միոյ ծայրիւն՝ ամն հա-
սարակ զգայութիւն ի խոր-
ղատարանն. յորմէ առեալ
միտքն, եննկարծ յինքեանն՝
զնմանութիւն նորին:
Ընդանութիւն, ըստ նմանաս-
նութեան՝ ի երեսից: այ, հոգ
ատական, զարծնական, եառ-
սական: և առ՝ նմանութեան
թիւն երանութիւն՝ երեսք այ-
տոցիկս պահանջին. այ, տե-
սուն Աստ, և ոչ միայն այս,
այլ զինչ և նոյն նմանութիւն՝
կամ հաղորդութեան երանութ-
ընդակատուն՝ ի միմեանս,

և ըղձալի, ընդառնութեան, և
զմայլութեան:
Ընդանութիւն՝ ի կրկին.
Ճանապարհի, և զաճառի:
Ընդանութիւն Ճանապարհի՝
ի կեալ ըստ գործոց կամացն
առաքինութեան:
Ընդանութիւն զաճառին՝ ի
սեռանել զնդ դեմ յան-
դիմանս. որոց միտքն՝ ի
անձառելի սէր մահկանա-
ցուաց:
Ընդանութիւն՝ ի պարզ և յըս-
տակ ճանաչութիւն սեռիցդոլին
Ընդանութիւն՝ ի պարտաւորել
սէր բարեաց:
Ընդանութիւն՝ ի պարտաւորիլ
սէր բարեաց իմացելոց որոց
հետի՝ ի՝ ի բարի ցանկութ-
եակելոց, և ոչ ինչ:
Ընդանութիւն՝ ի սառցութիւն
սէր բարեաց. բարւոյն հա-
մանգամայն, և կատարել.
և ոչ ինչ ի ապառնի՝ յոր
յուսացեալ լինիմ:
Ընդանութիւն՝ ի վախճանն
քնութ միայն բանականին.
եի մարդոյ յատուկ բարի:
Ընդանութ՝ ի բարի կատա-
րեալ

Գիրք

բնաւ բնութ իմանալոյ, ըմբռնել՝ ինձեան իմացման։
Ընդանուէն՝ ի գերագոյն ամ բան՝ եւ վերջին կատարելութեան մարդոյ։
Ընդանուէն՝ ի հրաժարութիւն եւրախութեան՝ վէմ աշխարհս տուեալեան։
Ընդանուէն՝ ի միաբանութեան ընդ Աստ. խակ՝ իբաց հրաժարութիւն՝ ծառայութեան։
Ընդանուէ՝ ի ուրախութեան՝ վէմ աշխարհութեան, եկայեցնայ՝ ի վէմ միաբանութեան ընդ Աստ։
Ընդանուէ՝ ի ծայրագոյն՝ եւ անդաւաճելի ուրախութեան. յոյժ ոչ օտարանայ՝ թէ՞ ոչառականն է. եւ այլ ոչ զմայլի՝ երանելի է։
Ընդանուէ՝ ի սէր ծայրագոյն քաղցն քաղցրոյն, զոր արդեն զոհացաւեալ առանայ։
Ընդանուէն՝ ի ծայրագոյն քաղցրոյն վայելուչ։
Ընդանուէն՝ ի շնորհք՝ ոչ իւրաքանչիւր ուսուցանելոյ ծայրագոյն աշխարհս իմաստնոյ, հանդերձացուցանող

II-հմանոց։

խղճին մտոյ, եւ արդէ առ՝ ի մխաւան։
Ընդանուէ՝ ի առաքինի յաոաջ եղելոյն կամաց։
Ընդանուէ քոյոր հոգի՝ ի առաքինէն Աստ ըստ հոգի նոյնին, ոյք եւ էնն։
Ընդանուէ հոգին եա՝ կայանայ՝ ի վէմ գործոյ իմացողականին։ խակ հեշտասիրն ոչ ըմբռնի իմաստ։
Ընդանքն՝ ի մտան այն որ ըմբռնակաց։ որ ի ինձնագոյ յօդ ոչածոյ՝ միջնէ առ մտաւորին, որ կազդուրի զմտաւորին, եւ մտաւորականոյ սերմանն, ստոյգ են գոլ պահպանք։
Ընդ՝ ի գոլն իմաստասիրական՝ որոյ տարբերութիւնքն են ներկայ, ապառնի, եւանցեալ։
Ընդ՝ ի ոյոյ ժամանակաւորն երեւի գոլ առ ժամն նախաշն։ որգան՝ այժմ։
Ընդն՝ ի որ յատկագրութիւնք ամանակին ծանուցեալ լինի։ եւ ամանակն՝ ոչ ի երեք։ այլ անչեալ ժամանակին։ զի անչեալ ժամանակն ոչ ունի ինչ ի ներկայ։ եւ ոչ ի ապառնի։

նակն՝ ոչ ի երե, այլ ներ-
գործութիւն նորին, եձեա-
կերպութե։ զոտ որում ասի
լեալ ինչ յերեմ։ ըստ այսմ
եաւթե։

Ընդունելոյն՝ ի անուն բաղ
կացեալ՝ իմանալոյին՝ եր-
բեմն։ եւ նշանակէ զկիսա-
ռուսն ժամանակի, նոսկեմբ
մակբայիւ։

Ընդեւ՝ ի մակբայ ժամա-
նակական։ Ցիս խոսն ինն
ակնկարկութե ժամանակի։

Մերթ՝ առնանի փոխանակ՝
յայլում ժամանակի, կամ՝
յորում եւիցէ ժամանակի.
նշանակէ եւս ուրեք ուրեք։

Ընդեւն։

Ընդունի՝ ի սորասուեն՝
կամ բացատուեն՝ վկայու-
մբ երոց հաստատեալ։

Ընդունի՝ ի անեամեն այ,
սորասուեն, կամ բացատու-
մբ՝ երի ուրուք։

Ընդունի՝ ի կրկին. այս-
ինքն, հաստատական՝ որ
լինի յաղագս ներկայի, կամ
անցելոյն, եւ ոչ յաղագս հան-

Ս

Ընդունի՝ ի բան հաշ-
տատմամբ ինքեանէ
զշնամարտուեն, ի որ ուրա-
ցական. ոյլ Ն վկայ զի
ոչ սուտ։ եւ՝ որ խոստա-
նին զայն շնամարիս Ն՝ն,
մի այսպէս ե, եւ բաժանի
յերկուս դէմս-կամ զի ոչ
վն իւր երդնուցու, զի հա-
ստատմամբ առ ոչ-կամ
զի զոչ երդնեցեալ մի՝
սոել։

Ընդունի՝ ի առնուլ զՆ
ի հաշտ առացելոյ ինչ-
կամ գործելոյ ըստ երից ա-
մանակաց։

Ընդունի՝ ի առնուլ զՆ
ի հաշտացելոյ երաց ինչ. կ
գործեցելոյ, ըստ երից ա-
մանակաց։

Ընդունի՝ կամ երդնուլն՝
ի՝ զՆ ի վկայուլ կոչել,
վն պակասութե խոսից, եւ
մարդկայինն գիտուե. նմին
երի՝ ոչ ի հաշտարարացն։
Ընդունի՝ պարտի ունել
զերիս ընկերակից. այս-
ինքն, զշնամարտուե, զոս-
տատան, եւ զարդարուեն։

Ընդունայն ևս՝ ևերկրորդումն հրեշտակին՝ ելից տաս՝ ի ծով երեք ժամ բերեալ լինին. առ ի ցուցանել զանվերկայ հրաժարումն Աստուծոյն ի մարդկանէ. այլ ոչ սակս պակասի իմաստից. այլ սակս ամպարշտից մարդկան՝ առեալ լինին պատուհաս ահագին. ոչ զտան ինչ գտանց, այլ զտան որում ինչ յայտնի երևի շնորհս Աստուծոյն. զոր օրէն նախ՝ երկնուստ ի յաւետառանում. այսինքն, յԱստուածայնոյ շնորհէ զերծեալ ի յաւետառանում. և ի տրտմէ երկնուստ, ոչ ի զայս շնորհէն՝ հաստատեալ ոք՝ կամ խոստացեալ՝ առ ի յառնել ըստ կամս այլոյ ուրուք. առեալ ևնելի և անստուեր՝ հարկաւոր ոմանց. այսինքն, ըստ հրամայեալոյն նմա հաստատեալ ևս, և առնելի, կամ շնորհեալ ևս, և առնելի, կամ շնորհեալ ևս՝ ևերկրորդումն հրեշտակին՝ ելից տաս՝ ի ծով երեք ժամ բերեալ լինին. առ ի ցուցանել զանվերկայ հրաժարումն Աստուծոյն ի մարդկանէ. այլ ոչ սակս պակասի իմաստից. այլ սակս ամպարշտից մարդկան՝ առեալ լինին պատուհաս ահագին. ոչ զտան ինչ գտանց, այլ զտան որում ինչ յայտնի երևի շնորհս Աստուծոյն. զոր օրէն նախ՝ երկնուստ ի յաւետառանում. այսինքն, յԱստուածայնոյ շնորհէ զերծեալ ի յաւետառանում. և ի տրտմէ երկնուստ, ոչ ի զայս շնորհէն՝ հաստատեալ ոք՝ կամ խոստացեալ՝ առ ի յառնել ըստ կամս այլոյ ուրուք. առեալ ևնելի և անստուեր՝ հարկաւոր ոմանց. այսինքն, ըստ հրամայեալոյն նմա հաստատեալ ևս, և առնելի, կամ շնորհեալ ևս՝

առանձն՝ ի նման առումն այսմիկ. երբ ասէ՝ այժմ ես տեսանեմ այսինքն, ի յանցել աւուրս, յառաջ եղեալն ի մեծաւթենէ: Երեկոյ՝ ի արեգական մուտս կատարմանէն:

Երեկոյեան՝ կամ գիշերատեսիլ՝ ասէ՝ ասացն. կամ մոլորեալն, որոց սրտաւեակ աչս. յորժամ իմանալ առեղծուածեանն նախ երեալ տեսիլ ոչ. քանզի յաջորդակաց առնուն ի սերոյ վերջնոյ մասին աւուրն, որ ի երեկոյ:

Երեան ի մարդն՝ ի այն ինան, յորում են այժմ լոկ գայումիքեանքն. ետուրք մարդն ձանաչի, եւ յայլոց սուրբերին:

Ընդ ևս դէմ. քանզի ինձմէ սրտայցուին իւրեանք հոգւոյն. կամ ախտքն, այլ դեռ բաղկացեալ. կամ ոչ բան, կամ տրտում:

Երեկոյ առնուն ի սերոյ ձանաչեան, եւ ի սերոյ տեսեալ, եւնեկոյեան. եւ երեկոյ

Սոհմանութ։

Ինչ ըստ այլոց աստղաբաշխից երևանին՝ և՛ արեգակնային գոյն. յորժ ցուրտ, ևմիջակ կօրինն շոր. ապառուժ վիրակ՝ ևզաշխատասեան. զսուլ՝ ևերկմանգ. զանձկութ՝ զաճերտաժամութեան. ևզաղոյնասարսռ

Թշնամասպանութ։

Է՛ պետ այծեղջերն՝ ուր նա կապկո եշխե, Թագաւորն ընկշուլ։

Տիրե հողայնոց, վայծելաց, ոսկերաց, ծերուկ, անկելոց, առանձնացելոց, զօշաբաղ, վաշխակեր, կամ խաղաթ, գծուծ՝ ևմասոյնիվ անձնոց աշնան երևանակին՝ Թանձր երաց մեծաշայնոց՝ ևղյուռայնոց։

Է՛ բարեկամ լուսնածագին, արեգակն, և լուսնոյն. Թշնամի հրատին, ևլուսաբերին։

Ինձ միայն եշխե, պատճառե զդժնոյ ցրտուկ. Թանձրութ ամպոց. ուստի մառախուղ, ձիւն, հողմահոսութիւն, աղեկոծութիւն ծովու, ջնաս մրգոց, ծը

Գութ

հակառակաձապկ՝ երևան՝ առնանկ ևս գիմաց։

Ընթաց՝ և՛ զգայուն, զանողական երևելոյն։

Ընթացք տրամ ապծանին յուզոյն՝ և՛ 20 գլուխ։

Ընթանին՝ և՛ աստղ մոլորականն՝ (որոց զօհայ կոչին) և՛ լիութիւ կարի ինձ հետա գոյն. ցուրտ՝ և չոր. նման զայս ներգործականապես՝ ևոչ տեսակատար. որպես և այլ մոլորակունքն։ Ի շարս գուգիլ ստուգ բնդ արեգակն, Թուլանայ ջերմութեն արեգական։ Ինչ Ի շարս գիլ ստուգ է լուսնիմագին, այծեղջերոյ ինքն. Թեպ բնականքն՝ և գերնագոյն։ Ի տաք, չոգ՝ ծնանին մեռելք, կամ սկսող. առաջին գիլ ջնաս յետս գառնայ լուսին. զան յառաջ ընթանայ լուսին. յամ և ի յետագանչ երբ կեն գատակերպ՝ ամիսս երեսուն. յորմէ հետեւի մի կատարել զընթացս իւր

ներ ամայ երեսանից։

նուաճ զեռնոց, սոլնոց, որ
գանոյ՝ եպորտանոց, զոմն յօ
ընու զընթաց իւր:

Ընդեակայական զօրութիւն՝
կ՝ զօրութիւն ըմբռնողա-
կան, յորում պահին նմա-
նութիւնք զգալի երևոյթ-
թէց. եւ՝ զանձարան տե-
սակաց, զի ի նմա պահին
տեսակքն՝ ընկալեալք ի
մանաւանդ զգայութեանն. եւ՝
սա կարգեալ յիշելին մանն
ուղեղին ոչ հաստատակ ըզ
գայութիւնն դնի:

Ընդեակայութիւնն՝ կ՝ պատ
կեր իրի ուրուք՝ բազմեալ
ի հոգւոջ, որ և պատկերա
կերպութիւն ասի. եթերեւոյն
առնանի ի տեղի ինքեան
պատկերակերպականն զօ-
րութիւն:

Ընդեակայութիւն՝ կ՝ բացա
կայելոյն մանանական յիշողու
թիւն:

Ընդեակայութիւնն՝ կ՝ երեւե
ցեալոյն կացուցիչ:

Ընդեակայութիւնն՝ կ՝ գոր-
ծակից յատակագործելոյն իւ-
րում. կերպաւորելով զոմն

տակ ոմանս, այլ ի՛չ զըգա-
ութիւն:

Ընդեակայութիւն՝ կ՝ բարձրա
գոյն զօրութիւն քան զըգա-
լիսն արուսաքին. սակայն՝ ի
նմա կ՝ ակնարկեն հաճաս-
տութիւն. քանզի կ՝ սկիզբն
ճանաչման մարդկայնոյն.
և միշտ հարկ է, զի սկըզ
բունք ճանաչման՝ հաճաս
տապինք լինին:

Ընդեակայութիւնն՝ կ՝ շար
ժումն եղեալ ի զգայութենէ
երկրորդ ներգործութեամբ:

Ընդեակայութիւն՝ ևգպայ-
ութիւնք՝ ոչ երբեք ճանա
չին զբնութիւն իրին. բայց
միայն՝ զպատահմունս:

Ո՛չ կարեմք երեւակայել
ցանել զայնս, զորս ոչ ե-
հիք կերպիւ զգաւոք ըստ
բաղկին կամ ըստ մասին. այլ
եկոյսն՝ ի՛ծնե, ոչ կարէ ե
րեւակայացուցանել զգոյն.
զինդ երեւակայե՞ ոչ ինչ
անկանի եղե ոչ մարմին:
Ընդեք անձինք՝ են մի Ը.
եւ Ը՝ երեք անձինք, և
կ՝ երրորդութիւն:

Ջերմ

Ա-հմտութ։

Իրանաց, և ամենայն

Ընկերամտութիւն, կոչի և այն զեղծ-ցանկական մասն հոգւոյն։ Այլոց՝ սրտմտութիւն, մերթ ևս բանականին հակառակութիւն և Կռուց՝ բոյն։ Զի այս տեսիկ հոգեկան մասունք են։

Ընկերակցութիւն՝ որպէս շրջմակութիւն, և առարկութիւն, որ ընդդատելոյ զշարսուածութիւն տրհնական նախատեսութիւն ։ յառաջանայ և բացատրէ միոյ մասին, առաջաբանութիւն միւսոյն։

Այլ՝ կամ Ընդ խառն զմեզ։ կամ մեզ խառնեալ զմեզ։ իսկ Ընդ՝ ոչ խառն զմեզ։ առանձին մեզ խառնեալ զմեզ։

Ընկայնմանութիւն՝ և առաքինութիւն ։ որոյ միտք՝ Ընկալ և յեղկատարեալ, զի և ընդ ամենայնի ընկալանի։

Ընկայնութիւն՝ և ընդունելութիւն ։ առաջակացեալ ևս ինձ։

Ընկայնմանութիւն ՝ առաքինութիւն, կամ՝ խոտորմութիւն, կամ՝ ինքնամոռացութիւն, և մեծահոգութիւն։

Ընկայնութիւն՝ ի չարի

Գ-նդ։

Ընդ առնէ զարտութիւն՝ առեալ զի կուռքն ի մոլորեալ։ և ի միոյ կուռքէ ։ եղծանել մի կուռքն, երից անձանց։ այլ ոչ առեալ զարտութիւն կուռքէ ։ և յերից անձանց։ այլ ոչ եմեալ ընդ և յերից անձանց։ և ոչ եմեալ ընդ ան

Ընդ՝ են միոյ Ընդ։

Ընդն՝ յաւելու ։ իսկ կուռքէ ընդ ։ զի կուռքն ՝ կարէ իմանալ զերից անձին։ այլ ոչ անձն, առանց կուռքէ ։ զի անձն՝ ենկուռքին՝ յընդայնան՝ են նոյն երօք, եառարկելին բանիւք։

Ընդհակադրութիւնն՝ ի կցորդութիւն գնալոյ և գալոյ առ միմեանս։ Ընդհատութիւն՝ խափանին։ Ընտանեկցութիւն՝ որ ծնողն ի՝ խոտորեալ, ի՝ ոգեղէն։ Ընդհատեալք են՝ որք ի՝ միմեանց ոչ ունին ։ և են առանձնական հոգոյն ։ և մերթ առնուն

որ սաղմոսի զգծին. եւ յայտ
մատի սա՝ թէ միջոցի մա-
ծուխէ, եթէ ժամանակի-
ս՝ երկայնութիւն երկրի՝
երկայնութիւն ժամանակի։
Երկայինն՝ է անմահքուր՝ եւ
սակաւ ճեղի մեռոյ. հողային
եւ յայրեցեալ ծծմբոյ, ընդ-
սակաւ խոնաւութիւ շաղէլ-
այլ ընդ հողային շնչոյ՝ ի՛շ
բարեաւք մակարդեցեալ։
Երկան՝ ոչնչ զանոնն՝ ի՛
Քաղցեալ. եւայնու ծանրու-
թեամբն երկանաքարի ցո-
րեան՝ քան, եւայլ ինտեղինքն՝
՛ինմա աղացեալք լինին. և
մերկ առնանի երկանն՝ ի՛
տեղ ծնօտի. կամ Քաղա-
ցակերելի, ուստի ասին
Քաղցակերելք։
Երկանուն՝ են անուանք
երկու ՛ինչ միոյ իսկի գա-
տեալ. ոյ Ցակոբ, Ի՛ել, և
Պետրոս, Կեփաս, և Ցու-
դայ, Հ մնաւն։
Երկարայութիւն՝ է բառ եր
կու շարադրութիւք. կամ՝ ի՛
բազմայ յայտնողական ա՛ի-
րապէս, եւան հղաբար։

Երկին՝ եռակի առեալ լի-
նի. էականաւն, հաղորդա
բար, և փոխադրաբար. և
այս եռակի. յ՛, երկրորդու
թիւն ոչ, հոգևոր բարւոք,
եառնութիւն երեքկին. որ
է մարմնական, երևակայա
կան, եւիմացական։
Երկին՝ ասի եռակի. ՛ի բա
նում. ՛ի յատկու՛. և ՛ինմա
նում. եայս է երեքկին.
յ՛, ան շարժ, շարժելի, մի-
ատեսակ։
Բնականն է տասն։ Ո՛ւռա-
նինն՝ է հրեղէն երկինն։
Երկրորդն՝ ջրեղէն։
Ց՛ երրորդն՝ հաստատու-
թիւնն՝ կամ աստղակիցն, և
է մոլորակք. կամ՝ է կա-
մարք, եզօտիքն։
և Ցատկականն՝ է նախ տար
րական հրոյն վերին մասն՝
որ կոչի հրեղէն, հոմանուն
առաջին երկնից։ այլ կոչի
սա հրեղէն, զի է ՛ինհրոյ.
խակ նա՝ զի է ոչ ջհուր։
Երկրորդ՝ ներքին մասն
հրոյն՝ որ կոչի օդոմպային
երկին, ՛ի գոլոյ մերձ յո-
լոմ։

լսմնկիսս լիսաան։

Ընդսդ՝ վիրկին մասն օ-
դոյն, ևկոշկի ևմիսեսայինն եր
կինս· զի մերձ ՚իսասրսեղինն
հոսքն է, ևվասս ՚ինմանե, զոր
զեռ թոևշ սասեղայ կոշիմբ
Ընդսդ՝ ներքին մասն օ
դոյն՝ ևկոշկի օդևղինն երկինն։
Հինգերորդ՝ երկինք կոշկի
ևղբսսխսան· զի բարձր է, և
լուսաէոր, և անմահսութիե
վայր։

Լսկ ևմանականն ևս հինգ
կերպիե ասի։

Սակ՝ կոշկի սբ երորդսե-
թիևնն։

Ընդերորդ՝ զգասլի երևսուն
Ա՜ ևհրեշտակաց, ևմաս-
պարկից սբց։

Ընդորդ՝ երևսկայական
սեսիլն դարձեալ նց։

Ընդորդ՝ կատարեալ սու-
սումն իմացականին· որ
զևմ յանդիման սեսանիլն
զի՜ն· ոսլ Մովսէս, Դա-
հիթ, ևՊօղոս։

Հինգերորդ՝ հոգևոր բա-
րութիևնն՝ ևվարժք սբցն,
կոշին երկինք։

Ա՝ ահևնոց։

Ընդինն՝ ի հաստատական
մասքսսր մարմին, քնսու՜ա
մեևնևին ապրել·կսմիք՝ ևս
նդրսադոյն· քանակսմիք՝
յոյժ մեծագոյն· որակսմիք՝
յոյժ լուսաէոր· թաւխան-
ցսմիք՝ պայծառագոյն· նկե-
թսմ՝ ամենամաքսսր· ձև-
ով լուսնկ· սեղևաշ բարձ
բսադոյն· ևքայնսմիք պարա-
բսական ամ սառնշուանծոց
որ յինքն։

Ընդինքն՝ ի հինգերորդ
եսմիք· ևպատճառ արարո
ղական իրաց սաորոյնոց։
Ընդինն՝ ի մարմին բարձր·
լուսաէորիք ներգործսմիք,
որ ի հրեղինն։

Ընդինն՝ ի լուսաէոր մար
մին զօրսմիք թաւխանոյանց,
որ ի Քրեղինն· կամ պլօրիկ
քսա ոմանց։

Ընդինն՝ ի վիրին մասն չիւ։
Ընդինքն՝ ի վերնագոյն
մասն գնսին, կամ չին·
արեգակամբ, լուսնիբ, և
աստղօք զարդարեալ· յո-
րում ին իմանալի բնու-
թիևնքն, որս հաստատսե-

կն՝ ոչ են անմահ։ զի որ ոչ
է ընդունակ կենաց, ոչ ան
մահ ասի, եւ ոչ մահկանա-
ցու։ Բայց են մեռանելիանա-
հոր բան տեսակի։

Երկիր՝ ի զարհուրումն՝ և
երկիւղ հոգւոյ։

Երկ՝իր՝ ի նեղութին մասն
ինչ, ևի երկու իր։ հող, և
ջուր։

Երկիր՝ի մարմին, յաճախ՝
եծանր։

Երկիւղն՝որոշի իմիեց։ պա-
կուսն, խորշումն, յամօթ,
հեռացումն, զարհուրումն, և
խոպանացա։

Երկիւղի տեսակք՝են վեց։
յ, հեղգութի, ամօթ, պատ
կառանք, հեռացումն, ապ
շութի, և նեղասրտութի։

Երկիւղն՝ ի ընդ սոսկումն
ինձ։ յորմէ ընդոստուցեալ
ընթանայ ջերմութեն, և՝ի
սիրտն ժողովի, ապաքինել
լոյն հիւանդականն կոյս։

Երկիւղ՝ի անգամն արտա
կոչութի, կամ ակնկալու
թիւն հանդերձելոյ չարի։

Երկիւղն բնական՝ի որով
հե

թիւն ասի. և կարի ասիլ
երկինք յայնմանէ մասն
նրբագոյն յօդոյ, առ որ ոչ
հասանին ամպք, եւոչ թըռ
չունք։ եամերիկ երկինք առ
նանի՝ կտուղի օդոյ-ոյր ա
ր թռչունք երկնից՝ եմինչ
ասի երկինք, երկիր, ըն շա
նակի ընդ, ընդին դիմա
ռոյ մասամբն։

Երկին՝ ի մարմին բարձր
լուսաւորեալ ներգործութե
եզօրութե՝ անասնական ըստ
բնութեն։

Երկին՝ ի կայական մար
մին աշխարհի։

Երկին՝ ոչ ի իբնութե չո
րից տարերց, եւոչ ունի ըզ
զօրութիւն առ՝ի յատակա
նութիւն։զի տեսակ նոր՝ ի
բոյց վանէ զայլ պակասու
թիւն՝ինամանէ։

Երկին՝ ոչ սկսաւ լինելու
թե, զի ոչ ունի ներհակու
թե։այլ սկսաւ արարչութե։

Երկին՝ ի մարմին՝ շուրջ
պարուրական զգեստիս,
ոչ յանմարմինացն։

Երկին երկիր՝ըստ տես

Երկուսանկ՝ ի, իմէ երկուսից
կարէ զդէմ ուներ։

Երկիւղ՝ ի ապագայ շարժ, որում ոչ
կարող մարդ յայնժամ ի մտից
ցուս մերոց, եւ մերոյն ներսին։
Երկիւղ՝ ի որոմնալի բնաւ,
եւ խոտանելոյ առնկատանաց։
Երկիւղ՝ ի որոմնալի բնաւ,
ոչ կամանալ պատճառ, այլ՝ կարող
մանկ յատկեղելոյն սերոյ
մեցելոյն, եւ ինչ եղեւ առ ի
Ձեռն։
Երկիւղ՝ եւորոմնալի՝ համայ
ձայնին ներս շարժ, եւ առա
բերին. զի երկիւղ՝ ի յա
ղագս ապագայի, եւ ժողո
վին երեւ. իսկ որոմնալի՝
յաղագս ներկայի՝ եւ անա
ցելոյ։
Երկիւղ՝ նախնիապատր հա
մաձայնի յուսոյ. իսկ երկ
ղութիւն՝ ի ներկայի։ Եւ երկիւղն վերապահելի առ
յոժարութեն զգայական։
Երկիւղ ըստ բնութեան՝ ոչ է
մեղք. այլ ըստ ոմանց է առ
կախտ, յայնժամ է մահա
ցու մեղք, եւ մերոյն ներսին։
Երկիւղն յաւելութեամբ՝ ի
ապագայ շարժ, որում ոչ
կարէ զդէմ ուներ։

Երկիւղ՝ ի քաջ երկիւղ
շարժն կատարելոյ։
Երկիւղ՝ ի քաջ երկիւղ
բարեպաշտութեան ոչ երկիւղ
բնականապէս՝ ի վնասուցիչ
ըստ քնութեանէ երկոցն։
Երկիւղ սրտիական՝ ի ա
ռաքինի ապագայ՝ եմիք ոչ
արիւնաւոր շնորհաց հոգւոյն
սրբոյ։ այլ ոչ երկիւղ ա
խարհական, կամ մարդկայ
ին, եւ ծառայական։ Թէպէտ
եւ է՝ ի հոգւոյն սրբոյ։
Երկիւղ՝ ի հոգեւորապէս
վախուստ՝ ի չարէն, զի մի՛
կորուսանիցէ զայն՝ զոր
սիրէ։
Երկիւղն՝ ի վախուստ ի
բարձրագոյն ինչ յերկրէ, ո
րում՝ կարծէ ոչ յաղթել։
Երկիւղն՝ ի բաղձանաց ըստ
զգայականն, ևնշանակէ զգըս
պուծն սրտին՝ ի յերկրաց ինչ
սակարաց։
Երկիւղն՝ ի սէր, վախճոյղ
՝ի հակառակողէ երեսաց։
Երկիւղն՝ ի ակնկալութենէ
ապառնի չարին, յորմէ
խոյսիլ ոչ կարէ։
Երկիւղն՝ ի կարծի ինչ ըմ
շարկն կատարելոյ։
Երկիւղ՝ ի քաջ երկիւղ

ոտից հաստատեալն։

Ընկուզենի՝ ուն մուկ ծնելն դեամբ արարեալքն՝ եկա-
ուալիկեալքն. ոյք Ընաբ՝ և Ցանկօք՝ ի ևս նշան երկ
նայնոց կենդանակերպ եղե-
կաձուլին։

Ընկշտուկին՝ ի ՝ենձանձ
ըումբ ներհակաց կասկա-
ծելի անկումն բեկեալ սըր
տին։

Ընջանկուխն՝ ի նմանու-
Ն՚Յ ըստ կարողութ մարդ
կան՝ կամ կենդանակերպու
թիւն։

Ընկրաշափուխիւնն՝ ի ար
հեստ՝ որ ըստ երկայնութ,
եւ լայնութ, եւ խորութ. ըստ
ձեոյ երկին՝ և մեծութ զը
րկին, շահաբերական ինչ
սահմանաւ, և քանունիւ զգ
պիտութիւն երկրագործ։

Ընկրպատանեղն՝ ի մասու
ցանել զպատկառանս մար
մնական. ոյք, կրպանալով
՚ինծունկս եկանելով, զըն-
ծայս և զպատարագս մա-
տուցանելոյ։

Ընկրպատութիւն Ն՚Յ՝ ի

զոյծ Ընծայաշուրթ, եւ ի
կրկին. ոյք, ներքին աղօթա
սէր միաբ, եարտաբին խո
նարհութիւն մարմնոյ։ Ն՚ա-
քինն՝ ի գլխատորագոյն,
առ որս յատկագս որոյ՝ երկ
րորդն կինն։

Ընկրպատութիւն Ն՚Յ՝ կինն
յատկագս բանի սկզբան ա-
բարշուբ, եկատաւարութ
նախանձանաձութ։

Ընկրպատուբ ծուռն կրկի
նեալ. զիարն սկարութիւն
նշանակելով՝ ի կողմանէ
Ն՚Յ, իսկ՝ իւրք երեսոց ան
կանիմբ. երբու թե՝ խոսո
վանելով զիարբ՝ ոչ ինչ գոլ
առ՝ իմինչ։

Ընկրպատին գրիսոնեբք
յատեալ, յատկագս կուսոյ
մասոյ. եզի՝ անդ՝ ի պատուա
կանապոյն մասն, եւ երկեակի
զոյծք։

Ընկրտուղ նիւթ՝ ի ննջա-
կաց պատահական տեսա-
կաց. ոյք ուն՝ ի ննջա-
կաց սպիտակուբ, քերմու-
թբ, եւայլն։ եւ ինն սա յա-
ռաջնոյ նիւթոյն։

Նրկ

անեզրատեսար, զնոյն ընդանա
կի անուն Աստուածէ՝ ասէ
Եղիազարեան։

Բնական բանիւք՝ ոչ կա-
րելոյ զայլ ինչ անուանել
բայց միայն անձանց։

Աստուածէ ասէ՝ ի "կիսա-
մէ. և կիսամէ" կերպս անձ
նամարմնոյ։

Աստուածէ՝ ոչ զոլ կա-
պեան՝ ի անկարելի։

Ի փառան՝ ցր, տառանգա-
կից ասէ զանձամբ, ընդ-
որ անցանէ կիրակուրեն,
կամ ծառայելոյն և կեղանե-
լոյն։ Ի՞նչ կամ այն, յոր է-
ին վերստին, Քերմուխ
քանուխինակաւոր։

Ի փուռան՝ ի ուսանող, եղիմ
վիճակ-որոշ տեսու՛ կամ
սկզբունքն Թարգմանի-այն
որ ուսանող է, ասի վարդա,
ոյք քահանայից։ Եղիշեան՝
Ծիրանեզոյն Հանդերձն
և որ զսեղան հագին՝ եւ զ
խնկոցն ծածկէին։

Եղկեղ մտաց նեղոյծու
թիւնն՝ ոչ այլ ինչ է քան
թէ դատումն մտաց. որով
երկու եղիցէ, պատճառ մեր
առմամբ ըմբռնեալք՝ բա-
զադրին, կամ ապրին. ըս-
տացաւթիւ, կամ բաղա-
ստութիւ։

Եղկերտող որակութիւնն՝ յա-
ռաջանան եօթնականին յառա
ջին որակութեան. եւնն շոշա
փելիք՝ ևեթ ձակատ զգայ
արուեստին։

Եղերամուխ անուն՝ բաս
առութեանութէ ասէ թէ,
նշանակէ զմի կողմն յերկոց
անձանց. բառ որում ասի
Եղերամուխ. իբր թէ՝ կե-
րեսն միոյն. եղբօր յառաջ
ասէ թէ՝ առաջեւթեամբ
նշանակէ զմիւս անձանց՝
միոյ կողմէ։

Եղերամուխ ի անուն յի-
այինան՝ նշանակէ զերեսն
թիւ անձանց. եւորպէս
յերեսս Աստուածոյ ի վա-
րիս անէանց Եղերամուխ
զի զոր նշանակէ յերեսին

Զամբիւղն՝ է անօթ հիւսել՝ ի ճիւղից։ Զայրացումն՝ է եղ բանդն, պատճառեցեալ՝ ի բորբոքմանէ արեան, վնասուածոյ սրտին։

Զայրացումն՝ է ամբոխել զարակամուէն։

Զայրացումն՝ է կամք առնոյ զվրէժ նշանաւ տրտմութեամբ ցուցեալ արտաքոյ։

Զանազանութիւն՝ է զլոլովիցն եւ զտարբերեցելոցն տեսակաւ՝ ի ներսում որպէս սիմ ինչքն ստորոգեալ։

Զանգիտութիւն՝ է չարութիւն յաստիճան տեսակին։ Ըստ որում զարհուրեալք լինին յերկիւղից։ եւ մանաւանդ որ յաղագս մահու։

Յոգմոնոց։

Զառաքեան նախադասութիւն՝ է յորում շարադրին երկու ստորոգական նախադասութիք, ի ձեռն զատականն նշանից, կամ՝ առ ճշմարիտ, եթէ ի նախադասութեն է ճշմարիտ, ասելին սուտ։ ժրգոն՝ որպէս՝ կամ է սպիտակ, կամ սեաւ։ Լուսկ է սուտ, յորժամ երկոքեանն են սուտ, կամ ճշմարիտ։ ժրգոն՝ մարդ՝ կամ է խելքն չական, կամ հաչողական, կամ է բանական, կամ ծիծաղական։

Զատիկ՝ կամ պսեք, թարգմանի անցումն, կամ ելք, կամ կաղացումն։ Ըր գլխաւոր տօն հրեից, ի յիշատակ ելանելոյն ի յեգիպտոսէ, եւ անցանելոյն ի կարմիր ծովն։

Զարդանալ՝ է աճիլ յառաջելով։ եւ միշտ շահիլ զբաժիլ ինչ, քան զոր նախ ունէր եսեալն է։ Երբեմն նշանակէ յառաջիլ, յառաջ գնալ։

Զարդիս՝ ի, է նորընծայ, կամ

կամ նորահաճատ, և երբ նոր տունկ։

Զարհուրումն՝ է երկիւղ ցնորմանն։

Զարհուրումն՝ է երկիւղ, յանսովոր ինչ տեսուչ։

Զարմանալն՝ է կախումն մտաց· յանկարծ հայեցողի ի յիւրն՝ ոչ ունկնդրով զզգաց ցումն ինչ քրաց։

Զարմացումն՝ է տեսակ երկիւղ, և է սկիզբն իմաստասիրելոյ։

Զարմացումն՝ է երկիւղ ի մեծէ իմաքէ երևակայուածնէ։

Զարմացումն՝ ասի պարզապար արտահեղումն մտաց։ Իսկ յաւիշտակութիւն՝ առաջին զբնութեաբարութիւն։

Զարմայումն՝ է պատճառ հետզհետէ՝ ըստ բանի յուսոյ, և համաբնական գործոյ·այս է համիհաճաքման

Զարմացումն՝ հետևի իմ բանման ուրուք, որ զանցանէ զկարողութիւն մերով։

Զգալն՝ է զգայութիւն զիր ինչ իմանալ· և յարաբերի

մանաւանդ յարատաքին ըզգայութենն· և առ նեռքենան։ և մերթ՝ զգալն՝ է իմանալ։

Զգալ՝ ոչ միշտ առեալ լի նի փոխանակ գործոյ ըզգայութիւն· այլ երբեմն առեալ լինի իառեղի գործոյ իմացման· ըստ որում և իմացականին երբեմն ասի ըզգայութիւն։

Զգալ՝ և իմանալ՝ են նեռքգործուիք միացականք։

Զգալն՝ է կրկին· այ, ինքեամբ՝ հպատահմամբ· ըզգալն՝ ինքեամբ՝ է կրկին· յատուկ, և հասարակ։

Զգալեացս նմանութիւն՝ ի զգայութիւն՝ է եռակի· այ, նախկնաբար՝ և՛ ինքեան իկողմանէ զգալեացն յատկից· ոյ իառեսուիւն՝ է նմանութեան գունոց։

Կրկրորդ՝ ինքեամբ, այլ ոչ նախկնաբար՝ ի կողմանէ զգալեացն հասարկաց· ոյ իառեսուիւն՝ է նմանութեան ձևոյ, կամ մեծութիւն։

Կրկրորդ՝ պատհմամբ միայն իկողմ

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՅ ԵՒ ԱՍՏՈՒԾԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Ա

Ի սկզբան արար Աստուած զերկինս եւ զերկիր, զայս ի պատմեալսն։

Ոչ առաւելագոյն զգայութիւն՝ քան զայս առաջին ստուերագիր նկարս մեր զոգեկերպական. եւզի՝ կերտեալ, նախ ի հողոյն, վերոյ զգեցեալ պատիւ եւ փառս. եւ առեալ՝ հրոյ, կերպարեալ ոչ լինի, եւոչ առեալ. եւայլ օդն որ՝ ինքնագոյ հրոյն է, նոյն պէս եւակնիշ. վասն զի թաղող օդոյ եւ ձայն ոչ լինի, որ եւ ինչ լսելի՝ զձայն ի բառնալոյ օդոյ. եւորպէս ջուրն՝ ինքնագոյ օդոյ է գործ սեռ. այսպէս եմաշակերտիչն՝ որ գհայն առնու. զի հայն՝ ի ջրոյն է գաստառ. եւոյնպս հողն՝ եղեմ ջուրն է գաստառ. այսպէս եձեռն՝ որ զգայ զծանր եւզիմելի, եշոշափելի զինարկին, վասն այնր՝ ինքնագոյ ասեմք գաստեցեալ. եւայլ՝ ի յանօգտութենէ ջրոյն, եւ՝ ինձանշրութենէ օդոյն, զոյութեան հրոյն. այսոքիկ ոչ երկուցն. եւայսոքիկ ոչ ինչ ի ինքնագոյ զգայութեանցն։

Գլուխ

Զգայարանք զգալեացն՝ որք ընդ արտաքինս. այլ՝ ներքինք զգայարանք՝ որք ընդ ներքինս։ այլ՝ ներքին զգայարանքն՝ ոչ ինչ ինքնագոյ զգայութեան, այլ՝ ընդ արտաքինսն ընդունելոյ զգայութեանցն զգալիս ընդունել։

Զգայարանք՝ զոր ասեմք զգալիացն՝ ոչ ինչ ինքնագոյ զգայութեան, այլ՝ ընդ արտաքինսն ընդունելոյ զգայութեանցն զգալիս ընդունել։

Զգայարանքն՝ զոր ասեմք զգալեացն՝ ոչ ինչ ինքնագոյ զգայութեան, այլ՝ ընդ արտաքինսն ընդունելոյ զգայութեանցն զգալիս ընդունել։

Զգայարանքն՝ զոր ասեմք զգալեացն՝ ոչ ինչ ինքնագոյ զգայութեան, այլ՝ ընդ արտաքինսն ընդունելոյ զգայութեանցն զգալիս ընդունել։

Զգայարանքն՝ զոր ասեմք զգալեացն՝ ոչ ինչ ինքնագոյ զգայութեան, այլ՝ ընդ արտաքինսն ընդունելոյ զգայութեանցն զգալիս ընդունել։

Զգայարանքն՝ զոր ասեմք զգալեացն՝ ոչ ինչ ինքնագոյ զգայութեան, այլ՝ ընդ արտաքինսն ընդունելոյ զգայութեանցն զգալիս ընդունել։

են շահիք իւրքանչիւրոցս. այսպէս և շարքն տարերք՝ հանուր կոչեցաւ։

Զգայութիւն՝ է նոյնպէս, բնութիւն զգայական, և զգալութիւն, ներգործութիւն։

Զգայուն՝ է հոգի իմանալի՝ յիշեցնական ինչ ինչ ծայրանց կոյս կարգեալ։

Զգայուն՝ է զորութեան անշին ընդունական զգալեացս, ներգործական մարմնոյ։

Զգայութիւն՝ է անշին և մարմնոյ կցորդութեան առ արտաքոյն. քանզի է զորութեան անշին, ներգործական մարմնոյ. ներկոքին ընդ իշխեն առեալ ինչ ընդունական որոց արտաքուստքն։

Զգայուն՝ է ախտ անշինն իշխեն մարմնոյ, որ իշխեն զգայարանի կիրք. կամ հաստատակաց ախտ հոգւոյ ներգործոյ. կամ տեսակ ցր ներգործեն. կամ զգայականի երևութիւն։

Զգայուն՝ է զորութիւն ինչ կրողական. որ բնաւորութեամբ է այլայլիլ ի յարտաքինն

զգալի յիրէ։

Զգայութիւն՝ է մարմնաւորզորութեան ինն. նմին իրի՝ մարմնաւորացս միայն է ճանաչողական, այլ ոչ անմարմնոյն։

Զգայութիւն՝ է առաքինիայիրի՝ մանանական գիտութեան։

Զգայուն՝ է պակասաւորինչ հաղորդութիւն իմացականին։

Զգայութիւնք արտաքինք՝ են հինգ միայն, ըստ հինգ կերպիցն ինոխիմեան, առ՝ի յառաջ եկելոցն։

Զգայուն՝ են ընդունողք մանաւանդ, ևս՝ի հնարից. ևառ՝ի զգալն՝ պարտին լինել յառաջեկեալն մերձ ոմանց զգայուն, ևոմանց պիտոյանայ բերողին միջ. եչափաւորուն զգայելոյն՝ առ զգայութիւնն։

Զգայուն՝ ոչ կարէ ճանաչել զինդհանուրն. զի ոչ կարէ ըմբռնել զանմարմինն առանձ. քանզի միշտ ընդունի՝ իշեն մարմնական գոյ ծեայ։

Զգայ

Ընդանեկ ևս վայ ներսուելոյ
իսոհելոյ ուրուք, կամ կայ
լոյ ։ Ընդանակէ ևս երբեմն
յառաջել քան զվիւան թէ
խօսիլ, եթէ արարմամբ։
Ջանալն՝ ի զիր ինչ նշա
նաւ գլխոյ բայց ասել, ևս
այն նշմարել։

Ջղջուիլ՝ ի ցաւ, վայ քար
կամացն արարէլ հանդերձ
ուղիղ ընտրուէլ, եւ առա
քինութէն։ կամ գործ նոր,
այլ ուշ կերպ։ Եանթակայ
նայ վիկամ, բայ որում ի
առաքինութէն։ այլ ըստ որում
ի կրուիմ՝ ի յիմայականին։
Ջղջուիմ՝ ի տրտմութէն վայ
մեղայ առեալ հանդերձ
դիտմամբ խոստովանելոյ՝
ևապաշխարելոյ ։ եւ ըստ
հութէ ուրուք։ բայց վեր
բարեկրթ առ յապաշխարու
թիւնն տրտաքին։

Ջղջուիմ՝ ի ցաւ, կամաւոր
բայիկս առեալ վայ մեղայ,
ունելոյ ուրուք զիմոն զիսոսուելա
նիլն, եազիսոխարէնն։

Ջմայլիլն՝ ի սիրով յարիլ
ուրիշ ինչ վայ երկին այնորիկ։

Ջմայլ

Ջգայութէն՝ ընդունի զտե
սանին՝ եզնմանութէն իրին ։
ըստ ձևոյն, ևըստ մեծու
եառողջոյն, եժամանակին,
եշարժմանն՝ եթուոյ։

Ջգայութէն՝ կապի ուրուն
քեսալն, վայ գոլորշեացն՝
որ յոդիցն։

Ջգացուիմ՝ ի դատողութէն
եհիմացուիմ ոգւոյն ։ ըստ ո
րում այսպես՝ կամ այնպես
ընթադատե գլուխն, կամ
զտեսեանն, եկամ զլսելն
մտօք ։ Այնանակէ ևս զա
տելս յատկականս, որանց
հանճարեղագանից։

Ջգօնուիմ՝ ի հանգարտու
թիւն՝ ի բանին դատախա
րակութէ։

Ջեղխութէն՝ կամ բղջախո
հութէ՝ ի զարուեցիւն ցան
կականին ։ ըստ որում յօժա
րութէ լինին առ յոդին
հնչուածութիւնան։

Ջեռեղէն՝ ի բռնուիլ առ
նուլ, եառիրապետել ։ ընդ
առուիթէ իւրով դնել, որ
ժէ իւր ։ Վայելուլ զառեղի
նէ, եվնուլ իւրովին։

Ջմայլելն՝ ի սիրոյ յիւր
ինչ յինուլ վայ իւրոյ ինքեան։

Ջմայլուիլն՝ ի թմբրուել,
ի հիւանդութենէ զգայմանցն
մանն։

Ջմուռն՝ ի ծաղիկ ինչ՝ ի
յատաղեայ. բարձրութեամբ է
հանդիպոյ. ոչ թարոյ միշտ.
արմատոյն խիստ, եշխատակ.
որոյ կերակուր հատեալ, բերդ
խէ զարտուստուս. որ կոշի
զըմուռ, կամ զուտ ձիւթ։

Ջմրուխտն՝ ի կայծ ակն
կապուտաշող ազնիւ կանաչ
գոլով, որ աձեցուցանէ
զզօրութիւն աչացն. օգնէ ճա
նաչման ապառնոյց. զինչս
աձեցուցանէ. զշարժմունս
վարաշոտուէ նուաճէ. զա
կռծութիւնս մերժէ. և՛ի
փաստս՝ տայ զզօրութիւն ձար
տարախօսութեան։

Ջոճարձուիլն՝ ի ուրախու
թիւն սրտի, զոր ոչ կարեն
արտաբերել ձայնիւք։

Ջուգամտութիւն՝ ի հաճա
սարամտութիւն, եւ արտեխտա
նութիւն ոգւոյ. որ ոչ ընդա

րեթախտութիւ բարձրամիտ.
եւ ոչ՝ ինքշահատուիս ոտն
ջիւ, եւ ըզդուխ։ Ընդունի առ
նանի ոչ հանգիստ՝ եւ
տեղութիւ։

Ջուգիղենակն՝ ի տեսակ
ինն անօթոյ, համագոյ ե
ցեալ ի քաղամանանեայց
փայտից. ի սպաս ջրոյ, գի
նոյ, եայլոց առձկաց։ զոր
ոսկերիչն՝ վաճառ յայրան
ոճանին։ Ոչ զի հասարակօ
րէն յիղենոյ յօրինի. ուր
րազայնեցեալ հղև զուգե
ղենակ. այլ, զուգեցեալ ի
յիղենոյ փայտե։

Ջհարութիւնն՝ ի երկիր
ինն զայլմէ. ոչ գոյցէ երկին
սիրեցելոյ առ բերրիչ զինուս
ինչ յատկի ինչ քեան՝ կամ
այլոյ։

Ջրահ՝ լատիներէնն ասի
կուրծ. ուստի եաստրացուիս.
կամ ատրճղէն. կամ երկա
թեղէն. կամ կապարեայ.
կամ ի յայլոյ նիւթոյ. ո
րով կուրծն պահպանի, զը
րահ յորջորջի։

Ջօրութիւն՝ ըստ կարուէն՝

է՛ քաղցրագոյնագոյ. զի ե զօրու-
թիւնն մի՛ որ հանդերձ նոքա
գործութեամբ կհաղորդեսցէ,
նաև անմոռոխ. և միայն՝ ի
գոլն կարէ, և՛ ի շնչելն՝ ան-
կար, ամենեւին առ
միմեանս. զի այժմ որ հարկա
ւոր է՝ ներգործութեամբ է. և
այժմ ներգործութիւնն՝ զօ-
րութիւն ներգործէ. զի բնա-
ւորեալ է քնի ներգործու-
թիւն. այլ հրոյ ջերմացանել,
ադամանդին լուսաւորելն.
եզօրութեանս այս պատկա
ռի ինչ ամենայնիւ և առա-

Նախատրոյ զօրութիւնն:

Ոսկի միւս զօրութիւնն որ
քարոյ ներգործութիւն, կա-
րելին է, ենթերընդունականին,
ապի է եհետևին առ իրեարս.
զի այժմ որ զօրութեան է՝ կա
րելի է համարձակել. ամենայն
խառնեան, որ՝ եգոլն եշնդոլն
կարէ. եանկար առ ինչ ոք
է. եերբեմն է, զի կամ նախ
է ներգործութիւն. այլ ոմանք
կան հիւանդել. կամ յետ
ներգործուած այլ՝ իշարժել
լոյն դադարելով, և սա առն

Պոգիոն:

ի մէջ ինտիսեանն բնու-
թիւն. այլ հանդերձն կարէ
պատատել, և ինչ, ըստ-
յերատացուցանել առ:
Զօրութիւնն՝ է՛ կրկին. ի՛,
զօրութիւնն՝ կատարեալ. և
զօրութիւնն՝ կարգաւորել:
ևա՝ ոմն հրամայօղ, և ոմն
կատարօղ. գարշնեալ՝ ոմն
բանական, և ոմն անբան.
եբնական ասեմ, կամ մարդ
կային զնոյն ինքն բանն.
կամ զայն՝ որ բանէ հնա-
զանդի:
Ասէ կարելի. զի նոյն զօ-
րութիւնն ինչ արարչին, և

կրողական:

Զօրութիւնն՝ է երկեակ.
միոյն է հարկաւոր, որ եմէ
ինչ գայցէ՝ ինքնագործութիւն
է պակասութիւնն, եանկա-
տարութիւնն լրման. այլ տը
ղայոց գոլն բանական. եա-
զմիոյն՝ գոլն խաղող. եկո-
րնեանէ տեսողութիւնն. ինչ
միւսն է կարելի. որ եմէ
ինչ լինիցի, ետուքեանն կարէ
գոլ ամբողջ այլ ծնիցաղա-
կանութիւնն. մերձաւորա
գոլն:

Ա-գիմաստ։

Կցորդութիւն անձին եւ մասնից՝ առ առաջադոյն։

Ջօրութիւն՝ ի մեծութենէ բաւական ոգւոյ, որ սակաւացն հոգւոյ համարձակ առնէ զնոսա զարմանալի գործոց։

Ջօրեալ՝ նշանակէ զայն՝ որ ինչ ի սիրոյն, յայլ ոչ ընկենուլ նորին։

Ջօրութիւն՝ ի ունել ինչ։

Ջօրութիւն՝ ի շահակցութիւն ընդ ոմանց։

Ջօրութիւնք բնականք՝ ոչ ունին ունակութիւն, եւ ոչ կարեն առաջնորդել զինքեանս ընդ գործս առ որս ինն ի զերծութիւն (հակակայեցն, որպէս ի գործութիւն)։

Ջօրութիւն ստեղծուածոյ՝ ի կրկին. ըստ առ գրչի, եւ առ առնելն. առաքինեալ ոք զինքն ի սիրոյն ընդ ամենեցունց, սիրոյ ընկերանալ նմա։

Ջօրութիւն անձինն՝ առ ամենայն։

Ջօրութիւն անձինն՝ ի գործ ընդդէմ ոգւոյ։

Գործ։

Ի՝ եւս գործութիւն ինն հանդերձ ընդդէմ գործութեանն։ ոմն հարկանէին։

Ոչ զի ընդդեմն ընդդէմ գործութիւն եւս՝ այլ գործութիւն եւս, ոմն ընդեմ երկնից՝ որ ընդ գործութեան տեսակաւորեալ ի, այլ գործութիւն՝ կամ ընդեմ երկնից։

Ջօրութիւնն՝ ի եւս մերձ առ ազգեցութեան։

Ջօրութիւն՝ ի կարելի ինն գործել յիմիք, գիտեաս ոչ ընդ գործեալ։ ոմն մոխիր գոլն թղթոյն՝ ի գործութիւն ինն։

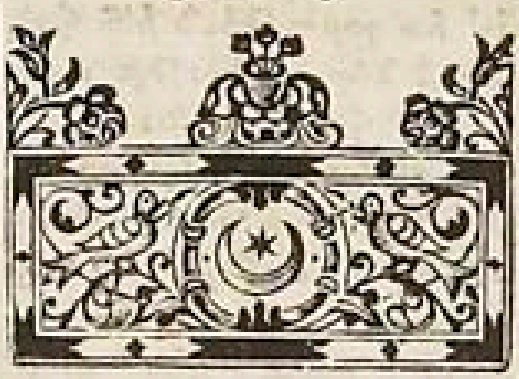
Ջօրութիւն՝ ի անշարժ մերձ տալ փառաւորեալ բարերարութիւն, գիտելոյկատիկս ունօրինելով զերս գործեալին։

Ջօրութիւն՝ ի ոչ ժողով ելօժարութիւն կամաց։ ոյոյ ոչ բարւոք կիսայ, եհայ։

Ջօրութիւն անձինն՝ ի գործ ծարաւն մարմնոյ։ եւ երկոքեանն՝ ի չեռն տեսութիւն ինն ընդ ակարութեան։

Ջօրութիւն անձինն՝ ի ըստ գոնակ զգայիութեան։ կամ ի

այլ ոչ զօրուբ ներքինական:
Զօրութիւն արարողական
իշխանութեան լիւի՝ հետեւի
տեսակին ներ, որ ե սկիզբն
առնելոյ՝ և բնութ նորին:
Ուր ամ զօրութեց արա-
րողականաց կարգաւորեցեն
լոյն՝ այն զօրութ՝ որ հայի
առ ընդհանուր վախճան.
շարժե զզօրութիս զայնո-
սիկ՝ որք հային առ վախ-
ճանն մասնաւորս. զոր օրի-
նակ՝ երկինն որ առնե առ
ի կատարած ընդհանուր պահպանու-
թիւն երկրացս, և ապահով
նայուածոց՝ շարժե զամ լոս
առաւելինս մարդկին. յորոց
իշխանութիւնն առնե առ
ի պահպանութի յատուկ
տեսակին, կամ՝ անհատին:
Ուշադիր զօրութիւն ե բարձ-
րագոյն՝ կամ վիհատոյն,
այնչափ առ քաջութիւն ընդ-
արձակեալ լինի. և այսպէս զօ-
րութիս կարգաւորեալս զոր
ինչ միանգամ կարե զօրութ
ստորնայինս, կարե հնարել
լինն՝ նմին ոչ նոյն առ՝ իսպա
կատարութիւն:

ն՝ ըստ հոմանուշ
նութ սահ:
Իսակք ընդհանուր
են տասն. որոց
քննութիւնքն կարեն յայտ-
նել, և ոչ թիւքն:
Սահ՝ անհղ հնութիւն՝ որ ե
անսահմանելի, անսկիզբն,
անհղ, և այս Ս:
Ներկրտղ՝ իմայական կեն
դանիքն. լուսեղինք, և քա-
նականք. և այս հրեշտակք:
Ներրտղ՝ զոր ազգ երկինն.
այսինքն, նախ անմատչե-
լին յեղականացս. ուր Ս-
ութիւնն ե քնակեալ, որ
կոչի վարագուր. երկրտղ՝
հրեղէն երկինքն, յոր հղ
րեշտակաց ե կայանք. երրտղ՝

նոյ. ևզգայականի ունին՝ հազարատաշնջումն, զի ՚ի նմանէ տեղեաւն դեպ առաքե ըզ շունն, և բաղձօրէն ։ ասին ևս երեք յաշխատեանքն ը հանուրք։ սակայն նոյ ՚ի ծագումն ոչ։

Ծագումեցելոցն ոչ ունին։

Էակն՝ քառակի կերպիւ ասի։ յր, քնուք և գիտուք եզերեալք։ ոչ սեռականաց գոյն սեռքն տասնեքին։ քնուք՝ ևգիտուք անեզը։ ոչ անհատքն։

քնուք եզերեալ՝ և գիտուք անեզը։ յր, տեսակքն։ ևանեզը։ զի են տեսակք ՚ի խորս ծառոյ՝ որք ոչ գիտեմք տեմք զանուանսն։

քնուք անեզը, և գիտուք եզերեալ։ այս ոչ գոյանայ։ ՚ընդ դարձեալ ՚ի յեակս՝ ոչ են ևասքն։ ոչ եղջերուաքանն։ յարակէն ևյուշկապարիկն։ ՚ընդ՝ և ոչ ասեն։ այնք որք են յանկոխ երկրին՝ և ՚ի խորս ծովուց ան տես ՚ի մարդկանէ։

Ոչ են ևոչ ասին։ յր, ոչ եղ ղէ երկնոյ ասին։ ևոչ գոնեան

քա

Ջրհղեղն երկինքն։ ջրերովք՝ աստղալից երկինքն, ևայլք

Ջորդ՝ անշունչ տարերքն յորմէ հղեն եակք զգալիքն։

Հինգերորդ հոգեղէն՝ զոր ելիցեր կոչեն։ յորոմ են լուսաճոխքն ՚ի լուսնական գնդէն՝ մինչև ՚իվեր աստղալից երկինն, որ ոչէ ՚ի տարրականացս, ևոչ ՚ինքեր ին իմանալեացն։ այլ՝ այլ ինն հոգեղէնն է նա։

Վեցերորդ՝ ընդհանրական բաղկացուցիչք։ ևզանազան նոհգիւնքն որ են յեակս։ ոչ տասնեքեան սեռքն սեռադոյնք։ հինգ ձայնքն պղատոնի, և հինգ սեռքն

Պորփիւրի։

Եօթներորդ՝ անեղեւոյթ ա բաժածք, որք կոչին յատկ

ժամհարսուածք։

Ութներորդ՝ մարդս իմա նալի, ևզգալի։

Իններորդ՝ անբան կենդանիք, որք են զգալի, ընչաց հոր, կենդանի, անբան։

Տասներորդ՝ տրոնկական բոյսքն։ որ զգործ կենդա

քառանկիւնի. կամ մարդս՝ պարզ։

Ընդ հասին. ոմն Ա՟Ե. արա-
րիչ. հրեշտակ. երկինք. եր-
կիր. ուր՝ ինքն ստեղծ է՝ և
այլն։

Էական՝ եռակի ասի. նախ՝
տան սեռական սեռքն.
երկիր՝ սեռական. երրորդ՝
անհատքն։

Էական կրկին է. մինն միշտ
ջնջական, և միշտ ներգոր-
ծութիւն. ոմն Ա՟, հրեշտակ,
արեգական, և հուր։

Ընդ ի որ միշտ գոյութիւն.
ոմն նիւթն, անորակ, ժա-
մանակ։

Ընդ ի հակ՝ որ երբեմն գո-
յութիւն է, և երբեմն ներգոր-
ծութիւն. ոմն այնք՝ որք՝ իւրն
ներգործութիւն հեղուկանում է
են, որք միշտ փոխին.
ոմն մարդ, ջրհեղեղ, ծառ։

Ընդ այսպիսիքս ոմանք կրկ-
կին գոյութիւն. լինելոյ հուշ,
գոլոյ՝ հուշ գոլոյ։

Ընդ որ հակք սա՛ ոմանք
բանաձեւորք են, և ուշ միշտ
ներգործականք, ոմն մարդ.

Ա՟ճմանաց։

Լոմանք միշտ ներգործեն՝
ուշ են բանաձեւորք, որպես
հուրն։

Էականի՝ իշխող բաժանի. իր,
գիտակայք՝ և ուշ ներգոր-
ծակայում, որ ե ընդհանուր
գոյացութիւնն. ոմն մարդ,
կենդանի, ասյլ ըստ հնութիւն։
Ընկերդին՝ ե ներգործակայ-
ում՝ և ուշ գիտակայք, որ
ե մասնաձեւ պատահումն.
ոմն ոմն քերականութիւն։
Ընդդին՝ ե գիտակայք՝
ներգործակայում, որ ե ընդ-
հանուր պատահումն. ոմն
առաքինութիւնն, գոյնն, և
այլն։

Ընդդին՝ ե ուշ գիտակայք՝ և ուշ ներգործակայում,
որ ե մասնաձեւ գոյացու-
թիւնն. ոմն Աստուած, և
այլն։

Էակ՝ ե միանչնաձեւն, և
գոյացեալն. ուշ էակ, փո-
խականքն։

Ա՟ստիճանաւոր՝ էակ կոչի
միանչնաձեւն՝ և անփո-
խին. էակ որ հոգեւորին
ուշ ընդունի, ըստ ըստ գոյա-

ցուրեն, մի՛ ըստ պատահմանն՝ եղէ կոչեն, եւ՛ չ՛ եղակ։ Էակ ըստ բանի՝ նախկին է քան զբարի. զի կակղն՝ է յաւուրն յաւուրէ եղեալ է մաշականերին։

Էակք՝ ըստ որում են կակղք՝ են բարի. զի ներգործութեան կերպիւք ինչ են կատարեալ. մի՛ զի ամ՛ ներգործու՛ն է կատարեալ ինն. եւ՝ կակղն՝ ոչ է սեռ, զի ոչ ունի տարբերութիւնս։

Էակաց՝ են որք անշարժք են՝ եւ են որք ինքնաշարժք են որք այլազարժք։

Ընդշարժ՝ է ըստ կերպիւք։

Ինքնաշարժք՝ հոգիք սրեն կենդանք, զգայականք, եւ բանականք։

Իսկ այլազարժք՝ մարմինք, եւ այլ նիւթք։

Էապէս՝ ըստ, ընդմատապէս, եհաճաստապէս, կամ մտացն ծառայէս։

Էիք՝ է կենդանին, որ կինքեան յաղագս։

Էութիւնն բաժանի՝ ի չի-

թիւնն՝ կամ է զգայութիւն, եւկամ պատահումն. եզգոյացութիւնն, առաջինն, եւերկրորդ, որ է անհատ, սեռական՝ եւտեսակ պատճառն է քանակ, որակ, եւայլն։

Էութիւնն՝ է նոր ինն ինքնապէս, որ ոչ ունի պէտս այլոյ՝ առ՝ ինդրելն. այլ ինքն ինքեան գոյ։

Էութիւնն՝ է երկիակ. է՛ որ ըստ պատահմանն. եըստ ինքեանն ըստ պատահմանն. եըստ ինքեանն զոմանս կերպիւք երկնի ներ. եոմանս կերպիւք երկնի ոչ՝ նոյնն զպատճառս զոլոյն, այլ յատուկն. զի ծիծաղականն՝ իմաստնին. ըստ ինքեան է. եւ՛ի մերոցն ունի զպատճառ զոլոյն։ Այլոյսկս եւ խնդալականն՝ ինչ ին. եայլքն որ են կերպիւք երկնի, ոմանք են բոլոր՝ այլ տեսակին, եատարեալ էութիւնն, եատեն. եոմանք մասնաւորք, որպէս նեղմին, երկոտանին, եայլն

Էութիւնն՝ է յատուկին զոյ

Ինչ յատկապես, էութիւն կ
այն՝ որ նշանակի սահմա-
նաւ. նաև, էութիւն՝ նշա-
նակէ զբաղադրիչն ինչու-
մոյ, և իսկեսակէ հասարա-
կէ, ըստ որում են սկզբունք
տեսակի։

Էութիւն՝ գոնէութիւն՝ են մի
իմաստութեան, եւտարբերին բա-
նիւ. զի էութիւն՝ կ սկիզբն
գոլոյ. իսկ գոնէութիւն՝ կ ըս
կիզբն ներգործութեան։

Յայծմայինան՝ ոչ ուսուց
յանձնառորութեան յատկնայ
էութիւն, եւ՛չ ներգործութեան։
Էութիւն ասի՝ ոչ ծնանիլ,
եւ՛չ ծնեալ լինիլ. ոչ ինչ
քեամբ, եւ՛չ պատճառաբա։
Էութիւն՝ ոչ ծնանիլ, այլ
հայր ծնանիլ զօրութեան է։
Մեծ է՝ ոչ ինչ կարեն ա-
սիլ, եթէ ոչ այնք որոց
գոլն մի է։

Էութիւն՝ ըստ բացականն
անուանն՝ նշանակի որպէս
ասեն. իսկ ըստ կցականին՝
նշանակէ լինիլ ումի ըստ
էութիւն՝ կամ գնութիւն՝
պատուանակէ յինքեան՝ զայ

նոսիկ

Գ ի ր ք

Ճառաբ՝ որ է ամ մարմնոյ.
յատաքին հնութակայ, մերկ
ինպատահմանց. կամ ամ
մարմնոյ հնութակայ, արհեստ։
Էութիւն՝ կ ձայն՝ յօդ,
կամ՝ ի յօդ բախումն։
Էութիւն ասի մասանց տե-
սակաց. գոնէութիւն՝ նոյն
մասանց, սակայն հաւաք-
մամբ առեալ. ևգոյացուէ
բաղադրելոյն, որ նոյն մա
սանց տեսակայէ գոյ. որ-
գոն՝ մարդն է գոյացութիւն՝
որ՝ ի կնդպագրելիք մասանց
հաւաքմանե բաղադրուէ՝
տեսակայեալ գոյ՝ որոյ և
ներգործութիւն. ըստ է ինքս
նոյ, զորս տեսակաւորիչ
մասունք ասացաք. և նոյն
մասանց ումն՝ ըստ ինքեան
ասի էութիւն. որգոն՝ գոյա
ցութիւնն և կամ կնդպա-
նին. իսկ գոնէութիւն՝ նոյն
մասանց բոլորն՝ իմի հաւաք
քեալ՝ որք գոյացութեանն
զտեսակն. ըստ, գոյացուէն,
մարմին, կնդպանի, անձ
նաւոր, ընդհանուր. գոյացեալ
բանականն։

Նոսիկ միայն. որք նշանակին՝ անկանին ի սահման տեսակէ. ոչ մարդկութիւն՝ պրոնակէ յինքեան զայնս, որք հետևին սահմանի մարդոյ։

Էութենական սահմանն՝ (որև իսկաբեր) է բան յայտ նիչ բնութեան ենթակայ իւրին. և այս՝ կամ ի ձեռն ֆիզիկային մասանցն, որք են նիւթ՝ և տեսակ իրին. ոչ ի մարդն հոգին՝ և մարմին՝ որք միացեալք բաղկացուցանեն զֆիզիկային բնութիւն մարդոյ. և կամ ի ձեռն մետաֆիզիկային մասանցն, որք են սեռ և տարբերութիւն իրին. ոչ և ի մարդն բանականն և կենդանին, որք միացեալ բաղկացուցանեն զհամբնական էութիւն մարդոյ։

Էրն՝ է յարաճպական, որ միշտ զգոն ինոյնութեան նշանակէ։

Նդ բասրեն՝ է ի բաց մերժել, և հէք ուացուցանել յինքեանէ. և բացատել հրաժարմամբ։

Ընդ ինքեանն՝ է յայտնօղ ժամանակի, և է թուով ՅԵ ամ. որով հոռոմք վարին։

Ընդ լայնութեան՝ է ծայրագոյն իմն ստորատուն. որ ի ձեռն կարծրագունից առարկութեց՝ նեղապես առ քէ րեցելոց զդատուորս՝ ազգն կընդդէս՝ արդէն բրոամբ իատուին միտեցեալ ի հանութիւն իրին ուժգնապես սպառել։

Ընդհանուրն՝ է երեքկին. այսինքն, բնութիւն հասարակ ի մանաւորսն. վերանգեալն

Ընդհանուրն՝ ի հաստատակ
բազմաց ըստ իրի։

Ընդհանուրն՝ ասի դոյ
միշտ, եւ յաւէտ ուրեք. կամ
ըստ ժամանակաց կուգէ, կամ
բացասական. «Ոչ ոք ոչ սահ
մանէ յինքեան զտեղի՝ եւ
ոչ ժամանակ. եառաւէտ
ընդհանուրն՝ պարունակէ
զբազումս զօրութիւն. եւ զաս
կաւս ներգործութիւն քան զդ

Նոմաղ ընդհանուրն։

Ընդհանուր նախ՝ ի որոյ
ենթակայն ի հանրակ եղեալ
ընդհանուր նշանակէ տրա
մախոհել. եւ ընդհանուր
նշան է այս. ամ ոչ ոք, եւ
այլն։

Ընդհանրականն՝ ի կրկին.
այսինքն, մին՝ ըստ այնմ որ
է արտաքոյ շինուած իմաստա
կանացն. եւ միւսն ըստ այնմ
որ է շինուած ի մասնա
հատն։

Ընդհանրական բառդ է
որ ստորոգի զիւրաքանչիւր
մասանց իւրոց. որպէս զգա
ւառն՝ զգաւառաց։

Ընդհանրական մասն է՝ որ

ցեալն ի մասնաւորացն, եւ
առեալք ընդհանրական ի
րաց ի միոսս հրեշտակաց։
Ընդհանուրն՝ առեալ լինի
իրկակի. այսինքն, միոյ
նակ բնութ իրի հանդերձ
դիտմամբ. ընդհանրականու
թիւ. եւ միոյ բնութիւն,
որում ի մասնաւորն։
Ընդ՝ ընդհանուրն որ առ
բնութիւնն վերաբերի՝ ի
միութեանէն. եւ որ առ դիտառութիւնն ընդհանրական
նութիւն վերաբերի՝ ի յի
մայմանս։

Ընդհանուրն միոխանակ
բնութիւն առեալ՝ ի սկիզբն
առնական լինելոյ, եւ միու
ղոյ զմասնաւորսն. եւ ընդ
հանուրն՝ միոխանակ դի
մանն ընդհանրականութեն՝
ի սկիզբն ճանչելոյ միոյն։
Ընդհանուր՝ ի մի թուոյ,
ըստ առեակի՝ լեզուացոյց ըն
կալեալ։

Ընդհանուր՝ ի մի ինչ, որ
բնաւորեալ ի յոլովս։
Ընդհանուր՝ ի որ բնաւո
րիչ ի գոլովից առարկել։

ման զանուն՝ և զբան՝ ի-
րոյ բոլորին. այլ Սոկրա-
ատես՝ ի մարդ, զպայման,
շնչաւոր, եբանական:
Ընդհանրին ձանաչուն՝ ի
կոկին այսինքն, ՚ի կոկոմա-
նէ յառաջեգեալոյն, և ՚ի կոկո
մանէ ՚ի կոյն:
Ընդ հոմն՝ ի՛ յաձախա-
գոյն, եներկարաձիգն:
Ընդունի նշանակէ խիտ առ
խիտ:
Ընդ ոսանկն՝ ի՛ յայի քե-
լոյ յետս քարշել. եխիկոյն
յետս փոխել գոսս:
Ընդունակ՝ ի՛ մասն բանի
հոլովական, նշանակող զե
ռնիլն ՚ի միասին ընդ ի-
րում պարծողութ ընդ եու
թ. որոյ ի՛ պարծողութ:
Ընդունակք բոկանին ՚ի
քայից, եւ ՚ի ոչխարանաց
էանս. այլ ՚ի սկրտմէ՝ լինել
սկրօղ:
Ընդունելութիւն՝ ի՛ բառ
հոլովական. ամենակաւոր
թառոյ պիմաց. որ զինչ պա
ծութիւն, կամ զկին նշա
նակէ. եասն ընդունելութ

զի յանուանէ ընդունի զգ
հոլով. և ՚ի քայէ զսուս, և
զամանուկս. ոչխարիկոյ զձևս՝
զոսկակս՝ եզիմիս:
Ընդունելութիւն՝ ի՛ մասն
բանի հոլովական, նշանակող զեռնիլն ՚ի միասին
ընդ իւրոյ երանելութ. կամ
զպարծողութիւն ընդ եու
թ որոյ ի՛ պարծողութ,
եասն ընդունելութ. քանզի
առնու զմասն նշանակութ
բայի, և զմասն անուան, ի
պերանուանէն. այսինքն, երա
կուսէ, եւրի. հիւանդ՝ ան
ղոյ. քանզի նշանակէ զեռ
նիլն, որ ի մարդն, եզնի
րակութիւն՝ զսիրելն, որ ի
գործն. այժմ սիրոյն՝ զգ
մարդն և զսիրուածն ՚ի միա
սին նշանակէ. ուստի յա
ռաջապայման ընդունելու
թիւք շաւռիւղին ՚ի քայէ, և
եզիրանան յանուանէ. զի ՚ի
սկրտմէն՝ լինել սկրօղ. փոխե
լով զձևն բայական, ՚ի յօղ
անուանական:
Ընդունելութիւն՝ ի՛ մասն
բանի, որ զեռնիլն երաց,

Գիր։

Նաև զառա՛կամ զկիրս էու
թեանց՝ ընդ ժամանակաւ
նշանակէ։

Ընդունելութիւն՝ նշանակէ
զիրականութիւնն՝ ընդ էու
թեամբ համանգամայն։

Ընդունելութիւն՝ կ՚բառ,
յանուանէ եւ ՚ի բայէ հա
ղորդեալ։

Ընդունելութիւնն՝ կ՚բառ
ընդունական բայից՝ եան
ուանց յատկութեց։ եւ յայտնի
նմա այսք որք եբայիւն ա
ւանդ զիմաց ևնեալ խոնար
հութեց։

Ընդառա՛այսինքն կ՚ասէ։
Ընդերկրորդն՝ կ՚կրկին։
այսինքն, իմանալի, եզակի
լի։

Ոյժ՝ զգալի ընդերկրորդու
թիւն այս է. զի զգալի ձե
ռօք, եզգալի գլխով, եզգ
գալի մեկնաւ ՚ի իմէ զգա
լի թղթի գրէ. եւ ընդերկ
րորդն՝ զգալի աչօք տեսա
նէ, եւ զգալի լեզուաւ ըն
դունելոյ, եզգալի ականջօք
լսէ զբանն։

Ոսկ իմանալի ընդերկրորդու

Ա՚հմանաց։

թիւն՝ այլ ինն է յայտնեալ.
այր, անմատնիւն ձեռամբ, որ
է անձնական զորութիւն. եւ
անմատնիւն գրիչ, արտաքե
ւոյ ձայնն. եւ անմատնիւն
թուղթ, որ գրի ՚ի վեր օ
գտակ. եւանմատնիւն աչք որ
տեսանէ միտքն. եւանմատ
նիւն լեզու, իմացական զօ
րութիւն մտացն, որ ընդունե
նու առ ինքն զիւրայ բա
նին՝ որ յօդն սիուեցաւ. և
անմատնիւն ականջ, լսողու
թիւն, եւառնակուղ հոգւոյն.
եւանմատնիւն մեղանն, նեղ
ատամադրեալ բանին։

Ընդ՝ եօթն գործիք իմա
նալի ընդերկրորդեալ է, և
եօթն գործիք զգալւոյն.
երեք գրողին, եւերեք ըն
դերկրորդին, եւմին՝ միջնորդ
թուղթն։

Ընդունելութիւն՝ կ՚ որ սահաւ
ինչ ատեն գանն գձանին, եւկմ
ոչ քանաւ։

Ըստ բոլորն նախադասու
թիւն՝ կ՚ որ լինի ընդհան
րական նշանաւոն. ասմ, ոչ
ոք ոսկ ասմ մարդ՝ կ՚ կեն

ապաշխարութիւն՝ կ՚ի
միապետութիւնն ,
անապատաշէն հա-
սարակաց օգտի։

Ամէն ոտիկն՝ կ՚ելլայ սուո
րին մասն ոտից· պաբունա
կելով ևս զմատունս՝ ևզնե-
ղընգունս։

Ամխանձելն՝ կ՚ աղաչել
երդմամբ։

Ամանձն՝ կ՚ հաստատ, և
շարամտութեալ. եխիտ·ունե-
լով զմասունս իբր ներսեղ
մեալք։

Ամանձրացեալ՝ կ՚ որ ունի
զկերակ ևշանակելոյ զբաղա
դրեալ· կենդանական զար-
կեալ կամ որ նշանակէ լիզ
քնու-

զանել· ուշ ոք կենդանի՝ կ՚
քար։

Ըստ մասին նախադասու-
թիւն՝ կ՚ որ լինի մասնական
նշանակաւ· ոմն ոք, ոմն ոչ·
այլ ոմն գոյացութիւն՝ կ՚ կեն
զանի· ոմն գոյացութիւն՝ ուշ կ՚
քար։

Ըստ բաղդի կ՚ ասի մարդ·
կամ ըստ բաղդի, ոմն
մարդ։

Ըստինքն՝ կ՚ յատկացեալ գոր-
ծի բնութիւն, ՚իսկեւս անկեալ
գիտան զաշակաց (այնպիսիկ
ծննդոց զօրին սերմանեաց
երկրի) յորմէ հիւթոյ ա-
բեաներ գոյացելոյ· ընդ ա-
գուցայս երակաց արտա-
գունեալ որակօք, կամին
վոխակերպեալ լինել։

Ընտրողական ենթադաս-
ութիւն կ՚ որում գաւոք քա-
նականն զառանձնին, և զոչ
առանձինն։

քնուեմբ. հազիւերկայցեալն՝ և
զանազանեալն՝ ինձախատա
պէն։

Մատիենատն՝ կ կոտո. ո
րով զրուած երեսից սրր
բին. երեսնդուն քն մէջինն։

Մատին՝ կ զգուեմբ, կամ
բառնալ. յառնուին, հանել
մղուին։

Մատիանցելն՝ կ իբր բոլո
րովին առնելոյ նրին ու
րուք մնանել։

Մատիանցիկ մարդիկն են՝
հին երեսն. օդն՝ ևչքուրն։

Մատիաուելն՝ կ մղո
րուին յուղելոյ ձանձրա
ծ կամաւ, այլ անհոգութ։

Մատիչն՝ կ որ զհինդերձս
կամ զոհսա կոտորա մաք
րե, հասիուսկայուցանէ։

Մեխեուելն՝ կ որակուելն
շղթայիւրկի, որով մարմին
ինչ քնաշարժուել քնուելն
դիւրաւ՝ իւիր շարժի։

Մերկին գոյ թեմեուելն.
բոլորապէս, և մանրապէս։

Մեռեալ բոլորապէս՝ կ
մեր շարժի միջնէ՝ իւիւեւ
ուելն մեքակեան, ոսյ հոյ

Սոճնանց։

թեմեուելն։

Իսկ թեմեուելն մանանայն՝
ևրուս մասին՝ իւիր շարժի
հայն դեպ՝ իւեմեուելն
մեքակեան, ոսյ օգոյ թե
մեուելն։

Մեռոյշ՝ կ ծառ, որե նոշ
ասի. որ յարմար կ շինուց,
և շինման նաւուց։

Մերսին՝ կ բոլորակ հան
դիպ՝ ծածկոյթ տապանա
կնե, եմատումանի քաւու
թեան։ ևգայս գործի հմայ
ութ առնելին։ այլև թե
րսին՝ իղձք ասե. եմերսա
միմբ ասծուհմայք։

Մերսիմ՝ յառակայն կ ևս
արձանք, ևիարին ևշանա
կել գբերուածն և գսերո
ւածն, որք կին՝ իսուաձարին.
ևևս զայձիևաշորն՝ որ էր՝ կ
կուրծս քահանային, յո
րում էր վարդապետուելն
ևշխմարտութեան. ուր պատ
ուին գոլ՝ կիսուրծս քահա
նային. այնպէս զի զնոս կա
րելի արտաքերել. ասյժմ
հրեայքն են թարց թերա
մին. զի ոչ ունին զվարդա

պե

պետութեան, ևզձիմարութեան։
Մանն հանդիպի՝ և՛ մանն
հանդիպի, որում թիւքն
ծաղկին։

Մեհեկան նախադասութեան
է՝ որոյ միջնորդ եզրն հարց
կատարապէս համաձուլել
ինչ ընդ նախկնագունին.
ոչրաւ՝ այս մարդին՝ եթէ
ինքնակամ շարժի, և՛ կեն
դանի. եզի ինքնակամ շար
ժի, ուրեմն և՛ կենդանի։

Մեհեկան սոփրադրականն
է՝ որ պարզունակ զերկու
սոփրդական նախադասու
թեա զշարակցեալս միջնոր
դաւք շաղկապիս՝ թէ։ ոչ՝
թէ՝ մարդ ընդհանուր՝ շարժի։

Մերթ բանկին՝ և՛ ի սեռէ
բանձարոյ. որ լաթինեցին
ասի թուրշալակ. ուն ըզ
թիթռեալ թիթեռ, և կարէ
լուծել զորովայնն։

Մուն՝ գործի ինչ շինեալ
և կերտուեալ ի փայտից, ո
րում նաւավարքն զնաւն
վարեն։

Մուխեղն՝ և՛ նրբագոյն քան
զշղտոհապն. և և՛ բարակա

Ա-հմանոց։

գոյն թիւրն կամ տախտակ
արծաթեայ, կամ ոսկւոյ,
որ վարակ առ ձայնի։

Մուխդուանքն են՝ իշխանաց
զուրկք և թագոց. որոնք
զիռնաձուխթեն յետս դարձ
ձուցանեն, զոր բերանոյ
ընկալան։

Մուխնամկն՝ և՛ նկենդա
նին, մանն հակադարձել
կրծոյն. որոյ մասունքն են
քամակն՝ ևռուքն. և՛ հետո
րեւ երիկամայ՝ և՛ սահմանն
որովայնի. ուն ևս և ինսա ը
կողք հաստարակք վերնա
գոյն՝ և ստորնագոյն մա
սանց. ասի ևս կռնակ, կամ
յետ կողս։

Մուխնապահ՝ որպէս զինուորք
վարձու կացուցեալ. որ
թիկնակոցք իշխանին, կամ
հայսերն կանգնի։

Մուխնաստանդելն՝ և ստել
ևւխոխել զաստուածն նա։
Ա՛ջ կամիլ գալ առ իրն ա
ռակարդեցեալ, ևպատաճ
ռիլ զբանս ակնարկս. գոր
ձուցանել յետս զթիկունս։

Ա՛ջ հաճարձակիլ և՛ գործ

ինչ մտանել՝ վա՛յ որոյ եզբա-
րուս վերատեղիզել վախճա-
նին այնմիկ։

Ընդ յատակապէս փաղանշա-
նի անուանս այս՝ ինչպէս մա-
նր թիկնանշանին, եւ ուսցին
զի միջ իբարեկամէ ուներ
նե՝ կամ՝ իմն ծառայուկ հրա-
մայէ առնել ինչ, որ ի չ կա-
մ ի առնել զհրամայեցեալն
ասէտ և զթիկունս եզուան-
երբեմն՝ իմէր, եւ երբեմն՝ ի
վայր՝ կամ այլ՝ եւ անդր
շարժառոյել, առ՝ իցուցա-
նել զոչ ունելն զկամս՝ և
կամ՝ զդժուարութիւն ինն
ներ գոլ բնգդծուամ։

Մուխ՝ ի՛ կրկին՝ ոմն է տե-
սակ քանակի, և ոմն թիւ
վերանցեալ։

Մուխն՝ ի՛ երկ՝ անկատար,
կատարեալ, եզերակատար։

Մուխն անկատար՝ ի՛ որոյ
մասունքն շարադրեալք,
պակասագոյն քան զբոլորն
գոլանին՝ ոմն թիւն՝ ուր։

Մուխն կատարեալ՝ ի՛ որոյ
մասունքն շարդրեալք՝ հա-
ւասար գոն բոլորին՝ ոմն

թիւն վեց։

Մուխն գերակատար՝ ի՛ ո-
րոյ մասունքն շարդրեալք,
գերազանցեալք զբոլորին
գոլանին՝ ոմն թիւն երկո-
տասան։

Մուխ տասնեակ՝ ի՛ նշան
կատարելոյն՝ քան որոյ մի
կերպիւ ինչ սահման ամ
թուոց՝ ուր միանգամ գոյ
թիւ, անդ է բոլոր համան։

Մուխն երկ՝ կատարէլ է՝
զի ունի զսկիզբն, մէջ, և
զկատարած։

Մուխ կատարեալ՝ գոյ ի մ-
ասցեան միայն։

Մուխ՝ ըստ առաջի կացե-
լոյն՝ սեռ իսկ միակ՝ ի
դմանէ՝ սկիզբն գոլոյ։

Մուխ պարզ՝ շարիկ յ՚ծայ
բնեան՝ երբեմն բազմ, այլ ոչ
թիւ թուոյեալ՝ զի այս լի
նի՝ իստեղծուածս։

Մուխ հրեշտակաց՝ ոչ է՝ ի
սեռ քանակի այլ ի բազ
մութիւ վերանցեալ, եւ տե-
սական։

Մուխտուրն առ հրեայն՝
էր նախահաստատուն՝ կամ

բոլոր

բարձուցեալ մտքիցն առնելի անդամոյն, որ եղանիւր յայմ մանկունսն ուսմունս բնաց, եւ առայր գցաւ, եւ նիւր գլսալի։

Մելիսաուելիք՝ էր դաշտանուելիք հաշատոյս քրի, հաշաքօղ առ՝ իժողով հայ հաստատելոցս նախապատրաստական, եօրինակ մկրտուելիք։ Եկր հարկաւոր առ՝ ի զանազանուելիք, ե՝ինչանալ կուզ։ եհմարկ էր նմա դաշ դարիլ ընդ յայտնիլ սրտիս աշխատարանի։

Մելիսաուելիք՝ ուայր գշնորհս, ներգործելիքն։ ք՝ լոյս էր նշանակ հաշատոյս, յայ ղաստատ առաքեալ շնորհաց Հոգւոյն սրբոյ գործեցելոյն, այս ի՝ ի նոյն քրիստոս։ այլ ի՝ ջուր գործեցելոյն, այս ի՝ ի ջուր։

զօրուէ Մելիսաուելիքն։

Մելիսաուելիք՝ ջ ուպատ՝ ուրեք գիրն ի՝ զօրուէ։ ուայ մկրտուելն ուպատ՝ ուր, ե գիրդ ուրդիս Ա՝ յ առնէ։

Ա՝ահմանոց։

նա ընկողմանիլ։ ուայ հաւքն աստին թխսել՝ իլ՝ ձուոց։

Մելիսաուելիքն՝ ի երկիւղ՝ ի յանուսլոյ երեւակայուէ։

Մելիսաուելիքն՝ ի անզգայական նուէիք ինչ հոգեւորի պատկասուելիք՝ ուօգուտ։ ուայ ընդունի ոչ իբր կապեալ, կամ թմրեալ։ զի մի՛ զգուշասցի, կամ աւրսցէ զոր ինչ պարտի։

Մելիսաուելիքն՝ ի պարտուելիքն ա՝ ե՝ի բոյց հրաժարուէ՝ իծայրա դոյն բարուցն։

Մելիսաուելիք՝ ջ՝ ի զինչ ակսուէ։ այլ միայն պակասուէ այն՝ որ ի բնուէ չէ բանականին, ասի թէշ ուշառուելիք։ զի հակակայի բառնալիանկուելիք։

Ուղ՝ կամ թաւկացեալ՝ ի ուրայ, յաղագս ստոմաքիցն հեառանալ՝ իբրեւ հիւանդ։ իբրեւ ստոմաքիցն հեշտուելոյ։

պատճառեցելոյ՝ ի պակասելոյ եղուկ։

Սահման։

Մոռնիմին՝ եմ մոռնիլին՝ ու զանազանութեաբ նորա դէպն մանկութեաբ ժամանակաց։ զի մոռնիմին՝ մի՛ ոք պէտ երեսաւն մասին, մի՛ մասն է։ եմոռնիլին՝ վասն սուտն մասն։

Մոռնեցուցի՝ է որ յայտից, կամ յոլովից մոռնի, կամ խնամոյնց, ևնց։ կամ յասն ևնց, կամ յոլովից, ևկամ մանաւանդ ժանօթից, կամ ըստ արհեստից առ եղէլբ։ ևոր լինչ փառաց նման առնեցուցանեն բառիսոնութեց՝

յառաջադրութիւն։

Մոռնեցուցի՝ է ոկար կար

ծիլբ։

Մոռնեցուցի՝ է մոռնեցելոյ երկուբ նոր՝ զի հուր մարմին է։ ամ փառբ կարծիբ յանձին մոռնեցուցի որ առ բազմաց դուխաս։

Մոռնութիւն՝ է մոռնել հակակայ ժուժկալութիւն։ ևպատճառեալ լինի երկայկի։ ըստ՝ իսուխորութիւն, ևլ՝ բնական տրամադրութիւն։

Մոռնութիւն՝ է մեղկութիւն

Գ։ի։

նեղոյ՝ ևխոսելոյ ամէից կամ ընդելոյ իրայ։ թէ ևոչ ատ տամ ասիցի խոսնցելոյ՝ և ատատնելոյ։ ևրեւիմ ատ կայն ընչիկ զատարգ թոյլն,

ևզհրատանեն։

Մոռնելն՝ է կախարդական հայհոյամամբ ուրուք ջնջել, զոր առնէին ոմանք կանայք ժանդամահ աշօք ՚իմանիկունեն, յորս հոյին։ Մոռնականութի՝ է արհեստ՝ որակութ թոռոյ, որ ուսուցանէ զիմոռնութեն ինձ ընդոց կերպից։ որք են բառ դել, դուրս հանել, բառ մոռնել, եբաժանելն։ ևնն տեսակք սորա՝ երկու։ զար՝

ևկոնաստ։

Զարն՝ է որ կարօղ դոյ յերկուս զոյգս բառ ժանել։ ոպ՝ շորք, վեց, ուխ, ևժ։ Ոսկ կոնաստ՝ է որ իշ կարօղ դոյ յերկուս զոյգս բառ ժանել։ ոպ երեք, հինգ, ևօթն, և ևնն։

Ընդ ընհանուր սկիզբն դառնայ՝ ևկոնաստին մնացեալ։

Ոսկ զարին երկեակն։

յառաջ եկեալ՝ իսպառակատա-
ճել հեշտութեաց։

Մուրհակ՝ յատկապէս
կոչի՝ ի պահպանութիւն հե-
շտութեց. իսկ հեշտութիւն՝
կոչին՝ իսպառաճառն խաւիա-
նօղ իւրեանց. ըստ, աշխա-
տասէր, կամ այսպիսին ինչ.
նմին կոչի հեշտութիւն՝ ինն
թուղթիւնն՝ ի մեղկութիւն։

Մուրճ՝ ասի շարժիչ, որ շարայ
՝ի բերանոյն ևմիանձրևոյ,
ունի ևզհամ ապիւ։

Մուրճ՝ ի՝ ի յարհայ բնու-
թէ ծակոտկէն, և տունկիա-
կան. ևալ այնորիկ ընդու-
նակ ընձեղ, կամ յօդոյ.

բաժանի ըստ նմանութէ եր-
կընգիտն, եզան. նոսկաւ առ
նեմք զշնչաւորսն, ո-
րով պատճառաւ սիրան
զուլանայ։

Մուրճացուածութիւն՝ ի ապա-
կանութիւն և խօթութիւն.
որով մարդն ՝ի յապակա-
նեալ խոնարհութենց՝ հաւէ
ևամաշիլ։

Մուրճ աստղն՝ ի գոլորշի
վերացեալ ՝ի հողմոյ, ևայր
ձեղեալ ՝ի հուրն՝ վառի ՝ի
նմանէ. և բռնութէ հող
մոյն վախճալ, երևի երբ-
ըն զիմանիլ աստղ.
ևխուճուճ շի-
քանի։

II-կմանագ։

Ժամանակն՝ ի զարէկ մասն տարուց • կամ երկուտասան մասնաբաժին , կամ աճուն անշին՝ կամ մարմնոյ • որ գոն՝ մարդ։

Ժամանակն՝ ի թիւ առաքինին , եւ մեղքին մասանցն շարժման։

Ժամանակն՝ ի թիւ շարժման՝ մարմնական իրաց։

Ժամանակն՝ ոչ ի թիւ վէրանցեալ արտաքոյ թուոյ կայելոյն • այլ՝ ի թիւ կայելոյ ի միտս ունելոյ։

Ժամանակն՝ ի յառաքինին շարժման երկնից • այլ նոքա կատարեալ , եւ յառաքինին շարժման։

Ժամանակ՝ բաղդատեալ առ յառաքինին շարժուն որպէս շարժ , եւ այլ պատահումն՝ առ ընթացեալն • իսկ առ այլ շարժուածս , այլ շարժ միայն։

Ժամանակ՝ ի մի՝ ի միմեանց նախկին շարժելոյն • այլ ոչ ի միմեանց նիւթոյ առաքինոյն։

Մի ըստ ընդ՝ եւ յոլովութիւն ժա

Գ-ւէր

Ժամանակն՝ ի շարժ շարժմանէ հետեւեալ։

Ժամանակ՝ ի շարժ՝ շարժուածէ արեգական , ասեցաւ։

Ժամանակն՝ ի շարժ շարժ ժամէ իրաց։

Ժամանակն՝ ի շարժ շարժ ման , բաղկացեալ մասամբք հետեւողաց միմեանց։

Ժամանակն՝ ի շարժ շարժ մանն առաքինոյ շարժուածին , եւ իրաց փոփոխականաց։

Ժամանակն՝ ի շարժուածն ի բաց մարմնականաց , որ պատճառէ յառաքինին շարժմանն երկնից • եւ շարժիւ զտարածս բանական հոգեղէնս ծանուցանէ։

ժամանակ՝ առեալ լինի
միայն՝ ըստ առաջին շարժ
ման երկնի, որ է սկիզբն
ամ շարժման՝ եղատրման
ժամանակ՝ ոչ ջուխե եթէ
ոչ գոյնոսկի, որք ունին
զսկիզբն եզմահնան գոլոյն
իւրեանց ներժամանակաւ.
քանզի եշարժումն երկնի՝
ըստ իւրաքանչիւր շրջաբե
րութ է. այնպիսի գոլն ա
պականայուհաց՝ ոչ ջուխե
յաւիտենականութէ, այլ
ժամանակաւ. վասն զի ժամա
նակ ջուխե զնոյն, թէպէտ և
ոչ ներգործութէ վասնորոյ
ցին. այլ եզրդրութէ ջուխե:
Համայնական մասն միոյ՝ ի
միոջէ է քան զժամանակ ըս
ինքեան. իսկ զպայականն՝
ստորանկանէ ժամանակի.
նմին երկի վասնորոյ ըս

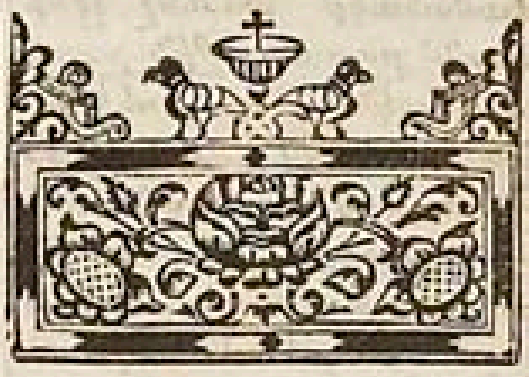
Թացեց ՆԸ:

Ոչ զանազանութ ի մէնջ
ժամանակին՝ մշտնջենաւո
րութէ, եյաւիտենականու
թէ. քանզի ժամանակն ու
նի զսկիզբն՝ և զաւարտ:
Ոսկ մշտնջենաւորութէն՝

կատարած վախճանի, այլ
ի սկզբան. այլ յաւիտեան
կանութէն կատարած եր
կոցունց կոպարայն ես. զի
ի շարի առնուն, և միոյն

Ոչ պատկանեալ:

ժամանակական գոլոյ է՝
բովանդակութէ ժամանակի
ոչ ի միշտ, եոչ երբեք:
ժամանակական մասն՝ ի
նշանակող միոյ ժամանակի:
ոչ ի այժմ, եապագոյն:
ժանդամանն՝ ի՛ ոչ ինչ
մահկանէր, եյաւերծիլ. որ
ծունաւորութենէ վտեղծա
ծէ, զինեզանական գոլոյ
ծիւն սրտին աղաւտել. և
ապականել սուրբ է:
Ոսմկօրէն՝ մահ եաւրեք
ուրեք բարութիւն կոչեն:
Ընդունել եւխտանաւոր զնոյ
սակարութէ, եշարաւութէ,
և խաղաղութեան:
Մերոյ վէ առն շարաւոյ
ծէ, և վաստակաւորութ,
որ
իւրով ժանդամոլութէն,
ապականեալ զոյլ՝ և կորու
սեալ:
Ժառանգաւորն՝ ի զոհիլ
ի ծա

Բիգեսքն՝ են վայրե
նի այծքն, որք ծը
նանին՝ ևքնակին՝ ի
քարաձերպան։

Ամն՝ ի տեսակ ինձ թիւ
նաձոր օձի. ծնանի՝ ի յաւի
րիկեայ. ծնանի զձուս. և
նորին թուանն պրեթէ իս
կոյն սպանանէ. որոյ խայթ
մանն՝ ոչ է դեղ. եպատմի
թէ երբեմն թոչի եւասկ եւս՝
թէ զվինն զոր կարէ ուանկն
ներսեղմէ՝ ի յերկրէ. եւզ
միւսն արձակմամբ տրտանէ
իւրէ, զի մի՛ լուիցէ զձայն
թունի ձարտարի։

Ամն՝ ի օձ, որ լսեինեղէն
ասի ուէկուլաս. ի, թագա
ւորիկ. ի ոմն ծատպես ընտա
կաց.

Գիրք

Ի ժամանակութիւն. զոր ու
նելոց էր ըստ իրաւանց.
թողուլ զնա, առանց ժա
ռանգութեան։

Ժողովն՝ ի խմբատուութ ո
մանց առ ինքեանս, կամ ըն
ձեռնել զիրեք իմաքե։

Ժառանգ՝ ի առատաձեռնին
Ժուժկալութիւն՝ ի առա
քինութիւնե ցանկականին.
ըզ որոմ ազգելոյն մտօքն
զչանկութիւնն՝ գիմեալ առ
յոռին հեշտութիւնեանն.

Ժուժկալութի՝ ի առաքի
նութի, որով մարմ չանկու
թիւն ուղղի կառավարու
նայատոյն։

Ժուժկալութի՝ զօրութի
հանդուժողական աշխա
տութեց։

Ժուժկալութի՝ ի անէին՝
առ ի յահաւոր՝ կայսրու
նուամ խոհականութ, քա
ջալխրախ յուսութիւնն առ
մնոհուամբ։

կատ. ասի ևս լինի զի ոչինչ
ունի յաչս իւր՝ և հայեցա-
մանք. կամ շնորհ ստանայնէ։
Ուժն՝ ի ներսեակ օձին, ա-
նաշանդատպիս իմանալոյ.
այսպէս առացեալ. զի բեր-
նոյն ծնանի. վնասն ձագքն
ուտին՝ զմայրական աղիս
ուտել ասին. ևկրծեալ զգ
կողն նր, սատակմանք մօր
եղանին։

Ընդ պատմի, թէ ինչ միջոց
միաշորիլ կամի ընդ միուն
նայ ձկան, ձգե զիմոյնն առ
եզր ծովուն, և մերձենայ
տեղեակ լինի միաշո-
րեալն ընդ միուն։

Համառայն ի խոցմանէ զնր
ինչ բռնեալն. և խոցեալքս
նուիրեն՝ ի զօրութենէ խոց-
ցականն հոգւոյն. որ և ինա,
ասի և բանականութիւնն։
Ոսկ խոցողութիւնն՝ ի ինքն
խոցոյական ճանաչուին. և
ի կաքաւիկեանն առնանի՝ ի
տեղի սրտիկեն ոգւոյն ասել։
Համառայն ի երկու կերպ։
միոյն ընդ խոցատանէն

զբազմութեն, որպէս՝ խմարդն.
իսկ միւսն՝ խոցոյական քնու-
թիւն. ըստ միոյն. այսպէս ի-
մանալի՝ խոցոյական՝ իսկ ի-
մացական՝ խոցոյական և ի-
մացելին. զի խոցոյականն՝
ընդունի նշանագիտութեանն ի
խոցանողէն։ և՝ ի բազում
տեղիս՝ խոցոյականն խոց-
ցող է. և խոցանելին խոց-
ցելին։

Համառայն զինչ՝ ըստ կերպ
սիրէ խոցանելի է։

Ասէ՝ որ մանուածոյ միայն
զինչ ինչ տրուհոյ խոնարհոյ.
որպէս զխաստանալ երկրին։

զիւառն՝ եղդաշու։

Ընկերատէ՝ որ խոցանաս զգ
գանազանութենէ նց. և խոցա-
նելի զինչ ինչ զկցուածս
մասանցն, որ խոցանաս ան-
միջոց. որպէս գլուխ, հոգի,
լեառն, դաշտ, կցեալ են
առ միմեանս։

Ընդհատէ՝ խոցանալի զինչ՝ որ
զգալեացն ոչ կարես բաժա-
նել զինչն, կորուսանել խոց-
անոյն՝ որ շրջիլ և նոցին։
այլ խոցանալի զինչ. ըստ, և
մաս

մացմամբ միայն զանազանին բնութիւնք նոցա։

Զորօրակ՝ իմանալի գիծ՝ որ անմիջապ կցուածք ունին։ Եւ անտես միջոցաւ կապեալ ասել մեզ այս լիաուն՝ կցեալ է յայն, և այն՝ ի միւսն։

¶ Անանալի տեսակ՝ կոչի ընդհանուրքն։

¶ Համաստակն՝ ի որ միոյ արհեստի է գլուխ։ երբ՝ քերականութիւն, ճարտասանութիւն, և այլն։ ոմն ակնհայտացեալ՝ կարգիմաստիք, որք հակառակ կոչին։

¶ Համաստակն տրամաբանութիւն՝ ի որ լինի անկարելութիւն։ ծրագրն՝ ամ շուն՝ ի հաջողական, որ ի անկարելի։ քանզի ջրային՝ և երկնային՝ ոչ ունին հաջողական։

¶ Համաստակն՝ ի այն որ առնուա եւանգիի վարս ստացեալ ունի յինքեան, որ ի գործնական իմաստասիրութիւն։

¶ Համաստակն՝ ի որ ըստ առաքին փիլիսոփայական կրթութեանն ի վարժեալ։

ոմն պղատոնն, և Արիստոտէլ։

¶ Համաստասիրութիւնն՝ ի գիտութիւն գոյիցն ըստ ոյժ գոյից են։

¶ Համաստասիրութիւնն՝ ի գիտութիւն Աստուծոյ, և ամենայն կայնոց իրողութեանց։

¶ Համաստասիրութիւնն ի խոհեմութիւն մահու։

¶ Համաստասիրութիւն՝ ի նմանութիւն Աստուծոյ ըստ կարողութեան մարդկան։

¶ Համաստասիրութիւնն՝ ի արհեստ արհեստից, և ամենայն գիտութիւն մակացու է։

¶ Համաստասիրութիւնն՝ ի սէր ընդհանրական իմաստութիւն է։

¶ Համաստասիրութիւնն՝ ի գիտութիւն տեսականաց, և գործնականաց։

¶ Համաստասիրութիւնն՝ ի սեռ. մակացուն՝ ոմն տեսակ. և գիտութիւնն՝ անհատք նորին։

¶ Համաստասիրութիւնն՝ հաւանութեամբ կամաց ի գիտութիւն։

¶ Ոմն մակացութիւն՝ մասանց կամաց. ոմն երկրաչափութիւն, աստղաբաշխութիւն, և այլք։

¶ Ոմն

Ա-հմոնոց։

գեղն ուր Մարգարէից, և Առաքելոցն։

Համառօտութիւն՝ ի զանազան արհեստից գիտից. զի խնայօղ միտքն, շարժէ զզգայարանս, առ յիւրքանչիւր իւր գործոցն կատարումն։

Համառօտութիւն է՝ բանից ընտրութիւնք. եզբայրութիւն առաքեալն՝ ի տառապեալս։ և՝ ինոյն ձարտարութիւն՝ ի խոհական մըտացն յաւուրս եկեալ։

Համառօտութիւն՝ ի ևս առաջին ակրատիս և կիրթեալ. մատոյն հակել յԱ՛՛. ելեմտ ցակամանն, եւս՝ ինոյն խոկալով՝ զանձնաւոր բարեքրէ. եւայնս հայեցողութիւն զբնաւս որ զյայտարանացն է հիշատութիւն՝ առել. զգ տոյնս՝ ՚ի՛ հաւատս անուանեցոյց. Յոհաննէս՝ ըսյս. և խմաստութեամբ առաջի Աղշամբն։

Համառօտութիւն՝ ի մանկատեսութիւն առաջին, եւպատուհական Աշխարհս. կամ առաքինութիւն։

Համառօտութիւն՝ ի որով ձայնա

Գէղ։

Խոկ գիտութիւնն, ընդհանրական արհեստից է՝ մանաւանդ, և հանդերձեալոց։

Համառօտութիւն՝ զբնութեան ինչ գիտէ խոկ զհետևօղս քնութեան, այս է զպատճառս. գիտեն ազգայնս եակքն ինչքն ՚ի, ինձեռն նոցունց որք և նոքին են պատճառք։

Համառօտութիւն՝ ի՛ր հելլեն նացուցն, որով ձկտեցան ՚ի լուսաւորացն շահիլ. յերկնային ներգործութեանց որոշ մանք ՚ի քնութեան տեղեկութիւն. յորս ներակրմութեան առացն բազում իրաց կան խոհականութիւն։

Համառօտ երանակ երեք է։ Ա՛սեն քնական խելքն, որ ՚ի բարեխոհական կազմուածոյ հանդերձեալ. ոյր էր Ա՛կիտոթելին, և Պաւսանայ բարեկամն Դաւիթ։

Ընդարձակ՝ ՚ի շնորհաց հոգևոցն, և ՚ի խոստովանեալն։

Գէտ՝
Նահապետ զբաղումէն Ա՛յ,
որ առնեսայ լինի՝ ինդգէտն
Ա՛ր՝ ընդդէմ յիմարուէ։
Համառօտ՝ ի յոյժ բառիւ
բազում ծանօթութիւն
Ա՛ծայնոյն։
Համառօտութիւնն՝ ի գիտա-
գոյն՝ քանզի ամ առաքինու-
թիւ իւր համայականաւ՝ զի ի նո
թաղտատող՝ վկարգաւորող
նոյնն։
Համառօտութիւնն՝ ի բազում
ձակ ճանաչումն Ա՛յ. ևիւր
բոս հաճոյ առաքինուէ՝
կազմեցեալ գիտութիւն՝ որ
և լինիմք հասանք։
Համառօտութիւն՝ ի տեսու-
թիւն ճշմարտոյն, խոտո-
ղացուցանող բոլոր մոլորն
Համառօտութիւն՝ ի բան և
ժողովական. կամ բան դաշ
ճանօթ. կամ բազմահոգուէն
(կերտական) կամ պետա-
կան։
Համառօտութիւնն՝ ի ուղա-
կութիւն, որ զմիտն մեր
հակէ, եւորմատրէ ի ճշմա-
նոյնէ զգեստակայ լինս։
Համառօտութիւն՝ ի ճանա-

Սոփհոյ։
ջուեցն բառոյ, հանդերձ
կարողուէ խրատուէյն։
Համառօտութիւն՝ ի իմացա-
կան ճանաչումն յաշխատ-
նական կենացն։
Համառօտութիւն՝ ի որ ոչ
զգայ զգաւնութիւնն լինչ
ոգւոյ, եւ՛ տեսումն նախա-
տանայ։
Համառօտութիւնն՝ տատցեալ
մարդկային ջանիւ, ի՛ ա-
ռաքինութիւն իմայական։
Համառօտութիւնն՝ ի գիտու-
թիւն կակաց՝ ըստ ոյնմ
կակղ նս։
Համառօտութիւն՝ ի՛ երեք կին.
Ա՛ծային, փիլիսոփայական.
ևիւ գիտնական՝ աղեհական։
Ա՛րդ՝ առաջին համառօ-
թիւնն՝ ոյնմ տեսակցաւոր
լինիմք համառօտ՝ ի ինն
հաղորդութիւն համառօտ
Ա՛ծայնոյն, որ նոյն լինքն
Ա՛ն ի։
Ա՛ն հրկրտոյն՝ գիտողաւոր
մայն. որ սա կառավարիչ
ու ի, եւ ապատգաւոր միշտ ի
տարի։
Ակն երկրտոյն՝ որ ի գիշե-
կան,

Գլուխ

կան, կ՝ երեսքկին. ցի, երկ
րաշարժ, ընշաշարժ, հոգեշա
կան, հկ՝ շարժ։

Համառոտել չ՝ծայինան՝
ասկ կրկնակի. ցի, հական,
հաձնական. հոգաշնալ՝ համա
ռոտելիքն հօր ասկ կրկնա
կին. ցի, հական որ կ՝ինամա.
հար ՝ինամանկն եղանկ՝ այս
կ որդին։

Վանական երկաքանչիւրն՝ կ՝
ինքնահաճ համառոտելիքն,
հեղինակքին միանգամայն՝ մի
համառոտելիքն։

Ասան՝ հայր ոչ կ համա
ռոտան համառոտելիք զոր ծը
նաշն, այլ կ համառոտան կ՝
մառոտէ, որ կ իւր կտաճ։

Համառոտելիքն չ՝ծայինան՝
միշտ կ հական, հոչ երբեք
առձնական եղառոտկ. այլ
չառնկանայ, մի՛ զի ոչ նշան
նակեալ լինին զոտ կիզտկ
եղծինն, որպէս սկր, այլ զոտ
կիզտկ գաղափարքդն չին՝

Թուական

Համառոտելն մինչեւ ամա
կան՝ կ մանկացելիքն. զոտ
որում չառնկացու

Սահմանք

թէց կ. լայց կ տարբեր
չայրոց մանկացելիքց. զոտ
որում կ չառնկացու սկզբնց։
Ոչ զի՝ պարտական ընդ
հարձ զգիտութիքն հոգիոյ
ոյումն. եհամառոտելիքնն՝ մի
միայն կ. լոկ զգիտութիքնք
բաղում։

Եհամառոտէս անուն՝ մինչ
՝նգանգան տեսակս բացա
տրի, բնաւքն ներգործու
թիք են համացօղ մասայն՝
հոչ զգայարանացն։

Համառոտ առաքինու՝
կ տեսական միայն. բայց
պարտին համառոտէ՝ կ տէ
տական նախինաբար, հերկ
բոլոգաբար գործնական։

Համառոտելին՝ առձնալ
չ՝ կ՝ ալրգ հոգւոյն մեզ
կ գերագոյն՝ քանզ հօրն
աւելիան շնորհաց հոգւոյն
փառն գոհ։

Պարտին համառոտէ՝ հր
բեմն ասկ բարեպաշտու
թիքնն՝ որ մի հերկիւղ ՝նչ. քանզի ոմն
բարեպաշտ առ ՝ծայնաշտու

կ՚բաղադրուեցաւ հաճա-
ստոց ըստ որում ընդարձակու-
թիւն վկայեմք հաճաստոյս.
այսպէս և բարեպաշտու-
թիւն՝ որ յայտնի կացուցանէ զի-
մաստութիւնն. նմին երի ա-
սի թէ՝ բարեպաշտութիւն
կ՚իմաստութիւն. ըստ այսմ
կերպի և

Երկիւղն՝ ասի իմաստուե-
քանզի այսու ցուցանի թէ՝
մարդ ունի ուղիղ հնարա-
դաստութիւն ընդայնոյն.
զի յԱ՚ստուծոյ երկնչի, և պաշտե
զնա:

Իմաստութիւն հնարադա-
ոչ յաղագս այլոյ՝ եւկարգա
Հարկ. վն զի նմանէ զպատ
ճառս բարձրագոյնս:

Իմաստութիւն՝ ըստ երկուց
եղանակաց իմանալի է:
Սակս՝ ճանչմանքն և իմաս-
տութիւնքն բնականապատ. ոմն
Պահապետքն առաքինք.
Աբրահամ, Իսահակ, Յա-
կոբ, Յովսէփ, Մովսէսիոս, և
այլք:

Երկրորդ՝ շնորհիւ ընկա-
լեալքն. որպես Բեսաղէել,

Ընդեսաբ ուրիսանց, և Սողո-
մոն: Սակ նախկին հնարի-
նակ է նոյն ինքն իմաստու-
թիւն՝ ի վայն չքնաղ. ըստ
որում Ա՚յլ գործութիւն, և
իմաստութիւն ասի:

Իմացական՝ ասի երկակի.
պէս, հոգի իմացական քայլ
յատանուանագատ, եթէ՝ ի
գիտաճարտգոյն գործէ իւր-
մէ, ազօրութիւն իմացական:
Իմացականք Ա՚ծայինք և
ծայրագոյնք՝ են առաջինն
գատ հրեշտակացն. սակ լոկ
իմացականք, որք չեն նիւ:
Իմացականն լոկ՝ են հրեշ
տակքն. որք անմոռաց յիշ
մամբ յիշեին միշտ գիտու-
թեամբն. զի իմացութիւն նոց
միշտ ցոյր սիտեալ գոյ և
հաստատ. միշտ՝ լիւր նոյնին
շրջապատի. զի գոկիզբն և
գվախճանն իմացուածոյն՝
բոլորապէս համատեսանին
ունին. քանզի անմոռանին
միտն ինաճոյ գիտութեան.
և յայտ մոռացութեց տարա-
կացութեամբն գերիչիչիւք
են քան զմեզ, որք կապել
եմք

Ա. Հմանող։

Համայական՝ կ զօրութիւն
ինն համացողին։

Համայական հոգին՝ դոյ
ձանաչողական զօրութիւն
ինն, որ կոչի կարողական
համացութիւն կամ կրօղական։
զի յիմացական հոգին՝ ան
երիք զօրութիւնք միայն.
յղ առնողական համացութիւն,
կրօղական համացութիւն, եւ
կամքն։ առնողական հմայ
մանքն պատրաստին նմա
նութիւնք երայն՝ որք են
քաղցնել՝ ինձանե տրամա
խոհութիւն զինքնաբական յատ
կութիւնն, որ է տեղիք ժա
մանակական, մեծութիւն ձևն,
գոյնն, հայլ նմանք. եւ միևնոյն
բառնին այսոքիկ նմանու
թիւնք, յայնժամ ընկա
լեալ լինին երին՝ կրօղական
համացմանե, որով համայ
զբնութիւնս նոցին։

Համայականն՝ ունի տինքն զկրա
զիրս յատաքերութեան ըստ
երից, եւ ոչ զերազանցու
թիւն։ Ճառքին առաքեցեալն՝ կ
են, որ կոչի պատուական։ զի ոչ ինչ համայեալ

Գ. Բ.

նմանք՝ իմիտրատին յիշողու
թիւնս՝ զի համայական եւ ըմբ
դեալական զօրութիւնքն՝ զպատ
րաստական զրանելով՝ զմոռա
ցեալն յիշեմք։ եւայս յայտ
կ՝ զի մարդս մեջ կ համառա
լեայ՝ եզգալեայ։

Համայական անձինք՝ են
մարդկային հոգիք։

Համայական՝ և բանական
անձն՝ կ անձն մարդոյ։
քանզի ըստ այնմ զի առար
կութիւն համառայ, բանական
ասե։ կոչ ըստ այնմ զի յետ
առակելոյն զիմաստալիսն և
մանեալքդ ըմբռնել եզգա
զանձ կացուցանել յինքեն,
առի համայական զի մարդս
մեջ կ համառալեայն եզգա
լեայս։ ըմ զի համայական և
զբնեալական զօրութիւնքն՝ և
մարդս առանց միմեանց ոչ
ինչ առնեն։ զի՝ եզգալ ըմբ
դեալ զօրութիւնն՝ կոչին սկսանել
ընդունել համայականեն։ և՝ ի
ձիտել համայականեն՝ եմք
նաշունն ի մեզ, կոչին՝ ի
ձեռն առնու և զբնեալ
թիւնն։

Անհնազանդ։

Հաղաղասէր ազգերն, կամ բաղադրեալք, այլ ինչ բաղադրութիւնք եզբակացուցանէ Խիտոյն առ Միւսն յառաջանալով, և հաշտասիրելով։

Համբակաբար։

Համբակաբար՝ ի համբակէն. զի համբակաբարն՝ անուղղ և յառաջ եղեալ է համառօտելոյն. և համառօտիլ՝ ի համայօղն։

Համբակաբար՝ ասի համառօտելոյն, որպէս ևս համայօղին. այլ ի զգալիսն. այնու որ զգալիսն յօդ-եմիւսն զգալի. որ կրկին՝ ի յարդարութեանցն Նոդեց. զի նմանին՝ ի յարմարն իւր պատուի հաշտասիրել. որում պատուի՝ ի յայտ գայցէ, զի առնեն մանրն ի հաղորդին։

Համբակաբար։

Համբակաբար՝ ի որ՝ համառօտ համբակեալ լինի. ըստ, համբակ կոյս աշխարհ։

Համբակաբան անձն՝ ի բառնական հոդին։

Համբակաբանն մեր՝ ի՞նչ կարէ համառօտել, եթէ ոչ ապատրաստեսցէ առաւակաւ իշխել. զի համբակաբանն մեր՝ համառօտ զինքն։

Գիւղ։

Գիւղ՝ եղէզ ոչ ինքնագոյ բառնի լինի։

Ինքնագոյ յառաջեղեալն՝ ի ձշմարիտն, որ կոչի շատ ժողովուրդ յառաջ եղեալ. զի ձշմարիտն՝ շատիկ անգամ զիմացականին խնդրել զի՞նչ ի նոյն։

Ինքնագոյ յառաջեղեալն՝ ի հրաժարութիւն՝ կամ բնութիւն իրին, որ կոչի երեքական յառաջեղեալ. ուր հանգ շի իմացականին յառաջին գործոյն իւրոյ։

Ինչ առաջին գործ իմացականին՝ ի ճանաչել զիարգ բնութիւն ներհակաց իրին, թարց սառաւաջ՝ և բացատութիւն։

Ներկրողն ի՝ որ իմանայ զյաւակս և զառաջս մեռանն քննէն այնպիսի. և ըստ այսմ կարէ զիմ ճանաչելն բառադրել ընդ միասին. սառաւաջ, կամ բացատութիւն։

Ինչ երկրորդն ի՝ որում իրքն կոչ երկրորդ պարզ միտ առմամբ, հետադասութիւն, կամ

զինքն. ոչ եւ զայլսն՝ իւիւեան
տեսակաց այլոց իրաց։

Համարեան՝ ընդունել զբ
տեսակ ճանաչեալ լինիս ա
ւանց նիւթական պատա
գային. ոչ ի զգայուն։

Համարական եւիամք՝ գի
տութիւն պարսիկեն. ելն զի
խմացականն՝ խմանալ զբ
կան. եւիամք՝ կամի իմա
նալ զիմացականն։

Համարեմ՝ յաւակալս նշա
նակ զներգործուն իմաց
մանն. եւ երբեմն նշանակ
գհրեշտակս ոչ պատճառ ի
մարմնոյ մեզ, բայ
հրեշտակս նշանակելով։
բան՝ եւ պատճառ ճշմար
տութեանն յաւելչ երկեղին ու
րութիւն, նախկնատուր ըմբռն
նալ լինի իմացական զօ
րութիւն. եւթակ ըստ հաստ
տակաց՝ ի յաւելչ երկեղ
իմացականին։

Համարեմ՝ ի քառակո՛ղ,
արարողական, կատարակին,
ըստ ունակութե, եւըստ ներ
գործութեան։

Համարեմ՝ ի տեսական ձա

նաչութեն. իսկ տեսորժական
ճանաչութեն՝ գործնական.
տեսականն՝ ի ճանաչութեն
ճշմարտին. իսկ գործնա
կանն՝ ի ճանաչութեն բա
րւոյն։

Համարեմ՝ ի ներգործութե
մտաց իմացականն։

Համարեմ՝ ըստ առնուան իւ
րոց՝ նշանակ զյաւելչ
գործ իմացականին ոյ ի
իմանալն. ասկայն երբեմն
ցուցանի զիմացական զօ
րութիւն. այլ զանազանի ի
նմանէ այլ գործն ի զօրու
թէն. քանզի կարողական
իմացութե՝ ունի զանազան
գործս, եւթաժանի բազմա
կերպիւ զանազան առնե
նակութե՝ բայ զանազան
գործոց յաւելչերկեղին՝ և
ներգործութե իւրոյ. սակայն
ի մի զօրութե. քանզի՝ եր
բեմն միայն ի զօրութե, և
այսպէս կոչի կրողական ի
մացութե. երբեմն՝ ի յաւել
չին ներգործութե՝ որ ի գի
տութե, եւայսպէս կոչի ու
նակութե իմացութե։ երբեմն

Ս-ՀՄՆԱԿ։

ռաքին՝ շարժելով, և ներ-
գործելովին։

Համացուցանէ շարժել զկամն՝ կերպիւ վախճանի. իսկ կամք՝ շարժ հրամայելով իմացման, և այլոց զօրուցեցն հոգւոյ։

Համացուցանէ՝ զ զօրութիւն վերհասոյն քան զկամն՝ ըստ բանին կարգի. իսկ ըստ իշ խելոյ ևհրամանին՝ զ ներհակաբար։ ևդրձիլ կամք՝ ՚ի կիզմանէ վերհասուածոյն քան զհոգի և զաղնուագոյն եքան զիմացուածն. իսկ ՚ի կողմանէ ստորնագունէին՝ իմացուածն և պատուականագոյնն։

Համացուցանէ, ևկամք, ևէութիւն, յայտ ստեղծուածս զանազանին երօք։

Համացուցանէ՝ միայն ճանաչել զինչ էութիւս երացս. իսն ի մայիսալ՝ և ՚ի մէջ իմացականին ըստ սեռական նորին. այլ ՚ի ըստ յատուկ բնութիւնն իւրում։ և իմացուածն ներգործութ, և իմայեալն՝ են նոյնք։

Զ-ԳԼՈՒԽ

Գ-ԼՈՒԽ

յերկրորդ ներգործութենն՝ որ ի մտադիւրութէ հայելն, և բուռ այսմ կոչի իմացական ներգործութիւն, և ինչ պարզաբար ըմբռնել, կոչի իմացուածն։

Ինչ յորժամ զայն որ կարգե, զի այնու ճանաչեսցէ ինչ՝ ևմ գործեսցէ. և գործեսցայս՝ կոչի գիտաւորութիւն։ և ինչ է ՚ի ինդիր՝ և բուռ այսմ կոչի խոկումն։ և ինչ գիտո զիսոկացեալն փորձէ զգործ ինչ յածել յասի գիտել. զի առ գիտունն ևբրաւերի դատելն։

Համացուցանէ ևկամք՝ են զօրութիւք բնաւորականք, և հետևին բնութ հոգւոյ ՚ի հարկէ. և են ՚ինոյնութեամբ հոգւոյ՝ ենթակայութեամբ։

Համացուցանէ պարզաբար՝ զ՚ նախկին քան զկամս. զոր օրինակ շարժողականն՝ քան զշարժելին. և արտաքոյականն՝ քան զկրօղականն։

Ինչ դարձեալ՝ իմացուածն է նախկին քան զկամս՝ բուռ ընկալման. իսկ կամք է ա

Ասկաղիոն՝ կ որ ունի զգ հաստատուն ինն ձշմարտութե, եւյչ փոփոխի։

Ասկատոն՝ կ զուրկ՝ ինձշմարտութե՝ տուեալ՝ տուս։

Որ, իսկ, եւ ըստ ինքեան, ընդհանրական զեուեի, եզգոյ ութի։ Ասկ, անխոկ, եւյչ ըստ ինքեանն, զպատճառութե ցոե ցանե, որ ոչ կ գոյ։

Արն՝ հաստատական ունի զինշանակութեն առ ամ. զի կ՝ որպես ասեն տրամաբանքն գերազանց։

Որք՝ կ հաւատեն, եթե գոյ այսութի՝ եթե պատճառութե։

Արագործութի առ՝ իւրաքանչիւր՝ կ առաջել գործի, եւյաճախ վարձատրելի՝ քան զգործ առանց ուխտադրութե։

Արատ՝ այլք ունին զայսպիսի կերպարան. հինատ՝ ջուր. որոյ մասն ամ՝ ջուր կ. վասն նախնական նմանութեն կերպարանութե, այլք ունին զբառդ՝ դրեալ կերպարան. ոչգունն՝ առանձ. երկրորդ կ. եւյանկիւնկ. այլք ու-

Ջգալիքս՝ են երկրորդ պատճառ ճանաչման իմացականին. իսկ նախկին պատճառ՝ կ իմացուածն ներգործականն։

Իմացման՝ ոչ կ զգայութե. սակայն՝ ինմանկ են ունակութիք զանազն գիտութեց։

Իմացման՝ ասի մերթ սահմանն։

Ընդապէս՝ ըստ, նմանապէս, կամ կերպիւ ինն։

Ընդունակութեն իսկապէս՝ կ ոյց մասուանքն, ոինն՝ ի կատուածն կ, եւամքն՝ ինոյնութիք են ըստ ասելն։ (որ՝ ի վեր անմարմնոյն կ՝ առնանել։)

Ընդ ինքնակայ՝ իստորոգութիք գոյացութիք՝ կ բառդ զրեալ՝ ինդրոյն, եւյեւս այլ ոչ՝ ինհիմոյ՝ եւ՝ իտեսակէ։

Ասկ, է դաւխդիր, կ ձշմարիտ, կ սկիզբն իմանի։

Ասկ՝ կ շարկապ ընդդիմականն. եւերբեմն կ անուն, եւ հոլովի. իսկ՝ իսկոյ, ընդհանուկ ձշմարիտն։

Իրաւաբանութիւն՝ ք արժանապատիւ ևգործակալութիւն իրաւադատին։

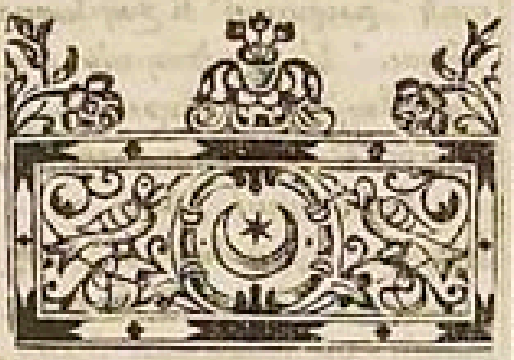
Իրաւունք՝ ք բնութիւն, ևարդարութիւն դատաստանին։ այսպէս դատաստանն՝ ք տեղիք բերելոյ նմա։

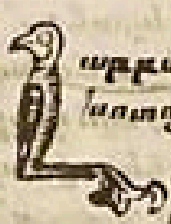
Իրաւունք՝ ք որ կամ բնութիւն, կամ քաղաքավարութիւնն, կամ ժողովուրդն, կամ ազգն. ևս սովորութիւն մինչ հրամայէ. եթէ ու՛ հրամայելոյն ա՛ ևայցեալ։

Իւրաքանչիւրն՝ ք յատկացեալն, եզաւեալն։

ունին զբ՛զամ բաղադրեալս. ոյրգն՝ երես մարդոյ՝ ինքեր պրանե՝ ականց, բունգաց, ականջաց, ծնօտից, կոյտ-ոց մասանց։ այնպէս եւբա ունի հանդիպեալ ք, զբաղնազան կերպարանս ունել ըստ բերականութե։ այս ք պարզ բառք, յատաբարք։ զի կերպարան բոլորն՝ ևկերպարանաց մասանց։ և կերպարանք մասանց՝ ևմի եռութեց լինին։

Իրաւաբան՝ ք վիրաւորուած, և բնութ վարուց քաղաքականաց, եարարմանց։

աքաղայ՝ է տեսակ բմբ
խոտոյ. ունելով զգբ
լուխն թեթեւաշ
շար կեռասեակ.
վ՚ այնորիկ եղե՛ ի ձորձն,
՚ի մէջ որոյ պատուհանակն
սերմն։
Լաղանն գոյանայ, հրե ա
ռաջօտեան ցօղն ներսե՛ ի
վր՚ խոտոյն՝ որ քիչրտ խառ
նեալ, և մակարդեալ ընդ
ցօղոյն, լինին լաղան. յոյ
նարէն լիդոն։
Լայնութի՛ն՝ չափ մարմնա
կան մեծութե՛ն։
Լանջ՝ է կողմն զառ՚իւերդ
բերոյ, և իրանց։
Լարն՝ է շուեան. բառից մա
նաւանդ առնանի՛ ի տեղի
այնոցիկ, որք ծառայեն ե

րուժշկական գործնոց։
Լարն՝ է կապ գլխոյ. որով
շուրջ զգլխով ծնոտքն ի
զհերս, կամ՝ զպատկա, կամ
զծնօտկուն, կամ այլ ե՛նչ
ևիոյե կապեին։
Լարտաժինն՝ է թեվտիկն
՚ի յոգտարակս սահմանի ա
ղագաւ. ՚իտրամադրել և
շարել զտեղին ապառնոյ
շինուածոյ. կամ բանակի.
կամ այլոյ ուրուք գործոյ։
Լաւ՝ է բարի, ևգուելին։
Լիառն՝ է բարձրագոյն ու
ռուցուածն հողկրե։
Լիարդ՝ և լիրդաբուծ՝
ասին սերման ևծոքն՝ զի
վերնագոյնն մասին արուա
կայանան, որք ևկենդանա
կանք, կամ կենսակերք ա
սին։
Լիարդ՝ է գործարան արիւն
նացուցիչ կերակրոյ։
Լծարդն՝ ՚իկենդանեան՝ որ
եղեալ է ՚իմէջ պահարա
նի ներքնոյ յաջոյ կողմա
նե դեպ ՚ի փայծաղն. որ
ծառայէ բաղադրման կե
րակրոյ հիմարանն. և ա

ասասգուններ արեամբ, և
կցեալ մեծգունի երակին։
Ուղ՝ ասի թէ ՝ելիարդն,
կամ յերիկամունան կայա-
նայ զօրութիւն հեշտութեա,
եւ ցանկութեա։

Լիգիօնն՝ է՝ բազմութի զօ-
րաց պատերազմական գրն
գեղ, և գիւղաց խմբիկ. եւ
զինուորութե հռոմայեցւոց,
ուներ ի լեգիօնն 5000 հե-
տեւակս, և 726 ձիաւորս։
Լիգիօնն ՝ի յերնտրութե զին
ուորաց ասայիակ է՝ հապա-
րունակ զաւան պատս. և
գաւան՝ զյիսուն ձեռս. և
ձեռն՝ զյիսուն զինուորս.
ՅՕ, ձեռն իմանի խումբ։
Կամ ի լեգիօնն՝ պարու-
նակէ 6666 զինուորս։
Լեզուն՝ է՝ անդամ մար-
դոյն ստուգականագունող,
փակեալ ՝ի ծիր բերանոյն.
առհմանեալ առ ՝ելիազմել
գձայնս, եւ ճանաչել զհամս։
Լեզու մարդոյն՝ է անդամ
ինչ փոքրիկ՝ ներսիդմեալ
ընդերանոյ, և զմի ծայրեայն
բարբառող է՝ առհասա-

րակ՝ բարբառ՝ և շարեալ։
Լեզու՝ է՝ գործարան խո-
սից, ձայնից, և ճաշակմանց։
Լեզու՝ է՝ գործիք խօսից,
կամ որակ խօսից։
Լեզուն Ընդամայ՝ է՝ քաղ
ցեալացոց լեզուն, որ է ա-
րաբերն. զի ծնաց առ հեթր,
եւ՛շ խառնակեալ։
Լեզուն պարսն՝ է՝ յաճախա
բան. եւոր խօսի զշատ՝ զայլ
մի վատահամբաւելով. որ
տեսցէ, եւ՛ զայլ բարբառ
ջնջէ. յորոյ խօսից ո՛չ զգ
պաուղ ինչ, եւ՛չ զչինուն
ընդունել կարին լսողքն.
այլ մանաւանդ զատելով.
եզանձրոյթ։
Լեղուն՝ է՝ դառնագունող
խոնաւուն, որ դեղին մաղձ
ասի պարունակեալ ՝ի փայտ
ուկ ինն, ՝ի ծոցս լեառ-
դին։
Լեռնան՝ թարգմանի ըս
պիտակու. կամ լեպենաց,
որ է խուն պիտակ։
Լիզին՝ է՝ լիզուաւ թե-
թեւացեր զեր ինչ հոշատիլ.
եւ՛ զայ
Լիտն՝

Լիճն՝ է՝ ժողովուածք ջրոց, կ խորասիսոյ յորում ջուրքն ժողովեալ՝ անդ կեալ սովորք են։

Լիճնելուքիճն՝ է՝ երեք կերպիւ. կամ ոտք՝ իշգոյէ՝ ի գոյ. և կամ երկուքն՝ եւ յօդունն հաստատակ երկրաձողին, եւայլ և ծնունդ։ Նաև եպիսկոպոսիկ՝ լինելուքե ասի ապականուքե միոյն, որ լինի սկիզբն այլոց։

Լինելուքիճն՝ է՝ կրկին. ըստ, փոխոխուքիւ՝ իշգոյէ՝ իգոյուքիճ. և եղելուքիւն կենդանուոյ՝ իսկզբանէ կենդանուոյ մինչ աշխարհիս։

Ընտանին պատկանի ամ եղելոյս, եւ այլկանապուհաց։ Նաև երկրորդն պատկանի միայն կենդանեաց, և կոչի ծնունդ։

Լինելուքիճ իսրաքանչիւրոց որք եղանին՝ գոյ՝ ինն երեք գոյացուքիճ, որք նոքօք յատկացեալք են. ըստ, կուքիճ, որպիսուքիճ, քանակուքիճ. զի նախոյ միմեանց ոչ կրնան որք զնա սկզբնա-

Հոմն. (այս է զեահին։)

Լինելուքիճ միոյ՝ ոչ ի ա-պականուքիճ միւսոյն, եմիե ոչ հաւասարեւուքիւն. նոյն է կերպ լինելուքիճն ամ նոյ նատուռականն։

Լխտուն՝ է՝ փայտն՝ կամ երկաթին այն, որոյ վը հրելուն անիւն։

Լխտր՝ որպէս դանկ, կամ ձնաս ասի. և է՝ կշիռ՝ իսկ ոչ չափոյ կամ ծանրուքե. հայանալով յերկուասան հաւասար մասանոյ, որ նուա կն ասին. իսկ եօթնասունն սիկղն՝ զոր ձնաս առնեն. և ըզ 1200 նաբաթականիս, կամ զբնիսնաս։

Լխտրն՝ է բառ հայոց, գոր լով անուն կշռոյ. և է՝ 12 նուկն. այլև է՝ 72 գեհան. որ է մնհալ, որ կանէ 108 տրամ, եւկամ 432 դանկ։ Լխտրն՝ 1;2 տրամ է ըստ բժշկաց։

Ծանկուքիճ՝ է՝ շարամանուքիճ երկուց. կամ յոլվիճ յատաջնգուքիցդ, ըստ երիք հաստատակուղուքիցդ. կամ

Ա-ից։

Ա ըստ ոգուած լոյս ընդհաց, հաճատ լոյս անուանի։ Լոյն՝ ի՛ որակութիւն լուսաւորի մարմնոյն. որով ասի լուսաւոր. լուսաւորեա՝ և ազգաւ։

Լոյն՝ ի՛ խոշոր իսաւրական հրոյ, որ յառաջին օրն գոյացաւ։

Լոյն՝ ի՛ ներգործուած լուսաւորի՝ ըստ այնմ՝ որ ի լուսաւորի մարմնոյ, որոց լոյս ասի։ Լոյս բնական իմացման՝ ուր այլ ինչ է, եթէ ոչ թաց հրեղութիւնն ճշմարտութիւն։ Ուսումն՝ երեքկին լոյս է. որում՝ ոչ հաղորդին անբան անասունք. այսինքն, լոյս բնական. լոյս շնորհաց և լոյս փառաց։

Լոյս յատկապէս միայն՝ ի մարմինս է. և ըստ այսմ լոյս անուն առեալ լինի. բայց ըստ այնմ՝ առ որ ա-

Գ-ից։

Գան հաստատակաց սահմանենոյ. որպիսի ինչ մարդ, կենդանի, և շնչաւոր։

Գծագրութիւն՝ ի կարգաւորի խոնարհութիւն բայից։

Գրաւն՝ ի՛ մարմնով նուաճ զեալն ի կենդանական. և հարն ի՛ վերստութիւն նուաճ զեալն։

Գոյն՝ բաժանի յանեղ, և ունեղական գոյն. անեղականն գոյ՝ ի՛ ներգործութեն սրբ. իսկ եղականն գոյան ևս՝ ի՛ կրկին. իմանալի, զգալի։ Իմանալի՝ ոչ հրեշտակք, և հոգի մարդոյ, ևս պատուիր

Դ-ից։

Իսկ զգալի գոյն ևս՝ ի՛ կրկին. իւրինային, և երկրային։

Իւրինային գոյ՝ ոչ արեգական, լուսնին, աստեղք։ Իսկ երկրային գոյ՝ որպես ջրոյն, հողայծաւ օդն, և գոյս աշոց։

Գոյս հրեշտից՝ ի՛ հեղուկն ԱՆՅ առ իմացութիւն մտից։ Գոյ՝ ըստ որում իմացուին և մեր, իմաստութիւն կոչի.

ՈՒՄԲ։

Լսակ լոյս՝ լուսո ինքեան եւ տեսանելի։

Ընդհատուած՝ ըստ անկատար եւ մինչ ոչ ինչ՝ որ եւ տեսակ գոյացական ՚ի միասին, եկեալ տեսակ պատահական ՚ի միասին։ քանզի գոյացական տեսակքն, ըստ ինքեանս պատրաստեալ կացեալ կատարեալ ՚ի տեսակսն. ուստի միշտ եւ յաւէտ մերձ է առ նմա։

ՅԱՄԻ ՄԵՐՁ Է ԱՌ ՆՄԱ։

Լսակ լոյս՝ ոչ է տեսակ գոյացական օդոյ. ապա թէ ոչ՝ ապականելոյ ՚ի բաց հեռացեալ նմանի ՚ինքեան։ ըստ որոյ ոչ կարէ գոլ տեսակ գոյացական։

ԿԱՆ ԱՐԵՎԱԿԱՆ։

Ասացեալ ասելի է թէ՝ զոր օրինակ, ջերմութիւն է տեսակ գոյացական արտաքսական, հեռանալոյ գոյացական սեռ սակին հրոյ. այսպէս եւ լոյս է տեսակ գոյացական սեռ կան, հեռանալոյ գոյացական տեսակին արեգական. կամ ներգործեալ ՚ի միջոցս ՚ինքեան զեղանիւթ ամենայն։

ԳՈՒՆ

առաջին, առաւելեալ պատկանելի հոգեւորացն՝ քան թէ մարմնականացս։

Լոյս՝ է՛ որակութիւն ներգործական հեռանալոյ գոյացական տեսակին արեգականն. կամ ներգործեալ ՚ի միջոցս ՚ինքեան զեղանիւթ ամենայն։ Լոյսն՝ յառաջինն աճուրդ ըստ տեսողեալ՝ ՚ի բաց արեգական, բայց տակաւին անկիրառ. եւ այնմ՝ զի ՚ի ջուրս աճուրդ զօրութիւն նոր յատկացեալ կայ։

Լոյս՝ ոչ է մարմին, այլ է՛ երեւութիւն գունոյ։

Լոյսն՝ է՛ անմարմին մարմին, օդոյն խառնեալոյ։

Լոյս արեգական՝ ոչ է տեսակ գոյացական. այլ է՛ ըստ որակութեան արտաքսական ներգործեալ ՚ի միջոցս ՚ինքեան զեղանիւթ ամենայն։ եւ այս յայտ է՝ քանզի ոչ ինչ տեսակ գոյացական՝ ՚ինքեանմէ ընդ զգայութիւնն անկանի. ոչ զի զինչն, յիմացման է յատակ եղեալ, եւ ոչ զգայ

Գ

զանազան աստեղաց, ունին զգանազան ներգործութիւն, ըստ զանազան բնութեանց մարմնոց։

Լոյս՝ ասի առանց մթոյ, եւ ծանրութեամբ, եշխոյժ. վասն զի՝ կորուսեալ ընդունի տարածեալ եւ զինքն առ ինքեան ժողովէ։ այլ ոչ պարզապատ։

Լոյս՝ ոչ ունի զինքն հակ, զի ի տրակումէն բնական մարմնոյն առաջնոյն՝ այլակերպին, որ՝ ինքնհակումէ ի ատրեկացեալ։

Լուծուածն՝ ի յեռանոյ բնութեանէ՝ յառաջինան բնութիւն, վերադարձուածն։

Լուսաբերն՝ (որ է արուեստական, զոր կոչեն զօհլայ) ի աստղ մոլորական կերպ՝ եխոնաշ. զշարունակէ հրաւառին բարեխառնէ. յորժամ՝ յառաջ ընթանայ արեգական՝ կան՝ կոչի լուսաբեր. ևյոմ ժամ հեռանի՝ կոչի երեկոյ. ունի զպոյն պայծառ եւ ռադիոսիթեալ, եւ զոյն ոսկեգունի։

Ա-հնաձոյ։

պիղծ. ի մէջ աստեղաց ա-ռարեալ ճառագայթիւք կատարէ զընթացս իւր յաշուրս ՅԽԸ։ եւ լուսայ ի ՀԵ ամին։

Լուսաբեր՝ ի խառնուածոց՝ ցեղ՝ ի լուսոյ կոյր, զոր ոչ ընդունի ընդ տարածեալ։ եւ ոչ ի ներգործութեան։

Լուսաշարժ՝ յառաջին ա-շարժ առնոյ ի ներքուստ։

Լուսաւորութիւն՝ ընդունելութիւն լուսոյ։ եւ ի մարմնոց՝ ցոլումն եւ ցոլանալ։

Լուսաւորեալ՝ ի մարմնոց՝ որ ընդունի զլոյս։ եւ ոչ ինքն ի ներքուստ։

Լուսաւորիչ՝ ի մարմնոց՝ որ ոչ ընդունի զլոյս։ եւ ինքն ի ներքուստ։

Լուսաւորութիւն՝ ընդունելութիւն լուսոյ։ եւ ի մարմնոց՝ ցոլումն եւ ցոլանալ։

Լուսաւորեալ՝ ի մարմնոց՝ որ ընդունի զլոյս։ եւ ոչ ինքն ի ներքուստ։

Լուսաւորիչ՝ ի մարմնոց՝ որ ոչ ընդունի զլոյս։ եւ ինքն ի ներքուստ։

նէ օրինապրեալ զօրուէն, ի ջոյնդուամ աճուր եղեն: Աղեզակին ասի մեծ լուսա Հոր. ևլուսինն՝ ասի նոճազ լուսաւոր. քայց արեգակն ասի վէս քանակուէ, և վէս զօրուէ:

Լուսինն մեծ ասի, յոր ղագս երեսէն քանակուէ ևազայծառուէ. և վէս առ մեզ մերձաւորուէ. ևէս յայսմէն զօրուէն լուսոյ: Լուսաւոր մնալինք են ա րեգակին, աստղք, ևհուր: Լուսինն՝ քան յաւուրս շար ժուէ լերուամ և երեսա զդին քան զարեգակին. քայց քան շարժման Ը. այնոցն՝ և ընդդէմ ասելն:

Լուսինն՝ (զոր դամբր կո չեն) է աստղ մոլորական. հոլ ևգիծ բնութէ. լուսա Հոր զգիշերն. առնու փոխ զլոյս իւր. կրկ զաձուամբ՝ և զնուազուամբ:

Սատնադդին է քան զնեմ մոլորիկս. կրկ զհաւասարուամբ՝ ևառնէ. ունի զաղաս՝ վէս մերձաւորուէ նոր առ լու

սատնադդին:

Ընդևի երկիրս ոչ ընկնի ի ստուերս արեգականն հետանալ քան լուսնի, վասն զի լուսա Հոր մեան՝ քան զերկիր: Ոչի ընդ ընկնելոյ երկնից. զի արեգակն՝ երբեմն զերկինս ծածկուածոց, հաղորդէ զնեմ յատկութես ամենեցուն, և զայնս անցուցանէ առ լուսինն՝ լուսով հնդերձ. ևսկ լինքն լուսինն՝ զոր ինչ առնու յարեգականէն, այնպէս՝ և

սատնադդին հետ:

Ասեն՝ վէս զի նոքաւ այս պիսի կերպիւ ընդունիմք զզօրուէս մոլորականացն, երա հի կոչի ընդունելոյ երկնից: Ցայսմանէ կարէ հաստա տել. թէ յորժամ լուսինն նորանայ, բաւորգին է սերմանել. զի յայնժամ զզօ րութիս մոլորականացն, առա տագոյնս առ ազգէ իւրաքան չիւրոյ ընդառաջ ընթա նայէն քան զարեգականն՝ նը շանդն, և ընդ հետևիլն ա ձի. և յայնմանէ երկայնա նայ, ներգործուէ, և ար

Լուսինն՝ ոչ ասէ ինչ եթէ
տուէ՞ն Քեան. այլ ասէ ինչ եթէ
գիշերոյ. Թէպէտ երեւի՛ ի
տուէ. քանզի՝ ոչ սիրէ զոր
ջրէն Քեան. վա՛ մերձաւորու
Թէ մեծագունի լուսոյն.

ՅՅ և այեւսական։

Լուսնկաթն՝ (զոր մու շիա
րի կոչեն) ի աստղ մոլոտա
կան՝ զոլով յերատակ լոսո
նմանութի՛ կամին. ապայ
ծառ որակութի՛ միշտ թա
րեխառն. զի Քերմ է եխե
նաւ. վերին կողմն լուսոյ
կին բարեխառնէ զշարու

Լե՛ երեւակին։

Ցորժամ երանէ՝ երեւոյթակ
երեւակին, քարշէ՛ ի յինքն
զդիշերուն Թէպէտ և պայ
ծառ։ Ցիերատանշիւր կեն
դանակերպոյ՝ լինի տարի
ին։ եայնպէս լնու զընթացս
իւր յերկուտասան ամս։

Ոչ լոսո այլոյ աստղագի
տաց, լուսնկաթն՝ (որ
ֆայեսոն ասի՝) ի աստղ
պայծառ՝ բարեխառն՝ ին
քնակ խոնաւ՝ եքերմ։ պատ
ճառ զբարեկամուհին՝ քոյ

առհասարակ ծովու, նոսրաց
պատճառի։ Ի յիերատանշ
իւր ամին ընթանայ յայլ

կենդանակերպան։

Ոչ լոսո այլոյ աստղագէտ
ինոյ՝ լուսնկաթն ի աստղ եղէ
ոլին՝ ըմպողական՝ ցուրտ՝
եխոնաւ՝ քրայնի, գիշերայ
ին, իգական, եշարահայ։
Ի՛շխէ մաղասին, ըղձին, կը
զակին, ձախ աչայն, փոք
րասիրին, և այլ սոմոկ,
և ցուրտ երայ։

Ա՛ընդոդ աստիճանի ցլոյն
ունի զիւր գաՅն։

Ի՛բարեկամ երեւակին, լու
սաբերին, և լուսնկաթին։
Ի՛սկ հրատին, փայլածուն
լին, եարեզակն ի ներշնամի։
Ի՛յայնիկ լուսնոյն միջեւ
ցինգեւտասան՝ աճին հինգ
ի՛ծառս, ի՛բոյս, և ի՛կեն
դանիս։ վերանայ՝ ուռն, և
փշատանայ ծուխ. և ի՛նոսա
ղինն լուսնոյն, ընդհատին
ուռճացեալքն։

Ի՛ հետ յերկրէ երբ մե
ղինա՝ 229867։ ընդ զընթաց
իւր երբ 27 օրս՝ 7 ժամս։

Ա-ՀՌՈՒՆ:

Ներման ասին. որպիսի՞ գեաին՝ զոհանեցէք կաշառ. կենայք ողորկեցեալք. երկիր ինչ՝ կամ ջուր առնա ցեալ լայլք հանանման՝ նորա չիարեմք դիւրապէս հասանել՝ զշահիլս:

Լայնիւն կոչի ևս, որ յոմն բռունեն՝ առաջեալ սահի՝ ինձեալ՝ քան որում են չը կունք, ենամանք նոցին:

Ընանի սակայն՝ վնաս խաբէութիւն՝ ևայնց, որք զպէս պէս պատրանս՝ ևգիտուցս խոովս գիտեն կիրարկինել: Ընդեմն՝ վնաս անհաւատարմութիւն, ենենգապարծութիւն:

Մերկ՝ անկայութիւն, ևանդորդութիւն:

Լարկութիւն՝ կ շարախօսութիւն, կամ՝ վատաբանութիւն զրամեծիկ:

Լքումն՝ կ պակասութիւնն պատկանաւոր ժողով:

Լսա

Գ-ՒՒ

պաղատիմն՝ հանդարտութիւն՝ և չիերեսանդութիւն. մանաւանդ՝ կամանկուն հասակ:

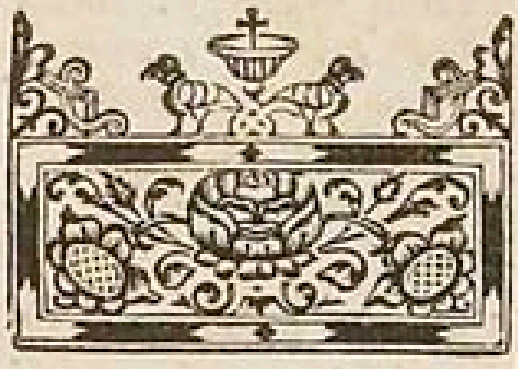
Ինչիկ՝ ի վեր խոհիմ՝ հաստատուն՝ ամրիխած՝ ներհուն՝ ապուշապատ՝ զուարճալիս՝ ևգարեգապաշտ անձանց մեծ նաեանդապետս ինչիկ՝ երբեմն յաղիղնաեղոր կենդանոյ կիրպոսէ:

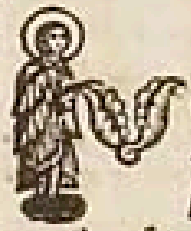
Տիրկ ասեան՝ ընչոյ՝ երկաստարդութիւն՝ թոռչուն՝ կղինն՝ անուշութիւն՝ ևկատմիլ բութիւն. ի ինդիեստասան ամսականի խեղգեստնին ունի զիւր բարձրութիւն:

Ի՛ բաներկամ երևակին՝ այրեսկան՝ լուսաբերին՝ և լուսանցն ի ջինն ի՝ հրատին:

Ենիկ միայն կոչ ասուածոց ատրուցն, ներնակ զաղղուխիչ պարնան. շահաչէտ ի միջոց յանդորրութիւն ծովու, եզակոչ նաւարկութիւն: Ընկ զընդհանուր իւր երբ զամն ու:

Լայնիւն՝ եզայրանին՝ յատկապես կոչի այն, նորում չիարեմ ոչ կաշ. այլ սահի

Սաբաւթական հաշտ քաբանութիւն է որ թոյլ ուներ յոյ առաքելոցն զշնորհսն մակաբերութիւն երբեմն՝ այլ ոչ ունի։

Սաբեուն՝ ի սուրբ ոգոյ լինի՝ վասնզի այլոց, առ ինայատել գայր։

Սաբեութիւն՝ ի մեղութիւն ինն, ընդդէմ հաշտատարմութեան։

Սաբեութիւն՝ ի ընդդիմակ շնորհսն։

Սուրբ Աթանաս՝ ի երկաթէ եռոտանոյ շինեալ նոսրիկ սուր։ սրեցեալ սակս հատանելոյ, եւ կտրելոյ զգլուխս։

Սաղմոս՝ ի առնել գնորդ

ոշուն ինչ, առ՝ խափանութիւն հոգւոյ։ կամ առ ներկելոյ թուխ մարմնոյ։ եւ ինչպէս յաղագս գրելոց յայտնի է։

Սաղմոս՝ ի կաբասիել, եւ ինքեան յաշխոյ ցայլ կամաց գրել, կամ վաճառել։

Սաղաղուեն՝ ի կայացուցանել առաքինութիւն, յորմէ ի հեշտութիւն ՝ի չար։ առանց հաւանակութեան՝ մարմնոյ, ուխտ, եւ այլն։ եւ ի նոյն այլ ինչ՝ անզօր է։

Սաղաղուեն՝ ի մաքրութիւն մտաց։ սարգութիւն ոգւոյ։ քաղցրութիւն սրտի։ յարատեւութիւն սիրոյ։ յանդորրութիւն կենաց։ եւ այլն սիրելութիւն։

Սաղաղուեն երկնային՝ ի յոյժ ակնարկանց կարգաց հոգեաց։ եւ համաձայնեալ բնակութիւն ընդ միմեանս զմայրելոյն յն։ եւ ի յերեսաց յն։

Սաղաղուեն՝ ի կարգաւորութիւն ընդդիմակայնոյն։

Սաղաղուեն բանական հոգւոյն՝ ի կարգաւորել հաւանութիւն խորհրդոյ՝ եւ գործոյ։

Սա

Աղաղուկն հոգւոյն եմարմնոյն ՝ ի կարգաւորել կեանք ի իւրեանց մարդոյ։
Աղաղուկ մահկանացու մարդոյն ՝ եւ ի կարգաւորել ի ներքոյ յաճախութեան օրինացն։
Աղաղուկութիւն մարդկան ՝ ի կարգաւորել համաձայնութեան ի ներքոյ մարդկային օրինացն։
Աղաղուկութիւն քաղաքին ՝ ի կարգաւորել համաձայնութեան քաղաքականացն հրամայելոյն, եւ ի ննջեցելոցն։
Աղաղուկ տան ՝ ի կարգաւորել համաձայնութեան հանապազորեայ հրամայողին՝ եւ ննջեցելոցն։
Աղաղուկ ուղղափառ՝ ի կարգաւորել համաձայնութեան հաւատացելոց. եւ հաւնութեամբ հաւատոյ եկեղեցւոյ։
Աղաղակութիւն ՝ ի կարգաւորել հանդարտութիւն մտաց համաձայնելոց ի բարին։
Աղաղուկութիւն ՝ ի կարգաւորել համաձայնելոյ ի

հորեալ, եւ զարթեալ հանապազորեայ։
Աղաղակութիւն ՝ ի սիրոյ առ հոմայեղեան կամ՝ ընկալ։
Աղաղակութիւն ամ իրաց ՝ ի ինամարկութիւն կարգի նոցին։
Աղաղակութիւն ՝ ի հանդարտութիւն կարգի, մանաւանդ ընկալ։
Աղաղուկն ՝ ի վախճան, եւ կատարումն ամ առաքինութեանց։
Աղաղակութիւն ՝ սպառնալ լինի ի յարդարուն. ի հեաց բառնալով զպատճառս վհատանց, եւ խռովուց թեանց։
Աղաղակութիւն ճշմարիտ՝ ոչ ի իմոյ թարց ընդոհի, որ ձրի ներգործէ. բայց միայն խաղաղութիւն երեւելի։
Աղաղակութիւն՝ ոչ ի առաքինութիւն, այլ ի գործ առաքինութեան. այլ, սիրոյ. եւ կատարելութիւն ուրախութիւն՝ ի խաղաղութիւն։
Աղաղանք՝ կոչին տուրք՝ եւ լուծիք երեխայից, զորս

Գ.Բ.Բ.

մատուցանեն նորուն մանկածոյք, և դասախօսակք: պատկիկք են՝ կարկաչայք. ձեռնունք. տախտակ ունիցեն. պատրաստ ունիցին մատենակ տասարկին երկրորդին. արծաթաձոյլ դանկիկ. ապակեայ գեղգեղուն՝ և հանգոյն զարդ ոտից հանգ, որով քայլեսան եւ բնեսայք:

[Սաղահարան՝ կ քառակուսի ձեւով. յորում գոզն, կամ մէկն ժողովի. և սաղարն պիտոյն՝ ի յումնկան է. յորում նախ ժողովին կիրակի գուրքն, որ գինի՝ ի՛նչոյն ածին:

[Սաղահարան՝ կ տեսակ գաղանի ուռուցեան, կամ այսուցեան. Ծնանելով՝ ի մանկտևսին մոլեծուցն, որ և ասի պահար:

[Սաղեսող՝ կ հրապարակ, և տեղի խաղոց:

[Սայսայիկ՝ կ որ ունի զգեստս խայտս ևգբիծս յոգնեղան. գրա. եկամ՝ զեստրակս մեծ ունանի ինչ գնան սեւեռեցեալ:

212

[Սանդ՝ կ անոթի՝ ինչ հինաւոր՝ ի բարեկենդանիսոյ որ ծոց ծառայէ առ՝ իսանել զհայց. կամ զգաստ կամ զայլ պատկանէ՝ ի՛նչոյ մատգիանց:

[Սանդել՝ կ արժանի լինել ունել զայս՝ կամ զայն իր. վայելել զայս իր ինչ. և բաղուցանել սեպհականապէս:

[Սանձօղ իսայս՝ որոց կիսայ բնաց ասի. սա մինչ վաւխ՝ կիսայրեաց ասի. եւ մինչ շիլ՝ Ջանի՝ խանձօղ ասի:

[Սաչն՝ կ կախարանն յորում՝ սուրբ կին շարագործեալ զգեստն քահանայ զնոսել. բայց գինի խաչելեանն առ նախորդեցին մերոյ՝ զարձաւ՝ ի պատիճ:

[Սաչափառն՝ կ ձուկն. որ ունի զբազում քաղուկս. որ խորամանկութ՝ ընկերանս ըզգալոյին՝ ի յոտառէն. որք բազմիցս գինքեանս բանալով՝ զի մի՛ փակիցին, ընկն ուտէ:

[Սառնուճ՝ կ միապատու-

Գիրք

Գիր

Թիւն որակութեցն իւրա-
քանչիւր մարմնոյ:

Ի՛ խառնուածք ըստ կշռոյ,
որ ունի զհաւասարութիւն
որակութեցն՝ ըստ բնու-
դակին. եւ խառնուած ըն
արտաքուստ, որ ունի զհա-
ւասարութիւն որակութեցն՝
ըստ բնութիւ բաղադրեալ
մարմնոյն:

Խառնուիմն՝ ի միաձրուէ՝
այլայլեցեալ խառնելեացն:

Խառնուիմն՝ ի՛ ի միմեանս
յեղուիլ խոնաւեցեալ վայել
չափոյն:

Խտացեալն՝ ի երկաթիէ գոր
ծիւ ինչ, որոյ հրացելոյ խա-
րի վէրն. կամ ի՛ինչան՝ մինչ
լինել ի՛նդինն. կամ առ ի՛
հանել զիտարանին, կամ ըզ
շարաւն ևզժահրն, որ ի՛
մէջ մորթոյն գաղնաց է:

Խարեալն՝ ի գործի՛ իմոյր
ծոյ՝ յառնախ ծակծակեալ
ծակոտիւք, առ ի՛ մաքրել
զյորեանն:

Խարտաշ՝ ի թխերահոծ, և
պատայլով ճանապարհ
որոյ մանուածքն ծուխեալք՝

Խոհեմ:

և յաշխատասիրեալ խառնե-
ցեալք ընդ յերեսարս, քան
զոր ուրեք ուրեք՝ նխանա
պարին, եւայլ խիտ ինչ ը
միմեանս խառնելով, այլայ
լեն զուղղութիւն ճանապար
հին. մինչ զի՝ ոչ մարթին
ճանապարհորդք տարբե-
րել զուղին արջուն, ի
կողմնականաց:

Ստուար բղխէ բայն. խար
բառիմ, որ նշանակէ զառ
նոյնոյ անուանն:

Առնանի երեսին՝ վէմ մոլո
րեցուցանելոյ, եւպատելոյ:

Խարխափն՝ ի զհողին շարժ
ժել. կամ՝ ի հողին զիր ինչ
արկանել. շարժառուցել. և
թաւալել: դրձէլ ցրուել.
մղել. բախել. եհոսել հոս-
շաչ սակս մաքրելոյ:

Խարխեան՝ ի երկաթի գոր
ծիք. որ խրի յաշտզի՛ ի
մէջ ծուռեւ, առ ի՛ հաստա-
տել զնաւն, զի մի՛ խլեցի
ի՛ հողմոյ:

Խարխափն՝ ի հինն սեան.
կամ այլոյ իրի ըստ կերպի
սեան զինքն ունողի:

Խար

Ա-հմ-ն-ոց։

Ընչ գիտեմ ես՝ զի ամ առ
ուղբ խաշարին. այլ ես
յիմիկ՝ կամ՝ իմոլորիկացդ
Ակնայնոտ՝ ի հիւանդութե
լինի՝ որ ցնդե գիտել՝ եզ ի՞ա
հիւանդին, և վերածե միւ
անգամայն յախմարութե,
և՝ խրտմտութե։

Ընչ պատճառի սա, ՚ի՞ր
մոմիդ մաշկեակաց. կամ ՚ի
գեղնամաղձէ, և՚ի շատա
մաղձէ, կարե լինի կիզեցե
լոյ։

Ակնայնոտաժեան՝ ի ախտա
ցեալն հիւանդութե խոր
լայնոտիլ։

Սեղմատակութե՝ ի այն
պիսի կատակերգութե՝ որ
զրդռե՚լծաղր, անհամաստ
խրօք եբանելոբ։

Սեղմամոլի կոչին զեռուն
քըն՝ և սողունքն, որք ու
նին զմոլի կարծրագոյն
քան զմամոմ խեցւոյ. և
կրեն ընդ ինքեան զենիկ
իւրեանց. ծոկ՝ ջրայինք և
ցամաքայինք։ Ձաձախատակ սակայն առ
նանէ, վէմ փոքր զեռնոյն

այլոց

Ստամոքն՝ ի ստինքստակաւ
գործի. որով երկարին, կամ
այլ ինչ՝ քերելով տաշի և
հարմարանայ։

Ստամոքն՝ ի նոսակիս՝ ըն,
ինն
թանկայ լուսոյ, խոնաւութե,
և ապականութե նորին։
Ստամոքին և երկրորդ կերա
պիճ՝ ինն կանգ, և ստեղծելոբ
ՅԱՆ. այլ ի՞նչ ըստ երկրորդ
կերպի։

Ստամոքն՝ ի ըստ ուղիղ տա
րերոյ, ուր՚ի բնութե ինչ։
Ստամոքն՝ ասի թագ
նութե, և անհասութե,
և անմատոյց լոյս։
Ուր՝ ի մարդ՝ ասի անդե
տութե, և մերկ՝ մեղբ։
Ստամոքութե արեգական՝ ի
յորժամ լուսինն ստորնակ լե
ինքն արեգական, զի ա
րատայե զմիտուն՝ իւրոյ երկրին։
Ստամոքութե արեգ կին՝ ի ու
ղղագիծ միջորդութե լուսնոյն
՚ի մէջ մերոյ՝ և արեգականն։
Ստամոքութե լուսնոյն՝ ի
ուղղագիծ միջադրութե
երկրի՝ ՚ի մէջ արեգականն՝
և լուսնոյն։

որուամ լինել դատաստան։

Սիրէ մուայն՝ ի ճանշուիլ
իւրոց լինելեան։

Սիրէ մուայն՝ ի ունակու-
թիւն հոգւոյ առնելեաց,
կամ ուշ առնելեաց (այլ, տուր
տրնջականն՝ որ ի պատճառ
խոշի մուայ՝ ի ունակութէ։)

Սիրէ մուայն՝ ի ունակու-
թիւն մուայ՝ ենթադասա-
կան բարւոյն՝ եւ չարին։

Սիրէ մուայն՝ ի դիւրահաս
հասուածոց դիտաւորուե։
հաստատուեալ ընտրութիւ
մուայ, առ ի առնել զիր
լինիլ, կամ ուշ առնել։

Սիրէ մուայն՝ ի դատողա-
կան բանաւորո։

Սիրէ մուայն՝ ի բնական
եմնադատարան, որ միշտ
վիճակ ի մէջ չարին՝ եւ բա-
րւոյն։

Սիրէ մուայն՝ ի բնական
դատուածս։

Սիրէ մուայն՝ ի օրինաւ ի-
մայնական մերոյ։

Սիրէ մուայն՝ ի մտան ի-
մայնեան մերոյ։

Սիրէ մուայն՝ ի հաստատ-

աու.

այնորիկ, որ ունի զեղջիւրս
կրկինս. որովք զուարճ
խազընանի, գոլով ինքն զա-
ջացու. զոր ասեմք՝ ոչ
ղուա, եհպիղուլաղի վիրա-
ձայնեն։

Սեղեմորիի՝ շողոան ի կին
դանի՝ ծածկեալ խեցիւ.
յորում ոմանք շրջինօք,
կամ շրջապատուածի շրջա-
պատի եւնդիմակի։

Սեղեմորիի՝ ի շողոան ծո-
վային՝ եւ փոքրիկ ձուկն.
որ ունի յորիորումն՝ զերակ
մի սպիտակ լի՝ կաւմրա-
գոյն նիւթով. որով նորիկ
ին զարքունի հանդերձս՝
ծիրանի, եւկարմիր։

Սեղին՝ ի կաղր բրտի անօ
ծոյ, եւ իւրաքանչիւրոյ ա-
ղեւոյ կամ այլոյ նրի՝ ե-
փեալ ի շրջապատէ։

Սիրէ մուայն՝ ի օրէն ի-
մայնեան մերոյ։

Սիրէ մուայն՝ ի բանական
դատողականաց. նրբոյ ի-
բանականն դատաստանակա-
նաց. այլ՝ ինքնին՝ կամ ըստ
ասեն. զի ինքին՝ կամ ըստ

տուիչն հոգւոյն առ ի
առնել ինչ, եմ ոչ առնել:
Խիղճ մուսայն՝ ի ներգոր-
ծութիւն լինի՝ յառաջացեալ
ի խորհրդականէն, որ է ու-
նակութիւն:
Ասաի գործն՝ անուանեալ
պատճառելն առնանի. ոյք
հաւորի պատճառն անհամի
գործոյն:
Խիղճ մուսայ՝ է գործ տըր
ուելական. նմին երի՝
մերձ վտխանակ նըր դնի:
Խիղճ մուսայն՝ ասի վկայել.
քան զգործեալ ինչ մեր ինչ.
կամ ոչ:
Օրէն քնական անուանի
զսկզբունս օրինաց:
Իսկ ուրուն քականն՝ զունա-
կութիւն նոցին. Խիղճ մուսայն՝
զառաջնորդութիւն քնական օրի-
նաց, առ ի գործել:
Խիղճ մուսայն՝ ոչ է զօրու-
թիւն, եւ ոչ ունակութիւն.
այլ է ներգործութիւն. այ,
առաջնորդութիւն գիտելոյ:
Եասի առ հոգի ուղիղ ա.
ռաքինութեան ուղիղ. և

Սոփոնաց:
դաստիարակ անձինն. այ,
իրատուիչ բանից:
Խիղճն յասկնայ՝ է կարծիք
քարկուսր ի բուն թագա-
ցեալ՝ բազմից ինասէ մեզ
առ բերելով գցաճա:
Խնամակալութիւն՝ է ունել
կամք քարի՝ ի յօգնական-
նուելոյ վոքրագունից:
Խնամիքն՝ են առն ևկնոջ
մերձաւորքն՝ նմիք ինքեանց.
որ երկու խնամութիւքն՝ է
միք ինքեանց զանազանք,
հարսանեօք միաւորին. և
մինն առ միւսոյն վախճանն՝
խնամութիւն մերձենայ:
Խնամութիւն՝ է մերձաւո
րութիւն անձանց՝ իմար
նաւորուել ժողովեալ պա
կաս յայմ արիւնակցուէ:
Խնդիր՝ է հասարակորդու
թիւն տրամարան բառից.
կամ գիւտ՝ անգիւտելոյն:
Խնդիրն՝ է երկեակ. անո
րոշ՝ հարցանելոյ: հարցանե
լինն՝ լինի անորոշ. մեր
կանալով՝ ի պատկանաւորո
պարագայիցն:
Խնդութիւն՝ կոյս՝ զբարե
խառ

խառնութիւն առնէ. յոյս
և դժուարահաւատութիւն՝
վկայակարծութիւն։

Խնդրանքն՝ է սպասաւոր
բդեշխին, կամ հնազան-
դին առաջնորդել է՝ իկատե-
լոյն, որք ասենին վիճակ
ձուն գանիկ ընդ մրճայս.
ևորքանիկս հրամայեալ՝ ի
դատաւորաց՝ նոքա առա-
ջի ընծայեալ կատարին
զհրամայեալն. գանիկ՝ կամ
մրճօք վիրաւորելով զդա-
տապարտեալն։

Խնդրուածքն՝ է որ լինի
վէս հարկաւոր ևժամանա-
կաւոր պէտութիւն։

Խնդրուածքն՝ է որ լինի
վէս այնմ իրի, որոյ համ
մարթ զինքն արժանաւոր
առնուլ։

Խնկարկութիւն՝ ինքարծ ա-
ծեալ՝ ոչ՝ խաղմանադրու-
թիւ հին օրինացն. այլ՝ ի
յօրինադրութիւ եկեղեցւոյ
սբց. առ՝ իպատիւ սրտնա-
կան մարմնոյ Տեառն. և
առ՝ իցուցուածս կատարման
հնոյհայց հոգւոյն սրբոյ.

Ա՛ամէնաց։

Նմին իրի՝ նախ լինի առա-
ջի սէգ սեղանոյ՝ որ նշանա-
կէ զՔ՚ն՝ և ապա առ
մատուց կարգաւ. վէս զի շը
նորհ՝ իքահանէ՝ ի՛ւրքնէ առ
հաւատացեալս՝ ի ձեռն
պաշտօնէիցն։

Ասկուածն՝ է հաւաքեալ
խորհուրդ, առ՝ ի տրոնել
զձանաչելիսն բանակեալ։

Ասհականն՝ է որ բարւոք
խորհի առ՝ իբաւանդակ
կենցաղավարութիւն։

Ասհականն՝ է կանխատես,
կամ՝ ի՛ճշմարտանէ տեսօղն։

Ասհականութիւ տեսակք՝
են երեք, ըստ երից կատար
մանց. ՚ի, խորհրդութիւ բա
ղումական, որ պարզաբար
կարգաւորի առ յաւուրս
բարին մատուց. որ յոմանց
ասի ևս՝ միանձնական. երբ
մի՝ միայնոյ անձին միայն
կատարելութիւն։ երկրորդն՝
է տնտեսական, որ կարգա
ւորի առ բարի հաստատակ
տան, կամ ազգաստոհի. և
երրորդն՝ է քաղաքական,
որ կարգաւորի առ բարի

հա-

ՈՒՂՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ։

Նուիրեալն սեռական պատճառաբար, այլ ոչ հակառակ նպատակ. եւ՝ առաքինութեան նմանութիւն ըստ էութեան. քան զարդականն՝ ըստ նիւթոյ. եւ՝ նոցա իմացեալն ինքնակայապէս. այլ ոչ միայն ի նոցա իմացեալն այլ մանաւանդ ի վերայ միտքն. այլ ունի ինքն, զուղղութիւն։

ՍՏՀԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ որպէս խոհականութիւն՝ եւ՝ սեռական կանոն, ակառարկելութիւն առաքինութեանց քարոյական նոց։ ուղղող նոց վիրտ, եւ գեղանակ։

ՍՏՀԵՄՈՒԹԻՒՆՆ է՝ առաքինութիւն. որ ըստ կանոնի բանականին խորհի ուղղել զայժմ զոր ինչ առնէ. առ ինչ քան զուղիղն կամիլ, կամ առնել (ասեմ այս ըստ քաղաքականին։)

ՍՏՀԵՄՈՒԹԻՒՆՆ՝ է՝ առաքինութիւն որ գիտ, եւ զայժմ որ ինչ են յորժամայ խոտել ընդայնոյ խոհմիտ, եզայժմ ձանաչուին հոգւոյն միայն

ուղ

ԳՈՒՂ

հատարակ քաղաքին, կամ թագաւորութեան։

ՍՏՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ է քարի խոհութիւն մարդկայնոց երից, ը Պատուոյն. ի՛ ը Ախտաւորի, ուռնակութեն հանդերձ քանիւ գործականաց։

ՍՏՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ վարի և ուղղի զառաքինութիւնս. քաջայայտելով զվախճան, եւ ընտրելով զայնոսիկ, որք են առ՝ ի՛ վախճանն։

ՍՏՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒ գործն՝ է՝ շարախառնեալ ընդ գործս այմ այլոց առաքինութեց. վ՛ ու՛ զի առ՝ ի՛ նմանէ ընդ նոսին զուղղութիւն ընտրութեն. նմին երի զնմանէ կատարել կան։

ՍՏՀԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ է՝ երեք կին. ջ, առա, անկասար, ևկատարեալ։

ԸՆԿԱԼՈՂՆ՝ է՝ առ քարի ընկալողն՝ առ՝ ի՛ վախճանն մտանողէ։

ԵՒ ԸՆԿԱԼՈՂՆ՝ առ ձշմարիտ կիրեալն վախճան։

ՍՏՀԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ է՝ առաքի

ուղղել Յ՚Ծայինս։ (սահմանի այս ըստ մաքրողականին։)

Խոհեմութիւն՝ կ՚առաքինութիւն միայն ճանաչել զՅ՚Ծայինս։ եւայնպէս հայիլ յայնս՝ երբոր մէկ ոչ գոյցէ այլ ինչ։ (սահմանի այս, ըստ որում կ՚առաքինութիւն մաքրեալ հոգւոյ։)

Խոհեմութիւն (ըստ նախնի գաղափարականին) կ՚առաքինութիւն ևէ նոյն ինքն միտն Յ՚Ծայինս, որոյ պատճինչ կ՚մերկապարանոց եւ բաց։

Խոհեմութիւն՝ որև իւր հակառակութիւն ասի՝ կ՚ուանակութիւն՝ որ ուղղէ զմէր առածութիւնն շուրջ զայնոքիւք՝ զորս առնելոյ համք, եասկ ուղիղ մտածութիւն առնելոյ։

Խոհեմութիւն՝ կ՚հանճար մտաց, որով կարէ ոք զինքն յաջողակի կառավարել եւ ուղղել զայլս։

Խոհեմութիւն՝ կ՚առաքինութիւն բանական հոգւոյն

ցատրաստական այնոցիկ, որ առ բարեբաստութիւնն զոր ծանկից լինին։

Խոհեմութիւն՝ կ՚ուղիղ զառաքինութիւնս. ըստ է մատատկրութիւն՝ բարոյական, տրնտեսականին, եւ քաղաքականին։

Ընտրութիւն ուսուցանէ կարգադրել զբարս իւր առ ինքն։

Ընկերդին՝ կարդադրել զընտանիսն։

Ընտրողն՝ կառավարել զգ քաղաքս՝ եզիտագործողս։

Խոհեմութիւն՝ կ՚ճանաչէ Յ՚Ծային՝ եամարդկայինս լինելոյ կրողութեց, ուղղութեբարոյ կենցաղ։

Խոհեմութիւն՝ կ՚ուղղութիւն բանին՝ իգործս, ճանչելով իպարծոյն. ոչ է խոյս հնել, եայլ գործք զօրութեց հոգւոյն։

Խոհեմութիւն՝ կ՚գիտութիւն ճարտար եարուեստ. սիրելով զինն, եխորշելով զ՚ի կեսոյն։

Խոհեմութիւն՝ կ՚ընտրութիւն

առաքեալ. անմիտ առ՝ իմաստ
գիտութիւնէ յատուկ պատ-
ուոյ. ետուաքինութիւն՝ ինձ
նօթութիւնէ անձին իւրոյ։
Ունարհուրեն եղիազարեան
պէս՝ ե՛ իմաստասիրութիւն։
Ունարհուրեն՝ ե՛ առաքի-
նութիւնէ. որով սանձահարի
միտք, զի մի՛ անշափ ձգիւ
տեսցի՝ առ իմաստնութիւն։
Ը. Ունարհուրեն՝ վերա
բերի տեսանել զիւր ընտա-
նի պակասութիւն, զի մի՛ ու-
ծամտութեան. այլ ի՛ աղեխ-
մարհել զպարագան Ա՛յ՝ է
յինքեան։ Բայց եթէ ոչ՝
առ ի յապիրատութիւն, յոր
մէ հետեւի զլացուցիչ։
Ջկնի Ունարհուրեան ա-
ռաքինութեացն՝ եղիազարեա
նայն, կայեա օրինական ար
դարութիւն, Ունարհուրեն՝
ե՛ վերադրոյն զան զկայ ա-
ռաքինութիւնս։
Ունարհուրեն՝ ե՛ առաքի-
նութիւն, որով մարդն ձերջ
մարտագրոյն ճանաչեամբն
իւրով՝ ինքեան անարգ ե-
ղեալ։

թիւն քարոզ կոչարկի. եւ
զոյ ոչ չար ե՛ ուրչ քարի լի
ինքեան. ոչ՝ իմիեր առնուլ
զչիւղն՝ իգ ետունէ։
Ունարհուրեն՝ ե՛ զօրու-
թիւն հոգւոյ. որով ընտ-
րութիւն առնէ՝ իմիջ չա-
րին՝ եւ քարուցն։
Ունարհուրեն՝ ե՛ զօրու-
թիւն արարողական լի ին-
քեան մտաց (կամ մարդոյ)
Ունարհուրեն՝ ե՛ ճանա-
չողութիւն խոտելեացն, եւ յօժա-
րելեացն։
Ունարհուրեն՝ ե՛ ուղիղ
առնելեացն։
Ունարհուրեն՝ ե՛ գիտել
զինչ հոգին ախորժ առնել։
Ունարհուրեն՝ ոչ է՝ իմիզ
ընութիւ, եմոխ ոչ լի որում
առ՝ իսկզբանն նր որք ին
մէջ հաւատացեալք, քան
զառաքին սկզբանն նկատ-
մամբ։
Ունարհամառութիւն՝ ե՛ մոռա-
ցութիւն ուղղութեացն զգու-
շութեան։
Ունարհուրեն՝ ե՛ երեսկին.
ը, պատժելի առ՝ ի յայլ

Ամենահնութիւն՝ ի կորա-
ցումն. կամ՝ ի ծռանկա և
ջուրն ինն մրտացն առաքի
նէ, միշտ պատահել՝ և
երկնչելով՝ ինանանել:
Ամենահնութիւն՝ ի ինկած-
մանէ իւրոյ տեսանէն՝ կա-
րողութիւն՝ երդումէ. կա-
մաւոր խոնարհումն մտաց
առաքի սանձողին իւրոյ:
Ամենահնութիւն՝ ի սէր կա-
րոյ ի կարդն՝ որ ինքեան
պատշաճէ, զի մի՛ կամեցի
մարդն նախատահ լինել.
այլ ընտրանդիլ ամ պատ-
ի՛ հուպ պատուի:
Ամենահնութիւն՝ ի ճանա-
չումն ակատումէ՝ նեանդրու-
թիւն իւրոյ:
Ամենահնութիւն՝ ի մոռա-
չումն ուղղութեց զգուշութեն:
Ամենահնութիւն՝ ի զսպման
հաճատատ սիրել առաքել
քան զիւր անձն:
Աշխատութիւն՝ ի ոտակոծ
շշանկելն. որով լանահան
մարմինն՝ զանհատին, և շշան
ժուռեսս մանկունս ունի:
Աստուածանին՝ ի զեր ինչ

խոստանալ, և հաստատակ
ատրի խոստովանութեն զո-
ւմէ, ամրողջ, և հաշա-
տոյ՝ ինչ խոստովանութեն
շնորհակալութե՝ յարտաքին
առ խոստովանութեն զո-
ւմէ:
Աստուածանել ևս՝ ի գաշա-
նել, և վկայել:
Աստուածութիւն՝ ի երեք
կին. ա՛, ներգործութե ար-
տաքին հաշատոյ հաստա-
ւմէ: Ներգործութիւն
ընդհատաշուք. այս ի գոհու-
թիւն, և ի տատանութիւն
ն՝ և՝ ներգործութե ա-
պաշխատութե, որ ի խոստո
վանութե մերոյ, և՝ ի կրե
կին. ներքին ն՝, հաստա
քին քահանայի:
Աստուածութիւն հաշա-
տոյ՝ ի՛ ի հարկաւորութե
մկրտութեան հոգւոյ. յայն
ժամ միայն՝ յորժամ ըմ-
տանդ առաքի կայ յարտա-
հաստոյ ն՝, և օգտութե
ընդհերին:
Աստուածութիւն մերոյ՝ ի ինձնուն ոտոյ ծանկնալ

ԱՍՏՈՒԱԾ՝ ԼԱՒ ԽՈՍՏԱՑՐՈՒԶ ԱՍԱԿ ՅՈՎ, ՈՐ ՈՀԶ ՈՒՆԻՑԻ ԱՌԱՔՐԵԱԼ ԻՆՁ՝ ԱՌ ՒՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ՈՀԶ ՈՒՆԻ ԶՔՕՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՊԱՐԱՏԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒՑԱՆԵԼՈՑ ՆՈՅ, ԼԱՒ ՈՀԶ ՄԱՐԴՈՑ:

ԱՍՏՈՒԱԾ՝ ՈՀԶ Ե ՊԱՀՆԼԻ ԼԱՒԿ ԽՈՍՏԱՑԱԿԱԼՆ ԱՆԱՏԱՄԱՆ ԼԻՆԻ. ԿԱՄ ԼԱՒԿ ՓՈՒՒԽ ԽՈՒԱԼ ԼԻՆԻՆ ՈՐՊԻՍՈՒԹԻՆՔ ԱՆՁԱՆՑ, ԿԱՄ ԳՈՐԾԱՌՈՒԵՑ ԱՐԴ՝ ԱՌ ՒՄԱՊԱՀՆԼ ԳԻՏՈՒԱՑԵԱԼՆ՝ ՀԱՐԿ Ե ԶԻ ԼԻՆԻ ԱՐԺԱՆ ԽՈՍՏԱՑԱԿԱԼՆ ԼԱՒԻ՝ ՈՒՄ ԼԻՆԻՆ ԱՆՓՈՓԽԵԼԻ ՄԸ ՆԱՅԻՆ:

ԱՍՏՈՒԱԾՆ Ի՝ ԿԱՐԴԱՑՈՒԼ ԹԷ ԶԻ՞ ՆՈՒ ՊԱՏՈՒ Ե ԱՌՆԵԼ ՒՐ ՍՊԼԻ, ՈՐ ԼԻՆԻ ՆՄԱ ԸՆԴՈՒՆԵԼԻ: ՈՍԿ ՍՊՈՒՆԱԼԻՔ Ի՝ ԸՆԴԴԷՄ ՍՊԼԻ:

ԱՍՏՈՒԱԾՆ ԱՌ ՈՒՂԻՂ ՎԱԽՃԱՆ Ի՝ ԸՆՏՐՈՒԹԻՆ, ԼԱՓՈՒՆ ԲԱՐՈՅԱԿԻՆ ԱՌԱՔԻՆՈՒԵՑ. ԲԱՅՑ ԽՈՏՈՒԹԻՒՆ ԱՅՆՑ՝ Ո ԶՈՒԼՔ ԱՅՍԻ ԲԱՐՈՒՑ ԲԱՆԱԼԱՆԻՆ ՀԱՍԱՆԻԼ ԿԱՐԵՄՔ, ՆԵՐԸՊԴՈՒՆՔ. ԵՒ ԻՆԿԻՒՐ, Ի՝

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՆ ՅԱՅՏՆԵԱԼ ԼԻՆԻ, ՅՈՒՍՈՒԼ ԹՈՂՈՒԵ:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՆՈՒԹԻՆ՝ Ի ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅԱՆԳԱՆԱՑ, ԿԱՄ ԱՌ ՆԵՂԼԱՑ:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՆՈՒԹԻՆ՝ Ի ՈՐՈՎ ԹԱԳԱՒՈՐԵԱԼ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՆ ՅԱՅՏՆԻ, ՅՈՒՍՈՒԼ ԹՈՂՈՒԵ:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՆՈՒԹԻՆ՝ Ի ՊԻՏՈՒԼՈՒԹԻԱՆ ՕԳՏԱԿԱՐԱՑ:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՆՈՒԹԻԱՆ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ՈՒՐՈՒՔ ՄՅԼՈՑ ՁԵՂ ՄԱՐՏՈՒԵ՝ ԵՒ ՈՀԶ ՀԱՇՒՍՑ. ՈՀԶ Ե ՊԱՏՃԱՌ ԲԱՒԱԿԱՆ ԱՌ ՒՄԱՐՏԻՒՐՈՒՍ ՒԿՈՂ ՄԱՆԿ ՆԻՒԹՑ. ՅԱՂ ՄԻԱՅՆ Ի ԿՈՂՄԱՆԷ ՎԱԽՃԱՆԻ, ՎԵՐԱՅ ԲԵՐԵԼՈՒՆ ԱՌ ՔՆՈՒ:

ԵՒԹԷ ՈՔ ՄԵՌԱՆԻՑԻ ՎՈՒԱՅ ՆԱԿ ԶԻՆՔ ԼԻՑԻ ԲԱՂԴ ԳՈՐԾՈՑ ՎԱՐՈՒՆ Ի՝ ԱՍՏՈՒԱԾԱՆՈՒԹԻՆ՝ ՔԱՆԶԻ ՊԱՏՃԱՌ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ՈՒՐՈՒՔ ՄԱՐՏԻՒՐՈՒՍ ՒԿՈՂ ՀԱՇՒՍՑ, ԸՍ ՈՐՈՒՄ Ի ՆԵՐ ԳՈՐԾՈՑ:

ԱՍՏՈՒԱԾՆ Ի ԳՈՐԾ ԲԱՆԻ. ՎԱՐՈՒՆ ԶԻ Ի՝ ԲԱՅՑԱՅՏՈՒԹԻՆ, ԼԱՒԱՐԱՊԱՏՈՒԹԻՆ ՈՒՐՈՒՔ:

անյայտից ունողաց զվախճանն ։ այսինքն, որոյ հը նարն է։

Սրհուրդն՝ ք՝ անուսանելի շնորհայն, ուսանելի կերպ։

Սրհուրդն՝ ք՝ ի յոր ենթ ծածկութի երևելից իրաց ընդայնն զօրութեն ծածկապես ներգործէ զիրիկութե։

Սրհուրդն՝ ք՝ նիւթական ստեղծ ։ արտաքուստ ենթադրեալ աշխ ։ ըստ կացուցմանն՝ նշանական ։ եւ ըստ նմանութե՝ յուսական ։ եւ ըստ արարատութե՝ անդրեկեղի իմն շնորհայ աստղական։

Սրհուրդն՝ ք՝ զգալի եւ հասատատ նշան երկին ըստ ։ որ արբացուցանէ զհոգին, եւ՝ իր ծածուկ։

Սրհուրդն՝ ք՝ նշան ըստ իրացն։

Սրհուրդ եկեղեցւոյ՝ ք՝ նշանք շարչարանաց Քրիստ՝ եւ շնորհայ, եւ իսաւսաց ։ նոյն երկ՝ ք՝ յիշատակ անցելոյն, ապագայիցն ներկայիս, եւ գուշակումն հնդերձելոյն։

ք՝ գործ խոհականութե։

Ստուգին՝ ք՝ ըստ բանակա նին, իրաբարգոյն մեծրանք երին զան զարժանն։

Ստուգին՝ ք՝ ըստ յաստնա կանին, զամահուն երկ իբրև զանարգ իմն։

Ստուգին՝ ք՝ հեղգաբար առ նել զառնելին։

Տրամանկութի՝ ք՝ մտու թիւն յառկացեալ, ստա բերեալ ինանձարեղութե մարմնոյ, վարելոյ ձանա պարհօք ոչ ձշմարտութե, կամ միջօք ոչ յայլ կեղծաեղ բերելոք ։ նմին երկ հակակայի խոհեմութե։

Տրամանկութիւն՝ կայա նայ իւրոյ մտածութե կեղ ծաբերութեալ ձանապարհի ։ բայց նենգութիւն՝ և դա ւաձանութիւն, կայանայ իւրոյ կ ստարմանն նրա։

Տրամանկութիւն՝ երկեմն ասի հանձար ։ և անդրա դարձաբար։

Տրհիլն՝ ք՝ յաղագս որ ի մեզ առնէն, և ինձեան մեզ կարելացն լինիլ և ինձեան

Ա-ՀՂԱՆԱԳ։

Աստուածային խորհրդոց եւ
կենդանեաց՝ ի կրկին ընդունի.

ԵԿԻՆԻՔ։

Ասի՝ ընդհատուածք՝ յորս ոչ
լինի ստացուածոյ կենաց՝ ի
զարդ լինի հոգւոյ։

Յաւմ խորհրդեան՝ են եր-
թեք այսոքիկ. սկիզբն, կա-
տարելութիւն, եւ վախճան
կրկին. յր, հուպ վախճան,
որ է սրբազնագործուէ. եւ
վերջին վախճան, որ է
կեանք յաշխատանսն։
Զոր խորհուրդ՝ ասին
մեծամեծք. յր, Ա կրտսեր՝
ի կողմանէ կատարման։
Դուշին՝ ի կողմանէ սպա-
սաւորութեան։
Հաղորդութիւն՝ ի կողմն
նէ պատրաստակեցին։
Եւ Պատակ՝ ի կողմանէ նշա-
նակեցելոյն։
Խորհրդոյ եկեղեցւոյ երբ
զգալիք են նեխ. եբծնքն՝
են ոչ տեսակ։
Խորհուրդ նոր օրինաց՝ եր-
ակն ունին զինքեանս առ
խորհուրդս հին կատարա
նաց. այլ՝ կանանաւոր,

Գիրք։

Ինչ՝ եբծանչ՝ են ոչ խոր-
հուրդ. բայց որում հաստա-
ձայնին՝ ինքնակերպն, կամ
ի կատարեալն։

Ցաւմ խորհուրդս՝ որք կա-
րօտ են ընդունելոյ սրբազնա-
գործելոյն. նախ՝ ընդ սրբա-
բանագործի՝ ի ձեռն եր-
պիսկոպոսի։

Խորհուրդ եկեղեցւոյ՝ յոր
կապի ոչ ի կինէ. կամ՝ ընդ
շան ներքագանչեր երկի սրբ
բազանի. այլ ի նշան միայն
երկի՝ որ սրբազնագործէ զմ
մատնիկ։

Խորհրդոց՝ Ա՝ միայն է որ
նորընկէզ եւ սահմանիչ. իսկ
որք ի ձեռն մատնիկան կա-
ցուցեալ են, այնոքիկ առ-
նօնախընդրութեամբ վերագրե
լին. ասէ՝ ի Քրիստ սահմա
նեալք են, այլ հայրա-
շարք։

Ընդ ի կիսատուածն ներքին
խորհրդոցն Ա՝ միայն ունի
գործ ոսկ պատուհաս նա-
խապետական։

Իսկ մարդ՝ եկեղեցւոյ գործ
գործէ ընդհատ միայն։

ոյլ պատկ, եւ ապաշխարու-
թիւն, եւ արտ: Որինակաւ,
ոյլ Աստուծոյ, եւ հեղգու-
թիւն: եւ Ընկերացաւոյ, ոյլ
այլ խորհուրդքն:

Խորհուրդն՝ ի վերին. ո-
րով տրամաբանութիւք՝ առ-
նել զիր ինչ, կամ ոչ առնել:

Խորհուրդն՝ մերթ անձն
իշխանութիւն: Ելից. 15. 4:

Խորհուրդ՝ ի խնդիր յա-
ղագս իրաց ինչ. իսկ յօժա-
րութիւն՝ որ Խորհրդոյն
նախադասութիւն. քանզի յա-
ղագս գործելոյն ի յօժա-
րութիւն:

Խորհուրդ՝ ի խնդիր օգ-
տակրաց. կամ հաճոյութիւն
խորհեցմանց. կամ բաղդա-
տութիւն կրօնից քանակա
նաց. կամ տրամադրութիւն
բարւոյ, եւշարի:

Խորհուրդն՝ ի գինուելիքն
ինն՝ որ յատուկքանայ Խմիչն՝
առ Միւռն:

Խոշտանգիչն՝ ի խոհեմու-
թիւն խոտոր, ցոլմնոյ, և
ծաղոյ, որպ ասի մատա-
խուղ:

Խորշիմն՝ ի տրտմութիւն
անդադրաւորութիւն արտոյ:

Խորշումն՝ ի երկիւղ յան-
կարծումէ տրտմաձանոյ. և
ի դեղեցկագոյն այս ակու:

Խորհելն՝ ի որ առ հայ-
ծակուն՝ Թարց այլոյ միջ
նորդի եւիե:

Խուճապել՝ ի մեծաւ հո-
գւոյ տագնապութիւն յուզել զանձն
տոյս. և ջանալ կատարել
զոր ձեռնամուխ եղեն:

Խումբ մատուցանելու՝ ինչ
տարածս հին օրինացն, առ
ինշանակութիւն աղաթից՝
հայկաձորագաբար մատուցա-
ղաց. ասա՝ ի նշանակութիւն
բարւոյ հաճելւոյ. զի խումբ
պարարտ է, եւանուշահոտ:

Խումբ՝ ի պատարագ նա-
խանձու ամուսնացելոյ ոչ
գնելու. վասն զի ոչ լինէր
յաղօթատեղի մատոյց. այլ ա-
ռաջել՝ ինչպէս կարծեաց:

Խոնձկին՝ ի միջակ՝ ինչ
մանր եւսկերաց. եւ մեղմ
առ ընութիւն ոսկերաց զի ի
ջոյր, հակառակ: զոր կիսոսկր,
կամ կիսաձիւս առնեն:

Խոս

Ա-հմտութիւն։

Խրատին՝ ի պայծառութիւն ընդունակ եղեալ։

Արամատազգած՝ ի զգածել եղեալ, ինքնաբերութիւն եաւհ բացեաւ խորհրդոյ. կամ դիտաւորութեան, կամ մտածութեան, կամ նրակութեան, կամ բանիւ, եայլոյք հայմանիւ. որք վերծել կան բեն զինեա, և զաւհր ։ թե հոգւոյ, եթե մարմնոյ։

Արատն՝ ի Աստին լուսաւորութեան եպարզեւաւ ի առնել զկամն նորա։

Արատ՝ ի լոյս հոգւոյ առ ի յուշել զհոգին. որ յերկրայինս և ի մարդկայինս ոչ շաղախի։

Արատն՝ ի ներգործութեան ինձ սիրոյ առ ի ճշմարիտ և զբաղել զաւրութեամբ վառ թարս եզբեան անպատեհ այլոց՝ ըստ հաստատակաց կայ նոնի, եըստ պատկանաւորութեան։

Արատն՝ ի որ ուղղէ զըստութիւնն։

Արատն՝ ի խորհեալ բան. առնել ինչ, կամ ոչ ըստ կամաց։ Արատն՝

Աստուածութիւնն՝ ի գառնալ գոյն բարեութեանն, ներքին առելութեանն. և՝ իսրտէ յղացեալ՝ որպէս ատրաձայնութեան, եանվիրաբանութեան ասի։

Աստվին՝ ի զարհուրիլ, կամ ատրակուսիլ։

Աստրն՝ ի խոտ ինչ որ ոչ նի գիտնան ինեղբոյ նրկրն. ծանր համալ, եհոտալ. զոր գոհիկքն առնուն ի կերակուրն։

Աստուածութիւնն՝ ի անհաճա սարութիւնն խառնեալ ընդ սիրտն։

Աստաւած՝ ի հիմանդութեան ինձ աշաց, որ շատագունէ զբազպետացն ներին. եռուցիլ զկոպն, յոտս շըրջիլ և երբ զարհուռատակիլ՝ և գիտողանակ. մինչ զի ոչ կայրեն թարմանքն առ յերեսս մերձիլ՝ թարց մեծագոյն ցաւոյ. եեթե շօշափելին ձեռօք, կըսկծելի ցեալ մրմնջին. եոչ իսկ համարձակապէս նկատել առ լոյն կարեն. եկամ յերկինչ սպիտակագոյն. վէմ զի

Արատն՝ է ներքահայեցուլէ մտաց, առ՝ իբրեւնել զ՝իմար գաւառական զիրս՝ առ վախճանն։

Արատն՝ է յիշեցուցումն Ընդայնի կամացն վէր բարձ բազդին իրաց. զորս ոչ պարտ ասիմք ըստ հրամանի վանականացն զերազանցութենէ եւ զժուռա րութենէ իւրեանց. այլ է՛ կամս մեր առնել՝ եւիշ առ նեալն, եթէ ոչ՝ ոխիմ քրա նագատեցեմք։

Արատն՝ է բարի եհատուած կենցաղավարութիւն. որոյ ոչ է բաւական միայն զշար ոչ առնել. այլ ջանալ՝ զի այլոյն՝ զոր բարեպէս առնէ անաղտադրելիս երեսել։

Արատն՝ է կարգաւորութիւն ուղղութիւն բարուց. եւպահպանութիւն կանոնաց մեծ գունից՝ եւ յառաջընթացել լոյս հարց։

Արատն՝ է կարգաւոր շար ժուն ամ անդամոց. եւպատշաշարաւորութիւն ամ ունակուէց եզգործոց։

Արատն՝ է հարցուն վէր

գործելեաց՝ իմիջ տարբերակուածեցելոցն։

Արատ՝ է բան բացատրել զիմաստութիւն՝ յորդորելով լինել, եւպատրաստ գործել։

Արատ՝ է որ ընդդէմ հրամանի յիշեցուցիչ լաշտպանն բարուցն, որում ոչ եւիմք պատասխան։

Արատ՝ է կամք խրատելոյ զսխալեալսն։

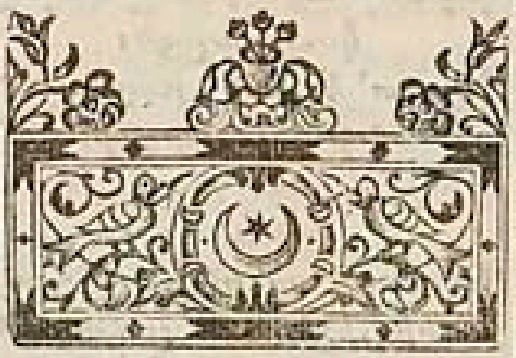
Արատասիրութիւն՝ է կշռաւոր բնել բանիւք. եմ պատրաստ քննախնդրութեանէ։

Արատն՝ է զեր լինել՝ է յիւր շտեղէ ուրուք առ կոչել։

Արատն՝ է՛ գոսին, որում կապիմք. եմ որով կոշիկքն կամ սրնկանոցքն կապին։

Արտասուացն՝ է շարժել զգլուխն հանդէպ կրծոյ, աղաղակ վանգամայն ըզ բանս խրոխտս, եւ զոգւոյս լինս երեսզանեալ։

Արտուիլ առ հուրն՝ կամ առ արեգակն՝ է՛ հրապարանալ, ակիզել։

Պատիւն է՝ ծնա-
նել, եւ մեռնիլ յա-
նել. որպէս ասէ
գաղէն յառնէ եւ երկանէ յա-
րեւելից:

Ծառատունկն՝ է՝ սեռական ինն
քարի ծեծել-ասպուռնէ. որ
պէսպէս փոքրկունս ունի
յինքեան, խիտս մխիթանչ:
Ծառը՝ է՝ սերկուէ մարմ
նոյ անվայելուչ շինուց կատ
կաշուէն. ձկտուէն տյտեղ.
սերկուէն առատանոյ. եւ ըն
տոյ կոկորդին խայտուն
գին, բարեխոսուն. ձայն
անբան:

Ծառը՝ է՝ հատուէն՝ եհա
տուելոյ շինոյ. եւ ըն այլ
բայց անմտութիւն, եւ խե-

Ծառը՝ է՝ խորհրդանշելոյ
սրբոյ եկեղեցւոյ, եւ անդամոց:
Ծառատունկն եղը եհատեալ
բանին՝ է՝ խնայողութիւն զինէ,
որ ձայնիւն նշանակի:
Իշ ասի ծառատունկն. զի
միաբնի՝ նման հանգիր՝ ոչ եւ
միւսն ասի անծայր. զի միա
բնին նման ոչ ծայր՝ այլ
յառաջագոյն գնայ առ՝ է
յետնոյսն զերծն ձայնիւ ըզ
նշանակէ. ուրեմն՝ ձայնա
մարդ, կրկին է խնայողութիւն
զինն՝ զձայնէ, խնամատարութ
նէ ձայնդ մարդ. ինքնութիւն
ինչ է զօրն զարնող. եւ միաբան
զինն՝ ձայնիւն նշանակէ
լոյ, խնամատարութ զամարդկայ
ին բնութիւնն. որ է կեն
դանի բանաւոր:

Ծառատունկն նմանագրութ՝
է՝ անհաւան գոյացութ, զոր
նախկին գոյացութ կոչեն.
զի է հինն աւի. գանգի նո
ր մարդոյ բուս առագաստ՝ եւ
բուս կայանէ. նաեւ բուս ա
ռաջադրելոյ՝ զի է գիտելի,
որ է առաջադրել գիտողացդ

Ծառն

զանեան զանձինս, եւառնեցու
թիւ յարուածոցին առ նմա։
նոքա եւ յաստիանաւրիւ ի մե
ռանել։

Ծանօթութիւն Նշանին
անձնաւորութեց՝ եւ մեզ
հարկաւոր առ ի բառարա
նագիտ եւ ընթերցող յաղագս ստեղծա
գործութեան։ Ենթակայական
պէս՝ յաղագս փոխութեանն
մերոյ։

Ծառն՝ եւ պտղաբեր ինչ։
եւ ըրաւմ ունի զարմատս,
զբարուրանակս, զծաղիկունս,
եւզոտիցեաս։

Ծառ՝ եւ առանձ յարմատոյ
բազմոստեան, ճիւղաւոր։
Ծառ կինաց, եւ ծառ գի
տութեան բարւոյ եւչարի տե
նիմաստանաք։ բայց նշանա
կեան գերս հոգեւորս։
եւ Ծառ կինաց՝ պատճառեալ
զանմահութենէ ի Պղամ,
միայն զորութեամբ ծառայութեա
նելոյ։ իսկ այլ կերակրաւք՝
նոյնպիսեալ գկորուստեանէն։
Պատճառ նախնոյ պղծոյն ան
մահութեանն Պղամայ, եւ զո
րութեանն գերբնական նմա
տուեալ։

Ծառանութիւն՝ եւ որակութե
որով մնալին ինչ ընդածին
բնութենէն ի հիմայր շարժի,
եւէ կրկին։ բազմապատիկս, եւ
մանրապատիկս։ բազմապատիկս՝ եւ
այն որ ի հիմայր շարժի մին
շեւ ի միքակեան ծառանութե
ամպ հողոյ ծառանութիւնն։
եմանանապատիկս՝ որ ըստ իրիք
ի հիմայր շարժի միայն դեպ
ի ծառանութե միքակեան։ ամպ
քոյ ծառանութեն։ այսպէս եւ
զմինիեւութենէն եմանայիս։
Ծառանութիւն կամ ծառա
նութեն իրայ՝ երկրակ զօրու
թե կատարի ի մարդն։ ըստ,
զգայութեն, իրեւակայութե,
եւ բանականութե։

Ըստ զգայութեն՝ ծնանի ի
զգայութե։

Ի ներեւակայութենէն՝ եւ շար
ժուն՝ եղեալ ի զգայութե։

Ըստ բանականութեն՝ եւ ի միա
նականութե։

Ծառանութիւնք ընդայնք
են հինգ։ ըստ, անծնեցութե
հարութեան, որդեւութե,
ի շղթայութեան, եւեղծութե։
որք ծառանացանեն՝ ազանա

առեհալ, այլ ժշ ծառ կե-
նայ. բայց սակայն՝ կր զօ-
րաւիգ՝ առ՝ ի յարաձգու-
թիւն կենայ։

Ընդ մարդ՝ յետ յանցա-
նայն կերեալ էր՝ ինծառոյն
կենայ, ժշ կարէր զերծա-
նիլ՝ իմահուանէ. այլ սա-
կայն՝ կարէր գնա յապաղել
ցուցանել։

Ծառիկն՝ կ՝ ծառ իմն մա-
նաւանդ յեղ խպտոս, բու-
սանելով՝ իշմշմայ յոյսի
պատրաստէին ներբաժոյն
թուղթ, կամ մագաղաթ։
Ծառայ ասի առ ամե-նմին
իրի՝ ուր է տեսական բան
ան. հարկ է զի անդ լինի
չէ տեսական բան ծառայ
ութեան։

Ծառայութ՝ կ՝ երեքկին.
ք, մեղաց, մարդոյ, և Ն։
Ծառայութիւնն մեղաց՝ կ՝
խակապէս ծառայութիւն.
բայց կ՝ ազատութիւն ըստ
կարծեաց միոյն։ խակ ծա-
ռայութիւն Ն։ ՝ կ՝ ներ-
հակ ասին։

Ընդունութիւն ծառայութ,

և տերութ, հնազանդի՝ ի
վեր արարման, և կրման։
Սմին իրի՝ յատկապէս ժշ
պատկանի բնութ. այլ անշ
նաեւորութ ըստ բնութ։
Ծառայութիւն՝ բնականա
պէս փախչելի է զի է խա-
փանումն իշխանութ՝ ա-
րի գործառութ։
Ծարաւ՝ կ՝ տապութիւն
քերմութ։
Ծարաւ՝ կ՝ ախորժակ ցըր
ոյն՝ և գիքին.
Ծերութ՝ կ՝ նուաղումն
մարմնոյ։
Ծերունի ասի նախկին ի-
մասանց. որք ի ծայրս ե-
մասխոյն ժամանեցին։
Ծիածանն որ կոչի աղեղն՝
կ՝ գիք օդն գոգացեալ և
դեմ եղեալ արեգականն.
եառնու զոյն ի նմանէ
ըստ բազմատիկ ձեւոյ նորա։
Եզանատան գոյնքն են շո-
րից տրեղոյն որք են յօդգ։
Սեն՝ հողոյն։ Կապտաւուն՝
օդոյն։ Սպիտակին՝ ջրոյն։
Դեղինն՝ հրոյն. և խառն-
ուածք ինոցանէ, ծիրանի՝

Ակարմիկ գոյնն։

Ծիածան՝ որև աղեղն՝ կ՛ լցյս արեգական. ընկալել՝ իւրովիաւ և՝ իշխելոյ ամպոյ, ընդդէմ եղեալ արեգականն։ Գոյնք աղեղան՝ և րեք հանապին. ծիրանի, կանաչ, և կապոյտ։

Ծիրանի գոյն՝ կ՛ բաղմանալ ամենեցուն աստեղաց վրայ կանոյ իբր քաղցր շարակցի լոյս. իսպառնական տեղւոջ՝ ուր սիրեն լոյս արեգական։

Ծիրանին՝ կ՛ ձուկ լինի, և սեռ խեցեմորթի կոնքայ. յորմէ հնոյն լինէր ներկել զհանգերձս, գաղտ ծիրանի։

Նեգոյն։

Ծխորին՝ կ՛ մաշիլ թախծութեաբ։

Ծուխքն՝ կ՛ ձայտ՝ պատրաստութիւն, կամ գերծութիւն հոգւոյն, ձգիտալ սեղմեալ՝ քաւեալ, համիտալ զօրութեաբ քերմուձն։

Ծիրանագաղանդին, որ և սկզբնաստեղծ ամ՝ տարերոյ հաստատագոյն գոյից. որ և

Ա֊ֆմռոյ։

ժամ արարչութեան գոյք, և ստեղծ անօրակ տեսա֊կաւ, ևերգ և յհակս. յոյս ևբնդածին զօրութեան տե֊սակաւորէ զպանագան տե֊սակս. ըստ ազգի ևըստ նմա նուէ խարեայ։ կ՛ սա գո֊լորշանակ, և շուքանակ զօ֊րութիւն ինն՝ կերպարանե֊լոյ և հաղորդակցելոյ ին֊քեան զեակս, ևազգս։

Ծիածանագաղանդին՝ կ՛ սկզբ֊նատիպն ընդհանուր ևտե֊ծին ևերկազօր ամ գոյից. զգալեց, ևմէկ անզգայից. որ յերկրեքանկ տարածոց վիճաւորեալ ևմածուցեալ. ևկրկր անբաժանօրէն պատ֊ուաստեալ կր ընդ անորև ոյն, ևխոնարհատածն զանգ ուածոյն. ևվիճաւորեալ գո֊լոյ սա ընդ եակս՝ զանա֊զան տեսակս կերպաւորեալ ևգոյն գոյն երանգով՝ և ձևով կերպարանե զօրութեաբ ենթակայիցն նմանեցուցանել, ևհաղորդա֊կից լինել քեան։

Ծնանիլ ասի՝ ժէ֊լինելոյն ընդ֊

Անհնազանդ։

Ընդդիմադիր, հակառակ, հակաճառող։

Անհոգ։

Ապահով, առանց մտաց տագնապի։

Անհոգութիւն։

Ապահովութիւն, առանց մտաց տագնապի։

Անհոգանալ։

Ապահովանալ, առանց մտաց տագնապի։

Անհոգանալ, ապահովանալ։

Անհոգանալ, ապահովանալ։

Անհոգանալ, ապահովանալ

որ ծնանի, կամ ոչ եղելն. առաջինն պատկանի են թախտացուցանելոյն. իսկ երկրորդն՝ կերպակ եբնուէ: Ըմ ծնօղ՝ յառաջ ածէ զնման յինքեան ըստ տեսակի, որով ներգործէ. որ է զօրութիւն ծննդական: Ծնեալն՝ հարկ է զի նմա ներգործն ծնողին յայնմ որ ինչ վերաբերի առ բնութիւնն տեսակի, այլ ոչ՝ ի յատկութիւնս անհատի:

Ո՛ չէ՛ ժողովուրդ Քրիստոսի որ ըստ մեծի մասին զերկիրն համատրկելով ծածկեն:

Ծուլութիւն է ուղղութիւն և անդրահատումն՝ ոչ է ընդդիմել թէպէտ իսկ արտաքոյ բնական շարժման Քրիստոս որ շարժի զառ՝ի վայր այլ զի է՝ ի շարժման նէ լուանին. որում Քրիստոս բնականապէս հնազանդի. ընդ նմին իսկ է՝ նմա բնական հատուածն, եւ անդրահատումն:

Ո՛ Քրիստոս ծուլութ՝ նէ երկու հրաշք. նախ՝ զի ոչ ծած-

Սոհմանոյ:

կեն զբուսականսդակ երկիր՝ ըստ ինքեան, որք ոչ բաժանեալ ըստ ոյժ՝ զի ծուլ է միշտ ըստ նոյնութեան:

Ըմ Քրիստոս՝ մի ունելն եղբայր, զծուլ, յոր հասին. ևս յայտնի՝ կամ ծածուկ հոսմամբ:

Ո՛ ծուլն, և՛ ի խորս երկրին գոն կենդանիք. որ թռչուն են ևս ազգ. զի՛ ծուլ, զ՛ի ցամաքին:

Ծուլակն է խորտակեալ սեղան ընդ միշտակայ Քրիստոս ինքնաբերս. որ առնէ զառաւել եզդեսս, որպէս ասի ձմձմայ:

Ծուլութիւն՝ է հեղգութիւն հոգւոյ՝ ոչ սկսել ի բարին, կամ տատանական ի սկսեալ բարւոյն, և ոչ կատարել:

Ծուլութիւն՝ է չանձրեւութիւն բարիս գործելոյ՝ և տրտմութիւն յառաջ եկեալ հոգեվարի:

Ծուլութիւնն՝ է անասնասեռութիւն, ի յատուկ զօ-

և ՚ի հարկէ զմիտս հպիցես
ցանել։

Ծուլութիւն ևնախանձ՝ հայ
կակային ուրախուէ ևախ-
տոյ. միմն՝ ըստ ոտից մ՚ յայ-
ղագս բարուց Աճայնոյն.
իսկ միւսն՝ ըստ ոտից մ՚ յայ-
ղագս բարուց ընկերին։

Դատարկ ծուլութիւն վնաս.
չարուէն. հեռ. փոքրահոգու-
թիւն. յուսահատութիւն.
թմրութիւն. ևմտաց ցրուեալն։
Ծուլին՝ ո՛ զգոյշի մի՛ թո-
զոյն ևթանձր. ՚ի խոնաւեալ
թէ փայտից ջերմուէ հրոյ
այրեալ, ևեղեալ։

Ծուարաբանութիւն՝ ո՛ ոչ
լուն խօսելոյ, որ հաճանա՛ս
նիւթ ևերկիմաստիւք բա-
նիւք զբօղէ զիմացն ուղ-
ղական. ևինքն ներաժշտուի
զիմին երկն միշտ զի ոչ կա-
րէ իմանել մաքրապէս։
Ընչ երբ միշտ մտուէ հա-
մարեցեալ լինի կերտող այս
խօսելոյ։

Ծուարուն՝ ո՛ ծրարեալքն,
ևաո միմեանս պատառե-
ցեալ։

Կամն՝

բուն ևնա. ևկարի լինի
առումն զգրժոշարուէ
կիսոցելոյ զայսոցիսանն Ն.յ։
Ծուլութիւն՝ ո՛ խոհեմ իւր
անկումն երկաքանչիւրոյ
մարդոյն, ՚ի գործել վարժ
մանկ առաքինութեայ։
Ծուլութիւն՝ ո՛ արտմուէ
ծուէլ ՚ի շինութեանէ մտաց։
ևկամ՝ ձանձրութիւն ևզատ
նութիւն ոգւոյ, որով շինչա-
նի հոգևոր գործոցն։
Ծուլութիւն՝ ո՛ ձանձրու
ներքին բարուցն։
Ծուլութիւն՝ ո՛ թափուցն
ամբոխեալ մտաց, վէր ու-
նայնոցն կրաց. ևկամ
վէր ցանկութիւն մարմնոյն։
Ծուլութիւն՝ ո՛ յամրութիւն
հոգւոյ, որով հեղգանայ
ակամանել զբարին. կամ զըս
կսէն ձանձրանայ կիսրել։
Ծուլութիւն՝ ո՛ զանցառումն
բարուցն (զոր պարտի ոք
ձանձրութիւն առաքինե։
Ծուլութիւն ուշ ե՛ կրաց հո-
ւածոցն մտաց յինչ ևիցէ
հոգևոր բարուց. որում պիտոյ
այլոց բարուց. որում պիտոյ

Ա-հմ-ն-ց։

Ահ տղայ մատնկուն։ որ չէ շօշ շաւիղաց դիւրաշէ տեղի տան։

Ահաշուրիկ՝ ի պատրաստութիւն, կամ ծանօթանալ։

Ահաբոյս՝ ի անուն ինձ սեռական, որ պարտնատիկ ընդ ինձքեամբ զիմ բանքարս վայրկեան։ որ ի մէկէ և ևս գնդաձեւորէ արմատոյ։ արձակեն զտերեւս ուղիղս՝ և երկարաձիգս։ թէ քրայինք էին, և թէ ցամաքային։ որպիսիք են, գայլատեղտղ, բծիծ, աղ պաշար, և այլք նմանեաք։

Ամէն՝ ի զօրութիւն բառնական ախտից։ կամ ախտից բառնական զօրութիւն։ ևին ի շարժուն, կամ ներգործուն եղանն։

Ամէն՝ ի չօշափելի բառնական ևին։ և մինչև ի խմիչ, և ուտելիս շարժօղ։

Ամէն՝ ի ուռնակութիւն բառնական ևին, և առ ի ներքս ի մարմին։

Ամէն՝ ի ուռնակութիւն բառնական ևին, և առ ի ներքս ի մարմին։

Ամէն՝ ի չօշափելի բառնական ևին։ և մինչև ի խմիչ, և ուտելիս շարժօղ։

Ամէն՝ ի ներգործուն եղանն։ կամ ախտից բառնական զօրութիւն։ ևին ի շարժուն, և ներգործուն եղանն։

Ամէն՝ ի զօրութիւն բառնական ախտից։ կամ ախտից բառնական զօրութիւն։ ևին ի շարժուն, և ներգործուն եղանն

Ա

Ա՝ գիր մի է ձայնաւոր, որ ինքնին ձայն մի կ՚արտայայտէ, եւ ոչ ուրիշ գրոց հետ միանալով. ինչպէս՝ Ա, Բ, Գ, Դ, Ե, Զ, Է, Ը, Թ, Ժ, Ի, Լ, Խ, Ծ, Կ, Հ, Ձ, Ղ, Ճ, Մ, Յ, Ն, Շ, Ո, Չ, Պ, Ջ, Ռ, Ս, Վ, Տ, Ր, Ց, Ւ, Փ, Ք, Օ, Ֆ:

Ա՝ յօդական անուն է, որ ինքնին ոչինչ նշանակէ, հապա միայն ուրիշ անուանց կը կցուի, եւ նոցա նշանակութիւնը կը փոխէ. ինչպէս՝ Ա՝ մարդ, Ա՝ ձի, Ա՝ ծառ, Ա՝ քար, Ա՝ գիր, Ա՝ տուն, Ա՝ ձեռն, Ա՝ ոտն, Ա՝ գլուխ, Ա՝ սիրտ, Ա՝ լեզու, Ա՝ ականջ, Ա՝ աչք, Ա՝ քիթ, Ա՝ բերան, Ա՝ ատամն, Ա՝ մազ, Ա՝ մատն, Ա՝ ոտն, Ա՝ ձուկն, Ա՝ թռչունն, Ա՝ ոսկի, Ա՝ արծաթ, Ա՝ պղինձ, Ա՝ երկաթ, Ա՝ կապար, Ա՝ գինի, Ա՝ ջուր, Ա՝ կաթ, Ա՝ մեղր, Ա՝ ձէթ, Ա՝ հաց, Ա՝ միս, Ա՝ ձուն, Ա՝ ձմեռն, Ա՝ գարուն, Ա՝ ամառն, Ա՝ աշուն, Ա՝ տարի, Ա՝ ամիս, Ա՝ շաբաթ, Ա՝ օր, Ա՝ գիշեր, Ա՝ ցերեկ, Ա՝ ժամ, Ա՝ վայրկեան, Ա՝ ամպ, Ա՝ անձրեւ, Ա՝ կարկուտ, Ա՝ ձիւն, Ա՝ կայծակն, (որոնք շատ, եւ հրաձգութեամբ ասի) Ա՝ շունչ, Ա՝ հոգի, Ա՝ մարդկութիւն, Ա՝ հրեշտակ, Ա՝ սատանայ, Ա՝ աստուած, Ա՝ երկինք, Ա՝ երկիր, Ա՝ ծով, Ա՝ գետ, Ա՝ աղբիւր, Ա՝ ծառայ, Ա՝ տիրակալ, Ա՝ թագաւոր, Ա՝ հարուստ, Ա՝ աղքատ, Ա՝ ազգ, Ա՝ ցեղ, Ա՝ ժողովուրդ, Ա՝ քաղաք, Ա՝ գիւղ, Ա՝ տուն, Ա՝ սենեակ, Ա՝ դուռն, Ա՝ պատուհան, Ա՝ սեղան, Ա՝ աթոռ, Ա՝ անկողին, Ա՝ բարձ, Ա՝ ներքնակ, Ա՝ վերմակ, Ա՝ ծածկոց, Ա՝ սենեակապետ, Ա՝ հիւրասենեակ, Ա՝ ննջասենեակ, Ա՝ ճաշասենեակ, Ա՝ խոհանոց, Ա՝ ճրագ, Ա՝ մոմ, Ա՝ ճրագակալ, Ա՝ մոմակալ, Ա՝ ամանեղէն, Ա՝ սկիհ, Ա՝ գաւաթ, Ա՝ ափսէ, Ա՝ դանակ, Ա՝ պատառաքաղ, Ա՝ գդալ, Ա՝ ճաշ, Ա՝ ընթրիք, Ա՝ նախաճաշ, Ա՝ հաւկիթ, Ա՝ ձուկ, Ա՝ միս, Ա՝ տապակ, Ա՝ եփ, Ա՝ խորոված, Ա՝ ապուր, Ա՝ աղ, Ա՝ պղպեղ, Ա՝ կծու, Ա՝ քացախ, Ա՝ կանաչեղէն, Ա՝ ծիրան, Ա՝ դեղձ, Ա՝ խնձոր, Ա՝ տանձ, Ա՝ սալոր, Ա՝ ընկոյզ, Ա՝ նուռ, Ա՝ խաղող, Ա՝ ձիթապտուղ, Ա՝ կիտրոն, Ա՝ նարինջ, Ա՝ ձիթենի, Ա՝ ընկոյզենի, Ա՝ նռնենի, Ա՝ խաղողենի, Ա՝ ձիթենի, Ա՝ կիտրոնենի, Ա՝ նարինջենի

Ա-գիմաստ։
Անաստուած։
Անեռակն, ոյր կենդանին է։
Անուական, ոյր մարդ։
Անօրինաբար, ոյր բանսարկան։
Աստուածակալ, ոյր սեռն ի ազգաւորս։
Աստուածն՝ ի տեսակ շուխոյ. ի եւ արկն յոյժ ամբարին ներգործ, առ՝ ի ներաստիսել զաստուածն։
Աստղն՝ (որոյ սակ արձիճ) ի սահմանին՝ եւ ստիճանի՝ եւ տեսակ մեծութեան. որ ունի զբազմատեսակ ներգործս հոգւոյ՝ եւ մարմնոյ։
Աստիճան՝ ի շուխ եւ ի վեց եղանակ. մասն մարդի. եւ առանձնակի զերկուս լուծս. եւ այս շուխս ծառայէ ուրեմն հոգեկանացն, այնքան շուր եղեալ. եւ ըստ ոմանց՝ հոգեկանացն միայն։
Աստիճան՝ ի առաջնորդ կամ ի պատուի ինչ ըստ կերպի առանձին ինչ. եւ ըստ ինքեան։

Գ։
Տրամիճն բաժանի՝ ի շուխս, հաշատոյ, եղուատոյ, երկիւղի, եւ պատուական։
Աստիճան մարմնական բաժանի եւ ի շուխս տեսակս. ի կապ արեան, որ բնութեան. ի կապ ամուսնութեան, որ պատկի. եւ կապ կանկուճեան, որ մերձաւոր. եւ կապ միջակօրէն եւ տարածեալ ի շուխս. ի կապ ուսման, որպէս աշակերտաց. եւ կապ կրօնից, որ կարգաւորաց. եւ կապ ուխտի, որ բարեկամաց. եւ կապ հաշտութեան. այսինքն,
Ընդհանական, որ հոգւոյ, եւ մարմնոյ։
Բնութենական, որ ցեղ առաջի, եղբայրութիւն։
Կրօնական, որպէս քահանայ, եպիսկոպոս։
Մասնական, որպէս մասանց առ ընդհանն։
Էական, որ գոյացութիւն,

Գիրք

ինքեան քառասն։

Աստիարակ՝ կամ վանդակ՝ ի անասնոց ինչ լինի՝ ինչպես, կամ՝ ի ձկնորսից, կամ՝ ի հաւոց, հիւսեալ ըստ կերպ պարսպի ցանցից։

Աստիարեալն՝ ի նա խիտ գոյն քան զանկատարն. և կարդի բնութ և կատարեալ է։ Բայց ըստ կարգի ժամանակի և լինելութ՝ ի յետին։

Աստիարեալ բառս թիւն ի յայնս՝ որք վերլերին առ վախճան. եթէ ինչ քառասնեակ են յառաջ ածել առ վախճան։ Իսկ անկատարք են, եթէ միայն յիսուն ինչ գոյնակից լինիլ կարեն։

Աստիարեալ սահման՝ ի որ անդրադարձի առ սահմանն։ Իսկ անկատար սահման՝ ի որ ոչ անդրադարձի առ սահման։ Իսկ յառաջ ելեալ և ոչ հասեալ սահմանի՝ ոչ ինչ գոյ։

ՀԱՅՐԱՆՈՑ։

Աստարելութիւն՝ ասի հոսանք կի. ոյժ, ազդակութ. ըստ բնութ՝ և ըստ ժամանակի։

Դադարեալ՝ ըստ գոյն, ըստ այնմանց, և ըստ վախճանի։

Դադարեալ՝ աստարելութ՝ ոչ ըստ բնութ, ոչ ընդ հաց, և ոչ ի վախճան։

Աստարութիւն՝ ի՝ երթիկին։ Ընդհանուր՝ և պատճառ ինչ։

Ընդհանուր՝ և պատճառ գործ բարիս։

Գործոց առաքինութիւն՝ և պատճառ գվարձս։

Աստարութիւն՝ ի ըստ որում կարելոյ ակնարկութեան. և ըստ որում գոյ ինչ առնէ։

Աստարութիւն՝ ի հանդիպել դիպողութիւն։

Աստարութիւն կատարեալ՝ առ ինաքնաբաւութիւն։

Ոյժ՝ ի հոսակ։

Մին՝ ի՝ ի կողմանէ վախճանի, որ ի նմանիչ բառ ոյժ։

Ընդհատ կերպարանի՝ ինչ՝ մանր միջոցն, եայսպէս երբ կու են սեռօքն. ոյժ, պահ

պանուշ է ինչս՝ իբարուկ. և շարժուշ նոցին՝ առ իբարն։ Լուկ նորոգուկ կերպիւ՝ կա՛ր իմանել. կառավարուշ և գործ կառավարուշ մասնաւորապէս. և ըստ այսմ են մեզ անծանելիք։

Կառավարութիւն՝ ի՛ կրկին. ա՛, նախկին՝ որ է գոյացական տեսակ. երկրորդ՝ որ ի պատահական տեսակ. զարձեալ՝ առաջինն է գոյացուած իրն. երկրորդն ի վախճան, ի նորոգուածութիւն։

Կառավարութիւն առաջնոյն՝ են հնգեակին։

Առաջինն՝ ի վիճակն՝ որ ունի զկատարեալ բարին ի նորոգուածութիւն, այս Ա։

Նորոգուկ՝ ի որ ունի զկատարեալ բարին, ի չեռն ի՛ շարժմանց, այս հինգեակ։

Նորոգուկ՝ ի որ ստանայ նոյն կատարեալ բարին, ի չեռն հոգւոյ ի նորոգուածութենէ։ ոչ՝ ի ոչ ունի զկատարեալ բարին ի վիճակի։

Ա՛հմանուց։

ին՝ ոչ ինչ կերպիւ ասել զոյ ստանայ առնախկին, իչեռն շարժմանց. այս են ստանկք։

Ընդ վերջին՝ ի որ ոչ ինչ յայտնի կուտ ստանալ. կամ այսպիսի ոչ ունի զհաղորդակ շարժուշն ինչ՝ այս ստանկք։

Վերջին կառավարեալ են քառանշեալ իրի՝ ի նորոգուած ծուխի ներկին։

Կառավարեալ բնուէ հրեշտակական՝ պահանջի զոյ բազմապատկութեան տեսակ, երջ զբազմապատկութեան անհատից՝ ի վեր ասի ի սակս։

Ընդ թեպետ հրեշտակ ոչ ներ զնեմ. սակայն ոչ ինչ այսպէս կարեին լինել բազմ հրեշտակ միոյ տեսակի։

Կառավարեալ մարդոյ՝ զի ան հանգիստ զամառութենէ զամառութիւն, ինձոցն հակասի կամ ոչ ինչ ոչ ինչ ոչ ինչ։

կարգ՝ և՛ կրկին։ ցի, կարգ առեալին, և կարգ նիւթոյ։ և պատճառ՝ կարգ բնութիւն, և կարգ ժամանակի, կամ լինելութիւն։

կարգ բնութիւն կրկին է։ մին՝ ըստ ճանապարհի լինելութեան ժամանակի։ որում անկաւորքն՝ կարգ ըստ բնութեաց են, գոն նախկինն գոյնք։ և միւսն՝ ըստ կառուցման։ ոչ գոն՝ պարզագոյն է նախկին ըստ բնութիւն, քան զբազմութիւն։

կարգ բնութ ՚Ն ծայինան՝ է՛ ըստ սկսման թարց նախ կինութ։ ըստ որում մի անձ նահարութիւն է՛ յայլմէ։

և կարգ բնութիւն ՚Ն ծայինան՝ ոչ և յայնմանէ զի բնութիւն կարգաւորութեան։ այլ զի՝ անդ գոյ կարգ ըստ բնական սկզբան։

եա կարգ սկզբման ՚Ն ծայինան՝ լաւագոյն անուանի կարգ բնութ, քան թէ կարգ կոչիւ։ մի՛ զի՝ բնութիւն՝ միութեան զբան սկզբման, այլ ոչ կոչիւ։

Սահմանութ։

կարգ միշտ ասի՝ ՚ի կողմա նէ սկզբան։ զի ուր միան դամ է սկիզբն լինի, հարկ է զի լինելի և կարգ լինի։ քանզի կարգ՝ պարունակէ յինքեան զկնոջ լինի նախկինոյն՝ և վերջնոյն, որք ասին ըստ առընչութիւն առ սկիզբն լինի։

կարգ կատարմանց՝ է՛ ըստ կարգի ներգործողաց քան զի ամ ներգործող կարգաւորէ զգործ իւր առ վախճան ունի։ ՚Ի նչքան կերպիւ ասի կարգ, որքան կերպիւ ասի և սկիզբն։ այլ ինքն, ըստ կամման, ոչ կէտ։ ըստ իմայման, ոչ սկիզբն ասի։ ըստ ուղղութ։ և ըստ իւրաքանչ իւրոց շարից պատճառաց։

կարգն՝ է՛ իւրաքանչիւր սոց իւրն գնատեղութիւն, առ միմեանս իւրեանց իւրաքանչիւրոցն։

կարգն՝ է՛ նշան լինի, ՚ի յոր առանդ կարգեալքն հաւգնեն իւրեանց իշխանութիւն, ևգծ։

ծաւալութիւն։

կարգն՝ է՛ առաջնոյն լինի իշխանութ ՚ի հոգևորս առ նոսինելի։ կարգն՝

ինքն զրկոյն, ՚ի՛ձեռն սրոտ
շաճառոյ ձեոյ բանիցն։
Գործ երդմնեցուցչաց է՝
արգելուլ զձեա՛ւ ոչխարել
մարմնոյ ՚ի մերկութենչոյ,
՚ի՛ձեռն զրկոյն երդմնեցո-
ղաւ, հանդերձ ձեամբն
բանիւ յոր ասացորն։
Գործ քահանայապետին է՝ ու-
նել ՚ի՛ձեռին զխառնակ մո-
ւռդին, որ նշանակէ զերես
աւետարանին։ ասացորն և
այս՝ ասելով զմոմակալն։
Գործ կիսասարկաւագացն
է՝ առնուլ զնուէրս ՚ի մա-
տուցանողացն՝ եւ մատու-
նել զայն սարկաւագին։ և
ասացորն՝ յորժամ տուէ
լինին հանդերձ ձեամբն
բանիւ սկիհն ունայն։ եւայլ
առօմբ որք սիտայք են ՚ի
ասացորուէն հաղորդուէ։
Գործ սարկաւագացն է՝
պատրաստել զսուրս աս-
տուածային՝ իսկ ընծեռնուլ
զաշեռատանն՝ կամ քեռե-
զիլ՝ է գործ երկրպագեան։
Գործ քահանային է՝ օրհ
նել զմատուին եւ զարիւնն

Լարդն՝ է՛ կատարուէ, զոր
ասէ եպիսկոպոսն այնմ՝ զոր
՚ի կարգն ընկալաւ, և՛ նոյա
սաւորուէ խորհրդոյ եկե-
ղեցւոյ։ եւեն թուրմ հօմն։
Ընկերքն՝ է՛ գանապետեանն
Ընկերքն՝ է՛ ընծեռնողացն
Ընդքն՝ է՛ երգեցողացն։
Ընդքն՝ է՛ քահանայապետն
Հինգերորդն՝ է՛ կիսասար
կաւագապետն։
Վեցերորդն՝ սարկաւագապետն։
Յօթներորդն՝ քահանայա-
պետն, որ է կիսեպիսկոպոս ամ
կարգաւ՝ եւ իշխանեան այլոց։
Ասէ այլքն են կերպն զկնոյ
սառնամանս, որոյք եղանեն
՚ի յատեան սաղմոսին։
Ընդ՝ գործ գանապետեանն
է՝ պահել զտեղի օրինաւո
խորհրդոյն յայնոսիկ, որք
պիղծք են։ այսինքն, քա-
նազգացեալք, տապաստանեալ
հինգին։ ՚ի՛, բանաձայնն։ զի
յերեսաքանչիւր կարգ՝ որ
պատրոյն հինգ հինգ կին։
Գործ ընծեռնողին է՝ ըն-
ծեռնուլ զմատուցեալսն,
տապաստանեալ հինգին։ այս-

Բան. Եհաս կատել՝ եասր
ձուկել ըս օրինեն, ուր հարկն
պահանջէ ըստ պատշաճի.
և տպաւորն սոյա կինէքն,
յորժամ ոչ եղիկոպոսն
ինձեռն տարկաւոդին զա
հեռատրեն, և զայլ ըսպասս
պատկանեալս նմա. և ի
ձեռն քահանայիւն զսկիհն
գինեաւ, և զմաղզմանն նոշ
խարտաշ, և զայլ պատկա
նեալս նմա, հանդերձ բա
նիւք սահմանել առ այնս:
Ինչ զայսոսիկ ի կիր եաս
Բան. ոչ յայտ է ինձ ա
հեռատրանօք. ուր եմիք գրեն
նեցին, գիւրաւ դատիցին:
Արդ՝ ի առ կրեալս հա
մաձայնութենէ հաշտարինն.
և անհաշտարինն տպրով
յիւրաքանչիւր ոսմանք
գիւրն տեղի:
Արդ ի ժողովրդեան՝ ի
քառակն. այսինքն, իշխա
նաց՝ առ քաղաքացիս. քա
ղաքացւոց՝ առ միմեանս.
առ օտարն, եաս ընտանիս:
Արեգին՝ երկակի առեալ
լինի. այսինքն, ըստ որում

ազատանի ընդդիմ հարկա
հոդին. եգրստ որում ի հա
տատակ առ հարկահաւդն, և
առ ներքին գործակատնն:
Արեգին պատրաստակեալ ըս
հարկահաւրսէ, պատկանի
նշ. այլ ոչ հակակայն նո
գին. վն զի հետևի զօրու
կրօղականին:
Արեգի և անկարելի՝ ասի
եասկի:
Ասի՝ ըստ զօրու եղրստ
ղականին, և կրօղականին.
և ներ որում առնել ինչ,
կարել ասի, կամ եղանիլ:
Ընկերդի՝ ըստ զօրու եղ
միք, կամ ըս ինքեան. զոր
օրինակ՝ ինձեռն ընդդիմա
կայու եղերաց, կամ՝ պա
տերհու. կարելի՝ կամ ան
կարելի գոլ ինչ ասի:
Ընդդի՝ ասի ըստ զօրու,
որ ի յերկրպաշտականան:
Արեգի կամ անկարելի՝
երկակի. այս է, պատշաճի
և կատարելապես, եղեռնա
դրուն:
Արեգի կամ անկարելի՝ ըս
զօրու ենթադատն ընդ

պատ

Ա-հմտութ։

պատճառն՝ ի ընդհանուր
գիտութենէ. ոյր չորեսին ոչ
կարծեցեալ զհոգին անմահ,
ոչ գիտելով զպատճառն։
Նոքա պատճառաւ չորեսին
եզրպատճառին գիտեցին զան
մահութենէն։

Ընդ կարծիք հնդկերէն պատ
ճառաւ՝ եզրակացուին և ա
ռաքելականքն. ոյրպէս՝ հո
գին ինքնաշարժ. ինքնա
շարժն միաւորշարժ. միաւոր
շարժն անմահ է։ ահա եզ
րակացուին առաքելականքն.
այսինքն, հոգի անմահ, կո
չեցաւ կարծիք հնդկերէն
պատճառաւ, որոց ի գիտու
թենէ ընդհանրական։

Կարծիք՝ ի բան մասնա
հոդ կամ դասողական։

Կարծիքն՝ ի մտացն ունկն
դրութեայ աստուածոյին բանից,
անհաստատ հաւանութենէ։

Կարծողականն՝ ի զօրու
թիւն. որ՝ ի լրնդունել առ
ականն հանի զդիտաւորու
թեան՝ որ ոչ լինի ընկալեալ
զգայութենէն. և ի սա արդ
արդեւ ընթերն՝ ևոչ բանից

կա

Գ-իր։

պատճառս սաղմնայինն
միայն։

Կարևոր՝ ի միանքնաւորն
ձշմարտիս. որ ուսմանքեր
նութենէ՝ օգտակար է։

Կարևոր՝ ի ձշմարտութենէ
օգուտս լինելն։

Կարին՝ ի գործի իմն երկա
թեայ հակառ. յորում՝ ձկնորս
քըն առ եղեալ զկերա
կուրս՝ ըմբռնանեն զձկունսն։

Կարիճն՝ ի սեռ իմն օձի
թիւնաւորի նման ևիժի. որ
բազիօք գրկի, և սրտառմբ
խայթէ։

Կարծախօսութենէ՝ ի անհա
ւատութենէ, եւսպրակուսաց
կան իմն զօրութենէ բանից.
որ՝ ինկարծիս՝ և՝ իսպրակոյս
պիտանի գտօրէն։

Կարծիքն՝ ի ձշմարիտս ու
նել զայն, զոր ոչ գիտէ
գոլ սուտ։

Կարծիք՝ ի յերևմանէ ըստ
կարծեցս այսպիսւոյ ինչ և
րիք վարկանումն։

Կարծիքն՝ ի երկեակ. ըստ,
պատճառաւ, եղմարց պատ
ճառի։ Ընդ կարծիք առնոյ

Ա-հմ-ամ:

Ամարկաւոն՝ ծնանի՛ի յառաջ
ծնեալ՝ Քրիստ ամպոյ զօրու-
թե արեգական՝ իւրեր քան
շուտ՝ և ի հիւսէսոյ հող
մոյն որ կոչի ատլանտեան,
լինի պատուցեալ, եւ շա-
փոս թանձրութե պատա-
ռեալ լեինի՝ և ի վայր
բերմամբ գնոյ ի Քրիստոս
ծնեալն ի կոյս, յայնժամ
ի միջի ներկայանան ծ
գոյգ պատի:

Ամարկաւոն՝ ծնանի՛ի յառա-
ջին եղեալ Քրիստ ամպոյ զօրու-
թե արեգակունն՝ իւրեր քան
շուտ՝ և ի հիւսէսոյ հող
մոյն որ կոչի ատլանտեան,
լինի պատուցեալ, եւ շա-
փոս թանձրութե պատա-
ռեալ լեինի՝ և ի վայր
բերմամբ գնոյ ի Քրիստոս
ծնեալն ի կոյս, յայնժամ
ի միջի ներկայանան ծ
գոյգ պատի:

Ամարկաւոն՝ ծնանի՛ի յառաջ
ծնեալ՝ Քրիստ ամպոյ զօրու-
թե արեգական՝ իւրեր քան
շուտ՝ և ի հիւսէսոյ հող
մոյն որ կոչի ատլանտեան,
լինի պատուցեալ, եւ շա-
փոս թանձրութե պատա-
ռեալ լեինի՝ և ի վայր
բերմամբ գնոյ ի Քրիստոս
ծնեալն ի կոյս, յայնժամ
ի միջի ներկայանան ծ
գոյգ պատի:

Գ-ի-ամ:

Ամարկաւոն՝ ծնանի՛ի յառաջ
ծնեալ՝ Քրիստ ամպոյ զօրու-
թե արեգական՝ իւրեր քան
շուտ՝ և ի հիւսէսոյ հող
մոյն որ կոչի ատլանտեան,
լինի պատուցեալ, եւ շա-
փոս թանձրութե պատա-
ռեալ լեինի՝ և ի վայր
բերմամբ գնոյ ի Քրիստոս
ծնեալն ի կոյս, յայնժամ
ի միջի ներկայանան ծ
գոյգ պատի:

Ամարկաւոն՝ ծնանի՛ի յառաջ
ծնեալ՝ Քրիստ ամպոյ զօրու-
թե արեգական՝ իւրեր քան
շուտ՝ և ի հիւսէսոյ հող
մոյն որ կոչի ատլանտեան,
լինի պատուցեալ, եւ շա-
փոս թանձրութե պատա-
ռեալ լեինի՝ և ի վայր
բերմամբ գնոյ ի Քրիստոս
ծնեալն ի կոյս, յայնժամ
ի միջի ներկայանան ծ
գոյգ պատի:

Ա՛ՀԱՆ՝ երեք են տեսակ. կա-
րօղն, կարողեն, կարելին:
Կարօղն՝ էուեն որ գործէ:
Իսկ կարողեն՝ յորմէ ու-
նիմք զկարելին: Իսկ կարե-
լին՝ որ ինչ ըստ կարողեն
բնաւորեալ է լինել:

Այսուհետեւ ինաստն՝ է՝ ըսել
դէր իմն որ ծնանի՝ ի հա-
կազինեանէ երկուց փոխ-
ուելոյ, և է երեք կին. արդեօք
կայ՞ . արդեօք զի՞նչ կայ:
արդեօք ո՞րպիսի ինչ կայ:
Կեանք կամ կեալ՝ եռակի
առնանիլ կարէ. այսինքն,
ինքեանակ գոլոյն կենդա-
նուց. կամ փոխանակ ներ-
գործուէ կենդանականին.
կամ փոխանակ սկզբան,
որ է ուղիղ կենդանական
ներգործութեանց:

Կեանք մարդոյ՝ է երեք-
կին. գործնական, տեսա-
կան, և հնչուասկր: առա-
ջինն է յատկապէս մարդ-
կային: երկրորդն՝ հրեշտա-
կական: և երրորդն՝ անաս-
նոյին:

Կեանք մարդոյ՝ է կրկին.

մար

օդոյն, և լինի կարկուտ:
Կարկուտն՝ է՝ քերմախառն
անձրև, սառնիկ ցրտութիւ
օդոյն պատուհասեալ:

Կարձառանականն՝ է՝ հա-
մառօտ լինի տրամախոհու-
թիւն. որ զբնաւ մասունս
տրամախոհուէ՝ ունի միոյ
մասնիկան ներկայութեանէ:
Կարձաբանուէ՝ յորում
հեղինակացուէն յայտնի ոչ
երեւի. այլ հաւաստուէ և
լինի յայտնի է:

Կարմիրն՝ է գոյն, որպէս ծի
րանի. զի գՀանդերձս ներ-
կեին ծիրանեգոյն հաստիճ
խիճ. է՝ եւ նոյն ոստեգոյն
կամ խեցեմորթականն, որ
է Ճուկն մուռինոս. որ
ունի՝ ի բերանոջ զկարմիր
արիւնն, նման յորդան
կարմրոյ:

Կարողութի՝ է՝ ըստ որոյ
կարելիք առնել:

Կարծառուն հարեալ ունի
առնելն զկարողութիւ. իսկ
կարողեն զէութիւ. քանզի
առնելն՝ ի կարողութիւ՝ է՝
և էութիւն:

Ա-ՀԱՆԱՑ։

Հեանք նորա։

Հեաղն Ա.Յ՝ ի լեռնականն Ներ։
Հեղեանք՝ ի պրոտղակ՝ և
կաշ մի բառարակ. որ սիռե՛լ

ԲԸԸԲ ական։

Հեղձաձորութիւնն՝ ի գաղտ
յոժարութե առատախոսիլոյ.
և կամ ցուցումն բարւոյն՝

յոր կարօտանայ։

Հենակիր՝ ի նախապետա-
կան լինն զօրուէ հոգւոյն.
որ յաջողակօրէն յարդարէ
զբնաւս նորին ներգործու-
թիւս. և երբ յինքեան կրէ
զհեանս ։ Ա՛ա երբեմն ան-
ուանի շունչ. և երբեմն ո-
գի. բայ զանազանից գոր-

ծոց, զոր իրակէ։

Հենաւ՝ ի խոտ լինն թու-
նալի, որ բուսանի ընկերղ
ցորն սպրտինեայ. զոր եթէ
կերիցէ ոք, գայրէ զբիլս.
ելեսս քարշէ զշրթունս և
զմոլեն որ շուրջ զբերա-
նովն, բայցմանէ ծանեայն.
մինչ զի՝ որք մեռանին ի
թունից նորին. ցուցանեն
զգեան՝ երբ թէ ծիծաղին։
Հենդանական զօրութիւն՝ ի

շար

ԳԻՐՔ։

մարմնաւոր՝ և հոգեւոր. բայ
երկրորդին՝ ի մեզ հաղոր-
դութիւն ընդ Ա.Յ, և՛ն հրեշ
տակս. այս անկատար բայց
ի հանդիպիլոյն՝ կատա-
րեալքս. իսկ բայ առաջ
նոյն ժչ կաս։

Հեան ք նախկնեալ՝ յայտնի
ի այսու. զի երբ լինչ զինքն
շարժէ. նմին երկի ամ երբ
ին քնաշարժ՝ զինչ և իցէ
շարժմամբ՝ հեայ յատկեալ։
Հեան ք բնական՝ վիրաւոր
րի առ գոյացութե մարդոյ.
նմին երկի՝ ոչ ընդունի զյա

հիւսն եզինուածոյն։

Հեան ք՝ ի պատկեր առե-
ղական էին։

Հեան ք կինց՝ վիրաւորի
առ հոգին սք. բայ որում
կ՛ըս շարժին Ա.Յ։

Ոսկ հեան ք կինց հայեալ
լինի բանին Ա.Յ. ըստ որում
ասն ի Ա.Յ. ոսպ գիտացեալ
առ ինեմանէ։

Ա՛մ արարածք՝ են հեան ք
ի Ա.Յ. վ՛ս զի որ լինչ ի
անգամ գոյ ի Ա.Յ. որպէս
իմացեալն ի Ա.Յ հեալն, և

շարժական երակաց՝ բախտ ղաց՝ ինքնորդուբ ընդերա- կայն որք արմատանան ՚ի սկրտն։

Կենդանաբոյն՝ կ՚ կառա- բոյն, որ լինի ՚ինծովիզերն բուսանել գոլով ՚իքարն և արմատայել ՚ինմա. զուրկ եղով ՚ի յանդամոց կոզգայ արանաց. ունելով միայն զշօշափական զգայուբիւն. և մինչ կամիցին ձեռամբ հա- տանել զնա, խակոյն յերևան փութէ զկուրն՝ և կրծկէ. կ՚ իբրև զչեչաքար փուշ փուշ-ևոսպ զմոտ կակուղ։

զոր սպունգ կոչեն։

Կենդանակերպք՝ են անմո- քար աստեղք, որք ո՛չ ստե- ղիւբիւն. ո՛չ մոլորին, և ո՛չ թիւբիւն ՚ի խոպհական շար- ղացն որպա մոլորականքն. այլ միշտ զմի, ևզնոյն ձև- նապարհն ընթանալով՝ կա- տարեն զընթացս իւրեանց. և են քոճով երկտասան. և՚ իսոցանէ իւրաքանչիւրն՝ կոչի նշան. ևոևնէ զառանձ նական անուն յանուանէ

կենդանեաց՝ վէր ելիւք յատ կուածէ, որ յատմարին այն- քան ինքեան՝ որքան կեն- դանեացն. կամ վէս ատամա- դրուածէ աստեղաց զետեղել ցերկոյ ՚ի տեղւոջ իւրեանց ըստ կերպի յատկուածէ կեն- դանեաց. որոց անուանքն ՚ի ստորև ննթագրին։

Լսոյն՝ կ քերմ, ևշտր. հրայ- ին, մարշտոտ, արևելեան, արագն, ցերեկէյ՝ եղջառն։

Ցուլն՝ կ ցուրտ՝ ևշտր. հո- ղային, սևամաղձ, իգական, միջօրէյ, դիշերային, ստոր.

Եղիկաձորն՝ կ քերմ, ևխո- նաշ. օդային, արիւնարար, արագան, արևմտեայ, ցե- ղեռկեայ, հաստատակ, քաղցր.

Խոյգեառինն՝ կ ցուրտ, և խոնաշ. ջրային, հիւսխայ- ին, շարժուն, մարգաստա, իգական, դիշերային, ան- համ, ևուղիղ։

Ընկեածն՝ կ քերմ, ևշտր. հրայինն, շինկամաղձ, արև- ելեան, արագան, ևևեռուն.

ուղիղ, ցերեկեայ, գիշերայ
ին, և զատն։

Ցոյն՝ ած յուբտ, լեզու. հո
ղային, սեաամաղձ, գիշերայ
ին, հաստատակ, իզական,
սուբ, միջօրեայ, և ուղիղ։

Ցիլոն՝ ած ջերմ, ախտաձե
օդային, արեւնոտ, արեւմը
տեան, արեւական, դժուար,
շարժելի, ուղիղ. և զբաղցր։

Ցարկիձն՝ ած յուբտ, եւսա
մուկ. ջրային, մաղասոտ,
հեւախտային, իզական, սե
ռեան, գիշերայ, անհամ,
և ուղիղ։

Ցղեղնաձոյն՝ ած ջերմ, և
ջուր. հրային, շնկամաղձ,
արեւելեան, արեւական, ցե
րեկեայ, հաստատակ, ուղիղ
և զատն։

Ցայծեղջիւրն՝ ած յուբտ, և
ջուր. հողային, սեաամաղձ,
միջօրեայ, իզական, շար
ժուն, ճիւղ, գիշերայ, և
սուբ։

Ջրհոն՝ ած ջուր, և սա
մուկ. օդային, արեւնոտ,
արեւմտեան, արեւական, ցե
րեկեայ, սեռեռուն, ճիւղ,
և զբաղցր։

Ձուկն՝ ած յուբտ, լեզուաձե
ջրային, մաղասոտ, իգա
կան, գիշերայ, հաստատակ,
անհամ, և ճիւղ։

Կինդանի՝ ած ջուր, անձ
նաձոյ, զգայուն, ընդարմ
նոյ, և ընդհանուր հաստատ։

Կինդանին՝ ած գոյացուբ,
նորընծայական, զգայական,
ինքնաշարժ։ (շարժուն ա
սեմ զսեռդ ընտրելոյն վո
վոխուելիս։)

Կինդանի՝ ած կինդանական
զօրուբն՝ որ ըստ ինքեան
ած ստացականուբն։

Կինդանուբն՝ ած ոչնակու
բն՝ լայատաձեա գոլոյ. և
կրկին. բնական, և յօժա
րական։

Կինդանուբնն բնական՝
ած շարասերձուբն հոգւոյ
համարձոյ. և քան որուամ հո
գին ասել զգոյուբն, զշար
ժուն, և զկեանք։

Կինդանուբնն յօժարա
կան՝ ած յորժամ յոռեգոյնն
յաղթէ քաշադուներն. այ,
մինչ հոգին յաղթէ ի մար
մնական հնշտախտուբն։

Աստղանոց։

Աստղին՝ Աստղային միայն։
Լուսին՝ լուսոյն միայն։
Արեգակ հաւասարադարձութ-ի՝
է չէ, հեղգանակ նէ։

Ոչ ինչ կերպ՝ իսկոյն ոտնձգութեան՝ պատճառ
պատուհասի։ Նման երկի՝ ամ կերպ առ եկեալ պա-
տահարի՝ է պատահումն։
Կերտակ՝ է մեծածախս ինչ շինուած։ Եւ
ասի պոյծի եւ արուեստ, որ ոչ միայն ծեծահարձիւ
եւ նիւթոյն։ այլեւ ձեռագործին եւուրքն մեծ կատուցողին։ ոսկեայ
մեքենայ կոչեն զսա։ ա-
ռաւել՝ երեսեն լամբնոյ
ցուց, որ ասի մատենայ։
Կերտագործ՝ է մատուր։
զուտ։ պարզ՝ եւ վճռակուռ
ոսկին։
Կէտն՝ է անչափանիշն՝ պատ
ճառ գծի։ ոչ ունելով երկ
կայնութիւն, կամ լայնութիւն,
կամ խորութիւն, (զի բնութ-ն)
Կէտ՝ է անչափանիշն՝ որ է
ունայնութիւն։
Կէտն՝ է այն՝ որ ընդմանրը
կտրեն գծին ոտիւ զկիսատ

աս

Գծէ

ընդդէմ եառնատակ կիսոյն
կոշեցեալ։ զի, ոչ աղքատիս։
Կիսագնդին՝ է անուն կըշ
ռոյ։ եւ 100 լիտր։ նման է
1200 նռանկն։ եւ 7200 մինետ
զի է 10800 տրամ՝ որ է 27
օխայ։
Կերակուր մատն՝ ընդդէմն՝
ն շանակեալ լինի մարմնին։
Լուկ զբայական՝ շնչոյին, և
մտաւոր հոգւոյին։
Կերակիր՝ է որ առ քերել
զիաղտիկս՝ ի սեղան։ առ
ի շխանան՝ է արժանապատիւ
նմա կերակրութիւն։
Կերակուր՝ է զամ ինչ որ տայի
ի ս ուտելոյ երկնակերոյ։ այլ
եառնիկ անուանի զամ ինչ։
որ առ ի յուռել ի յզկե-
նալ, եւ յայլա պէտս առա-
տին։
Կերուածոց եւսեբիանցն՝ են
ընդունելութիւնքն։
Կերպ առաքինութե՝ է ե-
րեքիին։ զի, զխաղապատ-
կամաւ։ եւ յանդգնութիւն։
Առաքինեն՝ է՝ խոհեմութիւն
նեն Ճշմարտին, եւ մարդկայ
ին օրինադրութիւն։

Լին՝ է՝ ընդունակ, հնազանդունակ սերման։

Լինաբոլորն ըստ թուականացոյց՝ է՝ հինգ թիւն, որ կէտն է տասնին. իսկ ըստ երամաշտոյց՝ կիսաբոլոր է՝ կիսաձայնն. որ զկէս հոգնակ լարին հնչեցուցանէ, եւ՛ զբոլորն։

Ինչ ըստ քերականին՝ կիսաբոլոր է. ոյք յորժամ բայ ասէ՝ որ ո՛չ բոլոր է. այլ մասն բոլորին. ոչ բանին։ Համակեաւակ. ոյք անդն՝ որ ցուցանէ զհօտ, զանդամ, հազհանդերձեալն։ Նախ մակաբառականն՝ ոյք այսպէս սուբ՝ որ ցուցանէ զսուբստանս. զսուբ ձայն. զսուբ ընթացս. հազիւ հանուրս։

Լինիջ՝ ասէ Քորին, եւ ո՛չ կիսաձէ. վասն զի սերմնական պատճառ Քորոյն՝ կշիռ է եւ ո՛չ ձին։

Լիսան՝ է՝ անուն կշռոյ. եւ է՝ ութ մրամ։

Լիրք՝ է՝ կրկին. ոչ, քանզի հորեալ, եւ արտաքերեալ։ Լիռնայն որ կրկին հշարժի.

յայլ

առ միմեանս բաղադրեք եւ միաձուլեք։

Լկտան է՝ այն՝ որ ոչ ունի զմաստուն. եւ ամն այնորիկ անբաժանելի է. եւ միայն մի առօք ըմբռնելի։ (ասի անբաժանելի, զի ո՛չ է բաղադրեալ իմասանց։)

Լկտան՝ է՝ սկիզբն մեծուէ. անբաժնելի ըստ ամ տրա մաչափութեան. եւ որով դնի իսեղի բուսական ժամանակին։

Լկտե՛ք՝ որ զոչ ինչ ունէք ման. զի պատի իբաղմիկա ձեւոյն. եւ թէ զման ինչ ըն կալցի, խանգարէ զբոլորն իփղնգաձեւ գոլոյ։ Ասուն բոլորն շուրջ զբսպիլով՝ ո՛չ թողու գնա ըսփռիլ յայս կոյս՝ կամ՝ յայն։

Լկտե՛ք՝ որ զմասուն բաղնին մեկնէք իմիմեանց. եւ զիսառնակուցն տրամախտհոմէք։ Լէ՛ք եռեակ. սուբ տակէտ, մէջտակէտ. եւ վերջ տակէտ։

Լկտան՝ է՝ տրամախտհոմէք յանդեցելոյ նշանս։

Ընծայեալ կրեալ հոգւոյ ըստ յառաջ եղեալ ի շար-
մարելի ընչականեն զմոլութեան. այլ առելութենէ. բարկութենէ. նախանձ. ագանդութենէ. խակ որոց յառաջ եղեալ ի բարին, ընչականեն զառաքելն նուէս. որք են յոյս՝ հասել ի կեանքն՝ բաժանել ի շարս. այսինքն, ի կամաւորն՝ և յակամայն. յանդուգնելեն՝ և յանդգնադունելեն։

Կեանք առողջութ՝ կ՝ հաստատութենէ. որ ունի զքնութենէն ի լուծանելութենէ։

Կեր առնուլն՝ կ՝ զայ զոր ունիմք վերստանելոյ առ այն՝ յոր զմայելելոյ եմք։

Կերտուածն՝ կ՝ գործատուս թէ երկի երկիք։

Կատեկն՝ կամ անագն՝ կ՝ ստակաւելի՝ եանկատար մեծատ՝ որ ոչնի զառաւելութենէ թէ անմահութեր արնդկի։

Կնիք՝ կ՝ զանազանութ՝ ի յատկութենական կնքոյն, եթէ դեալ բանական հոգւոյն ըստ պատկերի, կերպակցեալ ցուցանել զերկրորդութենէն սահ

Գիր

յայտնի տրամադրութեալ լինի ներգործութեամբ արարողին բազմայուցելոյն որակութեէ, որ կոչի ունակութենէ։

Կիրք գլխաւորք հոգւոյ՝ են չորք. յորոց երկուս՝ են վախճանականք պարզապարզ. ցի, ուրախութիւն՝ և տրտմութ. և երկուս՝ են վախճանականք սեռօրէն. այսինքն, յոյս՝ և երկիւղ։

Ընդդէմ կիրք հոգւոյ՝ վէր բաբերին առ ջղոսինս յայտնութիւն գլխաւորս. այլ առանձին՝ առ սեռ. կամ անկատարն՝ առ կատարեալն. կամ այլ պատճառելի՝ առ պատճառ. և հաղորդօղ՝ առ հաղորդեցեալ։

Ի կիրս հոգւոյ՝ կ՝ կրկին ներհակութ. ցի, ըստ զանազանութէ յառաջ եղելոյն. այս է բարւոյ՝ և չարի. և ըստ մերձաւորութենէ և հեռաւորութենէ ինոյնոյ եղելոյն։ Ըստ՝ առաջինն միայն կ՝ ի կիրս ցանկականեն. իսկ երկրորդն՝ կ՝ ի կիրս բարկականեն։

ՆՈՒԹԵ՝ ի յատկականացու-
մարմինս:

ՀՈՒՏՈՒԹԵ՝ ի տեսական ա-
ռաքինութեե: եւրատ օգտ-
ութիւնոսի:

ՀՈՒՏՈՒԹԵ՝ ի 'իմարժեի ա-
պականացուի, յանապակու-
նութե հանապազորդեան
խոհուեմ, եւ ստացուեմ վա-
րուց:

ՀՈՒՏՈՒԹԵՆ 'ԻՀոգւոյ՝ ի'
էականապէս. իսկ 'իմատ
նի՝ նիւթականապէս:

ՀՈՒՏՈՒԹԻԱՆ՝ ոնդի զինքն
առ մաքրութե. ույ մեծա-
հոգորդութենն, առ ազատա-
կանութե:

ՀՈՒՏԵՔ՝ ի պայծառագոյն
բաժին հօտին քրիստ. եւ ույլ
զմիհոգոյն զարդ՝ առ նո
սոսկականալս վերաբերի:
ույ զի՝ ի վերնագոյն աս-
տիճան ողջախոհութե. եւ
բարձրագոյն փառք հու-
սանայ. հաստատութե առ
այրիս, եւ 'ի յաջորդունեցն:

ՀՈՒՏՈՒԹԵ՝ ըստ որում ի'
առաքինութե, ոչ կարճ կո-
րուանել թարմ մեղաց. զի

ստեղծեալ անստեղծ երկոր
գութե՝ ակրկնաստեղծո-
ղին որոշել յանկերպակ-
լոյն ըստ հաճատոյն կա-
տարելութե:

ՆՈՒԻՔ՝ ի' նշան ույլ հաղոր
դութե ՆՁՈՒԹԵՆ. եւ ույլ
կարգի հաճատոյնելոց տը
էնալ մերձենելոց ՅԱՅ ե-
րանութենէն:

ՆՈՒԻՔՆ՝ ի' նշան զանազա-
նողական. հոգեւոր՝ եանքնէն
ջրելի:

ՆՈՒԻՔՆ՝ ի' նիրտպեալ նը
շան, որպիսիք են նշանքն
տառից:

ՀՈՂՆ՝ ի' աման՝ եւտեղի ե-
կեղեցանց. յորմէ շարժի
ցանկութենն:

ՀՈՒՐՀՈՒԹԵՆ՝ ի խոստովա-
նողական դիտողութե յատ
դիտողութեսն որ առարկե-
ցեալ լինի ուսեաց:

ՀՈՒԱՐՆ՝ ի' ծոյլ ծծուսկ.
ծուծ գերբ, սաստիկ ջերմ.
եւ ղալար, դիւրաւորդուած, եւ
հրատարակեալ:

ՀՈՒՍՈՒԹԵՆ՝ ի' մշտնջենաւ
շար խոհուեմ անատակա-

Սահմանոց։

ոյժ ՔԻրմասրատուԹԻՆ ։ ըստ
որում՝ առնուն ՚ի միայն
որ կրկ։

ՆՀ ոչոշել յայտնի։ ըՆ գոյ
այսուԹԻՆ՝ և ըստ այսՀմանս։
ՔստԵ գոյացուԹԻՆ կրկնեալ՝ ո-
րոշել ՚ելինելն՝ և յատակա-
նիլն։ ԼինիլՔ՝ ոյժ առեղծա-
նել՝ ծնանիլ։ Ասկ ապակա
նել՝ ոյժ մեռանիլ՝ այԼել։
ՆՀ ըստ այսՀմանս կրկնեալ՝
բառանդ ՚ի ներքսակրելն՝
և յատակակրելն։

Սերքսակրել՝ ոյժ ուրախա
նալ՝ հիւանդանալ։

Ասկ արտակրել՝ ոյժ մկըր
տել՝ եզդիացուցանել։

Արտաքս՝ ի ներգործուԹԻՆ,
և ներքսգործուԹԻՆ արտաքսան։

Արտաքս՝ յատկացեալ ոչ պատ-
կանիլ հոգւոյ, եԹԷ ոչ պա-
տահիլ ըՆդՀանրացեալ ոչ
շարժականներելոյն ապակա-
նացուցանել՝ պատկառել։ Ասկ
ոչ յատկապէս՝ պատ-
կանիլ միմ եակին, որ ի ՚ի
զգալսԻ։

Արկնապատիկն՝ երկուսն ի
որ երկու լար հնչէ։

Արտաքս

Գիրք

ի հայտառակել՝ ինձեան ուն
տարբերել։

Արտաքս՝ ըստ տեսակաց-
նեալ իբրեւ ՀԱրուՀ կարի նորոգել
՚ինձեան տպաւորուԹԻՆ։ և
միշտ ի հանդերձ այլոմբ
առաքինուԹԻՆ, այլ ոչ ըստ
ներքսականին իբրեւս։

Արտաքս (որպէս խժուԹԻՆ՝
ակաչուԹԻՆ ասի՝) ի որո-
հուԹԻՆ շօշափելի։ որ ունի
զկազմ՝ մարդ, և առընդա-
նիսն մասնիկունս։

ԱրտաքշուԹԻՆ՝ ի գծոյ
բաժնի պաշտօնն որ ՚ի
վայելեր, արտաքոյ սա-
ռուցանել։

Արտի՝ ի շարժուԹԻՆ բառ-
հոմԹԻՆ հղեալ ՚իսաստաձայ
նուԹԻՆ։

Արտաքսական կարողուԹԻՆ՝
ի որ կարէ առնուլ ՚ի վեր
իբրեան զանազան ինչ։ այլ ի
կարողուԹԻՆ ներքսական ո-
րոշ, որ կարէ առնուլ ՚ի
վեր իբրեան՝ զանազանուԹԻՆ
ինչ։

Արտի՝ ի արտաքսուԹԻՆ, ո-
րում ինչ ներգործել ասի։

Ա-հմանոց։

Ահմանոց՝ ի պատուհասս Աստուծոյ, որպէս ասէ Մովսէս. Ահմանս արարից զժողովուրդս զայս։

Ահմանակալ՝ ի վերայ ինչ կալեալ, կամ ի վերայ ինչ կացեալ։

Ահմանակալութիւն՝ ի վերայ ինչ կալեալ, կամ ի վերայ ինչ կացեալ։

Ահմանակալութեամբ՝ ի վերայ ինչ կալեալ, կամ ի վերայ ինչ կացեալ։

Ահմանակալութեան՝ ի վերայ ինչ կալեալ, կամ ի վերայ ինչ կացեալ։

Ահմանակալութեանց՝ ի վերայ ինչ կալեալ, կամ ի վերայ ինչ կացեալ։

Ահմանակալութեանցն՝ ի վերայ ինչ կալեալ, կամ ի վերայ ինչ կացեալ։

Ահմանակալութիւնք՝ ի վերայ ինչ կալեալ, կամ ի վերայ ինչ կացեալ։

Ահմանակալութեանց՝ ի վերայ ինչ կալեալ, կամ ի վերայ ինչ կացեալ։

Ահմանակալութեանցն՝ ի վերայ ինչ կալեալ, կամ ի վերայ ինչ կացեալ։

Ահմանակալութեամբ

դարմանի երգիչ զաստատելոյ
կարկառուն քանս, կամ զհ-
ատեալն քանս, և զձայնն
ի հիմ առնուլ, և ինդրելն զե-
նել յիշատակին: Ուր ոչ երգն
նախդիր ի միայն:

Եւ ոգեառել ի հաշնեցուցա-
նին՝ կհաշնեցոյց զիարկա-
ուն քանս, և հաշուցանե-
լոյ ըստ միմեանս, ակատկատե-
լոյ զբանս յերկուս յեռեր,
զոր յառնելոյ երգեցիկ-
երգին. քանզի արդարև
կարկառուն քանիւ շատա-
մանին ամ մրմունջք, և
երգ գոչմանութեան. զոր
այժմ կհայոյեմն առաշել
գոչմանեամբ, շատի ու կշիռս
քանի արուեստաւորութեամ՛ ի
գոլ, և՝ կատարեալ ոսա-
նաւոր յարմարութեամ. եռոսա-

Նիւն և քառոսանիւն:

Եւամ հաշնեցուցանին՝ յա-
ղագս շնչոյ երկոց հաշուցին
սակ, որով նուաղին հոգիք
պատանեաց երգոցն: Եւամ
հաշնին՝ միայն անուշա-
հոտ ոմն ստուգինին ոգոյ
երգին. ոմն ասէ. Եւամ՝ ի

ագագն՝ ի երեսին
շնչոյ. յորում միոյ
հաստատեալ երանի
հնչեցին՝ ասի ի մաշ.
և միոյ նրբաձայն՝ ասի ոսոկ:
Հաշնեցուցանին՝ ի մասն
կերպացուցոյ, նկարագրելոյ
ստուգութեան:
Հաշնեցուցին՝ կատակեր
գութիւն ի ըստ հայոցն. և
գաշակերտութիւն՝ ի յոյ
նին, զոր կերպացոյց մասն
ասէ հոմերոս. «Ի դիւրա-
պէս ուսուցանելոյ մանկունց
երիտասարդ զայնս, զի միմիա
տեալ՝ ի յերկարատեւ պատ
մութեն՝ զրկեսցին. և քաղցրա-
շունչ ուսուցանութեամբն:
Իսկ ասելն պատրաստեալ ըս
տուգութիւն. կամ պատ

ենթակայն առաջադեալ. և առաջադեալն ենթակայ առնու զինոյն հնազանդութիւն. և հակադարձելի լինի՝ ինոյն կանոնիւ, և յորում կոչ ցնաւոյն։

Հակադարձութիւն հակային՝ ի շարժութիւնն՝ ի յոկնիզ բնէն առ վախճանն. եղիցի ձեռն առ սկիզբն, ոտն շրջ կատարումիւնն երկնի. զի ոտամբ շարժի՝ գնալ զառ նայ անդ։

Հակադարձութիւնն՝ ի ընդդիմակացուն առ միմեանս երկուց նախադասուածոյ ըստ նոյն առաջադեալ. և զինոյն ենթակայն ըստ ուղղոյ. զի հակակայնն կամ ըստ ոտն կոխէ. կամ ըստ քանակութեան. կամ ըստ երկարաքանչիւր։

ըստ՝ ի գոյացեալ։

Հակադարձութիւն՝ ի առնուս ստութիւնն երջայուստութիւն. կամ նեղհակութիւն՝ ի միջ երկուց նախադասուածոյ՝ ի նոյնում առաջադեալ և՝ ենթակայում։ ուրեմն՝ մարդ ի կենդանի՝ ոչ ի կենդանի։

առաջինի մահակին պարտ դարձեալ երկրորդ զհամարական

փոխարձութիւն։

Առաջինին դաշնին ի. զոր առէ՝ ինամանի դաշտական. յաղագս կանաշուէն՝ եւան թառամ դոլոյն. ոսկին ի պատուական լինել միշտ. ոչ առնի՝ թէ վտակ նակ առվոյ կուգին՝ զոր սուրբ հոգի եկեալ։ և եղեալ յոտս միմեանց՝ հաստին զհամարոսն առաջինն։ Հարձ՝ ի ռամկօրէն եղ ուղիք. կամ անձախ. նշանակ մեծաւ գիտութեամբ։ զոր ոչ ունիցի զպատուական. ոչ՝ ոչ ունիցի զպատուական։

ունիցի զպատուական։

Հակադարձութիւնն՝ (ըստ գոյացի) ի փոխադրութիւն երկուց սահմանաց. և հակադրութիւն երկուց նախադասուածոյ՝ ի միացեալ ընդդէմ միացելոյ ի նոյն սահմանի՝ հանդերձ ձգձ

մարտակցելոյն։

Հակադարձութիւն՝ զի

զոր ունին առ միմեանս ընտանեաւ առեալութիւն, ո-
րում դիմադրի։

Դասականն՝ ի հակադրութենէ երկուց նախադասութեանց. որոց միոյն ի՝ ընդհանուր, և միւսն մասնաւոր. կամ երկաբանչիւրն եզակի. որպէս՝ ամէն մարդ ի արդար. ոմն մարդ ոչ ի արդար. պետրոս ի արդար. պետրոս ոչ ի արդար։

Դասականն՝ ի հակադրութիւն յումէ միոյ ենոյ անձին. տեղւոյ. ժամանակի. յիշեցուն ստորասութիւն, եզակացասութիւն։

Դասականն՝ ի որ միոյն ընդհանուր, և միւսն մասնաւոր. զոր ստորասականաւն անուանեն կայծակք են։ յաղագս որոյ՝ ոմանք զհակասականն ասային ծնօղ հակիզեն այլոց։ հայեաց զներհակն, ըստ Պղատոնի, և կամ ընդհակն, ըստ Արիստոտէլի։

Դասականութիւն՝ ի ստորասութիւն եզակացասութիւն։

Դասադրութիւն առնչու-
թիւ՝ երկակի տարբերի յայլոց հակադրութեց. զի միոյ յայլոց հակադրուէ՝ միշտ ի ընդակառ բառնայ զմիւսն. և միւս՝ միշտ ի անկատար ի կողմանէ միւսոյն. իսկ ի իմիք առնչութիւն ոչ ի այնպէս։

Յաւծայինան՝ ոչ ինչ գոյ հակադրութիւն՝ բայց ի յառնչականն հակադրուէ։

Դասակայքն՝ քառակի տարրղինն. կամ ոմն ներհակ՝ ոմն ի՝ կերպ, եղծուած. կամ ոմն առինչ՝ ոմն տէր, ենթաւայ. կամ ոմն ունակութիւն և պակասութիւն՝ որք են երեսք, ևկուրութիւն. կամ ոմն ստորասութիւն և բաղադասութիւն՝ ոմն ի՝ ոչ ի։

Դասակայք՝ կարեն ստորադիլ զնոյնոյ ըստ զանազանելոյ. այլ ոչ ըստ նոյնելոյն։

Ստորադրութիւն ասի մի ի դասակայից, նոյնքան կերպիւ ասի մի ի դասակայից։

Դասակրութիւն՝ ի քնաքան իմն դիմադարձուն, եհակառակութիւն երից,

Ողորմութիւն։

Ողորմութիւն՝ ի տալ մուրացկանաց ողորմութիւն։

Ողորմութիւն՝ ի տալ ողորմութիւն ի վշտացելոց։

Ողորմութիւն՝ ի տալ ողորմութիւն ի կարօտելոց։

Ողորմութիւն՝ ի տալ ողորմութիւն ի տկարացելոց։

Ողորմութիւն՝ ի տալ ողորմութիւն ի տրտմելոց։

Ողորմութիւն՝ ի տալ ողորմութիւն ի հիւանդացելոց։

Ողորմութիւն՝ ի տալ ողորմութիւն ի նեղեալս։

Ողորմութիւն՝ ի տալ ողորմութիւն ի կարեկցելոց։

Ողորմութիւն՝ ի տալ ողորմութիւն ի ծանրացելոց։

Ողորմութիւն՝ ի տալ ողորմութիւն ի ստիպեալս։

Ողորմութիւն՝ ի տալ ողորմութիւն ի տագնապեալս։

Ողորմութիւն՝ ի տալ ողորմութիւն ի տառապելոց։

Ողորմութիւն՝ ի տալ ողորմութիւն ի տարակուսելոց։

Ողորմութիւն՝ ի տալ ողորմութիւն ի տարակուսեալս

ծորում առ քեզին հասատութիւնք, եզօրութիւնք վասանցին։

Համահերքութիւն՝ ի բան, որում առացեալքն ինձա կատակորոշաց։ որքան եւ ցին ծանուն, ջրեցեալք լուծանին։

Համահերքութիւն՝ ի որով զբանս եզբայրութիւնս՝ որք են ընդդէմ մեզ, իբաց վանեք՝ եւ արտայրեմք։

Համանգամայնք են՝ որոց երեսութիւնքն են ինոյն ամանակի։

Համալճարութիւն՝ ի բան, որում ճարտասանն՝ մեծաձայն քանիւ եզբարշութիւն յաղթահարել եւ համահաստատել փութայ զայն՝ զոր ի ձեռն բոլորի առացեալն վերահայեցեր։

Համարան՝ ի մասեան ինչ, որում վիպաղանքանին. զոր վանդակն ծանիք, եւմուտք. եւս հրշեք առիւ՝ եւորիւ։

Համարձակութիւն ներհականայ երկիւղի. ըստ մեզ ճառութիւն՝ եհետաձգու

Ա-հմանոց։

թիւ առնոյն յառաջ եզելոյ. իսկ յոյս՝ ներհականայ ընդ ներհակութիւն յառաջ եզելոյն. զոր օրինակ՝ յոյս նախկինն ի քան զհամարձակութիւն. սոյնպէս եւ երկիւղ՝ նախկինն ի քան զ յուսահատութիւն. քանզի ոչ միշտ յերկիւղէ հետեւի յուսահատութիւն, եթէ ոչ ելոյ սասանակացեալ. նոյնպէս եւ ոչ յուսոյ հետեւի համարձակութիւն, եթէ ոչ ելոյ զբացեալ։

Համարձակութիւն՝ հետեւի յուսոյ. եւ ոչ ի մասն նորին, այլ ներդործութիւն. ոչ եյուսահատութիւն՝ համեմատութիւն առ երկիւղ։

Համարձակութիւն՝ ոչ լինի պատճառեալ ի բացակութենէ, եթէ ոչ միջնորդութեամբ յուսոյ։

Համառանալն՝ ի որ ի սահմանին տեղւոյն՝ զառ ի լիմեր բարձրանան. եւ կամ մօտ թաղին առ ի։

Համբառնալ՝ ի կենդանին ինն յոյժ զազանաձայնոյ եւ կարճ

կարծրասիրտ. որ ձեւացու-
ցանէ զձայն իւր ըստ իւ-
սից մարդկանց. և ուսուցա-
նէ զանուանս հոլովաց, ինչ-
յարտարեալ ի խիտարանէ ան-
ուն, եղիշատակ զնոսին:

Վարժեան ոսանաւք զբնութիւն
սորին զոր երկայնատակ. այլ,
ի լիութեան ամի եղ, և ի մի-
սում արուս առ ինոխել:

Դասընթերութիւն՝ ի՛ կենդանի
ինն՝ որ ի հետադրէն վայ-
րուս բնակի, ևոյնչ ոչ է տես
սեալ զնա. կամ՝ դե, ձմ
ռարտաւօդօշ. ի խանդե ծը
նեալն՝ եթէ ի լեցամաչ ան-
կանի. քարտաւօդօշ ասի-
թէ ի ջուրս, իսկզբանէ:

Դասընթերութիւն՝ ի՛ հրաւարա-
կեցէ խօսք ինչ զուարթ,
որ ի բառից հոլովեալ ի-
նի թարգ հետինակի ուրուք
առնի:

Դասընթերութիւնն՝ ի՛ կամս
շուր եկեղեցասիրտ տես-
ղութիւն մեծամեծ. եւայ
ժուր երեց. պատճառաւ հա-
ւատոյ:

Դասընթերութիւնն՝ ի՛ օտար

ջարին հանդարտութեամբ
հաստատել. երկնչիմ՝ շար
ջարողին՝ ոչ ինչ կերպիւ
ոխակալ լինել:

Դասընթերութիւնն՝ ի՛ ամ
ջաղջողի կրից յարուածոյ
իմն եկելոյ՝ յաղթութիւն
տեղոյն:

Դասընթերութիւնն՝ ի՛ հայր
առնելոյ զկրտութիւն մեծա-
պատնին:

Դասընթերութիւն՝ ի՛ տեղւոյ
մարմնաւորս ներգործից:

Դասընթերութիւն՝ ի՛ երկա-
կե. ջ, ուղղակութիւն, և
հետեւութիւն՝ ի զարձ ներ-
կին. ըստ առաջինն կերպի,
ի՛ առաքինութիւն. իսկ ըստ
երկրորդին՝ ի՛ պատուղ:

Դասընթերութիւն՝ ի՛ առա-
քինութիւն. որ պահէ զբ
նութիւն բանականին ըստ
արժանութեան:

Դասընթերութիւն՝ ի՛ արժանա-
ւ պահպանի առ առաքի-
նութիւն. միայն ի լեռից վեր
նեալ զարդելոյն:

Դասընթերութիւն՝ ի՛ լեցեալ
հակառին ներգործութեան:

Դասընթերութիւնն՝ ի՛ ուսուց

ըստ հզիւրեալ արուեստիցն, կամ հանգիստութիւն. քանզի միմեանս առ՝ինեալ զունակութիւն զինչ եւիցէ իրացն. ոչ՝ նիւթոյ՝ առ տեսակ. զօրութիւն՝ առ նիւթ. գործութիւն. յատակ եղիւ լոյն՝ առ զօրութիւն. հոս նաեւ ոյն՝ առ անհուն. եւ արարածոյն՝ առ արարիչ։

Համեմատութիւն յատկապէս՝ ոչ հոնաեւ ոյն՝ առ անհուն. եւ ոչ ստեղծուածոյն՝ առ ստեղծող. այլ նմանութիւն համեմատութեան։

Համեմատութիւնն՝ կ՝ առաքինութիւն. որով սպարկեշտ ամօթխածութիւն, ստանայ ինքեան զնազելի, եւզհասուստ սպասկառանս։

Համեմատութիւնն՝ կ՝ առաքինութիւն՝ որով ամօթխածութիւնն ստանայ ինքեան զմաքուր՝ եւզկայուն արժանաւորութիւն։

Համեմատութիւնն՝ կ՝ ուղիղ կեանք՝ իբարեշուիղ վարս, եւ՝ իսպրկեշտացեալ բարս. ընթացս, եւ՝ իգործս. յօրի-

նեալ համեմատութիւն՝ ըստ որում կ՝ առաքինութիւն, ոչ կայ մարդ ունել թարց սիրոյ եւ շնորհի։

Համեմատութիւն՝ ոչ կ՝ ասել ողջախոհութիւն. վասն զի համբերութիւն՝ ամենայնում կ՝ նշանակէ, ընդդէմ տրտմութեան հասուցեալոյ յայլմէ։ Իսկ ողջախոհութիւն՝ կ՝ շուրջ զտրտմութիւնք շրջանեալն, ասելոյ զայնոսիկ։

Համեմատութիւն՝ վերադրելի եւկայնամտութիւն, եւ հաստատութիւն մտաց. ըստ որում յապաղումն բարւոյ՝ ոչ կ՝ եւկայնմտութիւն եւ աշխատութիւն՝ խնշատգործ կատարման բարւոյ, ունին զբան զարդ արտաքոյ։

Համեմատութիւն՝ կ՝ հաստակայ բարւոյ. հաստատակաց բարի կ՝ միայն։

Համեմատութիւն՝ ըստ առաքինի անուանադրութեան՝ եւզոյ՝ ընդ շանակէ զունակութիւն քանակի առ քանակ՝

Ա-ՀԱՆԱԳ։

Հայհոյել՝ ի բան արուեստ
ախրիակ՝ ինախատինս ՀԼ։
Հայհոյել ըստ հաստատ-
կայ՝ ի հայեցուցանել ՀԼ,
զոր ոչ պատշաճն նմա կամ
հեռացուցանել՝ ի նմանէ
զայն ինչ, որ պատկանի
նմա։

Հայհոյել պարզաբար՝ ի
ծանրագոյն մեղք քան զմարգասպանութիւն, և սուտ
երդումն. բայց ըստ մի ոք՝
նոքօքհակ ասին. ՀԼ, ՛ի կոտոր
մանէ ձեռաւոր։

Հայհոյութիւն՝ ինդոքին ՏԲ՝
ի եռակի. ՀԼ, ասել ինչ ՀԼ
դէմ ՀՁՈՒԵ. վհատչին ան-
զեղչ միտք. և մեղք՝ ինչ-
րութիւն է, որ լինի ի յրմնա-
րութիւն շարի։

Հայհոյուն՝ վերս բերի առ
սեռ անհաւասարութ. ծանրա
ցուցանող զինս։

Հայրական իրաւունքն՝ ի
զոր ունի հայրն՝ ինչ որ-
դոյն։

Հանգիստ մասին՝ ի առ
հասարակ շնչառութ. ան-
ատրակտա ըստ ծանրութ՝ նման
նոա

Գ-ԿԱՆ։

Նեռ՝ ի ա և ի ատրիկեշտ
կանոնաց։

Նամբարութիւն՝ ի նոճաս
ութիւն անձին. որ լինի
ըստ բնութ ինչ ցանկու
թիւնք՝ և հեշտացանկութ.
կամ քաղցրատրութիւն
և բարեկարգութիւն ա ը
բնութ ցանկութիւնս՝ և
հեշտութիւնս։

Նամոզել՝ ի յարմար և
քաղցր բանիւք զոք՝ ինչ
ինչ իւր կամաց առ քար
շել. որոյ ընդդէմ ՀՆ՝ ա-
րահամոզել։

Նախատանք՝ ի սեղի, ուր
խաղք հապճարկս հրճուն
հասարակաց հրապա-
րակին։ Ա՛ստի՝ ասի և ինչ
քան հայեցմանն առ յայս
պիսիս։ Ընդհանուր առնանի
վն սեղծն. ուստի հայհ-
յանի առ խաղս հանդիսա
կանս։

Նայիլն՝ ի ներքուստ ի
վեր. և ի հոգւոյն։

Նայհոյութիւն՝ ի համարիլ
Ա՛. զոր ինչ ոչ ի նէ, առ-
բանալ որ ինչ ի նէ։

ձշմարիտս կայացելոյ իրաց։
Դանձարն՝ ի սոյզ ծանօ
թութիւն՝ իւրաքանչիւր անե
ղելոյն իրաց, որք իմանալի
լիք են Հոգւոյն։
Դանձարն՝ ի ուսանելիք՝
որ կատարեալ գիտութիւն՝ ևհաշա
նել առ Ջինն սիրելութիւն, որք
ըստ ինքեանց են յայտնի։
Եւ ի կարօտանան այլ մարդ
մանն. զի մի՛ ասցէ յատե
ղութեան յանդգնեալ, եւասին ըզյս
քնութիւն։
Դանձարն՝ ի շնորհ իմա
նալոյ գիտելեաց՝ շնորհ
կութիւն քնաւեան՝ կամ կա
տարեալ շնորհաց։
Դանձարն՝ ի ձանաչել ըզ
միտս՝ ի շնորհ՝ որ առեալ
լինին ընդ ի՛նչ. որ հասու՝
և քուն ունին գիմացութեան։
Դանձարն՝ կամ խոհականութիւն,
գլինելոյն սիրելութեան գի
տութիւն ասելոյն իմաստութեանն։
իսկ գհետևեալսն յայնոց
սիրելոյն, կոչեցին իմաս
տութիւն եպիտութիւն։
Դանձարանդութեան՝ ի որով հո
գին նկատե զայնս՝ որք են։

նութիւն. զի տեսութիւն մտաց՝
հանգիչ յանմարմինն, որ է
նման։
Դանգիտութիւն՝ ի զօրութիւն.
որով երկու նախադասու
թիւնքն հակադրեալք. և
գինոյն ննջեալ՝ և գինոյն
սաղարթեալն ընդունօղք,
հանգիտանան վերադարձու
թիւ բայսատութիւ ուրուք
այսինքն, գինոյն նշանակու
թիւն շահին։
Դանդիս՝ ի տեսողական. և
շրջեղ հանդիսական պատ
րաստութիւնն։
Դանձար՝ ի ուղիղ մտա
ցութիւն, կապեալ պատճա
ռօք՝ ի խորհուրդս, կամ
բուռ սկզբնականաց՝ և յա
ռաջնոց կամ բուռ հաստա
տուն անձին։
Դանձար՝ ի կարծիք ու
ղիղ խորհրդոյ կապեալ.
որ ստուգատեսն անձար
ի, թէ առնոյ իսպիտանու
ծոյ կատարի. և հանձար ա
սի՝ զի գիտատրութիւն՝ առ յա
պայ ունի։
Դանձարն՝ ի ըմբռնութիւն

Դան

ԱՐՀԱՄԱՐՀՈՒԹԻՒՆ։

Հաւատամք՝ ի մի Աստուած Հայր Ամենակալ, արարիչ երկնի և երկրի, տեսանելեաց ամենայնի և անտեսանելեաց։ Եւ ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս, Որդի Աստուծոյ միածին, որ յԱստուծոյ Հօրէ ծնեալ է յամենայն ժամանակս, Լոյս յԼուսոյ, Աստուած ճշմարիտ յԱստուծոյ ճշմարտէ, ծնեալ ոչ արարեալ, միասնական Հօր, որով ամենայն եղեն։ Որ վասն մեր մարդկանց և վասն մերոյ փրկութեանն եջ յերկինս, և մարմնացաւ յԱստուածածնէ կուսէ Մարիամայ, և եղև մարդ կատարեալ։ Խաչեցաւ վասն մեր յԱրտաւազդայ, և չարչարեցաւ, և թաղեցաւ, և յարեաւ յերրորդ աւուր, ըստ գրոց։ Համբարձաւ յերկինս, և նստաւ յաջմէ Հօր։ Եւ գայ նորին փառաւորութեամբ դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ ոչ իշխանութեան լինի վախճան։

Հաւատամք՝ ի Հոգին Սուրբ, որ է Տէր կենդանարար, որ յՀօրէ և յՈրդւոյ բղխեալ, որ ընդ Հօր և ընդ Որդւոյ երկրպագութեամբ և փառաւորութեամբ մի Աստուած ճշմարիտ, որ խօսեցաւ զամենայն ինչ ի մարգարէսն։

Հաւատամք՝ զմի սուրբ, ընդհանրական և առաքելական Եկեղեցի։ Խոստովանիմք մի մկրտութիւն ի թողութիւն մեղաց։ Ակնկալիմք յարութիւն մեռելոց, և զկեանս յաւիտենից։ Ամէն։

ԳՐԻՊ

Հանճարեղութեան՝ ի դէպ բուսեալ ինձ ուշիմութիւն՝ և զգօնութիւն։ Եւ ընդունակութիւն ամենայնի։

Հաշուեմուտ՝ ի պատուղ և շահ առարկայից, զոր ժողովեմք ի տատրակութենէ ուրեմն։ Հաստատուն՝ ի հաստատել իրին ցանկացելոյ, երեսաց դուցանել զինա։

Հաստակաբար՝ ի հասանել իրին ցանկացելոյ, երեսաց դուցանել զինա։

Հաստատակամ՝ ի ոչ ինչ ի վերայ առնելոյ, զոր ոչ կարասցէ կատարել։

Հաստատակացն՝ ի անկասկած հաւատալ։

Հաստատակացն՝ ի ոչ ինչ ի վերայ առնելոյ, զոր ոչ կարասցէ կատարել։

Հաստատակամ՝ ի հաստատել իրին ցանկացելոյ, երեսաց դուցանել զինա։

Հաստատակամ՝ ի հասանել իրին ցանկացելոյ, երեսաց դուցանել զինա։

Հաստատակացն՝ ի անկասկած հաւատալ։

Հաստատակամ՝ ի հաստատել իրին ցանկացելոյ, երեսաց դուցանել զինա։

Հաստատակամ՝ ի ոչ ինչ ի վերայ առնելոյ, զոր ոչ կարասցէ կատարել։

Հաստատակացն՝ ի անկասկած հաւատալ։

Հաստատակամ՝ ի հաստատել իրին ցանկացելոյ, երեսաց դուցանել զինա։

Հաստատակամ՝ ի ոչ ինչ ի վերայ առնելոյ, զոր ոչ կարասցէ կատարել։

Հաստատակացն՝ ի անկասկած հաւատալ։

Գէր։

Հաստատակ զգայութիւն՝ է զօ
րութիւն անձին. որ ընդդիմա
նալ կարէ ընդ ամենայն վտան
գաւոր զգայութեանց՝ մերձ գո
լութեան ընդ ախտակցին, որք ընտ
րին ընդդէմ ընդ օգտի, և
ընտ վնասու։

Հաստատակ զգայութիւնն՝
է կարողութիւն անձին.
հաստիկարար զգայող զայն
ընդունելոյ՝ ի մտանելոյ
զգայութենէ։

Հաստատակ զգայութիւնն՝
ոչ է հաստատակ այլ զտեա.
լոյ այլ զայնմանէ, եւակիզբն
զգայութենէ արտաքնոց. կամ
ընտ որում հայի՝ ի յատակ
եղեալն՝ ընդդէմ ընդհան
րականացդին տեսականն
բանի։

Հաստատակ զգայութիւն յա
ւելոյ եղեալն՝ է ընդդէմ զգա
լոյն. քանզի մի զօրութիւն զո
լով, տարածէ զինքն առ
այլ՝ յատակ եղեալ՝ հինգ
զգայութենէ արտաքնոց։

Հաստատակութիւն՝ է ոյժ
զանազանութիւն միանան։

Հաստատութիւն՝ է բաղ առ

Սահման։

բանդակութիւն՝ հաստատակաս
զօրութիւն։

Հաստատուն է՝ որ ունի
զանազանութիւն ամենայն
ինչ՝ հաստատացն է զան
զիմտիլ վերինն։

Հաստատութիւնն՝ է տե
ղին եւ վայրն այն, որ օգտի
շրջապատեցեալ է շուրջ
զերկրաւն։

Հաստատութիւնն՝ է ընդ
սխտեալ եւ տարածեալ վա
յրատեղի մի. որ ընդգրկէ ըզ
վերին եւ զներքին ջուրսն.
որոց անուանեցաւ երկինն։

Հաստութիւն՝ է որակութ
իւն շօշափելի. որ ունի զերկա
ցեալ՝ եւզհաստատուն մաս
նիկսն՝ ի միմեանս։

Հատն՝ է սերմն ծնեալ. ոյոյ
ցօրենոյ, գարւոյ, կորեկաց,
եւայլոց. եւերկն ասի հատն
ծառոց։

Հատուածն՝ է մասն ան
դամոյ. կամ զ[ի]նուորական
ինչ, որ ոչ է թուղալ իբրեւ
լրացուցիչ շարուածակերպ։

Հայեմ միկերեւոյթն այն է՝

Ա-ՀՄՆԱԿ։

Հարկէ ապականել. եւայլ կը-
ձի բնական՝ եւ բացայայտակ

Հարկաբերութիւն։

Ընդհանուր հարկաբերութիւն է՝
որ ոչ կարէ լինել թարց
յարատեւին սկզբանէ. այլ,
իմաստանէ. այլ կիրկուրն
ատի հարկաւոր առ կէնա-
եւ ձին՝ առ ճանապարհ են, որ է
հարկաբերութիւն վախճա
նական, եւ է օգուտ նա։
Ընդհանուր հարկաբերութիւն է՝
որ ոչ կարէ ոչ լինել՝ եւ ըս
կզբանէ արուեստին առնո-
ղէն. այլ յորժամ ոք բռնա
դատել լինի յառնուլ յոե
մանէ. այնպէս՝ մինչ զի ոչ
կարէ ընդդէմ առնել. եւ
այս կոչի՝ հարկաբերութիւն

բռնադատական։

Դարմանութիւն՝ է բաղմութիւն
ընչից հասարակաց. կամ
հարցումն բաբականութիւն
առ՝ իկեանս, կամ երկրա-

կութիւն։

Դարցումն՝ է խնդիր պա-

տասխանոյ։

Դայն՝ է դէմառութ կերա-
կուր մարդոյն, եղեալ ի

Գ-ԵՐ։

որոյ պատ ուղիղ գիծքն՝
հարթ եւ հաւասար կարեն
դնել այնպէս. զի միոյն ծ
լինելոյն բարձրութիւնն՝ կամ
ցածութիւնն քան զմիւսն։
Դարթել՝ զնուկելն թիւրն
եզանալն, որ ոչ օրինաւոր
դրեցեալ եղեւ ուղղել. եւրդ
միոյ յաշխեցեալն յուղղա-
կանէ շարժին՝ եւայլ հա-

տանել։

Դարկ՝ է պատճառ բնու-
թեան՝ եւարուածոյ առանց
որոյ ոչ կարէ եղեալն միտ

ձակից լինել։

Դարկաւորել՝ է ապիտել
եղեալ՝ կարիք, առ՝ ինեւոյ
եղ առաքաւորեցելոյ նրին։
Կարիք են այնք, որք
միշտ նոյնպէս ունին։
Դարկաւոր է այն՝ ծարոյ
որոյ նոյ ինչ եղանել՝ կամ
գոլ՝ ոչ կարէ։
Դարկաւորութիւն՝ է եռակն։
Առաջինն է՝ որ ոչ կարէ
ոչ լինել եւայլ կարէ լինել
ոչ, ինեւոքինն սկզբանէն, կամ՝ ի
նիւթականէն. այլ այս ծա
ղուցեալ, ինեւոքինն՝ ի

ցորեան ալիւրէ՝ ջրով թէ
թեալ, եւ՝ իմիտնիտա եփեալ:
Հաճ՝ եւիշ հաճ՝ մաշկամիս
կին կ՝զոր ջղիկան, ակն
շերտահաճ կոշիկ:
Հանալուան՝ կ՝ հաճ ե-
զեստական, որ ծնանի՝ ի
յանապատս՝ մանաւանդ՝ ի
ներսս գետն՝ ակամ կ՝ գետն
առեւծն, որ ուտէ զիմա-
նաւորս:
Հանահմայութիւն՝ կ՝ դի-
մել զկռնիչս, զիմռիչս, և
զշարժուածս հաւուց:
Հանանականութիւն՝ կ՝ որ՝ ի
խոստովանութիւն ածէ:
Հանանականութիւն՝ կ՝ ընդ-
արձակութիւն ոգւոյ՝ և ան-
հաւանութիւն՝ ներողութեան
մտաց:
Հանանիլ՝ կ՝ գործ իմաստա
կանին՝ կամ հանաձայնիլ՝
կ՝ գործ կամաց:
Հանանութիւն՝ պատահի ե-
րեք կերպիւ՝ ըստ՝ ի՞նչ յայտ
նութիւն երկո՞ւ՝ ոչ՝ ունակու-
թիւն ակզբանց՝ կամ՝ ի՞նչ այլոց՝ ոչ
՝ի գիտութիւն՝ կամ՝ հրամա-
նաւ կամաց՝ ոչ հաւատոյ:

Համք շարժիլ զիմաստակին
առ՝ ի հաւանիլ՝ երկակի՝
կամ՝ ի կարգէ առ բարւոյ՝
կամ՝ ի հեռանալոյ ձըշ
մարտի՝ ոչ առնելոյ:
Համացուցիչ՝ երկակի բաց
կատարէ առ՝ ի հաւանիլ
ճշմարտութեան:
Համ՝ ըմբռնելով զայն:
Համբարձ՝ ունելով զառօդ
ինքնագլուխ զայնմանէ:
Հաճասարն՝ եանհաճելն,
սեռ է ոտիկին ախոշորին:
Հաճասարութիւն ընդ խոտու
խառնեալ՝ ոտիկ է՝ եանհա
ճասարութիւն ընդ խոտու
խոշոր:
Հաճասութիւն՝ նմանապէ
տաշխար և հականապէս՝ ի՝
միայն՝ ի՝ գիտութեան բարւոյ ըս
նմանութեան և հաղորդակցու՝
թիւ և յայլս՝ ոչ՝ ի՝ ինքնագոյ
ծութիւնս քննութեան՝ կամ՝ ար
ուեստից:
Հաճասութիւն՝ կարէ գոլ
յերկուց՝ ըստ՝ իսպառնալոյ
և յինքնակալէ:
Հաճատ՝ ըստ հինգ երանե
կաց ասէ՝ ըստ՝ ունակութեան
առ-

Դատաւոր՝ է ունակութիւն մտաց, խոնարհեցուցանող զկամս առ՝ի հաւանութիւն այն նոցին՝ որք են յայտնեցեալք մեզ յԱ.Յ։

Դատաւոր՝ է կամաւոր և ըստ ոգւոյ ներհակաշարժութիւն յայնմանէ՝ զոր ոչ է մեզ յայտնեալ։

Դատաւոր՝ է կամաւոր և ստոյգ ճանաչութիւն. զոր ոչ յայտնեալ՝ գիմարտուէ։

Դատաւոր՝ է առաքինութիւն որով հաւատան զանտեսանելիսն։

Դատաւոր՝ է մտածութիւն յաղագս Ա.Յ անախտասէր. յորմէ արտաքնացուցանի մարմին՝ առ յոտնայիլն. համբերութիւն զաներեւոյթն՝ ունել զերեւեալ տեսանել մտաւն աշօք, անպակաս ժուժկալ լերուլ։

Դատաւոր՝ է սկիզբն հոգեւոր կենաց, և հիմն առ առաքինութիւն։

Դատաւոր՝ է հիմն, և հաստատութիւն ամ հոգեւոր շինուածոյն։

տեսակաւորութիւն. ներգործութիւն անտեսակ. յառաջ եղեալ խորհուրդն. ելիցս քաղցրիւր հաստատութիւն յաղագս Ա.Յայնոցն։

Դատաւոր՝ է յոյսացեալ և բացեայ հաստատութիւն. յայնմանէ՝ որոյ ոչն երեւին։

Դատաւոր՝ է գոյացութիւն յոյսացելոց իրաց. այնմանէ՝ որոյ ոչն երեւին։

Դատաւոր՝ է արգելական կրօնից։

Դատաւոր՝ է լուսաւորութիւն մտաց. հեղեալ յառաջին լուսոյն՝ ի բանականսն միտս մեր, առ՝ի ճանաչել զկատարեալ բարին։

Դատաւոր՝ է մտաց լուսաւորութիւն, առ՝ի ճանաչել զծայրագոյն ճշմարտութիւնն։

Դատաւոր՝ է ունակութիւն, հեղեալ յառաջին լուսոյն՝ ի բանական անձն, առ՝ի ճանաչել զհոգեւոր բարիս։

Դատաւոր՝ է լուսաւորութիւն մտաց, հեղեալ յառաջին լուսոյն՝ առ՝ի խոնարհել զնոսա հոգեւոր բարիս։

Հաւատն՝ է հաստատ կայունութիւն հաւատոյն. որ զայր զարս կայուցանէ՝ ի ճշմարտութեանն, և ի ճշմարտութիւնն՝ ընծայէ։

Հաւատ՝ է ճեղեալ սէր ընդակայելոյ հաւատոյն, որ սիրելակալն զայրդարան՝ ի ճշմարտութենէն, և ճշմարտութիւնն՝ ընծայէ։

Հաւատն՝ է՝ անկրելոյն է լոյս անյայտ է լոյս։ տիպ ակնիկ, ի միտս՝ և՝ ի հոգի վաճառական։

Հաւատք՝ են երեսք առ յայտ երեսց. որ յերևելէյս՝ ճշդրտութեն ածին զաներևելիսն։ որ ակնարկեն՝ է երանելի յաշխ առնական. այսպէս և հաւատոյ։

Հաւատ՝ է՝ խորհիլ հաւատնուելէ զայնոսիկ, որ վերայ բերին առ քրիստոնէական կրօնս։

Հաւատն՝ է՝ ի փոխարինել երացն, որ ոչ երևեն՝ ի յանդիման։

Հաւատս լոյս ինչ ճան՝ է՝

նախկին՝ ի մէջ աւետարանին։

Հաւատն՝ է՝ ակն ունել զայրդարութեանց։ Լոյս լոյս սիրատուհան՝ է՝ յաւելին զան զայրդարութեն և հանդարտութեն։

Հաստատել՝ ի յուղղափառ հաւատոյ՝ երկակին սիրատուհի։ ոչ։ ոչ, ոչ հաւատալ՝ ի՝ ոչ, ոչ հիմանատ։ հաշարաշարն ընտրելոյ ճհաւատալին, ոչ հերձուածողք։

Այն՝ է յատուկ երգնալն՝ և վախճան հաւատոյ։ այլ ինչ, ոչ։ քայց ոչ լոյս նոյնութեամբ քանի։ քանզի լոյս որում՝ է՝ նախկին ճշմարտութիւն՝ է՝ յատուկ երգել։ լոյս լոյս որում՝ է՝ գերագոյն քարի՝ է՝ վախճան նորին։ Հաւատոյ մերոյ նախկնատիպ հաւիրաբար, կայանայ՝ ի մէջ երկուց երից։ ոչ, ի միմեանց ճշմարտիս ծանօթութենէ ոչ, և՝ ի մէջ մարմնաւոր անօթ նութենէ։

Հաւատ՝ է՝ հաւատալոյն զան զայրդարութիւն։ ի կորուստն երկ՝ կապատ ճառե։ քայց՝ ի կորուստն ոչ՝ ի թակարդն և քայցայատութենէ՝ է՝

Ի՝ ներհակ առին։

Հաշառ՝ ի՝ ցուցումն Ճար առաստանական բաղխմունէ։ Հաշառն՝ ի՝ կարծել ինն հաստատուն, որ ծնանի՛ ի ձեռնարկումէ։

Հաշառ՝ ի՝ կարծիք ուժգնական։

Հաշառաւն՝ ի՝ յաւուկ և ներքին ներգործուէ հաշառոյ։

Հաշառաւն՝ ի՝ ներգործուէ ինչ իմացական, հաշառական Աստուծոյն ճշմարտութիւն՝ ինքնամանկ կամոյ՝ որ շարժի առ՝ ի Ա՛Ի՛Ց՝ ի ձեռն շնորհաց։

Ներգործութիւն հաշառոյ՝ ի՝ երեքին. ա՛, հաշառել զԱ՛Ծ. հաշառել Աւրհնել Ա՛Ծ։ և այս ներգործուի՝ ի մի ներգործութիւն հաշառոյ. բայց հաշառել զԱ՛Ծ՝ ի՝ հաշառել զոր ինա. և հաշառել Աւրհնել Ա՛Ծ՝ ի՝ հաշառել զոր ինա, զի հաշառել զԱ՛Ծ՝ ի՝ հաշառել զոր ինա։

Ա՝ հմանոց։

ի՝ ընդ հաշառաւն սիրել զինա. ախորժել երթալ՝ ի նա, հյօդել՝ ի յինդամն նոր։

Հաշառաւ ինչ՝ ի՝ խորհիլ հանդերձ հաշառուէ։

Հաշառաւ ինչ՝ իմիոր քան զբնական բան՝ ի՝ ինչ արկա հորութիւն վիճակաւէ. նոյնպես և հաշառաւ։

Ա՛ մարդոյ, յաւ ժամանակի, յաւ հասակի, հարկ է հաշառաւ յայնմանպէս, մինչ գոյ Ա՛Ծ, ևնախանձ մուխիւն նորին։

Հաշառաւ զայնմ՝ որ քան զայսպիսի՝ բանիւ՝ ի՝ հարկաւոր։

Հաշառդրուժ՝ ի՝ որ խափանէ զհաշառ։

Հաշառարիմ քառս՝ ինչ դիտս՝ ըստ շարից եղանակ։

կայ իմանիլ։

Ա՛սխ՝ հաշառական քառս կիրակի հաշառոյն զաշխ նուէ. ոչ ասի հաշառաւ պատուհ՝ ի՝ Ա՛Ծ։

Ընկալունդ՝ առեալ լինի ի ստոյգ միամտուէ. քառս սրբոյ ոգւոյ, որ էր հաշառարիմ ևխմաստուն։

Հակառակն՝ ի սա շատագոյն
եղեալ ընդդէմն։

Յանաբանութիւն՝ կամացն՝ ի սա զուգակա-
նացն՝ ի սա զուգակացն։

Յանաբանութիւն՝ ի սա ի զուգակացն՝ ի սա
ի

Գործ։

Ինչ որ ինձ հրամայեցեր, ես ալ
կատարեցի։ Ըստ որում բոլոր
գործերուն մեջ ալ ես ինքզինքս
զգուշացուցի պահել ամեն
տեսակ մեղքերէ։ Ես ոչ միայն
մարդասպանութենէ հեռացայ,
այլ և ամեն տեսակ չարութիւն
ալ ատեցի։ Ես ոչ միայն սուտ
երդումներ չըրի, այլ և ամեն
տեսակ երդումներ ալ ատեցի։
Ես ոչ միայն գողութենէ հեռացայ,
այլ և ամեն տեսակ անիրաւու-
թիւն ալ ատեցի։ Ես ոչ միայն
շնութենէ հեռացայ, այլ և ամեն
տեսակ պոռնկութիւն ալ ատեցի։
Ես ոչ միայն ագահութենէ հե-
ռացայ, այլ և ամեն տեսակ
ագահութիւն ալ ատեցի։ Ես ոչ
միայն նախանձէ հեռացայ, այլ
և ամեն տեսակ նախանձ ալ
ատեցի։ Ես ոչ միայն ամբարտա-
ւանութենէ հեռացայ, այլ և ամեն
տեսակ ամբարտաւանութիւն

ծանուցանէ զգլուխս բան կուսէ։

Հեզութիւն՝ զանազանութիւն ընդունելոյ լինի՝ ինքն ի ներգործութենէ, և ի մարդոյ, և՛ ի մեզ առաքինութենէ. և ի շուրջ զբանիւքն։

Հեզութիւն՝ ի ծնութենէ մուտ. որով ոք լինի անվնաս ի բանս։

Հեզութիւնն՝ ի ներհակ ժրութենէ։

Հեշտութիւն՝ ի կիրս հոգւոյ, և ի գործ պատճառաբար. այլ ի մեզ տեսակաբար. ունի հակառակեալ եղիալն նմա՝ ի հրեշտակի քան զինն պատշաճաւորս, ամենայնի։

Հեշտութիւն՝ ի կատարումն գոլ կենդանեացն ըստ բնութեանն անխտիրան ներգործութեանց. այլ զի շարժմանէ և՛ ի վիճակին գոլ երջանկութեանն և ի հեշտութիւն։

Այլ ամ ներգործութիւնն ի շարժմանէ՝ այլ խտութեանէ լինի. զի այլ ամ ներգործութիւն ի ինչ է և՛ ինձեան անշարժութիւն ներգործութիւն. ըստ որում նմին ներգործէ Լ. Ա. քանզի որ նախ շարժին՝ անշարժ է։

Հեշտութիւն՝ ի հոգեմտից՝ ինքնութիւն զգայական. կամ զերծումն՝ խորհրդոյ։ այլ այսք՝ շեն կատարեալք. զի զգայականն ևս ի սմա բռնադիկ. քանզի հեշտութիւնք՝ են մարմնական. որք զգայութիւնք են. և են տեսականք՝ որք հոգւոյն ևս։ Այլ՝ հեշտութիւն ներգործութիւնք՝ են ըստ բնութիւն ունակութիւն անխտիրան. քանզի խտիւնութիւն ըստ բնութեանն ներգործութիւն, որոմնութիւն է։

Հեշտութիւնն կենդանի տեսակ կանին՝ ի ազնուականդոյն՝ ևատաւելս մեզ պատշաճաւորն. ևկատարելոյն քան զհեշտութիւն կենդանի գործնականին։

Բարւոյ առնել այլոց՝ ի պատճառ հեշտութեան ևտակի։ ը։

Ա-ՀՒՆ-Ց։

Հայն ասի. եւ հանգամայ կերք, ասի ցաւ։ Նոյ հեշտութիւն ախորժակի կեան դանեայ, ասի ուրախութիւն. եւ հանգամայ կերք, ասի տրտմութիւն։

Աղտ՝ առաջինքն են յիւրաքանչիւրում գործել, քայց երկուքն՝ մեծն են՝ ի ցանկականին։

Հեշտութիւն՝ զանազանապէս կ՚ասէ, ՚ի տես, ՚ի հրճուիս, եւ ՚ի համարձիկ, եւ այնասուն։ Հեշտուն՝ նախկին է քան զկերս. եւ՝ քան զցանկուն՝ ըստ բանին վախճանի. քայց ըստ կարգի լինելութեան՝ կ՚յառին։

Հեշտութիւնն՝ է գործուած ՚ի տրտմութիւն։

Հետ՝ է որ զոչ ինչ ունի զմտան, զի պատճառ է բոլոր ձեռն. եւ թէ զմտան ընկալցի՝ խանգարէ զբոլորն՝ ՚ի ճշմարտական գոլոյ. ուստի՝ բոլորն շուրջ զսակ լոյ զնա, ոչ թողու սիրել նմա յայտնոյս՝ քան յայնս։

Հետեւակ՝ է որ հետիոտն

ըն-

Գ-ԻՒՆ-Ց։

վն յուսոյ. կամ սիրոյ. եւ ըմ մեծապատուհութիւն. եւ ըմ զատութիւն։

Ակր՝ եղանկութիւնն՝ պատճառեն զհեշտութիւն. քայց առաջել յոյս. եւ զգայուն՝ առաջել քան զյոյս. եւ յոյս՝ յաչէտ քան զյիշողութիւն. քանզի հեշտութիւնն՝ է յաղագս երկու երկոցունց։

Ընդ որումն հեշտութիւնն՝ քան զամ հեշտութիւն ՚ի ճանուն առաջել է. քայց ինքեանք՝ միայն զներհական խափանել։ Հեշտութիւն մարմնաւորն՝ առաջել է ախորժելի քան զհոգևորն՝ ըստ պատասխանին. վն զի՝ ոմանք առաջելուն զգայուն, եւ ներհակին խոտոր մասն. եւ՝ յաչէտ բազմացն է ծանօթ մարմնաւորն հեշտութիւնն քան զհոգևորն։ Ընդհանուր որումն հեշտութիւնն՝ ըստ ինքեան է շատ, ինչպէս պատասխանի՝ կարէ գոլ քայլ. այլ ոչ ամ հեշտութիւն է քարոզ ըստ ինքեան։

Հեշտութիւն ախորժակի բանականին՝ հեշտութիւն

կարաց. որով ՝ ինձակիւ լըզ
մըրխիան վարին։
Ինչ՝ կ՝ ինքարկուիմ ստատ
նակին. երբեմն կ՝ հրշակեան,
եւ մըրխի աշաղակեան։
Ինանալն՝ կ՝ որ ընդ զար-
մացման՝ զիր ինչ ապատանի
գուշակե. եւ՝ օտարացումն
ինն յզգայութենց։
Ինինայ՝ կ՝ կենդանի ինչ
գուռնուլ գայլոյ. եւ ստա ու-
ծութիւն. սովոր կ ուտել
զմեռեալ մարմինս՝ հանե-
լուլ ՚ի գերեզմանաց. եւ՝
ըմբռնել զշուն։
Ինոգերտղ էութիւն՝ ըմ-
բռկինք եւաստեղք. կ՝ մար
մին պարզ. որոշեալ ըստ ինն
քեան յայմ տարերոյ՝ եւտար
րեղինաց. նիւթով նաև տե-
սակաւ, քնուք՝ եւ զօրութ,
ոչ ուներով զներհակութի
՚ի յինքեան. ուստի եւիչ ու-
նի զպատճառս այնկանուէ։
Ինիանդութիւն՝ կ՝ անջա-
փակցութի տարերց մարմ
նոյ. որ առաջիկոս եղծեալ
զե. քնոյ, եւ ցուրտ. խոնաւ,
եւ չոր։

ընթանալ. որ ընդդէմ կ
թռչնոյ, եւ հնծելոյ այլ կիր
պիւ ևս այլոյ ասե. ոյք կե
տեւակ շարժական ասեմք։
Իտեւմունքն՝ են պատա-
գայք՝ եւ յատկութիք իրաց.
զի իւրաքանչիւր իր՝ ժո-
ղովմամբ պարագայիւքն՝
որոշի եւ յատկանայ յայլոյ.
ոյք ջրոյն գնալն՝ խոնաւրն.
մարել զհուր. մաքրել
զաղտ. հեւանի եւս զովացու
ցանելն եւայլն։
Իտեւութիւնն՝ կ՝ որ նշա
նակե զինին մակաբերել ՚ի
միւսոյն։
Իտեւօրն՝ կ՝ որ յայլմէ մա
կաբերի։
Իտրեւիկոն՝ կ՝ որ վէմ ժա
մանակաւորս ինչ օգտի. եւ
մանաւանդ վէմ փառայ եւ
նախապահուէ. ծնանի լըզ
սուտ՝ եւ գնորագոյն մոլար
կարծիս։
Իտրձուած՝ կ՝ արանց գիտ
նոց կարծիք առ ինքեանս
ձայնակցելոց, եւ առ այլս
տարաձայնելոց։
Իտրուն՝ կ՝ գործի կօշիկ

Ի-հիմանէ։

Ի կատուցման եկեղեցւոյ, տար ալտռիմք մեծ գտանին։

Հնազանդութիւն՝ ի բառնալ զիւրն։

Հնազանդութիւն՝ ի առաքինութիւն բարոյական՝ և մնան արդարոյն տեսակք ներքին, այլ ի չարախոսս և ընդդիմակացս ի վիճաս։

Հնազանդութիւն՝ ի ոչ քան զայլ առաքինութիւն բարոյական ևս ընդ ի ներքս զառաքինութեանն ՅՏ։

բանականս։

Ամենայն գործք առաքինութեանց՝ ըստ որում են՝ ի պատուհրանս՝ վերաբերին առ հնազանդութիւնն։

Հնազանդութիւնն՝ ի նոր մայր առ առաքինութէ. զի պատճառէ լապահեալ լինին ներգործութեան սորին։ Ոսկ սէր՝ ի նոր վախճան. վէր զի սէր առանց հնազանդութեան ոչ կարէ լինել։

Ընաքին հնազանդութիւն մարդոյ առ Ած՝ ի վիճակս հաւատոյ։

Ամենայն ինչ՝ հնազանդ ի այժմ

հնազանդութիւն՝ ի անջատումն կամաց ի մտածից՝ որ ի հոգւոյ ջերմից-ցրտութեան, եղկամաքից։

հնազանդութիւն՝ ի արհեստս, յաղագս վայելի եղելոցս ի մեռոյ՝ ևկամ առն արտաքսականս։

Ի մայն՝ ի որ զոհս առցուց կամ զձայնս հնչեալ։ ևս ըզ մոխիր՝ և զկերակուր հաւոյ։ և զձայն կրակին՝ և զաղաւոյ՝ եզդրան։ կամ աքիս տեսեալ։ կամ քէձ։ կամ մուճակ։

հնայութիւն՝ ի հնաւոքին զհնաւոքին, ինքնագործութեան տարերաց։

հնաւութիւն՝ ի միոյ կերպ անպատճառ գիտութիւն։

հնազանդութիւնն՝ ի սէր ջանիւք ուղղութեան յաւուրս կամայն։

հնազանդութիւնն՝ ի կամք առնելոյ զհրամանս մեծաց գործոյն։

հնազանդութիւնն՝ ի պատճառէ ըստ կանոնաց սէր գրոյ՝ և

այժմ ԱՅ և ՎԱՂՈՒՆ ԼԻ ԻՇ
խանուէ. իսկ յետ զատաս
տանին՝ ՅԻՇԵՑԷՔ վախճանա
կան կատարման կամաց նը։
Ատրճ առ գոլ ԱՅ՝ ըստ
երկուց եղանակաց. ՅԻ, ՅՆԱ
զանգուէ իշխանուէ ԱՅ,
և միաբորուէ սիրոյ ըն նմա։
Ինարն՝ կ մնան արտանախա
հուէ. կամ կ առարկուածն
ինն, որոյ մի մնան՝ կ միշտ
ներարտանադրեցէլ. կամ հա
մառօտել արտանախահուէ։
Ինարն՝ կ կարեալ հաճա
գատանութիւն, որ լինի յոյր
կուց նախադասուէց. և՝ ի
միոջէ առաջարկուէն՝ մն
կապերն մի եղբայրացութիւն.
ոչ ամ մարդ կ կենդանի,
առաջ ուրեմն ամ մարդ կ՝

գոյացութիւն։

Ինարն՝ կ հատեալ հաճա
գատանութիւն՝ յորում՝ մինն
նախադասուէ՝ ստոր իմանի։
Ինարն՝ կ մտածուէն զայ
ըստացուցանելոյն, զայնպիսի
վերհագոյն մտածուէն։
Ինարն՝ կ մտածուէն մարդ
կայնն ստեղծման։

Ինդուէն կ այն՝ որ յառաջ
և ըստ ինքեան կատարած ըն
դունի. և զատ ժանի՝ ինձայն,
և յոչ ձայն։ ձայն կոչի այն՝
որ՝ իբերանոյ շնչաւորացն
ելանէ։ և ինդուէն ոչ ձայն
կ՝ որ յանշնչոյն ելանէ։
Ինդուէն՝ կ որոկ՝ ենթա

կայ կատարած։

Դոգեկան զօրուէք՝ ինն ե
րեք. խոհականուէ. արիու
թիւն. ողջախոհուէիւն։
Ախորհուրդ կոչի բանականն՝
զի նը կ խորհիլն. և զ-իսու
թիւն ցասմանականն՝ զի նը կ
ընդարձակն. և հանձար ցանկա
կանն՝ զի նը կ յանձնարն

արուեստ։

Դոգեղէր ողորմուէն՝ կ ցու
ձակցուէ պտուին, ներել ա
նիրաւուէց արարեցելոյ ըն
դեմ ինքեան, ևեթն հինգ.
ցի, կշտամբել զանէրսն.
ուսուցանել զապիսան. հաս
ղմիթել մեռ նց. միխիթարել
զարտմեալսն։
Դոգեղէր ողորմուէքէն՝ ինն
այսոքիկ։
Ծնանիլ յանցաւորին։

Ցանգիմանել զմեղս ոյց։
Ողջոյնանել զոգիսոյն։
Խրատել զերկմիտսն։
Սխրախարել զորսումեաղսն։
Ընդօթել վայ մերկութ ընկէ
րին։ եւ դամբեկել սրատէլ
անիրաւութեցին ընդդէմ
ինքեան։

Ոչ վերջինս այս՝ վայ այն
ասի գործ ողորմութեան. զի
կարող եղեսդ գործոյն ապա
ղէն խորտակել զբարկութեն
ընկերին, եւ շահել զնա։
Յոգի՝ վերջ կերպիւ ասե.
ցի, օդ. կամ հողմ մատմինք
երանելեաց. հոգիք սրգոյ.
զօրութեն երեւակայական.
միտք, եւ Ն։
Յոգի բառս այս՝ խոստրք
գիրս բազմազեմի նշանա
կութես ունի. օրպիսիք են՝
բանական հոգի. անձն.
շունչ. քամի. արիւնն.
կեանք. ընչաւոր մարմին.
ընչաւորութեն. ընչաւորու
թեն. ցանկութեն. սիրտ, եւայլն։
Ըստ այնմ, արծարծեցաւ ո
գին Յակոբայ։ Ծն. 45.
27։ ըստ, զարդացաւ սիրտն,

զօրացաւ եւ գալարեցաւ
անձն Յակոբայ։
Ոչ հոգին դարձցի առ
Ն որ եւան։ Ժ-ղ-Ի-Ի-7,
որ է բանականն։
Ընդեւին զբարի եւշտար հր
թեշիկս ընդանակէ. ըստ այնմ
թե, ո արար զհրեշտակս
իւր յոգիս։ Ս-ղ-103-4։
Ընդեւին զՆ ամենազօր։
հոգի է Ն։ Յ-հ-4-24։
Ընդեւին զերկրորդ անձն եր
րորդութեան զհոգի սրբ։
Յ-հ-ն-20-22։
Ընդեւին զսաստիկ բարկու
թիւն։ եւ ապա դադարեաց
ոգի նոցա։ ըստ, բարկութիւն նոց
դինամանէ։ Պ-ղ-8-3։
Ընդեւին զուժգին ներսու
նակ զգայուն մասց։ Ցն
խռովեցաւ յոգի իւր։
Ց-հ-ն-11-33։
Ոչ երեւին նշանակէ զներ
սին ազգութիւն, խմբութիւն, եւ
շարժութիւն. որով ոք թուլա
նայ, կամ զգաստանայ, եւ
քաջալերի ներքսակէ, առ
ի չեռնամուխ լինել յեր
կիր, կամ ի չ։

զայն՝ ծառայէ շարին։

Հոգի՝ լատ. որում նշանակէ զանօտրուն բնութիւն, կ՚հաստատակ երեսյ անձնաւոր ոյժ։ բայց երկակի պատճառաւ չանձն միայն հոգւոյն անուն։ Առաքեալ ընդունի. ըստ այնմ զի ասէ հոգի սրբ։ Ընկերութիւն՝ ի յաւուրս նշանակութիւն։ քանզի անուն հոգւոյ ի վերայ երկուց մարմնաւորաց՝ բանիւն եշարժուն զիշխուն եւ զիշողն, սակայն եմաք կոչել հոգի։

Ընդ կոչել հոգի։

Ընդ ի յաւուրս սկզբոյ՝ շարժել՝ ամրել զկամն սիրողին՝ խոհրդեցին։ իսկ զարբումն՝ հպիսուցանեմք երացն այնոցիկ, որք առ Աստ կարողին։

Ընդ՝ վասն զի Աստուած անձ նաւորութիւն եւանէ ըստ կերպ սիրոյ, որում Աստ սիրեցեալ լինի։ վասն այսորիկ պատշաճաբար հոգին սբ՝ սէր եւ անձնաւորութիւն անուանակոչի։

Հոգին սբ՝ ասի ճշմարիտ կամ

Գ.էր։

Ի յայտնի ոգւոյ անուամբ որդին՝ նկն ի միասս եւր, և քաջալերեալ ասե։ քանի՞

վարձկան հայրն։

Ինձ այսքան զանազանութիւն հոգւոյ։ զորոյ ճոսքլուս Աստուած ասեն սկիզբն՝ մի՝ ամ հոգւոյ հաստատակ։ այլ ընտրեցեք զհոգիսն ձեր ՅԱՅ էցեն։ եւ՝ ի գիտէք որոյ հոգւոյ եք դուք։ նաև՝ այլ մեք ոչ ձեր զհոգի չիս առաք, այլ զհոգին որ ՅԱՅ է։ զի ծանիցուք զայն, որ ՅԱՅն շնորհեցեալ մեզ։ Ղուկ։ ԻԲ։ Ճանչելոցս հետևի զերիս լինել գլխաւոր ազդմունս՝ շուռնչս, ինչմունս, և՝ ինքեր։ քուսա շարժեալ հոգիս։

Ջի կամ ի Աստուած հոգի, միշտ ներգործէ բարի, և միշտ առ բարին շարժօղ։ Կամ դիմական՝ միշտ շարժ, եւսու շարին ։ և կամ մարդկային՝ ներգործէ միշտ վնասու խանգան յօժարութիւն։ որ երբեմն յարկեցեալ կենդանի ի բարին։ ևերբեմն ծողեալ

զաղափարել՝ իմիջ արդեօք՝ ո
ւակն ։ ցի՝ լաւ զօրուէ միջ
ղականին ։ լաւ մարդեղու
թէ՝ եւ լաւ սիրոյ ։ ոյք սեր
սիրողին՝ իմիջ սիրեցեալին ։
Իոգի ընդայնի՝ լաւ ընդ
վիլիսոփայից է այն՝ որք
զերկինս եզուսաւորս անձ
նաւորս ասացին ։ իսկ լաւ
վարդապետացն եկեղեցւոյ՝
են վարիչ հրեշտակքն, որք
են իմիջ երկնից եւ լուսա
ւորացն զի թեպետ հրեշտակք
են, սակայն են իւ նոցունց
դասուցն ։ եւ իսոնէ են կա
ցուցեալք իմիջ երկնից, որք
են իբրեւ հոգի երկնից ։
Իոգին՝ է անձն, այլ ոչ ե
անձն հոգի ։ զի իւ Աստ
ծոյ՝ ասի անձն հօր եւ որ
դւոյ ։ եւ ոչ հոգի հօր եւ որ
դւոյ ։ թեպետ մեւս անձն
վերադրեցեալ ասի՝ որ յատ
կապէս զասի իննոցանէ ։ եւ
է ուրոյն հոգւոյ անձինն ։
Իոգին՝ եռակի ասի ։ ցի՝
մնականի, զգայական, և
բանականի ։
Ընդ այսոքիկ՝ ոչ առաւել

եւոչ նուազ ։ եւ այս յայտ է
հետեւոցեալ նոցին, եւ յառաջ
եկելոցն ։
Զի զգոյ բանականին՝ լի
նի մարդոյ մարմնական զգա
ծեաց ոյք իմանայն՝ եւ կա
տարէ ։ եւ յառաջ եղեալ նը՝
է ընդ հանուր կամն ։
Ընդ զգոյ զգայականին՝ լի
նի մարմնական գործեօք ։
այլ տեսանել՝ եւ լսել ։ անու
ցանել եւ ծնանիլ, որպես է՝ լի
բաղադրեալն ։ սակայն նախ
է հոգին ։ եւ յառաջ եղեալ
նը՝ է զգայական ակն, եւ
այլ զգայութիւնք ։
Իսկ զգոյ մնականին եւ
մարմնականօք ։ զի առնողա
կան եզիւղողական զրակու
թեամբն է ։ որ է ջիւրն, եւ
ցուրտ ։ չոր, եւ ջերմ ։ եւ յառաջ
եղեալ առարկայ նոցին՝ է
կենդանի մարմինն ։
Ընդ զգոյ բանականին՝ ծնականն
ունի երեք զօրութիւն ։ այս
ինքն, զննդական, զաճո
ղական, եւ զծննդական ։
Ընդ յառաջ եղեալ անդա
մին՝ է կերակուրն ։ եւ

Սահմանութ

ոին. զի ընականաւարն՝ կամ տարեալքն յատուկ են գան

զանկատարսն

Հոգին՝ ի (բան ու ղղականաւ վարդապետ) հոգևոր գոյացութիւն՝ ազատական. ստեղծեալ յոյնից՝ առ՝ իկիս՝ զանազանել զմարդկայն ին մարմին

Հոգի՝ ի հուն անմարմին, անմահ, անձնիշխան, միշտ ուաշտաւ, հշատաւող միտքոյ

Հոգի՝ ի գոյացութիւն անմարմին, իմացական. ընդունող ուսումնոյ

ընդհանուր յատկնոյն

Հոգին՝ ի գոյացութիւն անմարմին, իմացական, ընդունակ ուսումնոյ, վերջին յայտնութիւն հասկացողական: վերջին ասի՝ զի մինչ նորա հրեշտակայ հասկանայ. յետ որոյ հաղորդե Աստուած ուսումնոյ ուսեցն: այս բան որում հոգին՝ ին՝ ոգի

Հոգին՝ ի գոյացութիւն անմարմին, կատարեալ մարմնոյ այն: այս ըստ որում հոգին՝

Գնիւ

Հոդականին՝ այսքան, կամ այնքան մարմինն. Աստուած կանին՝ սերմն:

Ընդ մեկ որով գործեն՝ սուքա են. ջ, առնողական, և կրողական որակութիւն:

Ընդ անկականն՝ ինքնագոյ ծնելն իւրում երից իրացս այսոցիկ միայն կրօտանայ:

Ջի նախ խնդրէ զգոլն. և գիտի՝ քանակն. ապա այն հետէ զգոլն. զի ծննդականն՝ ոտ գոլն. և քանակն առաջ գեալ լինի ծննդական զո

րութիւն զաձուձն:

Լուկ պահելն զգոլն՝ եղջիւրնանին, սերնդականաւն լինել. ևանդնդականն ևաձուկան՝ ապատաւորին ծննդականին. զի ծննդականն՝ ոչ կարէ ներգործել թարց հնարակրոյն, և պատշաճ քանին. ևանդնդականն սպա տաւորէ աձականին՝ հաղորդական ջերմութեան:

Ընդ ըստ կարգի՝ զի աննդականն ի խոտորին զօրութիւն անկականին. ևաձականն՝ ի միջին. և ծննդականն վե

լուծել հոգին իմաստասիրին՝ եւ ըստ առաքեալին։

Հոգին՝ ի կենդանի, սկզբ նաւորդ, սահմանակից, բանական, մտաւոր, այլայլելի, անմահ։

Հոգին՝ ի էութենէ իմանալի, առեալ բանական մարմնոյ։

Հոգին՝ ի կատարեալ ձեռնհաս մարմնոյ, բնական գործիս շարեալ զօրութիւք զկենդանի նուաճել ունողին։

Հոգին՝ ի կեանք կենդանի նոյ։

Հոգին՝ ի առաքին սկիզբն կենաց ստորնայնոցս։

Հոգին՝ ի տեղի նմանութեց ուրջ բոլորն, այլ իմացականին։

Հոգի՝ ի կենդանութեան ամբոյն։

Հոգին եւ՝ ըստ յատկութեցն իւրոց այսպէս ասի. զի մինչ կենդանացուցանէ զմարմինն եւ հոգեւորի՝ եւ կամ զի ունի զհոգեւոր բնութեն՝ ի հոգի. մինչ կամի, եւ ըստ որում՝ որ միաբանի՝ ի ոգի. մինչ գե-

ի հոգի, շարժօղ, եւ ուղղիչ մարմնոյն։

Հոգին՝ ի ներգործութե բանական ազօրութիւքն մարմնոյ. զօրութե զկենդանութե ունողի, եւսկ աստ ներգործութեի առաքին, կամ կատարելութին։ այս եւս ըստ որում հոգին՝ ի հոգի։

Հոգին՝ ի նմանութե ամբոյնոյ։ այս ըստ որում հոգին՝ ի՛ ոգի. եւ հոգի՝ որ համարմատութե հոգւոյն առ սահմանն ունածս առնեալ եղեւ։

Հոգին՝ ի ոգի իմացական, կարգեալ՝ ի յերանութե յինքեան եւ՝ ի մարմնոյ։ այս նկատմամբ առ վախճանն. ըստ որում՝ ուշ միայն անքառութեալ երանութե ներքեւն ունի հրեշտակ. այլեւ՝ իմարմնի ի վատաճարութեցեալ՝ վերս առաւելոյ երանութե ներին։

Հոգին՝ ի ընդակերպ շունչ կենդանոյ։ այս ըստ որում հոգին բուղբատե առ ՚ՆՉ. եւ ըստ այսմ՝ ուշ սերմ՝ ի ներգործողէ. կամ՝ ի սերմնական պատճառէ առ այլ՝ ի յԱ՚Ի սահմանն

ՀՈՂԻ

քան, յորժամ հաշտանին ընդ
կամք մինչ զշունչ առնու
ընդ շունչ. մինչ զեր ինչ ըզ
պայ՝ ի գետայումբն. հայտ
քիկ ըստ ներգործուէին, և
ոչ ըստ էութեանն որ են մի։
Եւ զհողոյն ասի գոլ հող
անուն թ. լոյս թանձանցիկ,
հողմ անվայրատիակ, որ
միաշունչ ամենայնիւ ար
ուեստագործօն՝ հողի կա
ոտարեալ։

Հողի բանական՝ ի տեսակ
մարմնոյ։

Համարձոյ կարէ գոլ այլ
տեսակ գոյացական, բայց
Հրեշտակական հոգւոյ։

Հողի բանական՝ ինքեաննէ
ոչ ունի զտեսակ կիսոնեալ.
այլ ի մասն մարդկային
տեսակին։

Հողի բաղդատե առ մար
մին, ոչ տեսակ առ նիւթ.
իսկ առ զօրութեա համեմա
ոչ՝ ոչ գոյացականաց առ
պատահմունս յատուկս։

Մինչ երկի՝ նախկին ի քան
զնոյն լինելոյն ի ներգործե
լոյն. բայց մարմնոյ նախ

ՀՈՂԻ

ի

Ներգործութիւն։

Հինն ի ըստ կերպի նորին
գին. նորն՝ ըստ կերպի
առաքինոյն։

Յերանելոյ կոչի հոգւոյ՝
ին երեք իսկ աստիճանք՝
ին շարք. ասեն զօրութիւ
ին հինգ. այսինքն, ունա
կան, զգայական, ըստ տե
ղոյ շարժական, ցանկա
կան, ախտացական։

Հողի միաշունչ բնականա
պես ընդ մարմնոյ երթոյ,
ըստ բանի ընդունի երթոյ.
բայց գոլով անքաւթեալ՝ և
բաժանեալ ինանէ, գոյ
նմա արտաքոյ ընդունի։

Հողի անքաւթեալ՝ իմարմ
նոյ՝ ունի պատահումն և
վկտումն բնական՝ առ իմիա
Հարուածի մարմնոյ երթոյ։
Ունի զօրութիւնք հոգւոյ՝ ար
մատանան՝ իմէ միոյ հար
հոգւոյ։ Միոյն երե հարկ ի
զի յորժամ դիտաւորի հոգւոյ
յոյժ քաշէ առ միոն ներ
գործութիւն միոյ զօրութիւ
յայնժամ՝ իբայց հետանայ
ին

Ա-գմունդ։

Դողունք՝ կ՛ զանազան շրջա-
բերութեամբ մեծ և նոյնոյ ան-
ուան ։ և են սասն ։

Դողով կամ անկ՝ կ՛ փոփո-
խութիւն անուան, ինչպէս.
կամ յսկիզբն բառին, կ՛ի-
նոյն նշանակ։

Դողովութիւն բառի՝ կ՛ փոփո-
խութիւն պրի, կ՛ վանկի նշ։

Դոծութիւն (որ թանձրու՝
սառչարութիւն, խտութիւն և
թաւուիթիւն կարէ ասել։)
կ՛ որակութիւն շօշափելի,
որ ունի զգրուէ մասնկացն
մարմնոյն։ որք միմեանց մեր
ձենան, և կպին։

Դողն՝ կ՛ սարդ շուր, ցուրտ
և քան զջուրն ծանրագոյն
նիգական, կրօղ երկնքնօղ
ազդմանց. բուն՝ խիտ, և
կայուն։ առնի սև մաղձէ,
ծանր ձայնի, ընդհ հասոյ
առաջ գունոյ։ աշնանայնի
անշարժ, մինչև ձիւն։
բնակարան կենդանեաց,
ամբարտ հանից և հրահա-
նելեաց։ ծնունդ բուսոց,
սնունդ և սուն մարդոյ։
ևեր ներքին ծայրն՝ կ՛ սաս

տիկ

Գ-դէմ։

ձէ կարէ գալ, եթէ ձէ մի
դիտուն։

Ակնդ հոգւոյ՝ կ՛ երկակի։
այնինքն, կատարեալ. և ան
կատար։ և յայնժամ ասի
գալ կրնուն կատարեալ։ ո-
րում հոգին ամբոխի՝ յոր-
ժամ կրնուն մասին զգայա
կանին՝ հասանի մինչև՝ ի
փոփոխութիւն բանականին
՝ի յորդորելն ընդդէմ ձեռ
նոց։ այնինքն, զի հետե-
ւեցի կրկին, և ձէ ունէցի
անձնիշխանութեն՝ իմն ներ։
Դողն բանական՝ ձէ գոյա-
նայ՝ ընդդէմ ընդդէմ։ այլ
առեղծանի յԱ-յ միայնոյ։
Առեղծուածն ևհետևուն՝ են
հանճարեղանցն՝ ինկողմանէ
հոգւոյ։ այլ ուրեքեր են։ վա-
զի՝ առեղծուածն հայի միայն
՝ի սկիզբն, բայց հետևուն
հայի՝ խտութիւնն՝ և՝ իմն
թե՝ զոր կատարելագործէ։
այնինքն, զմարդկին՝ յոր հե-
դեալ լինի։

Դողունակութիւն՝ կ՛ նա-
խատեսութիւն իմն գերագոյ
հանդերձելոյ։

մեկ շար • վերինն՝ թագ և
ցուրտ։

Յոդիճ՝ է երկրային դոլտիճ,
վերամբարձեալ՝ ի յօդ։
և զնոյն հարեալ, և մղեալ
ուժգնակի։

Յոդիճ՝ է տապալարժ, զո-
ղոշմոդ եւիւրհոս շուռչ։
՝ի զօրուէ աստեղաց՝ եւռո-
լորականացն յերկրէ վերա-
ցեալ՝ ի կիզմուէ՝ կամ՝ ի
ցրտութէ օդոյն ուժգին
անէկայեալ, և յայսկոյս, և
յայնկոյս՝ խառնեալն վա-
րանեալ։

Յոդիճ յիւր ուրեք՝ է երկ-
դիմի, միտահաս եերբեմնա-
հաս • որոց տրտիատութիւն ը
երկար տեսութ պատուա-
կի, յայլ ուրեք տեսցես։

Յոմանկ՝ է՝ որ ընդ միւ-
սում սերտողիցի ընկերանայ,
առ՝ ի սիրել գմի և զնոյն
սիրահարի, սիրով տուխակա-
նալ։

Յոմանուն՝ է որոյ անունն
հասարակ, իսկ բան դոյա-
ցութեանն այլ։

Յոմանուն՝ է յորմէ ոչ ինչ

ոսկեանն պատուական • եանա-
կան նշանակիչքն՝ են հա-
սարակ ը անուանն միայն։
Յոմանուն՝ է որ՝ ի վերայ
բազմացն հոմանուանակի ե-
դեալ է՝ ի մէկ իսկէն։

Յոմանուն՝ է որ միով ան-
ուամբ զբազում իրս ինչ ներ
շանակէ՝ երկուս, երես, կ
այլ աւելի։ Ինչ լինի սա
պատահմամբ, եբաստ մատ-
ծութէ • և պատահմամբ՝
յորժամ երկուց իրաց նոյն
դնիսոյն անուանն տիրեսան։
այսինքն իսկականն, եանբղ
մատեան • կամ առասական,
որոյ այլոց առցէ լինի։
ինդան՝ այծիւն, որ ասի
զմոզնոյ, և շինուածք փայ
տէ • աքիսն՝ ծուխս, և մատ
դոյ • և այլն։

Նուկ մուածութեամբն՝ ըս
պատուոյ, ըս յուսոյ, և ըս
աղօթից։ ըս պատուոյ, ոյն
քահանայից • կենդ գան
պատ, կենդ եպիսկոպոս։ և
սարկաւագաց՝ ի վանսոյ։
և սարկաւագ խոշ-քոյ
թագաւորաց՝ կոստանդեա-

պիսի անուշամբ՝ որ համեմեալ
գառամայն զանազան իրս նը
շանակէ. այլ անուշս շուն,
կամ ակն ։ Ընկերատր առ
սակն լինի՝ այնպիսի ան
ուշամբ՝ որ նախկնաբար նը
շանակէ՝ զմի ինչ, բայց ը
համեմատութեամբ նշանակէ՝
զբազումս. այլ լոյս, խա
շատ, մահ։ Զի լոյսն՝ նախկ
նաբար նշանակէ՝ զինքնա
կայն երեսաց. բայց ը հա
մեմատութեամբ՝ նշանակէ զԱ
ստուած, և զմեծացուածն։
Սոյնպէս և խաշարն՝ նախկ
նաբար նշանակէ՝ զպակա
սութիւն զգալի լուսոյն, բայց
ը համեմատութեամբ՝ զմոլոր,
և զմեղս։
Ընդ երկոսեան կերպիւ՝ լինի՛
բառագրութեամբ անուանեալք, որ
ան նախադրեալն լինի այլ ե
անմահ, անմահութիւն, եւայլք.
զի և ստգտա կրկին նշանա
կութիւն ունին ։ Այս զի ան
մահութիւնն՝ նախ նշանակէ՛
զայն՝ որ ինչ ե մահութիւն,
ունի մահութիւն. այլ ոչ ն հրեշ
տակք. և երկրորդ նշանակ

նոս, տարբեր։ Իշխանապէս՝ տա
հակ իշխան, և հպատակապէս։
Ընդ ը յոյժ՝ քրիստոնէից
յաւելու, և քրիստոնեայ դա
հիճ ։ և ը ազգիէ ձգնա
հոգ՝ մահապարտ, անուանէ։
Ընդ այն զի ասէ խոկիցն. ոչ
գոն, յոլհանանէս զաքա
րեան, և յօհաննէս զիեսե
գեան. քանզի ընդ պետ ա
նուն երկուցն մի է՛, այլ
մերձաւոր սեռքն այլ են.
ընդպետ եանդհատքն սեռա
կաե, ըստ բնութեանն են այլ և
այլ ։ այլ գաւիթն յեսուայ,
գաւիթն գրիգորէ՛ն. եայլն,
սոքա որ են խոկ ։
Լոկ առանձինացն՝ օրգոն,
մուկն ջրային, եղջմիքային.
խեցգետնին՝ ջրային, և ջկին
ցուլ՝ խոյ՝ ջկին, և ճկին ։
ակն՝ մարդ՝ կենդանի, և
գրեալ ։ և այլք՝ սրոյ ան
ուանքն մի, և բնութեամբ և
գոյացութեամբ զանազանք ։ այլ
հայր՝ ջկին, եճկային ։
Ըստ սահմանութեան պատմութեանն՝
լինի ըստ երից կերպից ։
Առաջին կերպն՝ լինի այն

Գիրք

կի՛ զայն՝ որ թեպէտ ոչ է մատուին՝ բայց ի՛ ուղղոյ մարդ ցոյց, ոչ ի մեր հոգին։

Սմանապէս և անմահն՝ ոչին նշանակէ՛ զայն՝ որ ոչ կարէ մեռանիլ, ոչ ի՛ն հրշտակք։ և միւսն կերպիւ զայն՝ որ ոչ կարէ ոչ մեռանիլ, այլ կարէ մեռանիլ՝ և ոչ մեռանել։ զի առաջի՝ եթէ չէր մեղուցեալ՝ ոչ մեռանէր։

Ընդ այս կերպ կերպի պատ և տեսանել զգեղանգան նշանակութիւնն։ զի որոշումն է՝ արտաքսեանական որ սակ, թէ պատ է՝ ի վերայ այլ հոմանուշնեցն՝ զերկուս զայսպիսիկ կանդրել։ Ընդէ քանի ս ուն է նշանակուէ։ և եթէ յաղագս որոյ նշանակուէ է՛ քանն։ Ընդ երկրորդ՝ ա պատ ստորագրել եկամ սահմանել զի՝ ի՛նշանակուէցն յաղագս որոյ քանն է։ զի մի՝ յանգիտս հղեալ՝ իսպառ բանս խաբէուէ ընկճեցեն։ Հոմանուշնութիւն՝ է քառանշանդիւր, նշանակեան յո լոյեց։ ոչ է՝ չայն։ որ քառ

ի՝ հմանուշ։

ոչ մեռոյն է՝ հասկնալոյ, ըստորոշեալ է՝ չայն յոլովեց յայտնօր։

Ոտ՝ է շոգի՝ ի ջրոյ և՝ ի յօդոյ գոյացեալ։ ջրոյ ա՛ նօտրամասնագոյն՝ և օդոյ թանձրամասնագոյն։ եյայտ է՝ ի յրանգաց ծանրաշրնչելն շուրջ, զի քաշի՛ զօդ, և զթանձրութեն ոչ զգայ, զի խցեալ է անցքն։

Ոտն՝ է երկրորդ օրակոչեն, յատուկ հնչեալ՝ ի ջրոյ մուշ՝ և՝ ի ջրոտութենէ։

Ոտոտութիւ՝ ն զգայուելոյ հոտոց։

Ոտ ա լինելն՝ է ըստ երկոց ո՛ղնուակայ։ նախ ըստ առեղծ, ոչ ջուր կերակուր, և օդ՝ ի հուր։ Ընդհակառակ՝ ըստ ազգաց կանուխէ։ ոչ որդի՝ մարդ է՛ հօր քան զմուն։ Ընդ ըստ՝ ըստ նիւթոյ։ ոչ ջրոյ ցրտուէ ծրի, ըստ ջրոյ։

Ոտ՝ է մարմին։ ջերմ՝ և ցամաք։

Ոտուն՝ է տարր ջերմ-ցրտ՝ և թեթեւագոյն քան զօդ։

Սոփանոց։

Ի՞նչ, ըստորոգեա՞լ ոք բարձրեալ
մարդ՝ ի վեր քան զսահմանն
նեռային երկր, ըստ Աբայնոյն
կանոնին և չափոյ։

Դիպուածովք ըստ ինքեան՝
կ՚ուսումնասիրեմք, ըստ բա-
նի ուսումնական յատակ եղե-
ցոյն։ Բայց կ՚ուսումնասիրեմք՝
ըստ կրկին առաւելուե՛ն ձե՛,
վախճանի, և արհամարհու-

Թեան օրինաց։

Դիպուածովք՝ անկատար
բարւոյ ընդհակայ վերհասուն-
թեան, բայց սնահասուե՛ն
ցանկից յայտնուե՛ նոցին.
Ոմին երկի՝ ոչ ինն նոցունք, այլ
առաքինին՝ պատճառ

զերկմտելոյն։

Դիպուածովք՝ կ՚հակակայ
մեծահոգութեա՛ն՝ ըստ շահ
անցանելոյ. Ըստորոգ ձկամ՝
իմաստութեան անկատարա-
բայց խոնարհութե՛ յաչեա-
ուղղակի հակակայն, ըստ-
որում՝ արհամարհ՝ զճշմա-

զանգութեանէ։

Դիպուածովքն՝ կ՚ընդհա-
կայեալ՝ ի սրտմտութեան.
ոչ միայն յզգայական, այլ
ի կամս

Գութ։

ողորմեան՝ գործունեայ, և
ազգու. սուր, անդադար և
շարժուն. առնի խորհել
մարդկե, սուր ձայնի, գառն
հառոյ, կ՚երկնի գոնոյ՝ և
ամառան եղանակին. պատ-
ճառականապէս զան զայլ
երիս ստորոտ. զի զնոյնոց
գործութեա՛ն՝ ելիցն ոմանք
տեղի ունի՝ ի վեր այլ տա-
րերայն. քարեխառնէ զցուրտ
առնելն հողոյն և ջրոյն.
Ընդ սուտ ներգործին ծայրն կ՚
աստեղք ջերմ. վերինն թոյլ
և ջուր։

Դիպուածովքն՝ կ՚հաճութե՛
խորոց միայնոյ։

Դիպուածովքն՝ կ՚յօժարու-
թե՛ ընթեր բարձրագահուե՛,
և դիրապանցութե՛։

Դիպուածովքն՝ կ՚սիրտ զայ
րացել՝ և ոտնձգել վրդով։

Դիպուածովքն՝ կ՚յատկապէս
անկատար ցանկութե՛ ի՛հա-
գուածութե՛, որում՝ ցանկ՚
պատիւ և մեծարանք։

Դիպուածովքեան՝ յատկապէս
հայի՛ ի պակասութե՛ ճնոյ-
զանգուած մարդոյ՝ առ Ա-

Գ

Գիկան. Միշտ ներհակ նայ Ընդային սկզբին, ներքեւնն սկզբ ընկերին։

Գոհատրուիլն՝ ե արհեստ, հանդիսատար Հռոմայեցւոց՝ եւ վայելչատար ասելոյ, ի ձեռն բանի, վաստկ, եւ ծաւրուբ գեղեցկի։

Գոհատրուիլ՝ որ ե Հարստասանուիլ, Հռոմայեանուիլ, վաստակասանուիլ, Հարստատ խօսուիլ, եւ առնեսանուիլ ասի՝ ի արհեստ բարուց ասելոյ։

Գրահալիլիքն՝ նեն հանք եւ մետաղք՝ ի ներքոյ երկրի. գոյացեալ ի ծծմբատանդ կեայ շնչոյն՝ ազդմամբ մի լորակայն, եւեն հօմն. ցինկ, արճիճ, կկայիկ, երկաթ, ոսկի, պղինձ, սընդիկ, արծաթ։ եւ

Գրահալիլիքս՝ այլեւ այլ գործով յատաջ գան ցինկ, զի երկաթին՝ երեք քառ մի ոսկին՝ եւ պղինձն՝ ի հինգ քառ. արծաթին՝ հօմն քառ անցանէ. իսկ ոսկին՝ ի տասն հրահալոց։

Ս

Սրահանգուիլ՝ ե հայրենաւ կան օրինակարգուիլ հետեւ քանշիւր ուրուք կամ յիւ րաքանշիւր ուրեք պրէլ իրաշայն։

Տրամայն ե՝ ոտոյ ոչ ընդունայն գնելն՝ ե մեղք։

Տրաշքն՝ ե կրկին. ե որ զե ուածին վոխե, ոսպ Մովսէս որ զգաւազանն՝ ի օձ վոխեաց. և այս կոչի սքանչելիք։ եւ ե որ զիւրայն հզօնեն միայն, ոսպ յանէսն և յամբրեսն և այլ հակառակք. և այս կոչի առ աշօք։

Տրաշք ասին՝ մի գերազանցութիւն։

Տրատն՝ (զոր մարիա ան ուանեն) ե աստղ մոլորական. քիրմ՝ հեղոր բնութ. մոտոյ եւիսասակար խոկ ե։ Յատկութիւն հետոյ զմարդիկ պրպտե՝ հայատեսութեամբ։ ի մարգենոյն ներ առ լուսնթագն՝ եղուսաբերն, ոչ ազ ի ընտասակարութիւն նոր։ Ընդեղ հրեղէն եղբայրն շոյլ. յայտ կեն դանակերպ յամբ աշուրս քառասուն։

և՝ լիմ՛ զ ամէն՝ պատե զնա։ Ուր ըստ այլոց՝ հրատն է աստղ կարմրաշաղ ջերմ՝ և շատ ի շիտակ մանուածանդ՝ երբ է՛ ի կարճ կենդանակերպ ոչ՛, ունի զբարձրագոյնն ի 28 աստիճանի ցլոյն։ Է՛ բարեկամ լուսաբերին մերոյն։ Երբ տեսնէ ոմն տեղեակ տարւոյ՝ պատճառե սակս ջերմուեէ և ջրոտելոյ է. ջերմ գոլով, փայլակունս, կայծակս, կատաղելոյ աչեաց, ակնծուելոյ, զանազան փոխմտիկս, տառնամանիս, ցամքուելոյ ջրոց, եզնուազուելոյ պտղոց, եզալ օդային պղտորուելոյ. կամ ի՛ խոշակահարուելոյ, կամ շոգուելոյ եցամաքուելոյ. ևնմ սակս մարախահարելոյ։ Երբեմն և աստղիկ ջերմուելոյս, ծանր հիւանդուելոյս, և շարժէ զանձինս ի խոտորուելոյ, ի ծիծաղանալոյ, յապտռտալոյ, յարբենհեղուելոյ. և յայլ բազմատեսակ ի շինուժուելոյ. կատարէ զընթացս իւր զամն երեք։

290

ԱՀՆԱՒՈՑ։

Հրեշտակն՝ է կենդանի, սկզբնաւոր, անմուրմին, սահմանելի, բանական, մտաւոր, այլայլելի, փոխոխելի, դժոխայնոց՝ եառնահ։ Հրեշտակն՝ է գոյացութեն անմարմին. իմանալի, իմացող եառնահական։ Հրեշտակն՝ է պարզութեն էութեան. յատկութեն իմացման. կարողութեն անձնիշխան. և տարտղնութեամբ անձնական։ Հրեշտակն՝ է հոգի անմահ լրափակ. հոգւոյ՝ անկիզանօղ. լոյս՝ թափանցիկ։ Հրեշտակն՝ է իմացական գոյացութեն, միտս շարժ. կամօք անձնիշխան. անմարմին. ըստ սպասաւորի. ընկալեալ զանմահութեն ըստ շնորհ հաց՝ և ոչ ըստ բնութ։ Ընդ այսու է՝ զի Պետական բարեխաւսեն, երբեք անձնական ոչ ուրուք, եպետական եղիսանութեն, զերազանց երկրպագութեն ոչ ըստ երկրորդ աճուր արարչութեն՝ արար զպետութեամբ երկնային զօրացն հրեղինաց.

տար

սպասաւորս՝ եւ ապաշխոնէից. հրեղէնս՝ եւ հոգեղէնս. ինն դասիւք երեւեալ, յերիս երրեակս որոշել առաքին, միջին, եւ վերջին։

Ղառաքին՝ որ ի ամենեսեան, ըստ դիոնիսեայ՝ հաստատակատար գհանգիստն ընդունին. եւ ասեմ երկնայինք առ հաստատակ հանդիստ են կայ մացն Ղ. ուրէ. եւ կամ ասեն՝ հանգուցեալ ի յիմացական զօրութեան նոց. եւ երբեմն ըզ ղեկ ուղղչի յոր կողմն եւ կամ ասի՝ շարժել զիմանալն զօրութեանս նոց։ ինքնագործել. եւ կան ասեն միշտաբարբառ փառաբանութիւն ի պաշտօն ասեն։ Նոքա ըստ յատկութեանն զի ամենեսեան բարձր է եւ ուղիղ. եւ հաստատուն. այսպէս եւ նոքա գերամբարձնեալք են յաւէտ երկրաւոր նոճասատուեցն, ուղիղ եւանխախտ ի մտացմանէ առ Ղ. եւ անշարժ հաստատուն են սէր տեղք. ու Ղ. ձակիրճ, եւ հուպ նստողին, իւր նց։

Վերոգէն՝ ի բաս երբայ

եղեաց. եւ իմաց ի մարգմանի յաշխարհս գիտուէ, եւ հիւ ղումն իմաստուէ։

Վերոգէն՝ քեռուցիչ ասի, ի կիզիչ, որ նշանակէ զյատ կուէս հրոյ. նախ յինքեանս վերընթաց միշտաշարժ՝ եւ ջերմ գոլով յաստուածային սէրն, եւապա յայլս հիւ ղումն որ ներքինք։

Ներկրդ՝ Տէրութիւնք կոչին, զի տիրեն այլոց հրշտկաց, եւ են ազատք իբառնութենէ։ Զօրութիւնք զի արհապէս են ի կատարումն ներգործութեց, եւ զօրաւորք են ի յընդունել զպարգեւն։

Իշխանութիւնք՝ որ ի կարգաւորութիւնք. զի իշխանութիւն կարգաւորէ զայն որ ինեւ ի նոյ իբառնից. եւ զի իշխանութեան նոյն եառանց արգելման՝ զՂ. յինեան կրեն յինքեանս։

Ներկրդ՝ պետութիւնք. զի զՂ. անմնան պետութիւն յինքեանս բերեն. վասն զի պետք են՝ եւ առաքնորդք այլոց հրեշ տակաց. եւ զամ պետութիւնս՝ ընդ պատրաստեն ի կատարումն իբառնից։

Ներ

Երեշտակապետաք՝ զի հա
մակարգ են պետութեանն՝ և
հրեշտակաց վերն զի միմեանս
հանապազապետեն նոցա. ևզեր
կոսին ծայրան միոյ անուամբ
ունին գործոյ հաղորդ նոցա։
Հրեշտակք կոչին՝ որ ի սպա
սաւորս. վերն զի ուսանին՝ ի
վերնագոյնեցն՝ ևապաւաճո
րեն նոցա. ևս մարդկան են
խնամարկուք և օգնականք,
ևառ ՚ԱՅՏ գործոցիչք։ ևս
ուսուցանեն զմարգարէսն,
յայտնելով գծածուկս։
Ընդ սոցա՝ առաքինեն ուսու
ցանէ, ևվերջինեն ուսանի.
ևսկ միջինեն՝ ուսանի ևու
սուցանէ։ ևառաջինեն իշխե.
վերջինեն իշխի. և միջինեն՝
իշխէ ևիշխի. իշխի յառաջ
նոյն, ևիշխէ վերջնոյն։ և
առհասարակ ամ հրեշտակք,
ունին էութիւն, զօրութիւն, ևերկ
նաւորութիւն, ևանմահ.ևս
ի՛ե կարգ ևքահանայապետ
ութիւն նոցա։
Ընդ զի՝ գերազանց բարին՝
զիմանալի զօրութիւս երկնա
նոյն գասուց մաքրե, լու

Ա-հմանոց։
աւորե, և կատարելագործե.
նայս՝ իմացմամբ, բանիւք,
ևիմաստիւք. իմացմամբ՝ ի հո
ռե. բանիւք՝ իրանէն. ևիմա
ստիւք՝ ի հոգւոյն սրբոյ։ ևի
մացմամբ լուսաւորին առա
քինի գասքն. բանիւք լու
սաւորին միջինք. ևիմաստիւք
վերջին գասքն։
Ընդ գործակ՝ մաքրին՝ ի
հոգւոյն սրբոյ. լուսաւորին
՝իրանէն Ա՚Յ. ևիմաստասիրեա
գործին՝ ի հոգւոյն Ա՚Յ։
Ընդ ունին սոքա առաջ
նութեան, միջոցիկ, և երկոյ
ևան ճանաչումն. զի նախա
գոյ՝ ի բանին ԱՏ, և՝ ի հո
գին սուրբ, ի հորէ անճառ ի
մասուին Ա՚Յ զճանաչումն
հոգոյն ի՚Ց՝ և առաջնոյն
ճանաչումն նոյ երկրորդին
ասեն Ա՚Յ՝ և միջոցիկ
ճանաչումն. ևասեանելով
՝ինոյն՝ զատարիցոյս գիտու
թիւն՝ և այս երկոցեան
ճանաչումն ՝ինոյն։
Ընդ ունին սոքա հասմա
սութիւն ևս երրորդութեն
սուբ լոյս յաւիտեան այսու

Գիրք

Կերպիւք։ Ընդառն ուղղութիւն՝
Ինդիմն Նոր ։ Պերօքին՝
Ինդիմն Ողջոյն։ Սիրօքին՝
Ինդիմն Ծոցոյն ասէ։
Ամանապէս Տիրոջն՝ առ
Նայր վերադարձին։ և Օրհու
թիւնն՝ առ Աղջին։ Ինչ
խանութեն առ Նոդին ասէ։
և Պատուհքն՝ պատշաճին
առ Նայր ։ Ինդիշխականաք՝
առ Աղջին՝ երբ յերկուց
միացեալ։ և Ինդիշտակք՝ ի
գէմն Նոգոյն ասէ։
Ինդիշտակ՝ ունին ևս իմա
ստիկութիւն՝ ապահանոս
թիւն առ ազգս մարդկան.
քանզի հոգիք են հարկա
ւոր ոչ առաքին՝ ինպատ
ատրութիւն, ևնն պահ
պանք լոյսն ծին։
Ամանք միոյ թագաւորի,
ամանք միոյ գաւառի, ա
մանք միոյ քաղաքի, և ա
մանք միոյ անհատի։ ուստի
և բազում օգտութիք լինին
մարդկանց. ևշխատիցեմ ի
սերեին՝ ի յօդուտ զգեցոյցդ
գմարդկին։ ևկամ ըստ պիտոյ
ի հարկաւորութեցդ՝ ոչ և

Ա-ՀՄՈՒԹԻՒՆ։

կամին, առ Ինկատողդ լզգ
հրամանս ասեն։
Ասեին և անլուծելի աղե
ղակ, որ ինշանակէ զյաւէ
տենական ևանտապատիլն,
յայնժամական գիտութեն նոյ։
Ինդիշտակք՝ ոչ ունին զոր
ծութիւն ինչ իմացական,
ոչ ինչ ըստ ծոլորութիւնք բաղա
կատարել տեսակօք նման
յակինօք համապետակք նոյ։
Ինդիշտակաց՝ են միայն եր
կու զօրութիւնք։ ըստ, իմա
ցութեան, և կամաց։
Ի՞նչ հրեշտակ՝ կ՚ի սեռէ
գոյացութեն։
Ինդիշտակ՝ իմանալ զբաղա
դրեալս՝ պարզելոյն։ ևզշար
ժելիս՝ անշարժանալն։ ևզնիւ
թականս՝ անիւթականս։
կ՚ինդիշտակս՝ կ ձանաչուին
բնական։ ուրեմն կ և սէր
բնական։ զի սէր՝ հետևի ձա
նաչման։ քանզի ոչ լինի սէր
րեցեալ լինի, եթէ ոչ ճա
նուցեալ լիցի։
Ինդիշտակք՝ ի բանն Ս.
ձանաչին զիւրսն ընդ
հայ։ ոչ զիմ, եւոչ հաւատա

Ա-ԿՏՈՒՆ-Ց։

Ի՛ ԿՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՐԵԱՑ առաջ, կամ առաջ տեսակ։

Հրեշտակ՝ և հոգի մարդոյ տարբերութիւն տեսակաւ։

Հրեշտակ՝ ոչ է իմացող, եթէ ոչ ըստ շնորհումն որ տուեալ է ոչ կարէ հասանել գիտելեաց։

Հրեշտակ՝ է իմացող սահմանեալ ի նախ. այլ ոչ ամենայնի։ Բազում հրեշտակ՝ ոչ կրնան համատեղական գոլ իմիտեմ տեղւոջ։ եբաղմունք հրեշտակաց եղելոց են՝ ի յինն գաս, գոլով սրոշեալ երես երկրակս. յորոց իւրաքանչիւր գան՝ ունի զիւր գունաս։ Ի՛րդ՝ մի գունան հրեշտակաց՝ ունի զմիութիւնս 6666։ Ասկ այնքան են՝ ի յիւր տարբերչիւր գաս գունաց, որքան միութիւնք են՝ ի յիւրաքանչիւր գունաս։

Զայն՝

Գ-ՆԴ-Ի։

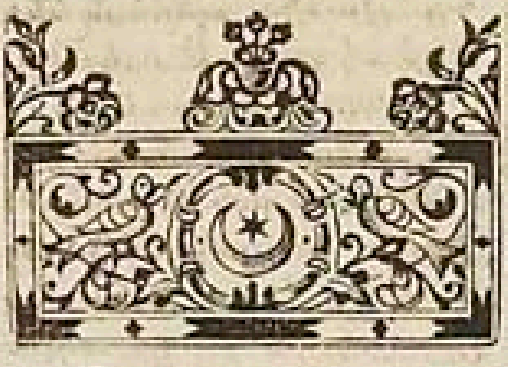
տապէս ամբին. այլ ըստ ընդ կամն նոց յայտ գոյ ի բնական ձա նագրութենէ։

Հրեշտակ՝ ոչ կարէ ճանաչել զամ էութիւն իւրում. այլ հարկ է զի իմացական նոր, բաց ի առաջնոյն տեսակօք ամենեքեան առ Ի՛մանալ զԱստ, ևգիտս։

Հրեշտակի գոյն՝ է անհուն. ըստ որում ոչ է ինիեմոջ. ևոչ սկզբան է անհուն. զի սահմանի էութեանցն գոյ։ Ի՛հրեշտակս՝ տես ևտար բերութիւն՝ առաճել լինին ինոյնոց. այլ է էութ զանազան կերպիւ, ե՛ինն նոյն է ննեմակայ և բնութ ըստ երե. Թեպետ տարբեր լինն քանիւ։

Ընկարելի է եղծուս հրեշտակս զոլ ոչ միոյ տեսակի. քանզի առ հրեշտակ՝ տարբեր լինն տեսակաւ ըստ զանազան առաքինեացս, իմանալի ըստ նուէից։

Հրեշտակաց էութ՝ ոչ ապ ըստնակէ յինքեան զայ. զի

Զայն ՝ է բացակա
տութիւն գանձե-
լոյ ՝ ի մեզ հա-
գագ. ահռիւրեցելոյ ընդ
հաշտութիւնն շնչափողին.
և տեսակատարելոյ լեզ
ուաւ՝ եմականելոյնաւ։
Զայն՝ է հնչուն երևալ ՝ ի
բերանոյ զգայնոյ (յր կեն
դանւոյ) բնական գործեօք
ձևացեալ. առ՝ իգոյացուցա
նել զձայնն, որ է տեսակ։
Զայն ՝ է վերաձորուն օ
դոյ, անապական, և անմար
միւն. կամ օդ՝ վերաձորեալ.
լսելեաց զգալի, եմարմին,
ճայթուն, և շարժուն օ
դոյ արգելել առ՝ խիտխիտ։
Զայն ՝ է շարժուն օդոյ
՝ի ձայնական գործեաց ՝ ի

յօդս բախեալ։
Զայն ՝ է կրօղ որակութի
յօդս. կամ ՝ի ջուրս, շար
ժեալ ՝ի բախմանէ երկու
կարծր մարմնոց. և՛ի խոր
ասկմանէ միջոցին։
Զայն ՝ է նշանական ան
ձանց ախտից։ եչորս են զա
նազանութիք ձայն ՝ի՝ եխմայ
մանս։ Ջի է որ ձայնն մի է՝
եխմայել երն բազում. ոյք
կենդանի, կամ բանական,
կամ հոմանուն ձայնք։
Ի՛չ է որ ձայնն եխմայուն
բազում. ոյք ախտոյս խօսի,
սօղոս քարոզէ։ Ի՛չ է որ
ձայնն բազում, և եխմայել
երն մի. ոյք կենդանի, քա
նակն, երկուտանի՝ մարդն։
Ի՛չ է որ ձայնն մի՝ և երն
մի. ոյք մարդ՝ ախտոյս։
Զայնն ՝ է երկեակ. զի է
որ նշանական, ոյք կենդա
նեացն. զի հաչիւն շանն՝
զբարկութիքն սրտին. եբաս
ռաչիւն՝ զգութիքն նշնակէ։
Ի՛չ է որ աննշանակ է, ոյք
անշնչից ձայնք. և նշանա
կանն զարձեալ երկակի. է

որ

որ ըսած բնութիւն է, ոչ անգամ
ինչ-ևիչ որ յետոյ լինի, ոչ
բանաձևուածոյ: Արդ՝ այս
հինգմանէ լինին չորք. ցի,
յօդաւոր նշանական, ոչ
գաւոր. յօդաւոր անորոշ, ոչ
միտ: Ընդօդ նշանական, ոչ
կոչնական ձայնն: Ընդօդ
անորոշ, քանի՞ հնգմանէ,
ոչիւ շատացեալ կատարած, և
ձայնէ ջուրց բառիցոյ:

Ձայն մարդոյ՝ կ ձայն յօդ
գաւոր, որ՝ կոչման յայտնի.

ցի, գրաւոր:

Ձայն անասնոյ՝ կ ձայն ինչ
անասնական, ՚ինչուան ըստ
ոճաւոր շնչերակի: Ձի ձայնէ
պիտոյ է երկու ինչ՝ Սահ՝
օդն, որ հարկի է ձայնի:
Ընկերակիր՝ ձայնական գոր
ծիքն, որ են հոգին. ցի, շրթ
նեանք, ատամունք, լեզու,
մանգալեզու, քերան, խրո
չունդ, ևմիոքն ինչ ինչիւ
անուանեալ՝ և սորունք ու
նին գայլոսիկ սահայն տա
կաւարար՝ ևանդամոյ կոչ
պիտ, ևս ստղեն ՚ինձայնից:

Հոգի ձկանց՝ զի ոչ ունին

օդ՝ վիս ոտից անձայն են:
Ձայնակցեալ՝ կ իշխանի՝
հոգի ընդ իշխանութիւն.
կամ բարձակ ունակութիւն
ցանկ՝ինչի մասին անձին:
Ձայնաւորական եղբն՝ բաց
ձանի՝ լինչիկան, կայանշան:
Նշանական՝ կ՝ որ շարադրե
ցած առ յեր ոմն նշանա
կել՝ ոչ ոգին՝ մարդ:
Աննշան՝ կ՝ որ ոչ գոյ՝ լինչ
նշանակի. ասացեալ միայն զիար
լինչ ձայնն ոչ բառ՝ պատ,
սկիզբն:
Ձանձրութիւն՝ կ հոգևոր
ինչ տատանութիւն, կամ վատ
տակութիւն, որ ածէ գբուն
լուանալ:
Ձանձրութիւն՝ կ լքուած
անձին:
Ձոհաբերութիւն՝ ևձևռնա
ծութիւն՝ կ ընծայութիւն՝ ի
ձեռանէ, առաքնորդութիւն:
Ձեռն՝ կ գործարան տա
լոյ՝ ևառնելոյ:
Ձեռք հոգի՝ խոստք գերա
գործն՝ որ ՚ինձանէ լինի:
ևխոհութիւն՝ որ ներգործութ
բանականին, ասի ՚ի տեղի
բանին:

Ձեռ

Զհոնտանութիւն՝ են իմաստ պաղքն, կամ կատարքն հեռաց։

Զհոնտարկութիւն՝ ի բան, ներում՝ ի ծանօթանալ ի յաւմնէ, անծանօթացոյնն մահաբերի. և պարտնակ զերիս. ջր, զնախընթացն, որ ի առաքարկութեն. զհնաւելոյն, որ ի եզրակացութենէ. եզհետևութենէ, որ ի եզրակացութենէ։

Զհոնտարկութիւն՝ ի բան, յորում մինն իմիւսոյն մեզ կաքերի։

Զհոնտարկութեն՝ ի առաքարկութենէ, և գործառնութենէ։

Զհոնտարկութեն՝ ի զգրութ իմացականին հաւասարի. կամ հաւասարելոյ իմն գրութեցեալ ընդունակ առ ի հաւանեցուցանել։

Զհոնտարկութեն խոտեանան՝ ի որ լինի մինչ յերբացն զպատկերս հաւասարեալ ոչ։

Զհոնտարկութեն խոտեանան՝ ի որ լինի իմիւսոյ շրբացանութեցն՝ ընդունակ առ

ի լինելոյ զպատրաստեալ։

Զհոնտարկութի՝ ի բացայայ առնի և ի յայնոսիկ ձևոն արկութենէ։

Զհոնտարկութի՝ ի յաշխարհ իմն ևարհհետանալի մեկնութեն ձհոնտարկութենէ. որ ի ինքեան գոլոյ համառօտ, ի ինձեն արհեստի ընդդատանական. զի ձհոնտարկութեն՝ ի պատճառ բացայայութեցեալ. և ձհոնտարկութի՝ ի բացայայութենէ այնր պատճառի։

Զև ի՝ որ պարունակի ի միոյ սահմանի, կամ ի բազմաց։

Զև հաւասարանութեն՝ ի շարկարգութեն ինչ միջնոյ եզրին. ըստ ենթակայման, և ստորոգման, ևի եռանկ։ Ընդունին ձևն ի, ներում՝ միջնոյ եզրն՝ ենթակայի ի մեծագոյն առաքարկութեն, և ստորոգի ի փոքրագունին. մերգոն՝ ամ բոյս ի մարդին. ծառ ի բոյս. ուրեմն ծառ ի մարդին։

Ընդհանուր ձևն ի, ներում միջ

մէկնորդ եզրն ներկոսեան առաջարկուելոյն առորոգի. ուրգան՝ ամ կենդանի է շրջն շաւղոր ումն զգայուն՝ ուշ և շնչաւոր ուրեմն ումն զգայուն՝ ուշ և կենդանի։

Ընդորդ. Չևն և, ներուամ մէկնորդ եզրն ներկոսեան առաջարկուելոյն ենթականի. ուրգան՝ ամ մարդ է բանական. ումն մարդ է սպիտակ. ուրեմն ումն սպիտակն՝ է բանական։

Չևն ձարտասանական՝ է՝ համակերպուելի լինչ ասացողեածոյ՝ արուեստից՝ ի՝ նկատակ զգայուշ՝ և՝ իւրանէ նախընծայելոյ, երաստ սովորական հերոսի խօսելոյ։

Չևն ձարտասանական՝ է՝ համակերպուելի լինն ասացողեածոյ, տարանքաստ՝ ի՝ հնարս ելանակէ խօսելոյ։

Չևք գ-խաւհորդելոյ՝ ևն զարդ-ք աստղեածոյ, որք ուշ՝ ի՝ երեսս, այլ՝ ի յերկս ունին զարժանապատուհուն. ըստ, յիմացուիցիս՝ մեծագոյն լինն երաստ ոչի ասելոյ։

Ա-գմոնոց։

Չևք՝ է՝ խոնաւ քնուելի կերակին, վերագոյ ամ խոնաւելոյ։

Չիաստուած ասի՝ ի՝ նիւխական մարմնոյ արարիչն. ոչ զնոր ասեն՝ յարքառոց նեխելոց ծնեալ եղեալ. կամ պիծակ։

Չիեթն՝ է՝ կպչող խոնաւ հող սպարարտ ծառոյ։

Չիենն՝ ծնանի՝ ի կերմ ամպոց. որոյ պաղումն լինի համանգամայն ը փոխիլն՝ ի՝ կոյտ. նմին երկն և մառնիւնքն՝ ուշ խրտուանան։

Չիենն՝ ծնանի՝ ի կերմացեալ ամպս՝ ի՝ մէջ երկուց ներհակ հողմոց եպարծեալ լինի փրփրատեսակ՝ եապէտակագոյն. և սաստուցեալ՝ ի՝ ներհակ հողմոյն համանգամայն ը փոխիլն՝ ի՝ կոյտ. վ՛ այնորիկ մառնիւնք ներլինն ուշ խրտուանան, այլ ան պայտացեալ՝ ի՝ վայր ձերբն՝ ի՝ ներքոյ ձիւն։

Չինակուլին՝ է թռչուն լինն երկատեսակ որ՝ ի՝ ծոմ և ի՝ ցամաք քնակել սովոր է՝

Աստղն (է՝ որ
ասի լատինացի
մաշալայ ասի)
որ առաւելապէս
փայլի վէր քան զայլ
մասունս՝ եամարին փայտին։ ի
մէջ մատուածոցն Ի՛ղիա ա՛
առաջ հուր, և բան նորա
դամբար. զի այրեաւ սիրոյն
Ն՛յ, և լուսաւորեր զաշխ
հելի լուսով Ա՛ստուծոյ։

Ոսկին՝ է կատար ինն բա
հեզեայ՝ եակամ վարշամակ.
որով վարիմք առ՝ խորհել՝
եամաքուրս զմեզ պահել։
Ոսկին՝ է ուղիղ նաւու, առ
կայեալ՝ երեսս նաւուն. ո՛
ոով ուղի և կատարէրն
նաւն

է՝, երկայն պատանցաւ և
կապուտիեռուս, որ յաւուրս
խաղաղութեան ծալէ՝ ի
վեր ջրոյ գինի զբոյն երբ,
և թռուխս նստի։
Ձմեռն՝ է՝ ժամանակ յո՛
րում՝ ցրտութիւն զօրանայ։
Ձողախաղացութիւն՝ է՝ ար՛
հեստ ինն (ընդունայն) որ
երկու ատեաւքն՝ ի՛լէ երկու
երկայն ձողի կանգնին, և
նոքօք երթ՝ և եկս առնեն
յոյժ լայն և ընդարձակ
քայլիւք լաստ երկայնութիւն
ձողոյն։
Ձօնելն՝ է՝ ընծայել բե՛
րել և մատուցանել զիր ինն
ումեք լաստ պատճառաւ։

Հայնին, և գոտան ։ Նոյն
յաւակնոտն՝ ասի՝ ագահ-
հուն կուաս կուաս ։ ուստի
մինչ ագահն խօսքր կուաս
կուաս, արիւնկանչն ծաղր
առնելով զնբան Նթանաս,
հարց նկին թէ զի՞նչ խօսի ։
Պատասխանեաց, ասե՛ թէ
վաղիւն սեայս զիտաս
Ն.Յ. և ի վաղիւն լուսան
զասուկումն ուրացողին յու-
լիանոսէ ։ զի յաշխարհնաց լե-
զուն՝ կուաս՝ վաղիւն

Թարգմանի ։

Ղազդազան՝ կամ ղազիկ,
ոմն Թիւրկան եղերաց շոշմ
պատն ։ որ կակուղ է զոսկր,
և կարծր քան զմիս ։ զոր ես
կոշեմ, կիսոսկր, կամ կիսա-
միս ։ ոմն ոչ այնքան հաճի,
որ է ծամելն և ախորժելի ։
Ոտ, ասի ինչուան կոկոր-
դին ։ զի մինչ շնչառութիւն
յարատեւուսա այգեկանի,
և ի ներքուստ արտաքսի՝
շնչառութիւն զաստից հանել կո-
կորդն ։ ուստի մինչ զուր
լինի՝ ի բերանն առնանի, և
ի շնչառիսողին և ի կիսոսկրդին
լեր

Նաշն յրնթացման հերուս
(ոյր և զաղտր ընթաց մար-
դոյ՝ կառավարող լեզուին)
Ինակ զնկատման՝ ի ոխումն
ձին ։ ոյր հերգման կառավա-
րիչն՝ ի խեղդն ։

Ղեկ, լերկաթեայն լինի, կր
հրտսրդ ոտդն Ցիկոցոյ Գեղ ։
հաշ պատ Մօսիսի և Ն.հա
րօնի ։ յորմէ ցեղն քահանայ
ական սերեցաւ և ոտշեայտ
ի պաշտօնն Ն.Յ, ի գործ
քինդուբ, փոխանակ մեռա
ան ցեղի անդրանկացն ։

Ղերաձին՝ որ ինձ կերտած
ասի ։ և ի քէզկեսուրզեկն
մկնակ կուտան, որ մինն է՝
ըստ ծանրութեն շորս ցո
րեան ։

Ղուռնա՝ ի գործիք երկրա
շարժութեն, յորմէնաւ կեր-
կուց քանոնաց ։ ոյր կցեալ
առ իրարս՝ առնեն զան-
կիւն մի ։ ըստ այլազգեացն՝
կոշի կիսոնի կոչ ։ զոր ես հնչե-
ացնէ ի գործ ածեն սակս
զուարճ անկման առնելոյ ։
Ղուռաղ, և կարկանշիղ՝ ա-
ի յաւակատէս ագահու-

ՍՈՒՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ԵՒ ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ԱՆՈՒՆ ԱՌ ՄԱՐԴՈՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆԵԼՈՅ ԵՒ ՍՈՒՏ ԱՍԵԼՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏՐՈՒԱԾ ԵՆ ՄԵԶ ՍՈՒՏԱՍԱՆՔՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼԱՑՆ ՆՈՐՈՅ ԿՏԱԿԱՐԱՆՔ ԵՒ ՍՈՒՏԱՍԱՆՔ ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԵՒ ՍՈՒՏԱՍԱՆՔ ՀԱՅՈՑ ԱՐԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԵՒ ՍՈՒՏԱՍԱՆՔ ՀԱՅՈՑ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼ

զչարսն ակն ենթէ ընդ ազի ընդ
ևս լսելիսն լինիցէ ևամենայն
Ա՛նաշխուժ կարէ իւր լինիլ
կրկին կերպիւ. Կ յաւուրս
տեսականաւ, կամ այլում առա-
քինի կերպիւ ձանաչի ու-
նակութիւն, և երկմտութիւն
պակասութիւն. առաքինի կեր-
պիւն լոյսն, և երկմտութիւն
խաւարն։

Ա՛նհնշումն՝ ի կրկին. իմա-
նալոն՝ և զգալի. իմացա-
կանն ծագի յայնմանէ՝ որ
յաւուրսառաջ ունի ձանաչել
ի ձեռն իմացականն. այլ տե-
սական հաւատակ, և տես,
հայել։ ևզգալին՝ որ յաւուր
ջանայ ի յանհատից, և՝ի
յաւուրսկոյս զգայութեցմամ-
նաւորից, որք են սկզբունք
զգալի ձանաչմանն ասին ըս
կզբունք, զի ոտքս սկզբնա-
շարեն զգեցօղ ձնեղմանն
և կերպաւորսն զնեղութ-

ծումիեանն։

Ա՛նանչումն՝ ի լուսաւո-
րումէ խոհեմութէ բա-
նականին, որով ձանաչել
լինի հակն անհասանելի։

Ա՛նանչումն՝ բաժանի՝ ըստ
տարբերութէ ծանուցեալ
իրաց. և ձանաչումն լինի
այնու, զի ծանուցեալն՝ ի
ի ձանաչօղ։

Ա՛նանչումն երկի լինի, լինի
երեք ներգործութէ. ցի,
բնութէ, զգայութէ, ևիմաց
մամբ. կամ զի բնութեամբ
յառաջնամբ՝ ի գիտելին.
կամ զգայութէ. կամ իմաց
մամբ, ըստ երից գիտելեացն.
զի ամ հակք՝ ի յերից բա-
ժանին. ցի, բնականն զգայ
ական, ևիմացականն։

Ա՛նանչումն երկին՝ շուրս կեր
պիւ լինի. կամ բաժանմամբ,
կամ սահմանաւ, կամ շա-
րադասութէ, կամ վերլու-

ծումիեամբ։

Ա՛նանչման հակին որք ծա-
ռանեն, են երեք. և մին՝
որ ժամանեալն. այսինքն կ
առաքադրէլն ծանուցչաց,
ծանուցեալ լինի. որոյ վրայ են
շարք. այսինքն, լինի. իմա-
նալոն. ձայնն. և գիտին. զի
նախ լինի ազգի՝ իմացման.
ևիմանալոն՝ ձայնի ևձայնն

գրոյ.

գրոյ. և անդրդարձանալ
գրոնել յառաջանալ ի ծա-
նօթութեան ձայնիւն. ձայնիւն
խաչման. և խաչմամբն՝
նոր սր ախտակրեալ երին
գոյացելոյն գամաք ի ծանօ-

Թութիւն։

Ուրագանչիւր իր՝ ե՛ ձա-
նաչելի ըստուգմ՛ե՛ նորգոր-
ծութ՛ե՛, այլ ոչ ըստուգմ՛ե՛

զօրութեամբ։

Ա՛նանաչութ՛ն առաքեալն,
միշտ, և յերեկոյեան,
ունին հրեշտակք, և հոգիք
սրց. այսպէս, զի միշտ ճա-
նաչեն զառեղծուածս, կամ
զիշխողութիւնս ի բանն Ա՛Ր,
ասի առաքեալն ճանա-
չութ՛ն. զի ճանաչեն զնոսա
առեղծեցեալ ի Ա՛Ր, ևծա-

գեցեալ ի նմանէ։

Ա՛ՀԱ՝ միշտ զնախատեսին՝
և զգաղափարսն նոյն երե-
ղութ՛ց, առաքեալքն նախ-
ճնականն օրինակն ՚ն՚նորն
բնեցուցանէ յինքեան. որպ
նոքա ի՛նմանէն կալ՛էլ են,
և լուսաւորին ի բարութ՛ն
նոյն ճառ՛ն. որ յետոյ երբ

Թեաք միաշորին ի՛ն՚նա երե-
փիծք՝ երեակք ի՛միչին կե-
ոչ, և յայնժամ հաղորդ
լինելով բոլոր Ա՛ծային ճ-
ռ՛ն, (այլ ոչ բոլորովին՝
ըստ որում որ անհուն,) ըզ
մայրին բացիւայլ առաքե-
և հրաձուին ի՛ճերապտոյն, և
ի զարմանահրաշ ճառին
նորին. առաքելով զՄ՚Ծ
յինքեան՝ ոպ և են. յայն-
ժամ ասի սոյն առաքումն և
ճանաչումն՝ միշտական.
որ առաքել ջերմ սիրով
գառեալ զսիրելին, և զզօհար
ճառին հանուրց ինչ՝ ի
բոլոր արտ այսինքն, տրե-
ուք. ի բոլոր անձինք՝ այս-
ինքն, ցանկութ՛ առաքման.
և յայժմ զօրութ՛ն, այսինքն,
բանականին մասին. ևկամ
պատկերացեալ կերպարա-
նաւն. այսինքն, յիշողական
նաւ. խնայականաւ, և կա-
ցօք բարուք՝ միշտ դիմեն
առՄ՚Ծ. և հետեւի յայնժամ
ամենաքաղցր զմայլումն, և
փառաւորն Ա՛ծութ՛ն. և մոռ-
ցումն անբաւութ՛ն։

Սոհմանութ։

լի՝ ի յարարածոցս հերոյիւ
իւիս նմանութիւ։
Ընչ իարաբանիցիւր ստեղծ
ուածն՝ ունի յաւուրս տեսակ
ս որում հերոյիւ իւիս հա
ղորդի նմանութիւ Ընդայնոյն
հոմիտաս։ Անհարկի է՝ ի
ձեռն բնական բանի՝ զայ
ի ճանաչումն Երրորդութե
րիոյ անձանց։
Ա՛ստուածոյ կոչի՝ կենդա
ղոյս ընդմայք։ Սակ իւիք
ՀԻՒ, ի յոյժ եբեր ի նպա
տակն հայիցուլ երիտակ
գասուածիւք զմեզ եզիկասին
յաշխարհական զի նա է ա
ռաջնորդ հոգեւոց մերոց՝
յերկրէ ի յերկինս։ ապ և
ինքն ասաց։ Ես եմ ճանա
պարհ, ճշմարտութիւն և
կեանք։ Յով։ 14։ 6։
Ա՛շակերտք՝ են զգայու
թիւք հասոց։
Ա՛ստեղն Ընտրեաւնուէ՝ ի
որ յաղագս անուանցն Ե.
Ճառեալ, և յաւուրս ճառս
գայթեալ հաղորդութիւնն
ասէ եղելոց։
Ա՛րարչն՝ ի ժամս օրոց

Իսկ յերեսիցէ ն ճնաշումն
ե, մինչ լինին ճանաչեալ լե
րկքին իւիքեմբ՝ ևյինքեան։
այսինքն, ի յաւուրս սեռս
իւրեանց՝ և ի՛կատարեալ նոյ
նոյ ի յաւուրս բնութեան ե
րեանց։ ևճանաչելոյնէ՝ ոչ
սահեալն ինոսին, այլ մի
րածին իգոլոսթէ Ե. յ. և
այնպէս երեկոյեան ճա
նաչման նոցին՝ ոչ հետևի
գիշերակին ճանաչումն, որ
ի սահելոյ իսոսղծոճածս։
առկայն մինչ մերձին զայնս
իգոլոսթէ Ե. յ, սեռանեան
զերան ի բանն Ե. յ, որ ե
առաջօտեան ճանաչումն։
Ա՛նաշխել զՀ. ի յերկրէ
իւրում, ի սեռսն թէ հաս
րակօրեայ։ իսկ ճանաչել
զսոեղծուածս ի բանն՝ ե
սեռսն առաջօտեան, այլ
ճանաչել զսոեղծուածս ի
տիեզերաւոր այսինքն, ի յա
ւուրս սեռս իւրեանց, կոչի
սեռսթէ երեկոյեան։
Ընդ ճանաչել կարե ոչ մի
այլ ըստ ոյժ ի հաղորդե

Գիրք

պատասխանութեան։

Ա՛պատասխանութիւն՝ կ՚ըսուի
ծիւրք դիմի փիլիսոփայութեան։

Ա՛պատասխանութիւնն՝ կ՚ար-
հեստ բառերուց ասելոյ։

Ա՛պատասխանական՝ կ՚բան
հարցանողէ պատասխանդ,
հարցանելոյն յաղագս
իրաւանց՝ եանդիրաւութիւն
հանդերձ բանիւք, եհմտու-
թիւն փոխանակին։ Իսկ ան
բան կոչի՝ զարդարական
մասին՝ ուրեմնին պարակերին։

Ա՛ռանական՝ կոչին ասիս
աստեղականքն։ Որք զի այնա
աստեղ կանգնեալ ուսուցա
նին, և իբր շրջելով՝ և զի
շրջին ըստ ՚ի՛՚ ոմն, ազշման
րիս գիտուին զատանին։

Ա՛նպատեղի՝ կ՚յաճախա-
պէս եբարձիցս։

Ա՛շմարիտն՝ կ՚կրկին։ Նախ
ասի ճշմարիտ՝ որ ընդ երկին
կ՚կատարած։ զի ոմն որ կ՚ի,
ճշմարիտ է։ Երկրորդ ասի
ճշմարիտ՝ որ ՚ի բառէ զրոյ
ծիւրք անուանն, եբարձի լինին։
Եբարձական ին ըստ։ զի ճշմա
րիտն՝ որ ընդ երկին է, անո-

Ա՛շմա

ընդհակին կ՚ իսկ ճշմարիտն
բառագրութիւն՝ որոշակի է։
ասի ստուգաբանութեամբ լուսո լինի
գիտան՝ պարզ են։ Ոչ ստուս
ուրէք զճշմարիտ յուցանեն։
ոչ են ճշմարիտք՝ զի անո-
րինչ են։ ևոչ են ստուս՝ զի
էութիւնք են։

Ա՛շմարիտն՝ կ՚ստհման և
ոչդ իմացականին։ ոսկ և
բառն կ՚ստհման ցանկա-
կանին։ Սկիզբն իրի հարկ է
զի առ ճշմարտութիւն՝ նախ
կինառատ լինի՝ ՚ի յիմացման։
Հերակլիտոսդատարկ՝ ՚ի յերես։
ըստ կարդի առ իմացումն
զորմէ կախեալ են։

Ա՛շմարիտն՝ կ՚ արդարագոյն՝
բառյակատոյն, հակառարեալ
գոյն քան զբարի։ Համրնձա
Հորատոյն առ կեանն։

Ա՛շմարիտ՝ կ՚ բառիմաստ
կոչին ՚ի բան, բան բառ
երեսական, գործոյ ճշմարիտ
՚ի մանկութեան բանի։

Ա՛շմարիտն՝ կ՚ ծայրագոյն
նմանութիւնն՝ իսկզբան։

Ա՛շմարիտ՝ կ՚ գոլն՝ որ կ՚,
ևոչ գոլն, որ ոչ կ՚։

Ա-հմանաց։

Ի շմարտութենն՝ ի առաքինութենէ, որով ցուցանիմք, եմք ասելն առանց փոփոխման այնք՝ որ ինչ էինք։ եմք և ի նեղութեան։

Ի շմարտութենն՝ ի առաքինութենէ, որով փոփոխիմք այնք՝ որ եմք։ կամ եղեմք, կամ լինելոցք եմք, ասելն։

Ի շմարտութենէ՝ ի հաճոյացութենէ երկնաւոր խմացութեան։

Ի շմարտութենէ՝ ի յորում հաստատեալ եմք։ և ոչ ինչ՝ ոչ է։

Ի շմարտութենէն, որով ոք խօսի զշմարիտն։ կրօնաւորական ոք շմարտասիրաբար ասի՝ ի առաքինութենէ։ այլ ոչ այն՝ որով շմարիտ կոչի։ այլ ի յառաջ տեղեալ հաճոյից առաքինութենէ։

Ի շմարտութենէն՝ ի խօսելոյ թարց սուտ։

Ի շմարտութենիւն նախ ասի յաղագս խմացման։ ապա յաղագս բացերեւութեանն՝ որով ի նշանակ երի։

Ընդ յաղագս երկի ասի, ոչ յաղագս պատճառի։

Ի շմարտութենէ՝ ի վերայ խմացման

Գ-երդ։

Ի շմարտիւս խմացութենէ՝ որ զերկին խմանայ։ ոչ ևս։

Ի շմարտիւս նախատրաստութենէ՝ որ առաջ ասէ զայն՝ որ գոյ։ և քանզ ասէ զայն՝ որ ոչ գոյ։

Ի շմարտութենէ՝ ի երեւակայից. քանզի ձանաչեմք։ հնարելոյն։ և առասպելոյն։ զարձեալ՝ ի չառաւակէ։ այլ, կենաց։ և մահուանէ։ արգարութենէ։ և ախտից։ վինջ ասի կենաց՝ զայն ինչ խմանել ինչ՝ կրօն։ զի նա ի կեցուածի հոգւոյ մերոյ։ որ իւրովին շշմարտութենէն՝ ազատեցք զմեզ, եւ թարձեալ։ եկեսցուք։

Ի շմարտութենէ՝ ի առաքինի վախճան աւր փոփոխութեանց եւ գործոց մերոց։

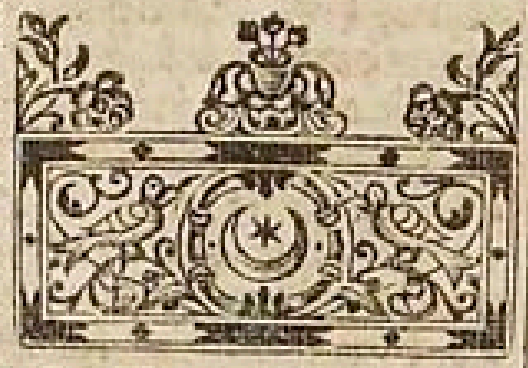
Ի շմարտութենէն՝ ի ըմբռնելոյ նուէն երկին, խմացմանէ՝ ոչ ևս։

Ի շմարտութենէն՝ ի ուղղելոյ զայն մեզ ընդ մեզ խմացեալ երկին։

Ի շմարտութենէն՝ ի որով այնուհետ ցուցանիմք զինքն ի քառն և՝ ի գործս՝ ոչ և։

ոչ հաւասարապէս յայտնի՝ ի
յեզրակացութենէ իսկ՝ իւրոյ
նախան բանի՝ ոչ ե նոյն, և
ոչ հաւասարապէս յայտնի։
Ա՛ռնաբանութեն՝ ե յարմար
դիտաւորութեց՝ վասն ըստ
զոյզ բառիւ արուեստոյն։
Ա՛ռնաբանութեն՝ ե իրացն
ներտարամիդրեցելոց՝ ինքեամ
բեռ ունկնդրողաց պահելիկա
յարմար արուեստութե։
Ա՛ռնաբանութեն՝ ե բառից
պատճառոյց ըստ իրացն գոե
ցելոց, հանապարհարուեստ։
Ա՛ռնաբանութեն՝ ե բառից
պահելիկայ, և ձևոց յարմար
րից ըստ իրացն գոելոց ևկայր
գործելոց՝ շարդհիւսութե։
Ա՛ուլին՝ ե հօմին եառան
երոյ մանն՝ միոյ գահեկանի։
Ա՛րադն՝ ե գործի յորում
մի՝ կամ բազում պատրոյգ
վառեալ, ևիւղով զանգէլ,
լուսաւորեն զբնիերն։
Ա՛րագաձև նաւ՝ փոքր
նաւն ե. որ երկու դինն ոչ
գիրագ պատուհանի։

մանն Ը. յատկապես՝ ևնաախ
կնաբար. բայց ի յիմացման
մերում ե յատկապես՝ ևերկ
րորդաբար. իսկ ի յիշոց՝ ե
երկրորդիլ՝ ևոչ յատկապես։
Ա՛շմարտութիւն՝ ի յՈՁ
միայն ունի զյուշիսնական
նուէն. ևայ զի իմացուածն Ը.
ային՝ միայն ե յաշխատնա
կան. ևաշմարտութե իմաց
մանն Ը. այնոյն՝ ե նոյն
ինքն Ը.։
Ա՛շմարտութե բան՝ նախ
գոյ ի մէջ իմացակոնին,
քան ի յիշոց։
Լուծ բնականք՝ ասին գոլ
աշմարիտք. ըստ որում ստա
նան զնմանութե տեսակացն՝
որք են ի միտս Ը.։
Ա՛շմարտութե՝ ըստ ինքեան
սիրելի ե բայց ըստ պատա
ճառի՝ առեցեալ լինի. ևայ զի
աշմարտութե՝ ծնանի զատե
լութե. ոչ ասաց ոմն իմաս
տասէր։ Այն ե աշմարտու
թե՝ և ուղղութե հայրապակաց
սկզբանց առ ամենս, և հա
շուարկութե յայտնի. բայց ի
տեսական բանի ե նոյն, այլ

Ապրեսս՝ ի առնել
իմն գործ, որ
չինքն առ գործ
չի գիտեսցէ առա-
զար աշխիկ՝ մեքսառուլ
առչի կոչեն։ Կարծեն ա-
մանք թէ՝ յարուսեռանելոյ
նոցա ի հրաման[ի]ն, որ զինոյն
անուն առնէր։ Իսկ այլք՝
ի գաճառէն մանկտեսոյ,
ու նախ գտել եղև, շուրջ
գետաքաշն հետաքրքիր.
ասսի և անուանելոյին հե-
տաքրքիր մանկտա։ Բայց զի
արդ ելից մոլորեալ ի նո-
ցին, որ անդամանդ կո-
չեն զոս. որ ամենելին հա-
կառակ ի որպիսութ առին։
զի անդամանդն՝ ի մեծա-
գին քան զամենայն

ականց ազնուականաց. և
կարծրագոյն քան զբնաւ
հանդերձ ի թափանձութի-
նէ և գեղով, հանդերձ
տառնորակի. զոր Լատինա-
յիք՝ Պատմա. Արաբիա-
յիք և Հեհայիք՝ Տհա-
մանդ. Իտալացիք և Սպա-
նիացիք՝ Տհամանդէ. և Տա-
ճիկք՝ Էլմաղ վիրճայնեն։
Իսկ մանդնէսն՝ ոչ համա-
ծոշի ամենայն ականց. և ոչ
նոյնակ ի ծանրագինն կարծրու-
թիւն և գանակութիւն, քանզի
գեղոս հնարակ. երանգիւ,
երկնագոյն, կանաչագոյն։
Մարդ՝ ի սպանցէ արիւնն.
որ օգտի ի հզօրս վիշս։
Մանանք՝ ի տրամուէ՝ ի
վէր ընկերին յիշատակումէ։
Մանուշականուշն՝ ի երկ
տոյդ հատուածն, ծորին նո-
ցանակ երկոցունց. ըստ այլ ե-
ղանակի եղէլ, ոչ կենդա-
նին։ Երկոտին տատնելով
առնեն թէ, ոսկան ի մահ-
կանացուք, և ոսկան ի
անմահս։
Մանանդրական՝ ի որ ի իմ-
նա-

խակին, եւ եամ առասակա-
նացն եղեալ է. եւ յայտնի
զգոլ՝ կամ զպատրաստ լինել:
Մակածումն՝ է բան հա-
մակուսեալ ի բազմայ
էրից՝ նմանեալ միմեանց:
Մակածումն՝ է որ ի յոլո-
վից մասնաւորաց, ընդհան-
րական լինէ մակաբերի:
Մակածումն՝ է յորում
ի վէր շարակարգուէց բաղ-
դատ մասնական նախադա-
սուէց՝ածի եզրակացուէն:
Մակածումն՝ է յիւրա-
քանչիւրոյն ինչ հանուսն կոյս
գալոստ. այլ այսպիսի ինչ
մարդ՝ է կենդանի եւ ընդ-
դունակ շնջոյ. էն՝ է կեն-
դանի եւ ընդդունակ շնջոյ.
ամ կենդանի ուրուք ընդ-
դունակ շնջոյ է:
Մակամաածումն է՝ որոյ
լինելութիւնն՝ միոր այլոմա
խոհութիւնս է. եասակա-
նութիւն՝ միոր մտացումն.
այլ է՝ եղջերուաքաղն:
Մականուն՝ (որպ երկա-
նուն կոչի) է՝ որ հանդերձ
այլով խակիւ՝ ինչ միոյ ա

սացեալ է ուրգն՝ քանորակ
գիս յօհանութս. եաձայն գոչ
մանն յօհանութս:
Մակատրամատուութիւն՝ է՝
լինքն՝ ի վէր լինքեան բա-
ժանումն առնուլ:
Մակարդիկ՝ այր է մակերե-
ուիչ. սակայն զանազանի
սակաւ լինչ. զի մակարդակ
զհարթ մակերեւոյթն ասէ,
որ է ըստ ուղիղ գծին, զորս
գաշտայինս կոչեն. իսկ մակ
երեւոյթ՝ է՝ եւ թիւրատեսին
ըստ կորնթացս, եխտրութեաց:
եամ մակերեւոյթն է՝ հա-
սարակ, զի եառեղէնն ասէ.
իսկ մակարդակ՝ զյատուկ
մակերեւոյթին, որ ունի լայ
նութիւն, եխտրութիւն:
Մակացութիւն՝ է՝ ընդ հա-
նուր անախտ, եւ անխոտո-
հելի գիտութիւն:
Մակացութիւն՝ է՝ գիտու-
թիւն անսխալ իւրոյ ննջա
կային իրողութեց. ըստ որում
ունին զբնութէ իրողութեց:
Մակացութիւն՝ է՝ հանդերձ
այսմաձառաչ բոլոր գիտու
թիւն, անսխալ ճանաչումն

Գ՚ԵՐ՚

Ի՚ՆՉ ՅՈՐՍ ՄԻ ԱՌԱՋԻՆ ՔԱՆ ԶՄԻՆ ԵՆՈՒԱՓԵ։ Բ՚ԱՆԱԿԱՆՆ՝ ՈՒՂ Բ՚ԻՏՐԱՄԱ ՔԱՆԱԿԱՆՆ ։ ԵՒ ՁԱՐՏԱՍԱՆԱԿԱՆՆ՝ ՈՐՔ ՔԱՌ ՆԻՀ ԼԻՆԻՆ՝ ԵՒՉ ՈՒՆԻՆ ԱՊԵՈՐ ԳՈՐԾՈՑ ։ Լ՚ՈՒՐԾՆԱԿԱՆՆ՝ ՈՒՂ Բ՚ԻՒՐԱԿԱՆ, Բ՚ԻՆԴԱՆԱՀԱՆԱ, ԵՒ Բ՚ԻՒՐԱՐՆԱԿԱՆՆ ։ ՈՐ ԱՌՔԱ ԳՈՐԾՈՒԼ ԵՆ, ԵՒՉ ԱՌՆԵՆ ԱՊԵՈՐ ԳՈՐԾՈՒԼ ։

Ի՚ՆՉ ՈՐ ՅԵՐԿՈՒՑՆ ՀԱՆԳԵՑԵՑ Բ՚ԼԱՆԵՆ, ԵՒ Բ՚ԻՒՐԾՈՑՆ. ՈՒՂ Բ՚ԼՔՆԱԽՐՔԱԿԱՆԱՆ, ԵՒ ՔԻՒՆԱՆԽՐՔԱԿԱՆԱՆ ։ ՈՐՔ ՁԵՌՕՔ ՀԱՐԿԱՆԵՆ, ԵՒ ՔԱՌ ՆԻՀ ԵՂԱՆԱԿԵՆ ։

Ի՚ՆՉ ՈՐ ԲԱՆԵՆ՝ ՔԱՆ ԶԳՈՐԾՆ ԱՌԵՒԼ, ՈՒՂ ԴՈՎԱՆԵԼՈՒՆՔՆ ։ Ի՚ՆՉ ՈՐ ԳՈՐԾՈՒԼ ԱՌԱՋԻՆ Բ՚ԱՆԻՆ, ՈՒՂ ԲԺՇԿՈՒՄՆՔՆ ։ Մ՚ԱԿԱՔԱՌԱՆԵՆ՝ ՈՒՄՆ ԵՂԱ

Ս՚ՀՄԱՆՈՑ ։

ՆԱԵՆԵ Ե ԱՌ ԱՐԴԻՅՆԿԱ, ՈՐ ՀՄՆ ԼԱՒ ՆՇԱՆ ։ ԱՅԼ ԱՒԵ Ի ՈՒՂ ԳՈՅ ։ ՉԻ ԵՐԱԺՇՏԱՑ ԿԱՆԵՆ ՔԱՆԿԵ ։ ԱՒՂ ՅԱՆԻՆԻՆ ԱՆԶԱՏԱՒ ԵՂԱՆԿ ։

Մ՚ԱԿԱՐԱՅ՝ Կ՚ԱՌԱ ԱՆՀՈՂՈՒԼ ԿԵՑ, ԵՒ ԱՌ ԸՆԴԵՐ ԲԱՑԵՆ ։ Մ՚ԱԿԱՐԱՅ՝ Կ՚ԱՌԱ ԱՆՀՈՂՈՒԼ ՈՐ ԱՌԱՋԻՆՈՒԼ ԲԱՑ Ի՚ԱՆ ԴՈՒՆԵՈՒԼՔԵ, ԵՒ ՄԱԿԱՁՐԱՑ ԿԱՆ ԱՒՈՂԱՆ, ԶՈՐԱԿՈՒԵՑ ՆՑ ՆՇԱՆԱԿԵ ։

Մ՚ԱԿԱՐԱՅ՝ Կ՚ ՄԱՆՈՒ ԲԱՆԻ ԱՆ ՀՈՂՈՒՄԱԿԱՆ. ՆՇԱՆԱԿՈՂ ԶՁ ՇՐՋԱԿԱՅՈՒԹԵՍ ԶԱՌՈՂՈՒԱԾ ԿԱՆԱՆ՝ ԵԶԱԽԱՌ. ԶԻՐԱՆԱԿԱ ՀՈՂՈՒԹԵՍ ԵԱ ԻՐԱԿՈՒԹԵ ։ Մ՚ԱԿԱՐԱՅ՝ Կ՚ ՄԱՈՒ ԲԱՆԻ՝ ՈՐ ԶԻՐԱՆԱԿ ԳՈՐԾՈՂՈՒԵՑ, ԵՒ ԿՐԿԻՆ ԵՈՒԹԵՑ ՆՇԱՆԱԿԵ ։ Մ՚ԱԿԱՐԱՅ՝ Կ՚ ՄԱՈՒ ԲԱՆԻ ԱՆԽԱՌԱՅ, ՈՒՈՂ ԲԱՅԻ ՈՒՈՒ ՅԻՈՒՂ. ԿԱՄ ՄԱՆԿ ԱՒԱՅՈՒՂ ԲԱՅԻ ։

Մ՚ԱԿԵՈՒԱՆ՝ (ՈՐԵ Ա՚ՒՆԿԱՆ՝) Կ՚ՈՐ ԳՈՂՈՒԼ Ի՚ՋԳՈՅՑ ՅՈՒՑԱՆԵ ։ ԵՒ Ի՚ՋԳՈՂՈՒԼ Ի՚ՋԳՈՅՑ ԱՒԱԿԱՆԵ, ՈՒՂ ԱՒԻՈՒՆԵ ։ Մ՚ԱԿԵՈՒԱԿ՝ Ա՚ԼԵՑ ԵՂԱՆԱԿԵ

ի, որ վէց լաւ հնձէ ըստ ե
րաժշտութ։

Մանկերևոյթն՝ ի մեծութի
ւն երկայն՝ և լայն։ Թարգ
մանութի։

Մանկատացական առաքինու
թիւն՝ ի հանդերձ պատ
ճառաւ վարուանց հեռանել։

Մանուկ՝ ցն ասել, ի այսմ։
Մանկ ոմանց՝ եամակաճելից
մինչ դնի յարուքին գիրս,
այսպէս պատուի եմանիլ։ զի
մանկ ոմանք ասկ՝ զմանա
նուր պատահմունս, ոչ ապ
տուին։ և մանկ աճելի գնա
ստուկ պատհմունս։ եկամ
մանկ ոմանք ի զգալի պա
տահմունքն։ և մանկ աճելի,
իմանալին։ ոչ մանկացուին։
Մանն՝ ի երկեակ։ ցն, քնա
կան, և յօժարական։

Մանն քնական՝ ի անքա
ռութիւն հոգւոյ՝ իմարմնոյ։ ը
նդրում մարդկն վախճանիմք։
Մանն յօժարական՝ ի ըստ
առաքինութե կենցաղավա
րութիւն։ ցն, յապրիլ կեն
դանութն յորժամ խոկումն
լինի մահու՝ էն մեռելու

թիւն դարձելոյ ախտից։
Ն.ոդ՝ այսոցիկ այսպէս գո
լով առակչին և ջրոտ այ
սոքիկ յայսցանէ։ ցն, գոլն,
ոչն գոլ բարւոք գոլ, չարն
գոլ։ Ն.ոդ գոլն՝ ի բնաբեր
ական կենդանութիւն։
Ոչ ոչն գոլ՝ բնաբերական
մահ։ Ոչ բարւոք գոլն՝ յո
ժարական մահ։ Ոչ չար
գոլն՝ ախորժական կենդա
նագործութիւն։
Մանն՝ ի բաժանուածն մար
մնոյ՝ ի հոգւոյ։ և վերջին
զարհուրելին՝ քան զառա
ջինս զարհուրելիս։
Մանն՝ ի զրկումն՝ իկենդանւոյ։
Մանն՝ ի լուծումն և որո
շումն հոգւոյ՝ իմարմնոյ, և
մեռանել յաճախանին։
Մահ՝ ի պակասութիւն կեր
նոյ, կապառաջիկ ոչ գոլոյ։
Մանն՝ ի որ ոտիւոյ ի ե
ղանջե։ թէպէտ ոչ գիտե,
այլ հոգին մահանայ։
Մահ՝ ապականութիւն, և
ամ պակասութիւն՝ ի ընդ
դէմ բնութե մանաւանդ ան
ակն։ Բայց երբեմն՝ ի քնա
կան,

ղուկասայ ասելն նոր, ասելն
(զինչ ասա զոր առնեսցէ ժո-
ղովուրդեանն նոր, ասելն
Մանանայն թագաւորեալ՝ ըմ-
պելի (զինչ ասա զոր առնեսցէ ժո-
ղովուրդեանն նոր, ասելն
ստացեալք՝ ինաւակինեն:
Ամօթոյ ըստ ոմանց՝ և ա-
նուն դիւի այնորիկ, որ կոր-
ծեալ և՝ առ ագահութենէն,
եւս յորդորէ ինոյն մեղս:
Մանանայն՝ և բառնիսատն
երկնի հեղուկն ցօղ. յառա-
ջեալ ի նորաստղոյն գոլոր-
շւոյն՝ ապրեցուցանէ հողոյ
վերացեալ և քաղցրութե-
նակ օդն, և մեղմ ցրուելն
իմանանայ թանձրացեալ:
Մանանայն թարգմանի՝ ըմ-
պելի սա: զի անկրաճ
միայն հասարին զնա գոլ:
Եւամ զի՝ ինն պատճառ անկ
բաւուն: Եւամ զի՝ անհաճա
ստարապես են բաժանեալք:
Եւամ զի՝ անկրաճաբար են
ստացեալք ինաւակինեն:
Մանանայ ըստ ոմանց՝ և ա-
նուն դիւի այնորիկ, որ կոր-
ծեալ և՝ առ ագահութենէն,
եւս յորդորէ ինոյն մեղս:
Մանանայն՝ և բառնիսատն
երկնի հեղուկն ցօղ. յառա-
ջեալ ի նորաստղոյն գոլոր-
շւոյն՝ ապրեցուցանէ հողոյ
վերացեալ և քաղցրութե-
նակ օդն, և մեղմ ցրուելն
իմանանայ թանձրացեալ:
Մանանայն թարգմանի՝ ըմ-
պելի սա: զի անկրաճ
միայն հասարին զնա գոլ:
Եւամ զի՝ ինն պատճառ անկ
բաւուն: Եւամ զի՝ անհաճա
ստարապես են բաժանեալք:
Եւամ զի՝ անկրաճաբար են
ստացեալք ինաւակինեն:

Ա՛ռհանոյ:

Ասարուեաշն՝ որ և ինչեղին,
և հրոյն: Ասրմիլն՝ որ և ա-
ւիւնն ինչասրդն, և օդոյն:
և Ապիսուակն՝ որ և մաղտան
գոլով ինդայոյ մարմինն և
կամ յերկնակամուանքն, և

Քրոյն:

Մամոնայ անկրաճաբար՝ ա-
սին ինչքն. զի անկրաճ
միայն հասարին զնա գոլ:
Եւամ զի՝ ինն պատճառ անկ
բաւուն: Եւամ զի՝ անհաճա
ստարապես են բաժանեալք:
Եւամ զի՝ անկրաճաբար են
ստացեալք ինաւակինեն:
Մամոնայ ըստ ոմանց՝ և ա-
նուն դիւի այնորիկ, որ կոր-
ծեալ և՝ առ ագահութենէն,
եւս յորդորէ ինոյն մեղս:
Մանանայն՝ և բառնիսատն
երկնի հեղուկն ցօղ. յառա-
ջեալ ի նորաստղոյն գոլոր-
շւոյն՝ ապրեցուցանէ հողոյ
վերացեալ և քաղցրութե-
նակ օդն, և մեղմ ցրուելն
իմանանայ թանձրացեալ:
Մանանայն թարգմանի՝ ըմ-
պելի սա: զի անկրաճ
միայն հասարին զնա գոլ:
Եւամ զի՝ ինն պատճառ անկ
բաւուն: Եւամ զի՝ անհաճա
ստարապես են բաժանեալք:
Եւամ զի՝ անկրաճաբար են
ստացեալք ինաւակինեն:

Գ՛ե՛ր

կան, վէր բանն ինեմոյ՝ և
հասարակ քնուեն:
Մանն ըն ինքեան՝ և առ
լի քնականապես. բայց և՝
վախճաքելի վէր երանուե:
Պատճառ մահու՝ և այլոց
պակասուեց մարմնականաց
ինամոցկային քնութե՝ և
կրկին. ցր, հնոն՝ որ և նոր
հակութեն սկզբանց. և
հուպ՝ որ և՝ մեղք:
Մահ՝ նայլ պակասութեք
քնուե՝ պատճառն գրեաք
ազերկինուղ. քանզի են ընդ
դեմ քնուե մարմնականին:
Մահեկ՝ և ծառ կեն լոտ
նմանուե գինոյ. որոյ սա-
ղարթքն, ուրեն յինքեան
զինոյն. մանաւանդ՝ ի լրու-
պանիայ, և յայրքատեսյ:
Մահերդն՝ և մահատեղ
կեա, կազմելի ինթուղաքոյ
սաղարթիկ մահեկանն:
Մաղաս՝ և յաճելուճած յա-
ռաջնոյ կերակրոյ:
Մաղձ՝ և պարզուկն արբն,
ևս լոտ շորից տարերց. զի
սուտ մաղձն՝ որ և ինիայ
ծեղն, և հոդոյն:

ցմիմեանս, զի՝ նշ է սա ։ Եկ
հեսյաւ մանանայ ։ Եկր ինքն
բոլոր և սպիտակ՝ նման
գնծի, և քաղցր այլ զմեղր ։
և զի՝նշ կամէին զայս հաս
տատել՝ ի թևերան կիտրոցին ։
Մանրագործն՝ է ինձորի՝ ի
խոտոյ ։ կամ միրգ, և այս
պատուոյ ի՝նչպէս մանրագոր
ասէ՝ որ զծաղիկն դեռ՝ ի
ծայրն ունի ։ այլ մանուկն
հասին ։ սակայն գոյ ազգ
մի խընձորի վաղահաս, որ
մանրագործ ասէ ։
Մաշկն՝ է կենդանական
մորթ, զոր ստեղծեալ Աստ,
ազգեցոյց զաղամ և զհաւա.
և ի խոհանոց լուսեղէն զար
դուն՝ զմորթ մեռելոյ զգե
ցոյց, զմեռելութիւնն նշանա
կելով ։
Մառախուղն՝ է մթագոյն
գոլորշի անծրևընդունակ
Ջուրց ։ քան զօդ թանձր է,
եւքան զամպ նօսր ։ սա ոչ
դառնայ՝ ի յամպ՝ կամ անձ
րև ։ այլ մղի՝ ի վայր կոյս՝
եմնոյ մերձ երկիր ։
Մառախուղն՝ է մթագոյն գո

լորշի, զոր եամբ անջնջէ ։
Մասն՝ է երեսկիւն ։ այլ
ինքն, ամբողջական, ներմա
կայական, եկրորդական ։
Սմանապէս և Մասն ամ
բողջական՝ է կրկին ։ այլ
ինքն, հական, եզակական ։
Ոմ մասն՝ է վէս բոլորի ։ և
երրորդականքեր անհատ՝ է՝
վէս տեսակի երբոյ ։
Ընդհանուր մասն՝ է վէս ներ
գործուէ երբոյ ։ եամսն ա
նարդագոյն՝ է վէս մասին
ազնուականագոյնն ։ որպէս
գագաթն յատկագս իմ ։
Մասն մի ամբողջական՝ կա
րէ ունել զբոլորն զօրուէ ։
այլ հինն՝ զբոլոր շինուածն ։
այլ ոչ հականապէս ։
Լուծուածքեան երբոյ
մասին՝ է՝ ի յատմարուածէ
առ իւր բոլորն ։ եւոչ բոլոր
բարուօք կարէ կայանալ, է
թէ ոչ՝ ի մասանց ինքեան
պատուհարուն ։
Ընդհանուր մասուն՝ ամբող
ջական՝ ունին զիարգ ինն ։
այսինքն, կարգ կալման,
կարգ զօրուէ, կամ կարգ
ժամանակի ։ Մա

Ա-հմռնոց։

հայեալն ինոցանե-ոսք կին դանի, բանաձոր, մահկինա ցու, նախ են ջ զմարդոյն. զի սոքա ընտանեգոյն համ ապգոյն են զգայուէ։ սոյնին նախկին ուրուն ասի գոլ՝ քան եմե զիմանալին. քանզի մեկպես սոքա բնու թե ոչ են. սակայն ըստ սովորուէ՝ նախ պատահիմք զգայեալ. զի աչօք տեսանե յառաջ՝ ճաշակե, յետոյ տեսանե զհամն, ևզինի և մանայ եծանօմանայ իմա նալեացն։

Մասունք իմաստասիրուէ՝ են երկու տեսական, ևգործական։ Ի տեսականն քաժանի՝ ի բնաբանականն, յուսումնականն, և Աստբանականն։ Ի տոմրաբաժանի զարձեալ ուսումնականն՝ իշդոս տեսակս. այսինքն, ի մեծամեանն, յետոյ ժշտականն, յերկրաչափականն, և յաստղաբաշխականն։ Ի գործականն՝ արհեստականքն քաժանին, ի

Գլխ։

Մասունք կանանք քնակա նապես են նիւթ ևտեսակ. իսկ ըստ տրամաբանուէ՝ են սեռ ևտարբերուիեան։ Մասունք տեսակն ասին, ըստ որում հաղորդին կնոր պի՝ ևյատկուէց տեսակն. քայց ասին մասունք նիւ թոյ, ըստ որում են առ՝ ի նիւթոյ։ Սինելին՝ են նոյնք իրօք, ևտարբեր են բանիւ։ Մասունք են՝ յորս նիւթա կանապես բաժանի բոլոր. կամ այսպես՝ յորս նիւթա կանապէս բաժանի բոլորն՝ այնք են մասունք։

Ըստ միանգամ կ՝ բազմա թիւն՝ իննիւթական մասնե, ևոչ ևբան մասանց։

Ամենայն մասունք՝ են յա ղագս կատարելուէ բոլորի. ոմն ևնիւթ՝ իլն տեսակի. քանզի մասունք՝ են նիւթ նիւթի բոլորի։

Մասունք՝ ունին զբան նիւ թոյ. իսկ բոլորն ունի զբան տեսակի։

Մասունքն սահմանին՝ նախ կինն ասի գոլ քան նիւթ բաղ

Ա

Ա՝ Ա՝ Ա՝

թէ ձանձացողականին. այս-
ինքն, ըր աչս մարմնոյ · ըր
հոգւոյ երևակայականին,
և ըր տեսութէ մասայ։
ընչ զարձէլ՝ կերպ մարգա-
րէութէ՝ և վիճեքին, ըր զա-
նազնութէց արտահեղման ·
ցր, յաւիշտակութէն մտաց ·
տեսութէ · երազ՝ ի՛ ձեռն ամ-
պոյ · ձայն՝ ի յերկինից · ա-
ւուկ · և լցցութէ հոգւոյն սրբոյ։
Մարգարէութէ յատկապէս՝
առաջել ասի վէ երևակայ
ականին, քան վէ իմացա-
կանին։ Ոչ մարգարէ՛թ՝ ու-
նէին զմարգարէութէ երևա-
կայական յաղագս բնաւգան
ցական ճշմարտութէ և ու-
նէին զգործ մարգարէանա-
լոյ, ևխոսելոյ՝ ի՛ իմաց Ա-
Մարգարէութէ նախատե-
սութեաւ՝ են յաղագս հան-
գերձելոյն · սակայն՝ ոչն և
յաղագս ներկայից. և առնցե
լոյն · ոյք՝ ի՛ իշխէրս ծննդոցն ·
ևերբեմն դնի առնչէլն՝ փո-
խանակ ապագային՝ վէ ըս
տուգութէ մարգարէութէնն։
Մարգարէութէ՛ յայտ լս-

զոյ յայտնութէ սրբ հոգւոյն
ուսեալ ևխոսեալ հոգևա-
ւորէ մարդկան՝ ի՛ հոգևոր շինուածս ։ և այս
լինի կամ երազօք՝ ոյք Ս-
րայեալ · կամ երևակայու-
թէ՝ ոյք ևղիսէին ի՛ տեսա-
նել զգօրս հրեշտակացն, և
մանկանն ոչ տեսանել։
կամ զիտս լուսաւորելով
յայտնապէս թարոյ երևա-
կայութէ՝ ևշնորհոյ հոգւոյն ·
ոյք մոլեցին, հերձուածին։
Մարգարէութէ՝ ևս ըմբռնի
ազդումն երից · առնշարժ
ճշմարտութէ՝ զապագայս
բառայայտօք։
Մարգարէութէն՝ ևս կանխա
գիտութէ ժամանակաց՝ ան-
ցելոց, ներկայից, և ապա-
գայից, քարոզ հոգւոյն սրբ
նորոգութէ։
Մարգարէութէ տեսակ՝ ևս
երեքկին · այս է փոխադե-
րութէ նախատեսմանութէ,
և նախատգիտութէն։
Վերստ մարգարէութէ՝ ևս ե-
րեքկին, ըր երեքկին զօրա-

առ մեզ՝ լինելն յԱՂ, մինչ
ընդունէ հոյժակաց։
Մարդասէրեալն՝ ոչինչ ունայ
կուէ, եւիչ տրակուէ յաստ
ծայական. այլ՝ ի կրումն
անցաւոցն։
Մարգասիրեալն այսրհատար՝
ի գերազանցագոյնն քան զ
սիրատ. ելիցազեալ գիտու
թիւն՝ վէ երկոյ պատճառաց.
յ, զի կայանայ՝ ելիչ ըս
տաւորէ մտաց. զի վերա
բերեալ առ՝ երկիւղէ երա
զել ի օգտակարագոյնն։
Յառաջ եդեալ մարգասի
ութիւն՝ ի այն, որ ինչ ի՝ ի
գիտութէ ԱՂ, ի՝ վերայ քան
զկատարելն մարդկայինն։
Մարգասիրեան՝ ի քան տալ
տակ. գոյացէալ՝ երկոյից երկ
նից. և յանկայտ ներուկց ա
րեգական, եւ ծնեալ՝ ի երե
կումնէ, որ յոսոսէ։
Մարդ՝ ի կենդանի բանա
ւոր, մահկանացու, մտաց.
և հանճարոյ ընդունակ։
Մարդն՝ ի կենդանի, սկզբ
նաւոր, առաւելեալ, ասհմա

տելի, բանական, մտաւոր,
մահկանացու, զգայական, զ
կենդանացու, իմանալի, զգա
նական, անձնական. եւանձն
ասի՝ վէ ճանաչողական և
իմացողական զօրուէն։
Մարդն՝ ի բանաւոր կեն
դանի ընկերական։
Ի՝ Մարդ՝ շարեգատասան և
տողուէք. այսինքն երկու
թիւնք, որք յատկութիւնք
ասին գոլ։
Սահ՝ զի ունի հոգի իմա
նալի. բանական, կենդանի,
մտաւոր, անմահ։
Ընկերոյզ՝ զի ունի յան
շարժուն տարեալ, մարմին ըն
դընդիմայ։
Ընտանոյզ՝ զի ունի զգայու
թիւն շնչաւոր, ընդ այլ
կենդանեսայն։
Ազգայոյզ՝ զի ունի զանկա
կանուէ զօրուէ, որով՝ նոր
գործէ. կերակրականին, ա
ճողականին, ենթնդատականին.
և այսոցիկ բոլո երկին, ընդ
անուէանն։
Տիեզերայոյզ՝ զի ունի յիմա
նալի հոգուէն զբանին, և՝ յ

Ընկերասանելորդ՝ մարդն
մեկն է ուրիշ՝ նման սո-
ցա զանազան բարեգործու-
թիւն, զանազան սրտակից ար
ժանաւորն. մանաւանդ՝ ի
նոսն մկրտութիւն անմեղու-
թիւն լինի նման Ս.։

Զորեղասանելորդ՝ մարդն
է ծիծաղական՝ եզարմացա
կան, խղճահար կենդանի։
Ի Մարդս՝ նախ գոյանայ
անկականն. յետ ի աճումն
զգայականն. եւապա բանա-
կանն, որ ինչ քառասուն
աւուրն լինի։

Մարդն՝ շարաբերի զկնո-
դանին, նման շարաբերի ծի-
ծաղականին։

Մարդ եւ ուրիշ մարդ՝ ի չէ
զոքն. կամ կարծեն՝ համարդ
կանէ։

Մարդասիրութիւն՝ ի առաքի
նութիւն մարդկային. նմին
երկի՝ ուղղակի հակակայի
նամ անողորմութիւն, այլ
ոչ զազանութիւն։

Մարդասիրութիւն՝ ի քաղց
րութիւն մեծագունի առ
ստորնագունն. քոյց հեզու-

է՛

զգայականէն՝ զլաստուն. և
իմանականէն՝ զյանկուէն։
Աչերորդ՝ զի ունի հոգին
զուան զօրութիւն և գիտնա
կան, ևհինգ կենդանակն։
Ոմնեորդ՝ զի ունի անձն
էշխան կամն. որքան առ
հոգևորն՝ ևամարմնաւորն։
Ութներորդ՝ զոն ամ նիւթա
կան արհեստ առ մերկս։
Իններորդ՝ ունի զզանազն
մակացութիւն՝ որ ի մտանա
կանացն գիտութիւն. ի քնա
կան, ևի ստացմանէ. ոչ
ոմն գոլով երկրայական,
ոմն երաժիշտ, ևոմն գերական
ևայլք։
Տասներորդ՝ ունի ևգիտու
թիւն ևակայ ընդհանուր
իմաստուն, որ ի ծանօթու
թիւն Աստուծոյ ևամարդկ
ին երկոցունց։
Մեռասաներորդ՝ ունի բան
ներտրամադրութիւն, ևյատա
կերութիւն։
Երկոտասաներորդ՝ զի ունի
զիմոդութիւն մեղաց, ևյատու
թիւն կենաց ևս հոգւոյն,
ևերստ մարմնոյն։

Ի խրատ անձնական ուրուք,
առ ամս ոք:

Մարդասիրութիւն և հեզութիւն
համաձայնին ընդ ողջախոհ
հոգւոյ կերպիւ, այլ ոչ
նենգութեամբ:

Մարդ՝ ի լինելն անատրճիռ
լաւատար. ոչ սա խոհասասխ-
րեսցէ. կամ մարմին՝ ոչ ե-
դեցելոց շշմատիտ գոլ ոչ
ինչ անմատոյց սաստահի:
Մարմինն՝ ի հոմանուն. զի
Սահ՝ նշանակէ զառաջինն
սեռական գոյացութիւն, որ ի
սեռ նիւթականաց. քանզի՝
ի նիւթական լաւ կայանի
ամ զգալի որակութիւն:
Ընկերութիւն՝ նշանակէ զկեն-
դանի միոյն ամ անձնաւո-
րաց, որք են մնեղիքն:
Ընտանութիւն՝ նշանակէ զբա-
զակութիւնն անդ ամոյ:
Խոկ լաւ երկայնութիւ՝ եւ լայ
նութիւ, եւ խորութիւ, ասի քան-
նակ. քանզի այս ոչ ի ըստ
ացութիւ, այլ ի պատճառին.
զի շարին պատահումն է:
Մարմին՝ եռակի առեալ
լինի. այսինքն, որպէս սեռ

Սահմանաց:

կենդանութիւն. եւ այլ մասն նո-
րին, եւ այլ տեսակ քանակի:
Մարմին՝ ի հոմանի եռակի
տարբերեալ, հանդերձ հակա-
տակութեամբ:
Մարմին՝ ի պատճառ ընդդէմ:
Մարմինն՝ կոչի ընդ որոմ-
ելն զի ընդարմացուցանէ զհո-
գին, եւ ընդարմանայ ինքն
րեզմանեալ, ասի եւ կիսատրան.
ընդոստ կրել ասի զհոգին:
Մարմին կրակին՝ ի մեծութե
եռակիսեալ տարբերեալ. քնա-
կան մարմին, որ արհեստ ի
զարդարեալ կենդանւոյ:
Մարմին՝ ի գործարան շո-
շափման:
Մարմին՝ ի ներքոյ պատ
րաստարար, եւ ստիանալոյս:
Մարմինք երկու՝ կոչին զոլ
ի նոյնութեամ տեղւոյ զօրութե
նէ, այլ ոչ բնականաբար:
Ոչ մարմին՝ ուրն զշարժ-
ժութեան բնական եղելոյ.
եթէ մարմին ոչ էր եղելոյ
ոչ կարէր շարժիլ:
Մարմին՝ ոչ շարժէ ի ներ-
ղոյք ի ներսին, եթէ ոչ ի ժամանակի:
Մար

Գիր։

Մարմին մարդոյ՝ հմայիկ է զի ունի զբազում գոյ-
ծիս։ քանզի հոգի նորա ի բազմազան։ լիզօրեմ՝ և
ներգործեմ, մի կատա՛ր լերեմ իւրով։

Մարմին մարդոյ՝ բառատուիլ լինի։ ընդհակառակ,
մանն առատաւ։

Մարմին՝ որ լինի գործէ, ո՛չ ոք հաշիւ տայ ոչ
ժեղով։

Մարմին՝ յառաջ եկեսցի մեռանի, ոչ ի նոյն մարմին
հոգով։ Իսկ մարմինն քան կենդանին եամուբէ, եւ նոյն
հոգով։ Այլ լինէ մարմին՝ կամ ոչ լինէ մարմին՝ կամ
ոչ գոյ սկիզբն կենաց։

Մարմին մարդոյ՝ հուր է օդ, նախատեղեն ըստ օդ
գոյացաւէ։

Մարմինն մարդկային՝ ունի զնութիւն։ կամ յոյժ
ամենայն։ կամ ի նիւթոյն։ եկամ ի պակասուէ նուագն։ զի յեր
ինքնագոյ։ ոչ ի նիւթոյ։

Մարմին կոչի՝ ի սուբ գիտս, ոչ ի հոգւոյ սուրբ։

Հին գ զգայարանքն ունի մարմին։

Մարմին կոչի՝ ի սուբ գիտս, ոչ ի հոգւոյ սուրբ։

Մարմին մարդոյ՝ հոգւով է զի ունի զբազում գոյ-
ծիս։ քանզի հոգի նորա ի բազմազան։ լիզօրեմ՝ և
ներգործեմ, մի կատա՛ր լերեմ իւրով։

Մարմին մարդոյ՝ թառատուիլ լինի։ ընդհակառակ,
մանն առատաւ։

Մարմին՝ որ լինի գործէ, ո՛չ ոք հաշիւ տայ ոչ
ժեղով։

Մարմին՝ յառաջ եկեսցի մեռանի, ոչ ի նոյն մարմին
հոգով։ Իսկ մարմինն քան կենդանին եամուբէ, եւ նոյն
հոգով։ Այլ լինէ մարմին՝ կամ ոչ լինէ մարմին՝ կամ
ոչ գոյ սկիզբն կենաց։

Մարմին մարդոյ՝ հուր է օդ, նախատեղեն ըստ օդ
գոյացաւէ։

Մարմինն մարդկային՝ ունի զնութիւն։ կամ յոյժ
ամենայն։ կամ ի նիւթոյն։ եկամ ի պակասուէ նուագն։ զի յեր
ինքնագոյ։ ոչ ի նիւթոյ։

Մարմին կոչի՝ ի սուբ գիտս, ոչ ի հոգւոյ սուրբ։

Հին գ զգայարանքն ունի մարմին

Ա-ԳՀՆԱԳՈՑ։

Ի բաց մեծամեծաց՝ եբարձ բազումից։ Հանդերձ վախմամբ և պայծառ դիտաւորութեամբ։

Ո՛ճագործութեան՝ ի մեծամեծաց և վերնագոյն իրաց խորհուրդ եղծծանումն, հանդերձ ընարձակ մտադրութեամբ հոգւոյն։

Ո՛ճագործութեան՝ ի ինձեալ մեծ պարգեւս և ի ծախս։ իսկ ազատականութեան՝ ի չափաւորսն։

Ո՛ճահոգի՝ ոչ ինդրէ ըզպատիւ երկրի զվախճան. զի զայս սուղ ինչ վարկանէ. այլ խընդրէ արժանի գոլ պատուոյ։ Ընդ բարւոք վարկն մեծ ևւիտքու պատուական։ քանզի ոչ մեծամտի, և ոչ կասկ հակակայքեաց, այլ՝ ոչ ինչ համարի։

Ընդ զարուածքին բարեխն առ համարհն. վնաս ևւոչ ուրախանայ ի ստանալ զայնոսիկ, ևւոչ տրտմի՝ կորուսանելն, ևւոչ ի վիճաբան. զի զարուածքինն ոչ համարի մեծ գոլ, ևւոչ սիրէ զվատանգ, և

ոչ

Գ-ԼԷ։

համարկ ինդրել զայն, զի ոչ ի պատուոյ ոտաձ պատճառս և անկարեաբար գործել։

Մաքառուն՝ ի յանկարծ ընդն շարժմանէ հակառակել ընդխմադրել ճառիցն։

Ո՛ճագործութեան՝ ի սիսառնն ևկատրուն դժուարին և պայծառ իրողութեց։

Ո՛ճագործութեան՝ ի ընդձակ և պայծառագոյն խորհուրդ սրտի, հանդերձ կատարմամբ մեծամեծաց՝ և վեհագունից իրողութեց։ Ընդ ևգիտք սորա են՝ փոք բազգործութեն, հշուչութեն։

Ո՛ճագործութեամբ՝ ի առաքինութեան արարողական մեծամեծ իրաց. ևի առաքինութեան սեռական, եթե առնելն՝ առեալ ևոչ հնարակաբար ի գործոյ։ Իսկ եթե առեալ ևոչ յատկապես. ևի, փոխանակ այսոքիկ գործեալ ևի սեռական առաքինութեամբ՝ ի սեռական առաքինութեամբ։

Ո՛ճագործութեան՝ ի խորհրդածութեն, և կատարելագոյն

զի զարհուրել յայնմանէ. այլ մեծաւ յօժարութիւ զանձն իւր մատանէ ՚ի վէր առանգս մեծամեծս։

Ո՛չ ոք կարէ գոլ մեծահոգի, եթէ ոչ զի առաքինի՝ որ ունի պատուհասդոյն առ մեծամեծ իրս։

Մեծահոգի՝ առաւելն հոգայ վէր ձշմարտութե, քան թէ վասն կարծեաց. եւ ոչ ինդրէ զգովեստե մարդկին։

Մեծահոգութե՝ ՚ի առաքինութե անձին. ըստ որում կան բանն հանդուրժել բարեբախտութի, եւ վատաբախտութե։ պատուհասդոյ, եւ անպատուհասութի։

Մեծահոգութեն՝ ՚ի խոհականն, իմաստութե, եւ զգուշութե իրաց՝ օգտակարաց՝ եւ մեծագործ գոլոնից։

Մեծահոգութե՝ ՚ի առաքինութե. զի մեծի առ մեծագործդոյնսն բան ուղիղ բանականին, եւ ՚ի զարդ նմա առաքինութե։

Մեծահոգութե՝ նեղութիւ զընդարձակութե պտղոյ. ՚ի

ստ մեծամեծ իրս առնել հնար. կամ ըստ հանգամանաւե։

Մեծահոգութե՝ շատագիտութե, յաճախել ընդ արդարութե, եւ խոկ ընդ արդարութե, ոչ ունել զերկրորդն առաքինութեն։

Մեծահոգութե նախկնապատրաստ՝ ՚ի շուրջ զպատուհասել. եւ ընդ միջատեսդ՝ խոկ առ ընդ միջատեսդ ՚ի շուրջ զյուսոյ. եւ առ երկու ինչ հայի. ցի, առ պատիւ, որպէս առ նուեր. եւ առ մեծագործութիւն, ոչ առ վախճան։

Մեծահոգութե՝ ՚ի սեռս կան առաքինութե, ըստ որում գործէ զմեծամեծս. նոքա իւրաքանչիւր առաքինութե՝ մեծագոյն առնելով զայն։ Բայց ՚ի տեսականն առաքինութե. ըստ որում գնէ գկերպ տեսական շուրջ գնալութիւ տեսականաւե։

Մեծահոգութեն՝ եւ մեծագործութեն, ունին զշարակից սպրե ընդ միմ առաքինութե՝ ըստ սկզբանցն առաքի

Մ Ե Ղ

Մեղութիւնն՝ զանգիտութիւն ապաշխարելոյ։

Մեղուիկն՝ զանազան ծաղկանց ի բերանոյ իւրոյ ժողովելով՝ զանուշահամ մեղր շինէ։

Մեղուն՝ զանազան ծաղկանց ի բերանոյ իւրոյ ժողովելով՝ զանուշահամ մեղր շինէ։

Մեղր՝ զոր ոչ ասանի խոշտանգութեանց՝ ուրչ ձեռնարկէ ի քաղցրագոյնս և ի դժուարինս. այլ միայն, եւտայ տեղի իւրաքանչիւր ներհակին։

Մեղուն՝ զոր ոչ ասանի խոշտանգութեանց՝ ուրչ ձեռնարկէ ի քաղցրագոյնս և ի դժուարինս. այլ միայն, եւտայ տեղի իւրաքանչիւր ներհակին։

Մեղուն՝ զոր ոչ ասանի խոշտանգութեանց՝ ուրչ ձեռնարկէ ի քաղցրագոյնս և ի դժուարինս. այլ միայն, եւտայ տեղի իւրաքանչիւր ներհակին։

Մեղր

Մեղքն՝ ի կենդանին, թե
աճեալ, խայտող յետաստ
կուսէ։

Մեղքն ըստ անուանն՝ ի
մի ինչ, եթէ ըստատակս յերես
տեսական որոշի. այլ, յերակզբ
նականն, ինահայուն, և՝ ի
ներելին։ Ընդ սկզբնական
մեղքն ի՝ որ ինախահօրէն
մերմէ սերեալ ունիմք ա
մենեքեան. զի ի հոգւոյն
Աղամայ՝ հանդերձ ի հոգիս
ամեր, միջնորդութեամբ մարմնոյ,
և ցանկութեամբ ծնանելոյն։
Զի այլ ինդունդիկ հոգւոյն՝
առանձնացեալ մարմնոյն ա
դամայ, և եղև գիւրատար
առ վաղաշուն ցանկութեան.
այսպէս եսերեալ մարմնոյն
քարշելով ըստ ինքեան զա
պականութեն՝ աղտեղացու
ցանէ զհոգին։ Ընդ յայտ է՝
զի սկզբնական մեղքն՝ ի ի
մարմնոյն և՝ ինհոգին։ այլ ի
մարմնոյն ներմիտոյն եակզբ
նաբար. իսկ ինհոգին առ
առաքեալ՝ և իբր ներմիտ
կայցէ։ Ընդ մնդյուս մեղքն՝
ի՝ յանցանք մեծամեծ. որ

Ա-հմա-ց։

ամօք յառուկ բան անձն
հիմնականին կամաց, և
ազդմամբ շրջին գործելոյ
ինեղբս ածէ զանձն, համահա
ցուցանէ զհոգին, պատրաս
կան առնելով զնա յաճե
տնական մահու։ եւն գիր
խաբողութեամբ ետքն։ այլ առա
ջինքն է։ Եւակ ներելի մեղքն
ի՝ ևս յանցումն որ բուռ կա
մաց մերոց յառաջեալ. ա
կայն ի՝ փոքրագոյն. քանզի
ինանձկունան յետ մկրտու
թե, նախ յառնեն ներե
լիք, եապաշ մնդու շարիքն։
Ընդ կոչի ներելի՝ իբր ներ
ելիք լինելոյ. զի ակամայ
եանդիտումբ հանդիպէ։
եկամ որ զմարդն միջև յղ
յաճախնականն պատրաս
տումին մահու՝ ոչ ծան
բացուցանէ, այլ պարտե
լոյ պատժոյն. թէպէտ և
դիւրընդ հանդիպէ մեղս։
Մեղքն՝ ի կամաց ընդհակ.
կամ հաւանելոյ այնմ՝ զոր
արգելու մեզ արդեհակ է։
(այս ըստ առնողական պատ
ճառի։)

Մեղքն՝

Մեղքն՝ է՛ ասացեալ, որա բնաւ հայանկայեալն ընդեմ Աստուծոյ օրինացն։ (այս ըստ նիւթականին։)

Մեղքն՝ է՛ սոսկալիութիւն Աստուծոյ-անճնազան դուխիւն և անհաղորդութիւն երկնային պատուհիրանացն՝ հետևանին։ (այս ըստ ոգեսականին։)

Մեղքն՝ է՛ զրկումն հայանցաւորութիւն Աստուծոյ օրինացն, և անճնազանդութիւն պատուհիրանացն երկնայնոց։

Մեղքն՝ է՛ դարձուցանել զերեսս յանխափոխելի բարեացն որ Աստուծոյ։ և դարձուցանել զինքն առ փոխիսին զի բարին՝ չար, չարսն՝ բարի։

Մեղքն՝ է՛ խոտոր՝ ևգործ հայանկութիւն, որ լինի ընդեմ օրինացն Աստուծոյ։

Մեղք՝ է՛ գործ խոտորել ի կարգէ հարկաւոր վախճանի ընդեմ կանոնի բնութեան՝ և բանի, կամ օրինաց յաւիտենականացն։

Մեղքն՝ է՛ խոտորումն պատուիրանացն Աստուծոյ, և խոտո-

Ա-հմանաց։

րումն միտս հնշարութեան մարդոյ։

Մեղքն՝ է՛ խոտորումն Աստուծոյ և նորին պատուիրանաց ոտնատակ հարկանել։

Մեղքն՝ է՛ ցանկալ այնմ զոր խոտորաց Աստուծոյ և ի չիշ յայնց՝ որոց նա հաճի բերելոյ։

Մեղքն՝ է՛ կամք պահելոյ կամ հետևելոյ այնմ՝ զոր արգելու թիւնն արգելու։

Մեղքն՝ է՛ արժանաւորութիւն պատժոյ։

Մեղքն՝ է՛ ապականութիւն տեսակին, եղանակին, և կարգին, որ ի հիւրաքանչիւր ստեղծուածս։

Մեղք է՝ որ ինչ միանգամ ասէ, գործէ, զմտաւ ածէ. և միտ եդէ ընդդեմ Աստուծոյ օրինացն՝ և հրամանացն։

Մեղքն՝ է՛ յետս դարձուցանել յանխոտոր բարւոյն. և դարձուցանել առ փոխիսականն բարին։

Մեղքն՝ է՛ կամաւոր յետս դարձուցանել Աստուծոյ։

Մեղքն՝ է՛ գործ, բան և բաղ

Ա-հմանոց։

սրտագին, եռանդակից լինել։

Մեղք ընդդեմ հոգւոյն սուրբ՝ է մերանշել յերանելւոյն Հոգի զարկել, որ միայն լինի ի շարունակ, որ ի հանդիպումն այնհամարհանօք բարեացն ընդդիմամարտից մեղաց։

Ինչ են սեռակք սոր վհատիլ, յուսահատուիլ, յանդգնութիւն-մատանեալ ընդդեմ ճանաչեալ ճշմարտութեանն։ նախանձ՝ ընդդեմ եղբայրական սիրոյն. խաստատութիւն՝ եւ անզղջութիւն մինչ խստատ։

Ընծանայն մեղք մահացու, ներհականայ սիրոյ. այլ ի յուսոյ, կամ հաճասոյ։

Ընծանայն մեղք՝ է շարժելն զի է արդելեալ բնականօրինօք. այլ ի միայն գրաման օրինօք։

Մեղք՝ ի՛չ ասէ վարձանող՝ նախատար զիա՛ մեղաց. այլ նախ ասէ զգործնականին, ապա զկիզբնականէն. նախ զմահացու մեղաց, եւ ապա զիմողն մեղաց։

Ընծանայն մեղաւորն՝ է ինչ

Գ-ւրդ

բաղձանք ըղձիմ օրինացն

Ն-յ։

Մեղքն՝ լինել ի յանկատ գործ կամացդ։ նոքա մեղքն՝ է գործ անկամդ։

Մեղքն՝ է այն, յորժամ ոք ի՛կրօնս լինի. գիտէ յանցմանէ իւրէն՝ եապաշխարէ։

Մեղք՝ ի՛չ այլ ինչ է, եթէ ոչ դատարկել ի՛բարւոյ՝ որ պատկանի ոմանք ըստ բնութեան իւրում։

Ընծանայն որ լինի է՛ ըղձիմ բնական խոստմանն՝ է մեղք. քանզի ներհականայ օրէնսդրին բնութեան։

Պատճառ մեղացն՝ է երեք կին։ ՚ի, շարժողական, որ է՛ երևեալ բարւոյ. պակասութեան կանոնի. եկաւատիչ։ Ընդ՝ առաջինն վերաբերի առ զգայութիւն՝ եւ զգայականն։ Ընկերդն՝ առ բան։ եւ Ընդդիմդն՝ առ կամս։

Ծառուկ՝ եւ ընդ ինքեան պատճառ մեղացն՝ է կամք. իսկ այլ պատճառք՝ են ի բերու-

Ա-հմանոց։

Մեզն՝ կ՛ որ ծնայ ի յանձ
թևահոս հոլմոց. վէմ այսո-
րիկ կ՛ նշան ատրճուէ։
Մէջն՝ ի շորից տեսանի։
Սահ՝ սեռի ևտեսակի։
Ինկեր՝ առ՝ջնոյ ևվերջնոյ։
Ընդ՝ վերնոյ ևներքնոյ։
Զորորդ՝ ասի մէջ, որպէս
զոլոր եզերաց։

Ընդ՝ մէջն գոլ, նախ հա-
համասրութիւն ունի ընդ-
հուպ եզերաց. զի տեսակ՝ կ՛
սեռի. ևտեսակն տեսակի. ոչ ընդ
միմեանս. և առաջնոյն
վերջինն է. ևվերջնոյն ա-
ռաջինն. ներքնոյն վերինն,
և վերնոյն ներքինն։

Մէջ՝ ի երկուքին. այսինքն,
տարօր, ևնահմայուցանօր, և
պատրաստօր. արդ՝ տարօրն
է ոչ օդ. ևնահմայուցա-
նօր՝ ոչ ամպն որ գոյացեալ
է ի գոլորշեայ երկրէ՝ և
պատեալ շամանդաղիշ. և
պատրաստօր՝ ոչ լոյս։

Մէջն՝ կ՛ երկուքին. այս-
քինքն, ոչ տեսականն. որպէս
ասէին հապիւտականքն՝ կ՛ մէջ
գոլշն։ Սիւմական՝ ոչ ա-

ստղ

Գ-նէր։

առաքինութիւն մասն. զի ոչ
կարէին միանգամայն ապա-
կանել ևմ՝ պարտաւոյք ա-
ռաքինութիւն։

Մեղք՝ կամաւոյս կայանայ
ի գործ անձնեկիսանութ։
Մեղքն լաստ կոչի՝ ոչ
միր ինչ ևայլ պակասութիւն
բարուց, ևսպականութիւն
տեսակին։

Մեռնիմ՝ կ՛ խոտ ինն թու
նալի, որ բուսանի ի լերինս
անջրդիս, մերկս, քիժեռս,
անհեռս, ևյամուլս, յորմէ
միոչ ճաշակեն քաժինք.
գլխատեցեալք խորովին,
սատակին խսկոյն, ի խաստ
կոմիչ թունեցին։ Զանոնք
առասպելաբանեն վիսա-
սանք, վերարուսեցեալ ի
փրփրոյն հոսեցելոյ ի բե-
րանոյն չհաւսկոտս կոշեցե-
լոյ շանն. ըստ, հուադրուի.
յորժամ եհան զնա հեռ-
քուսոյ ի գիժելոյ անտի եր
կամեցին ընդ նմա։ Եւ
կամ ի լերանն քիժինեայ։
Մերմերնզմերմ. այսինքն,
բազմիցս, յարաժամ, ևյա-

առաքին և հիւանդին ՝ կ՛
ակը կերակուրն. զի կերա
կուրն ՝ ոչ առաքչ է, և ոչ

հիւանդ։

Ժամանակակից՝ այլ կորեան
շան՝ մինչև յինին օր. ոչ կո
րեա ասեսցէ, և ոչ կոյր։
Լսակ հիւսուածն անմիջ է.
և՛ խոցանէ, և՛ ոչ մին կարկ
ուղ մեջ հակառակ. քանզի
գայմէ, և յայտ ժամանակէ
կարէ ասել՝ կ՛, կամ ոչ է։
Մեռ՝ կոշիկ բառակապա
նեղ երկայնն այն, որ կա
ռույցանի՝ ի մէջ լծակի կըշ
ռոյն. որով հաստատեցին
զինեհետութիւն նշդեանորս
ի՛ կոշտանոց կշռոյն, մինչ

այսր կամ անդր միտ։

Մեռ կոշիկ և սակայն ան
յատկապէս մասնիկն այն,
զոր գնեն երբեմն ի լծակ
կշռոյն. առ ի՛ զուտ հան
ի՛ զնոսին միմեանց, մինչ
ոչ են արդարամիտ. զոր
ասմիօրին՝ ասլրայ կոշիկ։
Մի անդր՝ կոշիկ ձորձ
նիշն, զոր կառուցանեն ոտ
ակոցիզուած՝ վասն խաղոյ

Մոգմանոց։

ոնթացակատար։ Ընդունի
հաստատակօրէն, փոխանակ
երկրորդ, և գիտէր և էր
վախճանի։ Ոտան ատհանակ
և կոպատ անդաստանաց,
դրեստաց, հայելոց, մի անդր
յայտնութիւնն։ Սմանապէս
և կոյտ քարանց. շեղջ
ցուտնոյ, եղեգք խոտից, և
այլոց համատեմանեաց. որոց
կոչին ներքին ատեարք, և
բարեկազդն ոչ գոչ գայթան,
մի անդր կոշիկ սոլոր են։
Ընդէ արձանք կանգնել
ցէք, երբեմն ոտաժքա
նիք՝ եբաստաժանիք, այսոս

անուանեալ յորջորջին։

Մի՝ ասի երեք երանկաւ։
Սահ՝ սեռիւ, ոչ ատ կին
դանիք։ Ընկերք՝ առնկաւ,
ոչ ատ մարդ։ Ընդեր՝ ան
հասիւ մի, ոչ պերասոյ։
Մին՝ ի անբաժանելի չին
քեան, երբաժանել յայլոց։
Այլ ի մի՝ բուս որում մի՝
անդրադարձ ընդ հակի.
այլ ոչ բուս որում ի մին
սիկիզբն թուոյ։ Ոչ ոչ՝ ի
մի՝ ետմէջ խոտոյ։

Մ

Մի թողուլ ասի երկակի.
այլ, մի՝ միութիւն բնութեան. եւմի՝
միութիւն անձին: Պատճառ՝
Մի թողուլ ասի եռակի.
կամ անհաւան՝ ներգործութեան
իւրոյ եզօրութիւն. կամ ներգործ
ծութիւն միայն. կամ մի կա-
տարելութիւն:
Հրամայեաց մի՝ լինի եռա-
կի. այլ, կարգաւ միայն. կար
գաւ եշխատանութեան. և
խառնմանէ:
Ընդդէմ կայ՝ ոչ մի ոք
հօր երեք կիրակիւ:
Ասիցի՝ ի հայր գոյանի
նախնիաբար միութիւն:
Կիրկոսդ՝ քան սկզբան,
իբրու նախնական:
Ընդդէմ՝ զի պատճառ նորին
հաղորդին միութեն, իբրու
թէպէտ ածի առ բազմութե:
Ոչ առ ինչ կայ՝ նոյն հաւասար,
զի որդւոյն, իբրև իւրով կիր
պիտ է, զի ի հաւասարութե
յոյժ ըստուար ի գոյն.
որում ի պատկեր:
Ոչ առ ինչ կայ՝ ոչ հոգւոյն սուրբ.

ցի, զի երկանի ոչ սէր՝ ի հո-
գի. ուր սէր՝ ի հոգի
նոյն. զի երկանի ոչ հոգի
բազմութեամբ. զի երկեքին հոգի
Հանդերձ, երկեքին առաքեալ,
երկեքին մարգարէ, եմարգ-
աքար: Ընդդէմ՝ պատմեալ
զոյն նոյն առաքեալ. ըստ այսմ
որ մի մարդ՝ ի երկուս
այնմ որ մի մարդ՝ ի երկուս
Ընդդէմ՝ վասնզի պատմեալ
ասի ոչ մարդ՝ ի երկուս
ասի: այլ ի՝ առաքեալ:
և առաքեալ, որք էին մի ոք
առաքեալ. ոչ հրեշտակք
կիրկոսդ՝ ասի բազմութեամբ
Մի՝ ոչ լինի նոր ընչ երեք
մարդ:
Ասիցի՝ ի հայրն ոչ մարդ
էիցուս առաքեալ մի մարդ:
Ցայտ՝ ոչ ասի ոչ մարդ
կարէ: Ցայտ՝ ոչ ասի
Մին՝ երեք կիրակիւ լինի
ասինէ շրջիկք զանազանեալ
ակն իւրում բաղուէն. ոչ
հաղորդ առնելով զանձ
Հնազանդեալ երկրի շրջակայ
ծառայեալ երեք զանազան
ծառայեալ երեք զանազան
Ընդդէմ՝ զի երկանի ոչ
բազմութեամբ, այլ զանազան
Ընդդէմ՝ զի երկանի ոչ
բազմութեամբ, այլ զանազան

նուագ։ ևւ՛ք բազմութ՛ք՝ շատ։ տե՛ս
բազում զին։ այլ զբաժ՛ն
նուագ յայնց՝ յորոց բաղխե՛ս։

Նայ բազմութ՛ն։

Ամենք կարեն դալ մի եղա՛
զուա՛, ըստ զանազան կերպի.
այլ ո՛չ ըստ նոյնութ՛ն եղանկե,
զի հակակայն միմեանց։
Ա՛ինն՝ եամակն զանազանին.
զի միևն հնդակ է՝ եամակն՝
մանաւանդ եաւանձնակն.
զի ա՛ւտ միակ՝ մի է՝ այլ ա՛ւտ
մի՝ ո՛չ միակ։ ոպ՛ յորմէ
ասեմք, մի հօտ, մի շեղջ,
մի լեռն, մի ծո՛ր, ևւ՛չ միակ։
Ա՛նհակն՝ է ինքն ընդ ինքն. այս
միակ՝ ո՛չ է շարակատա՛
կան, ևւ՛չ բաղադրականն,
որ յաւելմամբ և դրմամբ
է՛ի վե՛ր հակաց թուեալ լի՛
նին։ այլ ևւ՛ յոլովս բաղադրե՛լ
այսական միակն՝ որ նախ է
քան զերկուս։ զի երկուս՝ ա՛ռ
առհասին ինչ է, ևւ՛չ ասե
լով՝ ո՛չ ոչ ևս բաղադրե՛լ
եղեալ միակայն ասե։

Ա՛նհակն՝ է մի ինչ, ևւ մի
բնութ՛ն։

Ա՛նակ՝ ասե երկակի։ այս՝

Ա-հնահաց։

ինքն, միակ՝ որ է սկիզբն
թուոյ։ եամակ՝ որ անդրա
դարձի ընդ եակն։ եամակ՝
առհասին այսպէս։

Ա՛նակ՝ է առհաս, սկիզբն
թուոյ։

Ա՛նակ՝ ո՛չ այլ ինչ ևւ՛շանա
կէ, եթէ ո՛չ զեակ առհաս։
և առաւել երևի թէ, մի
ակ՝ անդրադարձի ըստ եակի։
Ա՛նակ՝ որ է սկիզբն թուոյ.
հակակայն բազմութ առըն
շառաւ։ այլ ո՛չ այն՝ որ ընդ
եակն հակադարձի։
Ա՛նակն՝ է կատարումն ա՛ւտ
թուոյ։
Ա՛նաշրոյն՝ է երեքկին.
ի յամբողջականացն, և՛ի
կատարելոց, ի յայլափոխե
ցեալոցն եւանկատարին։
Ա՛նաչին՝ անաշրոյն ա՛ստ
ղոյ առ Ա՛ն՝ է ինձեան հա
ւասար, յոլով, և սիրոյ։
Ա՛նաշրոյնութ՛ն հոգւոյ և
մարմնոյ՝ է երանե ստղոյ։
Ա՛նաշրոյն՝ է խառնումն
խոնաւոյ, կամ խառնեցե
լոց, եւ՛ւլայլեցելոց։
Ա՛նաշրոյնութ՛ն՝ տեսակ

բաժանել յերկուս. ՚ի յայնշարժ կապն, ՚ի շարակապեալն, և ՚ի շարադրեալն։

Ընդշարակապ միաձորումն՝ ի երեքկին։ Կապ՝ նոյնատեսակ էութիւնք ընդ էութիւն. այլ՝ Քուր ընդ Քուր. և այլ՝ կամ շիտիմամբք, կամ առանց շիտիմապէս. շիտիմամբք՝ այլ Քուր ընդ գինի, և շարս տատերքն։ առանց շիտիմ՝ որպէս հուր ընդ երկաթ. հողի ընդ մարդին. սեռ ՚ի տեսակս, և տեսակ յանհատս։

Ընկերորդն՝ ի պատահումն ընդ էութիւն. այլ քերմանէն ընդ քարի. և գործիք էութիւնն՝ ընդ պատահումն։ այլ ծարդինին՝ ընդ գոնոյ՝ և հոտոյ։ Կամ պատահումն ընդ էութիւն՝ լինին անշիտիմ. այլ որպէս՝ եղջանակին՝ ՚ի լոյս գոյացութիւն. և կամ էութիւնն ընդ պատահումն. զի Թէպէտ միաձորեալ են առ երեսաց, այլ կայն գոյանալոյն ընդունէին յայսմանէ երևելացուցանեն զանշիտիմ եղելոյ երեսաց. զի առ մեկնելն զորշմանք են։

Ա.ՈՀՆՈՑ։

Ընդորդն՝ ի պատճառումն ընդ պատճառեալ. այլ սեռն՝ ՚ի տարին խառնեալք, առանձինն զմի շիտիմեալ գոյն. այլ՝ ինքն, գորշ։

Ընդպաղպատ միաձորումն՝ ի երեքկին. կամ միաձորեալքն էութիւնք են. եղջատեալ պատճառ. այլ երկու մարդ առանձինք ՚ի մի միասնոյ, պատճառական սիրով շարակապեալ միաձորին. և կամ հոգին եմարմինն՝ շրջեալ եարմատ։

Կամ երկոքեանն պատահմունք են, և էութիւն շարկապին. այլ բոլոտակ ձևն, և գոյնն, ննջակայ նիւթոյն միաձորին. եզանգան ձայնք քնարի՝ ննջակայ օդոյն միաձորին։

Ընդ էութիւն՝ ընդ էութիւն, շարկապեալ էութիւն. այլ երկու տատերք. բևեռալ կամ տանձիւ։

Ընդպատճէն միաձորումն՝ ի ևս երեքկին. ըստ դրութիւն, ըստ ժողովման, և ըստ հնչման։ Ըստ դրութիւն՝ այլ կէտ, գիծ,

մակ

ութիւն միայն։ ոյք յայտ ի
՝իմիտասուց, որք՝ իզանա-
զան գունոց գան՝ իմիաձո
րութիւն միոյ կերպասու։
որոց մակերեսութիւնն՝ ան-
շիւմատիպ, եթաժանելա-
բար երեսի՝ իմիոյ հնձո-կայի
վը։ և կամ համանիւթից՝
ոյք երիսուց բեհեզոյ՝ բա-
ժանեցելոց՝ լինի մի բեհեզ-
վը մի նիւթի, եամի գոյն ու-

Նեղոյ։

Միաձորութիւնն՝ ի խառ
նուածս երիսուց նայից, ըստ
զանազան ոտակութեց։ յո-
րում ոչ ոք՝ ի խառնեցե-
լոյն՝ զիւր ծայրատոյն ոտա-
կուն սեռնաբար (այսինքն
անշիւմաբար) կարող է
պահել։ այլ շիւմեցաւ ան-
կանի՝ ի ծայրատոյն ոտակու
թէն։ ոյք խառնուածս ջրոյ

Եգիպտոյ՝ եգմղերը։

Միաձորութիւնն՝ ի զանգուած
՝իջոյն՝ և՝ ինայե։ յորում
ոչ պահի բան ոտակութէն
ամբողջ։ այլ՝ իմիաձորելն՝
միոնն զբնականն կորուսա-
նէ, և միւսան զայլ-հակառն։

ոյք

Գիպտ։

մակերեսոյթ, եամրութիւն։ այլև
ոսկր, միս, ջիլ, եամրք՝ մի
անդամ շարադրին։

Ըստ ժողովմանն՝ ոյք եկե-
ղեցի, և անձն, հօտ, քա-
ղաք, գալրատուն։

Ուսկ ըստ կոշմանն՝ ոյք գրիա
ատենադ.ք, մկրտարանք, եր-
ատեղիանք։ գոյոցս համան-
ատօնակով ասեմք մի, ան-
շահիատին՝ ի տարտուղ քա
նակ։ շահիատականն՝ շարու-
նակ քանակ։ եբաղադրեալն՝
ի տարրակին միաձորուեն։
Միաձորութէն՝ ի տոյգ՝
եձշմարիտ։ հոմանիւթ մաս
նաւորաբար որոշեցելոյ։
որոց ոչ ինչ տարանիւթ ել
ակ երևի։ ոյք երկուց ջա-
հից լուացելոյ՝ միաձորութէն
լուացն։ եերկուց ջուրց, և
երկուց հողոյ, եկամ օդոյ։
որք զսկիզբն ոանին միաձո
րութ և զվախճանն միութ։
Միաձորութէն՝ ի ոչ խա-
կատ ան՝համանիւթից ո-
մանց՝ եկամ՝ համանիւթից
մարմնոյ յատարդութիւն։
որոց ընդ ակ ի մակերե-

ոսկի՝ քանզի ընդ պինդն ընդ
հեշտու տարածեալն. և երկուս
նայեալն՝ ըստ զանազան ոտից
կուեցն։ Իսկ առնիսկի՝ որպէս
հարս իւր հրկիզեալ. հրդեհ ընդ
մարմինն. սեռ՝ իսոսակս. և
սեռակ՝ ի յանհաստս. ազգ
նազան որակութեանց գոլոյց,
ինքնահոսութեամբ միոյ կերպա-
սու. որոց մանկորեայքն՝ ան
շինութեամբ երեսի ինքն միոյ
ընդմակայի։

Մի ոսկեն՝ ինքագոյ տեղիս
բազում հղանակաւ առնեն
զնո. զի երբեմն գոսանի՝ ի
մխիս. որ մի ակնիզքն մեռոյ
կ՝ ասի միոյնն. եմի՝ ինքագ
մայ գրոյն՝ ասի միաձորոյ
մխեն. եմինչ կ՝ ակնիզքն մե
ծոյ զօրութեամբ բաղադրեալ կ՝
ենթերգրծութեամբ ոչ. եմի կ՝
մասին երբեմն անդրագոյ
ձօղ ընդ կակղ. ոչ զօրութեամբ
կ բաղադրելն, և ոչ ընդ-

գործութեամբ։

Ոչ միոյն ինչ. որ մեռոյ
նոյ. եմի զանազանիլ միայն.
ինքագոյ երեսի գոլ, ոսկի
ոչ միոյն ինչ. որ մեռոյ

ոսկի

ոսկի՝ քանզի ընդ պինդն ընդ
հեշտու տարածեալն. և երկուս
նայեալն՝ ըստ զանազան ոտից
կուեցն։ Իսկ առնիսկի՝ որպէս
հարս իւր հրկիզեալ. հրդեհ ընդ
մարմինն. սեռ՝ իսոսակս. և
սեռակ՝ ի յանհաստս. ազգ
նազան որակութեանց գոլոյց,
ինքնահոսութեամբ միոյ կերպա-
սու. որոց մանկորեայքն՝ ան
շինութեամբ երեսի ինքն միոյ
ընդմակայի։

Մի ոսկեն՝ ինքագոյ տեղիս
բազում հղանակաւ առնեն
զնո. զի երբեմն գոսանի՝ ի
մխիս. որ մի ակնիզքն մեռոյ
կ՝ ասի միոյնն. եմի՝ ինքագ
մայ գրոյն՝ ասի միաձորոյ
մխեն. եմինչ կ՝ ակնիզքն մե
ծոյ զօրութեամբ բաղադրեալ կ՝
ենթերգրծութեամբ ոչ. եմի կ՝
մասին երբեմն անդրագոյ
ձօղ ընդ կակղ. ոչ զօրութեամբ
կ բաղադրելն, և ոչ ընդ-

գործութեամբ։

Ոչ միոյն ինչ. որ մեռոյ
նոյ. եմի զանազանիլ միայն.
ինքագոյ երեսի գոլ, ոսկի
ոչ միոյն ինչ. որ մեռոյ

ոմն, [illegible] տեսակն նոյնա-
նական [illegible] Դատաւոր ի միում քնէ
[illegible] մարդոյ, ոչ ի
[illegible] ասելոյ: Ոչ ի միում քնէ մա-
նուկ, [illegible] տեսակ: Ոչ ի միում քնէ
անհատ, [illegible] տեսակ: Ոչ ի միում քնէ
անհատ, [illegible] կենդանի: Ոչ ի միում քնէ
կենդանի, [illegible] մարդ: Ոչ ի միում քնէ
[illegible] ոչ ի միում քնէ [illegible]
[illegible] ոչ ի միում քնէ [illegible]
[illegible] ոչ ի միում քնէ [illegible]

Գ

Ընկերութիւն՝ ի տեսականն։
Ընտրութիւն՝ ի պատճառականէ։
Զորութիւն՝ ի բանական բնութենն։
Ինքնեբութիւն՝ ի պատգամէ։
Հեղինակութիւն՝ ի միտս կարգի։
Մ Իտս իմն՝ իմացական, առանձ գնոյնութիւն. ի յոր-
բանին՝ գնամանութիւն. ի քա-
նին՝ գհնարաւորն. և ի յայ-
ոյնին՝ առանձ գյատկութիւն։
Մ Իտս ի Աստուծոյ անձ-
նաւորութիւն՝ ի սեծագոյն
քան զիտել, որ ի սկիզբն
թուոյ. վասն զի՝ ի քննական
կատարեալ. եւ ունօղ յինն-
քեան՝ զոր ինչ վերստանելի
առ սահման միտսէ։
Մ Իտս իբրեւ նկատող նախ-
գնոյն՝ միայն ի յայնոսիկ,
որք համաձայնին ըստ լինել
լոյ՝ եւ առարկանելոյ։
Մ Իտս իբրեւ նկատոյն՝ նախ
գինն ի միայն յայնոսիկ, որք
համաձայնին ի լինելոյն՝
եւ յառարկանելոյ. զի նկատն
առաջին՝ առ ինքն ի միտ՝
միտսէ միայն կարգի. ոչ
նոյն նկատ առ երկուս, և
առարկանելիսն։

Ա

Մ Իտս իբրեւ շարժական՝ ինդգիտ գմիտսիեն եզելոյն. այսպէս միտսիեն նորոգու-
ծութիւն՝ ինդգիտ գմիտսիեն յառաջ եղելոյն։
Մ Իջակ՝ ի իշ բառին՝ եւիշ շարժ պղ, տարբերութիւն պղտոյ՝ ի միջ առաքինու-
եշարութիւն։
Մ Իջակեա՝ ի որ՝ ի միմեանց անջատ զանս անկատար։
եւ ի այս ։
Մ Իջակեա՝ ի նշանախոց միջական, որ՝ ի միջ բառ-
րատարեալ գնդակոյ, և կամ ծրի առ կայնակ. յոր-
մէ գիծքն ընդածեցեալք ուղղապէս առ յերկոսին եր-
կուս, զուգաշարժ լինին միմեանց։ Ասան եամէ երկ
րի, որ ուղղակի եհարեալ բանակս տարածգեցեալ գո
յեմից կողմանց, կոչի մի-
ջակեա. առ որ ձկտին բնա-
ձինք ծանրութեք ինքնոյն
ժարութիւն բնականաբ։
Մ Իջատութիւն՝ ի մասն բանի, որ գկերս հոգւոյն
նշանակէ։
Մ

ԱՐՄԵՆԻԱ

միտք՝ եհմայութիւնք:
Ընկղմտիլ՝ խմայուիլ:
Ընկղմտիլ՝ յիշողականուիլ:
Միտք՝ ի նախասիրատուին
զօրութիւնն հոգւոյ. որով
մարդ միայն զարդասիրեալ,
գերազանցի զանն զայլ կեն
դանիս. առուրկ զանմտմինս
նկատել:
Միտք՝ են ընդ յետ առ-
նոյն՝ ինքնաներգործուիլ:
Միտք՝ ի ակն հոգւոյ և
մանալիս:
Միտքն՝ ի ուսնակութիւն
գիտուիլն: կամ ի հոգւոյ
անձնական զօրութիւնն, որ
կարէ ըստ ինքեան գործել:
Միտուիլն՝ ի խորհուրդ
հաճատոյ, առհաճատիսոյ
հոգւոյն ստեղ, եակիզքն այ
լոյ կենաց:
Ուղ՝ երեկիկն ի միտուիլ.
ջ, ջոյց, հոյց, եարեան:
Միտուիլն ջոյցն՝ ազատ
յաւժ մեղաց՝ և ի խաչատոյց,
և հետեւ զշնորհս ուսնակու-
թիւ, և տպաւորուիլ զինքեան:
Ընդ միտուիլն հոյցն՝ այս-
քինքն հոգւոյն ստեղ, զինքն
զմեղս.

Մելամտուիլն՝ ի բաւ ան
հոլով. ակամիլ՝ կամ կրեց
նշանակիլ. ոյք ինչ, աշանդ,
ախտս, և այլն:
Մելամտ ընդ և մարդ-
կան՝ միայն ի վիճակ նախա
պատաստատ: Իսկ գործիա-
բաւ՝ մարդպարկեալ, եգծհոյ
նայ, երկուց կտակատա-
նայն. ևս հրշեմիկ՝ այլ ոչ
հոգին ստե. զանգի գոլով
յայմ զուգահաւորս ընդ,
ոչ կարէ ասիլ մելամտ, ի
մէջ ընդ՝ եամարդկան:
Իսկ վիճակն թէպետ ի ընդ,
սակայն ի եամարդ:
Մելամտ՝ ոչ կարէ ասիլ
աստուած. վասն զի գոլով ան-
մահ և թշուառականն, ոչ
զանայ զմարդ ըստ ընդ միա-
բանելոյ, որ ի յատկութիւն
մելամտելոյն. այլ հոգայ ան
զանալ՝ ինմանէ և աշխել
ի թշուառութիւն. ոյք յայտ
ի ի նախկին ծնողսն մեր՝
նենդեցելոյն զչարիս:
Միտք՝ ասէ եւսեկն. ջ,
քնութիւն խմանալի՝ ոյք
են հրեշտակք. զի նք կոչին

Գլուխ

ոչ միայն միանգամ, այլ բազում անգամ եւուն ըզ շնորհս Քրիստոսէ, ի յոր եւկայութիւն իսկ ստգիեն: Իսկ Մկրտութիւնն արեան՝ զոհ եւ ժամայն ոտ զվարձն, զի յաւուրս մարտիրոսացն թողութիւն:

Մկրտութիւն՝ ի լուացումն Քրիստոս, սրբեալ բանիւ կէ նայ. ցի, կոշմանէ անուանն աւետարանի երկրորդութեն:

Մկրտութիւն՝ ի լուացումն Հոգւոյ արուեստին մարդոյն, եւորդութիւն մեղաց բանիւն Աւ:

Մկրտութիւն՝ ի սուրբ սրբեալ եւ, վերստին ելն Հայնա գոյն ծնունդ:

Մկրտութիւնն՝ ի վերստին ծնունդ, զինէ պահպանու թիւ՝ եւ լուսաւորութիւ:

Մկրտութիւն՝ ի լուացումն սո տաւրին մարդոյ. հոգեալ ի ներգոյ լայնութեան Հոգւոյն սրբոյ բանից:

Մկրտութիւն՝ ի Քրիստոս մեռանիլ մարդոյ, եւ սրբոյ քա

ՆԻԶԵՆ Ա:

Մկրտութիւն՝ ի սկիզբն սրբազնագործութեան պատուհիրատ նայ սրբ գործոյն. և այլեւս Հայրն պատուհիրանացն ընդունողն՝ առաքել զհոգ լորդել կատարել զամեն շնորհս ունակսն, և՝ իմիթ լին կենացն հանգիստ ձա նապարհակից մեզ լինել:

Մկրտութիւն՝ ի խորհուրդ եւ կենդանեաց. որով զատհեատ չէ հոգւոյն սրբ առնուլն, և սկիզբն այլ կենաց լինի՝ իմաց. վերստին ծնունդ՝ զինէ պահպանութեան և լուսաւորութիւն:

Մկրտութիւն յոյժ հանուս՝ պատշաճաբար հաստատել եղե վս շնոյ պատճառաց: "Սախ" զի հարկ էր քէ մեր կրօնիւ "հոյժ հանուն, ոյ զի սրբազնագործեայք զմեզ առնէն: Երկրորդ՝ զի Քրիստ յօհանուս մկրտութեամբն յայտնեալ: Երրորդ՝ զի մկրտութիւն նորին՝ մարդկեաք առ ի մկրտութեն Քրիստ: Չորրորդ՝ զի

Գիրք

զմարդիկք ածելով առ ի
յաստուածատուէն պատրաս-
տուեցեալ զինս առ ի յարժա-
նապես ընդունել զմկրտու-
թիւնն Քրիստոսի:

Քրիստոս ի յորդանանէ՝ կամե-
ցաւ մկրտիլ ոչ վասն
ձառայ: Այլ՝ վասն ընդոյ լոգ
խոնարհութեան: Ընդդէմ՝ զի լոգ
մկրտութեն յօհաննու՝ հա-
ւատարմացուսցէ: Ընդդէմ՝
զի զքրիստս սրբեսցէ շօշափ
մանկ մարմնոյ իւրոյ: եայս
պէս զմկրտութիւնն իւր հաս
տատեսցէ: Ընդդէմ՝ զի յոյց
ցէ ոչ ինչ դոլ զանազանութե
թիւ ոչ՝ յոտնիկ մկրտին:
Հինգերորդ՝ զի օրինակ մկրտ
ութեանն ցուցցէ այնոցիկ, որք
լինելոց էին որդիք Ի՛. ի
ձեռն հաւատոյ: Վեցերորդ՝
զի զաքանչելիս ցուցցէ ի
մկրտութէ, ի բանէ վանեսցէ
զմոլորութէ այնոցիկ, որք լոգ
յօհաննէս զՔրիստոս մեծ
համարէին: Վեցերորդ մկրտ
ութէ մարդ՝ լինի անդամ
քրիստոսի: մի այսորիկ պատիժն

Ահմանաց:

նման հաստատել լինի առ
ի՛ երեւակայութեան:

Ընդդէմ՝ զի ասա զաղմատե-
լին, եւ անուն կշռոյ՝ եւ
125 լիտրա, որ է այժմուս 32
օխայ՝ եւ 2008 մրամ:

Եւ ըստ այլ կերպի՝ 1 մը
նան, 1500 նուիկի է՝ եւ
9000 դահեկան՝ ըստ, մեխալ՝
որ լինի 13500 մրամ:

Աշխարհնաւորն՝ ի ընդու-
նակութէ անեղութէ, եւ չի
եակն: կամ որք ունին զըս
կիզբն թագոյ վախճանի՝ ոչ

Հրեշտակք, եւ դեւք:

Աշխարհնաւորութէն՝ ի յա-
րատեւութէ անեզրականալ,
որ վերաբերի առ Ա՛. ի
հրեշտակս՝ եւ առ ընդհան-
րական սեռս:

Մոլար գոլով՝ ի որ ընդ-
դէմ, եւ անհնազանդ շարի:
Մոլորակք՝ են աստեղք մո-
լորեալք՝ ի մէջ երկնից եւ
երկրի, առնելով զընթացս
ընդդէմ հաստատութէն:
Մոլորական աստեղք ա-
սին՝ որք յայլ միմոխին, եւ
մոլորին՝ իսկ հակառակ ա-
ղեացն:

ԸՆԴԵՄ կարդալ բանականին։
Մարդը իւրաքանչիւր իրի
երեւի գոլ, որ ինչ ինչ տրամ
մադրեալ լսա զրուցեալ պատ
շաճին բնութեանն իւրում։
Մարդիկ մարմնական՝ այն
քան առաւել շինուցանեն
զինքեանս զաւուրն, որքան հե
ռագոյն ի բաց տանին ի
բանականէն։
Մարդիկ առնուն զսեռական՝
ինչուան կատարմանէ. իսկ
սեռ և պատճառ՝ ինչուան
կատարմանէ։
Մարդիքն՝ ի ապականութեան
բնական բարւոյն։
Մոռացումն՝ ի յիշման ի
բաց ընկղմումն։
Մոռացումն՝ ի խաւարտ հո
գւոյ։
Մորենին՝ ի մշտավայրին.
զոր ոմանք ասեն գոլ ծառի
անմատաղ, անուշահոտ,
բարակ, եւ անպտուղ։
Մխիթարն՝ ի գինւոյ, եւ ի
հեկտն, եւ կամ ի ձկունէ։
Մուաէրտական երգն՝ ի յեր
կուս անքատին. ծայրագոյն,
եւ անծայր։ Անծայր՝ ի ե
մաց

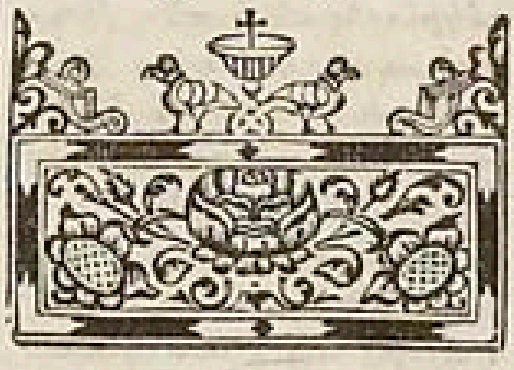
զնացն. երբեմն դեպ ի ինչ
սիս, և երբեմն դեպ ի ինչ
րաւ. և են ծառոյ ճօմին.
ունս ըստ սկզբնատառին
նոյն գրգռիչ։
Մոլորումն բանից՝ լինի ըս
երից երանակաց։ Սակ՝ ըս
ձայնին. ունի խուժդուժն,
եւ բարբարոս։ Երկիր՝ ըստ
նմանութեան. ունի չիմիր խօսքն։
Երկիր՝ ըստ երկին. ունի սուտ
խօսք։ Դարձեալ ըստ նմա
նութեան՝ մոլորումն լինի երեք
կերպիւ։ Սակ՝ ըստ անունշա
նակէ նոյն. ունի յաղագս,
եղծմունաքաղն։ Երկիր՝
ըստ անկարգութեան բանին.
ունի ասելն՝ մարդ կենդանի
ի քարն գոյացութեան. ապա
ուրեմն հոգին անմահ է։
Երկրորդ՝ ըստ հոմանունութե
ան. ունի կենդանին մարդն,
եզրքն, կամ ակն, եւայլն։
Մոլորեալ՝ ի ուղղութեան մը
տայ. զայս աշխարս կենաց
անհաստատ, եւ ինքնին տա
րաձայն։
Մոլուն՝ այնչափ ի ընդեմ
քննութեան մարդոյ, որչափ ի

մացուածն, զոր միտքն բ-
ուեղծէ, առ յիմանալոյ ը-
ձայն բառիցն։ Ոմն ծայրա-
գոյն՝ ի խմացումն գիտէ, որ
ձայնիւն նշանակի, որպէս
նման հանգի միոմն։

Մորինն՝ ի հոգմ հելոալ՝ ի
յամպոյն, եւանդինն՝ ի յին
քըն նոր մանաուեալ. կամ
են երկու հոգիք կոչեցա-
բանք, հաւատիսալք մի-
մեանց, եւ մերձ՝ ի յերկիր
պատուականալն ապաս-
տեցեալք։

Մորինն՝ հոգմ՝ ի յոմպոյն
հելոալ, եաս ինքն՝ ի յամպոյն
նոր մանաուեալ եւ շրջեալ.
կամ են երկու հոգիք ընդդէմ միմեանց հանդի-
պեալք, եւ գիմաւորեալ ապ-
տեալք. կամ՝ ի յերկրի պա-
տուականն ուժգին վերա-
բերեալք լինին։

Յաղթանակ՝ ի հան
դէս երեւելի, եւանդ
ծաձախս պատրաս
տութի զոր առնել սովոր
են հռոմայեցիք. մինչ զա-
բանալոյ ոմն՝ եկեալ կայր,
յեռ յաղթելոյ եւ վանելոյ
զի շնաւիս, մուանէր՝ խնդրել
հաւս։

Յաղթանակել՝ ի գյաղթա
նակ առնել. որ զինի վա
նելոյն զի շնաւիս, հանդի
սիւ եղեծուածք մատնել՝ ի
քաղաքն սովոր էին։

Յամին՝ ի յայդ ուսմ, պատ
ճառեցեալ՝ ի կամաց յոմն
ոքէն։

Յանդուգն՝ ի երկիւղ ա
պառնի գործոյն։ Ոմոյ
բնական պակասութեան՝ ի
երե

երկիւղ պակասութիւն բնութեան՝ իբրեւ ականն զոզծոց, կամ զազրութիւն անդամոց:

Յայտնական հաւաքական ընութիւն է՝ նիւթեամբ յայտնապէս երեւի մակաբերութեան եզրակացուէն. եւայլ յայնժամ՝ երբ միջնորդ եզր նախադասութիւնն, մեծ ծայրն եւ փոքրն զոն տարօրոշ՝ եւ զանան եզիրք:

Յայտնութիւնն՝ է ցուցումն ճանաչելոյ երեք զի՛. ի՛. ի՛ ձեռն լուսաբերութեան եկեալ յաստուածոսա, եւայլ կամ ընդ քինել. կամ նմանութիւն իմն՝ կամ զեմ առ զեմ:

Ցայտնութիւն է ծածուկ խորհրդոյն երեւումն. ի՛ձեռն որոյ պայծառանայ իշխանն, եւ մեծ Նիկոլայն տեսլեամբ, եւ մեծ Նիկոլայն խմայեամբ:

Յանդգնութիւնն՝ է զգօրծս եւ զբաստացուածս այլոց խրատուցանել:

Յանդիմանութիւն՝ է ծածկեալ լոյ երեսաց յայտարարութիւն: եւ եւ եւսանկ. սկզբ, երկիւղ

զի, եւամօթոյ:

Յանդիմանութիւն՝ է հակառակութեան խոստովանութիւն:

Յանկարծահանին լինել ըստ ժամուն. ըստ, կամ՝ իբեւտուէ ցաւոյն, յորժամ՝ ինքնին ծաղկեալ անդամքն զի՛ պին. այսինքն, ՚իսիրան, կամ՝ իլեարդն, կամ՝ իսիկ լապատուկն: Կամ՝ իսպառ մանկ երեսելոյ լինէ յանտեսութեան: Կամ՝ իմիմ լինի խնամոյն, զի արդարեւ ծիծաղ ուրախութեան՝ ինչ ինն: Կամ՝ իխիստ պատժոյ ան զղջից ջարաց՝ խոկոյն տանկին:

Յանցանքն՝ է կոխումն օրինաց, եւ յանցումն պատուիրանաց. եւ ըստ մասց տեսութեան:

Յանցանք՝ է ոչ առնել զոր հրամայեաւն:

Յապառել՝ է եպերել, ան հոգանալ, եւ երբ յապառնում ամանակի ծաղել զոր՝ եւ զհոգացումն երեսն առաքելոցեալ: Ընդեւեմն՝ է անգոնել, առ յոչ լինել հաստատել: Յա-

Յառաջ գալ էր ինչ՝ նմա-
նոյն լինի կրկին կերպիւ։
Ընդ այլին՝ ըստ կարգի քնա-
թէ ակնարկութիւ։ Եւ այսպէս
համայական զօրութիւնքն՝ են
յառաջադոյն, քան զզօրու-
թիւն զգայական։ Ընկերագ
կերպիւ՝ ի կրգ զօրութիւն՝
ըստ կարգի լինելոյ եւ ժա-
մանակի։ Եւ այսպէս արմեկա-
կան զօրութիւնք հոգւոյն՝ են
յառաջ քան զզգայականն։
Եւ զգայականն, քան զբանա
կանն։ Եւ զի կերպիւ նա-
խադասեալ լինելոյ՝ յայն
կարգէն ածին՝ ակնարկելով։
Ի՛ ներգործագ կարգ՝ որով
զգայականք ոմանք, ունին
կրգ առաջնոց։ Զի գոյնն՝
քնութիւ յառաջ է քան զդ
ձայնն։ Եւ զի գոյնն՝ հաս-
տակ է երեւին եւ ոտից մար
միոց։ Եւ ձայնն՝ ի յառաջ չէ
զհոտն։ Զի ձայնն ընդ լե-
նի յօդս։ եւ ըստ կարգի՝ օդն
յառաջադոյն է քան զհոտ
նոսիւ ատեցոյ։ Եւ հոտն՝ ի
խառնմանէ տարերց։
Յառաջագոյն է՝ ի քան,

յոր վարկանին յառաջա-
գոյեալ, ի՛ձեռն հարցմանն։
Յառկացումն՝ ի առանձնա
կան ինն վերջերումիեան,
վէր համառօտեալ ըստ յառ-
կադոյն այնմ անձին։
Յառկութիւք անհատին՝ են
նիւթ, ձեւն, որ կերպ.
գաշառն, ազգայինքն, ժա-
մանակն, տեղին, եւ յառուկ
անունն։ Կամ անձամբ ա-
ռաջին եւ վերջին։ Եւ մա-
սամբ ինչ նմանն, եւ մասամբ
ինչ անմանն։ որ թէ այսո-
քիկ ոչ լինին եհատասար,
նոյն լինի եւ ոչ այլ։
Յառուկն՝ հինգ կերպիւ
ասի։ զի ի որ ոչ առասկն
ապայոյ է, այլ ոչ ամենն։
այլ երկրաչափին գոլ, եւ
քերթողին։ Ոչ ի որ ապայոյ
է եւ ամենն, այլ ոչ միայն
այլ ապեղ գոլն մասդոյ է,
այլ միայն ոչ։ Ոչ ի որ հա-
տակ գոլոյ առնկին ամե
գոյ եւ ոչ միայն, այլ ոչ միայն
եմոչնչութիւն են երկոսեան։

Ինչ է որ միայնոյ է եւ անմեռն, եւ միշտ, եւ միշտ նոյնպէս. ոչ ծնեալ զոք, եւ ոչ ծնեալ ի մէնջ, որ անգրագէտ նման ընդ էակին. այսինքն, մարդոյն՝ եւ ինոյն։ Ինչ է յաւէտ ինչ, որ ոչ է միայ նոյն, եւ ոչ առ ժամն միայ կեցող. բայց միշտ, այլ է ընկազմեալ՝ յայնոսիկ մարդոյ. եւ ըստ ներգործելոյն՝ վերընթացելոյն հոգոյ. եւ ըստ զօրութեան՝ քեռացողելոյն նոր ինն հոգոյ. զի առնէր ունօղ է զվերածացուցիչ զօրութեան։

Յաւելուած՝ է որ առտղի ըզ յոլովից եւ զառարեկոյելոց թուոյ՝ ի ներսոյ որպիսի ինչ. հարկաւորապէս՝ եհա կաղարձաբար. այլ ծիծաղականն։

Յաւելուած՝ է որ միայնոյ է, եհակառողական. այլ մարդոյ ծիծաղականն. ըստ որում միայն գոն՝ հակառողական եապէս։

Յաւելուած՝ որ ոչ առտղի ինչ ազնուական՝ ինքն հա

առակին, ոչ ունի յաւելի անուն. այլ կոչի անուամբ հասարակին։

Յաւելուն յամ ինի՝ է առաւտուն, այլ յեռանէ ընդինն. եյեսին է քան զայն՝ վէմ կարգի լինելոյն ևհա առակելոյն։

Յաւելուած՝ արտահեղանի՝ ի յենթակայէ՝ թարց փոխումն. բայց սակայն՝ ինեան բնական՝ ինքայ թափանցմանն, եւ է յաւելուն՝ ինչ ազնուական։

Յարակերտական յանկարծ լինն է, ներսոյ՝ ինհակառողջէ ուրայեալ հետեւէն. եւ՝ ինհիմէ հանեալ յաւելուած է, եզբակացուցեալ ներ զհակառողջն միւս հանեալ առաջարկուածէն։

Յարակերտուն յանկարծին՝ է փոխումն երկուց ձըշմարտիս նախատառելոյ՝ ի հակառականն իւր տեսո՝ ևփոխադրուն՝ ինմիմեանց. այնպէս՝ եթէ երկուց հակառականացն միոյն ճշմարիտ է, միւսն՝ ի հարկէ է՝ տեսո։

յարատեւանք զսպհետակ։
Յարատեւանեալն՝ է որ ըստ
ձայնի, եւ ըստ երի կամ ընդ
նակուտ, քաղեհ ի տեսակի
յարատեւանօղին ունի սպի
տակն ի սպիտակուտէ։
Յարատեւն է՝ որ ի կրկին
դնի անուն ոյրգոն՝ տիրա
ձան, որ ունի զոյր ձանուց
ձեղուն զի ըստ քերդողա
կան արուեստին, զնախ
կին մասն յարեցուցանէ ան
ուանն եանուանէ. հաղոր
դելով, եմի ինչ առնելով։
Յարատեւն է ըստ քերդո
ղաց, որ յարատեւն ինչ քեր
թողեալ է. որպիսի է տիրա
ձան, խրախճան։
Եւ Յարատեւն ասի, զի ըստ
առ ինն վանկին միաբնեն
խակ ըստ վերջին փոփոխու
թեն զանազանի. ունի եարեխ
առակ ասէ. եյարատեւանք
ասին, որք միանգամ յու
մեք տարբերեալք հոդ
վիճ ըստ անուան զատա
սեն ունին. ոյրգոն՝ յա
ռաջինութենէն՝ առաջինն է
եւ ընդ սմին հանաձայն,

եամբ

Յարտադրեանք մասն՝ ի
յորում գոյ ինչ յընդհատ։
Յարակ՝ է մակբայ ժամա
նակական, եւ երկարաձիգ
ինն ժամանակ։
Յարակուտեն՝ է երկարա
ձգուն ամանակի. թիւ ա
հուոց, եւ յոգնամիութեան
առեալ։
Յարաձգականն՝ է որ մասն
ինչ առեալ է, եմասն ինչ
գոյ առնելոյ։
Յարատեւութեն՝ է հաս
տատ, եմշտնջենաւորն յա
րակայուն է, բարեպակս քան
նեալ իբառնականուտէ։
Յարատեւանք են՝ որք ըստ
անուան եըստ երի ունին
հաղորդուն երերայ, եւս
նին զանազանութեն ի մի
մեանց ըստ եղանակի ածանց
մանն ոյրգոն՝ յատաքինուտէ՝
առաքինի։
Յարատեւն բաժանի՝ ի
յարատեւնօղ, եյարատեւա
նեալ։ Յարատեւանօղն՝ է
որ ընդունակ զոնուակն, յոր
մի մի ինչ յարատեւանի
նայ սպիտակուտէ, եայլն։ որ

Գնդ

Հանկնուելն գաշխի սա ա
սե՝ հօտ առանայ յարանու
նուլ՝ ը երից եղանակաց.
ջ, յարանուելն ժողով
մարդ ոչ հօտ, և՝ գու
մարման սոյին բառիկոյ.
սա ե սոգօտ՝ վարանիլ յա՝
ռջնոյ վանկին. զանազա՝
նել և վերջին փաղաւո՝
թէն, հարշուիլ երին. յ՝
գոյացութէն. ոչ առաջ
նին, հաւաքինութէն. զի
հարկին սոգօտ գոյանայ
յարանուելոմէ. այլինգ
հաղորդել երօք՝ հարուիլ.
վարանիլ առնեամբ՝ եղա
նակել:

Յարանուելոյ, այլինգ ի հաղորդակցութէն:

Յարաւորել՝ ի յիս նորին կցել:

Յարաւորելն՝ ի հա առաս հաշուոյ ինքնաբեր կայա ցուած՝ իբարին, բարեկե՝ գնոյթեամբ՝ իբանականուել:

Յարացոյցն՝ ի՝ ի՝ ՏՀ նախ կին առաջին, հարկ կամք նորին. կամ ի նախ կին առաջիկ հրաշուելոյ. ար

Սահմանք:

ինքնահաստատութիւնք ի՝ նոյ հարկ առնելն Ն՝ ի՝ ի՝ ի՝ ա՝ ա՝ ա

Աւետ մէն նմանութեամբ ինչ-
ոյն դաւիթ ընկալաւ զքո-
ղութիւն մեղաց ապաշխա-
րութեամբ ։ ընկալցի
զքոյդութիւն մեղաց։

Յարացոյց ՝ ի կր նման և
հաշասուն. և՝ իւրք հաշաս-
տաց նման է , նմանապէս
առմամբ ցուցանել։

Յարացոյցն՝ ի մակածել
ինչ անկար նորում ՝ ի միոյ
նմանէ իմաց , այլ ինչ հա-
մահաւասի։

Յարացուցական պատճառ
է զոր որոյ օրինակի լինի
եղելն. այս է տեսութիւն,
նախատիպութիւն ինքնակատար
միշտ Քննաշորին Ա յ. յա-
րատց յաւիտենական , է
որոյ օրինակի լինի կրնա-
լ է եղեալն. տեսութիւն մըշ
տենջ Քննաշորն պատճառ եղ
ելոյն , նախ պատկի լինի Ա՞
կենդանին. միշտ Քննաշորն ,
առանց , յաւիտենից , հաստատեալ
ինքնակատար , առանց նախ-
նոյին. միշտ անախտապատ
ելոյն Ա՞ , տեսութիւն , գոյ ,
անձն ,

Գ-կէ-

յաւիտենից պետութեանցն Ա՞յ ,
ելոյս յաւուրս բանին ։ Ինչ-
պարագայից գործնական և
տեսական՝ այն են երկու յա-
րացոյցք , եթէ այլ ելս բանին ։
Յարացոյց՝ ի նախատիպն
ելոյս որում պատկերն եղեւ ։
Յարացոյց՝ ի տեսակ գա-
ղափարի. ըստ որում կերպ ել-
ինին եղծանելոյն , որք են՝ ի
միոյ տրաշխատագործին ։
Յարացոյց ըստ ձշմարտութե-
ան պատասխանի՝ ի սկիզբն
ճանաչման կրկնելոյ ։
Յարացոյցքն՝ ունին պատճ-
առ ընդ յաւուրս. զոր յայ-
տնեն որք անբաժանարար
հետևին ննջակայից ։
Ի Յարացոյցս՝ գոյ զանա-
զանութիւն և բազմապատա-
կութիւն. մէկ զի հայեին՝ ի
յաւուրս բնութիւնս ելոյ-
ոց օրինադրութիւն յաշխար-
հին։
Յարացոյց՝ (որպ օրինակ)
ի որ լինի , յոյժ ար՝ ինդ-
ոյ ելոյ ի միոյ ոմանց
կամ յոլովից . մակածելի

անձն, եւսու քինն պատճառ
անհնութեան մեռ:
Յարացուցումն՝ կ յորում
հանգիստ, հանդիսիմն
ծանուցանի:
Յարեանալ. այսինքն, ըզ
հետ երթալ:
Յարձակումն՝ կ անբան
շարժութիւն անբանի մա-
սին առանձին ընդդիմա-
յեալ ուրիշ բանի. ոյր պան
կականին հեշտութիւն:
Յարձակումն՝ կ բերումն
մտաց յիշս լինել, կամ յիշել
իմն:
Յարմարագրութիւն՝ կ ո-
րով զոմանդիւն բաւս իւ-
րաքանչիւրս՝ գրելոյ իսկա
կանաւ տառիւք, եւ ոչ օ-
տարօք. ոյր բան՝ հոչ պատ:
Յարմարութիւն՝ կ որ ար-
պատրաստակ է առ՝ ի գիւ
նել առնել մարդ յարմար
ման, կամ ծուլութիւն. եւս
առ ձեռն պատրաստ գոյ,
մինչ հնարքն կամ պիտոյա-
նայ: Ընդհանուր առնի մէն
գիրքն հնարիւք առնելոյ իրին:
Մերկ՝ ընդանակ գերազա-

գոյն, եզջախաշէղ պաշտօ
նատարութիւն. իմանի եւս
խոխանակ զուարճութեան եւ
հրճուանաց:
Յարութիւն՝ կ վերստին
նորոգումն՝ ակնդանատու-
ցումն հոգւոյ եւմարմնոյ:
Յարութիւն՝ կ յորում հո-
գի՝ ընդ մարմնոյ իւրում
միաւորեալ՝ կ յաւիտեան.
եւպարգեւի՝ ոչ կ բնական,
այլ սքանչելիօք:
Յարութիւն՝ կ այնմ որ
անկաւ մարմնաւորս մահ-
ուամբ, վերստին յառնել
անմահութ՝ ի կեանս յաւի-
տենական:
Յարութիւն քրի՝ կ պատ
ճառ կատարելական եզջ
դասիարեան յարուեստ մերոյ:
Յառնել՝ վերն՝ իմարեցոյց
հարկ էր մեզ հինգ պատ-
ճառաց. զի, առ՝ իրացոյցն
առութիւն արդարեալ ին՝
այնոյն. առ՝ ինհատուսա-
թիւն հաշուոյս մերոյ. առ՝
իմիերամբարձումն յատոյն
մերոյ. առ՝ ինիերապահելոյն
կենաց հաւատացելոց. եւս
կա-

Ա-ԳՀՆՆԹԳ։

Յաճախապահն՝ կ՚որ զառաջ
էիլ ունի զգինն, եզմնծաց
հաշուէհսյուէ քան զայլս։
Յաճախնականուէն՝ կ՚ըս-
կըսին անփուխիս յարատև-
ութիւն, առանց սկզբան եւ
վախճանի. եւ ըստ այսմ կ՚
Ած՚ի յոր կ՚յարատևողու-
թիւն անշարժ։
Յաճախնականուէն՝ կ՚ար
տաքոյ եզերաց. մ՚ու զի չու-
նի զեզր. ոչ սկզբնական, եւ
ոչ վախճանական։
Յաճախնականուէն՝ կ՚ան
սահման կենաց հրճուէիլ
ստացուած. բուսանդական
համանգամայն ակնարկել։
Յաճախնականուէն՝ կ՚անըս
կսիլն եանվախճան. պարզ,
բոլորն համանգամայն եւ
կատարեալ։
Յաճախնականուէն՝ կ՚ջան
ամ յարատևողութէ։
Յաճախնականուէն՝ կ՚բո-
լոր միանգամայն. մ՚ու զի՝ կ՚
ջան զոլոյն յարատևակա-
նին. այլ ոչ ժամանակ՝ որ
կ՚ջան շարժման։
Յաճախնականուէն՝ կ՚
տես

Գ-ԻԲ։

կատարումն միմեանց մերոյ։
Ժամանակ հանդերձեալ
յարուէն՝ ոչ կարէ թուիլ.
ոչ բնական բանիւ, եւ ոչ
Ընդայնի յայտնութէ։
Տ-ԻՅ։ Պատճառ է զի ամ
որ ինչ վիրաբերի առ ճշմար
տութէն մարդկայինս բնութէ
յարեալ է։
Պ-ՈՒ։ Ո՛հայն այն՝ որ ինչ կ՚
ի մարդ նիւթականպս, եւ
վիրաբերի առ մարդկային
բնութէս, յարեալ ընդ նմա։
Յաճախ-հրճուանք՝ են մահ
կանացու, անկրեալի, եւ բո
նապէս արարածք։ Ամ զի
ստեղ ազգն են դիւաց, որ
միշտ ուրախութէ եզծուա
նօք պատրեն զմարդիկ. եւ
ըստ զանազան գործոյն (ոմն
եւ սովորութէ կ՚) զանազան
անուանն են հանդիպել։
ոմն ևորք՝ լինկմն իշխանն՝
քաղք կոչեցան։ Ընդ որք՝ ի
ջուրս եւ՝ ի ծրնուանդս կա-
նանց՝ ալք կոչեցան. զի զկ
ախտիւն զհոգիս կորուսա
նեն. եւ՝ ի ծնուանդս՝ զմար
միսն եւ զհոգիս։

Ա-ՓՀՈՅ։

Նախ՝ ՀՇՆՈՆ երևակայական
նմանութեամբ։ Երկրորդ՝ ՀՇՆՈՆ
խնամական կառավարանց։
Երրորդ՝ ՀՇՆՈՆ ԱՅ։
Առաքինին՝ պատշաճեալ պատ-
ուոյ առաքելոյն, ևյօհան
նոյն աՀեռապետն ՀՇՆՈՐԴՆ՝
այսմհետ, ևդՀՈՐԴԻՔ ՀՇՆՈՐԴՆ՝
պօղոսի առաքելոյն, եամենայն
սէրք։

Յաւիտեանս մնաց յաւե-
կատիկ՝ ի համբարձումն
մնաց առ գերբնականն
ԱՅ։ հանդերձ ՀՈԳւով կամ
մնաց յզգայութեան։

Յաւիտեանս՝ ի բառա-
ՀՈՐ առումն իրաց օտարոյ։
Յերկանակ՝ ի տեսականացեալ
ՀՈԳւոյն այսպիսոյ այս ինչ՝
յաւելչին ի, այս ինն ու-ՀՈ
ինն երկրորդ։

Յիմարութիւն՝ ի կրկին. այս
եիմաստութեն կրկին. այս-
ինքն, ՀՈԳւ, և ԱՅ։ առաքինի
իմաստութիւ՝ խաչին. այլ ՈՀ
երկրորդն։

Յիմարութիւն՝ առ յաւիտե-
ան յիմար ի, որ չէ ապիրա-
ԼԻ ոՀ շարժին։

Յե-

Գ-ԻԲՐ։

տեառնէ մերմէ ՅիՇատ նեղեալ։
(որ ոՀ երկեաք իմարդ հա-
ռաչեսցեն և տարտամիցէ ի
յերկիրն։)

Յաւիտենականութեամբ խոս-
տացաւ երկնատեառն, պատ-
շաճի միայնոյ ԱՅ։ ըստ ե-
հաղորդութեամբ՝ պատկանի և
այլոց զանազանապէս։ ՅԻ,
հրեշտակաց, եհոգւոց։ ըստ
այնմ՝ զի ոՀ են ընդ ժամա
նակաւ՝ այլ ընդ յաւիտենից։
Յաւիտեան՝ ի միջին ի
ՄԻՋ ժամանակի եյաւիտե-
նականութ։ քանզի ժամա-
նակ՝ ունի յառաջ եկինն։
ՅԻ, շարին զիսուխերէնին։
Իսկ յաւիտեան՝ շարակցեալ
երևի ընդ առա, այլ ոՀ յե-
իտենականութեան։

Ի-ՅԱՒԻՏԵՍ։

Նախ՝ ի ՅԱՒԻՏԵՍ ձրէ
մերոյ եղեալ, եմի-
ոՀ ԱՅ։

Յաւիտենականութեամբ ան,
ոՀ զի զմասունս ունի։ այլ
ըստ որում ոչ ինչ նման ան-
կաւն։

Յաւիտեանս մնաց առ
Ա-ծայնեան՝ ի երկնիկին։ ՅԻ,

Ա-ԳՀՈՒԹԻՒՆ։

Ագահել է անյագանալ, ոչ ան
յեալ ։ Ագդ՝ առաքինին է
զգուշանալ պարզապէս ձանձ
ռողական · եւ ի խմամին խմա
յականին · իսկ միւսն՝ է՛ի
մասին զգայարանին միայն ։
Ախտաբուժականութիւն խմացա
կան՝ ուշ ասելով է խնդրե
լ՝ ախտաղուկին խմացմանն ·
այլ է ուսողական պահ
պանութիւն նորին · որոյ նեղգոյ
ծութիւն՝ է՛ խմացողութիւն
որ ծնանի՛ ի յիշողականու
թէ · ոչ ևս նորգտութիւն՝
ի յուշակու ։
Ախտաբուժականութիւն խմա
ցական ՝ ծիւր՝ ի յանձնառել
հոգւ · այլ ոչ յիշողակնու
թիւն զգայական՝ որ առա
կան ։
Ախտաբուժականութիւն է՝ որով
վերստին յիշեալ լինին ե
ղեալքն ։
Ախտաբուժութիւնն՝ է հոգւոյ և
բառիցն գտեցողաց հաստատ
վերադարձութիւն ։
Ախտաբուժն՝ է՛ հոգւոյ գտե
ցողաց կարգաւորութեացն և
գիտողականէ ձեռաց՝ հոգւոյ
զարո

Գ-ԽԲ։

Ախտարուժ՝ է գուստ անա
ռակուէ · պարտնախօղ ա
տելութեամբ Ա՝յ, կամաստա
տուէ հանդերձեալ յաշխ
տութիւն · վա՛ղ զի ատհամատ
հին զԱ՝յ, կազդարգելու նէ ։
Ախտարութիւն հակակայ
պատուհասնացն, յաղագս
տեսուէ ձշմարտուէ ։
Ախտարուժ որ լինի՛ հիւղ
մանէ զգայուէց՝ ի յերկիւղ
Հոգւոյ՝ է մեղաց · այլ չ՛ որ ի
նէ՛ խոհականուէ քնութեամբ
այլ՝ ի խելագարու ։
Ախտաբուժականն՝ է զգայուէ
ողոյ անձն զամս ընկա
լեալսն այլոյ՝ զգուշա
պահէ ։
Ախտաբուժականն՝ է պահպան
անցելոց · քանզի պահէ զայն
ոտ զամարշեալ դիտաւորու
թէն՝ ի՛ անէն կարծեացն՝ ի՛
ձեռ իրողուէց եղուզիցէ ։
Ախտաբուժականն՝ է յիշման ե
վերստին յիշման՝ պատճառ
եշխտմարան ։
Ախտաբուժականուէ՝ է կրկին ·
ջ՝ պահողական տեսակաց
միայն · եւ միւսն՝ ողոյ յաւել

զարդասիրելոց, հաստատ և
ամբողջ վերաբերութիւն
թարց ի միջ այլմաբնեան:
Յիշողութիւնն ի՛ հաստա-
տուն խմացուածք, երկբեր-
նութիւն խմացուածոց երից,
ետրամարդութեչ բառից:
Յիշողութիւնն ի՛ զանձա-
րան՝ ապահատան երից զը
տեղելոց:
Աղ՝ իբարուք յիշել՝ շարք
ինն խրատաստուերութիւնք ·
ջ՝ ՚Սանուելն երից՝ ըստ-
նել զպատշաճաւորս · այլ
ոչ ամենևիմբ տալորեալս:
Աստղաբաշխութիւն զայնս՝ որս
մարդիկ: Ոչ տանել յայ
նոսիկ, եհետևիլ: Ոչ բա-
զում անգամ յայնոսիկ խո
կալ:
Յիշողութիւն ի՛ միմիսեալ զգայ
ութեչ, կամ խմացուածոց:
Յիշողութիւն ի՛ տեսութիւն ի
ներքս մտացեալ յուսմբէ
զգայարանէ՝ ըստ ներգործու-
թեան երևելոցն:
Յիշողութիւն վերատին՝ ի՛ շար
ժութիւն՝ երբ ընդ մէջ հա
տեալ մոռացմանէն · այլ ո

ղութիւն, երբ ոչ ինչ
վերատին յիշել զմոռացուա
ցեալն:
Յիշողութիւն ի՛ ներ-
խուզութիւն ինն՝ որ ոչ լինել
թարց կարգաւորելոյ զա-
նականին ևմարդ ընտրե-
լի · որով յատաջընթացն
կարդի առ հասանիցեն:
Ձգայուն խմացման՝ ի ներ
մանութիւն երկ խմացելոյ:
Ձկնն Պաւլ՝ ունկն երկս
յատկութիւն՝ լինել ոչ ամենայն
կան մարդոյ · զոր Ն եմարդ
ոյ · եղծանել՝ ընդ հուպ:
Ձկնն Պաւլ՝ մանաւանդ
զերծութիւն ոչ հարկին ոչ
ինչ · ոչ ամենայն մարդոյ
ոչ կարի յիշողականն
զայն:
Յիշողութիւն ի՛ ներ-
խուզութիւն ինն՝ որ ոչ լինել
թարց կարգաւորելոյ զա-
նականին ևմարդ ընտրե-
լի · որով յատաջընթացն
կարդի առ հասանիցեն:
Ձգայուն խմացման՝ ի ներ
մանութիւն երկ խմացելոյ:
Ձկնն Պաւլ՝ ունկն երկս
յատկութիւն՝ լինել ոչ ամենայն
կան մարդոյ · զոր Ն եմարդ
ոյ · եղծանել՝ ընդ հուպ:
Ձկնն Պաւլ՝ մանաւանդ
զերծութիւն ոչ հարկին ոչ
ինչ · ոչ ամենայն մարդոյ
ոչ կարի յիշողականն
զայն:

զուարճ զիտուէ, առ այնս որք եկեալք են ի խնդրոյ.
զի ստուգապէս զիտեն զլինել
լոյս հաւուցումն
Յոյն՝ ի հանդերձ առաքելոցն առաքեալն առ Տէր և յերանեցեալս. զի զհետևս հանդերձեալ ի նոցա մարմնոյն յարուէ. եւիւքն ևսպասակ ըլ երկին. սակայն՝ ներկայ ի՝ լոսո ձանաչման առաքեալն. ոմն էր սահման նոսին. մինչ եւս զերկինս բացեալ. և տեսն Պողոս. զիտեմ՝ յո հաւատացեալ եմ։ և ի յայտնի նախ քան զմերզանիչն։
Յոյն՝ ի առաքելն կրուէն տրամասականին. Ընկերոջն՝ յուսահատուէ. Ընդոջն՝ սէր. Հոգոջն՝ համարձակ կուէ. Հինգերորդ ևմերքինն՝ ի բարկուէ։ Ջոր օրհնակ յոյս զինքն ունի առ մեծահոգութիւնն, այսպէս և երկիւղ՝ առ արիութիւն։
Յոյն՝ ի աներկբայ ակնկալութիւն հանդերձեալ ե-

զուարճ, ևյիւրաքանչիւր անձանց։
Յոյն՝ ի ՚ի հոգոյն սէր ներգործական՝ ի կոր մանկ մարմնոյն. և համակոյ առաքինի ի կոտնանկ բանին։ Ոմն՝ յառաջին կէս յոյսդ մանն իւրոյ՝ էր կատարեալ լոսո հոգւոյ, և լոսո ձևոյ մարմնոյ. այլ ոչ լոսո քա-
նակութեան։
Յոյն՝ ի վստահուէ մտաց. յոյսդ լսաւաուէն Ա՛յ. ուանելոյ զկեանս յաւիտենա-
կան՝ բարի արդեամբք։
Յոյն՝ ի տոյժ ակնկալու-
թի հանդերձեալ երանու-
էն. յառաջ եկեալ ի՝ հոգ-
հայն Ա՛յ, և ի յաւուրս
արդեանցն։
Յոյն՝ ի ուանակուէ մտաց. յոյսդ լսաւաուէն Ա՛յ. ուանելով կեանս յաւիտենա-
կան՝ բարի արդեամբք։
Յոյն՝ ի հանդերձ սուս-
գուէ կարծեաց՝ յայնոսիկ, որք ի ձանապարհի սատ
կենացս են։
Յոյն՝ ի հանդերձ սուս-

Ա-հմա-ց։

Ը ճանապարհի լինելութ-
եայց Ը կարգի կատարե-
լութ՝ ի ներհակ ստին։
Յոյս անտեսիկ, այս է՝ թո-
ղոյ սիրոյ, ոչ է առաքինութ։
Յոյս՝ զմարդ հայեցուցանէ
առ Ած, ոչ առ սիրելն
երանութիւն. և հաճոյ՝ ոչ
առ սիրելն ճանաչելոյ զՔ
ճշմարտութիւն. իսկ սէր
վասն ինքեան։ Սիրելի երկ՝
ոյժ ոտից ինքեան զօրութեամբ ի
միմեանց զանազանին։
Յոյս՝ յառաջանայ ի զու-
րախութիւն. և ի՝ պատճառ
նորին։
Յոյս՝ ի միայն յաղագս հան
դերձելոյն. իսկ ուրախու՝
յաղագս ներկայի։
Յոյս՝ ի միայն ոչ ունելոյ
ի յուսոյն։
Յուսոյ՝ հակակայի՝ յուսա
հատութիւն Ը մերձաւորու-
թեան և հեռաւորութեան
ի բարւոյ։ իսկ երկիւղ Ը
ներհակութեան բարւոյ և
չարի։
Յուսահատիմն՝ ասի գաւա-
տան, որ ի՝ արդարութիւնէ։

Յոյ-

Գ-ւրդ

ի շնորհայն Ա՝ և ի գո-
վելի գործոց։
Յոյսն՝ ի բաղձանք երկնա-
յին բարւոյն, աներկբայ հա-
ւանիլ նմա։
Յոյս՝ ուրախ երկուս յառաջ
եղեալ։ այս ի՝, բարին ակն-
ուելի, և օգնութիւնն Ա՝։
Ուր ուրախ շարս որպիսութեա-
ք՝, բարին, դժուարին, ա-
պագայն, և կարելին։
Յոյս՝ ինքեամբ զօրացու-
եանէ՝ զներգործութիւնէ իւր
կակղ. ք՝, Ը բանի յառաջ
եղեալն, և Ը բանի հնչ
առնեան։
Յուսոյ յառնէ ևգլխաւոր
յառաջ եղեալ՝ ի երանու-
թիւն յաւիտենական. իսկ
երկրորդաբար՝ ի՝ այլ
բարիք։
Յոյս՝ ի նախկին քան զՔ
հաւատս. ոչ Ը գոլոյն, այլ
Ը գիտմանն։
"Սիրելի երկ՝ յոյս ասի՝ մա-
ծանել առ ի հաւատս։
Բայց իսկապես հաւատ ի՝
նախկին քան զյոյս։
Յոյս՝ ի նախկին քան զսէր

ցեալ զինքեանե, կամ զայլ
մէ։ Ինկեր արկանէ մէրմի՛ն
կողմն շատ, եւ մէրմի՛ն եքաւին։
Յստակ տան իր ինչ կրկին
կերպիւ։ կամ լուսաւորեալ
թափանցիկ։ ոյր ապակին ա-
ն յստակ, եւկամ լուսաւորեալ
լեալ։ եւ լուսաւորեալ տան ա-
ն յստակ։

Յօդ՝ կ՛ որոյր ինչ մասանիկ
բանին, որ դիմաց գանձն
նշանակէ։ գիրքաձեւոյն, կամ
գիտուածոյն։ եւ՛ երկեակ։
ինն՝ նախադաս հոլովե-
կան։ եւ ինն՝ ստորադաս
անհոլով։

Յօդ՝ կ՛ մասն բանի հոլո-
վական, դիմաձեւ, թուոյ
առանձնակի, նախադասեալ
հոլովականն մասանց բանի։
յանդիմանութիւն՝ առ որ
առաջին։

Յօդ՝ կ՛ մասն բանի հոլո-
վական, նախադասեալ ներ
խնդարհուէ եւ անուանց։

Յօդ՝ կ՛ բառ հոլովական,
առնոտական, եւանձ մասնակ։

Յօդ՝ կ՛ ձայն մոխացուց-
մասն նշանակեն ենթ մայրեն։

Յօ-

Յարգուածն՝ կ՛ յիւրոյ վա-
ղուց յիմասնախոսեալ ածել
զոք։ համագիրեալ, եւկամ ոչ։
Յարձակողն՝ ընդունակ լոյ
շրջաբերմանն, եւ զիարենա-
ծուխեան բանից։ եւ ա-
նապատն, եւ զշաւիղսն մա-
նեանն։ Ընդ յառնիցս առ-
նեալ վէս ջոյց։ մինչ զայլ
ոյսն առնու՝ ի տեղիս ծո-
ցածառելոյ գետոյ, եւոչ ե
հասն ուղղակաս ե վաղին։
Յուշիապարիկ՝ կ՛ կինդա-
նի իմն։ որ կէս անձինն՝ կր
նոյ է, եւկէս թռչնոյ։ եւկամ
պղտոր վէրն մարդոյ է, ան
որ վայր երկոյ։ եւկամ է հաւ
յոյժ քաղցրաձայն՝ որ՝ ի
ծով բնակի, եւ կամ դե
մարդասոխիկ։
Յուսահատութեան՝ կ՛ խոր
տակումն յուսոյն, զառնալ
ոյ անդրէն՝ ի՛ չիւղսդհս։
Յուսահատեալն՝ կ՛ ոչ ա-
պաւսան լինիլ յարդիւնս
իւր, եւ ոչ յանդոգակալու-
թիւն։ Ղ։
Յուսացուցեալ՝ կ՛ կարծիք
ինն խոհագիտի։ եւ յոյս ըղձա-

ԱՊՐՈՒՆ այն՝ կ՚
հրայնի, եւ ծծրիմ
բայնի ծուծ ուղ
ղակի. գոյացեալ
ինկաշուխէ օդոյն, եւ՝ նիւթ
նաեւ ուխէ ջրոյն։

Ախտագաղափարքն՝ են
նախկին տեսակք երդում
քից, որք ըմբռնին ի՚ձայ
ին իմացմամբ։

Ախտագիտութի՚ւն՝ կ՚ նախա
ճանաչումն հարց առանց
պատճառութեան, որ կ՚ ա
ռեալ ինկողմանէ անձինն
իսանութէ։

Ախտագիտութի՚ւն վարչուց՝
ոչ կ՚ պատճառ նախասահ
մանութէ ընդհանրապէս.
ապայն միգործնի՚ կ՚ բան
ի վախճանական միտացն գոր

ծոյ

Ցօդաբեր ձայն՝ կ՚ որ ընդ
դրսի անկանի։

Ցօժարական՝ կ՚ զօրութի՚ւն
անձին, որ պատճառի՚ ի
ճանաչողական զօրութէ՚ց.
եւ պատճառ՚ գիտողա
կանաց՝ որ բան կամայն։

Ի՚ր ցօժարականն պատճա
ռի՚ էցանկականն, եւ՚ էցա
կանականն։

Ցօժարութի՚ւն՝ կ՚ ցանկութի՚ւն
խորհրդական՝ որոց՚ իմիզ է
առնելն։ Եւ՚ սա բան ինն
՚ի խորհրդոյ եւ՚ էշտողութէ,
եւ՚ ի՚հարկաբար ցանկութէ։
Ցօժարութի՚ւն միտէ՚ որ կ՚ յա
ղագս կատարելութէ բնութէ,
պատճառ՚ գիտէ։

Ցօշունի՚ կ՚ հատուածն, որով
անդամ պարարտութէ բա
ղադ յօշի՚ եհատանի՚ իմա
սունս, եւորով զատին՚ ի՚մի
մեանց բաղադ եւսութէ։

Ցօշունի՚ եւ խոզի՚՝ են մա
սունքն անդամոց պարար
տութէ՚ն, որք անկատար են
բան ղշանակութէ։

ՈՒՄԻՆ ԻՐԱՑ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՍԱՐԱՍԱՓԱՌ ԼԱՑԱՒՈՐԱՑ, ԼԵԶՎԱՐԵՑՈՒՑԵԼ ԻՒՐՈՒՄՔ։

"ԱԽԱԴԱՍՈՒԹԻՆ, Ի՛ ԲԱՆ ՅԱՅՈՆԻՆՔ ԳԻՒՆԻՆ ՆԻՒԹԻՑ. ՈՐԳՈՆ՝ ՄԱՐԴՆ Ի՛ ԿԵՆԴԱՆԻՆ, ՈՉ Ե՛Կ ՔԱՐ, ԼԱՅԼՆ։

"ԱԽԱԴԱՍՈՒԹԻՆ, Ի՛ ԲԱՆ ՇԱՐԱՍԱՆՈՒԹԵԱՆ Ի ԲԱՅԻՑ, ԵՒ ՅԱՆՁԱՆՈՒԹԵԱՆ։

"ԱԽԱԴԱՍՈՒԹԻՆ, Ի՛ ԲԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՅ, ՈՐ ՁՃՇԱՐՏՈՒԹԻՒՆ, ԿԱՄ ՁԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ԲԱՑԵՐԵՑՈՑՔ։

"ԱԽԱԴԱՍՈՒԹԻՆՆ՝ԵՐԲՆԱԿԱՆ ԿԱՄ ԱՀՒՐԿՈՒԱՆ ՆԻՒԹՈՒՄ՝ Ի՛ ԱՅՆ, ՆԵՐՈՒՄ ՍՏՈՂԳԷՆ ԻՉ ԿԱՐԵ ԻՉ ՅԱՐԱԳԱԼ ՅԵՆ ԹԱԿՈՒՑՈՒՄՆ. ՈՒՂ ՄԱՐԴ Ի՛ ԲԱՆԱԿԱՆ։

"ԱԽԱԴԱՍՈՒԹԻՒՆՆ՝ԻՆՔ ԱՌԱՔԱ ԵՒ ՅԱՆԿԱՐԵԼԻ ՆԻՒԹՈՒՄ՝ Ի՛ ՆԵՐՈՒՄ ՍՏՈՂՈՒԹԵԱՆՆ ԻՉ ԿԱՐԵ ԱՌ ԸՆԹԵՐՑ ԳԱԼ ՅԱՆԴԻՊԱՑՈՒՄՆ. ՈՐԳՈՆ՝ ՄԱՐԴ Ի՛ ՔԱՐ։

"ԱԽԱԴԱՍՈՒԹԻՒՆ ԻՐԿՆԱՅՆ Ի ԿԱՅԻՆ՝ Ի՛ ՆԵՐՈՒՄ ԴՆԴԵՒ ՍՏՈՂՈՒԹԵԱՆ։

ՅՈՅ ՆՈՐ ՆԱԽԿՆԻՆ. ԼԱՍԱՒ ՀԱՐԱՍՏԵԼՈՒՆ ՎԱՐՁԱՒՈՐԵԼԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՅԱՌԱՋՈՅՆ։

"ԱԽԱԴԱՍՈՒԹԻՆ՝ ՆԱԽԱԿՆԱՄՈՒՆ ԵՒ ՆԱԽԱՍՏԱՀԱՆՈՒՆ ԱՍՈՒՆՊԻՆԴ, ՈՉ ԴՆՈՒՆ ԸՆԴ ՀԱՐԿԱՒՈՐՈՒՆ ՍՈՒՏ ԼՐԱՑ. ԵՒՉ Ի՞ԼԱՑ ԲԱՒԱՆԱՆ՝ ԻՆՁՆԻՆ ՁԵՌՆԴԱՍՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ։

"ԱԽԱԴՈՅ՝ Ի՛ ՆԱԽԿԻՆ ՍԿԻԶԲՆ ԵՒ ԹԱՔ ԿՈՒԹԻՒՆ։ ՆՐԿԻՒՂ՝ ԶԻ ՆԱԽ՝ ԴՈՅ ԼԱՔ Ի. ԼԱՍԱՒ ԲԱՐԻ ԼԻՆԱՍՏՈՒՆ ԼԱՅԼՆ. ԶԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ Է ՔԵՆ ԱՆՈՒՆ՝ ՔԱՆ ԶԱՄ ԲԱՐԻ ԵՒ ԱՁՆԻՒ։ ՆՐԿԻՒՂ՝ ԶԻ ՆԱԽ ԿԻ ԵՒ ԴՈՅԱՑՈՒՄԷ ՀԱՒԱՏԱՑՈՒԱՑ ԶԵՂԵԱԼՔ ԱՀ, ԼԱՍԱՒ ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԼԻՆԱՍՏՈՒՆԷ. ԶԻ ՆԱԽ Ի ԳՈՐԾ ՄԲՐ, ԼԱՍԱՒ ԲԱՐԻ ԳՈՐԾ։

"ԱԽԱԴԱՍՈՒԹԻՆ՝ Ի՛ ՄԵՌ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄՆ ԱՂՈՒԵՍՈՒԹԵԱՆ ՀՈՐ, ԶԱՌ ՔԻԿԱՅ ԼՐԱՑ ՅՈՒ ՅԱՆԴԳ ԲԱՌ ԱՒԵՏԻՍ։

"ԱԽԱԴԱՍՈՒԹԻՆ՝ Ի՛ ԲԱՑ ԵՐԵՒՈՒԹԻՒՆ ԻՆՁ։ ՈՐՈՅ ՆՈՒՆ ՆԱԽՁ ԶԱՌԱՆԱՆ, ԼԱՁՇՆԱՑ

սատանայական նեղութեան բան՝ եւ սուրբ գրոց ընդդէմ ելանելոյ, եւ ի ընդդիմանալ ճշմարտութեան։

«Ախտացաւութիւն է մարդ, որ ոչ կարէ զանձն ինքեան ի ներքոյ առնել, եւ ի հնազանդութիւն բերել ճշմարտութեան։

«Ախտացաւութիւն է մարդ, որ ոչ կարէ զանձն ինքեան ի ներքոյ առնել, եւ ի հնազանդութիւն բերել ճշմարտութեան։

«Ախտացաւութիւն է մարդ, որ ոչ կարէ զանձն ինքեան ի ներքոյ առնել, եւ ի հնազանդութիւն բերել ճշմարտութեան։

«Ախտացաւութիւն է մարդ, որ ոչ կարէ զանձն ինքեան ի ներքոյ առնել, եւ ի հնազանդութիւն բերել ճշմարտութեան։

«Ախտացաւութիւն է մարդ, որ ոչ կարէ զանձն ինքեան ի ներքոյ առնել, եւ ի հնազանդութիւն բերել ճշմարտութեան։

«Ախտացաւութիւն է մարդ, որ ոչ կարէ զանձն ինքեան ի ներքոյ առնել, եւ ի հնազանդութիւն բերել ճշմարտութեան։

«Ախտացաւութիւն է մարդ, որ ոչ կարէ զանձն ինքեան ի ներքոյ առնել, եւ ի հնազանդութիւն բերել ճշմարտութեան։

«Ախտացաւութիւն է մարդ, որ ոչ կարէ զանձն ինքեան ի ներքոյ առնել, եւ ի հնազանդութիւն բերել ճշմարտութեան։

«Ախտացաւութիւն է մարդ, որ ոչ կարէ զանձն ինքեան ի ներքոյ առնել, եւ ի հնազանդութիւն բերել ճշմարտութեան։

«Ախտացաւութիւն է մարդ, որ ոչ կարէ զանձն ինքեան ի ներքոյ առնել, եւ ի հնազանդութիւն բերել ճշմարտութեան։

«Ախտացաւութիւն է մարդ, որ ոչ կարէ զանձն ինքեան ի ներքոյ առնել, եւ ի հնազանդութիւն բերել ճշմարտութեան։

«Ախտացաւութիւն է մարդ, որ ոչ կարէ զանձն ինքեան ի ներքոյ առնել, եւ ի հնազանդութիւն բերել ճշմարտութեան։

«Ախտացաւութիւն է մարդ, որ ոչ կարէ զանձն ինքեան ի ներքոյ առնել, եւ ի հնազանդութիւն բերել ճշմարտութեան։

«Ախտացաւութիւն է մարդ, որ ոչ կարէ զանձն ինքեան ի ներքոյ առնել, եւ ի հնազանդութիւն բերել ճշմարտութեան։

ևմէ այլոյ։ Ընաքին կիրթ-
սիճ՝ սատանայական մշտին
ջինաբարք վայն ։ Լուկ
երկրորդ կերպիճ՝ անհաւա-
տարմութիւն։

Ախտախնամութիւն Ն՝
ոչ՝ երեայ վանէ չկոյս զներ
ընդունակութիւն, եւոչ ըզ
դիպուածս, եւոչ զբախտ, և
ոչ զանձնեկեանութիւն։

Ախտախնամութիւն՝ յատ
կապես ոչ է՝ խոտակատան,
այլ՝ ի գործնականն։

Աստղութիւն նախախնա-
մութ Ն՝ ոչ պակասէ՝ ի
գործոյն իւրոյ։

Ըստ՝ ինախախնամութիւն
Ն՝ , վերաբերի զի թոյլ
տայ մարդոյ վարձել եան-
դանելոյ։

Ախտանձն՝ կ՝ մոլութիւն
գիտաւոր. տրոյ գտարեք՝ ին
հինգ. տատրութիւն. բռան-
տարկութիւն. թամբասանք.
խնդամոութիւն՝ ընդ ան-
յաջողութիւն. և վշտակրու
թիւն՝ ընդ յաջողութիւն։

Ախտանձն՝ կ՝ մոլութիւն
լինի ընդդէմ սիրոյ. եւ՝ ար-
հեակ.

Գ-ԵՐԿ։

Ախտախնամութիւն՝ կ՝ զըս
տեղծեալ լինի՝ ինոյնութեամ
արհեալ։

Ախտախնամութիւն Ն՝
ային՝ կառավարէ զտեղծ
ուածս իմանալիս. զըստղ
նագործն՝ ինձեռն վերնա
գործեցին։ Ն՝ զտեղծուածս
մարմնաւորս՝ ի ձեռն ան
մարմնոյն ։ Ն՝ զմարմինս
երկրայինս, ինձեռն մարմ
նոյն երկնայնոյն։

Ախտախնամութիւն Ն՝
կ՝ յաշխատանսկան. իսկ կա
ռավարութիւն կիցս՝ ժա
մանակաւոր։

Ախտախնամ Ն՝ զամենն
անընդմիջապար. ըստ որում
առ բան կարգէ հայեցուած
քոյն մինչդորութեամբ՝ ի կող
մանէ բացայայտման նորին՝
որ առ կառավարութիւն։

Ախտախնամութիւն՝ կա
տարելա պատկան Ն՝ .
եւոնի զբաստգործ, եւոչ
բաժիկ լինի՝ կհարկաւորան։

Այս ինչ՝ առատանկանի նա
խախնամութէն Ն՝ երկա
կի. այսինքն, ըստ ինքեան,

կեսակ • տրտմութիւն՝ վէր
բարեաց • ևխնդութիւն՝ վէր
չարեաց այլոց։

"Սխռանձ՝ կ՝ տրտմութիւն
վէր բարեաց ընկերին • կամ
այլոց ուրուք ըլ որում՝ վար
կուգէ ըլինի նոշակեցուցա-
նել զընտանի իսաս • քան
զի նախանձ՝ մանաւանդ ի
նե վասն բարեացն չորս ի
իսաք եղատիճ • ևըլ սեռի
իւրում՝ կ՝ մեղք մահցու։

"Սխռանձ՝ կ՝ տրտմութի՛ն
վէր բարեաց և չայքողութիւ
այլոց։

"Սխռանձ՝ կ՝ տրտմութի՛ն,
թէ որ ինչ այլոց կ՝ ի՛ բա-
րին, նոյն և՛ իմիզ ղա՛ բաղ
ձուն երանութիւ։

"Սխռանձն՝ կ՝ նախանձիլ
ընդ այլոց բարեբախտու։

"Սխռանձն՝ կ՝ առելութի
բարեբաստութ այլոց։

"Սխռանձն՝ կ՝ ցաւ զբարե
բախտութիւ այլոց։

"Սխռանձն՝ կ՝ տրտմութի
վէր բարեաց այլոց։

"Սխռանձ՝ հակառակ կ՝ երկ
կուց առաքինութ։ նախ՝

ողորմածութ • ևերկրորդ՝
վէրկ ժանդրութիւ։

"Սխռանձ՝ կ՝ բան
ի՛նիսա Ն՚Ս՚ • փոխոխելոյ զգ
բանական ստեղծուածն՝ ի
կեանսն յաւիտենից։

"Սխռանձն՝ կ՝ նա
խադիտութիւ բարերարու
թեյն Ն՚Ս՚։

"Սխռանձ՝ կ՝
նախախորհութիւն ուրուք
առ ի՛նիսաս։

"Սխռանձն՝ կ՝ յա
ռաքելութիւն ողորմելոյ։

"Սխռանձ՝ կ՝ նա
խատեսութիւն շնորհաց
՝ինարկայ, ևխաւոյ՝ի հան
դիպելումն։

"Սխռանձն՝ կ՝ ինձ
նախակարգութ Ն՚Ս՚ ի՛ յա
հիսնից • որ ընտրօք Ն՚Ս՚ լինելոյ են՝ ի
ժամանակի։

"Սխռանձն՝ կ՝ նա
խաճանաչութիւ բարեաց հան
դերձ պատճառաւ իւրեանց։

"Սխռանձ՝ յաւ
կայս կ՝ միայն յաղագս ան
րնաց • իսկ նախախնամե՛,
կայ

Պատ.

Երանելոյ մեզնաջնոյն կոչ։

"Ախտաստիճանութիւն" է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

Ախտ ՃԼ՝ է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

Ախտ ՃԼ՝ է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

"Ախտաստիճանութիւն" է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

Ախտ ՃԼ՝ է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

"Ախտաստիճանութիւն" է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

Ախտ ՃԼ՝ է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

"Ախտաստիճանութիւն" է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

Ախտ ՃԼ՝ է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

Սահմանումն։

"Ախտաստիճանութիւն" է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

Ախտ ՃԼ՝ է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

"Ախտաստիճանութիւն" է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

Ախտ ՃԼ՝ է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

"Ախտաստիճանութիւն" է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

Ախտ ՃԼ՝ է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

"Ախտաստիճանութիւն" է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

Ախտ ՃԼ՝ է պատմութիւն ախտից, որ ի մարդ ի մեղանչելոյ ի մեղանչումն ի մեղանչումն ի մեղանչումն։

մեզ ըստ ձայնի՝ ոչ այսմիկ։
"Ասեկին բառով ի կնճ։
"Ասեկին" ըստ հինգ եղեալ
նախին ասի։ ըստ ժամանակի.
ըստ բնութ։ ըստ դասու։ ըստ
պատուոյ։ և ըստ պատճառի։
"Ասեկին" ի կրկին իւր ինքեան, ըստ
ինքեան ոչ ըստ ինքեան՝ ի
միում նախկին, ըստ զոյն ոչ
ի ձեռն այլոյ ի նախկին։
"Ասեկին ասի երկակի. այլ,
ըստ կարգի կատարելոյն,
և ըստ կարգի ընդհակառակ։
"Ասեկին ընդ՝ ասի երբ
հակի ըստ պատճառի երե-
քանին, և առաջել ըստ
այլոյ պատճառաց։
Այլ ի առաջել բնաւորա-
կան, այն միշտ ի նախկին։
Ընկերասորն ի նախկին ժա-
մանակաւ՝ քան զնոյնսդին
իւրով նոյնդ. ըստ իւրաքան-
չիւր, ի նոյնիսկ ատին։
"Ասեկին գոյացութեան՝ ի
զոյնի այլոյ ըստ սահմանի
գնմանէ՝ ըստ սահմանին
եկիր են։ ընդդէմ ըստ կայանի։
"Ասեկին ի այն, յորմէ

մեզ ընդ մահմանելին։
Կամ են այնք, յորոց ոչ
նոյ ոչ հասին մեզ ընդ հա-
մեմ։ որպէս՝ ծագեալք ա-
րեգական։ ուրուին ի միոյ։
"Ասեկին ի վերասաւ իւրեանց։
"Ասեկին՝ ի ներքոյ իւրեանց
դասի եղեալ, զոր զիւրմիոյ ընդ
ըստին կոչին. այնինչ ինն
դասուք ի ներքոյ ասին։
մարդասիրութիւն։
"Ասեկին՝ ի նոյնդ պատ-
ասոյ, եկամ ուրախասիրն։
"Ասեկին՝ ի տեսակ ինն
ծագեալ ընդ ինքեան. զոր
ոչ ոք ասէ ընդ ինքեան։
"Ասեկին՝ ի ներքոյ ինն
ծագեալ ընդ ինքեան. զոր
ոչ ոք ասէ ընդ ինքեան։
"Ասեկին՝ ի ներքոյ ինն
ծագեալ ընդ ինքեան. զոր
ոչ ոք ասէ ընդ ինքեան։

Ա-ՀՀԱՆՈՑ։

մարդ՝ որ երբեմն զօրութիւն ունի զիմանալն, և երբեմն ընդդիմանալ. ևամենայնիւ մի՛ հրաշիւկաց՝ առնուն մարդիկ զինախանձմունքն Ա.Յ. և առանձն՝ յիմացական զօրութիւնն լուսաւորին. զի զգայական զօրութիւնքն, իմացական զօրութեանն կառավարին։

«Սերգործեալ շնորհայն՝ կ՛ զարմանալ զանձն հշխանական ընակեան առ բարին, եթէ կիր զինա՝ փոխելով զսխտոր ժանկան, եզօրացուցանել զինա՝ անհրում լիցի։

«Սերգործելիք մարդ՝ են երեք. արարչ ըմբռնումն. դառնորեալ. եւառարկուքն։ Արար միտքն մեր երբեմն ըստ երեխա առանձնոյ յառաջիկ իմանալոցիկ զՀիմնարարն։

«Սերգործեալ մարդ՝ կ՛ ձայ նաշունչ կամաց. որով միտքն իմացմամբն ըմբռնէ զերկնային էակ և՛։ եբարժանի յերկիս. առաքին՝ երկիւղ՝ երկրորդ։

«Սերգործելիքն երկրորդ մարդ՝ կ՛ դառնորելիքն. ո-

Գ-ՀՀԱՆՈՑ։

«Առաքինական՝ կ՛ առարարութիւն ծուլացնոց. որ առաջակութիւն չոլիկի ընդ ծուլ, կողոպտութիւն զնաւս, զկողմս, և կամ զընակիչս ծուլանիէ։

«Սերգործելիքն՝ կ՛ խոհականին չարեաց վէր մերձաւորին, յորմէ ծնանի կար ծուռութիւն։

«Սեռն ամպոյ՝ կ՛ երկիւղոր գոլոյն վասն. յորժամ հասանի՝ իմիջոցակաց ամպն միանալ՝ իքէսր անդ՝ ևայնպէս ուժգին եռայել քեր մոլ կարծրանալ՝ ինչուր. և ընդ առ՝ ինչ՝ ձեղքեալ անցանել։

«Սերածուն որ ևմակածութիւն՝ կ՛ բան յորում՝ ի մտս նաշունչ յառաքեանսն՝ ի լինելիս հանուրն։

«Սերգեղծական զերծանուն՝ ասի առընչական. և ինչ առընչական, վէր յառաքեան կենդանի իբրեւանց զոյս առնելն չեն. ինչ սա ևմիաբնեալին։

«Սերգործական իմացական՝ են հրաշիւկք. զի միշտ ներգործէ իմանալն. ևոչ ոչ

բուլ մեռքն ենթադասելով զկինն՝ զոր պատճ ըմբռնեալ մանկեն ծանեուաճ, զնմանէ սաստ ասէ. ոյնպս մարդն՝ ի կենդանեն. կամ բաղդատէ. ոյլ մարդն՝ ոչ կ քար:

Անդրդրծութիւն եղծումն մեզ տայ՝ ի տրամաբանութիւն. որով մակաբերեմք զկինն 'ի մեռեալ, և անոնաստ ձա- նագիմբ զանծանօթեան:

Ընդդէմ մտայ ներգործու- թիւն՝ ի տրամաբանութիւն. որով մեռք՝ 'ի ոչ ծանօթա- գոյն յառաջարկուէ, կամ 'ի բազմայն՝ եզրակացու- նե զկինն զանծանօթա- գոյն. և յայտնի շաղկապեալ՝ տալա ուրեմն. եաստ' եզրա- կացուէ, կամ հետեւութիւն. ոյզան. որմն՝ ի տալեսակ. տալա ուրեմն ի տրուածա- ոոր աշխոյ:

Անդրդրծականն կատարու- թիւն՝ ի որ կատկ տրուած դրել զգործ ինչ. որպս ի կատարուէ հետ, որ կատկ տրուածդրել զհուր՝ եզքեր- մուելիեն:

Անդրդրծութիւն՝ ի ըստ որում առ ենթանկէ առ նել ասիմք. ոյզան՝ հաստա- նող ոչ՝ որ հաստանէ, ըստ այնմ հաստանող յոյժ ոչ: և ոմն հոգեւոյն, եաոմն մարդ մեռոյ:

Անդրդրծութիւն՝ ի շարժ- ժութիւն տրտրողական. և տրտրողական ասէ յինքեանէ շարժեալն:

Անդրդրծութիւն՝ ի շարժ- ժութիւն տրտրողական, որ ի յինքեանէ. այս ի տրտր- ղական:

Անդրդրծուէ՝ ի նեբ մէջ 'իմէջ ներգործողին, եաներ գործեցելոյն. ոմին երկի հարկ կարէ տեսանել. այ, 'իկողմանէ տրտրողին, և' ի կողմանէ տրտրելոյն: եւրա- քանչիւր երկ՝ զոյ մէջ ներ- գործուէ երկոյ: Ընշ ներ- գործուէ՝ ի վախճան իւ- րաքանչիւր երկի այնրելոյն: Ընշ ներգործուէ մարմնոյ, կամ ի 'իքնական տրակու- թենէ մարմնոյ. կամ 'ի կո- գոյ՝ շարժողին զմարմնին:

"Սերմնաժուռն՝ է խմացումն
շահեսասիրական յանձին:
"Սերհակն՝ է ընդդիմադրու-
թիւն մեհեանոցից ոչ ոքի՝
առ դիշեր • եշար՝ առ բոլո:
"Սերհակին՝ է զանազանու-
ընդդիմամարտ երագ • որպէս
Քերմանացիներն եղբարուն:
"Սերհակին՝ է որ երկու շա-
րամանաւորի ընդհարում •
մինն սուրբ կամաւ, եւմինն
բռնաւորական արուեստ
կայեալ պոն:
"Սերհակին՝ առաջել զաւա-
գեալ է յիւր ներհակին, է
թէ պարզ բռնաւորութիւն:
"Սերհակք երօք՝ իշ են ներ
հակք 'իմիոս:
"Սերհակայ՝ ոչ ունակաւ
կարէ գալ • բաւ որում հա-
մաձայնին 'ի միում բանի
հաստատակի:
Ո՞ւր են ներհակին՝ է ամենա
ներհակին միասին, բաւ ապա
առհասն միայն:
Ոմանք ասին ներհակ կրկի
նակի • այ, բաւ կերպի տե-
ւի, կամ ըստ կերպի տեսակի:
Ոչ որ լինչ ծնանի, 'ինեղ-
հակին ծնանի: "Սեր

"Սերգործուածքին՝ է եղ-
ծակ միայն է՝ որ այժմ ներ
կայ եղեւեալն • միւսն է ներ
գործելն, որ է առ այլ
անցեալին:
"Սերգործուած՝ է վերջին
կատարեալ ելք • եւ ոչ
ներգործուածքին շարժումն
լինի ասի:
"Սերգործուածքին՝ է պատ
ճառ վախճանական ունայ
կուէ, որ է պատճառ ա-
րարողական ներգործուածքի
երայ:
"Սերգործուածքին՝ վերագրե
լի առ ենթակայուածքին,
որ ասի յատկացեալ անձն,
որպէս առ ներգործող • նաև
առ բնուն վերագրելի, ոչ
առ սկիզբն ներգործուէ:
"Սերգործուած՝ ոչ ընդունի
զհակառակ 'ի ներգործողին •
այլ սկիզբն՝ է ներգործուէ
Ընկատելի է զի նոյն՝ նոյն
համանգամայն ներգործո
լ է եւ զրկուէ ըստ նոյնուամ •
այլ միայն ըստ զանազանից:
"Սերհակայ՝ է որ ոչ ունի մէկ
ներգական գոլ, այլ անցեալ

"Սիրհակն հակադրուելն՝ և՛ ի մէջ երկուց ընդհանրական նախադասութեանցն ստորասութիւն, և միւն բացասութիւն. ուրգոն՝ ամ մարդ է արդար. ոչ ոք մարդ է արդար:

"Սիրհմասուելն՝ և ընհանուր՝ անպատճառ դիտութիւնն:

"Սիրհմասուելն՝ և յիշողութիւն և անբաժան պահպանութիւն մարդկային բանականութեան, և նոցա նպատակ երևելոցդ:

"Սերտասնակս՝ և կարի ինն ներքսապէս, ևերբ յեղյեղ ի սրտում: թե սիրով, թե խորհրդով, և թե այլոցիք նիւթ:

"Սերատարագրական մակաբացութիւն՝ և որ առնու զկնիզ բանին որք պէտս ունին ապացուցանէ, և որոց զպատճառան անգիտանայ. որպէս միևնոյն ասէ երկրաչափին թե՝ ինչն և անմասն ինչ, զորոց զլայտնաբանն բնական իմաստասէրն պիտէ, և ոչ երկրաչափն:

Նուկ անատարագրականն և

որ առնու սկզբունս գիտասարակաց մտածութիւնն՝ որ ոչ ունին պէտս ապացուցանէ. այլ միևնոյն ասելիք թե՝

Այն բանին է:

"Սերատամագրեալ՝ և իմացումն, յորս ստպագրի ի պատկերս էակայ:

"Սերատամագրեալ բանն՝ և՛ շարժութիւն անձին. որ ի միտ հեղգողականին, հղեալ առանց երկիւղ արտաքնոյ:

"Սերատամագրեալ բան՝ և՛ իմաստածութիւն զոյգ ըստ անձանց, և ախտից անձին: Ջի որ ի ներքս և՛ յիմացումն միայն զոլոլ ասի ներատամագրեալ. ևորո շարժումն բաժանութիւն բաժից յատուկ գոյին՝ ասի արտաքնագրեալ:

"Սզուլքն՝ և որոշումն, և՛ ըստ մարմնոյն:

"Սիշ՝ և որոյ մասն և ոչ ինչ:

"Սիմին՝ և հիւլէական՝ այ, ան որոյ մարմինն, որ նախ կրբան զշարս տատերայ. այլ և ուղիման ասէ թե, քանզի՝ ոչ շքաւոր կրբ առնուածոց

Ջեռն

կանչ՝ յայտ լուծանիւ։

"Սիրտ նախկին՝ ի իւր զօրութիւն կրօնական. ոչ ի իւր զօրութիւն ներգործականն։

"Սիրտ առաքինի՝ ասի երկեր՝ զի ի անտեսակ. ասի քաջ՝ զի ի ընդդիմանական. ասի անդրդուն՝ զի ի առաջարկեալ։

"Սիրտ՝ ի կրաւորական կամ ըղձութիւն առ ամ ֆիզիքական. ոչ ի գոյացական, ի պատահական։

"Սիրտ՝ ի մարմին անարատ։

"Սիրտն առաքինի՝ ոչ երբ ըստ տեղիական առնելիսն անտես առնէ. եւ ոչ ինչպէս միոյ հոգւոյ ասի. այլ ինչպէս միոյ տեսակի տեսակաց։ այլ ինչպէս ըստ զանազան տեսակաց։

"Սիրտ առաքինի ամէն ինչ՝ ի մի, միաւէն կարդի միայն։

"Սիրտ առաքինի՝ ըստ զօրութ ոչ ի անհուն պարզաբար. քանզի տրծիւոյ լինի միայն ընդ տեսակս նիւթականաց։

"Սիրտ՝ ըստ որում ունի զգալ. նիւթոյ զօրութ՝ ի առաքինի։ եւ ի ամէն ինչ։

Ձեռն քո առնել զնոս յանպատրաստ նիւթոյ. ոչ, յանդգնակ մարմնոյն։ եւ ոչ մանրացուածոյ ի մանրացուածոյ։ ոչ ոսկեայ կարծեն զայն նիւթ. զի յոր ժամ ոչ գոյր ստորեալ, ոսոխ լինէր ի նոյն։ ոչ այլում առնուս ես զինեմ՝ ի խոտոր տեսակին. որպէս յոր տոլին ըստ տեղի զոհասակ։ այլ ի գոյացս տգնակս։ որ զանազանին. ոչ, անատարին՝ տեսակ կոչէ։ ոչ, գոյացս տգնակաւոր անմատոյցին. որ ի կերպարանէն, ցրտութենէն, շարժուէն, եւ ի քանակէն. տարածեն սկզբունք տարբերացն եւ ի տրոհումն գոյական տարբերեալ շորս տարբերեալ։ զի յորժամ արար ոչ լոգ նիւթ, եւ ոչ ոգի, եւ ոչ ոգի ընդ նիւթոյն, եւ ոչ ոգի ընդ նիւթոյն, եւ ոչ ոգի ընդ նիւթոյն

ննջեակաց, ոչ կարէ գոլ
յայլումն։

Սիրէ ըստ բնութեան՝ ոչ ըստ
գործոյն ունի, եւ ոչ ճանշնայի է։
Սիրէ՝ ոչ կոչ միշտ ի մէկ
ի անծին եառնողական։
Սիրէ՝ ոչ է բաժանելի՝ ե-
թէ ոչ քանակութիւն։
Սիրէ եւ պակասութիւն՝
բաժանին իսկուն ըստ արիս
առաքէ. իսկ ըստ պղատոնի
ոչ ոչինչ ի միմեանց։
Բոլոր նիւթ մարմնոյ առաջ
նագունեցոյ, առատանկանի
զանազանութիւն եւ շարժման
հրկնային մարմնոյն։
Սիրէ յաղթէ մարդկային
բնութիւն՝ ոչ կարէր գոլ ի
յայլումն։
Սիրէ իմանալի՝ գոլով ի
սահմանութիւն քանակութիւն։
Այլ ոչ զգալի նիւթին։
Սիրէ նախատաստիճանն՝ ի
յորմէ նախատաստիճանին
եղանէ. ևի եռեակ. հայեցակա
հայ՝ կամ բնական. առնա
րելի՝ կամ հիւսուածոյ. ներ
ընդունական՝ կամ պատու
հան։

Ա-հմանոց։

Սիրէմական պատճառ՝ ի
յորմէ լինէ եղելոյն, որ ոչ
ունէ լինել եղեալն, կամ
գոլոյն։
Սկսագնելն՝ ի որ առնիւթ
եհղեղուածոյ զձեռն ծակո
ցոն. ուժխոյակ եղեղակ մե
ղուն ինդրոս, որ տպատակիկ
երեակ. այլև որ զեղնիկուն
կարմիր առաջ ներկեն։
Սմանակաւ պատրաստ՝ ի
յորում զիւր կնճ՝ որ նման է
իմիջ եղանակաւ իւրեք. կամ
ոչ նմանեցուցանել ամիւր։
Սմանակերտ՝ ի պատկեր
ինչ կազմեցեալ, ըստ նմա
նութիւն կերպ ոտից։
Սմանամասուն՝ ասին տա
ղերոց ծայրից կցորդա
թեքեալ առ երեսս, մինչ
ունին երկու ծայրս. այ, ըզ
պատահական. եղոջ հա
ղորդին երեսից։
Սմանամասուն՝ ասին ոչ
ոտից. այ, շորից առաջնոյ
խառնիճաքն, որ ի արիւնն,
պիտակ մաղձն, ոտաձ, և
հոտ

գոլ նման։

Ընկերտոլ՝ բնուել բնուէ։
Ընտրտոլ՝ անձն անձին։
Զորտոլ՝ զօրուել զօրուէ։
Ներգործտոլ՝ ներգործուել
ներգործուելիք։
Անուանտոլ՝ անուն անուանել։
Հնարտոլ՝ որակուել նման։
Սկզբնատոլ՝ սկզբանց նման
նոյն սկզբունքն։
Կատարտոլ՝ ըլ կատարեցն։
Տանեցտոլ՝ ըստ նիւթոյն։
Միաստանետոլ՝ ըլ տեսակին։
Ընկերատանետոլ՝ ըլ պատ
կերին։ այսքան լինի նման։
Եւս զգալիքս՝ ունին զայ
սուկ առարկայ հաղորդու
թիւ իրերաց։ զի այլ ինչ ու
նի հոտիլ, զօրուիլ, հնար
գործուիլ, բնուիլ, հայելիք։
Նմանութիւն՝ կ կրկին։ ք,
ըստ հաղորդուէ նոյնոյ տե
սակի, եւ ըստ համեմատուէ։
Դարձեալ՝ կրկին կ նմա
նութիւն։ այս կ ոչ միայ սկիզբն, և
ոչ սկսեալ։ առաջինն՝ ասի
գաղափար։ իսկ երկրորդն՝
պատկեր։

Նմանք առին նմանք երկու

խարտեաշ մազքն։ զի սեաւ
մազքն՝ կ հողոյն։ ապիւղքն՝
ջուց։ արիւնն՝ օդոյ խար
տեաշն՝ հրոյ։ Իսկ գործիա
կան ամանն ոսկի՝ արուեստն
ամանն։ գործի և տեղի՝ կ
լեարդն։ իսկ սպիտակին՝ ո
ղիկատուքն։ իսկ սեռ մազ
քին՝ փայծաղն։ իսկ խար
տեաշ մազքին՝ լեղին։ և՛ի
սոյանէ մազոյկայքն մազ
միքն գոյանայ։ և այլ կեն
դանոյ, գոյս կարօղ է գի
տել բնական իմաստասէրն։
զինեմ, եզտեսակ։ և՛ էստա
նէ զատորոշս։ և՛ է տարերք՝
նման տարերցս այս, զշորս
մաղձս։ նաև զամանս, զգա
ծի, եզտեղիք սոյա։ զբա
ժանմունս եզմիաձորուելս,
եզայլսն ըստ կարգի կարէ
բնախօսել։

Ըմբ՝ առ՝ ինչն եղև նիւթն։
եմիքին շորս տարին, որս ա
րի տեսակ։ եմիքին՝ տա
րերքն։

Ամանուէն՝ ասի գոլ երկ
քիմբ երկոտասան կէտիւք։

Ամ՝ հուիք էուիք ասի

Գիրք

կն. ը, հատ. դիրքով մուտ առնակն. և ըստ որում մին՝ նմանել այլում ըստ հատ. մասունքն՝ են բաղադրեալք. նմին իրի՝ ոչ ինչ առեղծուած. այսպէս է նման ԼՀ. քառից միոյն ըստ կերպարանութեան։

"Նմանք կարեն ասել զայդ միանգամ կշտամբին ի վեր ասելն զայդ առնակն. թէպէտ ոչ հաճառապատակս հաղորդել ցին այնմ առնակն. այլ թէ ասելն օգ՝ նման զայդ հրոյ՝ ըստ քերմունէ։

"Նմանուէ յԱ.ծայինն՝ այլ ազգ վերաբերի առ որդին, եւայլ ազգ առ հօրին ըստ։ և "Նմանուէ՝ պատահանի որ դոյն, ըստ որում ծնանի ի հօրէ հանդերձ ըստ բնութիւն. այլ ծնեալն՝ ի նմանուէ ծնողին։ իսկ առ հօրին վերաբերի ոչ զի է պատահեալ եկամ ծնէ. այլ ըստ որում բղխեալ ինքմէ ի նմանուէ հօր եւ պատահելոյ նմա։

Նմանուիլ բառնական ըստ

"Նմանուիլ կ՚ երեւեալ ի ձեւս, կերպարանս, ոճս. և այլն։ զի նմանի ինքն՝ ի նմանուիլն։

"Նմանուիլն՝ ի հատուածի միոյ։

"Նմանուէ որ առ միմեանս՝ լինին ջոկս կերպիւք։

"Սակս՝ որ ոչ որպէս՝ իսկ ասին հաճասար լինին բոլոր անհատին. այլ եթովասիք ցիւքն՝ նմանին միմեանց ըստ սեռ գոլոյն. եւայլ կարծի՝ նման են միմեանց ոչ ըստ լոյն ապիտակ։

Ընկերակիր՝ նման ասին, որք ժամ միւն որպէս՝ կերպով սեռական լինին. այսինքն, քերմունէն՝ հպատակին. այսինքն, ի տարբերն. զի եղ կոչ սեռական ոչ պատկեն միմեանց հաճասար բոլոր՝ այլ ասին ընկերակիր։

Նմանութիւն։

առնակն. ա. կ՚ երեւեալ. այս է, ըստ զոլոյն բնութէ. ըստ հանապազ ինչ. և ըստ զօրութէ ներգործութէն՝ առ ի հասանել երեւութէ։

"Նմանութէն կ՚ ի բարւոյ պաշտեն, ուրեն. և արդարոյն զոլ՝ խոհեմութէ։

"Նմանութէն՝ ի հատուածէ միոյ։

"Նմանութէն որ առ միմեանս՝ լինին ջոկս կերպիւք։

"Սակս՝ որ ոչ որպէս՝ իսկ ասին հաճասար լինին բոլոր անհատին. այլ եթովասիք ցիւքն՝ նմանին միմեանց ըստ սեռ գոլոյն. եւայլ կարծի՝ նման են միմեանց ոչ ըստ լոյն ապիտակ։

Ընկերակիր՝ նման ասին, որք ժամ միւն որպէս՝ կերպով սեռական լինին. այսինքն, քերմունէն՝ հպատակին. այսինքն, ի տարբերն. զի եղ կոչ սեռական ոչ պատկեն միմեանց հաճասար բոլոր՝ այլ ասին ընկերակիր։

Լոկ միան՝ սպիտակ կոճղ
տակով, զոր գընձուպիկ
կոչեն. եզապիտակ պղպեղն,
եզոտ ըն, նման միմեանց ա
սեմք՝ վէր կերպին. և սևն
առաւել կերպ է քան զըս
պիտակն. եւսա նմանին՝ ոչ
միայն տրակքն, այլև կեր
պումքն՝ որ այլ եւայլ է ո
րակութ:

Ընդորդ՝ նման ասին, յոր
ժամ զանազան որակութքն՝
ի զանազան տեսակս երև
ին. այլ հաւասարն եւաղաշ
նին ըստ զանազան որակու
թեն նմանին միմեանց. որ
ունին զոյն սպիտակ, սեաւ,
եղիատեսաչ:

Զորդորդ՝ նման ասին այս
կերն՝ եղատացոյցն. եղատա
ցոյցն՝ նախատեսին է, որ է
մարդն. լոկ պատկերն՝ որ է
նման մարդոյն որ ունի մի
այն զձևոյ նմանութե, եւոչ
կութեն:

Սմանութի՝ եւանմանութե
տեսակաւ լինի. ոչ միայն ըս
որակութեն նոյնոյ՝ կամ զա
նազանի. այլև ըստ նոյնոյ,

Ա-հմանոյ:

կամ զանազան կերպի հա
ղորդելոյ:

Ասեն՝ զի ցուցա
նեն զգերաբեան ինչ:

Ասեն՝ է անհաս շունչ՝
ճանճանչ՝ ևգործիւ իրաց.
որ նախ զինքն յայտնէ՝ և
ցուցանէ, ապա իւրում և
ինքեանմէ զայլ միւս ինչ
զառեալ յիւրմէն յանդի
մանն կացուցանէ մատոյց ու
րոյ՝ ի զգայարանաց մերոց:

Ասեն՝ է որոյ մանն ոչ
ինչն է:

Ասեն՝ է որքան զինքենէ
զգիտութե, եազայլմէ զգի
տութե առ բերէ:

Ասեն բնական՝ է որ ըստ
ինքեան, և ըստ իրի բնու
թե՛ն, թարց այլոյ շարա
դրութե՛ն, զայլ ինչ՝ քան
յինքենէ նշանակէ. որպես
ծուխն՝ է նշան հրոյ. և
լաց՝ ցաւոյ:

Ասեն ըստ կամսոյ՝ է նա.
որ առ բերէ՝ զգիտութե ու
րուն իրի. ոչ բնականքէր,
այլ ըստ հաւանութե և կա
մաց մարդկան. ոչ զանկա

կին ձայնն՝ ի նշան ժամու։
Աշանապտա՝ ի որ ի գիշերահասին ննջէ, անշնաւոր մարդ. կերպարանք. որպէս զաւանութիւն սաւուղայ երևեցոյց հարցուկ կինն։
Աշանտա՝ ի ցուցակ ինչ և նշան արհամարհանաց. որ լինի ի հիշատակելոյ ձևռն. շրջածութիւն աչաց, կամ առօդմանէ այլոց անդամոց։
Սյն՝ ի որ նորին գոյութեան՝ հակառակ են միմեանց. զ ինչ ունելով զանազանութեամբ նորին գոյութեանն՝ առ այլս զանազանութեաց։
Սյն՝ ի սոյզ հիմակայս, որ ըստ ինքեան իրողութեանն՝ զինչ առ ինքն ունելով զանազանութեամբ իրողացն առ այլս զանազանութեաց. այլ անդ նիւթքն, անիւթաձևութիւնքն այլ հրեշտակք եմարդ. իբրև ըստ ինքեան գոյութիւն ոչ ընդ ինքեան զանազանութիւնն իրողացն առ այլս զանազանութիւն։

Սարաձևութիւն՝ ի սոյզ ըստ ստորոգութեան. որ արտաքոյ հաստատական սովորութեամբ իցէ խոսելով զայլս՝ կամի ուն նոյն այնաստիազ, զբանս, զգործս, ևզշարժուածս, և զզգեստս։
Սոճազութիւն՝ ի շարժութիւն ի ձեռն ըստ նմանութեան։
Սոճիրութիւն՝ ի խոստացութիւն երից, ըստ բարեպաշտութեան ընծայի։
Սուկին՝ ի անուն կշռոյ. ևէ 2 դիդրատմայ, ևւ տրամ, որ կանէ 6 դահեկին. այսինքն մինետ, որ լինի 6 տրամ. ևկամ 36 դանկ. և կամ 144 դիրամ. Ի նուկին՝ 576 յորինահատ ի այսինքն, պուղատայ։
Սուկի՝ ի II տրամ, ըստ բժշկացն։
Սրբուկ՝ ի որակութեան շօշափելի, որ ունի զսուկ՝ ևերկրորդ մասնիկս։
Սօսրուկ՝ կամ անգայութիւն՝ ի որակութեան զինչ շօշափելի, որ ունի զերկրորդ մասն նկատից նօսր մասնից՝ առանց կացել ևյիմիաբանից հետացել։

ատամ պահել հրեից՝ ի պատուհասէ ոչխարէ մեղ երից

պատճառաւ:

Սախ՝ մեղ ազատումէ, զի պատահելոյն յանդիմանութիւն՝ ինդրելոյն՝ զի մի մերկասիցին ինկողմանէ պատշաճէ: ինդրելոյն՝ զի ինչանակելոյն զերեսից կինն հանգիստ. այսինքն՝ ինդրելոյն՝ «Ոչ» ինգերորդ «նգիներորդ» «նե. մասոյ» «իսկզբան» «նեալն» յատկացեալ կիներն երկնից: Ի սէ՝ ի պատճառէ անձին ծ զառաւ լուծանելոյ զախտս, եշխատաւոր առնելոյ:

Ի պակաս՝ ի մասն բանի անհոգոյ. ինշանակող զկատարումն ամենայնի զոր չտանի մարդ առանց, եզառապատճառս. որ զան՝ պետրոս եւ յոհաննէս՝ են մարդիկ եւ ապրին:

Ի պակաս՝ ի մասն բանի անհոգոյ, որ շարժական եւ մեկնի զարմանահրաշ ոճով:

Ի պակաս՝ ի մասն բանի, որ շարունակ երեւոյթ զմարտառն բանի, նաեւ զինչ ոչ բանս:

Ի պակաս՝ ի մասն բանի անհոգոյ, ինշանակող զշարունակելոյ եռանդ ինչ ինչ ասելոյ վերաբերելոյ առ մի իրողութիւն. կամ երեւոյթ հանդերձ երակութեամբ ոչ՝ ի մէջ ինչ ինչոյ:

Ի պակաս՝ ի բառ անհոգոյ, կատող երկուց. կամ յոլով բառից:

Ի պակաս՝ ի բառ որ շարունակ զարմանահրաշ ոճով եզմիկնութիւն միտք

կռուին յայտնէ։

Ը աղիսաւ՝ ընշանակէ զշա-
ղախատուին կռուէ ի միմեանց ին
քեանց. կամ զշաղիսապուին
իրակուսիէ ընդ ինքեանց.
կամ զկռուիլնոյ՝ հանդերձ
իրակուսիէ։

Ը աղիսաւ՝ ի ձայն դասու
նշանակեան։

Ը աղիսային բանսկան՝ ի
որ զասացուածոց ընդ. սրտո
ձառէ առացուածոյն միա
հոտէ, կամ կապէ։ եւն ոյ
սրբիկ-զի՝ քանզի՝ եւ այլն։

Ը աղիսասկանն՝ ի նախա
դասութիէ սատրադրական.
յորում շարամանին երկու
սատրադրական նախադասու
թիէքն միմեանց շաղկա
պին, եւ-ոյ մարդ՝ ի բանա
կան. եւ անասուն՝ անբան։
կայ՝ յայնժամ շշմարիտ,
յորժամ երկուքինն նախա
դասութիէքն նոր ճշմա
րիտ. եթէ միանգ ի սուտ,
կայր շաղկապկանն ի սուտ։
ոյնպէս՝ մարդ ի բանական,
եւ անբան։

Ը անկն՝ ի՝ միանգ եւ ոյ

բարձրագոյնսդ դասդշնոյ,
ի միջնորդութիէ շորացեալ. ե
քանզի ի բնութիէ հրոյ՝ ոս
պարտի եղանել՝ միմեա-բաղ
զօրու հոդմոյն՝ ի քան զ
դէմ բնութիէն կայցէ. եւ
ոչ ընդդիմանայ նմա. զի
բնիս հարկանէ՝ միոյն յա
մառնային եղունակս ձգեա։
Ը անկն՝ ի հոս քառա
շնոյ, որ միոյն ի միմեանց գոյա
ցեալ, միմեանց ամպոյն՝ ի միջ
մուրն շորացեալ ելանէր
ծանրութիւն, իսկայր բերէ
հոգի կայծակ, եւ միոյն յա
մառնային եղունակս։

Ը արտաքոյ՝ ի բան,
յորում ծանօթիւք ոսմանք
ծանուցանին անծանօթն։

Ը արտաքոյ՝ ի շարա
դրեալ բան, յորում ծանո
թիւք յատաջանամք յայ
ծանօթն։

Ը արտաքոյ՝ ի ատհետ,
զբանն սատրադրական շարա
դրեալ։

Ը արտաքոյ՝ միոյն ի հոդ
կռուիլ։ Ասի ատհետ՝ ո
բայ։ Ընկերակ՝ ոնիմ՝ ո
բայ։

տեսակի։ Երկրդ՝ ստորակա-
թեայ՝ եւ բացասական։ Չորրդ՝
ենթակայի՝ եւ ստորոգելոյ։
Ե արտայանուն է կապհիւ-
սուն պարզ ձայնիւք, առ՝ ի
յարատեւել զներտրամա-
դրեալն։
Ե արտայանուն է զստորո-
գեալն ստորոգել զենթա-
կայեն։
Ե արժն՝ է թանձր գոլոր
շի՝ արտաքս քարշել յերկ
րէ։ Լնեղեալ՝ ի յելեն՝ շար
ժէ զերկիրս։
Ե արժն՝ է հողմ, արտաքս
թիւրեալ՝ ի ճանապարհէ իւր
մէ, և՝ ի խոռոչս երկրի մը
տեալ։ և ելս թանձրութե
երկրին՝ շարժէ զնա մինչև
գտանէ ելս, և ապա դա-
դարի։
Ի Ե արժականս՝ առաջինն
է ինքնաշարժն։ և ի զինք
նաշարժն նախկին՝ անշարժ
իմանալին։ և յետ ան-
շարժ իմանալի՝ նախկին
միակն է։
Ե արժակ յիւ՝ է շարժմամբ
իմն անդամոյն մարմնոյ։

հետեւցուցանել զհայեցողս։
Ե արժառութիւն՝ նշանակէ
զպատճառն զայն, յորմէ
շարժիմք, առ՝ ի առնել
զայս ինչ կամ զայն։
Ե արժառուցել՝ է յօրաց-
մամբ իմիւ շարժել զձեռս,
կամ զանձն այսր եւանդր։
Ե արժողական զօրութի՝ է
որ առնէ ըստ մարմնոյ տե-
ղական շարժմամբ. և է կրը
կին։ Սինն է ըստ յօժարու-
թե։ Իակ միւսն՝ ոչ հայի՝ ի
կամս։ քանզի երբեք էպէ յօ-
ժարութե և թէ ոչ՝ ներգոր
ծե։ ոչ աճումն և վատարումն
եայլ՝ որք ըստ անկեանկին
զօրութե լինին։ Եպործարան
սորա է ըստ յօժարութե,
ի յետուստ կուսէ գլխոյն
ուր է ամ սկզբունք ջլոց,
եբուն տեղին։
Ե արժութե տեսակ՝ են
վեց լինելութիւն։ ապակա
նուն։ աճումն։ նուազուն։
այլայլութե։ ի տեղւոջէ ի
տեղի փոփոխութիւն։
Ե արժուն տեսակ՝ են է
րեք։ քնութե, բռնութե, և
կա-

ուն՝ խոկ թե՝ իմանալն՝ այս եա երկակի. թե՝ վոք ոչն՝ իմանն շարժի, այս ի աճելութի. թե՝ իմանչն առ ինոքն, այս նոշանակութիւն. լոյ՝ իհարկե վեց են եամ առեակք շարժուելոյ. ի՝ նեղութիւն՝ ցաւ, յոշ կուք՝ ի յիւրմէ. ապականութի՝ ցաւ, յիւրմէ՝ յոշ կութիւն. աճելութի՝ ցաւ, իմոքրութի՝ իմանչութի. նոշանակութի՝ ցաւ, ի՝ վոքրութի. վոխոխութի որակայն՝ ի այլ այլութի. երբոր տեղոյ փոխուի, որ ի երեւակին. կամօք՝ ոչ տանի՝ իջուրա ելանելն, և այլն. հարկիւ՝ ոչ կենդանեաց. երկնուք՝ ոչ տարերաց։

Շ արժուելոք մարմնոյ յոնց մանն՝ են վեց. ցի՝ իմեր, ու՝ իմայր. յոշ, եյաշխակ. յառաջ, եյու։

Ուեր շարժութի՝ ի հայտ ուելի, ախուսասիրուելն. զի յաւուրն ի ոտյա վերայ ընդունուելն. զի հայրան՝ ի մաս

կամօք։ բնուբ՝ ոչ ջուրն՝ իմայր, ևշխուրն՝ իմեր։ ևբռանուբ՝ ոչ քարն՝ իմեր ձգելու։ կամօք՝ ոչ մարդ՝ իսեղուելոյ շարժեալ։

Դարձեալ բաժանի յերկու. ցի, յաւելին՝ ոչ միայն քար շեալ. իմեուն՝ ոչ ծառ ան ղեալ. ու՝ իքարկն՝ ոչ անիշ շրջեալ։ Այս բաժանի ըստ տան սովորութեն, ըստ տան ներգործական զօրու թե նոյնն։ Այլ ըստ վերին միայնն, իմիջոյն՝ առ մէջն, շուրջ զմիջոցն։ եկամ վերոյ կի. ցի, ի վեր, ի վայր, ևայլն։ Ասկայն հասարակ բառ՝ վեց են տեսակ շար ժուե. ոյշ աճելն, ևոյշ պա կաս. ևայս վեց կ՚ը. ցի, զի ամէն որ շարժի՝ եթէ ըստ ինքեան, եթէ ըստ պատճառն. կամ յինքեանէ՝ յինքեան կայ շարժի, ևլինի ըստ ոչ ղոյ փոխուիլ. կամ յոյշ ինքեան։ Ուրեք այս՝ եթէ գոյացութի՝ ոչ՝ առնի զատակարութի. ևեթ յոյսն՝ առնի զայլ

մասութիւն. իսկ վրառաստէն յայլմէ բերմանոյ ընդունի զիմաստ գումարիչ։

Շ արժութիւն ինչայր՝ է տրամասութիւն և ձանձրութիւն, որ ի ծուլութիւն. զի մինն ծանրանայ ևս ի գործ ըզ բարիս. և միւսն տրտմի և պակասի։

Ցաղ շարժութիւն՝ է արծաթասիրութիւն. զի զբարիս պատճառեալ ժողովէ։

Յառաջ շարժութիւն՝ է բարկութիւն. զի մի՛ շարեսցէ ասէ բարկանամ։

Շ արժութիւն յետս եդեալ՝ է ոկոտասութիւն՝ ևպատանկութիւն. զի յետս դարձուցեալ է ինձմարիս բարւոյն. և զկնոտ ընթացուցեալ է առ ա հեակ՝ և սուտ բարիս։

Շ արժութիւն՝ է ներդործութիւն շարժողին՝ ինչպէս է. կամ յառնիսութիւն շարժելոյն, կամ շարժելիսն։

Շ արժութիւն՝ է կրկին. բնական, և կամաւորական. ևերկուսեանցիւր ունէք հատկ և զոր ի ներքին սկզբնէ։

Ա ճ հ ա ն ա գ ։

Ի՞նչ բնական շարժութիւն՝ է ի երկակի. այ, ի յատուկան սկզբանէ. կամ ի կրողական, և ինքնիշխանական սկզբանէ։

Շ արժութիւն՝ միշտ յան շարժին գայ, նաև զազարեալ ինչ եղելի։

Ոչ ոք շարժի, հատկ է զի յայլմէ շարժեսցի. և զոր շարունակութիւն մեծութիւն՝ է շարունակու շարժմանն։

Շ արժութիւն՝ յատկապէս ընդանակ զգործառութիւն անկատար շարժելոյն. բայց ըստ նմանութիւն՝ ստորոգի զնոյն ներգործութիւն։

Շ արժութիւն տեղական՝ է առաջին, ևկնդրեալգոյն քան զայլ շարժութիւնս։

Շ արժութիւն հրեշտակի՝ ինառելոյ՝ ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ զանազան շօշափումն՝ զանազան տեղեաց հեռաւորաբար. այլ ոչ համանուագ։

Շ արժութիւն՝ ասի հոմանուն ներգործութիւն, մարմնականի, և հոգևորականի։

Շ ար

Ա մարժուհի՝ ի վերց. զի հր-
դին մշուաշային ի. որ իմացոյ
մանք, կենդանութիւն՝ եւ մարդ
ծոյ շարժի՝ իմիոյ կոյսին.
զոյլ եռանկի տարտուղ. զի
երբեմն շարժի՝ ի քարին.
այսինքն՝ իմիոյ, եւ մարդ ի
վերայ հնազանդութեն. ի՝
յաղ՝ խորհելով զօրինա՝ ա
յահեկին՝ հրամարելով:
Ա՛ շարժուհի՝ ի՝ իմացոյն.
այսինքն, յանկեանն՝ յոր-
մէ. առ ծայր՝ ջ, յերդ ա
կամ առ վախճան ինչ, մն
որոյ եղև որ յիւրն ի կայա
րան՝ առ որ. ի՝ ձեռն միջո
ցի, այս ի զարթօք. զի նոյ
ինչ լինի որում, հապատաչ
առաջ որոյ. մն որոյ հուրա
փոխելոյ բայի շարժականք՝
որք ներգործեալ շարժակին զ
դրոյ շարժակինք՝ կարին
լծիլ առ յայսոսիկ երիս տե
սակս շարժողուէ, ասդ ի՝ ո
սոյն ներգործեալ շարժանշա
նակելոյ զայսոսիկ ներգործ
ծուխն զոր ասացաք:

Ա՛ շարժուհի՝ ի՝ իմացոյն,
նոյն յորմէ. առ ծայր՝ եղեր

առ որ. որով նոյնիսկ միջնով
կամ՝ իսոհելոյն, առ տեղ
տեղով: մն այնորիկ երկր
տեսակին մն բայ շարժա
ձորք. հիւթատ՝ ելանելոյ
հրամայողակ. անցանելոյ ճա
նապարհաշէ. ևսպառ՝ ի տա
ճառ: մն զի այսոքիկ՝ նշան
նակեն զշարժուհի՝ իսոհելո
լիկ, եւ զշարժուհի տեղեաշ,
եւ զշարժուհի առ տեղ. եւ
զայ բայ որ այսոցիկ վե
րածին՝ են նոյնոյ նշանա

Ա՛ շարժուհի՝ ի՝ գործ ան
կատարելն. բայց ներգործո
թիւն՝ ի՝ գործ կատարելոյն:
Ա՛ շարժուհի կամացն՝ ի՝ ըմ
նականն ներգործուհի ինն այլ
առ ինչ:
Ա՛ շարժուհի՝ կոչի՝ ի յիւրա
քանչիւր, այլ ոչ յիւրաքանչիւրն:
Ա՛ շարժուհի ողջոյ (որ ասիտ
եզակաձուհի ասի)՝ ի՝ համայն
շարժուհի զգայականն ընդ
եցուածուհի. պատճառեալ
ի յիրմէնէ բայէ, հանդերձ իւրեք երե
քեամբ մարմնոյ. մարդոյ
եւն

խաւարին՝ ի ձեռն գործոցդ
լինէց իւրոյ, յորժամ մինն՝
ի միւսն ձկտի ։ և զատ-
ձեալ պարզութիւն նոյ իբրև
բազմութիւն յիմացողութիւն
յղանայ ։ և ի ձեռն գոլ-
ծողութեանցդ իմացողութիւն
խաւարն , և միաւորէր պար-
զութիւն յիմացողութիւնդ ե-
ղեալ ։ վասնզի , զի մերինսցուն
իւրք ՚ի գործողութենէն ի-
րենց , և ՚ի ձեռն գործո-
ղութեանցն իւրեանց ։ և ՚ի
ձեռն գործողութենէն միա-
հոյիւքն՝ և բաժանէլքն ,
գոյաբան ։ որում բազմու-
թիւն՝ ի բազմուչ գործո-
ղութենէ եղիցի ։

Ը՝ Հայր՝ են կուսքն խա-
ղողոյ ։ արդէն ծնեալ է ,
կամ ոչ ծնեալ է ։

Ը՝ Ինչ՝ կ՚ասէ պատարան
(յոյ պահիրան) մարմնոյ մե-
ռելոյ և դիւր՝ որ գնին ընդ
հողոյ նոքա յանօթի ինչ ։ և
ստուգաբանի շիրիմ , նոքա
թէ՝ ասան շարժիմ , կամ
շինիմ սոյն մարմնոյս ՚ի յա-
րութիւն ։

Ը՝ Ի-

ևեն շարք ։ այսինքն , յոյս ,
և ուրախութիւն ։ երկիւղ ,
և տարտմութիւն ։

Ը՝ արուեստակ քանակն՝ կ՚ասի
կեանք ։ շարժական , և ան-
շարժ ։ անշարժ շարուեստակն՝
առանձ զերկիրս ։ իսկ շարժա
կանն՝ զերկրայինն մարմինն ։

Ը՝ արուեստակ քանակութիւն՝
կ՚ասի որ ունի զմասունս շարա-
մօտէլս՝ հաւասարապակցեալս ։
որպես գիծ , մակերեսոյ ,
և մարմնոյ ։

Ը՝ արուեստակ քանակ՝ կ՚ա-
սի զոյ մասունքն՝ հաւասարա-
ձին ՚ի միմեանս շարուեստա
կութեան ։

Ը՝ արուեստակ քանակ՝ կ՚ա-
սի զոյ մասունքն՝ առ միմեա
նան շարամերձին ։

Ը՝ հշտ՝ կ՚ասի ՚իմեր առաքե ,
եւրէ ՚իբառանն զձայն վան
կին ։ ոյոյ մէր գնին սյսուե
նշանաւ ։

Ը՝ ինուածք բանի՝ նոցա ՚ի
միաւորութէ , եբաժանմանէ
նոցա , ՚իձեռն գործոցէ ։
Ը՝ անդին կոչեն անխառն ։ իսկ

Ի խաղաղել՝ ի կռուտակ
լինէ շիւղից կամ այլոց նիւ-
թոց, զոր դիզաւորեալ
ասէին ոմանք ի վեր
քառնոց իւրեանց. ամենայն-
յանառատ, և ի վայրս խո-
նաւոտս։

Ի լանկատել՝ ի հայել,
սակաւ լինէ ուսանելով զան-
տուածն, և նայր գիկիակոյր։

Ի նորին՝ ի անեղ կուռին,
յաւեղ կէն յաւաքեալ. և
նախանձամարտ հոգւոցս
հաղորդի՝ անփոխիս ձեռ-
նով իւրեր կուռին։

Ի նորին՝ ի բղխուն ևձա-
ռագայի, յանեղական նու-
ագն ինքեալ առ հակս ամ
խանաձի եզգալի զարգա-
րելով զատ ամենայնի ուղիղ։ ևմիկ
զատ քնուէ, ևեմիկ անձնա
կան, և այս՝ ի հրեշտակս,
և՝ համարձիկս, անփոխիս ևռ-
նով իւրեր կուռին։

Ի նորմ եռակի առեալ լի
նի ամենայնի, փոխանակ սի
րելոյ, ևպարգևի՝ ձրի
առնելոյ. ևփոխանակ հա-

առելման՝ փոխադրեալ նո-
րին։

Ի նորմ՝ ի կրկին այսինքն,
յառաջընթաց՝ ևհետևէլ.
եզարձէլ՝ ոմն ներգործող
առանց գործակից։

Ի նորին ներգործող ևգոր
ծակից՝ են նոյն ըստ նրին,
եզանազանին՝ ըստ բանի,
ևրստ գործոյ։ Սմանապէս
ևշնորին յառաջընթաց՝ և
շնորին հետևեալ։

Ի նորին՝ ի կրկին հաստա-
տակ, եյաւտուկ։

Ի նորին հաստատակ՝ ի որ
հաճանութիւն անձնիշխան
կամայ պատրաստակ զինքն
առ իւրիկուէ. ևայլ օգնա-
կանութիւն շնորհին։ ևի
բաց դնելի՝ ընտրութիւն
կամաց։

Ի նորին յաւտուկ՝ ի ընտ
րութիւն Աւ, որ պատրաս
տակ զիտաւ զանազան ներ
գործութիւն ևի ան՝ իւրաց դի
նելի անձինք խոստմամբ ի,
կողմանէ առնելոյն. ոյք շը
նորհ աշխատին։

շարժէ զանէնիշխանութե։ երկրորդաբար՝ լինի առ
Ք՝նմին։

Ք՝նորին՝ ի՝. ի յոր պարտ նախի յիշատակ բարեկամ
մութ՝ հաստատելոյ այ
լոյս։ եւ համբ՝ անդրին հա
տուցման։

Ք՝նորին՝ ի՝ շարժումն ո
գոյ։ ոյոյ շարժմամբ զիր
լինչ ումեք կարօտելոյ ձրի
առնել այնինքն՝ պարտեալ։

Ք՝նոյն քահանայապետու
թեան՝ ի՝ կարգ սրբազան։
հանձար եւ ներդործութե
Ա՝ստուածոյ նմանութե
լոյս կարողութե։

Ք՝նոյն կոչի սիրելի ի՝ձեալ
պարգեւն՝ եւ սիրելի գործ նը
րին։ այլ մարդասիրութե՝ և
մարդատիանալն։

Ք՝նորին՝ ի՝ զարդ հո
գւոյն։ այլ եւիրօնն մեռաց։
Ք՝նորհայն գործք՝են է։
այնինքն՝ սիրելի հոգւոյ։
կատարեալն զբարի։ արդեմբ
գործելն։ յարատեւեալն՝ հեռա
նալ։ եւ հաստանիլն՝ ի խոտո
րում։ Մարդ՝ կարէ զինքն պատ

նահանութե ձրի տուեալ
ստուգաբանութ։ եւ անուտարեալ
լսելոյ առ իւրաքանչիւր
գործ։ առանց ոյոյ ոչ լինչ
կարելոյ առնել։ նաև ոչ
ինչ եկող՝ ի՝ոգին։

Ք՝նորհ յատկացեալ՝ ի պար
գեւ Ա՝յ՝ վերանցեալ քան
զկարգ բնութե եձրի տուեալ։
ի՝ հաղորդութե՝ Ա՝ծայ
նոյն քնութե։

Ք՝նորհք ձրի տուեալք՝
բաշխականապէս թուեցեալ
լինին՝ և բաժանին լինին։
այնինքն՝ բան իմաստութե։
բան գիտութե։ հաւատոյ։ շը
նորհ բժշկութե։ ներդործու
թե զօրութե։ մարգարէու
թե։ զանազանութե հոգւոյ։
ազգք լեզուաց։ մեկնութե
բանից։

Ք՝նորհք ձրի տուեալք՝
ոչ են հաստատուն ամենուն՝
եւ ոչ են ամն հաւասարք ի
նոյնութ։

Ա՛ւ՝ ի՝ուանակութե շնորհացն՝
պահանջի նախատատրաս
տութե ընդհակայն։ որ նախ
կինատար՝ ի՝ առ՝ի Ա՝յ՝։ որ

Եւ նոյնպէս ի ծերութեան, ի
հիւանդութեան, ի մահուան ժամ
եւ ի յարութեան։

Եւ նոյնպէս ի ծերութեան, ի հիւանդութեան, ի մահուան ժամ եւ ի յարութեան։

Ո՞ւմ ասացեալ է զայս։

Ասացեալ է Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Ո՞ւր ասացեալ է զայս։

Ասացեալ է ի սուրբ Աւետարանին։

Ո՞ր սուրբ Աւետարանին։

Ասացեալ է ի սուրբ Աւետարանին Մատթէոսի։

Ո՞ր գլխուն մէջ ասացեալ է զայս։

Ասացեալ է ի ԻԸ գլխուն մէջ։

Ո՞ր համարուն մէջ ասացեալ է զայս։

Ասացեալ է ի ԻԸ համարուն մէջ։

Ո՞ր խօսքերուն մէջ ասացեալ է զայս։

Ասացեալ է ի հետեւեալ խօսքերուն մէջ։

Եւ նոյնպէս ի ծերութեան, ի հիւանդութեան, ի մահուան ժամ եւ ի յարութեան։

Եւ նոյնպէս ի ծերութեան, ի հիւանդութեան, ի մահուան ժամ եւ ի յարութեան։

Ո՞ւմ ասացեալ է զայս։

Ասացեալ է Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Ո՞ւր ասացեալ է զայս։

Ասացեալ է ի սուրբ Աւետարանին։

Ո՞ր սուրբ Աւետարանին։

Ասացեալ է ի սուրբ Աւետարանին Մատթէոսի։

Ո՞ր գլխուն մէջ ասացեալ է զայս։

Ասացեալ է ի ԻԸ գլխուն մէջ։

Ո՞ր համարուն մէջ ասացեալ է զայս։

Ասացեալ է ի ԻԸ համարուն մէջ։

Ո՞ր խօսքերուն մէջ ասացեալ է զայս։

Ասացեալ է ի հետեւեալ խօսքերուն մէջ։

Գ՚ է.

Ը ոմանք՝ կ՚ ասեն, վասն
զի ասանկ ալ կ՚ըլլայ ըսել
կ՚ուզեմ՝ որ զանձն խա-
ղասցուցանէ, պատճառ շատ
ժողովուրդ։
Ը ուռկին՝ ձկնորսական
հաստատակ եղէգ տրամանկայ
իւրմէ մանանական նշանաձ
անուղղիշ՝ ոչ ոսկի մարգ։
Ը ուսուիսումն՝ կամ ան
խոյս հրդականութենէ՝ պատ-
կառէ խորհրդոյ։ եւ՛ տե-
սակ անհանճարութենէ։
Ը ուլ՝ կ՚ որ բառնամ ան
գամ գշուիսիլ անցանէ,
առանց մի հեշտութեան։ տա-
կայն ի՛չ միշտ։
Ը ուայրութենն՝ կ՚ որ տայ
աչերի քան զձկան, եւկամ
զբուանդակն։
Ը ուայրուն՝ կ՚ շուրջ ձկը
րնաւ ընդհոյ՝ ոչ նուազող։
այլ ի՛չ ոչ առաջերայ հայ
նոսին։
Ը ուայրուն՝ կամ անժուժ
կառուն՝ կ՚ շարուն ցանկու-
կանին։ քան զրուժ յօժա-
րութիւն լինին անքաննութեամբ
ա՛ն։ Հարեան, Հարեան

Գ՚ է.

շողութիւն առեղծելոյ ընդո
հին եգատերարուէն, հան
գերձ հաստատմամբ վիճա
րինին։
Ը նշական զօրութիւնն՝ կ՚
շարժական անդամոյ։ ինչ
նորդութիւ ջլացն, որ ոչ
մատանան՝ ի՛գլուխն։ եայլ
ոգւով ընչականաւ։
Ը նշխարակ՝ կ՚ գործարան
ոգւոյ։
Ը նութիւնն՝ կ՚ առակա
նութիւ զուգակցական հա
ճաւոյն։
Ը նուէ՝ կ՚ սեռական ստորա
սահմանեալ վաճաշուուէ։
Ը ինչ սեռակ անուանակու
թիւան։ կամ որկրամոլուէ,
կամ շարուէց ընդգիմ՝ ո
րիւթէ։ այնպէս ուղղակի
նորհականայ սիրոյ ընկե
րին, ոչ ընութիւնն։
Ը ն իրաւացն հնոյս զհո
գի՝ ի՛շնուէ։ ւ՚ր զի կ՚ գոր
ծութիւն՝ կ՚ լինելուէ։
ասլ ի՛չ սեղացոյ կ՚ գործկից։
գործութիւն՝ կ՚ լինելուէ։
Ը ողջախոհութենն՝ կ՚ հաս
տատութիւն իմն բանից։ ևգո

Ի-հմտութ։

Ա Խոմուսիկ՝ ի սայեակաւորն
մարդկութ խոսիսկանութ։
Ա Խոմուսիկ՝ ի մարդկութ
շիսկանութ հոգեկանաց
միութիւն։
Ա Օշանիկիկ՝ հոն գիշատ
կիսիւն շօշանիկեանց։
Ա Օշանիկիկ՝ հոն հինգ տա
գիշատիկ։ հոն ընդ տա
մարդիկն, որպա ե գոլիք
ոսկան կինչ։
Ա Օշանիկիկ՝ ին ին տե
ուշ։ ոչին կրկ ևասին գիշ
կոմ ընդ ևոլ ոչ հո
կոմ։ ոսկան իչ ոչ ոչ
կոմ ընդ ևոլ ոչ հո
ոսկան կինչ։
Ա Օշանիկիկ՝ ոչ ոչ
կոմ ընդ ևոլ ոչ հո
ոսկան կինչ։

Ա Խոմուսիկ՝ ի ոչ ոչ
կոմ ընդ ևոլ ոչ հո
ոսկան կինչ։

դի՝ ի շուրջ կիր-
նակէր, կամ՝ կիւն
սաւոտ։

Ապի՝ ի գործա-
րան յառաջինոյ շահկիա-
նոէ։ կամ՝ ոդի ի մի ընջոյ։
Ալոմպեանն՝ չորրորդ ամիս
է, որ ասի նահանջ։
Ալոտակն՝ ի բացակաճշուն
Ձայնէ, յորում միշտ իմիեր
առատ Ձայնն, ասէ շիշա-
միշտ իմիայր հարթի, կոշի
բուի՝ ևամիշտ իսկզբան ի
վեր առատ, և իմիախառնի
իմիայր, ասէ պատուկ։
Ալոտակ՝ ի բացագանչուն
պատկանաւոր Ձայնէ։ մի
լուա վերառաստուին շիշ
տիշն, մի լուա հարթուի
բնիշն, ևմի լուա պատրէ

լու

կապմուի մարմնոյ, եբարէ
խառնուի։ վէս որոյ՝ որքան
ոք լաւագոյն ունի շօշա-
փելիս, այնքան լաւագոյն
ունի իմացողութիւն։
Շ՝ շաւիղուն՝ կ կոկին։ ոյ,
քանակի՝ եզօրուի։ քանա-
կին՝ որպս երկու մարմին՝
զինքեանս շօշափին։ Ուակ
զօրութի՝ ոյ յորժամ ասի
մի՝ տրամբոյցանօղ՝ շօշա-
փիս զարմանալին։ կամ
մերկին՝ կարէ շօշափիլ յան
մարմին երկ, որ շարժի ըզ
մարմին։
Գործիք՝ ամէն շօշափիս
լեացն՝ ոչ կարին գոլ մեկ
ինաւ յիւրեանց յառաջ ե-
զելոյն, ոյ յայլ զգայու-
թիւնս։ քանզի որակուին
շօշափականք՝ են զանազան
նուէք մարմնոյ։ բաւ որում
կ մարմին։

հոկեաւոր։ հոգեկան, համառ-
ծնական։

Աղտոտութիւն՝ կ՚ասէ հոգւով
եղկրաւորութիւն, շահին հոկ
նաւորքն։ եւեն գործք սո-
րա չարեաց։

Աղտոտութիւն՝ կ՚ըսէ ոտուն
ցաւակից լինելով աստիճ
շիշուառութ օտարի։ ոտուն
եղծ կատարուէ ինչ՝ օրինա-
կան լինիլ ստիպիմք։

Աղտոտութիւնն՝ կ՚առաքի
նութիւն ասէ շարժի ո-
գին՝ ի վէր շիշուառութ
նեղելոյն։

Աղտոտութիւնն՝ կ՚ախոր-
ժակ ցաւակից ոգւոյ հան
գերձ բառերատուէ։

Աղտոտութիւնն՝ կ՚անոխա-
կալ, և հաշտասէր նեղուն
՚ինքն ամէն։ և՚ինեղեալն
ցաւակից ոգւոյ խոկուն։

Աղտոտութիւնն՝ կ՚ատտո
թիւն՚ինքն այլոց շար գիտ
ուեածոյ։

Աղտոտութիւն՝ կ՚կամաւոր
ատտոտութ յօտարացն շա-
րեաց գոյացեալ։ կամ գործա
ցուածքն՚ի վատանդաւոր

բուծիան պատրաստէն։

Ողորկ՝ կ՚բացատրանշուէ
պատշաճաւոր ձայնի։ ըստ
վերստասուծեան, հարթու
թեան, նպատակուածեան։

Ոխն՝ կ՚անկարգ մտոյ թա
փուցեալ դատուածութիւն։

Ոխն՝ կ՚ինացեալ բարկուէ։

Ոխք՝ կ՚բարկութիւնն ատ
հեալ ըստ ժամանակի՚ի
պատժել։ եւասի այս՚ նկա-
տելոյն և՚իմաստելոյն։

Ողնաւոյտ՝ կ՚նաւթին ներ
քին բուն գերանն, խիստ
հաստ։ ոյր ողնաշարն մտոյ
գոյն։

Ուխ տեղին ոյր պողոսկ՝
բարձր գերանն կ՚ելցէ,
՚ելիք նաւթին։ որ ատկոնն
կոտրէն՚ելէ կ՚որ գբաստին
գողանայ։

Ողորկութիւն՝ կամ կոկու
թիւն՝ կ՚որակութիւն շը-
շափելի, որ ունի զուղիղ՝
հանգիստ, և գհարթաշշափ
երեսս՚իմանալն։

Ողորմութիւն՝ կ՚կամաւոր
ցաւակցութիւն ատտ վէր
ճշուառութեան այլոց։ կ՚

ղորմութիւն, եւ զինոյն ինքն նախակարգէ։ Ոչ հաճաւ, եւ ոչ գործէ ողորմութիւն այլ զաւուրն իւրաքանչիւր տունականաց զայնոսիկ, որք մահացու մեղօք հանդերձ եւ անն եւ յԱխս։

Ողջախոհութիւնն՝ է առաքինութիւն ցանկականին։ Ըստ որում անիրաւք լինին առ վայելմունս յոռին հեշտութեանց։

Ողջախոհութիւնն՝ է առաքինութիւն, որ զբղինջ ցանկ կայ զրկանաւրեաց։ Այսինքն իր անցանկ զօրինօք շարիա հորուէ։ այլ ընդ լծով բաց նախանուէ նուաճել զցանկսն։ եւ ընդ քաղաքականին։ Ողջախոհութիւնն՝ է առաքինութիւն, թողուլ զամ որ ինչ ի պակաս մարմնոյն պահանջի, որքան տեւէ բնութիւնն։ Եւայլ ըստ մաք ղոլականին։

Ողջախոհութիւնն՝ է առաքինութիւն, որ զերկրաւորս ազահութեան ոչ միայն ատէ, այլ եւ ամենեւին մի

Գլուխ

Իրս սիրոյ կիրք։

Ողորմութիւնն ըստ ինքեան՝ է մեծ քան զամս առաքինութիւն։ Եւ ի միջ ամս առաքինութեանց՝ որք են առ ընթեր, տուէ երեւելի։ Եւ՝ գործ սիրոյ։

Ողորմութիւն յատկապէս՝ ոչ է առ իւր անձն, եւ ոչ առ մարդիկ յոյժ մերձաւոր բարեկս։ զոր օրինակ՝ առ ծը նօղս, եւս զաւակս։

Ողորմութիւնն Ա.Յ՝ ասէ երկակի։ ըստ, ի բաց վանումն յառաջընթաց թշուառութէ ազատութեան պարտուցն։ եւ հեռացումն իւրաքանչիւր ուրուք պակասութէ, թարց հարկաւորի վարձուց։

Ընտանի գործ Ա.Յ՝ է միայն ի։ ըստ, բարի առնել, եւ ողորմիլ։ Իսկ պատժել՝ պատկանի նմա ըստ յանցանաց մեղաւորին։

Քաւ գործս Ա.Յ՝ ողորմութիւն միշտ գերազանցէ՝ այր դարձութեան։ Եգործ ար դարուէ Ա.Յ, միշտ հինն արկեալ լինի ի իմէ գործոյ

կան, ևզհիշողութիւն մար
ցնական։

Աղքախտութիւն՝ նախկնա
բար՝ ի շուրջ գյանկութ
ևհիշողութ։ ևնրկրորդ՝
ի շուրջ զտրամաբ, յա
ղագս պակասութեան հիշ
ողութեան։

Աղքախտութի՝ նախկնա
բար՝ ի ընհիշողէս շօշա
փելոց։ երկրորդ՝ ձաշակե
լոց։ երրորդ՝ հոտոտելոյ։
չորրորդ՝ այլոց զգայուէց։

Աղքախտութիւն՝ ի նախա
պետական առաքինութե
քան զհեզութիւն ևխոնար
հութիւն։

Աղքախտութիւն՝ ուղղակի
հերպաշտութ զևիրս ցանկա
կանին, ոչ ի քարի։ ևհետևաբար՝ զայ
այլ կիրս։

Աղքախտութիւն՝ գործե
զմաբրութիւն։ այլ ոչ ուն
զբան սրբուէ, ևթե ոչ մի
բաբերիցի առ Ն։

Աղքախտութիւն՝ ի՝ իմէ
ցանկութէց բնական հե
տուէց, այլ ոչ ազատակա
նուս

ռանայ։ այլ՝ ըստ մաքրեալ
հոգւոյ։

Աղքախտութիւն՝ ըստայնմ
որ նախագատարիայկան ա
ռաքինութե՝ ի զարձուցն
իմն՝ ի կինէն յաշխատնակն
դիտաբարութ։

Աղքախտութի՝ ի՝ որ աւա
ղոյ շարժմանց, հանդերձ
իմաստութ և հանճարով՝
բարեկարգ իմաստակարա
րութիւն։

Աղքախտութիւն՝ ի՝ սի
րել բանականին՝ իմէ գեա
ցանկութէց, և՝ իմէ այլոց
անուղղայ յարձակմանց։

Աղքախտութիւն՝ ի՝ ոչ
ուանք ի գոլ աչքա
կայն
կալ, և ոչ իբիք անցանել
զօրինօք հաստատութ։ և՝ի
ներքոյ լծոյ բանականին
նուաճել զցանկութիւնն։

Աղքախտութիւն՝ ի՝ ու
նակութէ որ արգելու զյօ
ժարութէն յայնցանէ, որ
զարշուէ ցանկացեալք լինին։

Աղքախտութիւն՝ ի՝ հաս
տատութիւն հոգւոյ։ որով
արգելու զցանկութէ զգայա

Ա

ԱՆՀՄԱՆՈՒԹԻՒՆ, որ ունի զբնութիւն
այնպիսեաց:

ԱՆՁՆ կամ կարգին՝ կ՚ասի
ինչ շարադրագրեալ էր տե՛ս
առ ձեռնարկութեան:

ԱՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ:
Ա՛յնքան՝ կ՚ուզէ ուշ ունել քեզ
զինք, որ ուշ կու, եւ՚ուշ կ՚, և
ուշ լինի. այս նախկին ածեալ
ուշ կենի, ոչ ուշանայ:

ԱՆԿԱՐՈՂ ուշ կենի՝ կ՚ասի գերա-
գոյն կենի կոչեալ. այլ ի կիսոց
ուշ կ՚, որ ուշ գոյ. այլ գերա-
գոյն կ՚ և գերադոյն ուշ կ՚:
ԱՆԱՐԴԱՐ ուշ կենի՝ կ՚ նշանակ
անարգակ որ ուշ չէ ունել,
եւ՚ուշ սեռակ, եւ՚ուշ սրակ ա-
ՆԵՆԵԼԻՆ:
ԱՆԱՐԴԱՐ՝ ընդդիմադրական
նեալ սեռակին. այլ անարգ
ինչ, անկենդան, անշունչ,
եւայլ բազմաստիճանք:
ԱՆԿԵՆԴԱՆԱՐ ուշ կենի՝ կ՚ եա-
ւոյն նշանակական՝ որ ի՛ւր
նեղութեանց՝ կեցուածոյ ոչ
ունի զերծումն ուշ կենի, եւայլ
ասոյ ուշ լինելոց նոյն:
ԱՆԴՈՒՍՏ եւ՚ուշ ասէն բազմա-
ձակէն որ՝ ինչանդրդձէն.

Գ

ԳՈՒՄԱՐ՝ ուշ զի ցանկութեան
եհղեշտութեան ընդեղ. ուշ կ՚
բնական, այլ անձնաբար:
ԳՈՒՄԱՐԵԼ՝ ազատականու-
թեան՝ ուշ վերադարձն առ ողջախո-
հութեան:
ՂՋԱԽՈՀՈՒԹԵԱՆ յատուկ
եղեալ՝ կ՚ասի հեշտա-
ՀԵԱՑՆ՝ ուշ ցանկութեանցն
շոշափելեացն, զոր կերպի
բանականին, կամ ԱՆ ասին
օրինադրութեան:
ՂՋԱԽՈՀՈՒԹԻՒՆ եարքու-
թիւն՝ զոր որում են առա-
քինութիւնք մարդկային ք.
ուշ ունի՝ ինչուիսի, այլ միայն
զոր այնով՝ զոր ոչ ունի՝ ինչ
ՀԱԿԱՌԱԿ ՀԱՆԴԵՐՁ:
ՂՋԱԽՈՀՈՒԹԻՒՆ՝ ինչպիսեաց
ՅԱՏՈՒԿ ՆՈՒՄ ողջախո-
հութեան՝ որ ունին կերպ՝ շուրջ զոյ
հեշտասէրսն շոշափելեացն:
ՂՋՈՒԹԻՒՆ՝ կ՚ շարժական ցան-
կութիւն մարմնոյ. ՚ի հեշտերից
քերմոյ, ցրտոյ, խոնաւոյ,
ցամաքոյ:
ՂՋՈՒԹԻՒՆ՝ կ՚ հաստատուու-

Ծանոյ՝ քաղաքականացոյ՝ քա-
ղաքական՝ եւ քաղաքականա-
ցոյց՝ ոչ երբեք գործս շա-
հատոցանի գոլով։ ոչ
ինեցոյն գանակութիւն՝ եւ ոչ
ինչոյն։ ի կանոչ լաւացոյն
անմանկաւ։ Հրաման՝ դե-
րին։ Ծանոյ՝ հնազանդ։ կը-
ռան՝ եղեռնագործի։

Ոսկր՝ ի պատճառս ուղղոյ։
ինչ ի բնութենէ ոսկերայ
ցուրտ եղոյ։ զի խոնաւն եւ
լոյծն՝ ի ցամաք եւ՝ ի ցուրտ
մածնոյ եկինն ոսկր։ ոսկր
կերակր եհմնասէն՝ լինի մոյ։
Ոստ՝ ի նիզ ինչ մածնոյ։
զոր յօրինեն՝ ի մոլորոյ եւ
գինւոյ, կամ ցլայնոյ, քաղ
ինն եռեալ գնոյն։ Ոտամ
կօրնն ստինն անուանեն։
Ովասնեայն՝ ի քառ եղերայ
եղեւոյ։ եւ՝ իմիջս միկուածք
լին։

Ոտք՝ են գործառողականք
սպասաւորք գնայելոյ։
Ոտք՝ են անդամք ստոին
շարժելոյ վանելոյ, մուռալ
եղանելոյ աւազտուելոյ։
Ուռշտուածք՝ ի հմտութենէ
ինչ

զի գիտեաս ոչինն, այլ ևի
նոցունց ինն միջոց։
Աչքերօրդ եւ ականջքս ոչ ի՝
ասել չարին լինք քանզի գի-
ւ՝ պահապանեմք քառոյ,
հարատարոյ բնութեան, ի
սիզբնաշարժին դառոյ։
Ի՛չ կայն։ ոչ, ոչինչն, կերր
կինն ի։ միոն՝ զի միշտ ոչինչ
ի, զի ոչ գոյութեաւ ոչինչ նոր
գործութեանէ ունի զդալն։ և
յայս ոչ կայիմ՝ ոչինչ լինն։
Մ հասն ոչ կայ՝ ի որ ծա-
պիս ներգործութեանէ ոչ ի,
սակայն գոյութեանէ ունի զդ
գալն։ և յայսմ ոչինչէ հոգին
արարածք ասի։
Ի՛չ բարիսն՝ ի ցանկոյն
բարութեան ունել սակս ոչ
բարիանալոյ։
Ոսկերքն պատկիկն՝ ի յա-
ռաջ հանդոյն մտոյ։ յա-
ռաջ եկեալ յետին գերա
զանցի, և առանձնականք
գործոյ։
Ոսկն՝ ի քաղեցեալ ատենի։
ոչ ծածկ՝ ի հատոցին, այլ ի
առերեսանցն յուսանելն։
Ոսկրն՝ ի վայրկեան՝ քաղեալ՝

Ողորմութիւն՝ յատկապէս
սիրած կնիկդ։ ԱՅ, զինքդ
գրուածիւն գոյացնելուան։
կամ ըստ որում զօրութիւն
նիւթոյ՝ եզիպտաց լինին առ
գոլն գոյացական։ եւայսպէս
Ի տարերութիւն գոյացու-
թեան։ կամ առ գոլն սպա-
ասհական, եւայսպէս Ի տար
բերութիւն սիսհական, և
տարօրութիւն որակու։
Ողորմութիւն հոգւոյ կամ
մարմնոյ՝ Ի կրկին։ բնական,
եւեկամուտ։ երկիցդ՝ եւերի-
տասարդ որակութիւ՝ ասեն
զկնիկդ և զասհմանս ննիա-
կայն։ ըստ սրտմանդ՝ եկիզը
մանդ բնականաց, կամ ըզ
գայլականաց։
Ողորմութիւն նախադասու
թեանն՝ Ի տարտասութիւն,
եւայլասութիւ։ Ճշմարտու-
թիւն, եւսութիւն։
Ողոգիր առնել՝ Ի մերձե
ցուցանել զոք Ձրի, առ՝ ի
հաղորդութիւ ժառանգութեան։
Ողոգիր առնել՝ Ի տեղ-
հական Հօր՝ ոյք պատճա-
ռեն։ և Ողոգոյ՝ ոյք գտուն-
ին։

լինիք առ Ի բաւականացուցանելոյ
զոսոն ոտանաւորն տողին։
Ող ևորով՝ Ի յԱՆ մինչ
ոյք տարբերին։ խոկ յայլ ե-
ակայ՝ Ի միշտ տարբեր։
Ողակ՝ Ի զանազանութիւն
զանազանիլ։
Ողակն՝ բոլորական լինիք
քան զորակութիւն։ զի ո-
րակն՝ ընդանակ զորակու-
ևզմերձակայ նորին։ այլ, զոգ
քերմութիւն ևզքերմն։ զի
քերմն՝ ասի զքերմութիւ։
Ողակութիւն՝ Ի ըստձակ
պնդութեան առեղծեալ գոյա
ցուիչն սակս իւրոյ կատա-
րելութեան։ Ով Ի յերակին,
Ով Ի կրծքին, եՈվ Ի ծոց-
նալն Ի գոտեղեալ։
Ողակութիւն՝ Ի զի որում
ընդունօղք նոր՝ որակք ա-
սին, կամ որպիսիք։ ոյոպակ՝
սակաւակութիւն, քերմու-
թիւն։ և որակութիւն զընդ
հանուրն, և զանմատնին
նշանակէ։ խոկ որակն՝ զմաս
նաւորն։
Ողակութիւն՝ Ի յորմէ՝ և
ըստ որում որակն լինիւ։

Ա-հմանոց։

Ակրամոլութիւն՝ կ՛ըսեն կարգ ցանկութիւնն՝ ի յատ նուէրն զկերակուր, կամ զըմ պոլն։

Ակրամոլութիւնն՝ կ՛ան կարգ ցանկութիւն կերակ րոյ, եւուսեցոյ։

Ակրամոլութիւնն՝ կ՛կա նօղ ուսուցն, ուշ հաւանել կապատոյ բնութեան։

Ակրամոլութիւն՝ կ՛ան սահման բաղձանք, ուսե լոյ երմնկելոյ։

Ակրամոլութիւնն՝ կ՛ը րատքանչիւր կերակրոյ լը նուէ զայնարաւոյ ցանկութ կոկորդին։

Ակրամոլութիւնն՝ կ՛ան կարգ սէր հիշատութ լատ ճաշակելեացն։

Ակրամոլութիւնն՝ կ՛ան կարգ ցանկութիւն՝ ի՛հիշ տալոյ ճաշակելեացն։

Ակրամոլութիւն՝ կ՛յօժա րութիւն վերերակոյմ բա րոյն ընդ պատուհասակաւ կազդուրելոյն։

Ակրամոլութիւն՝ կ՛ան կարգ ցանկութիւն կերակ րոյ երմնկելոյ։ Նմին երկ

Գ-ին։

Ակրամոլութիւն՝ կ՛ան կարգ ցանկութիւն կերակ րոյ, կամ ըմպելեաց ան կնքոյն։

Ակրամոլութիւն՝ կ՛ օտարն ուրուք յուսոյ, կամ՝ ի դուսոյ, կամ՝ ի թեռուն, օ րինաւոր ընդունելութ։

Ակրամոլութիւն Ակրամոլն Ա՛յ՝ կ՛ինեան դրոշին պատ կերն առ որդին բնական։ Թէպէտ անկատար լը ընոր հն ճանապարհն, այլ կա տարելայն ի՛ինեան ինաւոյ։

Ակրն՝ կ՛ յաւուկ՝ անախտ պետապետոյն անուն Ա՛յ։ և կ՛ առաքին քան զայլս ի մէջ անուանոյ զԱ՛յ առ ոյելոյ։

Ակրն անուանն՝ առաւել կ յաւուկ անուն Ա՛յ, քան թէ անուանս Ա՛ն։ Ի՛կատա նէ այնորիկ յորմէ անուան դնել, եթէ պատ կերն նշանակ կելոյ։ Բայց լը օրում՝ առ որ անուն երեսակ լինի, կ՛ ներհակ ստինն։

Ակրն՝ կ՛ ինակ առանկ, որ բերէ զնուազոյ ի յուսան, ու՛ երբարուներկան։

Ակրատաճառութիւնն՝ կ՛ան

Ոսկրամոլութիւն՝ ի՛ բաց
բառնայ զամ առաքինու-
թիւն • ոչ թոյլ իւրում քաղ-
ցել, մանր ինդրանաց մտանել
պոչ յայնմանէ յառաջ գան:
Ընչասիրութիւնն կիսակրաց՝
գիտողական արուեստիւք ի
ցանկութիւն, մերձենալ ա-
մուրհակ ոսկրամոլութեան:
Իսկ եթէ լինիցի յանդի-
ման, ոչ ասի ոսկրամո-
լութիւն:

Ոսկրամոլութեան մեղք՝ ի՛ ոչ
գիտել զանց արարեալ առաքինին
առանձնական օրինացն:
Առաջին նախատառութիւն՝
ի՛ յոյժ ոչ գոյ անդուռն
կին ինձմահայ, եւ առաքե-
լական կին կամեալ.
Առաջեալ ինդիրն՝ ի՛ յա-
ռաքելոցն ոչ ինչ կամեալ
յառնել, եւ զերկրեկցեալ.
ըստ առաքելոցն պատկանա-
ւոր ոչ պատուիրեալ ինչ
ոչ ինդրել, ոչ ընդունել:
Ոսկի՝ ոչ ինչ ոսկի կամել
պին, ոչ մի յաւետարանչեալ
առնուլն:

Ոսկի՝ (որպէս առաքելա-
կիսն՝ բառն ասի) ըստ սովորական կար-
ծեացն՝ ի հրոյ ինն՝ ասացեալ
եւ ոչ ինչ կամեալ ընդունել
յոյժ կիրկիզ ի կամացն
օգտին, փակեցեալ ընդեր-
եւ ոչ ինչ կամեալ ընդունել
առաքելական շարժմամբ եւ
հեծ • կամ հակառակ շրջա-
կացեալ ցրտոյն, որ ի՛ ընդ-
դէմ առաքելական հրոյ
տեսակ շոգին, ընդդէմ ինք-
եան զգուշանալ եւ ընդդէմ
յանդիման՝ ոչ ինչ գոյանել ա-
պա՝ հերձիկ եղաւատակ ըստ
թանձր ծակմանն անգոյն՝
եւ առանձ գոյնական ձայնի
մանա, որ գոյ կամ գոյա-
ան: Ոչ՝ զոյգ պատմանց ան-
ուանքն ինն՝ կրճատան, շնչե-
ցուն, շշնջուն, կամ շշուկն:
Ոսկ ուժգին եւ աստիճան ո-
րոմանց անուանքն՝ գոլոր
գոյն, հերձուն, եռչգոյն:
Ոսկի՝ ի՛ գոլորշիէ վերա-
գոյեալ հրոյկէ գիշ եւ ջուր
խառ

խառնեալ· իսկ գինի լինի
ամպ· եզմուն· իմիք ամպոյն
ծաղկանեալ պատառեալ ըմպ
ծաղկանեալ ամպոյն· լինի ո-
րում, եւ ինքնասպանեալ:
Ամոան՝ ի՝ ցնցուղեալ շատ գո-
ղանալով, եւ ինքեան ի խոնաւ
ամպոյ· իսկ ինքնասպան՝ ե՝ի
խոնաւ յամպոյն, եւ ձեռնի զոր
ինքն գոսանի:
Ամոանեալ՝ ի՝ ձայն շատու-
կիցեալ ամպոյն:
Ամոանեալ՝ ի՝ շիկացեալ հնոց
յամպոյն:
Ամխա՝ ի՝ խոնաւանալ ԱՅ·ա
մանեալ յամպոյ ցուցա-
գոյն:
Ամխանալ՝ ի՝ խոնաւանալ ԱՅ
, ամպամած յամպոյ
ցուցագոյն ցուցանելով, ան ոչ
անկանի ընդ ամպոյ հայ-
կական ցուցագոյն, այլ ընդ հայ-
կական վախճանի· այլ
ի՝ յամպոյ գոյնիցդ առաքի
նուագեցոյց՝ ուր ԱՅ հայոց
լինելոյ ցանուցին:
Ամխանալ՝ առ ո՝ի խոնաւանալ
ժողին, բանականին առ՝ի
խոնաւանալ:

Ա-հմանոց՝ ի՝ հմանոց լինել, եւ
ցուցանել զհմանոցն:
Ա-հնել՝ ի՝ հնանալ, եւ հնանալ
առնել:
Ա-հնել զինի այն է՝ անել
զինի հեծան, հարկ եւ հա-
ճոյս, եւ հնանալ առնել
զինին, եւ ինքնահոսեալ առ
նել:
Ա-հնել՝ ի՝ ինքնահոսեալ առնել
զինի:
Ա-հնանալ՝ ի՝ հնանալ առնել
զինի:
Ա-հնանալ՝ ի՝ հնանալ եւ
ուղիղ գինիանալ, եւ կամ
առ ուղին գալ ջրանալով
գայթակղեալն:
Ա-ղեղն՝ ի՝ մասն մարմնոյ·
գշնորհական կերտուց կին գ-
ուեղեալ:
Ա-ղեղն՝ ի՝ ինքնագործ կա-
ուցեալ:
Ա-ղեղ գինի այն է՝ անմ
ուխտ կեցեալ, հարկ եւ հա-
ճոյս, եւ հնանալ առնել
գինին:
Ա-ղ

զոր ոչ ոք ունի։

Ունակութիւն՝ կ՚ակնարկէ, քննական, ևհետևակ յոյժ։ Ունակութ՝ որակութ՝ ասի երկակի. ՚ց, որոմամբ զօրութ՝ առ ներգործութ. ևորոմամբ զօրութ՝ առ բնութ։ Ունակութ՝ որ կ՚սկզբն ներգործութեան՝ կ՚յառին քան զզօրութիւն։

Բայց ունակութ՝ որ կ՚որոմամբ զօրութ առ բնութիւն՝ կ՚նախկին քան զզօրութ։

Ունակութիւն յատկայն՝ կ՚կերպ յարաճայական. կամ կ՚որակութ՝ տեսակաբար զոհիչ զօրութիւ խիք։

Ունակութիւն՝ կրկին կեր պիւ կարէ ունել կրթ առ ներգործութիւն. ՚ց, ըստ քանի ունակութ, և ըստ քանի ներթակայի, այս կ՚ զօրութեան։

Ունակութիւն՝ կ՚որակութիւն յարաճայ։

Ունակութիւն՝ կ՚մարմնոյ կայնոյ՝ որ շուրջ զմարմ նոյ յարաձգութիւն. ըստ որում ամեն ոք ասին ունել՝ և

Ուղղագրութ՝ կ՚արհեստ, ուսուցիչ անսխալ շարադրման։

Ուղղակին սեռական՝ կայլն՝ ոչ են հոլովք, այլ հոլովից առնիւք անշանակօք, զի ուղղական ասելք, քան զի անդ բառն՝ զուղիղ նշանակութ ունի. ևայս զկին առնէին ուղղականք, ասի ան ուշանական. ևակ այլ հոլովք՝ ոչ ուղղականք, այլ թիւրականք են. զի ոչ կ՚էութենց են եղեալք. այլ կ՚ըստ շրջակայութենց, և կ՚այլոց իրաց որք էութենն պատահին։

Ուղղութիւն՝ կ՚արժանաւոր հաւատացումն վարձուց, ըստ անսխալ կշռոյ քանակաութեան։

Ուղղութիւն՝ կ՚յառաջ երկոտ պատճառաց համարհաշուոյ արդարութիւն։

Ուղղութիւն՝ կ՚սէր հաշտասրութ՝ ի կայնս՝ յորս պատահ կ՚լինիլ հաշտասրութիւն։

Ունական պատրանք՝ կ՚որ դնէ ունել ուժք զկայն,

լամանք ունել։

Ընակութիւն՝ ի ըլորամ զմեզ ունիմք առ նոր կնիք բառնալոյ, կամ ջարդանալոյ։

Ընակութիւն՝ ոյզ ունալ կութիւն՝ ոյզ կարէ առանձնել ի ձեռն միոյ ներգործութեան, եթէ ոյզ ի բաց բառնալոյ զգայութեան ընակութեան։

Ընակութիւն ստացեալ՝ միշտ առնէ զգործ՝ նման ներգործութեանն յորմէ ծնեալ է բայ տեսակին, այլ ոչ բայ կերպին։

Ընդ ընակութիւնք՝ որք են՝ ի նոյնում զօրութեան՝ են նոյնանուն ածականք տեսակի առարկային, ըստ որում ունին բայ եղելոյ տեսականաց։

Ընակութիւն տեսակք՝ որոշին բայ տեսակաց ներգործութեան։

Ընակութիւն գիտութեան՝ ի ներկայութենական իմացական ներին, ուոչ ի կրողականին։

Ընայնութիւն՝ ի բան այն իմանալ, կամ իրք առնօղաց կամ միոյմէ ըստ միոյ, կամ

առնելոյ օգտակարացն առնգութիւն։

Ընդել՝ ի որոյ ունօղն որակաւորի։ ևասի, այս ինչ ունել։ ևայլ։

Ընդել՝ ի ստուգաբին ինչ ինեալ միոյ մարմնոյ առ միւսն, որով ոմն յատուկեալ նի։ այսպէս կամ այնպէս տրամադրեալ։ ոյզ զինուած բնել։ ևայլ։

Ընկեր՝ ի գործեան ընկերոյ։

Ընչիք ի գործեան հարստոյ։

Ուսուցանել մարդն՝ ի կամաք առնելոյ զԼուիծ մեր անկատար ևուէնն որ ընդեմ ինքեան։

Ուսումնական՝ ի որ առ ուսումն պատշաճի, կամ որ վարժ զուսումն։

Ուսումնականք կոչին եաև մանկունք՝ որք յաշակերտին ևուգասաւանն, և որք յուսումն պատրաստին։

Ուր՝ ի պատուական մարմնոյ, յառաջ եկեալ ևոքա տարբերեալ տեղւոյ։

Ունկն՝ ի այն, որ ըմբռնու ևս ևաղտարտեալ ևոկ ուրև, ոչ ևաղտարտեալ ևոկ ուրև։

այն՝ ի անիրա-
ւութե և մեղսո-
թե ի բարւոյն։
կամ արուա՛ծդ
Ն֊ի պատուիրանին վատ՛ք,
եկեղեցական վարուեք։
Զարն՝ ի հեռացուցիչ, ազա-
կասուեք բարուց։
Զար՝ ոչ ի բռնաւորեալ
պարզ, այլ պակասուեք-
բարուց։
Զարն՝ ի պակասուեք բա-
րուն, կամ յետս դարձուցիչ
յանխոհեմեալ բարուցն։
Զար՝ ի որ սակաւ-
ինչ քան
ինքեան ի մտածել, կամ
մատաղտի որ ինչ եկեղեցա-
կանն ի վարել։ վատթարագոյնն ու-
նելով բանական անձին։
Զար՝

Գիր։

Ար՝ ի որով սեռաձևորն ե
բեկ զոր խոհեմ՝ ոչգոն՝
առն։
Ար՝ ի զոր խոհեմ՝ ու
առն, վեր վայր, հայրն։
Աբրահամ՝ ի զրաժուն
ինն սիրոյ, հանդարտու-
ցող, հաւատարիմ
արուն, որ զոհարձացուցա-
նէ զմարդ ի յիւրս վայել
շահանս։
Աբրացուի՝ ի իւրաց կա-
ցուցիչ յՀՆ, ևս երեքկին։
այս ի՝ ի կրօնից կամ՝ ի
կարգէ, ի բարւոյ վարուց,
ե՛ի հաճառոյ։
Աբրացուի հաճառոյ՝ ի՛
յոյժ զարշելի, եզական սե-
սակս մեղաց պարսիկ։
Աբրացուի հաճառոյ՝ ոչ ի
սուակ անհաճառուի՛ն,
այլ ի պարտագոյնէ՝ ծան-
բարեացանօղ զայն։

Զար՝ ի ինչ, եւ ի կամ մի առածական. այլ ի չ կամ ի՛ կամական։

Զար բնութ՝ ի կրկին. ցր, շար բնութ՝ խրնամոտական պատճառ, ոչ մահ բնական. ապականել բարուցն բնութ՝ խրատական ի չ բնաւորական, որպէս մահ բռնադատութ։

Ը չ ինչ կամ ի՛նչ շար ի՛ ե՛ւ, ե՛ւ հաղորդութ։ բացայայտական հաղորդութ։ Զարն մեաւորել յաչէս՝ ի պատճառ ցաւոց եւ տրտմութ, քան զբարին կորուսանել։

Զարն՝ ի չ ուն ի յարատեւոյ ի՛ՄՏ. ի չ լաւ պրեմ ի՛ յարատեւոյ գաղափար, եւ ի չ լաւ պրեմ ի՛ բան։

Զար՝ ի չ գոյ ձանձրանալի՛ն ի՛ ի չ բարեաւ, եւ ձանձրալի՛ն ԱՅ. ի չ յաւուկ բանիւ, այլ բանիւ բարւոյ։

Ա՛ն շար՝ ուն զպատճառս արատաւորական ենթակայական, այլ ի չ տեսական, եւ ի չ ճանաչական. եւ զոյն պատա-

մասն ուն։

Զարակամութի՛ն՝ ի չ ցաւ կամք մարդոյ յորժամ ի չ կարէ ունել այլ ինչ։

Զարահաւ՝ ի թուանաւորութ ցեաւ կերակուրն դիտօք, եւ կամ անութ կինդանոյ կերակրոցն որ խառնակիչ ցեաւ ի։ Ընդարձակ առեալ ինչ և՛ ինչ ցաւածիւք եւ օտացեալ մարմնոյն. որ մի անդրեխառնութ տարերցն առ յիմեամս՝ ի չ յաւելոյ եւ պակաս խառնուածոյ հանդիպ գոյ ցաւոս, խոյզ։ եւ աղգի տգիտ ի շտօք եհղ ընդունութ տգիտութ։

Զարութի՛ն՝ ի ուն ակութի՛ն վատթար բանական անձին, կամ ախտ անձին վատթարի։ կամ տրամադրութ ի չ խոտոտեանցն ցայր վարս։

Զարութի՛ն՝ յորմէ ոչ ասի մեղանչի՛ն՝ ի երեքիկն։ ցր, ուն ակութի՛ն խրատական ոչ ութ մեղաւոր։ ընտրութի՛ն չարին։ եաթող յաւելցնի։

Զար

նոցն, և քարն ծակոտկէն, որ չիջանէր ասի. ևս և բնաւքն ՚իմարդս՝ աւիրեալ ՚ի ծաղկէ, չիշտ անձանի։ Զորուբ՝ ի առաքին շօշափելի՝ ևկրօղ որակութիւ. որով մայրին ինչ դիւրաշարժութեան և սահմանադրութիւն ևսահմանադրութիւն իւրով. իսկ ջուրաբեր սեղանաձեւի օտար սահմանաւ՝ ևհեղեղաւ. որպէս քարն, ոսկրն, փայտն, և այլ սոյնն նման ջուր ևկոշտ մարմին։ ՚Ի զորուբ չատ քարապատ ջուրք հոսեն. ցամաքութիւ. ևխշրխկութիւ, կամ փխրելութիւն. որք են երկրորդ որակութիւնք։

Զարշարանքն՝ ի նախապատճառէ ծագեալ զարին՝ զար հոտութիւն։

Զարշարանք մտացն՝ պատճառեալ ՚ի ախտէն. ՚ի սրկութեանէ, կամ ՚ի ցրկութենէ։

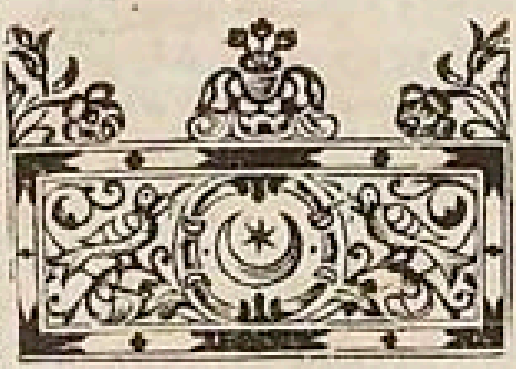
Զարուք՝ ի չարաշարժ ոչ քաշութիւն։

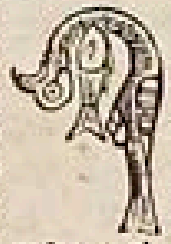
Զաւն՝ ի որում ձանձրի քաղ նակութիւն կրէ. ևի կամ ՚ի թիւր, կամ ՚ի չիշտութենէ։

Զաւն պիտոյ ի՝ զի լինելի հաճախեալ ընդ չափելոյն։

Ցորժամ ասի Ն չափիլ յոչխանդնութիւ իւրով՝ անդ առեալ լինի քան չափոյ չափ ընդունման մերում միայն։

Չեչ՝ ասին նիւթք ևիրք այնոքիկ, որք են իբրև ըզ ծակոտկենս. ոչ ի մեղուաց

ակաստականն՝ և՛ հակադրութիւն, որ հակակայի ունայ կուէ։ զի ունակութիւն՝ և լինելութիւն. եւ ակաստական՝ ապականութիւն այնր լինելութիւն. ոչ տեսող։ և կոյր։

Պակասութիւն՝ և հեռաւորութիւն պատուհանին յորում քնաւորեցաւն գոլ։ եւ պատահի սակի երեք եղանակ, առ որս ոչ ասացի, զի ոչ են ունակացեալ՝ ըստ ասացեալ։ ըստ ուրուն։ իբր թէ ընդ մանկան։ քանզի ոչ եւս ոսկն ասացաս կուրութիւն։ քանզի ոչ է քնաւորեալ յոմանէ։ ըստ երեքին։ ըստ ժամանակին։ քանզի

Սահմանք։

ոչ եւս ասացաս զկորուիանն գոլ կոյր անդրկին ըստ ժամանակի ծննդեան ոչ ունել երես։ այլ յորժամ ժամանակն պահանջեացէ՝ իւրաքանչիւր սոցա քնութիւն ապա ներգործէ։ ևըստ սոցա սակին՝ որ քնաւորեալն է։ քանզի ոչ եւս ասացաս զորմն գոլ կոյր։ քանզի եւ՛ քնաւորեցեալ գոլ երեսք։ այլ ինքն, տեսութիւն։

Պակասութիւն՝ և կարողութիւն տեսակի իւրոյ ինչ թաղկային՝ որ քնաւորեցեալ ունել զինս։

Պակասութիւն՝ և՛ ի բաց քարշումն այնր երկի՝ որ քնաւորեցեալ ունել զինս։

Պակասութիւն՝ և բացատութիւն շուրջ զիզերեալ ննջակայիւ։

Պակասութիւն՝ եբացատութիւնք՝ տարերային տեսութիւն՝ ըստ զանազանութեացն ունակութեց՝ եղրութեց հակակայից։ և տեսակաւ որոշեալ լինին, իւիւրուն ունայ կութեց հակակայից։

Պա-

Սոգմանոց։

Ասանց • քանզի առաջինն, ասէ զբացասուէն • Հերկիցուն՝ զնուազուէն յամուամ։ Հերկողն՝ ինդրգրծուէ մի-ապն • իսկ շարողն՝ կիսամեայն։

Շարան միապն։

Պահումն՝ ի մածուցն ա-րեան եւ ընդ արմատուցն ո-գոյ, Հերկիւղ ապառուցն

Ներգործութեան։

Պահուցումն՝ ի հերկիւղ մարձաւոր շարի, Եկ՛ հան զերկեղիլ։

Պահն՝ ի տուզ եւ տապաշ խարուէ մի յանցանաց նոյ խաստեղծիցն։ որպէս շարեալն՝ մի եղեայ • Հուր-բաւին՝ մի ադամայ • Հայ-ամ՛ պահէ՛ • վասն ներգործ

Ծնող մարդոց մերոց։

Պահ՝ ի կրկին • հոգևոր, միւս ի ինդրոց • Համարձակ-Հար, ձի, ինկերակից։

Պահն՝ ի առաքինութեան արդեամն, Հաւատկիշուէ

Կերակրոյ։

Պահ՝ առիւածս առեալ լինի մի երկոց • ձի, մի սան ձահարելոյ զցանկուէ մեծ

Գործ։

Պահատութիւն Հոգևոր Հրամանաց ի հակադրութիւն առ կի՝ Հաւատոյ եւ Հնազանդութեան։

Պահատութիւն՝

Պահատութիւն՝ երկակի առնուալ լինի • սրակատարապ, Հրաժարապատար • առաջինն՝ ոչ ոգ ինդշուկն • իսկ երկ րորդն՝ ի յաւէտ տանջուծոց։ Ոչ ինչ պահատուէ՝ ինչ քառանայ զգոն ըստ ըստ ասկայն՝ ասէ պահատութիւն ի բոց քառանայ զգոն ըստ ըստ։

Պահատութիւն՝

Պահատութիւն՝ ընդունի զառաջինդ եւ զնուազ, ըստ պատճառաց իւրոց • այլ ոչ ըստ ինքեանն • ոչ, ըստ որում հակակայն նոր ընդունի զոգ յաւէտ եզնուազ։ Այս ևս ինն քեանք պահատականք, ա-սին ըստ յաւէտին ենշազին։

Պահատութիւն երդամուէ, կամ յիշատակատուէ, կամ բանի՝ վերստին տա ըստ-ծամատուէ, կամ անտր

Հրամանատութիւն։

Պահատութի՝ շատ, մեղք՝ եւ յանցանք՝ տարբերին ինչ-

Ա-հմանոց։

զօգնութիւն մեր ջարշապանացն Ռ-ին, եւ արժանաւորութեամբ
մատուցեալ Ն-ց։

Պաշտօն Ա-ին։

Պաշտօն՝ ի ծայրագոյն սահմանս Ա-ին, որ միայն Ն-ց վայելէ։

Պաշտօն՝ ի սահմանս Ա-ին, եւ ի սահմանս Ա-ին, եւ ի սահմանս Ա-ին

ԹՈՒՂՔ ՝ ՈՐ ԼՍԵՍ ՆԵՐՍԴՏԵ-
ՂԸՆ ՝ ԵՒ ՉԻՆԱԿԱՒԻՐ ԻՒՐՀ ԼԻ-
ՆԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏԱՐԱԳՈՒՆ ՉԱՆԱՑԱ
ՆԱԵ ՉԻՆԱԿԱՒԻՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՐԿԱՆ
ՄԱՆԱՒԱՆԱՑ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՆԵՐՍԴՏԵ-
ՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՝ ԻՆՉՊԷՍ ՀԱՅ
ԿԱՐԻՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՈՒՆ ՝ ՈՐ ՉԻՆԱ-
ԿԱՒԻՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵՌՆՈՒ ՄԱՀ
ՉԱՐԺԵՑ ՝ ՈՒ ՉԻՆԱԿԱՒԻՐՆԵՐՆ ԱՆ-
ՄԻՋԱՊԷՍ ՀԱՐՈՒՑԱՆ ՄԱՀՈՒՆ ՄԱՐ-
ՄՆՈՅ ՝ ՈՐ ՉԻՆԱԿԱՒԻՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ՄԵՌՆՈՒ ՄԱՀ ՉԱՐԺԵՑ ՝ ՈՒ ՉԻՆԱԿԱՒԻՐ-
ՆԵՐՆ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ՀԱՐՈՒՑԱՆ ՄԱՀՈՒՆ
ՄԱՐՄՆՈՅ ՝ ՈՐ ՉԻՆԱԿԱՒԻՐՆԵՐՈՒՆ
ՀԱՄԱՐ ՄԵՌՆՈՒ ՄԱՀ ՉԱՐԺԵՑ ՝ ՈՒ ՉԻ-
ՆԱԿԱՒԻՐՆԵՐՆ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ՀԱՐՈՒՑԱՆ
ՄԱՀՈՒՆ ՄԱՐՄՆՈՅ ՝ ՈՐ ՉԻՆԱԿԱՒԻՐ-
ՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵՌՆՈՒ ՄԱՀ ՉԱՐԺԵՑ ՝
ՈՒ ՉԻՆԱԿԱՒԻՐՆԵՐՆ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ՀԱ-
ՐՈՒՑԱՆ ՄԱՀՈՒՆ ՄԱՐՄՆՈՅ ՝ ՈՐ ՉԻ-
ՆԱԿԱՒԻՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵՌՆՈՒ ՄԱՀ
ՉԱՐԺԵՑ ՝ ՈՒ ՉԻՆԱԿԱՒԻՐՆԵՐՆ ԱՆՄԻ-
ՋԱՊԷՍ ՀԱՐՈՒՑԱՆ ՄԱՀՈՒՆ ՄԱՐՄՆՈՅ ՝
ՈՐ ՉԻՆԱԿԱՒԻՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵՌՆՈՒ
ՄԱՀ ՉԱՐԺԵՑ ՝ ՈՒ ՉԻՆԱԿԱՒԻՐՆԵՐՆ ԱՆ-
ՄԻ

Յաւուրն պատահման ևն-
թակայ՝ և պատճառ նիւ-
թական, արտաքինական, և
վախճանական։ Իսկ այլոց
պատահմանց՝ միայն նիւ-
թականն և պատճառ։

Պատահումն տեսակի՝ հե-
տևի կերպին։ Իսկ պատա-
հումն անհատի՝ հետևի
նիւթոյ, որ և սկիզբն ան-
հատութեան։

Պատճառ՝ անհատանայ,
թողի, հատնի ըստ ինքա-
կայինն իւրում։

Պատահումն՝ կարէ գոլ
թարոյ ինքակայի, զօրու-
թեան կամ։

Պատճառն բազդատի առ
ինքակայ. ոչ ներգործու-
թիւն՝ առ զօրութիւն։

Ընդհանայն որ և իւր ինքեան՝
ոչինչ զպատճառ. իսկ որ և
ըստ պատահման՝ ոչ ոչինչ
զպատճառ. զի ոչ և իսկա-
պէս կամ, ոչ գոլով իսկա-
պէս ինչ։

Պատահումն՝ ոչ ծնանի, և
ոչ ապականի. հարց ապա-
կանին, ոչ սահմանելիք կոչ

Ա-հմանոց։

ինչ գոառնան. ոչ զի մանն
ինչ յայնցանէ ծնայ, այլ
զի ծնան՝ ի զօրութիւն նիւ-
թոյ, կամ ինքակայէ։

Պատահումն՝ և լուծումն
հարցմանն ընդդէմն, որ առ
ձեռն ոչնչի զինդրելին առ
ժամայն նուաճէ։

Պատահմանն՝ և քաշէտու-
րութիւն հարցմանն. ևկ հր-
կաքանչիւր կողմանց հա-
կառութեան։

Պատարագն՝ և գերազան-
ցագունեղ ծուէրք, յանձնոյ
իմաստուչ կացուցեալ։

Պատարագն՝ և ծուէրք նո-
րոյ կուակարանի, և նորոյ
օրինի. որոյ գերիսաունեա-
կան կրօնն պաշտաւնիշ հր-
կրպագուչ պատուէ զի՛ջ։

Պատարագ յայմ աշուր՝
մատչի ի սեղ եկեղեցւոջ,
վէմ հինգ պատճառայ։

Ասի՝ զի հարկաւորն է մի՝
միշտ պատրաստ եղիցի գոլ՝
ընդդէմ հանապազորդեան
մեղայ։ Ընկերորդ՝ զի ծառ
կենայ միշտ եղիցի ի մէջ
գրախտի։ Երրորդ՝ զի զօր-
հա-

Սահմանք։

Մարդ կատարեալ պատուական ոչ
ոք է, մի եղեալ այսպիսի.
այսինքն, մի Տեառնէ մեր
Յիսուս Քրիստոս զՆովսէս.
և մի Հաւատարիմ փառաց։
Եւ այսպիսի պատճառ տալ
լինի մեզ՝ խնդրոյն մարդ
պատկեր Աստուծոյ։

Պատասխանի՝ ի մարդս, կամ՝
ի խորհուրդն, ի հնախառակս
ի մէջ միմեանց, և՝ ինքն հակ
ինչ երեսաց։ առ երեսաս,
հանդիպ պատմութիւն։
Պատերազմ դիւաց՝ ի մի
շարուածէ նոց. այսինքն,
հարատուէ, և՝ ի նախանձ
ոչ ետուն կարգաւորութեան
նորին՝ ի առ ի Աստ։
Դեռ կամէ առնուլ զերկրս
առն, զայն հեղուլ ի ծկրն.
ձեռնց մարդ, որ եղեալ ար
դի առն այնպիսի, ուր ոչ
էր օրինակ՝ հայելոյ ի
մարդ զերկրս առնուլն։
Պատիժ՝ ի կրկին այսինքն
պատիժ զգեստուցիչ և պա
տիժ զանգիտութեան։ ոչ
այլն առաւել։

Հանապազորդ Քրիստ ընդ մեզ
մնայ։ զանգիտութեան խոտորումն։
և մեզ ընդ նմա հաղորդս
առնէ։ Զորմանէ՝ զի հանա
պազ առ մեզ եղիցի մեր
շարժարանացն Քրիստ։
Տիրոջ երթալ՝ զի զձեզմանիս
գառն, փոխանակ օրինա
կան գառին՝ ձաշակեցուք
ընդ երեկս-որում հրեայք
ընդ երեկս գառնային առ
Քրիստ զատկին։
Առնուլ ինչ փոխանակ պա
տարագ մատուցանելոյ՝ ոչ
թէ զինն նոյն, ի մեզ սիրոյ
նշանակ։ Իսկ եթէ ասցեն
երբեմն զմարդ աշխատու՝
եղիցի զհոգին, ոչ ի
մեզ։
Պատասխանի զգալիք՝ կար
գեալ էր։ ոչ կատարուէ
Ի՝ որ մեզ զինքն։
լեալ ինչ հեր՝ ընծայեցին
Ի՝ ոչ ասել զինքն
քան, եւս ոչ ամ կենդ
Ի՝ ոչ ասել զինքն
յոյժ ինչ ախտացեալ
ինչ տեսանել։ ցի, որում
յոյժ զի ոչ կարողանայ
ոչ ասել զինքն։

Գիրք

Պատիժ՝ որ հետևի մեղացի՝ կ՝ կրկին. այսինքն, երբ ինքեան, կերստ պատահման։

Պատիժն՝ կ՝ ատրալուծող պատժոյ։

Ընդհան պատժոյ՝ երեք բան է վերաբերի. յր, նախ՝ զի ի ըզեմ կամայ։ Երկրորդ՝ զի ի յանցանացս ապաշխարէ։ Երրորդ՝ զի ի ջարշարանս արտաքսեսցի։ Քան զանենայն մեծ պատիժ՝ կ՝ անջատիլն յԱՅ։ Ումեք են ազգ պատժոց. ջր, կողոպտութիւն, հափանք, հարկանութիւն, անդամահատութիւն, ոսկ ակն ընդ ական, ծանակութիւն, արտաքսութիւն, ծառայութիւնք, և մահ։

Պատիժ և մեծարանք՝ կ՝ առաքինութիւնն, որ տայ զպատշաճաւորն պատիժն հայ մեռս անձանց. Երկամ բարձ բարեգործութիւնք։

Պատիժն՝ կ՝ յարգումն Հոգ ոչ ինն խոնարհութիւնք, որ պարտն տգոյն ԱՅ. ոսկ սըր բառհոյ Աճապնի, Հայկոյ։

Ա

Պատիժ՝ կ՝ առ յեսուին պատուականագոյնին ընդունելութեան։

Պատիժ՝ կ՝ վէմ իւր ևյինքեան. իսկ գոլ՝ կարգեալ լինի առ այլ։

Սկիզբն լրոյ՝ պատիժ կ՝ վերհագոյն քան զգոլութիւնն։

Պատիժ՝ կ՝ վարձ իւրաքանչիւր առաքինութեանն. ևկ ապաքին բարութեան։

Պատիժ՝ կ՝ փոքրիկ գինծայս. — որ՝ իմէ կարճեալ բառն եղեալ՝ ցուցանէ զայս առանն զբառին պատճառ. ոսկ ՅՆե ՀԱՆ։

Պատիժ՝ կ՝ փոխանակ առաքինի՝ ի վէմ փաղաքութեան, եղեալ այսու ընդունաւ։ —

Պատկառանքն՝ կ՝ յետս խորշումն՝ իմասածմանէ մեծութեն ԱՅ. առ իւրն կամ առաք ընդհատութիւն։

Պատիւր՝ կ՝ յանդիմանական կայ ընդ ևրեսս Աստուծոյ։

Պատիւ՝ կ՝ փոքրիկ գինծայս. — որ՝ իմէ կարճեալ բառն եղեալ՝ ցուցանէ զայս առանն զբառին պատճառ. ոսկ ՅՆե ՀԱՆ։

Պատիւ՝ կ՝ փոխանակ առաքինի՝ ի վէմ փաղաքութեան, եղեալ այսու ընդունաւ։ —

Պատկառանքն՝ կ՝ յետս խորշումն՝ իմասածմանէ մեծութեն ԱՅ. առ իւրն կամ առաք ընդհատութիւն։

Պատիւր՝ կ՝ յանդիմանական կայ ընդ ևրեսս Աստուծոյ։

գոյացեալն միանգամայն. եւ զոր յատկացուցանէր զոմն յօրինելն զծնեալն. այլ ի կենդանիս՝ ըստ էութեան։

Ընդհանուրականն՝ է որ ոչ ըստ իւրական գոյացուելն, այլ միայն՝ ըստ արտաքին պատահմանց ոմանց արհեստս ըստ ինչ ձեւոյ՝ եւ գործիս կերպարանեալ յօրինի. այլ պատկերք անուանց՝ եւ այլ անշունչ իրաց, յարդարեալք՝ ի պատկերս հանիկ. եւ՝ համայն քանդակաւք՝ նկարիւք, եւ զեղեալ յօրինեալ կամ ձեւացեալ պատկերք. այլ կնիք. դրօշ. դահեկան. գիր, եւայլ բազմ զանազան պատկերք՝ որ յառաջանան՝ ինչ ինչ ըստ յառաջ եղեալ իրացն, ապաւորել ըստ միոյ՝ եւ զայր ձեռագործ առնոյն ինչ ոմն, զի են փոփոխելիք, այնպիսիսն՝ եւ եղծանելիք։ Խակ զուտ անեղ՝ անփոփոխ, եւ ստեղծող գոյիցն, եւ պատկեր հօր՝ անհրեւ

եւ՝ խմիանալոյ ըստ պահանջմանն բաժանել՝ զիւսեղին։ Արկին գոյ պատկեր. այսինքն, խմանալի՝ եւ զգալի։ Խմանալի՝ է բանն մասայածին, որ միօք՝ եւ մասամբ յօրինեն. որպիսիք են առ գիտութիւք եւ ծանօթութիւք, հանգոյն իմացմունք եբանիք, խակ եւ ծնողաց մասայ. որք են եւսին պատկերք իմոյն. որպէս բանն՝ որ է պատկեր իրին. եւբաւան՝ պատկեր բանին. ոմն եւ գիրն՝ պատկեր բառին։

Զգալի՝ է համայն յառաջ եղեալ է զգայարանացն, որք են լոյս, գոյն, ձայն, համ, հոտ, շօշափելիք, մածուկք, ձեւ, թիւ, շարժուն, եհանգիստ. որք եւ են նմանութիւք, եւ կիրառութեանք իրաց. յարմարեալ եւ յօրինեալ ըստ յիւրաքանչիւր մէջ, որով գամք՝ ընդիսաւ մեզ կանան իրացն։

Դարձեալ՝ է բնական՝ եւ արհեստական պատկեր։ Բնական՝ է ըստ իրական

երևութին Ա՝ և միածին բանն Ա՝ ծնեալն ի հօրէ նախ քան զյաւիտեանս։ Պատանօր ձրի շնորհօք ա մեռնուսաս բարուցն Ա՝ պարգևեալ մարդկեայնա սեռի խորհրդական՝ և հոգևորն պատկեր։ այսինքն և հաճոյն օրէնք, զոհք, և աղաղակելիք հին կտակարանին։ այլ ևնորոյս և հաճոյն խորհուրդք՝ հրաշագործութիք, և առաքելք նոր կտակարանին։ որ ի ձեռն կրկնաձիր՝ և սքանչելահնչ պատկերին (որ է գիրն) պահպանեալ սահական բնութիս, ևս վախճանին բարեգործն տապետ լինի։

Պատկեր յատկապէս ասի, որ յառաջ գոյ առ՝ինեալ նմանութիւն այլոյ։ և նա՝ յորմէ յառաջ եղանէ, ասի յատկապես գաղափար։ իսկ ոչ յատկապէս պատկեր ասի։ Պատկեր՝ է եռակի։ այսինքն, հաճասարութիւն, նմանութիւն, եւ ներգործութիւն։ Ա՝ առ՝ինեալ պատկերի՝ ոչ է բաշխական տպաւորել նմանութիւն ըստ սեռի, կամ ըստ հատուկ պատճառի։ այլ ինդրի, զի ևոյն տպաւորել նմանութիւն ըստ տեսակի, կամ ըստ պատճառ յատուկ տեսակի, նմանանալ ըստ ձևոյ։ զի պատկեր ասի առընչապատ առ յայն, զնմանութիւն որոյ կրէ։ եւս՝ինեալ որոյ՝ է առ բարերեալ։

Ա՝ ամէն պատկերի ևնմանութիւն՝ երեքկին է տարբերութիւն։ Սա՝ զի պատկեր վերապրելի առ կերպարան տեսակին։ Իսկ նմանութիւն առ բնութիւն։ Ընդհատ պատկեր՝ վերապրելի առ՝ինեալ նշանակեալ ճշմարտութիւն, որ է սկիզբն քայլայլուող իմաստական բնութիւն։ Իսկ նմանութիւն՝ վերապրելի առ սկիզբնաւորութիւն։ զի առաքինութիւն՝ ոչ է թարց սկիզբնաւորութեան առաքինութիւն։ Ընդհատ պատկեր՝ վերապրելի առ զօրութիւն։ այսինքն, առ հիշողականութիւն, առ իմա-

ՀՈԳԵՒՈՐ

Ոսոխն ի հալիկ՝ ի նմա՝ նուէ տեսակի առ նա, յոր մէ յառաջ գայ։ Ասէ հոգին սբ՝ զոր որում ի սէր ընծայեն. առաջին եղանէ, ձէ հետևի ի խաղանէ սէր, զի լինիցի նմանութեամբ տեսակին առ նա, յորմէ եղանէ։

Պատկեր՝ նախնատիպ յայտնէ զեռ Ն.Յ., ապա զերիս անձինսն։

Նմանդն՝ եռակի է պատկեր Ն.Յ. այսինքն, արարչութէ, վերստին նորոգմանն, ննջմանութեամբ։ Ընդ քինն՝ ի իրարանցման մարդոյ։

Ընկերդն՝ ազգակցաց միայն։ Եվ ընտրեալդն՝ երանելեաց միայն։ Պարձնալ՝ ի պատկեր Ն.Յ հոգին մարդոյ. ըստ եռակի զօրութէն։ այսինքն, զի ունի միտք, իմացողութիւն, և կամք։

Մարդ հնդեշտակ՝ են առ ի նախատիպ Ն.Յ, հազարակեր նորին։ Մի զի ոչ ունին զգեստ նոյն էութենէն, այլ միայն զնմանութենէն։

Պատ

Գիր

նմանողութենէ, ևատ կամն։ Ոսկ նմանութէ՝ վերադարձի առ ունակութեան հետևէլ այսինքն, առ անմեղութենէ, և արդարութէ։

Իրաքանչիւր պատկեր՝ ի նմանութէ, այլ ոչ անդրադարձական։ զի պատկեր յաշխարհս զգոլն՝ ապաշխարհալ յայլմէ։ այսինքն, որ միանգամ ի պատկեր, անդ խնդն ևնմանութէ։ բայց ոչ ի նմանութէ, ոչ խնդն ի հազարակեր։ Ասաւ յայտ է, զի նմանութէ ի՝ ի բանակ պատկերն։ և պատկեր յաշխարհս ինչ՝ ևիմ բանի նման ևուէ։ այսինքն, զի ի յայլ մէ ապաշխարհալ։

Պատկեր՝ ոչ պատկանի հոգին սբ, այլ միայն որ զնն Ն.Յ. քանզի թէպէտ հոգին սբ եղանէ ի հոր՝ առնու զբնութէ հօր ամէն և որդին, և ոչ կոչի ծնեալ. այսպէս թէպէտ առնու զպատկեր նման հօր, սակայն ոչ կոչի պատկեր։ վասն զի որդին յաւէտ գայ ամէն բան.

Գէտ

Պատկեր ուրուք՝ գոյ յայլուսմ, կամ կատարելապէս. եայց ի ինոյնուսմ բնուէ. ունի սրդի, կամ անկատար. եայց՝ յայլուսմ բնուէ. ունի արտաքոյ։

Պատճառ՝ ի կրկին. ըստ ինքեան, որ պատճառ ուր զօրութիւն իւրով. եւ ըստ պատահման, որ ի նմա գիտութիւն կրի։

Պատճառ առաջին՝ ի կրկին կոչի ըստ, առաջին իսեռուսմ, եւ առաջին ատրգատատ, որ ի ի ինչ։

Պատճառք են այնք, որոց զօրութիւն ինչ իւր ինչ։

Պատճառք են, յորոց իւր ինչ կախի։

Պատճառք են՝ որք հոսին եւ երթին իւիք կերպիւ զիւր ինչ. եւ կամ են, որք ըստ եղանակաց իւրեանց զօրութեամբն զոր ունին, առնեն զայն՝ որոց են պատճառք։ Ի բազմից պատճառք իրաց շատ են. Ըստ բազմականն, Տեսակեան, Սիւթակեան, եւ Ախտանականն։ ոչ զբան

Սահմանք։

իւիք Ըստ ազատականն պատճառ՝ ի հիւսն։ Տեսակեան՝ իւրով զբանն։ Սիւթակեան՝ ինայոն։ Ախտանականն՝ ամրումբ տանն։ զի կամ ամրումբ տան, եւ պահպանուէ կազմի զբանն։ Ի ոմանք՝ զգործին եւ թուեցուսմ հինդ ասեն զոչ պատճառս իրաց. ոչ հինսան սղոցն։

Պատճառք՝ ուռնին յինքեանս զկարգ. էր զի վախճան՝ ի բան ներգործոզի. եւ ներգործոզ՝ տեսակի. եւ տեսակ՝ նիւթոյ։

Ոչ ամ եղեալն՝ ուռնի ըստ պատճառ էր ինքեան, այլ միայն էակին ըստ ինքեան, այլ ոչ էակին ըստ պատահմանն. էր զի՝ ոչ է յատկութիւն էակ, այլ առաջին կարգաւորութիւն էակի։

Հարկ եր ոչ էակի։

Պատճառ՝ որում՝ ինչարիկ հետեւի պատճառելի, միայն պատճառն այն կատարեալ իմացեալ լինի. այլ ոչ պատճառ

Ընդհանուր պատճառ՝ ամ

Գլուխ

զբանագանութիւն գոյացուածք
ի պատճառէ ընդունելոյն։

Պատճառ լինի ընդունելոյ ոմն՝ եւ
ոչ ունի գումարս պատրաստ
ի ձեռն։

Պատճառ լինի ընդունելոյ ոմն՝ եւ
ունի գումարս պատրաստ

Պատուիրանք սուրբ կոչեցեալ
ամենայնի, յորմէ զինչ
ուրեք ասացեալ է, ի
վերայ պատուիրանին
ասացեալ է։

Պատուիրանք ասացեալ
կան՝ ընդ իւր կցեալ ունի
զպատուհասն։ Պատուիրանք օ-
րինացն են մի՝ ի կողմանէ
վախճանի. բայց են յոլովք՝
որ զանազանութիւն ինչ
ոչ ի վախճանէն։

Պատուիրանք բարեացն՝
հնարք և զի միշտ պահեցին
յաջողիլ. և զի են ի քնա-
կան օրինացն։

Պատուիրան՝ յաւակապէս
ներածէ զբան հարկաւո-
րին, եզմարդ ունել պար-
տական առնելեացն։

Ի՛մէջ սիմ պատուիրանին՝
երկու ինչ տեսանելի է. ՚ի,
վախճան, եկատարելին։

Պատուիրանաց զանազա-
նութիւն՝ ի՛ջ նշանակին զբա-
նազանութիւն, յոլ՝
զզանազանութիւն գործառու-
թեանց. վասն զի ի՛ջ լինին տր

Ա-հմուտ։

Հեռի յաղագս ունակութեան
առաքինութեանց, յոլ վասն գոր
ծոց նոցա։

Պատուհաս ցանկալի՝ լինին
մեղք եռակի. այսինքն, զի մեծ
են՝ իմեղս գան զերեսս
նոցա. եկամ հեծ՝ ի՛ջ վերստ
բերին ստ Ա՞ւ-կամ հեծ
ի՛ջ եկեալ ստ՚ի յօգնակատուէ,
յոլ վասն նոցա պատուհաս։

Ոմանք պատուհաս լինին
քառակի. այսինքն, կամ
վասն յաւուրն առաքինու-
նայն առաքինասէրք. կամ
առաքինութեան յոլով ոգուց.
այս ի՛ն Ա՞յ. կամ հաստատ
կոպտուէ՝ նայ առաջնոյնքն.
կամ վասն նշանի առաքինու-
թեան՝ նայ ծերք. կամ վասն
հաղորդուէ Ա՞ծայնոյն բա-
րուէ. հինին՝ տեառք, և

Ծնօղք։

Ա՛նապատելոյն արուեստ ա-
ռաքինուէ՝ ոմանք են գեղ
՚իմեղոյ քան զայն, որպէս
Ա՞ն երանութեանն. ոմանք
են ՚ինեղոյ նոցա ընդդէմ
օգնեն ստ ՚իգործս առա-
քինութեան. ա՛րգան՝ աղուհա-
կա-

կանուչ, ևկարողուչ, համ-
ծուխիչ. այսինքն, ինչ-
ըստ շէնմարտուխէ՝ բարկ
մեայն կ պատուհել. խակ բա-
րկ օդ, լատ առաքինուէ։
Պատրանք՝ կ առարկուչ
երևուխական, կամ շէնմար-
տական։
Պարագայ ներգործուչ
բառերականին՝ են շ. ըմ,
ով. զի ինչ. ուր. որում.
ես. զիարդ. երբ։
Պարագրիլ տեղական սահ
մանօք՝ կ յատուկ մարմնոյ.
բայց պարագրիլ ըստ կուխէ
ըմ, ևակական սահմանօք, կ՝
հատարակ ամ ստեղծուած-
ոյ. մեծ մարմնաւորին, ևմեծ
հոգևորին։
Պարբերուխիւնն՝ կ բան,
շուրջ զորով բառքն շրջ-
քաբերուածոյ, կամ բոլորա-
կաձևոյ շարակատգին միջև
ցկատարուէն միոյ բոլորի
աստղուշածոյ, կամ իմա-
ցուշածոյ։
Պարզ՝ կ յատկական առուրք
անդրին միտարերն ոչ հա-
ատցանելի։

Պ-ՀՆԱԳՈՑ։
Պարզև՝ կ սկիզբն առա-
քինուէց իմանալեացն, և
բարոյականացս։
Պարզև՝ ասի եռակի. ըստ
նոյնուխեան, ըր սկզբան,
և ըստ ստորագրուխեան։
Ըստսկզբին կերպիւ՝ պատ-
կանի հուէ Ն. Ն. Ներկայոյ՝
անձանց։ Ինչ երկրորդ՝ ըս-
տեղծուածոց միայն։
Պարզև՝ ընդհանուր անձնա-
հատուածոյ Ն. Ծայինան ա-
ռաջ լինի, կ յատուկ ա-
նուն հոգևոյն սրբ։ որպէս
մարմին մարմնոյ՝ ոչ այլ
ինչ է, եթէ ոչ մարմին.
այսպէս և պարզև հոգևոյն
սրբ՝ ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ
հոգին սրբ. այլ հոգին սրբ
կ՝ անուն անձնաւորեկան.
ուրեմն՝ կ և պարզև։
Պատճ՝ կ որ խոստանան ըլ
այլոց լերն՝ անմատն է, և
ծայրագունայ մաքրութեչ
յամ ներհակաց։
Պ՝ ծանօթուխէ պարզին,
պատ է գալ ի ձեռն բա-
ղադրեալոյն։
Պարզ ստուգ՝ ոչ կարէ գոյ
ն

զոյն ի բռնակսն առնուն ու
տեսակի ներխմոյ. մի այս
հետեւի. զի չէ այնպէս
զոյն ի բռնակսն առնուն
զոյն ի բռնակսն առնուն ու
տեսակի ներխմոյ. մի այս
հետեւի. զի չէ այնպէս

Գլուխ

Ասէ նախադասութեամբ, թէ
յորում կողմն լինի միայն
կացութեան:

Ասէ նախադասութեամբ, թէ
ոչ կարէ ոք պատասխանել
ոչ կարէ ոք պատասխանել

Ասէ նախադասութեամբ
զոյնսն ի բռնակսն առնուն
զոյնսն ի բռնակսն առնուն
զոյնսն ի բռնակսն առնուն
զոյնսն ի բռնակսն առնուն

Ասէ նախադասութեամբ, թէ
ոչ կարէ ոք պատասխանել
ոչ կարէ ոք պատասխանել

Ասէ նախադասութեամբ, թէ
ոչ կարէ ոք պատասխանել
ոչ կարէ ոք պատասխանել

Ասէ նախադասութեամբ, թէ
ոչ կարէ ոք պատասխանել
ոչ կարէ ոք պատասխանել

Գլուխ

Ասէ նախադասութեամբ, թէ
ոչ կարէ ոք պատասխանել
ոչ կարէ ոք պատասխանել

Ասէ նախադասութեամբ, թէ
ոչ կարէ ոք պատասխանել
ոչ կարէ ոք պատասխանել

Ասէ նախադասութեամբ, թէ
ոչ կարէ ոք պատասխանել
ոչ կարէ ոք պատասխանել

Ասէ նախադասութեամբ, թէ
ոչ կարէ ոք պատասխանել
ոչ կարէ ոք պատասխանել

Գլուխ

Ասէ նախադասութեամբ, թէ
ոչ կարէ ոք պատասխանել
ոչ կարէ ոք պատասխանել

Ասէ նախադասութեամբ, թէ
ոչ կարէ ոք պատասխանել
ոչ կարէ ոք պատասխանել

Ասէ նախադասութեամբ, թէ
ոչ կարէ ոք պատասխանել
ոչ կարէ ոք պատասխանել

Ասէ նախադասութեամբ, թէ
ոչ կարէ ոք պատասխանել
ոչ կարէ ոք պատասխանել

Պարծումն՝ ի խանդաղումն մտաց. խոստանալով զինքն
ինչ զոր ինչ ունի, և կամ
աշխարհ քան զոր ունի։

Պարկեշտութիւն՝ ի առաքինութենէ՝ կատարեալոցն կրից.
զոր որոց շարակից է ողջախոհութիւն, երբոր ընտրեալ առաքինութիւնքն զկատարեալն գովեն. քանզի ի շուրջ զդժուարակիրսն լինի։ այսինքն զնեղութիւնն՝ և արտաքինն ներգործութիւն։

Պարկեշտութիւն մտաւնդ՝ ըստ անդրանիկոսին, ինն երեք.
այինքն, բաւականարգութիւն, որ ընդսի ինքն զինչ, կամ
ոչ առնել։

Ընկերութիւն՝ զարդ, որ պատհական զպատշաճաւորութիւնն
ի գործին։

Ընդունի՝ համաւորեանութիւն։

Լուռ իւր թողեսցի, Պարկեշտութեան մտաւնդ՝ ոչ
շուրջ։այսինքն, խոնարհութիւն. ընկնութիւն. հեզութիւն, և
պարզութիւն։

Ինչ ըստ պարկեշտութեան, պատ
ճառական ուժ համաւորութեան,

և շափաւորութենէն շարժմանց մարմնականաց, և ի
բացն արտաքնոց։

Պատկ՝ ի հել հոգի ձայնի
ի մէջ բառին, որ հրաւիրանէ զլսողն ձայն՝ իսկզբանն
հնոյնարհն՝ ի վերջնումն։
և սուր յանգի մանաւանդ
ի վերայ հարցականացն
այսու նշանաւ՞։

Պատճառ՝ ի որ ի շարունակ
վիայութենէ։

Պատրաստ՝ ի բան արտաքին
րական, ելից շարաց՝ հակառակ գործելոյ լեռայ։

Պատրաստութիւն՝ ի պատ
րաստականն լինել պատճառ, որ
ձայ ի գործոյն եղծանն։

Պատրաստութիւն՝ ի պատ
րաստականն լինել։

Պղինձն՝ ի հրատհարելի, ան
մաքուր և սակաւատի մե
տալ. որ ունի զառաստութիւն սեաւագեղ հառնմաքուր հոտոյ։

Պղծութիւն մարմնոյ՝ ի խառնակել ինքնագործութիւն ի
հրաժարելիս։ իսկ հոգւոյ՝ ընդդէմ խորհին զպատուիրանացն ընդդէմ վարել
յոր-

Ա Թենասյոց յսկզբան գիա-
տի սորին յօրինէին զառաս
պելս բանաստեղծականս, և
ի պատուական քաղաքին եր
գելոյ, կոչէին զամբոխն ի
հանդէս խաղոյ։ Ընդ վինել
ժամանակաց՝ վինչ հաճոյ
եղև բազմաց գիտուս այս-
պիսի, վերածին զսա՝ առ
լաւագոյն և ազնուագոյն
կացուածս, որպէս զի ըն սա-
տարանուամ հրապարակիցքս
գեղեցկագունից յօրինմանցն
Ասուածոցն՝ և բաղձախոհա-
կան խառնակուածս ազատ ե
ազատին՝ եթէ լոկ բոզ ։
եթէ այրն ։ և եթէ հարճ։
Ա ւ ի միանգան տիրաձուլեցաւ՝ և
հուզն ։ բայց կրկին առն
գայթելիական տիրաձուլէն ։
Ա՛սէ՝ զի առն մեծ վէրս
ազգ տիրաձուլեցի կայր հե-
թանոսացն զոր կամաւ կր
ոչին վէս ընական երեսելոյ ։
Ա՛յլինքն՝ ի բանս մտա-
նէին, ի գեղ ընկենուլին,
ի սուլ, ի մերկուածիւն, ի
տարաբնեալ ապտակ՝ եւս
զինքեանս ընկենուլին ։

յորմէ սրթի ոք ի՛ր ուսու-
լոյ գհայց ի այնպիսւոյն,
այլ սրտմիլ վէս մեղաւորին ։

ՈՒՐ ԿՈՒՆԹԱՑԻՔՆԷ։

Վ ըստին՝ ասի դժոխեան եակ
գերեզմանին ։

Ընդ միայնիսն՝ կ կենդանատ
արեգակամբ բերեալ ։ որ
գօսայեալ ոչն՝ գոլով կի-
սակենդան՝ գերկուսեանն եա
զրկեր ։ ջ , զգերեզմանն՝ և
զդժոխս ։ որ ի՛ջ կր մեռ-
և գկենդանատ՝ գի ի՛ջ կր գե-
ղեցիկ վայելօղ ։ և խնդրէր
համբժշկել, և կամէ նալ ։
Վ ըստեսնուածդ՝ կ Տուակ
ինն բանաստեղծականն վէս
բառաստուածէ ։ որ գբաղա-
քականացդ , կամ գյատկա-
ւոյ անձանց գվարս և զգ
կուսանս առցուցանէ ներկայ
ապէս , հրապարակեցեալ
ըստ սեռացուածոյ ։ որոյ բանիւ
բանին ընձեռեին նորք և ա
բառք սրտմտական ։ Բայց
կատարէ ուրախականաւոր
վս խնամանիւ ։

Ա՛ղջ՝ յարուցանօղանոյեալ ց
ղնա այսպէս ։ զի մանկունքն

Ս-ԳՀՈՒԹԻՒՆ։

ցուրբ ատրճի եւ իմ։ ուսանելոյ զանբաժանելի կենցաղավարութիւն։

Պատկն՝ ի խորհուրդ եկեղեցւոյ։ դաշն եւ կապ՝ իմիք առն եւ կնոջ, որով լինի այն քակ միութիւն։ եւ կոչի նշանակ հաստատութիւն։ հաստատի հաւանութիւն մտերմին երկուց կամաց։ եւ կատարի օրհնութիւն քահանային, եւ մատնեցան կան զուգաւորութիւն։

Պատղ՝ ի կատարումն տալն կոյ ըստ բնութ կերակրին։

Պատղ՝ յատկապէս ասի միայն ի ծառունկ։ ի կոխատ եւ բերութ առեալ լինի, իւրոյ հոգեւորացն։

Պատղիք երկակի բաժանին։ ի սոխ, ի ծառ ըստ տեսակաց կատարելութեան։ այսինքն, հասուն, վայելուչ, եւ հասկնալի։ կամ ըստ երից առաքինութեանց, ոյք ընդ բաժանին։ քան զի իւրաքանչիւր երի կատարելութիւն, ոսկեան, ըստ միջոց, եւ ըստ վերոյ։

Պատկն՝ ի ատեան զուգաւոր ժամերգութեան միանգամ ի տարի։

Պատկն՝ ի ատեան զուգաւորելոյ առն եւ կնոջ, անուանի ամենայն ժամերգութիւն զկնոջ։

Պատկն՝ ի ատեան զուգաւորելոյ երկոցունց անձանց ի մի զուգաւորելոյ։

Պատկն՝ ի խորհուրդ մեծ։ որով օրհնութեամբ կատարեալ լինի։

Պատկն՝ ի ատեան հաւատոյ նուիր երկուց պատշաճեալ երկուց անձանց ի մի զուգաւորելոյ։

Պատկն՝ ի ատեան զուգաւորելոյ առն եւ կնոջ, անուանի ամենայն ժամերգութիւն զկնոջ։

Պատկն՝ ի ատեան զուգաւորելոյ երկոցունց անձանց ի մի զուգաւորելոյ։

Գ-ԳՀՈՒԹԻՒՆ։

եւ երկ զիւմ կատարեին, վերջին՝ ինքեան անկանեին, ակնդանեն՝ իջուցս զայնին։ եղջիւրակիսին՝ կոչեցեալն՝ եւ՝ իջեալ նահատակն գրեին։ Ուխ՝ ինոցանէ այլ մի ըն կեցուած՝ ի հուրն, այլեցուած եւ՝ Ալինն՝ զմարդ մինն ասէ. որ մոծիր հոգի, եւ քանին տարած, եւ՝ ոչ ինչ ղեցուած։ Երկրորդ՝ պոլիսի կան վարձուն՝ զկինն քո ղաքին ասեն՝ որ ի հուսմ քաղաք. զորոյ զպատմութեն ընդ երկար տեսութիւն է, յայլ ուրեք գտեալ ըն

Թերցցիս։

Պատկն՝ ի խորհուրդ մեծ. որով օրհնութեամբ կատարեալ լինի։

Պատկն՝ ի ատեան հաւատոյ նուիր երկուց պատշաճեալ երկուց անձանց ի մի զուգաւորելոյ։

Պատկն՝ ի ատեան զուգաւորելոյ առն եւ կնոջ, անուանի ամենայն ժամերգութիւն զկնոջ։

Պատկն՝ ի ատեան զուգաւորելոյ երկոցունց անձանց ի մի զուգաւորելոյ։

ԳՈՒՐԻ ԱՍՏՎԱԾԱՅԻՆ ՀՈԳԵՒՈՐԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՀԱՅՈՑ ԱՄԵՆԱՅՆ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԱՌԱՔԵԼԱՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՔ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ

ՎԱՐՔ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ

անապիտութեամբ ի
տրամադրութեամբ
գործողական ,
ձեռնարկութ , յայտնի :
Քրիստոսանդրեմն ի յո-
ժարութեամբ եղարարդ գոր
ծելոյ զբանին :
Քրիստոսդիայքն ՝ որ գնե-
լոյ զբանս սուրբ առնեն սերնկան ։
զի յանիերեցոյ երանութենէն
յաւուրս սերնդաց որ գոյ
հոգոյն նորին • եւայս ըստ
մանոյ ասի գերեզման ։ եւ ըստ
սերնոյն ի այս եմ ոչ
ոչ ասեն , եւ զանձինս
զերեզմանս ընդ երեսաց
առնեն ։ հանապազ սկիզբ
այնու յայտնի կացուցանեն
զանձն ։ հանապազապահ սկիզբ

եաս մոխրանակ բայն , յա-
ռաջ եկեալ յաներեցոյն եւ
գանակ երկու մատանեաք
առնէ լծակ ցեալ զինքն այլ
գընդանեալսն , վասն եր-
եսին այլ զանուն , կատա-
ղարմանաց գոյակաւոր առ-
նէան՝ զինեալ սերունդին
հոգւոյ • կամ նախագրա-
կան մատնեցաւս • առն , եւ
տրակաւ գոլով • կամ յա-
ղագս , սակս , մոխրանակ , եւ
այս սերունդն • եմերմ քայ ,
ըստ ինքեան վասին ՝ երեա-
նէ , եղծանելով զբայն , այս
եւ յայտնի հոգւոյնին լայն
ինքեան , կամ այլոյ առ
նշանակին ։
Քրիստոս ՝ ի որակաւ ա-
ռաքելական , համահաւոր-
ող գոյացական սերունդին
հոգւոյ ։
Քրիստոսմի ՝ ի առաքին , և
շաշտիւրեալ որակաւմի ։ առա-
ջող կամ գործունեայ ։ ըզ
համատեսա ՝ կամ զնմանա-
ւորութիւն ։ ի ին ժողովող ։
եզայլասուս ՝ կամ զայլ մա
նեայս որոշող , եւ ոչ ոչ

ցանօղ ։ ոյք հրոյ քերմունք
թէն՝ որ զոսկեխառն հրա-
հալելիսն , հալելոյն նօա-
րայուցանէ ։ եզոսկին ՝ իմն
ժողովէ՝ ուրոյն կայուցա-
նելով զայլասեռսն հրա-
կերիսն ։ այսինքն , զարծին ,
վիրկաթին , զարճիճն , և
զայլ որիշ հրահալելիսն ։
Քերմուճն յառաջանան
անգայուն և թեթեւուն ,
որք են երկիր որակութիք ։
Չիլ՝ կ՝ դոյծարան մարմ
նական շարժմունք ։
Չուր՝ կ՝ մարմին , խոնաւ
եղբուրս ։
Չուրն՝ կ՝ ստոյգ ցրտագոյն
քան զհող ։ թոյլ եխոնաւ
քան զօդ ։ ծանրագոյն քան
զհուր՝ եզօդ ։ խոտական՝ կր
րօղ՝ և շուռնօղ ազդմանց ։
բաղ՝ խիտ՝ եշարժուն ։ ա
ռիմ մաղասն ։ սուղ ձայնի ։
աղի համոյ ։ սպիտակ գու
նոյ ։ եձմեռան երամակին ։
սուտ ներքին ծայրն ՝ կ՝
աստղիկ ցուրտ ։ վերինն ՝
խոնաւ եւդէ ։
Չուր՝ ըստ հաստկական ու

նէ վեց յատկութիւն ։ այսինքն
զի է թաւանցիկ , գեղ ,
ցուրտ , ծննդական , առա-
ջադրեալ յաւժարութիք , եւ
ասեղ գնոյ ։
Չուրք՝ իմիտոյ հաստատու
թեն ՝ կ՝ երկրորդ կամար
օդոյն ։ ուր գոյանայ ամպն
անձրեւն , եայլ Ջրային հը
տանք որք յերկինից իջանեն ։
Չուրք՝ գոն՝ իմիտոյ քան
զաստղային երկին ։ յաղագս
բարեխառնութիք Քերմուճք
երկնային մարմնոյն ։
Ասսն եերեւակն , մեր
ձաւորութ վերնային Ջուր
ըն՝ կ՝ յոյժ ցուրտ ։
Ջուրն՝ ոչ պարզաձեւ զայ
երկիր ընդդէմ բնութ , մեր
կենդանեաց՝ իմիք նոր ։
Ջուրք ՝ ասին կենդանիք
նմանութ ։ քանզի ըստ որում
երեսին շարժիլ՝ ունին ըզ
նմանութիմն կենաց ։ այլ ա
կայն ՝ ոչ գոյ՝ ի նա ձշմա
րիտ քան կենաց ։ զի զայս
շարժումն ՝ ոչ ունին յին
քեանց ։ այլ ի պատճառէ
ծննդականէ երեւոյթ ։

մարքն՝ ի վեր-
գասպետ՝ եւ ու-
ստուցիչ օրինոց։
որպիսիք էին դպիրքն՝ ի
հինուն։ որք թէպէտ զօրինս
պատուիրանէին, սակայն եւ
բազում աւանդութիւնս հա-
ստատէր խաւանէին ընդ օ-
րինաց։ ազի զեւս ուսուցիչ
լսող մտայ օրինաց եւ մար-
գարէիցն մեզն։ Քն ես։ ես
այնորիկ ասէ առաքելոյն։
եւ՝ զոք կոչեաք վարդապետ.
զի ուսուցիչ ձեր մի ես։
Ուսկ եկեղեցւոյ վարդապետ.
երբ փոխանորդութեամբ զա-
նուն նոր կրեն, երբ ձշմար-
տութիւն ուսուցանեն. եւ թէ
ոչ՝ զանուանն կրեն ա՛լիզոր
ծոյն վերջանան։ ուստի ոչ

մատ

Գլուխ։

Ք լսարծանեն՝ (որպէս մարդիկ, ժիլայ, ազիսպակ ասէ՝) և՝ հեղուկ երակին ՚ի սրտատեղ կան ջրոյ։ կապուն, հոտային, քաղամանակարգ ընդ ծծերս եղ՝ և ընշարկն։ ցուրտ՝ խոնաւ, և սպիտակ յատուկ քուսա։ ջերմ՝ չոր՝ կարմիր, ևամենագոյն ՚ինքերքուսա։ Թաւ անցանէ ՚ի մեռալ՝ զորս մերձենալովքն լուծանէ։ և ի նիմէ ամ մեռալեց, զի պատուանակ զամ մեռալ։

Ք ուրդն կամարք՝ և՝ թաւիմանկիկ, ոչ և հրեղէն եր կինն։ վս զի և պայծառ, լուսեղէն, ախտալուն։

և՝ որ ի յարեւելեան հընդ-
ույլ՝ իլիսեոնն. բայց լաւագոյն
գան ասէին քո նախընթացս։
Աշխատակ և զընթացս ա-
ռաքինութեանդ. ըստ այնմ հուսկ
սխեմացոյց։
Ասահ յոլովք առաքինու-
թեան յայտնեցեալին որպէսզի
մատուկան վերստնալ չինի։
Անասպարտ ասի և Քա-
վիս օրինակ գոլոյն. եկամ
զի նոսրաւոր ընթանամք առ
հայրն. ըստ այնմ, ոչ ոք կարէ
գալ առ հայրն՝ եթէ ոչ քինեա։
Ասամ՝ ի ներսամ, խոստմամբ, և
ժողովել ընդ ինքեան ևս շնորհսն
պշնաւորին զառաքիչն. ըստ
այնմ, Ասամկանան զաստ
զինուորսդ, արկին վհան-
դիպէ նախատանաց։
Ասակինդ, արտապերին՝ ոչ-
վանս. ըստ հայոց՝ բինաւակ.
որ ի արմատոն եւտակին գաղ
խաղերծելին։ Ի՛ բնութիւն ըստ
ընթանալ եւիւ հիմարել. զը
տանի՝ իրատեխաւոր լերինս
ույլ՝ իլիսեոնն ծաղկաւէտս և
և՝ որ ի յարեւելեան հընդ-

մուանեն ընդ գառան՝ իսկա
հիմի աշխարհաց. այլ ըստ այլ
եղանեն. օրագիսն էր այնոսիկ
Նոսատր՝ և այլքն։
Ասազիանայ՝ յր, ուիգինե՝ ի
ծնիցեսկան խոսն։ զի ասի
թէ՝ ծնիցեսն որ՝ ինդրատուիչ
Հմերան կուրանայ, ինչար
նան գոնէ զուիգինե խոսն
ուսոյ, եկայիքն քոնելոյ ըստ
նայ. նոյնպէս ասի եզօձոյ։
Ասազմ՝ ի գառնդ ճանա-
տոալ մարտ կապատերազմ.
կամ վէճ, որ ի բանիւք սին
տեղոյ։
Ասանն՝ ի ճանապարհ, ի
պատրեց առ մեզ թաւիսան-
ցեալ. ևնշանակէ զքայլելոյ
վրայ առ վրայ ընթացուածն
տեղական, եզուեղին՝ որով
ընթացեալ լինին։ Ի յարաբա-
նօրէն նշանակէ զօրինս. ըս-
այնմ, զճանապարհս քո ուսո
լինէ։ Սակ զընթացս մե-
ղանց. ըստ այնմ, զճանապարհս
մեղաց իւրոց ատա լինին։
Ան եզհոնշատակայ՝ միոյ
սահմանակից գառանին յոյլ
տեղոյ, զոր զոր յառաջին

չի քաւարեմ հեղվասի։
Ախտին՝ ի դեղ բժշկական
ելմնդիել։ եւ ըմ ասի չիր
պեմ։ Տիս Ընդեմ խիղ ։ ։
Ախտազան՝ ի գործիք հիւ
անց։ որով քերծեն եւ ողոր
կեն զերես տախտակաց,
որ ասի լուծնոտ։
Ախտին՝ ի գրասեակաս, ոչ
հինն, փչէ յոր գնի առ ու
մեր ըմ արժան ընկալեալ
պատուց եւիսխոյ ։ զի ինչ
զպատուն չիարիցէ ոչ հա
ւատացանել, եւ բարեացուցէ փո
խանել զգրաշն ի տեղի
փոխառուչէլ ընչիցն՝ ըմ գո
ղոչական օրինի, ասէ ոյչ ըմ
Ընծայող։ զի առնոյ գրաշի
ասէ հրամայէ Ընծ։ Օրին։
Ինչ ։ ։ եւկամ ընդ մատանել
արեւուն՝ գարշուցանել առ
ուրն։ Ընկեց։ Ես։ շ։ խոկ քո
առնոյ փոխարինի, եւ ինչ
ակնկալութիւն յետ առնելոյ
հրամայէ փոխ առ։
Ախտիկ՝ ի թեշտակ դարման
կիսատիրոյ զահրէուայոյ ժբ
իշխանքն Սողոմոնի՝ ասէին
նմա զահրէ մէկ մէկ ամիս։

Յ Ա Ա Ա

ահմանեալ նախ քան զահմանս՝ ծանիցուք աստէն և զիեռևաբանու-
թիս նորին, թէ ինքն ո՞ր քանեակ կիրակից պարունա-
կին, որ և լասէ ըստ տասն կիրակի ։ Ընդ առաջինն՝ կ՝
այս · թէ քանի՞ են սահ-
մանք · այսինքն, հինգ են ։
Առաջին՝ կ սահման մար-
դոյն, և կամ այլոց իրաց ։
Երկրորդ՝ սահմանի սահ
մանն ։ Երրորդ՝ զի անուն՝
սահման առնէ · ոմն լսահ
մանն · չ՝ զի յորժամ ա-
սեմք մարդ, սահմանի զգ
մարդ՝ առանց սահմանի ·
զի անուն՝ կ սահման կար
ճառօտ ։ Չորրորդ՝ սահման

ստորագրական ։ Հինգերորդ՝ սահմանադրական սահման ։
Ընդ հինգ են սահմանք · ոմն լազգալի շահս լասահմանքն ·
այսինքն, Յատկութիւն ։ Երկրորդ՝ կշիռ լեզուին ։ Երրորդ՝ կապակիցն ։ Չորրորդ՝ դրական՝ լեզուին գինւոյ և ձիթոյ ։ Հինգերորդ՝ քա-
նոնն, որ սահման կ ուղղա-
թեան · զոր ինքն քայգործն,
հիւան, լագրագիրք ոչ ըզ
թուղթն քանոնեն նոքաւ ։
Դարձեալ ոմն լասո մեզ
հինգ են շահս · ոորով զհինգ
եակն պղատոնի շահիւքն ·
այսինքն, աշօք զգոյնսն ·
ականջօք զձայնս · ընդգամբ
զհոտս · բերանով զհաճե-
այսինքն, զուրթն սեռք հա-
մոյն · և ձեռօք զմատերին
շօշափիւքն զծանրն լեղիթ-
թեան լեզայլսն · սոյնպէս և
հինգ են սահմանք ։
Ասէ երկրորդ՝ թէ զի՞նչ
են սեռք իբրքանչիւրոյն ։
այսինքն, կենդանին սեռ է
մարդոյ սահմանին · լաբոն՝
սեռ է ոչխարին սահմանին,
և

Թէք են ։ Ասէ՝ ի սահման
անուանեն՝ զինքն անուն կ՛
ինայն սեռ եբաղկացուցէ։
Ասէ սահմանի սեռն՝ ինչ հմանց է,
ոչ ցուցած՝ իմիջոց։ Եբաղ
կացուցէ զանազանութիւն.
այսինքն է, երկուսանի, ու
ղղագծաձեաց, լայնղունկ,
ծիծաղական։ Ասէ սահմա
նադրական սահմանն՝ զի
նա սահմանադրէ զգալաք
զիտող, եզանգասանն՝ ըս
ուիսատակէ. եայց է բաղ
կացուցէ նոր. եկամ յոյս
վերլուծանէ առաջարկու
թիւն. ոչ ասէ սոկրատես
ճեմի. այսինքն, վերլուծա
նէ յառաջարկութիւն զա
ռաջինն՝ իմիջոցն գնաս ա
նելոյ, ճեմի սոկրատես, զգ
ալի իր ցուցանէ. եերբ քանզ
իւր ոչ՝ ի սոյնէ սահմա
նադրութեան կոչի. այսոքիկ
բաղկացուցիչ զանազանու
թիւք նմին։

Ողորդ՝ զի ոչ գիք են ոչ
ոչ ունին բաղկացուցիչ, և

եառնուն. այսինքն, մոտն՝
սեռ է անուանի սահմանին։
Ասէ սաորագրական սահ
մանին՝ ինչ հմանի սեռին է
այսինքն, ի քանակին սե
ռէն, և յորակին. զի ասէն
զի, երկոսանի՝ լայնղունկ
եռագրագծաձեաց, այս ի գծա
նակին սեռէն է. ասէ ծիծա
ղական՝ յորակի սեռէն է։
Ասէ սահմանադրական սահ
մանին, ընդունի անուանն իւր՝
սեռ է իւր։ պատկեր անուանի
սեռ՝ մարդն. այս զի՞նչ
են սեռք նոցա։

Ընդհանուր՝ զի ոչ գիք են՝ իւրա
քանչիւր, որ իսկզի սեռ են.
եւ ըստ որ բաղկացուցիչ զա
նազանութեանք են՝ այսինքն,
հոգհմանն մարդոյն՝ կեն
դանին՝ սեռ է. ոչ ասէ
բաղկացուցիչ զանազանու
թիւն. այսինքն, բանաւորն
մահկանացու, և այլն։ Ասէ
հոգհմանին սահմանին. զնն
հոգհմանի սահմանին՝ սեռն
կարճառօտ յայտնիչ բնու
թեան ներհակայ իրի. այս՝
բաղկացուցիչ զանազանու

Գլուխ

Ա-ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ։

Ա Յսմենքն ի, զի ամէնն ու-
նին զբաղկացուցիչն. բայց
միայն անուշան սեռն ի՛չ ու-
նի բաղկացուցիչ։

Ասկ հինգերորդ վէմն ի վէմ
զանուշն և զանն սեռ զի
նէ, ոչ այլ կարելի նոքա սեռ
լինիլ։ Այլ. սեռք են ա
նուշն և բանն. իսկ անուշն՝
սեռ է ետուտկան ամ սե-
ռից։ նախ զի սեռականաց-
դն անուշն՝ սեռականաց-
գոյնն է. ապա ետուդելոյս
չի ես. զի անուշն սեռա-
կանացն է։ Դարձեալ զի
ամ լինչ՝ լիր է և անուշ. ա-
սա ուրեմն ամ լիր ետուտ-
կայ լինի անուշն. և անուշն
սակաւագոյն սեռ։

Ա՛ն զարձեալ՝ զի բանն սեռ
է լե քերականին, որ յոլով
մասունս բաժնի. ապա ու-
րեմն սեռ է բանն։

Ասկ վեցերորդ՝ զի վէմ է
Ա՛ն անուշ չի ասի. և այս
վէմ հինգ տարաճառի։

Ա՛սխ՝ զի բանն սեռ է. իսկ
ուշ լինի. այսինքն՝ ոչ ետուտ-
կան սեռ, այլ ինքն ա-
սայ։ Հինգերորդ՝ զի ա-
նուշն, ետուտկան սեռ
է, ուր ինքն ա-
սայ։ Ա՛ն զարձեալ՝ զի ան-
ուշն ետուտկան սեռ է,
ուր ինքն ասայ։ Ա՛ն զարձեալ՝ զի
ամ բան կոչի. ետուտկան,
և ասկզբանէ կր բանն, և
այլն։ Ա՛ն զի ուրեմն սեռա
կինաձայն բան է Ա՛ն ձան
զուտ բան. ապա ի՛նչպէս
ետուտկան սեռ է բանն։
Ա՛ն զարձեալ՝ զի անուշն
ասէ. ասկզբանէ կր բանն
զի անուշն՝ սակաւագոյն
ասէ սեռ է բանն։ Ա՛ն զարձեալ՝
զի անուշն՝ սակաւագոյն
ասէ սեռ է բանն։ Ա՛ն զարձեալ՝
զի անուշն՝ սակաւագոյն

ԱՌԱՋԻՆ։

ԾՆԱՆԻ զքեզ, ամի՛նդ յոյժ։ Դարձեալ վա՛յ ստուգութեան սահմանին. վա՛յ զի ո՛չ յայտնէ զբնութիւնն թակայ իրին. այլ զպատահարսն կայ բնութ, եւ ըստ այլ սահմանի հետեւեալն։

Իսկ ստանդարդ՝ թէ ո՞չ զանազանէ սահման՝ խոտրութեամբ՝ եւ խաւտրադրական սահմանէ։ այսինքն, Սահ՝ զի սահմանն՝ ի բնութիւն գործէ. իսկ սահմանադրութիւն՝ յայտ առյ իրս. այսինքն, քաղաքացի, անդաստանացի, սինօսացի, անձանց, բնութեց եւայլ նմանաքանչիւր սահմանաց ոնի զդրութիւն։ Ընդդէմ՝ զի սահմանադրութիւն հանրական է, իսկ սահմանն մասնաւոր. զի միոյ բնութ է սահմանադիր. այլ անձն ըստ է ընդհանուր. իսկ զգայարանքն՝ ամի ամի մասնական են՝ ի բազում անձն։

Ընդդէմ՝ զի սահման զբը միութ՝ յայտ երեսուցանէ տունի զի սահմանն երեսն յայտնէ. իսկ սահմանադրութիւն՝ յայտ առյ իրս. այսինքն, քաղաքացի, անդաստանացի, սինօսացի, անձանց, բնութեց եւայլ նմանաքանչիւր սահմանաց ոնի զդրութիւն։ Ընդդէմ՝ զի սահմանադրութիւն հանրական է, իսկ սահմանն մասնաւոր. զի միոյ բնութ է սահմանադիր. այլ անձն ըստ է ընդհանուր. իսկ զգայարանքն՝ ամի ամի մասնական են՝ ի բազում անձն։

Իսկ ստանդարդ՝ թէ ո՞չ զանազանէ սահման՝ խոտրութեամբ՝ եւ խաւտրադրական սահմանէ։ այսինքն, Սահ՝ զի սահմանն՝ ի բնութիւն գործէ. իսկ սահմանադրութիւն՝ յայտ առյ իրս. այսինքն, քաղաքացի, անդաստանացի, սինօսացի, անձանց, բնութեց եւայլ նմանաքանչիւր սահմանաց ոնի զդրութիւն։ Ընդդէմ՝ զի սահմանադրութիւն հանրական է, իսկ սահմանն մասնաւոր. զի միոյ բնութ է սահմանադիր. այլ անձն ըստ է ընդհանուր. իսկ զգայարանքն՝ ամի ամի մասնական են՝ ի բազում անձն։

Իսկ ստանդարդ՝ թէ ո՞չ զանազանէ սահման՝ խոտրութեամբ՝ եւ խաւտրադրական սահմանէ։ այսինքն, Սահ՝ զի սահմանն՝ ի բնութիւն գործէ. իսկ սահմանադրութիւն՝ յայտ առյ իրս. այսինքն, քաղաքացի, անդաստանացի, սինօսացի, անձանց, բնութեց եւայլ նմանաքանչիւր սահմանաց ոնի զդրութիւն։ Ընդդէմ՝ զի սահմանադրութիւն հանրական է, իսկ սահմանն մասնաւոր. զի միոյ բնութ է սահմանադիր. այլ անձն ըստ է ընդհանուր. իսկ զգայարանքն՝ ամի ամի մասնական են՝ ի բազում անձն։

Իսկ ստանդարդ՝ թէ ո՞չ զանազանէ սահման՝ խոտրութեամբ՝ եւ խաւտրադրական սահմանէ։ այսինքն, Սահ՝ զի սահմանն՝ ի բնութիւն գործէ. իսկ սահմանադրութիւն՝ յայտ առյ իրս. այսինքն, քաղաքացի, անդաստանացի, սինօսացի, անձանց, բնութեց եւայլ նմանաքանչիւր սահմանաց ոնի զդրութիւն։ Ընդդէմ՝ զի սահմանադրութիւն հանրական է, իսկ սահմանն մասնաւոր. զի միոյ բնութ է սահմանադիր. այլ անձն ըստ է ընդհանուր. իսկ զգայարանքն՝ ամի ամի մասնական են՝ ի բազում անձն։

Իսկ ստանդարդ՝ թէ ո՞չ զանազանէ սահման՝ խոտրութեամբ՝ եւ խաւտրադրական սահմանէ։ այսինքն, Սահ՝ զի սահմանն՝ ի բնութիւն գործէ. իսկ սահմանադրութիւն՝ յայտ առյ իրս. այսինքն, քաղաքացի, անդաստանացի, սինօսացի, անձանց, բնութեց եւայլ նմանաքանչիւր սահմանաց ոնի զդրութիւն։ Ընդդէմ՝ զի սահմանադրութիւն հանրական է, իսկ սահմանն մասնաւոր. զի միոյ բնութ է սահմանադիր. այլ անձն ըստ է ընդհանուր. իսկ զգայարանքն՝ ամի ամի մասնական են՝ ի բազում անձն։

Իսկ ստանդարդ՝ թէ ո՞չ զանազանէ սահման՝ խոտրութեամբ՝ եւ խաւտրադրական սահմանէ։ այսինքն, Սահ՝ զի սահմանն՝ ի բնութիւն գործէ. իսկ սահմանադրութիւն՝ յայտ առյ իրս. այսինքն, քաղաքացի, անդաստանացի, սինօսացի, անձանց, բնութեց եւայլ նմանաքանչիւր սահմանաց ոնի զդրութիւն։ Ընդդէմ՝ զի սահմանադրութիւն հանրական է, իսկ սահմանն մասնաւոր. զի միոյ բնութ է սահմանադիր. այլ անձն ըստ է ընդհանուր. իսկ զգայարանքն՝ ամի ամի մասնական են՝ ի բազում անձն։

Իսկ ստանդարդ՝ թէ ո՞չ զանազանէ սահման՝ խոտրութեամբ՝ եւ խաւտրադրական սահմանէ։ այսինքն, Սահ՝ զի սահմանն՝ ի բնութիւն գործէ. իսկ սահմանադրութիւն՝ յայտ առյ իրս. այսինքն, քաղաքացի, անդաստանացի, սինօսացի, անձանց, բնութեց եւայլ նմանաքանչիւր սահմանաց ոնի զդրութիւն։ Ընդդէմ՝ զի սահմանադրութիւն հանրական է, իսկ սահմանն մասնաւոր. զի միոյ բնութ է սահմանադիր. այլ անձն ըստ է ընդհանուր. իսկ զգայարանքն՝ ամի ամի մասնական են՝ ի բազում անձն։

Իսկ ստանդարդ՝ թէ ո՞չ զանազանէ սահման՝ խոտրութեամբ՝ եւ խաւտրադրական սահմանէ։ այսինքն, Սահ՝ զի սահմանն՝ ի բնութիւն գործէ. իսկ սահմանադրութիւն՝ յայտ առյ իրս. այսինքն, քաղաքացի, անդաստանացի, սինօսացի, անձանց, բնութեց եւայլ նմանաքանչիւր սահմանաց ոնի զդրութիւն։ Ընդդէմ՝ զի սահմանադրութիւն հանրական է, իսկ սահմանն մասնաւոր. զի միոյ բնութ է սահմանադիր. այլ անձն ըստ է ընդհանուր. իսկ զգայարանքն՝ ամի ամի մասնական են՝ ի բազում անձն։

Իսկ ստանդարդ՝ թէ ո՞չ զանազանէ սահման՝ խոտրութեամբ՝ եւ խաւտրադրական սահմանէ։ այսինքն, Սահ՝ զի սահմանն՝ ի բնութիւն գործէ. իսկ սահմանադրութիւն՝ յայտ առյ իրս. այսինքն, քաղաքացի, անդաստանացի, սինօսացի, անձանց, բնութեց եւայլ նմանաքանչիւր սահմանաց ոնի զդրութիւն։ Ընդդէմ՝ զի սահմանադրութիւն հանրական է, իսկ սահմանն մասնաւոր. զի միոյ բնութ է սահմանադիր. այլ անձն ըստ է ընդհանուր. իսկ զգայարանքն՝ ամի ամի մասնական են՝ ի բազում անձն։

Իսկ ստանդարդ՝ թէ ո՞չ զանազանէ սահման՝ խոտրութեամբ՝ եւ խաւտրադրական սահմանէ։ այսինքն, Սահ՝ զի սահմանն՝ ի բնութիւն գործէ. իսկ սահմանադրութիւն՝ յայտ առյ իրս. այսինքն, քաղաքացի, անդաստանացի, սինօսացի, անձանց, բնութեց եւայլ նմանաքանչիւր սահմանաց ոնի զդրութիւն։ Ընդդէմ՝ զի սահմանադրութիւն հանրական է, իսկ սահմանն մասնաւոր. զի միոյ բնութ է սահմանադիր. այլ անձն ըստ է ընդհանուր. իսկ զգայարանքն՝ ամի ամի մասնական են՝ ի բազում անձն։

Իսկ ստանդարդ՝ թէ ո՞չ զանազանէ սահման՝ խոտրութեամբ՝ եւ խաւտրադրական սահմանէ։ այսինքն, Սահ՝ զի սահմանն՝ ի բնութիւն գործէ. իսկ սահմանադրութիւն՝ յայտ առյ իրս. այսինքն, քաղաքացի, անդաստանացի, սինօսացի, անձանց, բնութեց եւայլ նմանաքանչիւր սահմանաց ոնի զդրութիւն։ Ընդդէմ՝ զի սահմանադրութիւն հանրական է, իսկ սահմանն մասնաւոր. զի միոյ բնութ է սահմանադիր. այլ անձն ըստ է ընդհանուր. իսկ զգայարանքն՝ ամի ամի մասնական են՝ ի բազում անձն։

Իսկ ստանդարդ՝ թէ ո՞չ զանազանէ սահման՝ խոտրութեամբ՝ եւ խաւտրադրական սահմանէ։ այսինքն, Սահ՝ զի սահմանն՝ ի բնութիւն գործէ. իսկ սահմանադրութիւն՝ յայտ առյ իրս. այսինքն, քաղաքացի, անդաստանացի, սինօսացի, անձանց, բնութեց եւայլ նմանաքանչիւր սահմանաց ոնի զդրութիւն։ Ընդդէմ՝ զի սահմանադրութիւն հանրական է, իսկ սահմանն մասնաւոր. զի միոյ բնութ է սահմանադիր. այլ անձն ըստ է ընդհանուր. իսկ զգայարանքն՝ ամի ամի մասնական են՝ ի բազում անձն։

բնութիւն. նա զբոլորն՝ իսկ
սա զմանկունս ազգատոհմ
մուն. նա՝ ի գոյացական
սեռէին առնու, իսկ սա՝ ի
քանակի եղուտակի սեռէն։

այսքան առ այս։

Սահման անուն՝ շարս երա
ցուցանէ։ Ասի՝ թէ, իսկ
ման, և յանկման, ի գլուխ
ման, և՝ ի հոսման կայ. զի
յորժամ անհատքն ապա
կանին, ապականեցեալ և
սահման անհատին. այս
ինքն, բաղկացուցիչ զանա
զանութիւնքն։

Անդրդ՝ զի ասի սահման.
իբր թէ՝ ի վեր հիման տե
սակին հաստատեալ կայ.
զի մինչեւ անհատքն ա
պականին, այլ տեսակ ան
հատիցն անապական ձգեալ.
յորմէ վեր հաստատեալ կայ
սահմանս։ այլեւ՝ ի յատու
թիւն՝ նոյն անհատքն նո
րոգին, և հաստատեն սահ
մանս նոցա։

Անդրդ. սահման. ըստ, ոչ
բունեալ զմարդ. տան՝ ի՛ ու
րումն սահմանի զի ոչ
մանէ։ զի սա զբնութեան սահ
մանէ։ զի սա զբնութեան սահ
մանէ, և՝ իսաստատական սահ
մանէ։ զի սա զբնութեան սահ
մանէ, և՝ այլն զինչ ևիցէ,
սա ընդ նա է, և՝ ինսա ունի
զգիտութիւն իւր, որպէս կոչի։
Ինչ զի՝ սահմանն զանազա
նէ և՝ իսաստատական սահ
մանէ։ զի սա զբնութեան սահ
մանէ, իսկ նա զայլսոգայս

Գիրք

զգործ իւր։ Դարձեալ ոչ
անձնական զօրութիւնն՝ որ
զոմ զգայարանս իւր իւրև
ուրն. զի՛ ի ձեռն աչացն
տեսանէ, և՛ ի ձեռն ականջ
շայն լսէ, և այլն։

Բայց ինքն անձն լուսո ինք
քեան թարց զգայարանացն՝
ոչ տեսանէ, ոչ լսէ, ոչ
հոսի, բայց նոքօք առնէ
զայս։ այսպէս և այս։

Զորրորդ՝ զի սահմանն՝
միայն առ մարդն ունի զգ
բառիացութիւն իւր. իսկ սահ
մանաւորութիւնն յայտ սահ
մանս ունի զգրոն. ոչ ան
նական զօրութիւնն յայտ զգ
գայարանքս, կնոքօք գոյ
ծէ. այսպէս և առ ընդ այ
սահմանի ունի զգրութիւն
իւր. այսինքն, թէ մարդոյ
դնին, թէ ասկեսոյ սահ
մանի, և այլն զինչ և իցէ,
սա ընդ նա է, և՝ ինսա ունի
զգրութիւն իւր, որպէս կոչի։
Ինչ զի՝ սահմանն զանազա
նէ և՝ իսաստատական սահ
մանէ։ զի սա զբնութեան սահ
մանէ։ զի սա զբնութեան սահ
մանէ, և՝ իսաստատական սահ
մանէ։ զի սա զբնութեան սահ
մանէ, և՝ այլն զինչ և իցէ,
սա ընդ նա է, և՝ ինսա ունի
զգրութիւն իւր, որպէս կոչի։
Ինչ զի՝ սահմանն զանազա
նէ և՝ իսաստատական սահ
մանէ։ զի սա զբնութեան սահ
մանէ, իսկ նա զայլսոգայս

լումն շղոսելն ։ տեղմա-
գործ ։ ոչ ելանել ։ ոչ
գուցանել ։ Ուկ առաջե-
նումն ։ զհողն յայտնեն
առումն , զհողն յայտնեն
(նմանակայ) ։ այլ շղոսել եղեր
նրոպեն ։ այլ ոչ ելանել
յայտնակայ ։ այլ ։ (նմանակայ)
առումն , յայտնիչ գոյացումն
ասոս , յայտնիչ գոյացումն
պատմական ։

Սահման ՝ է բան հաստա-
տուն , որով սահմանին
ամենայն իրք ։ Սահման
ասի ստորագրութիւն ՝ որ
բաղկանայ ի խոտ և ի խոտո-
րակ ։ Սահմանել ՝ ասի մեր-
ձենալ ։ Սահմանել ՝ ասի
տարակայ , և կամ յայտնի
առնել , և յայտնել զինչ-
թիւնն ։

Սահմանն ՝ է երկու կէտ ։ մինն
յատուկ , եւմիւսն անյատուկ ։
Յատուկն որև գոյանայցէ ,
զի զգոյացականսն սահմա-
նէ ։ միշտ պատուի բաղկա-
նալ ՝ ի տեսակ և ՝ ի տարբերու-
թիւն , որով բոլոր եւթինն
սահմանի և հակադառնալ
ընդ իրին սահմանեցելոյ ։
քանզի այս է կատարելու-
թեան սահմանին ։

Անյատուկ սահմանն ՝
որև ասի ստորագրուի ՝ ոչ
բաղկանայ ի տեսակ և ի տար-
բերութիւն իրին սահմանե-
ցելոյ ։ այլ միայն ի յատկու-
թենէ , որպէս ասի ՝ մարդ
ատաղձ , և կամ յայտնի
պատմական ։

Սահման ՝ է բան հաստա-
տուն , յայտնիչ գոյացութեան
իրողութ ։ այլ (նմանակայ)
յայտնիչ գոյացութեան ։ այլ
ցի մի՛ իրի պատճառական ,
զի մի՛ իրի պատճառական ,
ասի ՝ սահման եղեր իրին ։
Ընդհանուր սահման ։ այլ , որ
սա՝ ասի գոլով շրջի ՝ իւրա-
քանչիւր , և զանազանի
զինն ՝ իմիմեանց ։

Սահմանն ըստ անուանն՝
է անուն ծանեալոյ ։ ըստ
իրին՝ է շարի՝ որ պատճառ
կէ զիրն ։ այլ կատարե զգ-
րեանն ։ ասի ՝ խոտոր՝
և ՝ խաղակցութիւն
նոմիէց ։ եւ գործ սորա այ
բառկացուցանե զիրն եզա-
նազանե ՝ իմիմեանց ։ եւ գ-
եղե սա՝ առ ՝ ի նշանակել ։
եզուցանել զիւոե եզնուե
իրին , և զանազանել ՝ ի մի-
մեանց ։ այլ և գտեալ եղե
՝ ի յեղխատացուցն , եզուե
հիկ շինականացն ։ որք սա
անունին զանազանելոյ իւ-
րեանց զանազանելոյ ։ այլ
զի մի՛ իրին պատճառակ , և
կամ ՝ իմիմեանց ։

Սահմանն՝ է երկ ինչ նշանա-
կե ։ ըստ , կանոն , չափ , որո-

Գ ։ է ։

տուն արկանե ։ այսպէս և
սա՝ սահմանել եզուանուե տա-
նե զիրեզ ։ և արկանե առ է-
ութ՝ եզնուե իրին ածե ։
Ընդհանուր սահման ։ այլ , որ
սա՝ ասի գոլով շրջի ՝ իւրա-
քանչիւր , և զանազանի
զինն ՝ իմիմեանց ։

Սահմանն ըստ անուանն՝
է անուն ծանեալոյ ։ ըստ
իրին՝ է շարի՝ որ պատճառ
կէ զիրն ։ այլ կատարե զգ-
րեանն ։ ասի ՝ խոտոր՝
և ՝ խաղակցութիւն
նոմիէց ։ եւ գործ սորա այ
բառկացուցանե զիրն եզա-
նազանե ՝ իմիմեանց ։ եւ գ-
եղե սա՝ առ ՝ ի նշանակել ։
եզուցանել զիւոե եզնուե
իրին , և զանազանել ՝ ի մի-
մեանց ։ այլ և գտեալ եղե
՝ ի յեղխատացուցն , եզուե
հիկ շինականացն ։ որք սա
անունին զանազանելոյ իւ-
րեանց զանազանելոյ ։ այլ
զի մի՛ իրին պատճառակ ,
և կամ ՝ իմիմեանց ։

ցիակ իրաստութիւն զբաւելին
բնութիւն:

Սահման՝ ի բան կարճա-
ոտ յայտնիչ բնութիւն են-
թակայ իրի:

Սահմանն՝ ի բան բացա-
յայտող բնութիւն իրին սահ
մանեցելոյ:

Սահմանն՝ ի բան նշանա-
կիչ ինչ ինքեան որ ի ինչ:

Սահման՝ ի պարագրութիւն
իրաց:

Սահման՝ ի անուն ծաւա-
լեալ:

Սահման՝ ի մասն յառա-
ջադրեալ նոհասատ. յորմէ
նախ հասանի, և յոր անդ-
րին լուծանին:

Սահմանն՝ ի լինելութիւն
իրին, ըստ գրական մեծ
ասանցն բաշխելոյ:

Սահմանն՝ արտեցեալ լինի
երկու կերպիւ. մինն՝ ըստ
էութեան. ոչ մասին ի կեն
դանի, քանահարս. և միւսն՝
ըստ պատճառին. ոչ սիւնն՝
ի՛ արհեստական լուսաշո-
րոյն իւրոյ երկրին:

Ո՞ր էութի՝ որ բնութի, ունի

Սահման:

ասհման. բայց սակայն սե-
ռականապոյն սիրն, և ան-
դրական էութիւնն՝ ոչ ունին
սահման: Ո՛չ է սահման,
և այլ սահմանի սահման.
զի սահմանն՝ զնոյն սեռական
սահմանին հզանապանէ. նոյ
նա միայն զսահմանն սահ
մանի, և ոչ զայլ սեռական
ցուցանէ:

Ո՛չ զի սահմանն՝ առ բերի
ըստ սեռականն անքուսա-
կանաց. ըստ անդիմից, և
ըստ նիւթաձեւոյն, զնոյ-
սին կամ գոլ յուսյանէ.
ոչ և բնաւորեցեալն գոյա-
ցողութիւք այսպիսեաց ի
ձեռն սահմանի բացայայ-
տել. զոլորինակ՝ երի է քար,
զգայացութիւնս նորին գոյա-
յուսյանոյ մասամբք սահ
մանելով. նմանապէս ար-
դարութիւն՝ զնմանաձեւն
այլոց նիւթաձեւոց, նաև-
նիւթից, և անքուսից զգա-
ցողութիւնս սահմանին բնա

Հարեցեալ յայտնել:

Իսկ բնաւորական սահ
մանն՝ առ բերի ըստ սեռա-
կան

կացին բռնաւորեանց, եւ կին զաւանականացն անհնարին, եւ նախանձաւորացն, զի նոքա սահմանեալ ունին զամուսինս իւրեանց՝ զհօտ, եւ զնոսին զամուսինս՝ զհարս։ Սակայն եւ առ բնին զատ անհնարին եւ նախանձաւորացն, առաքեալն ասէ զինաւորն ունել։ Ընդ որ ունի զսահման. զի ոչ է մարդին, եւ ոչ սուտ, եւ ոչ սուտակ, եւ ոչ է ընտրուած, եւ ոչ նոր առաքուած, եւ ոչ հին, եւ ոչ ծերացեալ, եւ ոչ է ինչ ամենայն զօրուն։ Եւ է պարտ ընդդիմանալ եւ ամենայն զօրուն, նոյն է եւ ինքնակալ եւ բռնաւոր, ակամբ, եւ բռնաւորին։ Ընդ՝ երեք են տեսակ ինչք. ոչ, պարտին, բռնաւորին, եւ արհեստն։ Եւ ոչ սուտ է, զի ոչ ինչ ոչ է սուտ, զի ոչ ինչ ոչ է, ունի եւ սահման։ Եւ սահմանին սուտ այսպէս։

ԱՀ-ԳՀՈՒ։

Բռնաւորի՝ է ունակութիւն ձեռնադրհօրդեալ առանց իրեւակայութեան։

Պարտին՝ է ունակութիւն ձեռնադրհօրդեալ, հանդերձ իրեւակայութեամբ։

Իսկ արարիչն՝ անսահման ինքն գոյիւ, այլ ազգ ոչ սահմանի. ոչ սահմանաւ, եւ ոչ անուամբ. զի սահմանին՝ արարիչ է տեսակաց, ինչուան բաղկացուցիչ սուր բերուէցն, եւ մինչ երկի հնոյ բնացուն սահման. զի, սա՝ գիտել զբաղկացուցիչ զանազանութիւն։ Իսկ սուրբքին արարիչն Ա՛Տ, զիարդ կա՞ րասացին երկրորդ արարչին ոչ ինչ ոչ է արարել եւ կարաս նմա զի նախկին բարերարին ոչ գոյացուցեալ եւ երեսացոյց, եւ հաստատուցեալ յիւրում բարութեան։ Եւս սահմանաւ զնա ուրոյն ուրոյն հզօրութեանց եզաւորց իւրոց մինն՝ է միւսոյն. ինքն ան-կարաս ինչ՝ եւ անհատուկ ըստ երեսոյ արարչ էութեան։ Եւ զիարդ կարաս

զայր իմ և անուն, և քան զամ բնութե· ոչ ինչ անուն կարէ անդր անցանել եթէ ոչ ինչ բնութե զնա ստեղծաւոհ մանել· զի բնութիւն անհատ է, և եղծիչ անհուն· և ոչ ջանիւ անշարժին Աստուծոյ ջանիւ ստեղծուածոց· զի հոս նաւոյին առ անհուն ոչ է ջանակցութե և առ հաստ ինչ· վն որոյ ասեմ ստեղծել զայս բառս ակամբ· անկիրթն, անշնորհն, անպիտանն, և այլն։

Ասհմանել՝ ի եզերել կամ չեմարտել։

Անձն՝ ի երկաթեայ գոլ ինչ· այնպէս չեմարտել իւրաքանչիւր, որ նոշանակէ և կատարեալ զինն։

Ատն՝ ի ջուր արտաքին յրուսէ օդոյն պատուհել։

Ատն՝ ի ջուր պատհել։

Ատնատոհել՝ ի պայծառացուցանել զջուա, հանգոյն տեսութե ատեն։

Ատնոտակ՝ ի քար ինչ պայծառացուցանել և սպիտակել

Ատն՝

հանութե և տեսութեան իւրաքանչիւր։

Ատնոտակ՝ ի ոգի ատնոտել։

Ատնոտել՝ ի ոգի ատնոտակ։

Ատնոտութիւն՝ ի ոգի ատնոտակ։

Ատնոտութիւն՝ ի ոգի ատնոտակ։

Ատնոտութիւն

և կենդանին ասի սկիզբն
իւրաքանչիւր տեսակի։
Սեռ՝ կ անքայտուրշիակ կա-
ղուէ, առ յիւր տարբե-
րութիւն. որովք բաժանի,
և բացորոշի առ զանազան
մեխանիկական տեսակս։
զոր օրինակ՝ կենդանին գո-
լով կրաւորական կարողու-
թիւն մեխանիկական, առ
բազում մեխանիկական
ներգործութիւնս. ոյր, առ բա-
նական ութիւն, խոչընդոտա-
նութիւն, հաչողութիւն, և այլն.
որով կենդանին բաժանի,
և բացորոշի առ զանազան
տեսակս. ոյր, ի մարդ, ի ձի,
և ի իշուն։
Սեռ՝ ասի երկակի. ոյր,
յատկապէս՝ ըստ որում ստո
ղոգի զտեսակաց բազմայ
ինութիւն զինչին։ Ընդ ան-
յատկապէս. ոյր, ըստ հաստա
տակ՝ որ իւր հաստատակուն՝
զբազմութիւն պարփակէ եւ պա
րունակէ. և այսպէս բաժի
և ըստ, ասին սեռք ներ-
հակայ։
Սեռ անուն՝ ըստ որ ինչ ներ-

Սեռն՝ լինի ըստ երկոյ կերր
կիցէ և ասի՝ ընդհանուր այսպէս։
Սեռ՝ կ որ ի մի ոչ ընդ
ոչ անեալ է, և յատուկ եկեղ-
ուն հերակլեան՝ ի հերա-
կլեայ. յատուկ ասացեալք, և յատուկ եկեղ
ի հերակլեայ։ Ասի պիտա-
գորական՝ ի պիտագորէ
ասին ի մի ոչ յատուկ ասա-
նեղք, և ոչ յատուկ եկեղ-
ի մի որոյ և ոչ սեռք։
Ընդհանուր սեռ՝ կ սկիզբն
իւրաքանչիւրոյ լինելոյն։
ոյր կ հայրն, և կամ հայ-
րենիքն. հուպ, և հեռի
դասաւորքն։
Ընդհ սեռ ասի այն՝ որ ոչ
ի մասն տարածեալ, ոյր ոչ
գոյն տարածեալ, ոյր ոչ
կենդանին. քանզի սա ի բազ-
զում տեսակս տարածի և
տարորոշի։ և համաձայնի սա
ըստ առաջնոյն. ըստ այնմ,
զի ոյր նա ի մի ոչ ընդ
ոչ անեալ. այսպէս և սա մի
գոլով զբազմութիւն պարունա
կեալ ունի ոյր նա ըն-
կերքն գոյ ոյր հայրն. նոյնպէս

նակ։ Ասէ՝ սկիզբն։ Ընդ
լուզ՝ բարձր։ Ընդլուզ՝
կարծր։ Ջոլլուզ՝ յատակ՝
և անապատական։ Դարձեալ
սեռ եռանակ, ազգ՝ ընդհանուր
և ըստ այնմ, ըստ ազգի, և
ըստ նմանութեան։ և երեք
դէմք ։ ըմ գոյացութ, ըմ
սերմանն, և ըստ կոշմանն։
վինն անմատվին, վինն մատ
վին, և վինն միջակ։

Սեռ՝ ի կրկին ։ սեռ անձ
ռանեալ, և սեռ անանուն։
Դարձեալ՝ ի կրկին ։ ունի
հուպ, և ունի հեռի։ Դարձ
եալ՝ ի կրկին ։ սեռ տրա
մադրական, և սեռ բնա
կան։ Ասէ մեք սեռի՝ որ
քան ինչ ի նախկնադոյն,
այնքան ի պարզագոյն։
Առնչուի սեռի առ տեսակ.
և տեսակի՝ առ սեռ, ի ա
ռընչութե միայն ըստ բանի։
Սեռ՝ ի նախկին ըմ իմաց
մանե, քան զպատուական ին
ինսեռի։ Բայց զի՝ ոչ ինչ ի
նախկին քան զինքն։ ոչ ըմ
իմացմանե ու
րոյն Ը՝ ոչ ի ինսեռի իմիք։

Ուրք միանգամ են ի սե
ռին, տարբերին ինեւ գոյն
և ձեւիւն։

Սեռ՝ ոչ կարեն ունել
յատացոյց որիշ, ի յատա
ցուցե տեսակն ըստ որում
յատացոյց՝ նշանակե զպա
տիար։ զի ոչ երբեք սեռ
լինի, եթէ ոչ ի տեսակն
իմիք։

Սեռ համեմատուի առ իւ
րաքանչիւրսն՝ ի ոչ տեսա
կան։ բայց համեմատի
առ տեսակ՝ ի ոչ նիւթին։
Սեռ՝ ի այն, որում սահմա
նեալ բնուին հաշատարկ
ելութենաբար ընդ այլում։
ոչ կենդանին, որ ասի հա
շատարակ ձեւոյ, առեւ
ծու, և մարդոյ։

Սեռ՝ ի որ զերս նմանին
քինքեան, և հաղորդուի ի
ձեւ համանման։ բայց տար
բերս տեսակի պարունակե։
Սեռ՝ ի ընդ որում պարու
նակին բազում՝ տարբեր
տեսակաւ։

Սեռ՝ ի իւրաքանչիւրոց
սերմանց սկիզբն։ կամ՝ ի
ծնող

Սեռ՝ ի զբաս բազմացն, և զառարքեցեալսն առնեմք զինչքին առարկեալ։

Սեռ՝ ի որ առարկի ինչին հումն զառաջինն։

Սեռ՝ ի որ բան յոլովից և անուանեանց, յորում զինչ ի առարկեալն։

Սեռն՝ ի ընդ որով դասի տեսակն։

Սեռն՝ ի կրկին. այ, բնական, և իմացական։ Բնական սեռ՝ որ ի տեսակացն գոյանայ, և ի տարս է։ Իմ իմացական՝ որ յիւրում կոչէն զոյ, արտաքսեալ ի տոյանէ։ Ելս յոլովս բառնին առ տեսակքն, թառնին բնական սեռք ալ ի իմացականն։

Սեռ պատճառի՝ ի քառակին. այ, վախճանական, տեսական, արտաքսական, և ինքնուրեք։

Սեռ վախճանական՝ որ ի վախճանէ ինչ ինչ կոչի։ Վախճանն՝ որ ի այն յաղագս որոյ ի ինչ։ Վախճանականն ի՝ յորմէ ի ինչ։ Վախճանական՝ ի այն, որով ի ինչ։ Վախճանականն՝ որ ի այն, յորմէ լինի ինչ։ Սեռք մարմնոյ՝ ի ծայրատեաչ հինն երեք համարին։ Լուսաւոր, թափանցիկ, և աստեղատեսիլ մարմին։ Լուսաւոր մարմինք՝ են այրեցականն, աստեղք, և հոսուր։ Թափանցիկ մարմինք՝ են երեքին, օդն, և ջուրն։ Աստեղատեսիլ մարմինք՝ են լուսինն, հողն, և աստղն։ Ինչ լոյս այլոց լուսաւորող մարմին՝ ի արեգակն. ի լուսաւորօղք ըստ ինքեանց՝ են այլ աստղք, որք զլոյս ընդունին արեգականէ, որք զլոյսն ընդունին յարեգակէն։ Իսկ մարմինք թափանցիկք՝ են այն ամենայն երկնայինք։ Սեռք անուանք՝ են շարժական, իգական, անշարժական, և չեզոք։

Սեռ

անկեալ՝ ինծուն։

Սերմն՝ ի խոնաշուռ հան դերձ ընդոլ, ի խոխափրոս մէջ արուան, հարկաշոր և պատեհ առ կինդանածնու մէջ։ կամ յաշեղուած յետնոյն կերակրոյ, կամ ապուխտ ալիւր խմոր։

Ալաւեղն՝ ի (արքասպ որ և ասի սեակ՝ եզաքէ։) որ լի՝ նի պոյասեալ ինծիմբայինն ընդոյ։ յեղինդկրնայ ջուր։ ի պղընձեայ։ յերկաթեայ եա ներթոյ։ եկամ յերկաթանշիւղոյն ի մխասին խառնեալ մարմին։ որոյ կծու՝ եմիծու լինիլն, նաև կիզողական զօրութիւնն՝ ի ինծիմբայինն ընդոյն։

Ակր՝ ի երեքկին։ այսինքն, բնական, զգայական, և իմացական։ Ոչ ի հինհշտու-թենն՝ պատճառեալ լինի սէր։ այսպէս ի խորտմուքէ՝ առերեսիկ։ էլ զի՝ զոր օրն նակ՝ շարժիմք ի խէր հեշ մացուցչաց։

Ակն՝

Ակռաք բայիչ՝ ին ջորք։ ներգործական, կրաւորական, ընդմիջական, և հատական։

Ակռաք հատոյն՝ ին ուրն։ ի՝ քաղցր։ դառն, ընթու, կծու, խիստ, տուր, կամ քաղկ, վոմիոմի, աղի։ (և այլ ևս երկու համ, զորս ոչ յիշեն։) ի՝ գեր՝ ևանկիւ։

Ակռական՝ ասի՝ ի ծնանել։ ըզ զհայր՝ ինամս դնելոյ, յորժամ զորդի անուանակոչելոյ։ ոյրգոն՝ Ակռոյս՝ ծնանելու որդի։ ևս զըստացօղն՝ դնելոյ այսմ հոլովիւ։ ոյ պակասական տուն, նաև գինեվաճառ։ ոյ երթ ասց գոյն, մնալոյ իմաստուն։ ըզ, այլև զպատճառ յատկացուցական։ ոյրգայր՝ ինոյ նուէր մարդոյ, և այլն բազումն քերականականք։

Ակռականագոյն է՝ որ միայն սեռ է, եւ ոչ տեսակ։ ոյ գոյ ացուածքն։ որ ոչ ամի է, եւայլ ուրեք՝ ևմիշտ։

Ակրին՝ է հունուտ, որ ինձեռն արուեստականի ձանապարհ

Գ՚ԻԲ՚

Սէրն՝ ի վախճան պատուհի բանաց, ի՛ սէր տուեր, և՛ի բարի խղճէ մտաց, եւ յան-կեղծաւոր հաւատոց։

Սէրն՝ ի գլուխ պատուհի բանաց, ի՛սէր տուեր և՛իմ ոտաց բարեաց, եւ յանկեղծա-ւոր հաւատոց։

Սէրն՝ ի առաքինութեի ո-րով բաղձամբ տեսանել զՆՑ, եւ զմայլիլ նովաւ։

Սէրն՝ ի ուղղափառն անուր ժակ մտաց մերոց։ զի ոմն ի քննականս, առաքինի շար-ժօրն է անշարժ. այսպէս յիմանալիսն կամքն՝ որ է առաքինի շարժօղ այլոց զո-րութեց հոգւոյն ձեռնտու սիրով, որ է ձեւ այլոյ ա-ռաքինութեց վէր այն պատ-ճառ է զի լինիցի սէրն ուղղա-փառն՝ զի զայլ ախտս ածէ։

Սէրն՝ ի հաստատունութե մտաց, ընկերակցուն ըն-տրեցող, և երանելի կեանք հոգւոց ակնարկողաց։

Սէրն՝ ի ունել զբարի կամս առ ՆՑ վէր ինքեան ՆՑ, եւս առ ընկերն՝ ի ՆՑ, կամ վէր ՆՑ։

Ա՚ՀՆԱՐԱ՚

Սէրն՝ ի ունել զկամք բա-րի առ աներեսին։

Սէրն՝ ի առաքինութե. որ յատուկ միայն է արդա-րոց, եւորդւոյն ՆՑ։

Սէրն՝ ի սիրելութե. որով սիրի ՆՑ վէր ինքեան, և ընկերն վէր ՆՑ. և՛ի ՆՑ։

Սէրն՝ ի կեանք, որ միա-ւորէ զկիրեցող ընդ սիրելոյն։

Սէրն՝ ի առաքինութե. ո-րով ախորժակ մերոյս հո-գւոյ, աներեսին ի ուղիղ։

Սէրն՝ ի սկիզբն բարեաց, զի ՆՑ է. ևւմբ բարեաց, զի լաւ ՆՑ է. և վախճան բարեաց. զի վէր ՆՑ է։

Սէրն կատարեալ՝ ի ունա-կութե մեծ-ընդարձակ շարժ մտաց ուղիղ. սրտաբին գործոցն ժէր. արմատն հաստատուն. ջերմեռան-դութեն խոհեմ. քաղցրու-թեն մխիթարական. ազին բարւոյ սրտիւ սիրէ, և միշտ սիրէ, եմարոյ ուրախարինաց սիրէ։

Սէր՝ ի ունակութե առա-քինու

քննութիւն ՚ի հոգին, որով
սիրեմք զԱՍ:

Ակն՝ ի ուղիղ կամաց ՚ի
յաւէտ երկրաւոր ներկայեցոյ
յետս դարձեալ՝ սիրելիքն
վաճառական ընդ Ա.Յ անհա
տապէս. հրաւիրէ հրով
զեղոյն սէրն՝ յոյժ ի, և առ
որ բոլորագիտակ վերացեալ.
օտար յաւէտ աղտեղութենէ,
և անվնաս յամենայնէ:
Ակն՝ ի ամենայն բարուց առ
ի շնամանութիւն. կատարեալն
սիրելութեամբ, առ ի ամենայն
Ա.Յ զուարճութիւն վարկա
նել զարմանալիս մահու:
Ակն՝ ի եռակի. ջր, հո
ղոյական, բնական, և մարդ
կան: Ջրածնականն՝ ի զո
վեալ, զի ի առաքինութեան.
և ունի վախճան նախկեա
կան՝ զանփոփոխելի բա
րին. ջր, զԱ.Ծ: Ընդ բնական
սէրն՝ ուշ ի զոմեալն՝ և ոչ
պատրաստելի. և ունի վախ
ճան զկեաս, և զօդաւոսն
նուր: Ասէ մոլեկան սէրն՝ ի
պախարակելի, զի ի մեղք.
և ունի վախճան զինափնով

եր 437

լեալ, կամ զհեշտասէրն ՚ի
ստեղծուածն:

Զարձեալ եռակի է սէրն.
բնական, բարոյական, և
շնորհական: Բնական սէրն՝
ի առ ինքն: Բարոյականն՝
ի առ ընկերն: Եւ շնորհա
կանն՝ առ Ա.Ծ:

Ակն ՚ի ուղիղ ոչ բնական
պիտ, եւ ոչ պատշաճական
ինչ ՚ի գործոյ մերոյ. այլ
հեղանիկ առ ՚ի Ա.Յ:

Ընդունելի՝ առեալ լինին
ըստ զանազան աստիճանաց
սիրոյ: Իսկ աստիճանք սի
րոյ՝ են երեք. այսինքն,
սկսեալական, յառաջացեալ,
և կատարեալ:

Ակն՝ ի առիւծն Ա.Յ, ոչ
որ զինչ և ևիցէ. այլ որով
սիրէ Ա.Ծ՝ իբրև զյաւտալ
եղեալ երանութէ:

Ակն՝ որով սիրեմք առաւ
կապատ՝ ի ինն հատորսդէպ
Ա.Ծայնոյն արուեստեան, որ
նոյն ինքն է Ա.Ծ:

Այլ ամենաշուէն բնական՝
միշտ ի շշմարիտս. այսպէս
և սէր բնական՝ միշտ ի ու

Ա-ոչխարաց։

Ոչխար արու իգական ։ Հոտ ոչխարաց ։ Հովիւ ոչխարաց ։ Ոչխարանիստ եւ ոչխարանոց ։ Ոչխարանալ ։ Ոչխարանալ ։ Ոչխարանալ

Աբուն բարեկամութ՝ ի պատ հանդիսութեան մեծոյն ի միւսոյն գինս պատուհաս՝ և պատկառանս։

Անոյշ գործք՝ են երկոտասան. յիշ, վարդ հոգեղէն, պատուհասնապահութիւն, պահպանութիւն ընդդէմ նեղ հակաց, երանութիւն, նեղութիւն, լուսաւիժութիւն, խնդութիւն, խաղաղութիւն, բարեկամութիւն, պատիւ, որդեգրութիւն Աղ յ, և Քրիստոս մեզ։

Նուէն երկիր մի։

Անոյշ յատուկ երեսակ յատուկ՝ ետ Քրիստոս՝ առնական՝ ի գերապատիւ բարութիւն Աղ յ։

Անկղ՝ ի 8. տրամ ապծամբ։

Անմօռնականութիւն՝ ի յօժար բանիւ կամք գնելոյ կամ վաճառելոյ գհոգեւոյն, յոմ գիապակցեալն ընդ հոգեւորին։

Անոյշ՝ ի կարդ, կամ բաղ հիւսուածն խնդրանքեր տեառն բազմութիւն. ոյր ի՝ բազմութիւն անձնաւորացոյց, մարդ

Աբր ընկերն՝ նախկին ի բան կատարի լինելոյն՝ և արամադրութեան։

Աբր՝ ի բարւոյ բան հաստատակամ՝ և ամենեցելոյն, կամ ոչնեցելոյն։ Բայց ուրախութեան հնչուածն՝ ի յատկապս բարւոյ ներկայի և ոչնեցելոյ։ Ասկ վախճան գոյութեան և յոյս՝ ի յատկապս բարւոյ ոչ ոչնեցելոյ։

Աբր՝ երկեալ լինին՝ ի տապանն խորհրդականէն առաքինութեան։ ոչ կամանապէս, այլ այնր առաքինութեան գնմանէ կապեալ կայ։ Ընդունայն պատուիրանք՝ ոչխարք լինին՝ իմէն պատուիրանէն սկսոյ։ և սէր՝ ի աշխարհ ընդ Աղ յ խոկապէս, և հաստանի առնու ձշմարտութեան, այլ ոչ հաշտ և յոյս։ ընդ սկսոյ պատուհասկն ոչ ուս։ այլ բարեկամութեան, ուրախութեան պատուհասնապահ քանզի սէր՝ ոչ կարէ գոյ հանդերձ

զոգ, և այլեայց։

Սիրել զԱ՚ստուած ամենայն սրտիւ՝ և ամենայն անձամբ՝ և ամենայն խորհրդովք։ և ի հոգւոյ ամենից զաւրութեանց։ և ի հոգւոյ ամենայն մտաց։ այսինքն՝ անձնասիրական կամօք։ և ի հոգւոյ ամենայն ոյժից։ այսինքն՝ ամենայն մարմնական զաւրութեամբ։ և ի հոգւոյ ամենայն ուժից։ այսինքն՝ ամենայն ներգործական զաւրութեամբ։ զոր ինչ ընդունիմք ի Տեառնէ։ զայն սիրել ընդ ամենայն ինչ։ և ոչ ինչ ինդրել ի նմանէ։ այլ զԱ՚ստուած միայն։ և զոր ինչ ընդունիմք ի նմանէ։ զայն սիրել ընդ ամենայն ինչ։ և ոչ ինչ ինդրել ի նմանէ։ այլ զԱ՚ստուած միայն։ և զոր ինչ ընդունիմք ի նմանէ։ զայն սիրել ընդ ամենայն ինչ։ և ոչ ինչ ինդրել ի նմանէ։ այլ զԱ՚ստուած միայն։

Սիրել զընկերն՝ ի կամել նմա միշտ բարի յամենայն ինչ, և ոչ ինդրել զչար ինչ։ կամ կամիլ նմա զայն, զոր ինքեան կամի։ ոչ զի՝ զԱ՚ստուած սիրելոյ ի յինքն, և ոչ ինդրել։ այլ զընկերն։

Սիրելազգիութիւն՝ զսիրելն յայնոցիկ սիրելիս ունել, զոր կարի ինքն զի՚ստուածեան սիրելիս ունի։ ՚ի՚նչպէս, յամենատես, յամենատուր, յամենագութ, ՚ի՚մաստակաց հոգւոյ, ՚ի՚մաստակաց հանդերձ, և յայլմէ։

Սիրելասիրութիւն՝ ի առաքինութեան ՚ի՚նչ։ որով միայն կամիմք զառաքինն, և առնելմէ։ և զի՚նչ հաղորդութիւն ընդեմ առ

ՕՄԱՐՈՒ։

Սիրելասիրն՝ ի ՚ինեղբօր եւ զնոյն ըստ ախտաժանակացն ցանկալոյ հետեւիլ։ եւ ախտասիրելոյ ընդեմ։

Սիրելասէր՝ ի զգիտելին մէն սիրելոյն սիրել։ եւ ոչ մէն ընդեմ։

Սիրտ՝ ի սկիզբն շարժման կենդանոյ անդամոց։

Սիրտ՝ ի նախկին սկիզբն անդամոց, և կենդանական գործոցն ըստ զոյն։ Բայց զլուխ՝ ի սկիզբն զգայողական ոգւոց եւշարժման։

Սիրտ՝ ի սկիզբն կենդանական ոգւոյ՝ կենդանական։ կամ սկիզբն արեան՝ եւոգւոյ։

Սիրտ անկոյ՝ ի սննդական ոգւոյ ջերմութեան։

Սիրտն՝ ի սկիզբն կենդանոյ։

Սիրտ նոցին միոյ մարդոյ՝ չկոխ առ ՚ի զանազանեալ իրս՝ ըստ նկուղաց կերակրոյ։ այլ ինքն, ըստ զանազան գործոց

ԳՒՐՔ

մէջ ախտաժանաւոր, կամ
ըստ զանազան նիւթոց ախտա
ժելոյն։

Կ՚ընդունի՝ որքան ուրեմն
մեծ սիրտ, այնքան են երկ
շուտ։

Կ՚ընդունի քաղցր տրտմու
գրաւեալ մարմնոյ, տրտմու
ղանի առ սիրտ-ուր առ ըս
կիզբն՝ և վախճանն շարժ
մանն մարմնականաց։

Սիրտ՝ ասի մերձ բանակա
նին խոկման։

Սկզբնական մեղքն՝ ի որ
ի նախահօրէն մերմէ ան
նեալ ունիմք զի՝ ինդգոյ
նորին էանոյ՝ ինդգիս մեր
մեզնորոգութեամբ մարմնոյ եղծան
կուբ ծնանելոյն, որ սրբոյ
յիշեցեալ մկրտութենէ։

Սկզբնական մեղքն՝ երկու
ունի յատակ երեսս. այր
լինելն՝ իմարմնոյ առ հոգի,
ըստ կարգի լինելութեան. և
ի յետոյ հոգւոյ առ զօրու
թիւնս նորին, ըստ կարգի
բնութեան։

Սկիզբն՝ ի բառմնատուկին
կամ սկիզբն եղապատճա

ուն՝ երկիւղ սուր։

Սկիզբն՝ ի գործոյ, և սկիզբն իմաս
տութեան՝ երկիւղ Աստուծոյ։

Սկիզբն՝ ի ծնողէ, և Նոքա
նին ծնողութեամբ։ Սկիզբն՝ սկիզբն
առնելոյ կամաւորացն։
ուն Աստ՝ Տեառն Յիսուսի՝ ըս
կիզբն. որպէս սեռ տեսակի
իւրում։ Զորոյժ սկիզբն՝
յաղագս նիւթական բնու
թեան ուն՝ ամ ծնօղ ծնելո
գեանն իւր։ ուն գաշտա
կաւ՝ ուն հայր։ Տիեզերի՝
սկիզբն եղեալ հիմանն՝ և
արմատ գործոյ։ ուն՝ իբրև
մէջ սկզբան՝ եղէ՛ սկիզբն
ամ կենդանւոյ։ Աշխարհի՝
սկիզբն՝ ի յարուցեալ գոյ
ծիսական։ ուն փայտ հիւ
սան, և երկաթի գործելի։
Ծովենդրոյ սկիզբն՝ հինգ
երակաւն։ ուն շուտ առաջն
ամ մարմնոյ։ Լեռնեղբոյ՝
սկիզբն սկայկնան ժամա
նակի, որ ամ ժամանակին
սկսանի։ Աննեղբոյ սկիզբն
խոտհնդկական՝ և անձնա
կան։ ուն ամ մարդասէրն
գոյ շուտ, և սկիզբն իմաս
տութեան՝ երկիւղ ամ

Տաճարապետ՝ սկիզբն ասի
միաբան ծննդական նիստու-
մարտիրոս բանին • յորմէ
սրտառաջ ուս սրտաբերել
բանին։

Սկիզբն՝ ի գառակին Աստ-
ուած ընկերութիւն սկիզբն, յորմէ
ասի քրիստոնեայ, և
կամ՝ անուն՝ ինամանէ առին
զսկիզբն։ Երկրորդ միանգն
նախկին թիւն։ Երրորդ՝
երկնաւոր թիւն։ որ ինամանէ
սկսաւ, ասի սկիզբն ամ
թուոյ։ զի առաքինին՝ որպես
բանին է։ որպես եղ Ն նախ
առեղծուած առաքին արար
քրիստոս՝ եղելոյ հակառ, և
զայն յոչնչից։ ինչ երկրորդ
ընդունելութիւն՝ սկիզբն կա-
յանն կերպարանս զգենուլ,
և եղև անեղ հանին եղե-
լութիւն։ Երրորդ՝ հաստա-
պատեան լինելն առաքին՝ և
երկրորդին սկիզբն։ եւայլ-
ն ծնօղն՝ և ինծնեալն։ զի ծը
նօղն՝ սկսաւ ինծնուիլ։ և
ծնեալն՝ սկսաւ ծնանիլ և
լինել։ սկիզբն յայլ ծննդոց։
եւայլ բառիցդ ընտրեալ սկիզբն։

ալ եղարզ միակ՝ և հաղոր
դութիւն միակ, որ՝ ինախկնոյն
առնու զինքնութիւն։ այս-
ինքն զմիակութիւն։

Սկիզբն՝ ասի և արարած
հան պատճառն։

Սկիզբն՝ ի ամ որ ինչ նոյ
նացոյն ի պատճառ լինել-
լութեան երևի, որպէս ինքն ի
զեալն։ Ասի՝ ի արարչա-
հան։ ալ Ն ինչ՝ և շինիչ
քաղաքի։ Երկրորդ՝ ի որ
պատճառական։ ալ Ն ինչ
Տայր՝ և Ողորմ՝ և Տրօղ։
Երրորդ՝ ի և ներհակաբար։
ալ միայն՝ ամենայն, եզերք
ատելիք Ինչ։ Չորրորդ՝ ի
զորութեան։ որպես ասացաք
հիւսան։ և քանայ՝ երաժիշտ
ասկանին։ Հինգերորդ՝ նա
խադասական։ որպէս հիմն՝
ասեն։ և ոչնախադաս՝ նաև
և սիրտ՝ կենդանեաց։ Վեց
երորդ՝ բնական՝ և օրինադրա
հան։ ալ սկիզբն իմաստա
ցիք՝ երկիւղ ասեն սկիզբն
բանի կենաց՝ առաքինութ։
Սկիզբն՝ ի հաստատակատարն
քան զպատճառ։ և պատ-

Ակիզն՝ ի այն, յորմէ կը
սինչ է։

Ակիզն՝ ի՛ յորմէ սինչ յա-
ռաջ եղանե, զինչ և ևոցէ
կերսիմ։

Ակիզն՝ հաւանմասնակամ առ-
առնուն ի՛ հաւանդամայն
բնականապէս ընդ ընկե-
ցեալ · բայց ոչինչ ակիզն՝
բնականապէս ի՛ նախկին
քան զկնտեալն։

Ակիզն նոր հակումի՛ , ի՛
պակասումն եռանակուէ։

Ակզնական՝ յատկապէս
ի չի նախանշաւորեալ այն
հատուածոկ · և համարձա
նեցուն առհաց քնարին, և
մեզոյ գործեցոյ երամբուն
կատուց · զոր նախ քան զինչ
գեղն , տալով ևն երդիճ ,
և քնարահարք մոդաշա-
ցեալ։ Սակայն առնուն սե-
ռօրէն մի՛ ակզնական երաց
հատուածոյ , մեղմապար ևո-
կտեցեալ։

Ակզնուն ք ասմ կեղ՝ ևղ և
ղեր։ ևղեմ , տեսակ , եղա-
կասումն։

Ակզնուն ք տեսակաւն ձայ
նոյ։

Ձառ՝ քան զասեղ · քանզի
առաջին մասն խոյ՝ ասի ևս
ակիզն՝ այլ ոչ պատճառ ·
ասեն այս առանձն պատճառ ,
երեսի ներածիլ զբանասեղ
նուխն գոյացուէ , զոր ոչ
մակրեսիլ առանձն սկզբան ·
քանզի յայլ տեսս պատճա
ռի՝ միշտ գասեղն ասացուա
ցուէ՝ խիճ պատճառի՝ և
պատճառելոյն · ևսս կա-
ասրելուէ խիճ՝ եզօրուէ։
Լուկ առնէմք սկզբան՝ վա
րիմք և յայնմանկ ևս , որք
ոչինչ զայսոսիկ ասրելոյս
խիճ ունին , այլ ևսս սկզբ-
մասն խիճ միայն · այլ յոյժ
քան ասրեմք ևս , ակզն
ակիզն գծի։

Ակիզն՝ յԱլճասինսն եկա
ասրեալ՝ նկատակի ձառագի-
ցի , այլ առաջին , ևսոյ ևս
ակիզն՝ ի՛ ակիզն։ ևսոյ ևս
առաջին սկիզն։

Ակիզն՝ ի առաջին , յոյժ
ևս ևսոյ ևինի։

Ակիզն՝ առասղ ևինի ի՛
նախկնումն ։ այլ ոչ՝ ևշդ
նակ զայն։

Ա-հմամոց։

Ընկերասէր՝ յորժամ ընդդէմ
ի մարդկանէ, և ոչ յԱ-
ստուծոյ՝ յորժամ ոչ կատ-
դի առ ի հարկաւորէն վախ-

Ճան։

Անափառութիւն՝ ի յօժարու-
թիւն մարդկային գործէ։
Անափառութիւն՝ ոչ ի միշտ
մնայուս մեղք. այլ միայն
յորժամ գնի ինչ վասն
ինչ վախճան. ինքն յորժամ

ի ընդդէմ Ա-։

Անափառութիւն ուղղակի
ներհակութեան մեծամեղու-
թիւն՝ զոր իրն ձշմարտու-
թիւն՝ ոչ նուաղօղ. իսկ զոր
կարծէց՝ ոչ ճարի անյուղ։
Սոդոմացի (որպէս սահեցու-
ցանէ, ապրուստի, ոսոնա-
ութեան, լիարծութեան, լիարու-
թեան, եկպծութեան ասի) ի
որակութեան շօշափելի՝ որ ա-
նի զգեխուսակ, հոսանութեան,
եշշափութեան մասնկանա։
Սոդոմիկ՝ ի յաճախապէս
սոդոմ ասացանդային թարց
առաքադրուէ. զոր որում
շարժին սոդոմք եգեռունք։
Սոդոմ՝ ի առանց քաղաքաց

վա-

Գ-էդ։

նաչին, այլ բնական ուն
կուսիք, քան թէ եզրակա-
ցուցիք. վասն զի սկզբունք՝
իմացմամբ ճանաչին. իսկ
եզրակացուիք՝ դիտումբ։
Սկսուածն՝ ի բան, որ ըզ
միտս ունկնդրողացն յարմա-
րացուցանէ առ հան
դերձելն տրամաբանութեա-
ն. առնելով զնոսին քա-
րհաձոյս՝ զգուշս եւմուա-

դիտս։

Սղոցումն՝ ի ջնջուիս այն սր
ղաձայն, որ եղուզանի հերց
մամբ առատանց, և ատակ
հիկ ինն անձկացուցմամբ
շրմանց։ զոր Ա-ամկրտչն
սրտմտութեան առնն։ որպիսի ի
ձայնարկուէ օձից, կամ
բարուձաց։

Սմարակոս՝ ի կանաչա-
գոյն եմաւոնցիկ ինն ակն.
որ ի մէջ ականց մեծագնից
և ազնուականաց, գերադր-
գահան ունի զանդի։

Անափառութիւն՝ ի մեղք ե-
ռանկի կերպիւ։ Սակս, յոր
ժամ ի յաղագս անցաւոր
բանց, կամ յաղագս մեղաց։

վարուէ, եւ անընդդէմ բարեկրօնութեան. որ ի՛ջ զգաստացուցանել զիմանալ, եւ ի՛ջ իսկ ոչ ինդիր խրատուց լինել. այլ գոհհականաբար տամարդուբք յառաքեցուցանել քանայ զկամ իւր։

Սոսկ մտաւուէ՝ ի ընդդէմ ընդունելութեան ծանուցեալ հնութեան կայսերական պատուիրատուին՝ եւ ներտրամադրեալ սահմանեալ նայն. զորս՝ ոչ թանակաւոր կրօն զօրութեանն ընդունի, եւ այն՝ եւ առաքելական ընձեռնէ եւ ընդունէ։

Սոսկ մտածուէ՝ ի ոչ գոյ-ինն՝ որոմատուիչ հորուէ. ոչ ինչ զեղծիրուճաքաղն տակաւ ծանեցեալ հիւրուամ մարի՝ որ ոչ ի գոյ։

Սոսկ մտածուէ՝ ի որ ոչ ունի ըստ ինքեան էութիւն, այլ միայն մտածուէ տակաւ ծանեալ զանազանեալ կերպարան։ Գրէէ՝ միայն իմացմունք՝ առեալ հրեշտակաց, որ ոչ ունին մարմին։ Ա՛ւ մարդ որ ոչ մարդկան իմացմունք. յորժամ մերկանան յայմ

երեւակայութեաց։ Ասէ սոսկ իմացումն՝ ի ընդային՝ առ իսաուն այլոյ բնութեաւ։

Դարձեալ այսպէս. սոսկ ի մերկ, ընդայինն. սոսկ երէ մերկ, հրեշտակաց, եւ զգացեալ երեւեալ իմացմունք. ոչ սոսկ երէ մերկ՝ որ մարդկային-քրս, ցնորական իմացումն։

Սոսկ՝ ի հաշուաբանութեան հրահանգից անշրջելի։

Սոսկ՝ ի սկսեալ ոչ մերկացուցանել զինա այնպէս, ինչ զի յարկեալ ի յերեւիլ զինա։

Սոսկ՝ ի շնորհքն սատակապէս ցաւոյ ապատուհասեալ ջարին, եւ պակասեալ քաղուն։

Սոսկ՝ ի գառնութէն ոգւոյ վէմ անկար գոլոյն առնոյ զկերպ ի ջարին։ Եւ յորմէ ոչ կարէ առնուլ զկերպ, քանայ լեալ զինակարգն առաւելացանել։

Սոսկ՝ ի տկարական վախճանեալ, ի պակասութեան հոգւոյ, ի պակասութեան ոչ, այլ ի ոչ ունելոյ զինակարգն։

ՆԱԻ ՈՒՂ ԿԱՐԵ։ ԿԱՄ ՍՈՒՔ՝
Ի ԳԳԱՑՈՒԹԻՆ ԻՄՔ ՅԱՅՄԱՆ
ԳՈՀԱԶՑԵԼՈՑՆ ԱՊԱԿԱՍՈՒԷ։
ՍՈՒԱ՝ Ի՛ ԲԱՆ ՅՈՒՏՈՂԱԿԻՆ՝
ՈՒՂ ԳՈՂՈՒԼ։

ՍՈՒՏ՝ Ի՛ ԳՈՂՆ՝ ՈՐ ՈՒՂՂ ԿԱ. ԵՒ
ՈՒՂ ԳՈՂՆ՝ ՈՐ Կ։

ՍՈՒՏԱԿԱ՝ Ի՛ ՍԽԱԼԱԿ ԻՄՔ
ՁԱՆՁԻ, ՄԵԾԱԳՈՅՆ ՄԱՐԴ
ՆՈՒՂ ՔԱՆ ԶՄԱՐԴՈՒ. ՈՐ ՈՒՂ ԼԱՑ
ԽԱՅԹ ՈՒՆԻ, ԵՒՂ ԽԱԿ ՄԱՐԴ
ԲԱԺՆԻՆԴ ԿԱՄ ՎԱՃԱՌ ԼԱՑ
ԱՊԱՇՈՒՈՆ ԻՆՁ ԸՆՏԱՆԵԼԱՏԱ-
ՆՈՒՄ, ԱՅԼ ՄԻԱՅՆ ՍՈՍՆԿԱ-
ԿԱՆ ԼԻՆԻ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԵԱՆ
ԶԱՆԳՈՒԱԾՈՑ ՄԱՐԴԵՐՆ։

ՈՄԻԿԻ ՝ԻՆԴՐԾԱՒՈՒԹԻՒՆ
ԳԱՅԼ ՄԱՐԴՈՒ ԼԱՑԱ ԶԱՊԱՇՈՒ
ՆԱՅԱ ԱՊԱՒԺ ԹԱՒՑ ԳԼ
ԹՈՒԼԻՔ Զ.ԱՄԱՒՈՒՆ. ԵՒ
ՁԵԱՑՆԵԼՈՎ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒ
ԻՒՐՈՎ, ԱՊԱՒԻՒ ԶՄԱՐԴՈՒՆ,
ԵՒ ՈՒՍՏ ՁԵՌ ԶՎԱՒՍԱԿ ՆՈ-
ՅՆԻՆ։ ԱՒԱՒՏ ՈՒՂ ԱՆՎԱՅԵԼՈՒ
ԱԿՍ ՎԵՐԱԲԵՐԵԼ ԱՒՍ ԱՊԵՐՈՒԱ
ԵՂԱՆԱՒՏԻՆ. ՈՐՔ ԹԵՊԵՒ
ՀԻՆՔԵԱՆՑ ԶՈՂ ԻՆՁ ԱՐԺԱ-
ՆԻ ԳՈՂՈՒԼԻՔ ԱՒՆԵԼՆ, ԴԱ-
ԲԱՆԱԿԱԼՔ ԼԻՆԵԼՈՒՆ ՍԱԿԱՅՆ

ԱՇԽԱՒՍՒԱՆՈՑ ԵՒ ՎԱՒՍՒՍԱԿՈՑ
ՕՒԱՐԻՆ. ԵԱՐԿԱՆԵԼՆ ԶՄԱՆ-
ԳԱՂ Ի ՀՈՒՆՁՍ, ԶՈՒՐ ՈՒՂ
ՍԵՐՄԱՆԵՑԻՆ ԻՆՔԵԱՆՔ։
ԼՂՆԱՆԻՔ ԵՒՄ ԱՒՏԵՐ ՝ԻՍ-
ԲԱՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ՝ ԵՒ ՅՈՐՈՂԱՑ-
ԹԻՒՆ, ՅՈՐՍ ԹԱՂՈՒՑԱՆԻՑ ՁԵՌՆ
ՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ։

ՍՈՒՏԱԿՍՏԱՒՍ՝ Ի՛ ՈՐ ՎԻՐԱՒ
ԵՐԵՒՈՒԹԱՒՍՒ ԵՒՀ ԿՈՂՉԻՀ
ՁԵԱՑՈՒՑԱՆԻՔ ԶԸՍՏԱԿԱՄՈՒ
ԹԻՒՆ ԵԶՈՒՉՈՑՈՒՍՏՈՒԹԻՒՆ,
ԵՒ ՝ԻՆԵՐՔՍ՝ ՅԱՐԴԱՒԻՔ ԶԻՒՐ
ԿԱՐԻՍ։

ՍՈՒՏԱԿՍՏԱՒՍՏԻՒՆ Ի՛ ԳՈՐԾ
ՅՈՒՐԱՀՈՒԹԵԱՆ ԱՒՀՒՒՑ
ԶԱՅԼ ԳՈՂԱՓԱՒՈՒԹԻՒՆ՝ ՇԱ-
ՀՒՑ ԱՂՔԱՒՏ. ՆՄԻՆ ԼԻՒՆ Ի՛
ՄԱՂՔ։

ՍՈՒՏԱԿՍՏԱՒՍՏԻՒՆ Ի՛ ՄԱ-
ՀԱՑՈՒ ՄԱՂՔ ՄԻԱՅՆ՝ ՅՈՒ-
ԺԱՄ Ի՛ ԸՆԴԴԻՄ ՍԽԱԼ. ՈՒՂՂ
Ի՛ ՎՐ ՄԱՂԱՑ ԴԻՒՐԱՀՈՂՈՒ-
ԹԻՒՆ ՈՒՆԵԼՈՒ ՁԵՌՆԱՐ ԿԱՄ
ՀԱՆԴԻՊՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿՂՈՒԹԻՒՆ։
ՍՈՒՏԱԿՍՏԱՒՍՏԻՒՆ՝ ԸՍՏ
ԻՆՔԵԱՆ Ի՛ ՅԱՂԹՈՂ ԳՈՐԾՈՂ
ԼԻ ՄԱՂՔ. ԵՒ ՀԱՄԱՐՈՏԱՊՂՆ
ՔԱՆ ԶԼԻՑԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ. ՄԻ

Տօգուոյն ՍԲՅ։

Սպառնալիքն Ա՛յ՝ կ՛բան սպառնական եւ զարհուրա- կան. յորմէ լսօղքն՝ կերծա նին. եւ անկուրքն ըմբռնին

Ինոյն։

Սպառազէնութիւնն՝ կ՛պատմէ ըստ պատշաճ ժամանակին, եւ կամ առնել ըստ յանձ- նեալ գործոյն։ Բանիցն ըս պառազէնութիւնն՝ գործ պաշտ մանն՝ եւ աշխատութեան, եւ յանձնեալ գործոյն։

Սպիտակն՝ կ՛գոյն արտաք դասու աչաց։

Սպրդիլ՝ կ՛մեղմաբար սող մողմբ Ինոյս մտանել։

Սպրծել՝ կ՛բառնուլ եւ լուծ հիւ նեալ. կամ գե- ալ Ինոյնքս սրծաւ յան գնումբ։

Ստամոքն՝ կ՛ջիլ, եւ միս։ եղջերուն եւ այծ խառնել յիսուսս՝ լինի ջիլ. (ոչխ յուրս՝ եւ խոնաշէն փողք.) եւնոյն ջիլն՝ կապէ, եւ շա- րադրեն զայն յօդուածս ակերացն. եւ ասի խառնել՝ ոչ ի շարժիլ. ասեմ՝ եւ չեռուց

Գիր։

զի որք լինին Ինոյնգուէ, թուին գոլ Ինակարուէք, եւ ասուէք բանականին. քայց Ինեղեւագոյն. զի նոր հաղ ներհակաւոյ բարե- կամութէ. այս է ծածուկ քաղցրաբանութէ, առանց բանութէ. եւնոհազ՝ Ինարց արհամարհանաց։

Սուտ երդնօղ՝ կ՛որ երդ նու զձշմարիտն՝ զոր կար ծէ գոլ սուտ. կամ երդնու սուտ, զոր կարծէ գոլ ճշդ մարիտ։

Սուտերդնութէն նախկնա բար՝ զանուն եզբեւակ ու նի Ի սուտէ։ Նոկ երկրոր դաբար՝ Ինակասուէ ար դարուէ։ եւ Ինչորրորդաբար՝ Ինոհազուէ դաստատանի։ Ընդհանուր սուտերդնու՝ միշտ կ՛մեղք. եւ՝ ներհակ բարեպաշտութէ, եւ արգա- զանի կրօնից։

Սբ՝ կ՛նոյն ինքն մաքուր. կամ հաստատ, կամ Ինարց հոգի։

Սէգ գիրք՝ կ՛շարադրեցեալ եւ ներկնեցեալն ներշնչմամբ

Գէտ

Եւ այլ մասանց անդամոյն, եւ՛ զգայական. եւ յոր մասն եւ խառնի՝ առնէ զբզգացումն. եւ ևս՝ է՛ ճնազանդ բանին։

Սաւանդքն՝ է՛ գոյժ տալոյ կերակրոյ հալելոյ։

Սաւանդքն՝ ունի ջուր զբոլես. որ է քաշշողական. ունակական. հալողական. և վատրական։

Քաշշողականն՝ է յորժամ կծկի, և քաղցէ. ներքուստ՝ հատուածքուստ խնդրէ զկերակուր։

Ունակականն՝ է յորժամ ժողովի զկերակուրն՝ ձկտի և լայնանայ եւ ունակէ զայն դէպ բոլոնն որ՝ ի ներքոյ, և՛ ի վերոյ, և՛ ի կողմանէ զի մի՛ թափեսցի կերակուրն։

Հալողականն՝ է յորժամ ի՛ ջերմուձէն հալի կերակուրն եւ ի՛ պատրաստի՛ լինի ուրեք՝ ի՛ ստամոքսի, և հալի ամ կերակուրն ինչպէս՝ ի՛ լիոյ ժամու. եւ ոչ պակաս եւ աւելի, քան զոր պարտ է հալել, և ոչ աւելորդ, եւ ոչ պակաս։

Վատրականն՝ է յորժամ

Ա՛ճմանոց։

Ի՛ ներքոյ և հալի կերակուրն, քանայ զգրուանն, եւ ապա՛ զնա՛ զնա՛ ըստ այսմ կերպի։ Ընդ վերին դուռն՝ զգոլորշին՝ ի՛ խնկատատուկն ա՛ռաքէ, որ և անդ բաժանի այսպէս հրատուռն՝ ի՛ ստանալիքն. և ծխատուռն՝ ի՛ ծխատ գլխոյն։

Ընդ՝ ներդաւն, յաջ՝ և յահեակն՝ ի՛ ակարդ՝ ևմն քուրն, ճայ՝ ի՛ յուղէդն, ի՛ փսիկոց խեղոյն։

Ընդ զմիջին դուռն բանայ, և զպատրաստ կերակուրն՝ ի՛ լեարդն յուղարկէ. և նա՛ ներկէ յարիւն, եւ բաժանէ. զդառնուկն՝ ի՛ լեղին. և զհատածն՝ յերիկամունքն. եւ զմիզն՝ եզիմուն՝ ի՛ միզ ծորն. և զքաղցր արիւնն՝ ի՛ խիւրան. և սիրտն՝ հրակոչն և շնչառին՝ բաժանէ ի՛ մասունսն։

Ընդ յետոյ՝ ընդ ներքին դուռն զաշխատուքն այսոքա վատրէ ընդ աղիսն. եւ յայսմանէ քաղաւորական ըստ ցուղ քաղցքին ի՛ վերայ

ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԿԱՄ ՍՏՈՐԱԳՐԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Ստորագրութիւն, կամ ստորագրական ուսումնասիրութիւն կոչի ընդհանուր կերպիւ յիշեցեալ ամենայն գործողութիւնք, որ ի ստորագրութեան վերաբերին, եւ ստորագրութեանն կարօտին, եւ ստորագրութեամբ կատարին։

Ստորագրութիւն ասի ամենայն գիր, զոր ինչ ոք գրէ, կամ գրեցուցանէ, եւ կամ գրեալ ինչ ստորագրէ, եւ կամ ստորագրեցուցանէ։ Եւ ստորագրութիւն ասի ամենայն գրեալ ինչ, զոր ինչ ոք ստորագրէ, եւ կամ ստորագրեցուցանէ։

Ստորագրութիւն ասի ամենայն գրեալ ինչ, զոր ինչ ոք

և ոչ եզր շարժմանն։

Ամենեցունց՝ ի որ յոլովից գոյացութեանէ, այլ ոչ։ Այսինքն՝ արագ լսէ, եւ տայէ ինեանք ասելն. ոչ, արագ կանէ. կամ զի՝ խորացեալ շատ քննէին, եւ ոչ՝ ի տուն իմաստութեան մտանէին. եւ զարհեալ՝ թշնամական էին մարմնոյն, որ է արագ հոգւոյն. զի նոքա զայս՝ ինչ մարմին ասեն։

Աստղաբաժանութիւն՝ է բաժանեցելոյ մասին հաւասիւ. այլ բաժանեցելոյ զկենդանին՝ ի բանականն, եւ յանբանականն. զրէլ՝ զբանականն ընդարաժանեմբ՝ իմանիկ նայուն, եւ յանմանին. եւ զայլ ձեռն զմահկանացուն՝ առ բարաժանեմբ՝ իմարդ, ի ձի, եւ յայլ այնպիսիս։

Աստղագրութիւն՝ է բան հասմաօս. յայտնիչ անանցաւորական պատահմանց՝ նոցին ժամուց իւրոցուէ. այլ երկնատանին՝ հետեւակին, ուղղագնացին, լայնեղունգին։ զի այսոքիկ առատութիւն՝ ոչ եմք կընդունիմ մարդոյն

յայտ

լոյս գոյացուէ իւրում ոչ ինչ նախատատրագրելոյ։

Աստղագրութիւն՝ առաջ հնչ հայի ՚ի գիտոյն, քան ըմկ ՚ի բանէն, կամ ՚ի բանն։

Աստղեան ՚ի սկզբան նախ ջուրք իրք համանգամայն. այ, քննութիւն հրեշտակայ. հրեղէն երկինք. նիւթ ջուրս տարերային. եւ ժամանակին։

Աստղոլաձն՝ է երեքկին. մարմնաւոր, հոգեւոր, եւ երր կոյսունց. մարմնաւոր միայն՝ ոչ տարերքս. հոգեւոր մի այն՝ ոչ հրեշտակք. եւ բաղդրեալ ՚ի սոցանէ՝ որպս մարդս։

Ինչ աստղոլաձոյ՝ ոմանք ունին զգալ միայն, որպէս քարինք. ոմանք զկեալ, ոչ տունկք. ոմանք զզգալ, ոչ կենդանիք. ոմանք զիմանալ, ոչ մարդիկ, եւ հրեշտակք, եւ մարդն։

Աստղոլաձս՝ զայ ՚ի ձուլ նաշտուն կ ՚ի լուսկէ. այ, ձանապարհաւ պատճառս, գերազանցութեամբ, եւ ՚ի բաժ բարձմանն։

Աստղոլոյն՝ ՚ի չ շարժուն

Գ

յայտնեն, այլ զանազանքատա
կան պատահմունս ոմանս,
որք ի մէջ նոքին տեսանին։

Աստրագրութիւն՝ ի բան նշա
նակիչ բնութեան՝ նոքին
նոյն է, ինձեան պատճառ
ստորոգելոյն։

Աստրագրական սահման՝
ի բան հանապատ, յայտ
նիչ գոյացուէ եղբնուէ, և
պատահմանց՝ նոքին ի
լրացուէ։ զի ոմն զսահման
բնութեան եզակատահմանին
՝նին վայր հաշուեցեալ սահ
մանէ։

Աստրագրական նախադաս
ութիւն է՝ յորում ի՝ երկու
ստորոգականն նախադաս
ութեան։ որպէս՝ երկու
ծառեալ է, տիւ է։

Աստրագրական բացերեալ
թիւն՝ կամ բաղադրեալն՝ ի որ
ընդունի զբազում ստորո
գականս նախադասութեան՝
շաղկապիւք զշարակցեալս։
ոյր երի ասրագական գոյ, օր
գոյ է ասուսակ պէտն շունք
թեական, բաղհիւսական,

Ա

ստրագրութիւն։

ստրոհական, որական։

Աստրակտ՝ ի որ զմասուն
անկատար բանին բաժանէ
և ի այս։

Աստրասական նախադասու
թիւն՝ որոյ գերաշարդ կա
պումն ստոր ասի։ հինգին՝
ծառ ի բուսական։

Աստրասութիւն՝ ի բացերե
ութիւն երկի իմիք՝ զուսերք
դրական։

Աստրասութիւն՝ ի դրութիւն
երկուց։

Աստրասութիւն՝ ի և այս։ ոյր
գոն, սա՝ գնա։

Աստրասութիւն՝ ի բացերե
ութիւն ուրուսի յոսերք։

Աստրասութիւն բնականաբար՝
նախկին ի քան զբացասու
թիւն։ զի ի պատճառ է։ և
նշանակ զշարադրութիւն՝
զնախկին ի զբաժանուսին։
և նշանակ զգոն, որ նախ
կին ի քան զոչ գոն։

Աստրասութիւն միշտ հետևի
բացասութիւն հակակայի, և
զի բացասութիւն առ բացուսի
ընդ անդրադարձաբար։ ոյր
աստրասութիւն։

Ստորոգեալ է՝ որ զայլմէ
ասի։

Ստորոգութիւն՝ ի կրկին.
ներհատուցական, և տարա-
տուցական։ Ներհատուց-
կան է՝ որ զէութիւն ներհա-
կացին յայտնէ. ոյրգոն,
մարդն՝ ի կենդանի բանա-
շող։ Եւ Տարատուցական է՝
որ ոչ յայտնէ զներհակացն.
ոյրգոն, մարդն՝ ի մի վանդ
կամ տեսակ, ի փողանուն,
և այլք, որք ոչ յայտնեն
զէութիւն իրին։

Ստորոգութիւն՝ վեց ինչ
ծանուցանէ այսինքն, գոյ
այցուցանել, կամ երևել,
կամ պատրաստակել, կոշել,
ընշանակել, կամ բաժանել։

Ստորոգութիւն՝ ի երկակի.
մինն ըստ բնութ. իսկ միւսն
բնագանց. ըստ բնութ՝ ի
յորմէ ընդհանուրքն մաս
նականացն, և պարհմունքն
գոյացութեան ստորոգին։

Իսկ բնագանցն՝ ի յորմէ
մասնականքն ընդհանուրց,
և գոյացութիւնքն պարհմանց
ստորոգին։

Ստո-

Յամառատութիւն՝ ինքն
կայ և ստորոգեալ, նոյն ին
իրօք. ասացն տարբեր են բա
նիւ. զոր օրինակ՝ մարդ՝ և
սպիտակ՝ նոյնոյն ննջա
կայիւ, և զանազանին բա
նիւ. քանզի՝ այլ է սահման
մարդոյ, և այլ սահման
սպիտակի։

Ստորոգական յատկացեալը
գոլով՝ ի բաժն ցուցեալ
կան. կամ հիւանդոյն, կամ
մարտութեան, կամ շարու
մանեալոյն, կամ բաղդա
տեցելոյ յայտնողական։

Ստորոգական նախադասու
թիւն՝ յորում ի մի ննջա
կայ, ևմի ստորոգեալ. ոյր
գոն՝ արեգակն ծագեալ է։

Ստորոգական եղանն՝ բաժա
նի յերկոսին նախադասեալսդ, և
յերկոսին ենթադասեալսդ։
(տես յեզանն)

Ստորոգապատն ստորոգու
ննջացուցական՝ ի կանն,
որ ի ընդդիմաբաժանեալ
ոչընչին։ Ինչ ոյրգի կանն՝
ի գոյացութիւն, և ի պատա
հութիւն։

Ա-հմանոյ։

Աստրագութիքն՝ են յայտանութիւնք, և բոյսածականն անուանք. զի միշտ գիսկաւորք անուանց գոն, եւ յայտարուցեալ լինին. և իսկական, ոչ՝ զի անուանն ինչանակի գիւութիւն լինչ. իսկ յայտնութիւնն՝ է որ՝ ինքնագործուչ, և՛ որ՝ ինկրկոյն գնի. և զի ոչ քան յինքնակայից են յայտարարիկաչք, էլ ոչոյ եւյոյ գնոցունց առ ասին, կցեալ գոլով՝ ինոսին։

Աստրագութիւն՝ է աստուծն յաղագս ուրուծն, կամ յաղագս ոմանց աստրագեալ։

Իսկ աստուծն է՛ երբ, մնացեալ ուրուծք յանդիման կայցուցանել. և կամ՝ երկու երկուց՝ ընդ նմին ծնեալ։

Աստղաբանութիւնն՝ լինի ըստ երկոց. ըստ ծանօթութեան, և ըստ հղումեան։

Աստղաբանութիք՝ է՛ ուղղութիւնն անուանն։

Աստղաբանութիւնն՝ է՛ փոխառութենէ լուծուն՝ ի կատարեալ սեռ նախատակ բառին։ Աստ-

Գ-իր։

Աստրագութիք՝ գասական ինչ շարադրուչ բազում ընդ միմեանս սեռից, մինչև՝ իմերկին ստացին, և միով սեռականադոյն սեռիւ։

Աստրագութիքն՝ է բազադրութիք կամայ. բազարկոյցելով զմասունս, և ոչոշելով։

Աստրագութիքն՝ հասարակութիք իմն են. և երեք է հասարակութիք. այսինքն, անուանն, եւբանի, և իրին. ընդ հասարակ անուանն՝ երեսալ է համանունն. և ըստ հասարակ անուանն եւբանին՝ փոխանունն. իսկ ընդ հասարակ իրին՝ յատկանունն յայտադրեալ է։

Աստրագութիքն՝ յոյ ստոր առութիք, զի իմիեալ՝ իստորն, յոյ, յինքնակայս յոյոց և եւլեալ են ասին զնոցունց. զի նոքա ցանծագոյն են և՛ ի ներքոյ ասելոց, և՛ ինոցանէ վերագոյեալ չեռն առեալ ստուգելով իմիուցա ասելոյ, և ասելիք այսպէս կամ նոյնպէս։

Ստուգաբանութիւն ՝ կ՛ ցուցանէ զիմաստ
խակաստար ստուգաբանութեանն ըստ նշանակութեացն՝
զինչ ըստ ինքեան ցուցանէ լիով
լեր ուսմամբ։
Ստուգութիւն բանի՝ կ՛ յայտնի
ազգականէն · իսկ հարկաւոր
հարութիւն բանի՝ կ՛ ցուցա-
կատարէ իմացականին։
Ստուգիւն՝ ասի եւս ակն-
այնին ք, Սիմէօնէն՝ որ ի
ստուգասացութեան։ Տեսակ-
բառ՝ որ ի կամ ստուգ ծա-
նուցանելոյ։ Եւ Ստուգաբա-
նի՝ որ ի կամ ստուգ
Բայց յանկութիւն խոստո-
լոյ ՝ վիճաբանի ստ. ինչ-
ստուգելութիւն ստուգէ, այլ
ոչ ստ. խոհական նորին։
Ստուգիւն ըստ ինքեան
և ուղղակի ստուգաբար՝
հակակայն ստուգինութէ,
որ ասի շնմատուցէ։
Ստուգիւն ՝ կ՛ մատչուի
մեղք, միայն ըստ երից ե-
ղանակաց · այսինքն, ըստ
ինքեան · և այս յորժամ կ՛
ընդդիմ սիրոյն Ա. Հ, կամ
ընկերի։ Երկրորդ՝ յորժամ
է, կ՛ ի դիտաւորութէ,

Ստուգաբանութեն ՝ կ՛ դի-
տել զզանազան զօրութիւն
այնպիսի բառից՝ որք այլ
այլ նշանակութիւն ունին։
Ըստ ունօղք այլ այլ նշա-
նակութէ՝ են նախ հոմա-
նուանքն · որպէս այր, մայր,
աին, և այլք ։ ըստ այոյ՝
են և հոմանաբայքն, որք եր
կուց բառից նշանակութիւն
ունին · այլ կրկնել, և ապա-
նին ։ Երկրորդ՝ են հասա-
րակ բայքն · և այնք՝ որք
ըստ հաստատական էապին ·
ունելով ի և նոյն ձայնիւ
զնշանակութիւնն նոյնպէս
ծանանի՝ և կրաւորականին ։
ըստ այսց են և բառք, որք
ըստ զանազան հոլովմանն՝
այլ այլ նշանակութիւնս
ունին · ըստ ներգործուէ՝
և կամ ըստ կրմանն · որպէս
մշտատար, անառակ, ան
գործ, և այլք ։ Երրորդ՝
այլ այլ նշանակութիւնս
ունօղք են համաբառքն ·
այլ բառս՝ այլ, լուր, օրհ
նել, և այլ բազմանշան
բառք բառից · զորս ըստ

Ա-հմ-ա-ց:

տալանուելէ, ընկալեալ
խոհրդով եկեղեցւոյ:

Ընծայ ընդունիմ զին, զի սա
ի բերայ մերմէ զմեղս՝ եւայ
գընդոհս, սակայն ինչ սա
մաս մեղացն (որ է ցանկու
թիւնն) եւ դիւրասահելի
ի մեղանչելն, որպիսի է ի
մկրտութեանն, որ կարեն
մեղանչել:

Ընկերտիդ՝ եզական եւ յատ
կական, որ լինի ընդհօք
հոգւոյն սրբոյ. որպիսի է
սրբութիւն յատկանալի մօրն:
սա ի բերայ մերմէ զմեղս՝ և
զդիւրասահութիւնն մահու
ճաւի մեղանչելոյ. ունի Ընկե
րակիս, և Ծօհանանու մը
կրացին:

Ընդունիմ՝ ի յատկական որ
լինի եզական ընդհօք, որ
պիսի է ընդհօք կուսութէ:
և սա բառնայ զակզբնական
մեղս՝ և զարմատն, եզդիւ
րասահութիւն մեղանչելոյն
մահու ճաւի՝ ներելոյսէս.
եայսպիսի՝ կր ի յերանել
կոյսն:

Հ-ոգ-ւոյ-ն:

Հոգին՝ ի հրեշտակա
կան

Գ-ի-ր-ք:

և Ընդունիմ՝ յատկամ է՝ ի
բանէ գայթակղութիւն:

Սասելիեան՝ բանիւ, կամ
գործով, կամ ակնարկութէ,
հաշասարապէս կ՝ ասէք:

Սասելի՝ կ՝ յորում երևի
էն՝ ինչ է. և ինչ էին՝ կ՝:

Սասելիեանն՝ կ՝ թափու
ցումն շշմարտութէ, առ
ի պատրել զայլս:

Սասելիեանն՝ կ՝ սուտ նշա
նակութիւն ձայնի, զոտա
հորութիւն պատրելոյ:

Սասելիեանն՝ կ՝ պատրուա
կումն շշմարտութէ բանիւ,
կամ գործով, կամ պատր
ղական շարժմանէ:

Սուէրասած մերմինք են՝
լուսինն՝ հոդն՝ և ամպն:

Սրբազնութիւնն՝ կ՝ երբ է
զգայարանօք ստորակ
ցեալ: (կամ՝ նշան զգալի)
որ՝ ի ներկայացմանէ Ա՛յ
ոմանէ զգալութիւն նշանա
կելոյ, և առնելոյ զսրբու
եղծութիւն:

Սրբութիւն՝ բաժանի ի երս:
Ա՛նա՛՝ հաստատական. ոմն
շնորհք սկրտութէ՝ եւ հոս

կան մաքրութիւն, որ ի լինա
կատար հաստատուն շնոր
հայ Քրիստոս գաշնաւն. որ
ունի միաձոյլ յինքեան
զմիութիւն վախճան։

Ընդ ոսկի եւ արծաթ ներգործ
ծութիւն. քանզի առ կատա
րեալ հաստատութիւնս՝ մի
բաղադրին երեք բնք։
Սախ՝ անքակտանելի միա
հոռութիւն բանիցին առ Ն։
Երկրորդ՝ բոլորովին նը
ւաճութիւն ստորին մասանց
զօրութեց հոգւոյն Քրիստոս
Երրորդ բանականին։
Ընդդէմն՝ կամակ հանա
պազորդ՝ եւ ներգործական
գործութիւն բոլոր մարդոյն
առ Ն. ոյժ մարդն Ն
այլոց քաղցրութեն զմայրն,
ոսկ հրեշտակք. Քրիստոս սիրէ
ոք, ի բոլոր յանձինս, և
յայտ զօրութիւ, միշտ ներ
գործութիւ ցնծի առ Ն.
Քրիստոսական Ն առա
ջեան. և երից ճառագայ
թիւն Ն առ

Գլուխ։

Ի-հնուց։

համայնեան. զի Քրիստոսական
ճշ ասի կենացս առաքե
լեալ աղօթքն, և առաքե
նի անձանց քարոզութիւ
թիւքն. ոյր Կուսանելիսին՝
մաստուցմունքն պատգեաց,
և նոցին պաշտամանն Ն
այլքն, մատուցանին՝ հնձեան
հրեշտակին առաջի Ն. և
երանելացեալքն՝ միշտ ունին
զմայրութիւն բոլոր սրտիւ. ըր
անմոլար խոհականք. և բո
լոր անձամբ. ըր, աններ
հակ կամօք. եբոլոր մտօք.
ըր, անմոլար հնշմամբ զի
ստութիւ, և բացատիայլ խոս
ցութիւ տեսանեն զՆ, և
ճանաչին զերկոն յայտնի կա
ցուցեալ ի Ն. զի Ն
ի ոյլ հայելի ամմ եղելոց՝
ի յոյր բացատիայլին շողշո
ղին, և ճառագայթին ամմ
նախագաղափարք երեսու
թեց, և նմանութիւնք հոգե
որ իրաց. և մատուցմունք
աղօթից. նախապատրաստ
առ սուրբն, նախապէս ի
Ն՝ և անուտաստ եբոլ զՆ
շառաւիղն արեգական՝ ըզ

Գիրք

առաքելոյն առ սուրբսն, և
ընթերն տեսանին և առաջին
վասն նոցին, զի մասնաժո-
ղովն ընկալցին զինոզըն-
ոշաթս ։ Ա.Կ ։

Արքունեն՝ ի մեծարգուն
գլ.Ը, եւառնել գնամն նոր։
Արքունեն՝ ի մեծարգուն
ի ձեռն ազատ եկայուրեան, եւ
մերնին ամբիծ մեծարգուն։
Արքունեն՝ ի ջնջուիլ
ի ձեռն ազատ եկայուրեան, եւ
մերնին ամբիծ մեծարգուն։

Հուսկ մեղանչելոյն ։

Արքունեն՝ ի յայտ պղծու-
թիւն առաջի եկայուրեան, եւ
զի ի ձեռն մեղանչելոյն
շարի մեղուն, և զգիտուա-
այսուհետև զի բառնայ զմահու
յաղթանդին՝ գերեզմանց և
շնոտիքն։ Նոյնպէս սրբոյն
ծին այլ երկոքին եղբայրն
խոտորուի, զոր ի նոյնն
հաճոյին զմարդն առ այլ
գուան արդարութիւն, եզար
շուրթ զինիւք, եբաւորոյ լոյ
գու։ զի մկրտութիւնն, տա
գին և խոտորուածքինն քան
գործութիւն ոմանց՝ մեծա-
կան շնորհն։ ապակոյ լոյ նոյն
գանդին՝ և մեծագոյն լոյս
ինքեան քան զնոտորուա-
շնորհն սրբութիւն ոչ կոյր
գիտելի և՝ զի նմանապէս
ոչ ։ Ը.Կ ։

Ամենայն ազգաց ։

Արքունեն՝ և մարգարէ-
ցեալ ։ Ա

շնորհ ունակական. այլ՝ կերպաձևութեանց անցաւորս։ Աքանչելիք ասին՝ վասն զի են ի վերայ քան զբնութիւնս։ Եւ Աքանչելիք՝ նոճազեղոցք յանեն զվարձն հաճոյից այնոցիկ՝ որք ի կամին հայհաստալ, եթէ ի զգաքանչելիս ասին՝ ոչ թէ աքանչանալ լիք. այլ՝ զի ունին զպատճառս ծածկեալ յայմիկ՝ եւ արարչագործ, որ նոյն ինքն է Աստ։

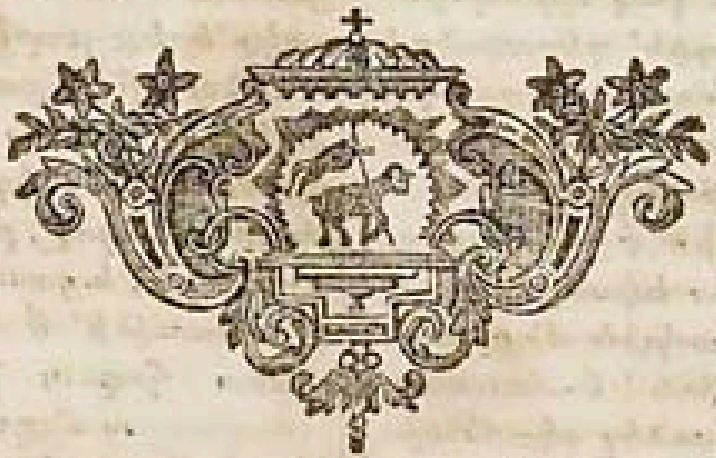
Աքանչելիք՝ ի զ ասին ի կողմանէ Աստուծոյն զօրութիւն. այլ ի կողմանէ բնութեան։

թեան լերն՝ քան զոր գերազանց է։

Եւ Աքանչելիք՝ յատկապես են արուեստից կարգի բոլոր եղականք բնութիւնք։

Աքանչելիք բարի արուեստից՝ ասուրեալ են՝ ինչ անուն շատ մարդկանց, ըստ հինգ եղանակաց. ի, ըստ կատարելագործութեան. ըստ յարատեւութեան. ըստ օգտի. ըստ վախճանի. և ըստ կերպի։

Աքանչելի՝ ի որ երեւի բարձրագոյն, եւ անուսոյր ի վերայ քան զյոյս և զկարողութիւն իմացելոյն. այսինքն, սքանչացողին։

ախտանն՝ ի երեք-
կին. այ, ատատակն,
կատարեալն,
եւ ախտանական:

Ախտան առն՝ երեք կին
պիտի: Ախտ՝ առն եղբ. եւ ըլ
այսպէս շարունակ քանակս
թիւեանն դնի՝ անհուն. քան-
զի՝ ի տարաշխարհս՝ ի
յանհունս. եւայլս ևն այսո-
րիկ. զի՝ իշխանականն՝ ինչ
գոյ եղբ՝ ի յիրկայնատեւութիւն
ոչ ևս ինչ գոյ եղբ՝ ելիցէն
ի յաճեկտութիւն: Ընդկերդ՝ ա-
ոն ախտանն եկատարեալն:
Ընդարձ՝ առն այն, ըլ ոտոյ
երեսաքանչիւր լինել լինի:
Աղաղակութիւն՝ ի երկա-
րեցուածն, եւ տարածուածն ժա-
մանակի, ի՝ ներկայէնն առ

Աղաղակ:

յոյժ տանջանաւք. զիր ընդան
ելոյ զգործ լինել զոր այսօր.
կամ նայեալ ժամս առնել
լոյ ի, յապաղել զնոյն. մին
չեւ գլուխն, կամ յիւր
ժամն:

Ախտ՝ ի պատուհասումն
տառիչ. մի ինձանէնէ պատա
խեցեալ, յոմանք քառ շարա
մանի. մտգն՝ մեր, դա, սէր:
Ինչ վանիկին՝ երեք անուն
գնին. հեզ, վանկ, փառա-
սութիւն:

Հեզ կոչի՝ շարժողութիւն
տառիցն՝ ի մուտ՝ վանկի:
Ա Վանկ կոչի՝ ինձումն ևս
պատահելոյթիւն ձայնին:
Ուստ փառաւորութիւն այն ե՝
որ ձայնաձորն՝ ի մէջ եղե-
ւոց քառաձայնիցն փառա-
ւորեալ լինի. այսինքն՝
շրջակայեալ. ոչ քան,
գնի, եւայլն:

Վանկ՝ ի որ՝ ի տառէ քառ
կաւոյ. ինչ՝ ի մէջէ, եւ ինչ
ի քառմայ:

Վանկ՝ ի կատարեալ ձայ
նի տան, կամ ցուցումն:
Վանկ՝ ի ձայն, կամ հնչե-
ցուածք

չուսմն յօդուածոց։

Ա անկաքանչակութի՛ն է չարի, կամ ժամանակ վանկին։

Ա նկին՝ է ձայն ինչ, որ միով հնչմամբ արտասանի լեզուաւոյ մարդոյն։

Ա նկ՝ է շարժակաբութիւն նայ խորհ գրոց միով հնչման, և միոյ հրդեցողութեամբ մաս

նաւոր ցուցակ։

Ա շխի՝ է առնուլ ինչ աշխ լի՛ քան զոր ետ ի մէնջ։

Ա շխի՝ է փոխառութեամբ արծաթոյ, վասն գարշելի շահից։

Ա շխի՝ է պահանջիլ շահ ոյն փոխառութեան։

Ա ստմատ՝ է չար պատուհաս հոգւոյ։

Ա տշուեր՝ է դժրաբաստ, անօգուտ, վաւաշոտ, լըկ տի՛, անառակ, շարաբարոյ, վատմատ։ եւ որ զոչինչ մանր բառուբ ներկայացուանի չինքեան։ եւ ընդունակ է բնաւ հից մոլութեամբ, և խրատոյ նոցունց։

Ա ստղապաշտութի՛ն եղեանակ՝ է չարա։ ցի՛, սահմանական,

բաժանական, ապացուցա՛ կան, ևվերլուծական։

Ա ստղ և վաստկեան՝ է մաս նիկն այն, զոր թէպէտ ևիւրք րիկ կին է, սակայն գրե՛ ցեալ՝ ի թեան կշռոյն, շար ժէ զինս և աստուահակ։ ուս ումն ոմանք՝ կէտ անուանեն զնա փոքրութեան։

Ա ստղ անուշնի՛ ևս, զիմաստ և ևից ի միջակութենէն ժա մանակի։ Ընդ ևս հասոյն ծանրութենէն՝ եղեւ մեծ և ցկ, և եղեւ փոքր։

Ա յլև բանական ընթացք ժամանակի։ Ճշմարիտապէս առնանի վն փոքրագունե՛ ղի ինն կիսոկ, ներկայացու նի ժամանակին։ Ընդեռ վն դոյզն ինչ որքանութեա՛ երաց։ Ըստուտ ասին երբ մեծի, կամ փոքրու վանկի։ ցկ, զմեծ կամ զփոքր հաշ ուոյն ևզկատրուածն ունին։

Ա ստղնական՝ է որ փու թաւակս անցանէ, և հոսա նուտ իսկ է։ կամ որ դի րաւակս փոխի՝ ևպահասի։ Ընդ ևս՝ որ ընդ դոյզն ինչ

ժա՛

Ոչ յայտ առի ժա՛ր թէ՛ հ
օր ակաս քան զարեգակն
օրն տարին, յԱդ օր ժա՛
նին տարին, յ՚ի՛ օր. եղեա՛
օրինակ: Ոչ ա՛ր զգալիս
ընդմացից լուսոյն, ըստ
Երեսս ընդ երեսս տես
ման: Ոչ ա՛ր զգալիս զ
ժամանակ ըստ ընդ
Գլուխ

Ոչ ա՛ր զգալիս զ
վերակն ոչընչանայ:
Ոչ արգելակն առաքինու
թեան՝ ի բարեսկականն,
ի անտեսականն, և ի քա
քանչ. որոց առաքինն՝ ո
ստեղանէ զբարս, ըստ որում
առ ինքն միայն. իսկ արգելակն՝
կարգաւորէ զընտանեսն.
երկրորդն կարգաւորէ զքա
ղաքս ևամենայնիւ: Ոչ հա՛ւասար՝ ի յոյժ սակ
ծառախոյզ, լուսաշողագոյ
նել, վճռագոյն: Ոչխա՛ւ
րուք առնուն վէմ ազնուա
գունեղ, հոյակաւոր, և
համբաւաճոխ: Ոչ ա՛ւտ
զարս իշխանացն՝ և զմե
ծահռչակս, կոչեմք վէհո
րուստ: Ոչ ևս զարարս գո
վեմս՝ և զգործս ազնուա
կանս:
Ոչ երա՛զին՝ լինի՛ նախակա
ընկիծացից լուսոյն, ըստայս
օրինակ: Ոչ ա՛ր ասեգականն
տարին՝ ի յԱդ օր. եղեալ
նին տարին՝ յԱդ օր. ժա՛
օր ակաս քան զարեգակն

ոչխարն երկրաչէզ. այլ ինչ
կամ՝ օր ոչխարակէզ զնախա
նախն զարեգակն.
զբուռ
Ոչ երա՛զ՝ ի ան ա՛ւն ըմբ
նախ ոչ ևս զարեգակն
դանակ:
Ոչ երա՛զ՝ ի անուն կշռոյ.
ևս զանկեանն կշռոյ կոչ
Ոչ երա՛զ՝ ի վերակա
տին բժշկել:
Ոչ երա՛զ՝ ի վերակա
ծակն, և գիտասաւն:
Ոչ երա՛զ՝ ի վերակա
ղութեան: Ոչ երա՛զ՝ ի վերակա
ղութեան: Ոչ երա՛զ՝ ի վերակա
ղութեան:

մանն ակարատացելոյ զարդա-
ցումն, որ լինի ի մոռաց-
մանէ ։ Է՝ և այլ վերատին
յիշումն քնաւորական մը
առածութիւնն առանց ու-
մանէ, ոչ գոլն Լ՚Ջ ։

Ա ընձակընկեցութիւնն՝ կ՚
արհեստ դիպուածէ վի-
ճակընկեցութիւն։

Ա խոստումն՝ կ՚ երդակութէ
անցելոց նաւաքաղդու-
թիւն ի միջ վերածառումն։

Ա կայք՝ ըն որք տարտա-
նութիւն, ևկամ քայլատումն վը
կայիլն զիրե իմն քե։

Ա՚Ջ վկայքն՝ կամ են ակա-
նատես եղելոց, ևկամ ա-
կանջալուրք։

Ա հուն՝ կ՚ այն, որ՚ ի լիմիտց՚
եյանդնդոց զմոռանալս կեր
պարանեն. ևդեք՚ ի կերպա
մարդկան երևին, զոր դե-
ակոչ ասին՝ և հազիմաք։

Ա ստահութիւն՝ կ՚ տրամա-
դրութիւն քանից. ոչ նա-
խախնդիր կերպարանից։

Ա ստահութիւն՝ կ՚ արհեստ
հեզական հոգւոց։

Ա ուխտանդրութիւնն՝ կ՚ ա-
ռա-

զբնութիւն ոմն՝ երբեմն զա-
ռաջեալ՚ ի նմանէ զոյդ կ
բնութիւն. ոմն մարդկութիւն,
սպիտակութիւն։

Ա երաշարտոզական հնութա
դառութիւնն՝ կ՚ որով հրա-
մայէ բանականն երբ ինչ
լինել, կամ ոչ լինել։

Ա երդանութիւնն՝ կ՚ անվը
թար արտաբերութիւն շարու
դութենէ քերթողաց։

Ա երդանութիւն՝ կ՚ մանն
քերթածոց. կամ շարադ-
րոց, անվթար յառաջ բե-
րութիւն։

Ա երկակի՝ կ՚ որ ծանուցա
նէ զևատարութիւն, ևգբացա-
րեութիւն բանին։

Ա երկին օծութիւն՝ կ՚ խոր-
հուրդ եկեղեցւոյ. որ լինի
առեալ հիւանդացեալ՝ ի կի-
գաւոյ օրն. յաշքն. յականն
ջըն. ի բերանն. ի ձեռս. ի
ոտս. ի կուշտն, և յոտից ներ
քանքն. զոր հայք՝ ի ժամ
վերութենէ առնեն զայն,
վէր բանաւորն պատճառի,
և կատարածանաց։

Ա երատին յիշութիւն՝ կ՚ յիշ

Տագնապն՝ ի՛ եր-
կիւղ՝ եւ իմաստասի-
նե՛ց, ի վախա-
նոյց զանձն երկու-
ցեաւքն ի լիմիտացոյց զա՛ր-
ծոյ՝ տագնապիմք։

Տագնապ՝ ի՛ տրտմութիւն
ծանրացուցիչ։

Տագնապն՝ ի՛ երկիւղ՝ ի
վշտացիոյ զիսդուածոյ։

Տագնապն՝ ի՛ կարծիք լինի
նորին զչարսն ներկայիս։

Տաղն՝ ի՛ շարադաբերական
բան. բաղադրեալ տողից,
ծոմոմ, եղջատիճ տանց շա-
րակցեալ, կշռաւորեալ լինին։

Տաղանդն՝ ի՛ քառ յոլոմ-
ոն, եւ ի՛ անուն կշռոյ. եւ
ի՛ կշռոյն ՈՀԵ լիտր. նոյն
ոյժ այժմուս՝ չէ օգտակար։

առաքինութիւն. որով բուռ-
նութիւնն՝ եւ առնիւժութիւն,
եւ ամ՝ ջիւաւակաւ Քաղաք-
վելոյ, եւ վերծիմնդիր լի-
նելոյ՝ հեռաց մերժի։

Վերծիմնդրութիւն՝ ի՛ քա-
ղաքավար լինել. որով բռնու-
թիւն եւ անիրաւութիւն,
եւ ամ՝ ջիւաւակաւ՝ ի քաղ-
մերժի։

Վերծիմնդրութիւնն՝ ի՛ ա-
ռաքինութիւն. որով՝ հեռաց
մերժի բռնութիւն եւ անի-
րաւութիւն, եւ որով հա-
ւատացեալն զարէնն պատուի-
րանն կատարէ, այլ
վասն նախանձու աղա-
րութեան։

Վերծիմնդրութիւն՝ ի՛ խոս
տովանութիւն կնկծանայց։

Ա՜յ, այլ վա՛յ մարդկան. ոմանք
զի յորդորեցին Ա՛ծպատ
առեալքն, և Ա՛ծ զիւրեանս
Տաճար՝ կամ խորան վկայ
ունէր մի միայն յաղագս
արմատահատել լինելոյ կռա-
պաշտութե՛ն. և զի՝ պաշտօն
մարմնաւորն բաս ինքեան,
ոչ կէր ընդունելի Ա՛ծ ոմն
զհոգևոր պաշտօն. վա՛տապա
լիք՝ այժմ ակնարեցի՛ք՝ ասէ
զանձ՝ բանականն։
Տանջանք են՝ որոնք ստի-
պին շարադրօքն՝ ի խոս-
տովանիլ զբաստոյսն։
Տառն՝ կ՛ նշանակ՝ և սկիզբն
քերականութե՛ն։
Տառն՝ կ՛ մարմին յօդա-
ծոր՝ անմարմին ձայնից։
Տառն՝ կ՛ կիսատառութե՛ն
յօդաւորս արտաբերութե՛ն։
Տառն՝ կ՛ բաղկացութե՛ն՝
կամ բաղձացական նիւթ՝
մարդկային ձայնաւորս հո-
սակցութե՛ն։
Տառն՝ կ՛ ինքնուին ինչ յօ-
դիւթ. զի կատկ՝ և յօդ ըլ
ալեաց՝ տառ. եզկիսղեալ
ձայն արտահանէ։

Տառն՝

Գ՚էջ։

ինչ ըլ ալեաց՝ տառանդն՝
1500 նուկիկ է. և՛ 9000 զա
հիկան, որ է մնացալ. ըլ է,
13500 արկած։ և ըստ այլոց՝
300 սիկղ՝ որ է 2400 արկած։
Իսկ ձշմարիտն ըլ կշռոյ զա
հիկին է 24 օխայ և 300 մրամ։
Տաղաշափութե՛ն է զատ-
կանն ընդունելի ճառից՝
վանդիկ՝ և ոտից, առ՝ ի
զատն շարադրելոյ։
Տաճար՝ կազմեալ եղև՝ ի
սղոմոնէ. ՚ի տեղւոջն՝ որ
յուշեալ էր աբրահամու,
այլ ո՛չ էր շինեալ յառա-
ջագոյն, զի մի՛ հեթանոսք
զայն սեպհականեցին իւ-
րեանց՝ կամ աշխարհացին։
Ընդ զարձեալ՝ զի մի՛ իւրա
քանչիւր ցեղն՝ որ կամէր
յեալ էին ունել զտեղին
զայն՝ ինքնակոչ իւրեանց,
այսր աղաւաղ լինելոյ՝ ի
մէջ ոչ կուլ՝ եաղմուկ։
Տաճար՝ կ՛ սեղան՝ ըմ միայ
նոյ ուրեմն եղեալ լինի թէպէտ
առնուն՝ ի պատիւ սեղ։
Տաճար կ՛ խորան վկայու՛
հարկ էր զի լինէր. ո՛չ վա-

Տառն՝ որոց սոսկալոյն է
սարսո՛ւռ՝ ընդունիլ ինչ սարսռ
հոգևոյն և յօդուածոյն՝ զոր կա-
րելոյն արտասանիլ մարդկեաց:
Տառանուագութիւնն՝ երկա-
կի ասի • այսինքն՝ դարձ
բառոյականն՝ եղանակական:
Տառանուագութիւնն՝ կ՛ ներ
գործութիւնն բառոյական,
զոր որում մասունս ի-
նի առ՝ իսաչատուր Ն՚յ՝ և
ես կարեաց սաչատունկին
Ն՚յ: Բայց՝ կ՛ օրինակա-
կան՝ զոր որում նշանակե
գանկատարութիւնն առո-
ղին զառանանդս: Ընկալ՝
առին երեք առանանդս
հրամանաւ Ն՚յ • զաղքինն՝
քահանայապետին՝ ոչ և
այժմ • զեկեղեցին՝ առ ի
պատուական՝ որք այժմ դա-
դարեցան • եղեղրօրն՝ առ
քառաց՝ զոր այժմ ևս ա
ռաջել հարկ է առ:
Ընդ ոչ իրընդրկե զառան-
նդս՝ ուր ոչ ինչ առիթ
լուծութիւն առ՝ նա այնպէս
սին մեղանչէ:
Տառանդս՝ ինչին օրինան՝

Ս-հնահայ:
ոչ ինչին ընծայէ՝ եւոչ սա-
տարտ • քանզի՝ ոչ ինչին
մատուցեալ Ն՚յ անընդ-
հնչեալ , ոչ սպասուն
նորա:
Տառանուագութիւն մասն՝ ի զան-
ղուածս սիրոյն՝ առ ոչ արժա
նաբարս:
Տարաբաժանութիւն՝ կ՛ անշա-
խայտութիւնն մասուց որով
բառնալոյն թողեալ լինի
սկսեալ բառին:
Տարակուսանք՝ կ՛ սասակա-
թիւնն հակառակեալ խորհր
դոց • բացակացութիւնն անյո-
ժարութիւնն իրաց • կամ ան
կամութիւն անձին յիր ինչ,
վն սարակուսանալոյ:
Տարաձայնութիւն՝ կ՛ ան-
հաւանութիւն բառիկամայն
ընդ միմեանս:
Տարաձայնութիւնն՝ կ՛ հա-
կառակութիւնն՝ իմիջ սրոց
յառաջադոյնն կր հաւանձայ
նութիւն:
Տարաձայնութիւնն՝ կ՛ յոր
ժամ քառահնչ ոչ հաւան-
ձայնիլ այլոց, զի ինքն ե-
րեսացի սեծ:

Տար

բաբանջիւր իր։

Տարեբերութիւն՝ ի որով կատարի սեռն ի խոտակոյ։

Տարեբերութիւն՝ ի որ մեկ նիցէ բնաբերութեամբ ի ցընդ նոյն սեռիէն գոյեղաբար։

Տարեբերութիւն՝ ի որով իւիք տարբերի իւրաքանչիւր իրն։

Տարեբերութիւն՝ ի տեսա- կարար ի վէմ բազմոց. յորում զանազանութիւն յայտ նիցէ տատրակաձայն, ոչ մահ կանացու, կամ անմահ։

Տարեբերութիւն տեսակա- րար՝ ի սահմանադրութիւն կատարողական, կամ լցու գողական։

Տարեբերութիւն՝ ի որով առաւելու տեսակն քան զսեռն։ այս սահման ձե- մականայն. զոր յայտ առ- նէ մեզ ներդործութիւն ու- նի տեսակն զտարբերու- խոկ սեռն՝ զօրութիւն, որոյ վէմ առաւելու։

Տարեբերուկ ի որ ըստ յոյն կէց, և տարբերոցեալոյ տե- սակաւ յոտիսխ ինչիւն ըս-

տա-

Տարեբերին յատկապէս՝ ի միշտ ի ձեռն այլոյ, և՝ վերադերութեամբ. խոկ զանազանին՝ ի կատարեալ. կամ ինքեանմէ, կամ այլոյ։ վէ- որոյ առ տարբերեալն՝ ի զանազան, այլ ի՛չ անդրա- դարձաբար։

Պարզքն եառ ինքն՝ յատ կապէս ոչ տարբերին. այս- ինքն ի ձեռն այլոյ, որպէս բաղադրեալքն։ և ինքնին- տարբերին, այլ ի՛ն զանազանէ. այսինքն, ինքեանմէ։

Տարբերիլ տեսակաւ՝ ներ- կակի պատահիւ. այսինքն, ըզանազան տեսակս կատա- րեալ. կամ ըստ զանազան առնչեանս լինելութեանն՝ նոյ նոյ տեսակի։

Տարբերութիւն՝ ի որով հակք իմիմեանց զանազա- նին։

Տարբերութիւն՝ ի որ սահ- մանի զտեսակացն գոյացա- ծոց, յոտիսխ ինչ կոչի։

Տարբերութիւն՝ ի որով բաժանի, և ենթադրի իւ-

Ս-ԳՀՌՈՑ։

մեզ են անպետութիք, եւ միշտ
անուանականին ի պատուհ
մանց։

Տարբերութիւն՝ ի պատ-
ուականացն քան զսխո,
այլ սահմանեալն՝ քան զի՛չ
սահմանեալ. եւ յատուկն՝
քան զհատարակն, այլ ոչ
երբեք այլ բնութիւն։

Տարբերութիւն՝ եթէ մարդ
կան՝ ի երեքկին. քանզի ու-
նակութեց ևննդգրծուեց
բանական հոգւոյ, այսինքն
քան զանազն շնորհայ Հոգ
ւոյն. եւ քան երկակի
վարուց՝ սեռականին, եզակ
նականին. եւ քան կայից՝ ու
գործառութեց։

Տարի՝ ի ժամանակն, յո-
րում արեգակն ընդ կեն-
դանատեսականն անցանէ։ եւ
այլ տարի՝ զի տանի զեր-
կուսան կենդանակերպսն։

զօրն եզամիտ, եւայլն։

Տատուշ քանակ՝ ի տուեալ
տողշեալն. ոչ ինչ ունելով
ընդ ինքն, որով կարօղ էր
շարասարձել զայս մասն՝
առ այն։

Տար

տողգեալ։

Տարբերութիւն՝ ի կերպ
սեռի, քանզ որում զնա ոչ
այլոցանէ ներգործութիւն։
Քայլ սեռ՝ ի կերպաձեռա
գոյն քան զտեսակ, քանզ
րում ի ընդհանրականա
գոյն. այլ ի բաց բառնալն
տարբերուէ՝ ոչ ինչ ինոյ նոյն
սեռ թողուլ։

Տարբերութիւն՝ կայուցա
նե զանազանութիւն սե
սակի, եւ ի շարարականէ ե
ռնէ սեռի։

Տարբերութիւնք՝ որք հե
տեւին տեսակաց զանազա
նուէց, կարին գոլ՝ ի կեա
նոյոյ տեսակի այլ ոչ տար
բերութիւնք որք կացու
ցանեն զտեսակս։

Տարբերութիւն քանզ սե
սակն՝ ի վասն վախճանի,
քայլ տարբերութիւն քանզ
թողոյ՝ ի վե՛ր նիւթոյ։

Տարբերութիւն անտեսակ՝
ոչ կարէ գոլ եթէ ոչ ի քանզ
որում մինն ի կատարելա
գոյն քան զմիւսն։

Տարբերութիք եականք՝

Տարտար՝ ի մարմին սակաւ ուռ-
ուածոյ (բայց մեք ասեմք սակաւ
մարմին՝ ի սակաւկ հատուածն՝
եւ ի սակաւ ընդանիք:)

Տարտ՝ ի հատուածոյ, յորմէ
մի հատուածեցաւ, եւ ուր
ընդանիք:

Տարտ՝ ի այն, յորմէ երբ
իմն լինիմք մերմէ դնել
երբեմն սակաւ:

Տարտ՝ ի յորմէ երբ իմն յա-
ռաջագոյն բառնայիմք:

Տարտն Նոյեան՝ ի մասն
նուագաց շարականաց
մատուցեալ:

Տարտ՝ ի ու ժողովել եւ ակ
ոչ գշարադրեալն:

Տարտ՝ ի յառաջինն բառնալ
զրերկրորդ, եւ ի բառնալել:

Տարտ՝ այսինքն, սարսռ:
սիրտս, ցրիւ, ցիր եղեալ:

Տարերք՝ զոր ի սկզբան ունէր
զի զի առանց հոդոյ շօշա-
փուն ի նմա լինէր. եւ ոչ առանց
ջերմոյ կամ ցրտի. եւ ոչ առանց
հեղ առանց օդոյ շարժուն.
եւ չոր

Տարտ՝ ի ամենայն ինչ մա-
սանել եւ ունել զհա-
ստատ ամենայնի:

Տարտ՝ ի որ ոչ
գնի զհաստատ ամենայնի, եւ
այլ ինչ:

Տարտն՝ ի հոլ
կեալ. այսինքն, ընդ ինչ
փեան, եւ ընդ բառնալեանէ:
Ընդ ինչ՝ առանց ինչ
ինչ: Իսկ ընդ ինչ
ղազանումէն՝ առանց զերա
շխատականն: եւ ընդ ինչ
ի գոյացական ուսումն
նումն, իսկ ընդ բառնալեան
նումն՝ պատահական, եւ
ոչ յատուկ:

Տարտարոսն՝ ի տեղի եւ
տեսակի հատուածն:

Տարտարոսեցիքն՝ ի անշա
նայութենէն հոգւոյն ո-
րում առաւել կամ ոչ կիզ
մի շնչաւորութենէ եւ գշարժուն
թենէ, զոր վասն հարկաւոր
պիսի աստուծոյ ասեմք մի. տա-
նել աշխատութեան:

Տարտն՝ ի պատճառ նիւ
թական իրաց բառնալ
նոյ, յորմէ յոյժ եղեալ

հանդերձ ժողովուրդք։

Տգիտութիւն՝ ի անշափակ յուժիւն մասանց մարդոյ

ի շարից տարերց։

Տարտղնին՝ ի իւրաքանչ իւր մարմին բաղադրեալ

ման շարժեալ տիեզերք։

Տիեզերք՝ ընդ հրոյ կապի, ցրտութեն ընդ ջրոյ։

Ջուրն՝ ցրտութեամբ ընդ հողոյ միաբանի, խոնաւութիւն ընդ օդոյ։

Օդն՝ խոնաւութեամբ ընդ ջրոյ հաշտի, ջերմութեն ընդ հրոյ։

Հուրն՝ ջերմութեամբ ընդ օդոյ լծակցի, շորութեն ընդ հողոյ։

Ընդ այսպիսի ի նոցա խառնուածոյ լինի գոյացեալ մարմին, և յաւուրց հիւանդ։

Ախտիք՝ շինուն են տարերց ըստ շարունակութեան առաջ լինին, և շշաւիղի որակութեան։

Ցաւք՝ ի խռովեալ մարմնոյ լինին, և շշաւիղի որակութեան։

Ա-հմանոյ։

Ընդ երկու տարերաց՝ շրջուն են անհաշտելի թշնամանաւք, իսկ ջերմութեն են անբակտելի սիրելիք։

Ընդ այսպիսս՝ հողն շորութեամբ ընդ հրոյ կապի, ցրտութեն ընդ ջրոյ։

Ջուրն՝ ցրտութեամբ ընդ հողոյ միաբանի, խոնաւութեն ընդ օդոյ։

Օդն՝ խոնաւութեամբ ընդ ջրոյ հաշտի, ջերմութեն ընդ հրոյ։

Հուրն՝ ջերմութեամբ ընդ օդոյ լծակցի, շորութեն ընդ հողոյ։

Ընդ այսպիսս՝ ի նոցա խառնուածոյ լինի գոյացեալ մարմին, և յաւուրց հիւանդ։

Ախտիք՝ շինուն են տարերց ըստ շարունակութեան առաջ լինին, և շշաւիղի որակութեան։

Ցաւք՝ ի խռովեալ մարմնոյ լինին, և շշաւիղի որակութեան։

Գիւղ

ևոյնչ առանց հրոյ երեւութին։

Ընդ գիւղ տարերացդ է այս պիսի զի ինքերքոյ է, և քան զԼուսն չ զօր։ ևօրն ծանր է քան զհուր, զի տակաւ ինչ գիշատութիւն ունի։

Ընդ իւրաքանչիւր տարերք ունին կրկին որակութիւն։ այսինքն, գոյացական՝ և աւտաւհական, որք ասին առաջին՝ և շշաւիղի որակութեամբ, և շորք լծորդութեամբ՝ կամ ազգականութեամբ որակութեցն ի խառնիս։

Ջի շորութեն և ցրտութեն՝ լծորդին ի հողն։

Ցրտութեն ևգիլքութեն՝ լծորդին ի ջուրն։

Ջերմութեն և շորութեն՝ լծորդին ի հուրն։

Տգիտութիւն՝ է զրկուածի ի ծանօթութենէ ամենայն ճառից իրողութեանց. և կամ է խաւար մտացն:

Տգիտութիւն՝ է սակաւութիւն գիտութեան, զոր պարտի ունել:

Տեղակալել՝ է բերանոթիւ յանիշատակել, առնուլ և ի բայութեան. ժառանգել զտեղի լինիլ, և ընդ գնահիւրութեամբ հիշեցողութեան, ինչ զի չիարդ լինիլ տեղի այլոմն: Ա. յև յառաջել քան զայլ իւր լինիլ, ասի տեղակալել զնոյն:

Տեղական բառից՝ է նշանակող զամ տեղիս:

Տեղական մասն՝ է նշանակող մոյ տեղոյ:

Տեղի՝ է պատուգրութիւն մարմնոյ՝ և ունայնութիւն:

Տեղի՝ է տեղոյ պատուական կեցելոյ սպասաւորած. կամ ունայն՝ ըմբռնեալ ի մարմնոյ, կամ հեռակացութեամբ աներևոյթ: Ա. Հինգ լինիլ է պատուգրօղ մարմնոյ. ջ, քանակն, որակն, հեռն, տե-

ղին, չասուելիին:

Տեղի՝ է բովանդակութիւն պատուգրողին, ըստ որում պատուգրե զպատուգրեալն:

Տեղի՝ է բովանդակութիւն առեղակալ մարմնականն է- րոյց. որ ըստ իւրաքանչիւր մասանկանչ մարմնոյն պատահի:

Տեղի՝ է պատուգրօղ մարմնոյ. զի ամ մարմին՝ տեղեաւ պատուգրի. և է' սա ի տեղե պատահական:

Բայց է' տեղի բաղկացականն մարմնոյ, և առեղի պատահական:

Տեղի բաղկացական է՝ որ ընդ մարմնոյ մասանկանչն գոյացեալ՝ ինքեան՝ և' երկարութ, լայնոյ՝ և' խորութ, հաշուեցեալ նմանեալ. զի իւրաքանչիւր մասանք՝ զգրութիւնն՝ իսկ տեղին ունին, և կայացեալ են ի բաղումն:

Տեղի պատահական է՝ յորում՝ ներառեալ ոք՝ կարէ իմանալ զայն, և լինել յայլ տեղի, այլ՝ լինելոյ կամ ի վայրէ: Ա. Հոգիս կերպիւ ո-

յիրս հնազօտել պատուիրէ։ Տեղին ըստ Ճարտասանին՝ է՛ նիշ, և կամ շտեմարան կամ Հնձանարկուէյ. յորմէ կարեն արտահանել Հեռաւորութեամբ առ յաւուրսն ա-

ռաքելոցին ինդրոյ։ Տեղի՝ է՛ ասէ, յորոյ վերայ հաստատուն առարկութիւն։ Տեսակ՝ է՛ կրկին. այսինքն, բնութիւն հաղորդելի անհա-

նոյ բազմոյ անընդմիջապատ ըստ առնէսան եւրանի՝ հաշտարարաբար հաղորդե-

լոյ, ոյք մարդ. եղիտուն՝ դադարեալ ի հոգի, որպէս տեսակ՝ իմիք իսմայաւնին։ Ուրագանչիւր ինչ՝ ընդու-

նելի զանազանեալ ըստ ներգոր-

ծութեան, այլ ոչ ըստ զօրու-

թեան ըստ տեսակի. և՛ ի տա-

ղաղութեան, ի ներքոյ և՛ ի տե-

կունէ։ Լոյծ բնական ներ-

գործութիւն են զանգանք, այն ք տարբեր են տեսակաւ։ Տեսակն՝ է երեք կերպիւ. զի է՛ ոմն տեսակ, որ ներ-

ինքեան զբազում անհատս.

սի լինել ինչ՝ իտեղւոջ. ըստ, որում զանազանի։ Ընկերտիր՝ կալմանէ՝ իմաստ մինն՝ սահմանեալ, այլ ոչ հոգին։ Ընդարձ՝ ոչ կալմանէ՝ ի մարմինն և ոչ արտաքին, այլ սահմանեալ ոյք հոգի տակք։ Զորտուղ՝ ոչ սահմանեալ, եւ ոչ արտաքին, և ոչ կալեալ յիմիք. ոչ իմացմամբ, և ոչ տեղեալ կամ մարմնով, այլ արտաքոյ տեղւոյ ածեալ և գեղ՝ իմիտոյ, որ է Ն. զի նա միայն է ինքն յինքեան, և ոչ ուրեք և յայլ ուրեք։

Տեղի՝ է՛ և սահմանն, ըստ որում բովանդակէ զբնութիւնս իմիք կրկին։

Տեղի՝ ասի և ընդունի մտաց, ըստ որում պատուանակէ և մտցնամբ զերծութիւն իմայեալ կրկին։

Տեղին Ճարտասանական՝ է ամօթ ձեռնարկութեանց. կամ՝ նիշ իմն, որով ցուցցի զի ոչ յայտնապէս՝ մի զինչ ասիցէ Ճարտասանն ի

ՀԱԿԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ։

ալ այս է, կիսումանէ նո-
մայ արեգական, զի ծուլա-
նայ ի ժողովել, ի նո-
ցին միոյ տեսակի արեգա-
կան կանոն, և ոչ կարէ լինել
նոցին այսպիսի ըստ ընդ-
հակառակ լինել քայց միայն
ի արեգական։

Բաժանումն տեսակաց, և
կրկին այսինքն, տեսակա-
բար ըստ զանազանուե-
ան նմանակաց։

Ոչ լինի տեսակ տարական,
եթէ ոչ նորոգուածք նոր-
հակի. կամ ի ձեռն տար-
կանոնեցեան նմանակաց, և
նոմազուածք տատանեալ։

Տեսակ՝ ի գոյացական նոր
գործոմեան, որ ըստ նո-
մոյ բաղկացուցանէ զա-
ղագրեալ գոյացութիւն։

Տեսակ՝ ի զբաղմանց տատա-
պեալն՝ զոյմէ տեսն տատա-
պելոյ հատորակ տեսակաց։

Տեսակ՝ ի տատապատեալ
ընդ տեսուս. շատ յոյսեցի՝
և տատապեալ ոչ ոք։

տրեալս մատչի՝ որ գնի ընդ
ինքեան բազում մարդկիկ
և՝ ինոցանէ տատապի։

Ընկերատեն է՝ որ ներգոյ
ծուխ ոչ ունի, քայց միայն
այն միանհատ. այլ զօրու-
թիւ բազում ունի, որպէս
հաւէն այն՝ որ կոչի միհ-
նիկ. որ ոչ է ներգործուէ,
քայց միայն միանհատ, այլ տակայն
զօրութիւք բազումք են, զի
միոնն մեռանի, և յաջինէ
նոր մի այլ ծնանի։

Ընդհատ տեսակն է՝ զի ոչ
ներգործութիւն, և ոչ զօրու-
թիւ ունելոյ, քայց միայն մի-
անհատ, ոչ արեգական, և
լուսնի, և այլ աստեղաց, զի
ոչ երբեք երևեցաւ, քայց
միայն մի արեգական, և մի
լուսնի։ Ընդ զի՝ արեգական
ոչ բազմատոհ. այս ոչ է՝ զի
կարողական արեգականն, զի
տեսակ արեգականն լուս
ինքեան կարէ հաղորդել
բազմոց. զի մի՛ լինիցին եր-
կու՝ կամ երեք արեգա-
կունք, տեսակ արեգակունն
ասեցաւ հատատակ լինել։

Ա-հմանակ։

Ստասկ՝ ի նախկին ննեմա-
կայ, յորմէ վերնադրեալն
առ ծանուցանել։

Ստասկ՝ ի դասէն ել սեռիւ
անհատին։

Ստասկ՝ ի կատարեալ ել
ստորակ։

Ստասկ՝ ի կատարեալ ել
ներկային։

Ստասկ՝ ի սահմանական
բնութենէ։

Ստասկն ընդհանուր՝ ի տե-
ւականագոյն սեռ։

Ստասկ գոյականի՝ ի կա-
տարելութեան ելլոյն, եւ ի-
մաքանչիւր մասին նորին,
այլ իւր ինչ եւ նոցա պատա-
հական սեռակ։

Ստասկ՝ ի նախկին ննեմա-
կայ, յորմէ վերնադրեալն
առ ծանուցանել։

Ստասկ՝ ի դասէն ել սեռիւ
անհատին։

Ստասկ՝ ի կատարեալ ել
ստորակ։

Ստասկ՝ ի կատարեալ ել
ներկային։

Ստասկ՝ ի սահմանական
բնութենէ։

Ստասկն ընդհանուր՝ ի տե-
ւականագոյն սեռ։

Ստասկ գոյականի՝ ի կա-
տարելութեան ելլոյն, եւ ի-
մաքանչիւր մասին նորին,
այլ իւր ինչ եւ նոցա պատա-
հական սեռակ։

Գ-էդ։

Ստասկ՝ ի ներսում ինչին ըստ-
դեալ։

Ստասկ՝ ի ոչ ի յարմիկն եւ
գատարերացն ծնեալ, ինչ
բուսի ինչին առնդեալ։

Ստասկն՝ ի ոչ գոլոյ ընդ
սեռիւ, պատճառակ զեա-
զուսի ստորադեալ։

Ստասկ՝ ի բացատրելիսն ի-
ականութեանէ. ըստ այսմ
ի իւրաքանչիւր իրէն. զի յոյ
ժամ ասին բացատրելի յոչնչե
նէ, զի ի յիւր ինչ եւ ոչ ոչ-
ինչ, յայնժամ ի սեռակ։
պատճառ եւ այլ ինչ, յորժամ
ինքնագրեն եւ բացատրելի։

Ստասկ՝ ի ներքինդրական
բաղադրութեան, պարզ եւ
անխոխորեալ ինչ ամենայն
կայեալ։ եւ ծայր սեռակն
ի սահմանն։

Ստասկ՝ ի հանդիպիմ սուր-
բերութենէ, ոչ մարդ։

Ստասկ՝ ի զանդատուն ե-
րեսացն ձեռուն։

Ստասկն՝ ի մասն ինքնատա-
կեցեալ սեռի։

Ստասկ՝ ի ընդհանուր, զոյ
մէ սեռն սաստկի։

որ միայն սեռ է՝ և ոչ տե-
սակ, ոչ գոյ։

Տեսականն է՝ որ ընդ տե-
սումբ անկանի. ոչ զգայ
ութիւն, եզգալին։

Տեսական կեանն՝ է զսէրն
Այ եզբնկերին ունել բա-
նալ սրտիւ-այլև ի յարտա-
քին գործոց գաղարիլ, և
միայն յայրիլ միշտ ի բա-
ձանս տեղծողին, միոյ զի՝
ոչ ինչ հաճեսցի առնել։

Տեսական կեանն՝ է այն,
որ զատեալ յամ զբաղ
մանոյ՝ միայն բևեռեսցի ի
սէրն Այ։

Տեսական իմացուածն՝ է որ
ճանաչէ, և հայի առ ձըշ
մարտութիւնն։

Տեսական իմաստասիրութիւնն՝
յերկուասան տեղիս գործ
նական դառնայ։ Սակ՝ զի
իմաստութիւնն՝ որ ըստ ին-
քեան տեսական է, յորժամ
իմացական զօրութիւնն եռեա
գնա, եղև գործնական. զի
տեսութիւն գործ եղիւ, այլ
ջոշափուածն աշաց առ երես
ինչ։ Ընկերտուց՝ զի յորժամ
իմա

Գ-երբ։

Տեսակ ասի՝ զի հանապազ
տեսանի. և զի՝ անհատն ի
նմա տեսանի. և՝ զոր ինչ
ծնանին, նոյն տեսակաւն
ծնանին. և՝ միմեանս տես-
նեն զկերևոյթս։

Տեսակք երից՝ ուռնին զե-
րեքկին գոլ. այսինքն, ի
բանն Այ, ի յիմացականի
հրեշտակին, և ի յիրս։

Տեսակք՝ որոյ հրեշտակք
իմանան, ոչ են առեալք ի
յիրից, այլ են հանաքնա-
կանք նոցա։

Տեսակք արուհետաւորաց՝
ոչ այլ ինչ են, եթէ ոչ բաղ
դատութիւնք, կարգ, և ձև։
Տեսակ ասի՝ և նմանութիւն
իրաց որ ընտիրս լինին։

Տեսակապոյն տեսակն՝ է՝
զբոլորիկ տատրակութիւն-որոյ
մասունքն են ընհանուրքն։

Տեսակապոյն տեսակն՝ է՝
գոյութիւն անհաղորդելի,
զանազանեալ գոյացականն
տարբերութիւն։

Տեսակապոյն՝ է որ միայն
տեսակ է և ոչ սեռ, որպէս
մարդ։ Սեռականապոյն է՝

Հնարաւոր չէ գրուիլ առանձին, եղև գործնական։ Ի-ՆՆԵՐՈՐԴ՝ յորժամ ընթեռնուն զնոյնն լիզուաւ, և բարբառով բան կապեն, եղև գործնական։ Ի-ՆԵՐՈՐԴ՝ յորժամ անձամբ կատարեն զնա գործով, եղև գործնական։ Ի-ՆԵՐՈՐԴ՝ յորժամ զլոյս շնորհեցեալ ծագէ յանձն գործողին, ևապայծառակերպէ զնա, մի ոմն՝ նոյն բանին կատարուին՝ եղև գործնական, զի նորոգուած իւր ծնաւ։ Ի-ՆԵՐՈՒՈՒԱՆԵՐՈՐԴ՝ յորժամ ի կատարածի արդեամբք ոսկերաց Ի-ՆՋ զառաքինեցեալ, և զանազան մխտօք զարդարէ, եղև գործնական։ զի զայս ամ՝ առաքեալն էրն գործեաց։ Ի-ՇՆ նոյն համառօտեալ Ի-ՆՁՆ՝ մինչ է ի-հիոս, և խոկմամբ զնա, եկաւ առնեցամբ՝ ինոյնն սիրելոյ, լինի նա նոյն ճանաչուին գործ նական։ ևս զնոյն առաքեալն ինն ճանաչուին, մինչ կա հիմք ստանալ, սկսանիմք

հմացաշ մխտքն զնա, այն առաքեալն։ Հայեաց համանալոյն յորժամ ձևացուցանելով հերպրանք զնա առ ինքն, եղև գործնական։ Ի-ՆՐՈՐԴ՝ յորժամ գայ ի խնդրատանն, և լինի ներտրամադրեալ բան, նոյն իմացեալն յայնժամ լինի գործնական։ Ի-ՆՈՐՈՐԴ՝ զի յորժամ անձնական զօրութեամբ խառնեալ ընդ արտաքերեալ ձայնին միանայ ներտրամադրեալ բանն, եղև գործնական։ Ի-ՆՊԵՐՈՐԴ՝ յորժամ գրե ի մէջ անմատնին թղթոյ, ցի օդոյ, արտաքերէլ ձայ նիշն տարածանէ յօդ ի հառաջին ամսոյն՝ լինի գործնական։ Ի-ՀՅՆԵՐՈՐԴ՝ յորժամ ի-ՆՁՆ օդոյն մը տանէ յամառնին և ի-հիրա, լինի գործնական։ Ի-ՕՄՆԵ ՐՈՐԴ՝ յորժամ զոր լուաւ ականջով, զնոյն գրեն ձեռաւ և գրչաւ, և մեկնաւ ի-ՀՋ քաւտիզի, եղև գործնական։ Ի-ՄՆԵՐՈՐԴ՝ յորժամ աշօք առնուն զբանն

բարձրյայտաւոյ ևիկնածիր յարմարագոյն առ ի խոտա նել զհայեցուածս, ևզկատա հանգիսանալոյն։ երբեմն ասկայն դնի փոխանակ հայե ցարանի, ևերբեմն ևս բազ մութեամբ հայեցողական։

Տեսութիւն՝ կոչին զանազա նութեամբ փոխհամանց բն տեսարանում, ինչ իրակին ի դերասանից տղոցն երբ հագած, կամ քաղեռուած, որք լինին, կամ եղեամբ ան ձանձն իրակողայ, ևկամ փոխհամանք նկարից պէս պիսոյ։

Տեսողականն՝ ի զգուեմբ անբաւութեան անձին ի ձեռն զգայարանացն ներ գործեալ։

Տեսութիւն անուն՝ տարա ծեալ լինի առ ի նշանա կել զիւր ճանաչութեան զգայ ութեան՝ ևխմացմանն, յա ղագս պատճառականութեան տեսանելեացն՝ ևառաջա նութեան նոցա։

Տեսութիւն՝ ի երեք կին. ժարիտաւոր, երևակայական,

ևխմա

զբաղութ կերպ ևգիղանակ պատրաստակել, լինի նախ գործնականն. զի տեսա կանն՝ ի պարզ ըմբռնութիւն հանկին, որ լինի ձշմարիտ ճանաչութիւն։ ԵՒսկ գործնա կանն՝ կիր առնուլն նոյն հանկին, այսպէս ևկամ այն պես, ուրախի ևլինել, սոյն պրակութեքն են գործնա կան, որ ի ճանաչութիւն բա ղոյն։ ԵՒյն զի՝ գործնականն ևնթակայ է, ևառեսականն՝ տարագեալ. զի նա ևնեմ, ևսկ սա ոչ տեսութ, ևա պրնքականն։

Տեսակարար տարբերութիւն ի որ շարադնութ գաղհման, ևառեալ լինի ի յատուկ տեսակէ երկին։

Տեսակատարութիւն՝ ի որ զբաղ ի միասին բազձա նէ. ևզկատարելութիւն ներ տրուածագրեալ հատկութեան յայտնէ։ ըստ ի շարադնանու թեն լսելոյն։

Տեսանելի՝ ի հաճոյարին, ևի հատարակ զգայութեէ։ Տեսարան՝ ի շինուած կին ջ

և խնայական։ յորոց իւրա-
քանչիւրն՝ կարէ զոլ բնա-
զանչական։

Տեսութիւն մարմնաւոր և
խնայական՝ ի երեքին։ այ,
ըստ էութեան, ըստ նմանու-
թեան՝ որ առեալ լինի յե-
րկն անընդհատաբար, և ըստ
հայելոյն։

Սկիզբն տեսութեան խնայա-
կանին՝ ի երեքին. այս-
ինքն, լոյս բնական, լոյս
ունակական, և առաքին ի-
մացականն, որով մարդ ի-
մանայ զիւր էութիւն։

Ոչ՝ ի տեսութենէ զգալի և
խնամալի, երկու ինչ խընդ-
րեն. այսինքն, զօրութիւն
տեսողական, և միաշարժու-
տեսանել լերկ՝ և տեսանե-
լեացն։

Զդալիքս հաստատակ՝ ըստ
բանին՝ շօշափելիոցք, սա
նաեւանդ, եւ առաձել լինին
տեսանելեօք։

Ի Տեսութեան մարմնակա-
նին և երեւակայականին՝ ի
ինն երկրորդութիւնքն, բայց
անկատար, այլ և՝ տեսու-

խնայականին. վէմ զի՝ սպա-
կաս ի անդ հաստատութենէ,
և միշտնինաշարժութենէ։
Տեսութիւն՝ ի յոտակ և ա-
զատ մտաց ընկատումն, ծա-
հաւել՝ ի յերս հայելիս։
Տեսութիւն՝ ի պարզ ընկա-
տումն ազատ մտաց, ի՝ զգե-
ստաւորս խնամատեաց զգե-
ստացմանց յեղեալ։
Տեսութիւն՝ ի լուսաւորու-
թիւն մտաց, իմիկանալոյս
ձևացուցանելով զի հոգին
երկնայնոյն։
Տեսութիւն՝ ի շշմարիտ և
ստոյգ ընկատումն մտաց, վէ
իւրաքանչիւր երից։
Տեսութիւն՝ ի ստոյգ ընկա-
տումն երից։
Տեսութիւն՝ ի անտարակոյս
ըմբռնումն երից։
Տեսութիւն՝ ի կիրք անքա-
ռնութեան՝ ի տեսականէ
իմացեալ եղեալ։
Տեսութիւն՝ ի կիրք ցնծա-
կանաց յանբաւութեան՝ ի
յոչ ոսկերաց տեսականէ
եղեալ։
Տեսութիւն՝ ի ծածկոյթ սրտից։

Տես

Ա-հմ-ռ-ց։

Տէրութիւն՝ ի վերանցուցիչ ոչ շարեաց, այլ գերեզկատունից եբարեաց. ամենակերպ, և կառարեալ ստացուածք, հաստատուն՝ և ոչ անկեալ զօրութիւն։

Տէրութիւն՝ զերիս գայոսիկ նշանակէ. յր, զազատութիւն կարծէր. զիշխանութիւն խոնարհելի. զ յօժարութիւն և հաղորդութիւն ստոյգ տիրապետութիւն։

Տէրութիւնք՝ հրամայեն, զօրութիք՝ կարգաւորեն, և իշխանութիք՝ կառավարեն։

Տէրութենական իրաւունքն՝ ի զոր ունի տէրն՝ իմիջոյ ծառային։

Տի՛ն՝ որակայեալ այսու զԴ լինի՝ ի մակբայ զիմացեալ կան. և նշանակէ՝ բայց. խոկ, այլ։

Տիր՝ ի՛ մակբայ որակայ կան. կարի, յոյժ, և այլն։

Տիր՝ ի արեգական՝ ի վերջ քան զերկիր երեւութին։

Տիր՝ ի՛ արեգական լուսաշողքն երկրի։

Տիր՝

Գ-ր-բ։

Տեղութիւն՝ եռակի ասի. յր ունակութենէ մտաց, որով հաստատապէս կայանայ ընդեմ տրտմութեան։ Ընկերք՝ ունակութիւն յաղագս առաքինական գիտման տեղեկոյ։ և Ընդարձակ՝ յատուկ ինչ՝ իբրեւ ասելոյ՝ միշտ ցվախճան կենացս։

Տեղութիւն՝ ի իրանի քաղցր խորհեցեալութենէ, հաստատուն և անխախտ յարամարհութիւն։

Տեղութիւն՝ հաստատչայնի ընդ ոգեխոհութիւն մինչ. յր, շարժ զհեշտութիւք շօշափման։ Բայց ա առաւել հաստատչայնի ընդ ոգիսոհութիւն՝ ենթակնատոյն ի կերպի, քան որում հաստատուն ընդդէմ դժուարութիւն երկարաձգութիւն։

Տեղ՝ իւրարուք միջնէ ի վախճան՝ ի յաստուած դէ առաջնորդութիւն վախճանի, ի առանձնաւորութիւն տեղութիւն։ Բայց պատկանի իւրաքանչիւր առաքինութիւն՝ ըստ որում ի ունակութեն։

Տի կոչի երբեմն մի և եմ
ասե · երբեմն՝ և երեսուն ք ·
և մերթ շրջանակ՝ հարիւ-
րից ասելոյ։

Կոչի և սև՝ բուհանդակ
կեանն մարդոյ, որքան և
նոյն երկարաձիգ։

Տխուժել՝ կ՝ ուշ ախուժել։
Տկարութիւն՝ կ՝ անշահու-
թիւն։

Քաղց՝ և ոսկեղաց։

Տղայութիւն՝ կ՝ սկիզբն՝ և
զարգացումն մարմնոյ աճ-
մանն։

Տնանկութիւն՝ կ՝ կարօտու-
թիւն ընչից՝ և ստացուածոց։

Տնօրինական մակացութիւն՝
և կարգաւորութիւնն տան,
որ լինի երկուք · միամտու-
առն՝ ակնոյ առ միմեանս ·
սէր յարգասոյ վերջ, երկիւղ
իւրոյ ծառայից, հնազան-
դութիւն եղ և մտիկն · վերջ
երկաքանչիւրոցն անշահու-
թիւն՝ յոռեգոյն է։

Տրտմել՝ կ՝ մաձիլ, կամ
ծծեցուցանել հեղուկանաւ
կամ հիւծիլ, և կամ հր-
տուել, և իբր թանալ զնա
այնու իրիւ։

Տիւ և գիշեր՝ կ՝ շրջապա-
տումն երկնի հնդերիւ զար-
դու իւրով։

Տիւք մարդոյ՝ կ՝ հասակն,
եզարգացումն մարմնոյ աճ
մանն, որ ըստ վերկոյս ու-
նի զիսոխոտումն։

Ընտրեալն՝ երախայութիւն՝ և
ծննդեանն՝ մինչև չորս տա-
րեկրտդ՝ կ՝ մանկուն՝ մին
չև հինգերորդ տարին։

Ընտրտդ՝ կ՝ պատանեկու-
թիւն, հասան հինգ տարին՝ մին
չև հնգետասան տարին։

Ջոլտրտդ՝ երիտասարդու-
թիւն, հնգետասան տարին՝ մին
չև հնգասաներորդ տարին։

Ինդերտդ՝ կ՝ ծերութիւն,
և յիսներորդին՝ մինչև և
հոմանասուն և ոսկի տարին։

Ալեղտդ՝ զառամութիւն,
և յհոմանասուն և ոսկի
մինչև և յոմանգ։

Ընդ ըստ այլոց, ասի՝ կ՝ որ
պատուանակ գինեզբքին հա-
նապազ կենաց մարդկայնոց·
յո, զառապութիւն, զմանկու-
թիւն, վերնատունդութիւն,
զառևտրութիւն, ևզծերութիւն։

բարեկամութիւն, եւ զոչ այլոց սիրութիւն, օգնութիւն հասու յանելոյ կարեաց ընկերին։ Սիմն իրի՝ ձրի պատուի լի նել բնականապէս։

Աստ՝ յորժամ փոխ տալն լինի վասն շահից եւառնոցա, ի ընդդէմ բնութ եւբնական օրինաց ընդդէմանայ, ուրուք լինի անխրատ։ ոչ միայն Աստուծոյն օրինադրութ ընդդէմ առ, այլև ընդդէմ բնական օրինաց։

Տոկոս՝ինչ Հրեայսանին՝ փոխառեալսառաջ առեալ լինի։ ոչ, փոխանակ զերազանցութ բարեացն հոգեւորացն, զոր Աստ՝ խոստացեալ հոգեւորս առնել՝ մինչ առաջերութեամբ, որ լինիցի առ ի յօգուտս մերս եւոչ Աստուածութ։ Տոկոս՝ պարտաւորութի իբրու մահացու մեղք։ եւ՝ մեծ՝ եւ յաշխատնական մահու արժանի։

Տուեալ՝ ի կերտուածս ինչ,

որ

Գ-իր։

Ասաղ եւ նեղեալն երան դիշ, առգրաւեաց ասի։ զի մաճի, եւ թանկ նուաճ։ Հայց անդ ընդ ինդիմանձ առնանի վա՛ սկզբնաւորելոյ, մարգելոյ, կրկնելոյ, եւ խնդառնալոյ։ վա՛ որոյ եւասի առգրեցեալ գիտութ, բարեկրօնութ, առաքինութ, մոլութ, եւայլ։ Տոկոս՝ գին փոխառուէլ արծաթոյ։ կամ այլոյ գինշ եւիցէ իրի որոյ գործածութ՝ ի ծախ, կամ առուր եւ առութ նորին։

Տոկոս ըստ ինքեան՝ ի ա նիրաւ։ եւ ընդդէմ բնութ օրինաց։ եւ մահացու մեղք, վա՛ զի նոյն՝ երկնից վճռէ։

Տոկոս՝ ընդդէմ բնութ օրինաց, վա՛ զի այսու վախճան պատշաճ ըստ բնութ գործառութ մարդկայ ինն կենաց՝ ապականի։ քան զի փոխ առեալն վախճան՝ պատշաճ ցուցանի բնակա նապէս։ ա՛, վախճան հա տատակ ընկերակցութ, եւ

Պիտի

որ ունի զյաւակ՝ զգաստա-
ասղ-զրկանաւն, զրկաւն՝ և
զգաստասհան, շինեալ՝ ի փա-
րի և՝ ի փայտի՝ ի շինուածն
քառանկիւնի ձեւով, սակս
բնակելոյ:

Տուն՝ ի հաւաքուածն բազ
մաց հանապազորեայ բա-
նակատեղի սակս:

Տուն՝ ի ծածկելի ինչ. ա-
պահովել զնոսա ի ջերմոյ՝
և՝ ի ցրտոյ:

Տունկ՝ ի կենդանեի երկ-
րային. կամ հումէ շինեա-
ծոյ՝ անզգայ. կամ որոյ
շունչ՝ միաբոյսեալ ի ընդ
երկիր:

Տուհուն՝ ի ցանկութիւն
սէրոյ, կամ ապաստանու-
թիւն ևն:

Տրամաբանական հաւա-
քառանութիւն՝ որ երբա
կայութեանէ ի կարծիքա-
կան առաջարկութեաց. եորք
չ՚են յայտնի եզշմարտիս,
այլ ըստ կարծեաց:

Տրամաբանական մակացու
թիւն՝ ի լուծումն շարա-
դրութեան առարկելեաց ա-

Ումմանոց:

պայծառի մակացութեամբ և
քաղհոմութեամբ:

Տրամաբանութիւն՝ ի իմաս
տական կարողութեան. ան-
մոռնալոյ, բաժանելոյ, եւս
առնելոյ: Ընդ բաժանի ի
բնականն, և յարտհասնի:

Տրամաբանութիւն՝ ի ար-
հեստ ուղղապէս վերծելոյ՝
և հաստատելոյ: և բաժանի
ի չորս՝ ըստ տեսակի. ի հա
ճարատական. ի մաթե-
մատիկան. ի կարճագրա-
կան. և ի յարտացուցիչն:
Ընդ որում բաժանի կրկ
նեւս տեսակ՝ ըստ նեղոյ,
որ են տեսակք առարկու
թեան. այս՝ ապացուցական,
տրամաբանական, և իմաս
տական, որ լինին առա-
ջինն՝ հարկաւորապէս. երկ-
րորդն՝ կարծեաւոր. և եր-
րորդն՝ անկարծելիաւն:

Տրամաբանութիւն՝ ի գոր
ծիք կարգաւորական, ո-
րով ըմբռնի միտք ի խոհել
մանէ ճանաչելեացն. և ի՛
մանիկ իմաստասիրութեան:

Տրամաբանութիւն՝ ի բա-
րեկ

թիւն, եւորք միանգամ ասելոյ պիտի են։

Տրամադրութիւնն՝ յարուցանելն գիտս, փոխադրութիւն ասի, կամ հրկտդրութիւն. եւ՝ իմաց գիտս՝ հաստատ դրութիւն։

Տրամադրութիւնն՝ ի իրացն գտանելոց, կարգաւորական ինչ տրամաբաշխութիւն։

Տրամադրուելն ըստ ճարտասանից՝ ի իրաց գտելոց կարգաւորապէս տրամաբաշխութիւն։

Տրամազդել՝ ի՝ անգլել, հակազդել, անհանգիստ ընդդէմ գուգութիւն հաստատութիւն։

Տրամախոհ՝ ի՝ անյամախտասակ՝ ապ. եւոր ոչ միշտ առ ձեռն պատրաստ գտանել կարէ։

Տրամախոհականն՝ ի՝ զգայուն թաղտրօղ զոչ ներկայն ընդ ներկայի, առ՝ ի ընտրել զօգուտն եզիլեանն։

Տրամախոհութիւն՝ ի՝ զօրութիւն, որ բաղդէ գայատկերս՝ ընդ պատկերաց. և գայատ

ակ շարունակութիւն, կամ յուցումն տրակի։

Տրամաբանութիւն՝ ի ուսնկութիւն գիտութեան։

Տրամաբանութիւն՝ ի՝ բանատ բան հարցումն և պատասխանի։ Կամ ի բանականն գիտելոյ գիտ, զի առատկութեամբ գտանին անծանօթքն։

Տրամաբանութիւն՝ ի հանճարական հարցումն՝ և պատասխանի։

Տրամաբանութիւն՝ ի՝ կարճառօտ ծանօթութիւն ամէն իրաց, որք առ ներգործութեամ մտաց պատկանին։

Տրամագիծ՝ ի՝ հաստատ նշան։

Տրամադրել՝ ի՝ կարգաւորել, յարդարել խոհեմութեամբ։

Տրամադրել՝ ի՝ երկատել, կամ բաժանել։

Տրամադրութիւն՝ ի՝ ուսնկութիւն գիտութեան։

Տրամադրութիւնք են գիտ. բաշխուժք առարկայից ըստ քննութեան, ցրուածքն՝ ի

զպատկերս՝ ընդ դիտաբե-
րումեցւոյ։ եզբիտաբերումեա՝
ընդ դիտաբերումեցւոյ։

Ասէ՝ զպատկերս՝ բաղա-
դրեսցէ ընդ պատկերացս, յոր-
ժամ ըմբռնեսցէ զիմն զոմ ըս-
պեսակ՝ կամ սեաւ, և կամ
յորժամ բաղադրեսցէ զգանա-
զան սեասկս, եւյօրինեսցէ եղ

Քերոնաքաղս։

Բաղադրեսցէ զպատկերս ընդ
դիտաբերումեցւոյ՝ որպէս յոր-
ժամ ըմբռնեսցէ ոչխարն զոմ
սակ գայլին՝ լինելոյ ինեաս-
կար եւխախելին։

Սակս բաղադրեսցէ զդիտաբե-
րումեա՝ և դիտաբերումեաւ։
որպէս յայտ է յոշխարն՝ որ
ընտրեսցէ զսակս սակ եւրոյ
գառին, եւյէ օսարոյ։

Քան սա՝ մինչ զուգեալ է
ընդ բանականին։ որպէս՝ ի
մարդն, ըստ ոչ յայնժամ
՝ի բանին զկատարելագոյնն
իրակերոյ եզբոյծելոյ։ խոկ
մինչ ոչ է՝ յայնժամ ըստ
ազգման եւրոյ բնութ, որպէս
՝ի յանբանին՝ կատարելոյն։
և այս՝ լինի մինչ եղանա-

Ա։ հմաւոյ։

կամ ննդրոյծ՝ ի յայնս՝
որք ունին զմի տեսակ։ որպ
յայտ է՝ ի ծիծեռն, որ միով
ի երկուիս շինէ զբոյն եւրս։
Քան ասեն փիլիսոփայքն,
թէ զօրութիւնքս այսոքիկ
՝ի յանբանս՝ առաջել եղա-
կին, քան թէ իրակին։ զի
՝ի նոսա եբրև զգիտաբեր լինի
մասն է։ և շարժին ըստ ար
Ճակման, և ըստ մղելոյ բնա-
կան յօժարութիւն։ այլ՝ ի
մարդն, առաջել իրակին՝
կարգեալ ունելով զինքն
առ եզբ բանականին, քան

թէ երակին։

Ասէ՝ որպամախոհութիւն՝
դնի՝ ի մէջ միջի տրտմե-
ծոյ ուղղին, եբր զմիջին
կէտ։ ի մէջ երեսակայակա-
նին, և յիշողականին։ զի
որպամախոհութիւնն՝ գաղ-
ձուցանէ զինքն ի իմէ տե-
սակաց, զորս առնու երևա-
կայականն զգայութենէ։ և՝ ի
մէջ դիտաբերութեացն՝ զորս
պահէ յիշողականն, և յայն
ժամ գտեսական զայնոսիկ,
եզբ իտաբերութեան՝ բաժնե
եբաղադրէ։ Բրտ

պատասխանել, զանազանել, ընել զատորոշութիւն ենթադասութեան, եւ բաժանել ի տեսակ զարն եւ զգծագրին, եւ գծել:

Տրամադրական (որպէս ասի եղիկայրապետութեան) է որոշմանախոհութիւն ենթադասութեան կազմեցեալ ի յեր կուց մասանց. որոց միւսն է քննութեան հակառակորդն, անկանի յորոշումն. որպէս ոչ ուղիղ է օրէն լինիլ մասնիչ, կամ պատասխանի: Բայց դիտելոց ուր թագուցեալ է կայ ոչ, փախուցեալ ի հետեւանս անօրինի. ի հարկէ նիլոյ յանօրինին, ի հարկէ հանդիպի միոյն ընդ միւսն. ուրեմն ըստ ազգին է ոչ պիտի:

Տրոհութիւն՝ որ է կիրառութիւն՝ է այն, որ ցուցանէ զանեղիս շնչառութեանն ի մերձիմերձագոյնսն:

Ոչ ուրն ընդ ուրն երթայ:

Սոդոմակէս, Մելքակէս. Աղոքակէս:

Տրոհութիւն՝ է զատումն,

Տրամախոհութիւն՝ է պիտի առնի ընդ հանրակնայն՝ հանդերձ պատճառաւ

Տրամախոհութիւն՝ գիտոց առաջարկութեան՝ է հասարակ խոհողականութեան է, եւ հիւսող ներգործողիչ:

Տրամախոհութիւն՝ է առարկուածն ինչ կասարելապես ներ որոյ մասանէն բնաւ ընդ յինքեանս հաշասարակս իւրեք կարդ ուրն ըստ հիւանդեալք:

Տրամախոհել՝ է հասարակ ինչն կացուցանել, կամ որպէս ընդդրել, եւ կամ հիմնադրապէս պատճառել:

Տրամախոհել՝ ջ, հասարակել, ինքնանալ:

Տրամախոհ՝ ջ, հիմնաւոր:

Տրամադրել՝ է՝ պատրել յաւելից կողմանց. յոգեկ հոգեւորականաբար, եւ հետազօտութեամբ վիճաբանել:

Տրամադրական՝ է անզգուշ՝ ի հիւանդածանաց, եւ իրիկնի՝ պէս ուշ անքոյթ:

Տրամաբանել՝ է յայտնապէս եւ խիստ ընդդրել

ատարողութիւն եւ ժամանակութիւն
զեր ինչ չիմիք ։
Տրտմութիւն անուանի՝ ինն
չորք. խորհիլն, տագնապ,
նախանձ, ոդորմ ։
Տրտմութիւն՝ ց ցաւագնու
թիւն զերկի իմիք ։ առա
ջել չան զպատճին ։
Տրտմութիւն՝ ի կիրք կին
դանական. ինքին՝ ի մէջ
երկուց կրից սրտմտակա
նին, եւ ջի՝ հետեւի երկիւ
ղի. ևնախկին ։ զան զբա
կութիւն, որոց եպատաճա
լինի ։
Տրտմութի՝ ի տեսակ ցա
շոյ, որ հետեւի միայն ներ
քին զգայման ։ Իսկ ցաւ՝
զհետ գայ ամ ըմբռնման ։
Տրտմութիւնն՝ ի ՚երկիւղ
մանկ մտաց անկարգ զան
նութիւն ոգւոյն ։
Տրտմութի՝ ի անբան ան
իմութիւն. շարժումն ան
բան մասին անձին ։
Տրտմութիւնն՝ ի՝ ատրան
կութիւն մտաց, եւ ի վր ե
կեալ ինչ պակասութիւն ։
Տրտմութի՝ ի թախծութիւն

ամբոխեալ մտաց, վի՚ ներ
հակաց երեւոյ. եւ երկեակ.
հոգեւոր, եամարիաձոր ։
Տրտմութիւն զղջման՝ կըր
կին ի. զգայակաւ, եւ իմա
ցական. ի՚, անհաճութիւն
կամաց, եւ ցաւ՝ վի՚ ատե
լութեալ սիրոյն. առաքինին՝ ի
ներգործութենէ նորին. խոհ
երկրորդն՝ նոյն ինքն զըղ
ջումն ։
Տրտմութիւնն՝ ի մոլութի
ընդդէմ ինդութե ։
Տրտմութի յաւուր երե՚
ի՚ յաւուր շար ներկայն ։
՚Ոմի՚ ամ կրկին հոգւոյ,
տրտմութիւն յոյժ ընտիր
զմարմին ։
՚Սկատուին ձշմարտութե՚
հաճոյե զտրտմութիւնն՝ եւ
զցաւ. այլե ՚իմի՚ ձարշա
րանաց, ես՚ ինկողմանե հոգ
ատկրութե ։
Ըմ կենդանի՝ բնականապես
ախինու ՚իտրտմութե ։
Տրտմութիւն յաղագս բա
րոյ այլոյ՝ ըստ որում՝ ի՚
ինքեան շար, ի փառակե.
ցի, ընտրեալ ոչ ուներմ
գե

Ընշոյլ խղճի մտացն։

Տրտունջն՝ է՝ ներհակախոս
սումիւն անպատշաճ կեր
պիւ • արարեալ ընդդէմ
առնելոյս Ա. Յ, կամ մատ
դոյ։

Տրտունջն՝ է գանկատ սրբ
սին, որ նշանակէ զանհա
ճոյութիւն նոյնին։

Ճոյութիւն նոյնին։

Տրտունջն՝ է՝ դժգոհունքն։
Տօնարան՝ ժողով լսի զի հ
ահամուռ գիտութիւն առ
սեղացն ածեալ լինի, թէ
մօրուականաց՝ եթէ անմա
քարոյ • ցր, կենդանակեր
պիցն, եւ ինշամարին • և բեհե
ռացն՝ հիւսիսայինն եհարա
ձայնին • հայիկին՝ և սայլին,
եւայլ նշանաւոր առաջնոյն

առ հաստատակ։

Տօնարն՝ է՝ յիսնին մօրուա
կացն շուրջանց անողոք գի
տութիւն • որով կարասցէ
գիտել զ յաչէր եզերատ շուր

ժութիւն ընդհատից նոցն։

Տօնարն՝ է՝ արհեստ • որ
յաւուրս եհարկաշխատակա
տարեալ զատկաց՝ եւ ըմպան
նէ լինի • և երկնաբանութեան

մատեան

գերազանցիկով , և անաւար
ժան գոլով։

Տրտմութիւն և ուրախութիւն
զնոյնոյ՝ ինն ներհակք , և ըս
սեմն ևս ։ Բայց յաղագս
զանազանելոյ՝ մինն է՝ պատ
ճառ և նիւթ միւսոցն։

Տրտմութիւն՝ խաւխտանք սրտ
ընդարծաթութիւն յաղթ է •
և ամենայնիւ զնորդոր
ծութիւն զայն , որոյ է ըս
կիզբն։

Տրտնջականն՝ է շարժողա
կան զօրութիւն հոգւոյն
որ միշտ բնաւորեալ է կա
պակցել՝ ի վերնագոյնսն •
որ բնաւորապէս շարժէ
և ընդոստացանէ առ բա
րին՝ և գործել ի նմանէն , և
ոչ երբէք միտել ի չարսն
սիկ • ևոչ երբէք պատահի
ազդանշել ըստ արտքին
կանին։

Տրտնջականն՝ է՝ ոչնախա
միտն ինն կարողականն ի
մտայնոյն , որ յորդորէ առ
բարին՝ եւտրտնջէ ընդդէմ
շարին • եկիզբ առ լոյս բա
նական իմացականին , կամ

Պահքեան՝ առնեանք ի սեղն խրախճանք՝ մեծլիսք, ընծուք եւ երկրպագութիւն: Այս ամէն ինքն Գրիգոր նահատակին ընդ ի քարոզել եկեղեցւոյ, զընթերցեան ի Բնէ հիշեցեալ յաշխատասանին, կոչեք Պահքեան սկիզբն առնել • կոչունն ընտանեք • Ձայն առաջին ժեղ:

Բահ՝ կ՝ զեն եզբայրիկ սպասերազմի, կամ զարդ եղեք վկայից • (ուստի եւ առաջիկայ զարդն երկիմաստ՝ այս ոտանաւոր)

Բահ՝ կ՝ գումարք, ժողովուք, հաշտարուք այսպիսի ընթերցեան հերոսիկ յաշխարհս ծննդեան նորոյ, այն տամ:

ընտ

Գ-էր:

այլոց ասելոյ՝ եամասանց նոր: Տօնարէ՝ որ առնէ զեօթն երեսակ՝ զվերադիր, եայլն • զի գասանիցեմք զօրն սուրհիոյ, եւ զծնունդն լուանեն, եզբանէքն, եզլրուէն լուանեն, եւ զայլ եղանակսն լուանեն:

Տօնն՝ կ՝ հանդիսաշխարհուէ՝ անցելոց հրաշից, վ՚ւ յիշատակէ անմոռացութէ:

Տօնն՝ կ՝ կարգեալ՝ ի յիշատակ երախտեացն Ա՚յ • որ լինեն պատարագութէ գոր ծոյ՝ յարմար ընծայից:

Տօնն՝ կ՝ ծայրագոյն պաշտօն Ա՚յ:

Տօն՝ կ՝ ժամանակ հանգրստուեան, եւ առնելոյ զկամս Ա՚յ:

ասացեալ է յաւետս ծնեալ
զհաւատ, եւայլն։

Բառնան՝ այսինքն, կատարին
վարդ, հիւրընդունդ։ զի հերն՝
ի՛ բան ընդհանուր ոգւոյն կատ
մեր ծերանան։ եհներ վարդն՝
ի՛ ծերանոցայ վարդ։

Բառնեն՝ ի՛ հաւաքանել՝ հա
հաւատել։

Ոչ այսինքն, զրան՝ զբեր
ի՛ երկամեայ ասխատակօ
շինեալ զոյնին պատեղաց
մորեաց, որ կոչի զրան։ որ
պիսի էր զգեցեալ գրանին
գոլիադայն ։ I մնացեալ
բաց՝ ԺԷ։ 5։

Բնեական՝ ի՛ հակառ, ընդ
առան ։ Ասաղ վա՛ ոգոյն
Ստուածոյ զօրաւորին ա
ոչ Ճ նորհալին։ Բնեակաւ
բառով լցեալ արհեստական
քաղի արուեստ ։ այսինքն,
ընդհանուր բառով լցեալ։
Բնաւորի՝ ի՛ հոգեւոր, Հոգեա
բան, Հարուստ, եբայեր
բան ։ այլ և Տիրուհի՝ վա
Հոգեւորականութեան կոչի Հաւ
ատարան։ Գործ։ ԺԹ։

Բոպէ՝ այսինքն, Հ, ակն
ջեր։ բառ այնմ՝ քարոզի հո
գւոյն սրբ։ Բոպէից մաք
րութիւն Հաղորդարար ։ այս
ինքն, սիրելիդ ազատ
լար։

Բոպէ՝ ի՛ մասն։ բառ այնմ
Սարեկացոյն՝ ի՛ քարոզի
սրբ Խաչին ։ Բոպէից հա
մայնից կէց՝ ի՛ կուակից քա
ոչ զեղուկիր հաստատեցեր ։
այսինքն՝ Հանապազ։

Բոպէ՝ ի՛ վայրկենիդ մասն
մոյ ժամու։ տաքկէ։

Ինչ ի՛ այսպէս։ զի օրն ընդ
սիւ եւ գիշեր ընդ գիշեր՝ ի՛ ներ
ժամ, եւ տուն մասն եկէս
աւերի բառ ոմանց, որ առ
նէ զաւելեալ գիշեր օրն ։
Ինչ մէկ ժամն՝ ի՛ երեսուն
մասն։ եմէկ մասն՝ ի՛ վայր
ուն բոպէ։ եկամ երեսուն
ը ոմանց ։ Ինչ մէկ բոպէն՝
երեսուն թուենիմ ի։ եմէկ
թուենիմն՝ վայրուան ըր
հերիմ ի՛ յոյժ նրբագոյն
մասունք եղեալ։ որ քան զը
վայրկեանն այլ փուքր
անցանեն ։ (Ինչ բառ այլոյ

գնաց ասէ ասանիկ, և սատ
լինէ։)

Եւ այն մի մասն որ վաճա-
ռուն լուսէ, լիասան մասն՝
լինի վերց հարիւր լուսէ։
և մէկ մասն՝ հազար ուզին
հարիւր լուսէ։ որ լինի
ասան մասն՝ ասան հարիւր
հազար լուսէ։

Եւ ժողովուրդ մէկ օրն գոռ
մաժ, լի՛ի չորս բերէր՝ և
երկու հազար երկու հա-
րիւր լուսէ։

Եւ լիմէկ մասն՝ մի հոլուղ
առնէ արեգակն։ այսինքն,
մէկ լուսաւոր։

Եւ լի մէն հոլուղն՝ հինգ
հարիւր ասպարիզ ընդա-
նայ։

Լսուել՝ ի միաշուրկ, ժո-
ղովուրդ։ լսա այնմ՝ Ասրե-
կացոյն՝ Իեսաւոյն Հոգւոյն
սբ։ Լսուել զմարմինս մեր
ի մի շաւիղ ընտրութեան
շնորհ սիրոյն։

Լսուա՝ ի գազանաբեր գոյն
լինէ, կամ շնչին։ կամ շուր
լսուդ մասին մինն, որ ասէ՝
ուսուցի ասյուէ։ ոչ թէ զբո
լոր չնչն երկնից կատեցաս,
լինի ղեռնիաշէ շնորհագեղ
քաղցր։

ամաքութիւն՝ է
որակութիւ շօշա
փելի, որ ունի
զանխոնաւ մաս
նիկունս ընդարձակ։
Յանկականն՝ է զօրութիւ
անձին. ըստ որում ձկոյ
անձնաւորն՝ ի հեշտասա
լին, եխտշելի յոշ հեշտա
լեացն. և յերկուցս ննջա
կայիլ, լինին կերք շարք.
զի նրբքանշելուցս են որք
հեռի են, և են որ մերձ.
առ հեռաւորս հեշտասա
լին՝ է ցանկութիւնն և առ
մերձն, հեշտութիւնն։
Ասկ առ հեռաւորս խորշե
լին՝ երկիւղ. և առ մերձն
արտութիւ, կամ արհամա

թիւն։ և գործարան տրա
կ լեարդն։
Յանկական զգայութիւ՝ է
շարժութիւնն, զգայութի
կատարեալ։
Յանկական մասն՝ է անձին
բաղձականն, յորմէ հնչ
առութիւք եարտանութիւք։
Յանկականն՝ է մասն հո
գւոյ, որով կենդանին բա
լոր կարէ հասանել յայնս՝
որք են յարմար ինքեան
ըստ զգայութիւն՝ և փախ
չիլ՝ ի վնասակարսն։
Յանկական հեշտութիւ՝ է
շարժութիւ զգայութի կա
տարեալ։
Յանկութիւնն՝ որ ցանկա
կանին զօրութիւ՝ է երեք
կին. քնաւական, զգայական,
եխմայական։
Բնաւական ցանկութիւնն՝ ոչ
այլ ինչ է, եթէ ոչ ձկտումն
և կարդի նրին՝ առ որ ինչ
ինքեան պատշաճաւորն։
Ի՞նչ զօրութիւ հոգւոյ՝ բնա
կան ցանկութիւ փափագի
յառաջ եդելոյն՝ ինքեան
պատշաճաւորի։

Յան

Յանկութիւն զգայական՝ շարժի ի տրամախոհութիւն, յիրեականացուէ, և ի զգայութիւն: Քարի զգալն է յառաջ եղեալ ցանկութիւն զգայականին. իսկ քարի պատճառ՝ ի յառաջ եղեալ կամացն:

Ընդինչ ցանկութիւնն շարժի առ իւր յառաջ եղեալ, ունի ոչ ըմբռնողութիւն ի նմա քան զքարին, կամ շարժութիւն. կամ ունի ոչ ըմբռնողութիւն:

Յանկութիւն զգայական երեւանական՝ ոչ կամք, ոչ երկու զօրութիւն:

Յանկութիւն զգայական և կամք՝ ոչ բնականք հոդմունք: Ուրանալիքն ոչ ունին զոյ բնական ցանկութիւնն առ ի պահել զգոն իւր:

Յանկութիւն՝ ի կրկին ոյժ, բնական՝ ոչ յառաջագոյ քան զբնութիւն կենդանեացն, և ոչ բնական՝ պատճառական:

Յանկութիւնն՝ ի բնական՝ ոչ ունի զգալ զանձինս, կամ զանձինս ոչ:

Յանկութիւ

այն։ այսինքն, ինառք Լ.Յ, օգնութիւն ընկերի, և օգ տութիւն յաւուրս անձին։ Յաստեակաւն՝ կ զգուշ ան ձին, որով անձնասէրն ընդդիմանայ այնոյիկ՝ որք խափանին զինաց առ հնչ տալին։ զանգի յաստեակն կ երբ սպասաւոր ցանկա կանին։ վայ զի մեկ ոչինչ լի նի արդել լաստ ախորժա կին, ոչ յաստու։ ևեմեկ լի նիցի՝ կամ յաստու, կամ տրտմի։ և գործարան տրա կ սիրոն։

Յաստեակաւն՝ կ մասն հո գոյ։ որով կենդանին ընդ դեմ կայ այսպէսմանցն, որք խափանին զօգտակարն և պատճառեն զինաւկարն։ Յաւ՝ կ կերք հոգւոյ՝ կ յօժարականն։ զգայական՝ կամ իմացական։

Յաւ՝ կ խորհուրդ շարժութիւն զգայութիւն։ ուստով ձանուա պարտ կ ի բնականն կ բնու հորն։

Յաւ՝ առաջել վախճուցիչ լինի կիմնի, զան մեկ սեր

կամք, որով շարժի բանա կան հոգին առ հեշտալի առեղծուածս։

Յանկութիւն՝ կ վախճա գուն հեշտութիւն զգայա կանն։ և կ ենթակայսպէս կ յօժարութիւնն զգայա կանն։

Յանկութիւն մարմնոյ՝ կ ամ առնչուն, որ վիրապե րի առ հեշտութիւն մարմ նոյ։

Յանկութիւն աչաց՝ կ բաղ ձանք ամի, զոր ինչ առաս նէ աչօք։

Յանկութիւն անկարգ մե ծութիւ՝ կ կողմանէ պատ ուոյ՝ վերաբերի առ փա ռասիրութիւն։ բայց վասն հարկաւորի կատարման մե ծութեան, ըստ որում զան ցանկ գկատարելութիւ փափա գողին, վերաբերի առ յան դգնութիւն ըստ յաւուրք ձկամանն։

Ախտական հարկաւորն ցան կանալոյ փառաց՝ կամ յայտ նելոյ զբարին ինչ յայտմ աշխատին, կ երեսքին մի

կարծեայ և զգայութիւն. կամ ստեղծական ինն ուսումնասիրութիւն զգայեցայ ինչ նրանց: (այս ստիճանս՝ վասն անկարգ ցնորից է:)

Խոկ կարգաւորն՝ ի այս: Յորում՝ ի տեսութիւն երևակայութիւն, ընկալեալ ի զգայեցայ ինչ նրանց, այլ զանոնք ինն ընդունակն:

Յուցամոլութիւնն՝ ի պատճառս ունայնակին, որ ներ ընդունէն ինն քեանն զմոլութիւն ինն քեանցն: Դրեալին՝ ի խնամոյն պատճառս ունայնութեան ինչ ի ցուցանել զոք կամ, կամ զգեղեցկութիւնն իւր. զի սիրելի, կամ պատուհինդ յայլոց:

Յոյսութիւնն՝ ի առաքինի շնչաւորել և արուեստ ուսումնութեան. որ խոհ՝ խոտան եւ թանձր առնէ զհոգեսեռս, ՚ինչ ժողովրդոյ զոք ամենամեանոյս՝ և զատ ազգեալ. այլ պատն՝ և առնէ ՚ինչպես ժողովրդ քաղաքի, փոխ ՚ի ՚ինչ առատութիւն՝ և այլ ՚ինչ

սիրեցեալ. զի զի սէր հնչ առելի՝ ՚ինչպէս զ քան սէր անձնապահութիւն. ոյոյ զհետ գայ՝ վախճառաս յաւէտ:

Յաճ ևս երանելութիւն զգայականն, ոչինչ կերպիւ կայ ինն հասանելագոյնն զոր. զի զի միշտ ներհակաւոր ևս. զոր ընդարձակութիւն, և զոր ներքնութիւն:

Յաճ ևս տրամաբանութիւն՝ են միայն յայնցանէ, որ ի ներհակաւ կանան կամաց: Ոյոյ յաճ պահասի յարատևութիւն, ոչինչպէս տրամաբանութիւնն նայ խոհականութիւն:

Յաճ ևս տրամաբանութիւնն՝ ոչ ինչ կերպիւ են ՚ի այլ: Ո՞ւ ՚ինչպէ՞ երկու ինչ հարցուրս. զի՞, շաղկապութիւն չարի, եզրակացութիւն ոչինչ:

Յաճ ևս տրամաբանութիւնն՝ ներհակաւոր իւրաքանչիւրոյն հետևութիւն. զոր տեսի, այլ ոչ զոր ինչ տեսի:

Յոյսութիւնն՝ ի երևոյթ մի ոտաց. կամ շարժմանութիւն

Ա ՀԱՐՈՒՆԱԿԱՆ։

ՀԱՄԱՐԱՏԱՐԻՄԱՆ։

Ցօղն՝ գոյանայ ի ներքս գոյն գոլորշեացն, որ մերձ ցրտութեան ամառն գիշերային վհատակին՝ եւ ծանրանայ ի լուշին թանձրանայ ի յոր ցօղ. բայց թէ ցրտութիւնն եկեալ սաստիկ, ընդատգոյն գոլորշին ի ցօղ՝ ի կիսաւ ի խտութիւնն ի պատմ։

Ցօղն՝ ի կիսաւ ի խտութիւնն ի մանուածոյ ներստաձիւ։

Գ ՀԱՐՈՒՆԱԿԱՆ։

ՄԱՐՄՆԱԿԱՆ։

Ցրտութիւն հոծութիւն՝ մարմնոյ ի ցրտութիւն ի յաղագս ծանրութեան, որք են երկ ծանրացեալ կախին երեսս ի ցօղ, ի շուրջ իմիջ քաշեալ ի ներկին անկեալ մանրամասն շինի. ու դար ընդ ծագել առաւօտուն՝ գիշերին քաշեալ ի ցօղ ամառն ի, ձգ կիսաւ զոյ ամառնոյ ի ցօղ։

ՏՈՂՏ ՈՐԱԿՈՒԹԵԱՆ։

Ցօղն՝ ի գիշերոյ կիսաւ խտացեալ ի ցրտութեան, եւ ծանրութեան, որք են երկ մարմնոյ ի ցրտութիւն հոծութեան՝ ի ցրտութիւն մարմնոյ։

հետ՝ կոպի շուռնալ ձեռ։ ասա ընկալել. ձի, շուշտիլ քարշել առաջ։ ցիտալ խոնարհութեց ա՛ նուն է։ Ընդանիք երդիկ եւ ի տեղի նիստոց եւ առաջ կայի, որ ասի վհատիլ։ ըստ այնմ՝ Աստուածացոյն յայտ բանական ճառի Լսելին։ Իւրաքանչիւր շնորհացն գուշակման։ եւ յատուկացն Իւրմանական մարմնով եւ այլն։

Իւծիլ, ձի հիւծիլ, ընկճել, տանել, ծիւրիլ, վատանալ, հալիլ եւ մաշիլ սիրոյն ասի։ ըստ այնմ ծիւրեալ եւ մաշեալ սիրոյն եմ ամբարտաւան։ Յոբ ի ԼԱ։ ԺԴ։ եւ այլ ասի յոգի եւ յանձն։

Գրիգորի լուսաւորչի Պատմագրի Հայոց ասէ՝ Եւ ի ժամանակին յայնմիկ ի Հռոմ ի Տրդատայ Արշակունւոյ Հայոց թագաւորէ։ Եւ ի Պարսս ի Շապհոյ Սասանեան։ Եւ ի Յունաց ի Կոստանդիանոսէ։ Եւ ի Հռոմ ի Սեւերոսէ։ Եւ ի Պարսս ի Վռամայ Սասանեան։ Եւ ի Յունաց ի Կոստանդիոսէ։ Եւ ի Հռոմ ի Մաքսիմիանոսէ։ Եւ ի Պարսս ի Նարսեհայ Սասանեան։ Եւ ի Յունաց ի Մաքսիմիանոսէ։ Եւ ի Հռոմ ի Դիոկղետիանոսէ։ Եւ ի Պարսս ի Հորմիզդայ Սասանեան։ Եւ ի Յունաց ի Դիոկղետիանոսէ։ Եւ ի Հռոմ ի Կոստանդիոսէ։ Եւ ի Պարսս ի Շապհոյ Սասանեան։ Եւ ի Յունաց ի Կոստանդի

Սահմանք։

Ինչ ասա գիտելի է՝ զի ասեն առեալ ոչ գրով բազում բան ի գրուածս մեր, որ սահմանիցեմք. վասն այն ասեն սակաւուկ եղեալ եղև. զի զայսպիսիս բանս առեալք ի կիր ներուստ կան բանիցն, և վասն զի ի գրոյն անպատկաս բերիցեմ, և կամ յաճախել ի շեղն բառիդ պեղման մի՛ մեռանիցս։

Գիր։

Ի գիտնական ինչ ոսոխի, կամ բանիցել։ որով մահացուցանէ մեծն Աղեքսանդրոս Ի՛շխուղղոսն։ և Տրոասիոս արքայն, Իշխանացն հայոց ասեն՝ Կերտակ մեծն, ի մերձնիկ շինիցէ։

Իւսել՝ ի հիւսել. ըստ այնմ, Իւսին պատկը զաղանեալք, ասէին։

Իւր՝ ի նախանձ, կամ ինձացեալ ոմն՝ և առեալ ի խորհուրդ։

աղակին՝ այսինքն, դոյակին։

Խաղնուն՝ կ՝ բառ հասարակութեան յայտնողական իրաց եւ ձայն ինչ։ այլ կիներ ասէ։

Խաղնուն՝ կ՝ յորոյ նշանակութեան իր ինչ ըմբռնի ինչ յայտնի եւ նշանակեալքն նուիրեալ՝ բառ անուանն բանին են նոյն եւ համանդամայն։

Խաղաղութիւն՝ կ՝ ստոյգ շուրջառութիւն ձայնոց, ձայնաւորի, կամ ձայնաւորաց։ որպիսի գձայնաւորն ձիակն, այլ կայ։ եւ գձայնաւորաց գերկիրարբառն, այլ գոլի կիան։

Խաղաղութիւն՝ կ՝ իսկա-

Ա·հմանաց։

պէս արարութիւն ձայնորդոյ, ձայնաւորի կամ ձայնաւորաց։ որպիսի կայ գոլի, եւայլն։

Խաղաղութիւն՝ կ՝ հնչուածն յօդուածոյ մի ձայն, իսկ առանձին երկուց բառից ձայնի նիւթ։

Խաղարկութիւն՝ կ՝ հնարագտութիւն ծածկագրանի, եւ անչիտացելոյ ուրուք իրի։ զոր մտածեմք յարուեստս ինչ՝ նշանաց իմիք եւ պատճառաց, եհատածեմք այսպէս՝ կամ այնպէս գոլ։

Խայլաձուն՝ (զոր օտարիսա կոչեն) կ՝ աստղ մոլորական։ միշտ շրջի ընդ արեգականն, եւ ոչ երբեք հեռանայ՝ ի նմանէ աւելի քան զերկուս սուն աստիճանս։ ունի լոյս գոյն ոչխարածաղկ։ եւ ուր ուրեմն երեւի՝ լաւ մարձաւորութիւն արեգական, պատճառեն զգեղեցկախոսութիւն։ աիրէ կարծեն, եւ իշխեն սերմանց։ ընդ զընդացս իւր՝ 338 աւուրս։ ասեն օր սահման քան զլուսաբերն։ եւ այլք

յարեգակնէն առեալ զաւր
զերեսուն աստիճանս։

Արեգականն եւ միւսկին՝
ի ուժգին, անդադարութեամբ,
հրձիգ, ահեղագոյն քան. որ
ի հրայրեալ՝ բոցացեալ՝ եւ
անդադարեալ շողիչ ցայգ պատ-
ճառի։ եւ սա գինեի որոտ-
մանն։ քանզ նախ զաւր տեսա
նելոյ, եւ ապա՝ զորոտն լսե
սելոյ։ որոյ պատճառ է, զի
տեսողական զօրութիւն՝ ինս
քեամբ զգայ, քան զլսողա-
կանն։

Արեգակն՝ լինի ի շրջեալ
հրոյն, ջրոյ ամպոյն։ եւ
հողմոյ որ ի մէջ ի՝ մէ-
ղուցին արձակի, եւ այլ
տեղս քացախեալ։

Արեգակն եւ միւսկին ի այն,
որ ասի մէջ ջրիկանն նրա
տեալ ի մէ կողմանէ։ ըստ
հիւսակերեսութեան։ կամ ուան-
կի շուր քաղուկ, եւ քաղուկ
միայն։

Արեգակ՝ ի չանկուցիչ տրա
մեալ լերկի հիւսուածոյ։

Արեգակ՝ որ գործէ մէջ
երկերեցի լինել հրայր ընկա-

այլոք մէկ երկրէ ամիս։

Ընդ կամ քան այլոց աստղ
քաշիցն, Արեգակն՝ ի
աստղ այլայլուն՝ միմիսի
կան, եւ երկաքանչիւր ընդ քա
նեայ՝ ի քարշ. եւ ընդ վաս
ձատուցն՝ վաստատ. ընդ
քաղաքականին՝ ի քարշ
քաշ. եւ ընդ վաստակա
ւոյն՝ ի շրջառաքեալ։

Ընդ ի յարեւելս՝ քեռացա
նէ. երբ ի յարեմուտս՝ շա
բաթացուցանէ։

Ընդհանուր միմիսիմանց օդոյն՝
եւ մարմնոցն. եւ յերեսաք,
երեւակայութեան, միջոցի,
կոկորդի՝ եւ ջղից։

Ի քարեկամ երեւակին,
լուսնի ազդին, եւ լուսաքե
րին. եւ ծնանողական ար
եգակին։

Եղեւնոյն։

Ընդ միայն ընդհանէ՝ պատ
ճառ յատկութ զորոտ, եւ
միմիսի՝ եղկայծակաց։

Ընդ ազդել միայնաճեալն՝ ա
ռաւտանան ջուրք. եւ ոչ յա
նեղեալ միմիսին՝ նոշագին
կատարէ զընդհատ ցուր ընդ
լուսաքերին. ոչ հետանայ

Ա-ՀՄՆ-Ց։

Ի զօրութիւնե կրօնական. եւ ի ձիտումն՝ հետեւող բան նախան տեսակի։

Ոչ փափագումն՝ ըստ որում դիտե առ բարի, դիտե առ ի նմանութիւնե Ա-ծայնոյն բարութեան։

Ամենայն կաթ՝ փափագին պոլոյն ակառարելութե, և միաձոլել ընդ իւրեանց սկզբանն։

Փափագումն զգայական՝ բաժանի ի ձեռն ցանկականին՝ և սրտմտականին. և երկաքնչեր փափագումն, ինազանդի հրամանի բանականին՝ միշնորդութե կամայ։

Փափագումն բնական՝ ոչ բաժանի ի ձեռն ցանկականին և սրտմտականին։ Ամենայն որ ինչ՝ բնական նոպես փափագեալ լինի ի մարդոյ, բնականապես ճանաչի առ ինեանե։

Փափագումն՝ կերպիւ ինչ առնե զփափագողն ա-ոսոհ՝ և պատրաստ առ ի յընդունելութիւն փափա-

Գ-ԻԲ-

լեալ առ ի բազմացն։

Ոչ խընդրե զփառս իւր. ոչ վա՛ն անձին իւրոյ, այլ վասն մերձ։

Մարդ կարե հանդերձ գո վութե խընդրել զփառս իւր, առ ի յօգուտն անձին իւրոյ եւայլոյ։

Փառասիրութե՝ ի մեղք, հակակայ մեծահոգութե, ըստ անշափութե. զի ի ան կարգ ցանկութե պատճէոյ։

Փառ՝ ի պատճառ, կամ պատշաճաւորութե ինն ժամանակի։

Փառասէրն՝ կոչի այն, որ զպատճառ եզդաե ուրուն յառաքեցուցանել զանոյ. եքարտադով լինի՝ հիմունն ե նորին, զոյոյ զհոգ յան ձին կալեալ. եկամ որ տայ զիարհուրդ եզիտատ, զա Հառնառն՝ վ՛ն եկեց առա

Քաղցեցեալոյ խրին։

Փառադրեալն՝ շուրջ պա րունակ դնելն է։

Փառայն՝ ձոխ, լեկ մասն է։

Փափագումն՝ որ ի բնական զօրութե իւրե ցանկականին՝

ՈՒՐՀՈՒՄ։

ալէզ ուրուք, փոխանակ
նորա։

ՈՒՐԽԱՆԱԼ։

ուրախ լինել, ուրախութիւն
ցուցանել։

ՈՒՐՈՒԱԿԱՆ։

ժամանակ, թարց մի-
քանի ժամանակի։

ՈՒՐՈՒԱԿԱՆ ԽՕՍՔ։

եմանուէլ յաւիտենական աս-
տուածն մեր ընդ մեզ, և ի մարդոց
հաւանութիւն։

ՈՒՐՈՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ։

շուքն երկու ոտից, յաւակ-
նութիւն ինչ ունել, և ինչ ոչ ունել
չինչ, և թարց ուսուցչի. այլ
և չինչ կիրառեցեալ, տալ
տրամաբանութիւն։

ՈՒՐՈՒՑԱՆԵԼ։

ուսուցանել, ի միտ առնուլ
զուարճութիւն. այրեցաւ գիտէ,
կամ կարէ, կամ կամի,
այսինքն, բանիւ, գործով,
յայտնապէս, ի ծածուկ.
ալ ուսուցանէ զերց կիրառիլ.

ՈՒՐՈՒՑԻՉ։

ուսուցանել, ուսուցանող բանու-
թեան։

ՈՒՐՈՒՑՈՂ։

ուսուցանել, ի կարելոյ ինչ
դիպի, ուսուցանելոյ բանու-
թեան։

ՈՒՐՈՒՑՈՂԱԿԱՆ։

ուսուցանել, ուսուցանող բանու-
թեան։

ՈՒՐՈՒՑՔ։

ուսուցանել, ուսուցանող բանու-
թեան։

ՈՒՐՈՒՑՔՈՎ։

ուսուցանել, ուսուցանող բանու-
թեան։

ՈՒՐՈՒՑՔՈՎԱԿԱՆ։

ուսուցանել, ուսուցանող բանու-
թեան։

ՈՒՐՈՒՑՔՈՎԱԿԱՆՈՒԹԻՒ

Ա-հմ-ռա։

ղաղթեալ. և առանձին զայն
ինչ, զոր յատուկ ուշ ունէր։
Փութիսեղբի՝ ասի ըստ եր-
կուց հղանակաց. ըստ մի-
ում կոչմամբ, ասի զօրուբէն՝
որ ի նմին գրի։

Ոսկ ըստ երկրորդում կոչ-
մի ասի՝ որ ի փութիսեղբի
զօրուբէն՝ որ ի յայլմում գրի։
Ոմն՝ ըստ զօրուբէն՝ որ ի
յայլմում գրի, ջ. ի յոչ։
Առ արարածք՝ ըն փութի-
սեղբի։

Ոսկ զօրուբէն՝ որ ի նմին
գրի, առ ստեղծուածք երկ-
րատուր՝ ի փութիսեղբի։
Ցառ եղական գոյութիւն՝
ի զօրութիւնն առ ի փութի-
սեղբի։ կամ ըստ գոյացա-
կան գոլոյն, ոչ մասնիւք
առանձնացուք։ կամ ըստ
տեղական գոլոյն միայն։
գրգռան՝ մասնիւք երկնայ-
նիք։ կամ ըստ կարգի առ
ի վախճան, և ի հիմնադրու-
թիւն զօրութիւք առ զանա-
զանս։ ոչ ի հրեշտակս։
Ոչ ընդհանրապէս՝ առ
արարածք հասարակաբար
ըն

Գ-իդ։

ի ստուերասեռեալսն։
Փութիսեղբի զինչ՝ միտս ի մեղք
ելոյ զի առ փութիսեղբի, եղեալ
յերկիւղածութիւն։
Ոչ՝ կամեցաւ փութիսեղբի,
զի ոտից մերց օգնականու-
թիւն։ զգուշութիւն։ օրինակ,
և յուսադրութիւն։
Ոչ՝ կամեցաւ փութիսեղբի,
զինեն պահոց։ զի պահք՝ ի
զեն ընդդիմ փութիսեղբ,
և պատճառ հերքելոյ զմ
ջարն։
Փութիսեղբն՝ ի ներկոյ-
ցի, ի ստամնակի, ի յար-
խարհէ, և ի մարգնոյ
Փութիսեղբ՝ ի այլ կերպ
ունել յայնժամ, քան
այժմ։
Փութիսեղբ՝ ի երեքկին.
այսինքն, բնական, սքան-
չելի, և յոյնշուն։
Ոմանցն՝ որ զինչև ետճ
կերպիւ փութիսեղբ, ի զօ-
րութեան, և ճնայ այնու,
որով առ այլ ինչ, և առ
այլ ինչ փութիսեղբ։ և ի բաժ

յոռեգործեին զ զարժանս։

ԱՆԴՐԱՀՈԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՅԱՆԴԻՊՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՆԱՊԱՏՈՒՀՈՒԹԵԱՆ։

ԱՆԴՐԱՀՈԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՅԱՆԴԻՊՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՆԱՊԱՏՈՒՀՈՒԹԵԱՆ։

Անդրահոգողութիւն յանդիպութեան եւ անապատուհութեան, է ինչ ասել։ Ասի զի ոչ ինչ ինչ ին

ահանայասիք տուխիւնն՝ ի կարգ սրբատ-
զան. հանձար
անեղծասիրութիւն, առ Ն՚ծա-
տեսակն նմանութիւն։
Պաղատարարութիւն՝ ի փա-
ղաքատարութիւն ինձ, որ
ի խօսս ե՛ւ ի կատակս, խառնէ
զհամարատութիւն, ազգհշտա-
ցուիլ հաճոյական ևզը
Հարճացուցիչ։
Պաղատարարութիւն՝ ի զե-
ղեցկութիւն խօսից և համա-
ղաքատարութիւն, նորուժ ոչ-
ինչ անվայելուչ, ոչինչ ի՛ւ
ի՛ւ ի զգայութիւնս։

սեզ. ևո՛չ ոք կարէ փրկել,
եթէ ո՛չ Պատիւ։
Ը՚ւ՚ խիղճ-ութիւն՝ երկու-
ինչ հանդերձ. այսինքն, սր-
ձակուցն՝ ևդին. և երկա-
քանչիւրն՝ անդնդ միջատար
պատկան Պատիւ միայնոյ.
քայլ նախատեսութիւն՝ ըս-
լոր սրբոյ Երկրպագու-
թիւն։
Ինհարկաշուրն առ խիղճ
կութիւն, պիտոյ ի զիմա-
ցուցմն սիրոյ՝ համառուսակ
առնել իմացմանն Ն՚ յոյժ
յայնս՝ որք ի հաշատ վե-
րաբերին։

Ա-ՀՄՈՒԹԻՒՆ

Ա-հմուտ անուանեցեալ՝ որ ոչ գիտէ զգրեր եւ զարուեստս, եւ ոչ ինչ ունի ուսեալ. ոչ ինչ ընդունի ի գրոց, եւ ոչ ինչ ինդրէ ի գրեանց. ոչ ինչ ընթեռնու, եւ ոչ ինչ ինդրէ ընթերցանել. ոչ ինչ գրէ, եւ ոչ ինչ ինդրէ գրել. ոչ ինչ ուսանի, եւ ոչ ինչ ինդրէ ուսանել. ոչ ինչ ինդրէ ի գրոց, եւ ոչ ինչ ինդրէ ի գրեանց. ոչ ինչ ինդրէ ի գրոց, եւ ոչ ինչ ինդրէ ի գրեանց. ոչ ինչ ինդրէ ի գրոց, եւ ոչ ինչ ինդրէ ի գրեանց.

Ա-ՀՄՈՒԹԻՒՆ

Ա-հմուտ անուանեցեալ՝ որ ոչ գիտէ զգրեր եւ զարուեստս, եւ ոչ ինչ ունի ուսեալ. ոչ ինչ ընդունի ի գրոց, եւ ոչ ինչ ինդրէ ի գրեանց. ոչ ինչ ընթեռնու, եւ ոչ ինչ ինդրէ ընթերցանել. ոչ ինչ գրէ, եւ ոչ ինչ ինդրէ գրել. ոչ ինչ ուսանի, եւ ոչ ինչ ինդրէ ուսանել. ոչ ինչ ինդրէ ի գրոց, եւ ոչ ինչ ինդրէ ի գրեանց. ոչ ինչ ինդրէ ի գրոց, եւ ոչ ինչ ինդրէ ի գրեանց. ոչ ինչ ինդրէ ի գրոց, եւ ոչ ինչ ինդրէ ի գրեանց.

Գլուխ

Ոմն ասէ թէ ոչ ինչ ի մարդ մտանէ ի
ուտելեաց, այլ ինչ ելանէ ի նմանէ, զայն
պղծէ զմարդն։

Պատմէ ։ ի սկզբան ։ այս ասացեալ
լինէր, մինչդեռ սպասաւորքն ի
նմանէ ուսանէին զկարգ սեղանոյն։
Եւ ասէ ցնոսա, զի ոչ ինչ ի դրսից
մտեալ ի մարդ կարէ պղծել զնա։
Զի ոչ մտանէ ի սիրտ նորա, այլ ի
փորն, եւ ի զուգարանն ելանէ, զոր
ամենայն կերակուրք մաքրեն։ Եւ
ասէր թէ զի որ ելանէ ի մարդոյ,
զայն պղծէ զմարդն։ Զի ներքուստ
ի սրտէ մարդկան չար խորհուրդք
ելանեն, պոռնկութիւնք, գողու-
թիւնք, սպանութիւնք, շնութիւնք,
ագահութիւնք, չարութիւնք, նե-
նգութիւնք, անառակութիւնք, աչ-
քառութիւն, հպարտութիւն, յան-
դգնութիւն։ Զայսոսիկ ամենայն
չարիքս ներքուստ ելանեն, եւ պղ-
ծեն զմարդն։ Եւ յարուցեալ ան-
տի գնաց ի սահմանս Տիւրոսի եւ
Սիդոնի։ Եւ մտեալ ի տուն մի՝ ու-
զէր զի մի ոք գիտասցէ, եւ ոչ կա-
րաց ծածկել։ Զի անդէն լուաւ կի-
նն մի զնմանէ, որոյ դուստր նո-
ցա էր ունէր հոգի պիղծ, եւ եկեալ
անկաւ առ ոտս նորա։ Եւ էր կի-
նն հեթանոսուհի, ազգաւ Փինի-
կեցի Սիւրիայ։ Եւ խնդրէր ի նմա
զի հանիցէ զդեւն ի դստերէ նո-
ցա։ Եւ նա ասէ ցնա, թոյլ տուր
նախ զաւակացն կշտանալ, զի ոչ
է բարի առնուլ զհաց որդւոցն, եւ
արկանել շանց։ Եւ նա պատաս-
խանի ետ եւ ասէ ցնա, այո տէր,
եւ շունք ներքոյ սեղանոյն ուտեն
ի մանկանցն փշրանաց։ Եւ ասէ ցնա,
վասն այսր բանի երթ, ելանէ դեւն
ի դստերէ քումմէ։ Եւ գնացեալ
գտանէ զդուստր իւր ննջեալ ի մահ-
ճի, եւ դեւն ելեալ։

և երկմտադաւար՝ տեսանել
զմիմեանց տեսակին.
այսինքն, ըստ գոլոյն՝ և ըստ
ներգործութեան. քանզի՝ ա-
ռաջին կատարման տեսա-
կին՝ ի գոլն. զի առ երբ՝ ո-
ւն գոլն ըստ տեսակի իւ-
րում. և երկմտոյ կատա-
րումն՝ ի ներգործութիւնն.
զի առ ներգործօղ՝ առնէ
ի չհոն տեսակի երթոյ։

Բանակ և որակութիւն՝ ունի
առաջին պատահմունք,
հետեւոյք գոյացութեան։

Բանակ հետեւի գոյացու-
թեան ի կողմանէ նիւթոյ. և
որակութիւն՝ ի կողմանէ տե-
սակին։

Բանականն՝ շատ, կամ ժո-
ղով իմանի։

Բանակութիւն՝ ի պատա-
հումն՝ զերան լայնացուցա-
նող, որով երկն ասին քա-
նակ, ի որքանէ. հինկեն՝
ի միշտահասի, երկու, եռայլ։

Բանակութիւն նախադա-
սութեան՝ ի որով նախադա-
սութիւն առ նշանակէ, կամ
զինն, կամ զոմանս, կամ
զամեն,

ցահան, որ տեսեալ լինի
ըստ կատարելութեան բնու-
թիւք, կամ տեսակին։

Բանակ զօրութիւն՝ ի կերպ
կին. այսինքն, ըստ թուոյ
յատակիդելոյն, և ըստ սաստ
կութիւն ներգործուէ ի մէ
նոյնոյ յատակիդելոյն։

Առաջին քանակն՝ ի որում
շարունակ. իսկ երկրորդն՝
ի ոչ տարրօրէշ։

Բանակ չափաւորութիւն՝ ի
ո՛չ՝ ուշ ի, այլ միայն ժա-
նակ զօրութիւն. և ուշ ի յայտ
արեալ իբր զանկուածով
մարմնոյ, այլ մերձակայու-
թեամբ սեռիւթիւն. և ըստ
այսմ ասի ո՛չ՝ անշարժ։
Ուր զի՝ զարեգակին կերպիւ
ասի ո՛չ՝ անշարժ. այսինքն
անշինութիւն, անըմբռնուի,
անտարածութիւն, և յաչի-
տեսութիւն։

Բանակ ի՝ ո՛չ այնմանէ,
ուր այլ ինչ ի, եթէ ոչ հա-
մեմատի տեսակի, ի քանուէ
րեալ տեսակի ի մէ կատա-

ըստ ոմանց։

Ինչ ցի՝ Բանքարտ, Տա-
ղանդ, և Ա նաման, է ան և
նոյն ըստ կշռոյ. Բայց մը
նաման՝ ըստ մուտացման Յ ո-
խայ և 2008 տրամի եղէլ,
որ պարտէր 24 օխայ, և
300 տրամ դնել՝ ըստ կշռոյ
դահեկանի համձայն սմին։
Ինչ ըստ այլոց՝ մեկ քան-
քարն՝ 1500 նուկի է. և է
9000 դահեկան, որ ի մախաղ։

այսինքն, 13500 տրամ։

Ինչ ըստ այլոց՝ քանքար,
և տաղանդ, 12000 ոսկի է՝.
որոյ մինն արժէ 2 մատղիկ։
Ինչ թէ նոյն այլ կերպիւ ևս
և այն ըստ զանազան տե-
ղոյ կերպոշոյ ի հաշուէլ։
Բայ՝ է ոգի բայարձակ,
ինդոդեղէն մարմնոյ. ըստ-
ինքեան գոլոյ բառի։
Բայլելուխ՝ է մակա-
բոյծ սպրդանաց. կամ
գոռումբ նախադեռութիւն։
Բայլայայ՝ է որ ինքեան
յայտնի է. այլ բառին օգ-
տակար է։
Բայլուքն՝ է հաստատուն

գնեմն, կամ զոչ մինն։
Ական որոյ՝ քառակի է նա-
խադասութիւն. ընդհանուր,
մասնաւոր, անորոշ, և եզա-
կան։
Բանն գործոց մարդկին՝
է կրկին. այս է քան մարդ
կային, և օրէն յաճախանա
կան՝ որ է ՊՁ։ Դարձեալ
քանն կամայ մարդոյ՝ է
կրկին. ըստ, կանոն սահման
նիչ՝ որ է կամք ՊՁայնն,
և կանոն սահմանեալ՝ որ է
կամք մեծ մարդոյ հաստ-
տատութիւ կամաց մեծոյ
մարդոյն. քանզի կամք մե-
ծ մարդոյ՝ ըստ ինքեան է
մայեալ, ոչ է քանոն կա-
մաց մեծ մարդոյ, այլ
ըստ որում կամք ընկերին
է հպել ի կամս ՊՁ. որ
լինի հետևաբար քանոն, է
առաջին կանոնի։
Բանքարն՝ է քառ հերթայն
ցերկեն, գոլոյ անուն կշռոյ
ևէ՝ 125 լիտր. որ է այժմուս
է կշռոյ դահեկանի, ըստ ոս
կւոյ. 24 օխայ, և 300 տրամ։
Ինչ կամ քեռւր դահեկան

Ա-կմոնոց։

Բառ՝ արտաբերութեամբ և բան՝ շարադրութեամբ։ Բերականութիւն, ի սահմանս քերականական մասնից գիտութեան։ Մասունք գործակատար և ուղղաձայնութեան, ոչ շատ։ Մասունք ուղղիչք և ի գործ ածելիք, ոչն ոչ շատ։ Գիր, Անուն, Բառ, Բան։ Գիրն ուղիղ, յուղղագրութեամբ։ Անուն, յատուկ և հասարակ։ Բառն, յատուկ և հասարակ։ Բանն, ի շարադրութեան։

Բերականութիւն, ի գիտութիւն ուղիղ խօսելոյ և գրելոյ, ըստ սահմանեալ կարգաց հնոցն։ Մասունք նմա ութ, ըստ հնոցն։ Գիր, Անուն, Բառ, Բան։ Գիրն ուղիղ, յուղղագրութեամբ։ Անուն, յատուկ և հասարակ։ Բառն, յատուկ և հասարակ։ Բանն, ի շարադրութեան։

Գիր։

Գիր՝ զի գիր՝ առաջնորդի, և ուղիղ ուղղագրութեամբ։

Անուն, բառանասղծութեամբ։

Անուն, ի գոյ՝ զի գոյ՝ ասի, և ոչ ի գործ՝ զի գործ ոչ ասի։ Յատուկ՝ զոր միայն մի ինչ ասի, և ոչ բազումք։ Հասարակ՝ զոր բազումք ասի։

Բառ՝ ի գոյ՝ զի գոյ ասի, և ոչ ի գործ՝ զի գործ ոչ ասի։ Յատուկ՝ զոր միայն մի ինչ ասի, և ոչ բազումք։ Հասարակ՝ զոր բազումք ասի։

Բերականութիւն, ի մարդկային իմաստասիրութեան՝ զոր ինչ ի հոմանոցս ասի, ոչ ի գործ՝ զի գործ ոչ ասի։ Յատուկ՝ զոր միայն մի ինչ ասի, և ոչ բազումք։ Հասարակ՝ զոր բազումք ասի։

ներաւոր զիսունգարձ բնու-
թիւնս ունելով. եւ ան-
դրադարձաւոր եղբայր բնու-
թեան յատուկ. եւ ան-
կարողութիւն ի բնութիւնն
ի մարդ, եւ ի գրել. զոր եւ ի
սակաւս ի քանիսն ի խոտնել. ի տե-
ղեակ մնալ ի մարդ. յատուկ
ասել, զի ասեմք ի, զոր
գործս խոտնի. ի հաստատեաս
ձայնս, եւ զբանս առ ուղիղ
առաջարկեալ, որքան ըմբռ-
նէ սորին. եւ այսչափ
բաւական ի ներկայումս
զսակաս նոցա առնուն՝ ք:

Ներակականութիւն՝ բնական
ի՝ մարդոյն, որքան զինքն
բաւական իւրաքանչիւրով
գործել զգալիս ի ներկայումս
նախանձաւոր ասելոյ, եւ գ-
րելոյ՝ զոր ինչ մտաց սպա-
սել:

Թիւն:

Ներակականութիւն՝ ի քաղա-
քավարութիւն մարդկային
գործիքական արուեստ-ը
նախանձաւոր ասելոյ, եւ գ-
րելոյ՝ զոր ինչ մտաց սպա-
սել:

Գիր:

Ներակականութիւնն՝ ի՝ ու
գրականութիւնն. զի հմտու-
որ գոսոյն ի՝ քերականութ-
զգրելն քերել ասացին՝ ու
գրելն գրել. որպես թէ
ծայր գրչին՝ ու գրելն քերե-
լով ընդհանուր զերան թղթ
թին:

Ներակականութիւն՝ ի՝ քաղա-
քավարութիւն մարդկային
գործիքական արուեստ-ը
նախանձաւոր ասելոյ, եւ գ-
րելոյ՝ զոր ինչ մտաց սպա-
սել:

զսակաս ներ առնուն՝ ք:

Ներակականութիւն՝ բնական
ի՝ մարդոյն, որքան զինքն
բաւական իւրաքանչիւրով
գործել զգալիս ի ներկայումս
նախանձաւոր ասելոյ, եւ գ-
րելոյ՝ զոր ինչ մտաց սպա-
սել:

Ա-հմտութ:

Ներակականութիւն՝ ի՝ ու
գրականութիւնն. զի հմտու-
որ գոսոյն ի՝ քերականութ-
զգրելն քերել ասացին՝ ու
գրելն գրել. որպես թէ
ծայր գրչին՝ ու գրելն քերե-
լով ընդհանուր զերան թղթ
թին:

Ներակականութիւն՝ ի՝ քաղա-
քավարութիւն մարդկային
գործիքական արուեստ-ը
նախանձաւոր ասելոյ, եւ գ-
րելոյ՝ զոր ինչ մտաց սպա-
սել:

զսակաս ներ առնուն՝ ք:

Ներակականութիւն՝ բնական
ի՝ մարդոյն, որքան զինքն
բաւական իւրաքանչիւրով
գործել զգալիս ի ներկայումս
նախանձաւոր ասելոյ, եւ գ-
րելոյ՝ զոր ինչ մտաց սպա-
սել:

Ա-հմտութ:

Ներակականութիւն՝ ի՝ ու
գրականութիւնն. զի հմտու-
որ գոսոյն ի՝ քերականութ-
զգրելն քերել ասացին՝ ու
գրելն գրել. որպես թէ
ծայր գրչին՝ ու գրելն քերե-
լով ընդհանուր զերան թղթ
թին:

Երկրորդ՝ զի Քրիստոս՝ լեր նեղոց էր ամենայնի, Մարգարէն՝ և Քահանայ։

Երրորդ՝ զի ի Յորդանան ջրհամ նախնեացն սիտաւ Թլփատութիւն, և ի Գողգոթա ընտրութիւն։

Երկրորդ՝ զի Քրիստոս՝ լեր նեղոց էր ամենայնի, Մարգարէն՝ և Քահանայ։

Երրորդ՝ զի ի Յորդանան ջրհամ նախնեացն սիտաւ Թլփատութիւն, և ի Գողգոթա ընտրութիւն։

Երկրորդ՝ զի Քրիստոս՝ լեր նեղոց էր ամենայնի, Մարգարէն՝ և Քահանայ։

Երրորդ՝ զի ի Յորդանան ջրհամ նախնեացն սիտաւ Թլփատութիւն, և ի Գողգոթա ընտրութիւն։

Երկրորդ՝ զի Քրիստոս՝ լեր նեղոց էր ամենայնի, Մարգարէն՝ և Քահանայ։

Երրորդ՝ զի ի Յորդանան ջրհամ նախնեացն սիտաւ Թլփատութիւն, և ի Գողգոթա ընտրութիւն։

Զգուշ խրատանց։

Քուն՝ ի սխալ, որ լուծուցանէ զանդուլեն մարմնոյն, և անդորձ առնէ զզգայուցիչսն՝ ընձեռանէ գործոց։ և մոռացումն ի մարդկային հոգւոյ։

Քունն՝ ի սխալ անդորոշ, խաղաղանալ իմացմանն զգայուլեցն։

Քուն՝ ի հանգիստ շնչականացն զօրութեցն ընդ առատ կանալ բնականին։

Քունն՝ ի հանգիստ շընչականացն զօրութեանց, որով յառաջանան բնական զօրութիւնքն։

Քունն՝ ի զարշուն շընչ շոյն, արուարքուստ ընդդէմ։

Քունն՝ ի անկարութեանն զգօնութ՝ եզգայութէ, վնասաբերութէ հակամանց։

Քունն՝ ի սպառակեր մահ հու՝ որ ծնանի ի ծուլութէ։

Քնեան՝ 2 ի տարէ. 24 նուկի է. և կամ 144 զի կան է. ցի, մնալ։

Քնութէ՝ ի զարդ խօսիլ զշար զընկերին։

Ի ՄԱԾԱՊՆ ԶՕ
ԼՈՒԱԼ ԿԻՆՋ ԱՌ
ՄԱՐԻԱՄ ԱՂԱՆԻ
ՔԵՐՄՈՒԹԻՆ, ԵՒ ՀՈԳԻՔ ԿԻՆ
ԴԱՆԵՑԱՑ:

ԸՆԱԿԱՆ Ի ՄԱՐԻԱՄԻՑ Է,
ԶԻՆ, ԵՒ ՉԱՐԱՑԱ ԶԻՆՆ ՅԵՍՈՒ
ՀԱՅԵ ՕՐՆՈՒԹԵԱՆ ՝ ԱՌ Ի ԼՈՒԱԼ
ՎԱՆԴԵՐ ԶԻՆԱՒՈՐԱՑՆ ԼՈՒՆԵՐ
ԿԱՅԵՆ ՅԱՇԱՐԱԲԵԱՑ:
ՄԱՐԴ, ՈՒՐ ԿԱՐԴ ՈՒՆԵԼ ՕՁ
ՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐՁԻՔ ՄԱՆ
ՄԱՆԵՑԱՐ Ի ԲՆՈՒԹԻՆ, ՈՐՊԷՍ
ՅԱՐՄԱՐԱՑԵԱԼ ՅԱՆԴԻՄԱՑԵԱԼ
ԼԻՑԻ ԿԵՑՈՒԱԾՔ. ԶԻ ԱՅՍ ԼԻ-
ՆԻ ՀԱՐԿ ԱՆԴՈՒԼԱՆՔԻ ԱՄԵՆԱՅՆ
ԿԱՐԳՄԱՆՑ ԵՒ ՆՈՐԻՆ:
Ո՜Վ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԻ,
ՈՐ ՀՈԳԻՆ ՄԵՐ ՍՐԲԵՑԵՐ ԶՄԱՐ-
ԴՍ ՔՈ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒՑԱՆԵԼ
ԿԱՄԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՔՈՅ ՍՐԲՈՅ
ՀՈԳՈՅ ՔՈՅԻՆ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ԱՆՊԱՐՏԱՒՈՐ
ՄԱՐՄՆԻ ՔՈՅԻՆ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ԱՆՊԱՐՏԱՒՈՐ
ՄԱՐՄՆԻ ՔՈՅԻՆ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ԱՆՊԱՐՏԱՒՈՐ

ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏԱՑՆ ԱՍԷ, ՈՐ

հատարուեն · զոր օրինակ, վէրքն՝ առ երանութիւն · և որպէս ասեն՝ առ բոլոր · զոր օրինակ, որում՝ ասի տան օգտակար · եբրայ այսմ կերպիւ ապաստաղութիւնք հրեշտակ կայ՝ ասին օգտակարք առ երանութիւն նոց։

Օգտակարք կոչին պատճառք հոգեղենք առ՝ ի վախճան ինչ · և օգտութիւն երկեւին երագործութիւնն ասի։

Բարութիւնն՝ ընկալգի առ՝ ընկատարումն՝ կոչի օգտութիւնն։

Զ՝ ի տարր բան տեղոյ շարժուին քննութիւն։

Զ՝ ի մարմին խոնաճուտ եւթոյլ։

Զ՝ ի շիկուին հրոյ, եւշտգոլն ջրոյ եւ եւտուցեալոյ։

Զն՝ ի տարր խոնաճապղնձեղոյն քան զՔուր · թեթեւ քան զՀող՝ և զՔուր · ծանրագոյն՝ և եթոյլ ջրոյ քան զՀուր · արագական, զոր ծուռնեայ՝ եաղդուս · բուռն, անգայտ՝ և շարժուն · առիթ արեան, երկար Ձայնի,

քաղցր համոյ, կարմիր գոյնոյ՝ և զարնան երանակին · վերատեարչ ըղձօսանացն շարժմարան, թեւաւոր բնութեան կոչի, հոգմոյ նուագրան, ժամանակաց բարեժամութիւն, շնչոյ տուեալութիւն, կենդանեայ զուարթութիւն, երբապաշտելի տեսութիւն աչաց, լոյս աչքանչաց, Ձայնի բերանոյ, և այլ սմ Ձայնաստեղ արձագանգոց, յորում ի լոյսն, լուսաստեղն՝ և լուսաստեղն։ Ըստ ոմանց գերիս կայանս · վերին՝ որ ի սահմանի կերպ։ միջինն՝ ի յոյժ ցուրտ · նեղքեն ծայրն՝ մեղմ, թոյլ՝ և միջակ կերպ, կամ խոնաւ։

Ժամադակութիւն եկեղեցւոյ՝ ի օգնութիւն գործոյ բարեաց · առաքեցեալ աստ՝ ի յօգուտ ննջեցելոց · երկնահանդարապետ են երեք՝ առ որս վիրաբինն այլք ամենայնք · այսինքն, աղօթք, ողորմութիւն, ևպատարագ։

Ժիտք՝ են բաժինք եռ պատգեք, որ լինի առհասարակ

Գնել։

Ապրանքն՝ ինչ որ ծախու է։

Ծախել՝ հակառակն գնելոյ։

Ծախու՝ որ ծախելու է։

Ծախուած՝ որ ծախեցաւ։

Ծախուածք՝ ինչ որ ծախեցաւ։

Ծախիչ՝ որ ծախէ։

Ծախարար՝ որ ծախելոյ է։

Ծախարարութիւն՝ ծախելոյ արուեստ։

Ծախք՝ ինչ որ ծախեցաւ։

Ծախսել՝ ծախք առնել։

Ծախսիլ՝ ծախք առնուլ։

Ծախսեցուցանել՝ ծախք տալ։

Ծախսեցուցիչ՝ որ ծախսեցուցանէ։

Ծախսեցուցանիլ՝ ծախսել տալ։

Ծախսեցուցանող՝ որ ծախսեցուցանէ։

Ծախսեցուցանողութիւն՝ ծախսեցուցանելոյ արուեստ։

Ծախսիչ՝ որ ծախսէ։

Ծախսոտ՝ որ ծախսէ։

Ծախսոտութիւն՝ ծախսելոյ սովորութիւն։

Ծախսուած՝ որ ծախսեցաւ։

Ծախսուածք՝ ինչ որ ծախսեցաւ։

Ծախսք՝ ինչ որ ծախսեցաւ։

Ծածանել՝ ի վեր ի վար շարժել։

Ծածանիլ՝ ի վեր ի վար շարժիլ։

Ծածանուած՝ որ ծածանեցաւ։

Ծածանուածք՝ ինչ որ ծածանեցաւ։

Ծածկել՝ ի ներքոյ առնել։

Ծածկիլ՝ ի ներքոյ առնուլ։

Ծածկոյթ՝ ինչ որ ծածկէ։

Ծածկուած՝ որ ծածկեցաւ։

Ծածկուածք՝ ինչ որ ծածկեցաւ։

Ծածուկ՝ ի ներքոյ։

Ծածուկ՝ ի ներքոյ։

Ծածուկ՝ ի ներքոյ

Ուսկ կէս մասն՝ ի մէկ ա-
մանն՝ լինի կէս ժամ. ու՛յ
մէկ ասրինն՝ վեց ժամ ու՛յ
ջուրս տարինն ժողովեալ՝ լի
նի օր մի ջուր ժամ: Եւ այ՛
առնէ գինահատ՝ն, և շատ-
ժ զսովնս և զիզանակս:

Որն և գիշերն՝ ջուր ժամ
է, և տասն մասն լինի. մին
մասն՝ երեսուն մասն է. և
մի մասն՝ երեսուն րոպէ է.
եւ մէկ րոպէն՝ երեսուն վր
հունիթ է. և մէկ վրհունիթն
վեցասուն ժամանակ է:

Որ բնական՝ ի ժամանակ
քսան եղերս ժամուց. ընդ
որով պատահի տրեգանկն
շուրջ զերկնային կիսագունն
տաւ, նառնէ զգիշեր հա
կառակել՝ ընդ ուղիղ մեր՝ և
նոր աշխարհին ամէնքեան

Հոշոտակ:

Ըստ ոտանաւորին՝ զօրն քա
կան տասհանին՝ ի մի՝ ջօրէկ
կէս աւուր, մինչև ցմուտ
կէս օրն:

Ըստ ոտանաւորին՝ ի գիտա
ցիր՝ և ի գիտասցի՝ լեռնացն
լեռնացիք՝ և մտինն արեւու:

Ասհմանք:

Ոտանաւորին՝ որք են ձեռան
կեզք, հայելք՝ ի կէս գիշե-
ղոյ: Ուրեմն՝ յերեկոյէ
յերեկոյ՝ երեք ժամ՝ և ասհ-
զեղեկոյն նախ յիշէ՛լ լոյս
լուսոյն, և եղև երեկոյ,
և եղև վաղորդեան՝ օր մի,
որ գիտեմք կարճ լուծա-
նել՝ եթէ եղև երեկոյ, ու-
րեմն՝ իմաղորդեան եղև ե-
րեկոյ՝ ուրեմն գոյր սկիզբն
նոյնոյ երեկոյին: Եւ այնմ
միջ՝ ի ընդ արշալոյսն
յարեաւ՝ ի մեռելոց, և ի-
մանալի լոյս ծագեցաւ աշ
խարհի. արժան է զի զայն
ամէն արշալուսին դիտող
գիտնական սկիզբն ա-
հուր: Բայց մեղայ՝ իման
ապաստան:

Որ արհեստական՝ ի մէ
նալն արեւու՝ իմէ եզերիճ
մտրտակին՝ ամ՝ ի ծագե
ի՝ ի արեւու՝ մինչև ցմուտ
նորա: Ու այս հասարակ
ասեն զամս ի մի, մի եւ
մասն՝ իմաստակ հու՝ ու
ղիղ՝ ի մտանել արեւու՝ ի
ծագել արեւու՝ ի մի ամ:

Ա-ԳԱՆ-Ց։

յոլովեմք։

Ընծ ասի Յաշխատնական, զոր որում՝ յաշխատնակա-
նագարտ նոյն ե կամքն Ընդ-
ային, եւ՛ չ այլայլել։
Ընդային ասի՝ զոր որում
բայայայտեցեալ մեզ Յիշ։
Մովսիսական ասի՝ զոր ո-
րում՝ ի՛ձեռն Մովսիսի ե-
ղեալ տաւանաբանիչ օրինքն։
Մարգարէական ասի՝ զոր
որում՝ քարոզեցեալ ինձնե։
Ռնական ասի՝ եւ Ընդհա-
րանական՝ զոր որում մեկ
նեցաւ ի Ռնե՝ եւ քայլա-
յայտեցաւ, եւ ի յաշխատ-
րանի՝ յաշխատարանշաց հըր-
շակեցաւ։
Գիրք սբ ասի՝ ակամ Ընդ-
աշխունչ՝ զոր որում ի՛նո-
սին գրեցաւ։
Ընդայլ աւտ օրինք կանոնք
եւ սուրբ ուխտիւնք՝ պարտուն
համակերպել այսիկ՝ առ
ի վերընդունել զոյժ՝ եւզ
ձշմարտութիւնե. եթե քնա-
կանն, եթե մարդկայինն,
ակամ ակնեղեցական՝ եւ աշ
խարհականն, զոր որում

հա-

Գ-ԷՐ-Ի։

Օրէնքն՝ ե կանոն, սահ-
ման, եզերք՝ առնելեաց, եւ
ի՛ջ առնելեաց։
Օրէնքն՝ բաժանել ի սե-
ռական, եւ՛ տեսական։
Օրինք սեռական՝ երեք ե-
ղե, Բնական, Գրաբերա-
կան, Ընտանական։
Օրինք տեսական՝ եւս են
երեք՝ այսինքն, Բարոյա-
կան, Բանական, Ա՛ստղա-
պետական։
Ընդ զոր կարգի Բնականն՝
Ընդամայ տոհմէ։
Բարոյականն՝ ՚Սոյն։
Բանականն՝ Ընդրահամոս։
Գրաբերականն՝ Մովսիսի
խորհրդեալն։
Ընտանականն՝ Նոյ։
Ա՛ստղապետականն՝ մար-
կանոց Ընկերեցուց։
Օրինք՝ են Ընդհակին։
Օրէն յաշխատնական՝ Բա-
նական՝ Ընդային՝ Մարգ-
կային՝ եւ Քրց կրեց՝ այս ե
մեղայ։
Օրէնն յաշխատնական՝ Ի՛մ
Ընդային՝ ե կամքն Ընդ՝ ու-
ղեցեալ Յընդայնոյ հոմա-

գիր։

հաստատակ, եւ կամ մնանեա
հոգ առաքեալ տրեցեալ լինել։
Որպէս յաւետեանական՝ ի
բան՝ ի յՀՌ. կամ նախա
սահմանութեան կատարեալ
լոյ գիտաւ։
Ընդ բան հոմիմ՝ միայն եւ
բանիցեայն ի գիտել։
Լուսկ՝ ի լիութ սպասեալ
լինն՝ գիտելի ի ամ բանա
կան ստեղծուածոյն։
Յաւետեանական օրինին՝
հնազանդ լինչ երկակի։
կամ բան ձանաչման, որպ
ստեղծուածն բանական մի
այն կամ՝ ի ձեռն ներգին
լոյս սկզբան, ոչ ամ արա
րածոց։
հայցակատութիւն՝ լինել բա
նիւ եզրով. եւ երկաքանչ
իւր կերպիւ տարածուն
օրինին յաւետեանականին՝
ի յաւետեանական՝ կիզմա
նէ ՚Ի՚, ոչ ի՝ լինել
կողմանէ։
Որպէս բնական՝ ի ընդ
նուն մարդոյ բնաւորել,
ոչ կատարեալ մարդ առ
ի պատշաճութեան առնել

Պահանջ։
ի յատուկ գործառութեան։
Որպէս բնական՝ ի կցոր
դութեան յաւետեանական օ
րինին, եւ տպատորութեան
Ընդանոյն լուսոյ՝ խառնի
ուժոյն բանական. զի զի
խառնուին առ ի հիմնական
ներգործութեան եւ ախտեան։
Որպէս բնական՝ ոչ ի ա
նակութեան յատկապէս եւ
էականապէս. այլ, որով ոչ
գործ լինչ, այլ անյատակա
պէս՝ այսպէս, զի ունակու
հարկաւորի գործել։
Ընդունայն խառնուածոյ մա
տոյ մարդկային բնութ,
ոչ ցանկականն՝ երթալոյ
կանն. քան որով բանակա
նութէ վարին, առ բնական
օրինան վերադարձին։
Ընդ կարգ հրամանաւոյ բնա
կան օրինացն՝ ի քան կար
գ ձգմանէ բնականացն.
այլ՝ Ասա՝ քան բնութեան
գոյացութ։
Ընդկանուց՝ քան բնութեան
կենդանուց։
եւ ընդանուց՝ քան բնութեան
մարդոյ։
Որպէս

կային օրենք իւր։

Ա՟ՀՄՆԱԿ։

Օրէն Ընծային՝ է հարկա
ւոր արուեստից բնական և
մարդկային օրինացն։

Ահմանն Ընծային օրէ
նացն՝ է՝ իրանութիւն յա
հիմնականն։

Ասէ մարդկային օրինացն
վախճան՝ է՝ ժամանակա
ւոր անդորրութիւն քա
ղաքացւոյ։

Օրէնք Ընծային՝ նախ
կինաբար դիտեն՝ ի բարե
կամութէ մարդկան առ Ընծ։

Ասէ մարդկային օրէնք՝
դիտեն՝ ի բարեկամութէն
մարդկան առ միմեանս։

Օրէնք Ընծային՝ նախա
պատրաստ կարգաւորեն զմ
մարդիկ առ Ընծ։ ասէ զմարդիկ կարգաւորեն առ միմեանս, ըստ որում պատշաճ ևն կարգաւորութէ առ Ընծ։

Բայց մարդկայինք՝ նոքա
հակ այսմ առնեն։

Պարտէ՝ Ընծային օրէնք՝
բաւականապէս կարգաւո
րեն առ այն՝ ներգործուել
առաքինութեամբ մարդ
կային օրէնք իւր։

Գլուխ

Օրէն բնական՝ ևս է առն
նելոյն։ վասն զի հրամանք
աստուածք են հաստատակք։
Ասին երկ պատճառունք, զի
անկատարին, և թէ կա
տարելոյ։

Բայց օրէն Ընծային՝ իշ է
ևս զի հրամանք նորին են
մանաւանդ։

Օրէնք բնականք՝ միշտ և
յամ ուրեք ունին զնոյն
զօրութիւն։ բայց պատա
ճառք վասն խափանման կ
ևս՝ կարեն այլափոխել։

Օրէնք բնական՝ իշ կա
րեն ասել՝ ի վեր անատոյ,
եթէ իշ ըստ նմանութէ։
այլ իշ բնականապէս։

Բայցայայսութէն և տարա
ծութէն՝ հարկաւորք ևս առ
այս զի օրէնք ունին զզօ
րութիւն՝ ընդ հարկիւր
կացուցանելոյ։

Բայցայայսութէն և տարա
ծութէ բնական օրինաց՝ լի
նի յայնմանէ, զի Ընծ սեր
մանէ զայն՝ ի միոյ մարդ
կան բնականապէս առ՝ ի
պահել։

զոյգ

զի հրամայեսցէ քառասնից ( ) ոչ
նուազ, եւ մի՛ աւելի՛ եւ զի մի՛ ինչ
ինչ ի վերայ նոցա ի ծեծ յաւելցի։
Եթէ ոք ի ստրկաց իւրոց կամ ի
սպասուհեաց զաչս կամ զատամն
հարցէ, եւ ապականեսցէ, ազատ
թողուցէ զնոսա փոխանակ աչացն
կամ ատամանց։ Եթէ ոք զգոմէշ
կամ զեզն կամ զայլ անասուն
ինչ հարցէ, եւ մեռցի, հատուսցէ
գին նորա տեառն անասնոյն։ Եւ
եթէ գոմէշն կամ եզն յառաջագոյն
եղջիւրեալ էր, եւ տեառն անտի
ոչ պահեցաւ, եւ սպանցէ զայր
կամ կին, գոմէշն քարկոծեսցի,
եւ մսոյն մի՛ կերիցի, եւ տէրն
անպարտ լիցի։ Եթէ եղջիւրեալ
էր գոմէշն յառաջագոյն, եւ տեառն
անտի ոչ պահեցաւ, եւ սպանցէ
զայր կամ զկին, գոմէշն քարկո-
ծեսցի, եւ տէրն սպանցի։ Եթէ
փրկանս ինչ դիցի ի վերայ նորա,
տացէ զամենայն որչափ դիցի ի
վերայ նորա։ Կամ եթէ զորդի
եղջիւրեսցէ, կամ զդուստր եղջի-
ւրեսցէ, ըստ օրինի դատաստանի
այսորիկ արասցի նմա։ Եթէ զծա-
ռայ կամ զաղախին եղջիւրեսցէ,
երեսուն դահեկան տացէ տեառն
նոցա, եւ գոմէշն քարկոծեսցի։
Եթէ ոք փոս բանայ, կամ փոր-
ելով թողուցէ, եւ անասուն ինչ
անկցի ի նա, տէր փոսին հատու-
ցէ տեառն անասնոյն, եւ մեռեալն
իւրոյ լիցի։ Եթէ ոք զանասուն
ընկերի իւրոյ հարցէ, եւ մեռցի,
ծախեսցեն զկենդանին, եւ զգինն
նորա բաժանեսցեն, եւ զմեռեալն
միանգամ։ Եթէ գիտասցի, եթէ
եղջիւրեալ էր յառաջագոյն գոմէշն,
եւ տէրն ոչ պահեցաւ, հատուսցէ
անասուն անասնոյ, եւ մեռեալն
իւրոյ լիցի։

գլուխ

Մարդկային օրէնք, զոր հրամայեաց Տէր Մովսէսի ի լերինն Սինա։

Եթէ ոք գողացեալ գողանայ
զարջառ կամ զոչխար, եւ սպան-
ցէ զնա կամ ծախեսցէ, զհինգ
արջառս տացէ փոխանակ արջառ-
ոյն, եւ զչորեքին զոչխարս փո-
խանակ ոչխարին։ Եթէ ոք գողա-
ցեալ գտցի ի տան իւրում, եւ
ծեծեսցի, եւ մեռցի, ոչ ինչ հա-
տուցանիցէ։ Եթէ արեգակն ծա-
գեսցէ ի վերայ նորա, հատուսցէ
ամենայն որչափ ինչ ունիցի, եւ
ոչինչ ինչ ունիցի, ծախեսցի վասն
գողութեանն։ Եթէ գողացեալն
գտցի կենդանի ի ձեռն նորա, կամ
զարջառ կամ զոչխար կամ զէշ,
զկրկին հատուսցէ։ Եթէ ոք զան-
ասուն ինչ տացէ ընկերի իւրում
պահել, եւ մեռցի կամ կորնչեսցի
կամ գերեսցի, եւ ոչ ոք տեսցէ,
երդմամբ հաստատեսցի երկոցունց
մէջ տէրն անասնոյն, եւ ոչ հատու-
ցանիցէ։ Եթէ գողացեալ գտցի
անասուն ինչ ի ձեռն նորա, կրկին
հատուսցէ։ Եթէ ոք զանասուն
ինչ տացէ ընկերի իւրում, եւ ան-
կցի ի նա գազան, եւ սպանցէ զնա,
ոչ ինչ հատուսցէ։ Եթէ գողացեալ
գողացցի ի նմանէ, հատուսցէ տե-
առն անասնոյն։ Եթէ գազանն
սպանցէ զնա, ապա թէ ոչ գտցի
գողացեալն, երդմամբ հաստատե-
սցի, եւ ոչ հատուցանիցէ։ Եթէ
ոք զանասուն ինչ խնդրեսցէ ի
ընկերէ իւրմէ, եւ կորնչեսցի կամ
մեռցի, եւ տէրն ոչ իցէ ընդ նմա,
հատուսցէ։ Եթէ տէրն իցէ ընդ
նմա, ոչ հատուսցէ։ Եթէ վարձու
ինչ իցէ, ընդ վարձուն իւրում
կորուսցէ։ Եթէ ոք կուսի ոչ նշա-
նեալ կամ ոչ ամնուսնացեալ զա-
ղախնի հարցէ, եւ ընդ նմա պա-
ղեսցի, հարսնացուսցէ զնա իւր-
եան կնութեան։ Եթէ հայրն նո-
յին ոչ կամեսցի տալ զնա նմա,
կշռեսցէ զդրամ ըստ օրինի կու-
սանացն։ Զկախարդ մի՛ կեցուսա-
նիցես։ Ամենայն որ ընդ անաս-
նոյ պղծեսցէ, մահու մահիւ մեռ-
ցի։ Որ զաստուածս օտարաց
պատարագեսցէ, բացի յԱստուծոյ
միայնոյ, նզովեսցի։ Զպանդուխտ
մի՛ նեղեսցես, եւ մի՛ ընդդիմա-
նայցես նմա։ Զի պանդուխտ էիք
յերկրին Եգիպտացւոց։ Զայրի եւ
զորբ մի՛ նեղեսցէք։ Եթէ նեղելով
նեղեսցէք զնոսա, եւ աղաղակեսցեն
առ իս, լուայց ձայնի նոցա։ Եւ
բարկասցի սրտմտութիւն իմ, եւ
սրով սպանցեմ զձեզ, եւ կիքն ձե-
րոց այրի եղիցին, եւ որբք որդիք
ձեր։ Եթէ ոք դրամ տացէ ընդ
տոկոս ժողովրդեան իմում, եւ
աղքատ իցէ ընդ նմա, մի՛ ընդ
նմա իբրեւ ընդ տոկոսաւոր լիցի
նմա, եւ մի՛ տոկոս դիցէք նմա։
Եթէ ոք ընդ ընկերի իւրում գրաւ
առցէ, մինչեւ մտցէ արեգակն
դարձուսցէ նմա։ Զի միայն ծած-
կոց է մարմնոյ նորա, եւ ոչ այլ
ինչ ունի, զի՞ ննջեսցէ ի նմա։ Եւ
եթէ աղաղակեսցէ առ իս, լուայց
նմա, զի ողորմած եմ։ Զդատաւոր
մի՛ նախատեսցես, եւ զիշխան
ժողովրդեան քո մի՛ անիծցես։
Զանդրանիկս որդւոց քոց տացես
ինձ, եւ նոյնպէս արասցես եզան
քում եւ ոչխարի քում։ Եւ եղիցի
ընդ եօթն աւուրս մօր իւրում,
յաւուր ութերորդի տացես ինձ։
Եւ սուրբ արանց եղիջիք ինձ։
Զմսոյ գազանի զոր գազանք կերա-
ցին, մի՛ կերիցէք, այլ շանց ար-
կանիցէք զնա։

դարձնականին. և կարգա-
դրութիւնք իմն բանին, առ
բարին հաստարակ:

Օրինք՝ մանաւանդ հայ-
ին՝ ի կարգ՝ առ երանու-
թիւնն. և յատկապէս՝ առ
երջանկութիւնն հաստարակ:
Ազինչ հրաման ունի՞ զգ
գործութիւնն օրինաց, եթէ
ոչ լաւ կարգին՝ առ բարին
հաստարակ. առ որ ամ ո-
րինք՝ կարգաւորին զայն
առ վախճան:

Օրէն՝ ի բան ուղղակի,
կարգաւորական գործել:
Իսկ հրաժարականն՝ որ ոչ
գործել, ի կրօն հաստա-
տակաց քաղաքաց, կամ ի
ի գիւղս:

Օրինակն՝ ի յորում իմիոյ
գայլ նման մակաբերութեամբ:

Օրէնքն՝ ի կրկին. առ

վերինս, և առ ներքինս:
Վերինս օրինութիւնն որ առ
Աստ և ապա նորա, որում ի
մարդեցն հաղորդեալ, որում
հաստատեալ, և որ
հայելիքն:

Ներքինս օրինութիւնն՝ ի
տրամիս իշխանութեց՝ և շնոր
հաց, ևս՝ նոցին որ զշնոր
հսկայութիւնս մատուցանել:
Օրինքն զԱստ՝ ի մատու-
ցումն շնորհակալութիւն,
գոհութիւն, և երախտագոյն
Ա. յոյժ ակնածու՝ եւ վկայութիւն:
Օրինութիւն Ա. յ՝ յոյժ
օգտակար ի. և անշահակ
զարտասիրութիւն, և զբաղ
մտապատկութիւն պարգեւաց
նորին:
Օրինութիւն՝ ի յայտնութիւն,
կամ ի պատմագրանել՝ եւ ա-
վարանել:

Ա՛ Ոլ հրահանգից վարժարա-
ցի ատակաբին ներկուս քա-
կամ՝ ի հանդէս ֆիլիսո-
գանձն իմաստից կրթիթակ շու-
Ջայս սահմանաց իմ միտս ու-
ածի ուսման ժառանգ լի-

Ա Ընտան բ գինուէ և չբաղ-
ոմանց լինդրեցոյ , ըստ բնա-
գինուանց • ըստ որում հնչեալ :

գառաչն՝ եզիայլ
ագռաւին , բա-
րբառքն նոյն նմա-
ջոտք՝ և յատկաւոր
կօղք • և ագռաւին՝ կ յոյժ
քաղաքակ , և յոյլ անկրես ,
և երեզոշագատ :

Ընդունան՝ բարբառքն է խոտ
շիկ • նենգաւոր՝ շահագործ՝
և գարտանօղ :

Ընծեղն՝ որ է հաշտարարն ,
բարբառքն է երեզոշագատ , և
շողոքորթօղ :

Ընթուծն՝ բարբառքն է ագա
ռաւական • մեծահօգի , յոյժ
թափառեր , հեզօր , հաճոյական ,
երկնաճեմական • արդար , գէղ

Լինդանէցոյ :

Ծառ , հնչարտ , ակռիշատօղ •
հեթանոսական գազանայ :

Ընտելն՝ բարբառքն է քաղաք
և ուսումնական :

Ընծիւնն՝ բարբառքն է քաջ •
մայրատասկր , մեծահօգի , ա
զատական , արքայասկրտ ,
(ըստ որում եարբքայ թըռչ
նոց •) ամբարտիշտ , կլանօղ ,
և յատկաւոր այլոց կեն
դանեաց :

Ընկն՝ բարբառքն է որկրա
մոլ , կլանօղ , քաղքախոհ ,
խոտաբաւոյ , կատաղի , վայ
րենագնական , անընտել , խո
րամանկ , ննենգաւոր , կեղ
ծաւոր՝ և շարաշահ :

Ընդաղն՝ բարբառքն է բզէղ
ջախոհ , հեզօր , կռուասէր ,
անապատիճ , և իշխօղ հա
ւուց :

Ընագն՝ բարբառքն է բզէղ
ջախոհ , մեծասիրտ , և
յատկաւոր :

Գայլն՝ բարբառքն է կեր
նօղ , յատկաւոր , գաշա
նաձանօղ , զայրացօղ , և ան
հաշտ :

Գորտն՝ բարբառքն է ոչ

Նանձն՝
Ընդունել այհետոյ։
Կամիկն՝ բառս է նեղ
գաւառ՝ և խաբէիկ։ վոգբա
հոգի, բղխանոց, բաժակ
ոակ՝ և հետապնդ մարդ
կային գործոյ հոգնող՝ և
սրտայօդ ոխակալ՝ և կեղ
ծաւոր։
Կասուն՝ բառս է գող։
գաղտուտ, վոգբահոգի՝ և
ջնասաղարթ։
Կարիճն՝ բառս է շա
րաւիզու՝ ակշռամբօղ։
Կոկոտիլոն՝ բառս է
շար։ խարեբայ, և գաշա
ճան։ կլանօղ մարդկան,
այլոց կենդանեաց։
Կին՝ կամ երիվարն, բա
ռս է վոսկեհատկան,
և մեծատիտ։ ներսդխօղ
վատահումբ, և արշաւօղ
յանդգնութեբ։ սրնապարծ,
և սրտմտօղ։
Կուկ մտաւոկ չէն՝ կ գո
ռոզ և պերճ, որ ոչ հաշէ
շարաբոդիլ ընդ իշոյ։ և
թեպետև նախ արհամարհէ
զարուս, բայց յետոյ սոսքը
Կացեալ ընդունի զնոյնս։
Լանձն՝

գիա, զբզոճիչ, և նանրա
հնչուն։
Եղկերուն՝ բառս է բեղ
կանոտ։ և՛ի ժամս շա
րաբոդութբ՝ սրամտի և
շնիմանայ, կ ուշիմ, և խո
հեմ։ ոչ ոք միամիտ, եւսի
շեղօղ։ երկչոտ, և երկայնա
կեաց։
Էշն՝ բառս է աղտոտի,
և խոտելի։ հետ, և հիւ։
բղջախոտ, և վհեհերոտ։
հանգերօղ, եւ երկայնակեց։
ծոյլ, և անզգայ։
Ոսուխակն՝ բառս է
ուշիմ, և նրբահայեց։
և գեր յատկօղ քան զայլ
ընտանուս։
Խոշն՝ բառս է քըն
քոշ, կակուղ, գոռոզ, գա
շաճան, ներհպարտ, վըն
տահ, և մերթ երկչոտ։
ամբարտաւանան, և չարա
սիրտ։
Լաւն՝ կերպիւ իւիք է
գազանաբարոյ, եխուշ։
զայրացկոտ։ եհպարտ։ բեղ
կանոտ, վտակաշուռ, աղ
ուոտի, անյագ, երկրատեր,

Ա՛նանձն՝ բառս է ոմ
մարդ ի, հոգեզուրկ։

Ա՛ղեղն՝ բառս է նետ
ծիր, և մեղրապուճ։

Ա՛ղջիկն՝ բառս է երկ-
ար, եզջարտացող, անարիւն կին
գանի։

Ա՛ղկն՝ բառս է քուռ,
երկնոտ, և ինաստոց։

Ա՛ղխին՝ բառս է խո-
հեմ, և զգաստ, և բազմ
աշխատ։

Ա՛ղտաստանն՝ բառս է
երկնոտ, աղջախոհ, և
բազմածին։

Ա՛ղհատն՝ բառս է հղ
պատ, և աղջախոհ։

Ա՛ռնն՝ բառս է ոմ
բռասեր, բարկացող,
և ագահ։

Ա՛զնին՝ բառս է գառ
նատ, և ելիւրամոլիչ։

Ա՛չխատն՝ բառս է հա-
ճոյական, քաղցր, և երկ-
նոտ։

Ա՛ղտն՝ բառս է վերկ-
խնդրոտ, և զշարացող։

Ա՛ղտուրն՝ բառս է ոմ
գետ, կանոտ, երկնոտ, և
հրէ

Ա՛ղտակերն՝ յայլոց թերէ
նող։

Ա՛ղայծն՝ բառս է
ծոյլ, և անգործ։

Ա՛ղկնկանն՝ միշտ ցաղի
տկոտ, և քաղաքակից խրատա-
նող։ և այն քան յանդուգն
բառս է, միշտ զի վշտանդ
կոտոյց յերեսս Թագաւոր։

Ա՛պաշն՝ արագիլն՝ անկուն
կըն, ուռնին գլխոս եր-
կայնս։ և են բառս քան իւ-
րեանց ուշիմք, եխոհեմք։

Ա՛ղերամարդն՝ բառս է ք
հպարտ, մեծամիտ, փառա-
սէր, և ընդդունակ գաւա-
ղանեաց։

Ա՛ղտրենոյ բառքն՝ ք՝
ջաւխոտ, հզօր, յան-
դուգն, ուժեղ, անկիրթ,
անկատարելագ. յաղթիկ բառ միայն
գիմիոն, եւ՛ չ Թողու երկեք
զիւրեանս առաւելուն
իւր։

Ա՛ղտաղն՝ (ոմ ք վազելի
խոզն) բառս է քաշ-
սէր, խոհեմ, գազանատես
լոյ։ եւ միշտ վազելոյն գըմ-
նոյ, և ատրճանահող։

Ցիւն

Ց ԻՆՆ՝ բառս քն է աճառառս, և բազմակոչ։
Յ ՈՒՆ՝ բառս քն է մատառակր՝ գոռոզ՝ և գաղջ եղջ բահարս անկառավար, և հոգևոր բայց աշխատակից ինդրանի։
Ճ ԻՆՆ՝ բառս քն է խոհեմ՝ դաշտական՝ կնոջ խանձարոյզ։
Ո ՉՆ՝ բառս քն է խորհրդանկ՝ եղբայրասիրաց՝ և ընտանակար։ վՒ որոյ գրի Թե՝ օշն է խոհեմապէն քան զառիւծ կատաղի։

ԿԻՆ ԴՈՒԼՈՑ։

զԻՄ կնդանիս, որք են յերկրի։ յորմէ ոչ այլ ինչ կարէ յառաջանալ բայց ի խայտառակութիւն և ի մեծ ամօթ։ ԼԱՒ ի սոյն գլխոյ բառի յառաջանայ, այլ միայն կրտսեր հոգեաց։ որ բազում ինչ ձեռակերպէ զինքն երբեմն զօշ։ որոյ գիտցես և զսուտորութիւնս ունի յինքեան առաւելութիւն։

❀ Յիւրաքանչիւր Տուեալն Գրութեան։

Նորհիւ՝ եւ ողորմութեամբն Ա.Յ, եւ օգնականութեամբ Սրբուհւոյ Աստուածնին, որ եւ մաղթանօք Սբ. Ամենազօրն Յովհաննու Կարապետին՝ յանկ երեսաց աշխարհեցաւ Նորատունկ բուրաստանս, վայելչապեղ՝ եւ յոգներանգ ծաղկօք, եւ ճոխագնդիւք բազմանակս՝ առատարուրիս վտակօք, ի վառս միոյն Ա.Յ, եւ ի պարծանս ամենօրինեալ դշխուհւոյն երկնից։ Ասէ եւ ի յօգուտ մանկանց ընկերութեան։

Ընդ որում միահաղոյն՝ տուայ եւ վերընծայեալ մատուցի. Ամենակարողութեան, Ամենիմաստութիւն, Ամենաբարութեան, Աննիւթ զօրութիւն, Անքուէլանդակութեան, Անշուշտ աշխարհութեան, Անեզր երանութեան, Մշտնջենաւորութեանն Ա.Յ։

Գոհութիւն ի ընչաւորացդ, Օրհնութիւն ի յզգայականացդ, Փառք եւ պատիւ ի բանականացդ, Ամենաբարի Ստեղծին հանուրց բնութեան. որ ունի զամէն, յորմէ եւս ի մէն, զորմէ կախեալ կան եւակք հաստուրք, եւ տեղեաւն անյապաղ բաղձանօք գոլ ընդունակ եւ տեղի նորին մշտածաւալ շնորհացդ եւ գթութեան։

Յորոց մի եւ ես յեռանեալ սորուկս եւ թափուրս ի խոնհեալ իմասանոց, ապուկն լոկ եւ եթ անուամբ քրիստոնէին գոլեալս, ըստ Տն շնորհելոյ պարգեւացն առաքն. որ անաչառապէս եւ առատաձիռօրէն նոր հեղու ի սիրտ եւ ի հոգի՝ սիրով խնդրողաց։

Ա անաւետանդ յայսմ թշուառականութեան՝ եւ ընտանեկան դիպուածոց ամենակի ներկայակայնիս յաւիտեան, նոր անչնորհին կը անձինս մեղապարտս արժանաւորել գործոյ սորին յաջողման՝ սակս անթիւ եւ անհիշատ անօրինութեանցս իմոց : Բայց սակայն ես հիւծոյս ուժգնութիւն եւ կատարումիւն, գթածդ, անանախանձն, եւ բազմամատոյցդ՝ առ՝ ի յայս ածել զայս նորածին եւ իմաստուցեալ մտեանս՝

Ո՛Ւ ԿՈՒԷ Ս-ԳՆՈՒԱԾՈՑ:

Ի Հայրապետութեան Սրբոյ Էջմիածնի Աւետիսեան Տեառն Ղազարու Սրբազան Կաթուղիկոսին
ամս՝ Հայոց:

Եւ ի պատրիարգութեան Սրբոյ Երկի Տեառն Յակոբայ Ընտրեան Արտապետի՝
Արժանապատուին իմոյ:

Եւ Առաջնորդութեան պօլսոյս Պատրիարգութիւն Տեառն Մինասայ Խոհիմազարդ եւ Ազնուագործոյ
Արդապետի:

Արդ՝ թէպէտ զանազան ահեղանք գտանին, եւ կայծակունք գտանիլ յայսմիկ, թէ ի Հնդաւան Սրբազան տեառնէ, եթէ խնամոնեղն յաւուրս քոյ, քանզի էր հասեալ ոսոխելոյ վերկարուն քանիկ՝ առանձն զանց արարաք :

Եւ զի իրարաքանչիւր ահեղանք օրք եղեալ կան առ, եւ ահեղանեան զէր ինչ • ոչ միապէս եւ ըստ նոյն կերպի, այլ զանազանաբար • զի ոմանք զէութիւն ահեղին

բանիկս։ ոմանք ըստ մասնաճոռոմէին։ ոմանք բաժան մասիք։ և ոմանք ըստ յատկութեացն այնպէս՝ և այլոց գայիսն որոշման ցուցանեն, և զանազանապէս ծանուցեալ յայտ առնեն։

Զի ըստ Դաւթի մեղկասիրի՝ վեց են տեսակք սահմանելոյ զերան, որ զհամայն էակս յայտ առնոյ՝ և զգիտողն սահմանեալ։ (այս է զնմանաստութիւնն) առլով զերկուսն՝ ի հուպ ենթակայէ և՝ ի կատարման, և զերկուսն՝ ի հեռի ենթակայէ՝ և՝ ի կատարման։ զիններն յատուկնութիւն։ այ, յատաւելութիւն և՝ ի գերազանցութիւն։ եզմիսն՝ ի տուեալութիւնն, որ ասէ թէ՝ իմաստասիրութիւնն՝ է սիրելութիւն իմաստութեան։

Որպէս իմ հարեալ՝ ի սէր սիրելոյն խանդակաթօրէն, և ջերմեալ՝ ի սմին զյոգնութս, զորս կամ՝ իմոյս ուսոյ փորձիւ, և կամ զապագայս հարցաքննմամբ ինձ նախածանեալ, մինչ ընթեռնուի զմատեանս տրեզանիոյ հարց, և իմաստասիրոյ վարդմապուռնից։ զի ասէր ասէ, յիմոյն դոյզն ինչ գոլ նոցա ասացն, և բազմապատկապոյնք յայլոց։ որ իբր՝ ի պարտեզս իմաստնոյ գինոլով և զբօսանալով, զգանազան բուրմանց նոցին գիտութեան զբիմն իմ առ եղեալ հոտոտեցայ։

Աստի և ըստ բարուց մեղուաց՝ զգանազանս՝ ի մի ձայնակ զուգախառնեցեալ զծաղիկունս։ երթեալ յեղեալ զյատկանս այնոսառուցեալ զբանս, և մեր զիմոյս աշխատութեանց գշարադասութիւնս։ ըստ որում թոռիւր ինքս՝ երիմաստասիրոյն՝ և թարգմանչին Հայոց։ զի յիւրաքէ վերլուծութենէ՝ զի ոչ ըստ իւրոց ինչ ծածկութեան։ այլ զի՝ ըստ իսկ

Համագումնի առն ուսումն ոգեցնելոյ։

Դամասքաւոյ ըստ եռանի գործիմ ըզ գուն։
որ ինքն անկատ գոլով հաստատեն՝ սրբոյ գհա- տուն։
Ընդ գարշեալ՝ զի ոչ այնքան սրմանդն և բարձրացօն
ամբարհաճաճումբ համարձակեալ առաքադրեմ զիս
նայմիկ ուսուցանօղ, և իբր ներմուծանօղ յիմաստն
գիտութեան, այլ իբր ի նոյնուս, հաղորդեմ զիս ընդ-
ձեզ։ զի ես առանձն ուսանօղ աշակերտ՝ ազիս ինքն մար-
զօղ ընձեռեմ, և ոչ ուսուցանօղ վարդապետ. քանզի
փոխադրապէս լինին առաքեմ միոջ ուսուցանեն մար-
դիկք, ուսանին և ինքեանք։
Ուսոն և մարզեցեալ գհամայն վայելօղսդ յայսմ գործոյ
կահս վառակ, եթէ գուանելոյն սիրելուն ինչ՝ ըստ ո-
րում են բարք մարդկային. (զի ըստ ասելոյ ուսումն խո-
հեմութիւն։)
Մխոք մարդկային գոլով սրկատ սրմատ- ին.
զի անսրմատ միոյն միայն գըստա- նի։
Սիրել հայցեմ ուրեմն, և զայնս ձերում խոհեմու-
թեան յանձնեմ։
Ահա ես յիշման արժան առնել զմտածեալս ի մտընելն
ապականութեան՝ զի՝ տակն աշխարհակոտոյս. և
զչոյլն իմ՝ զՅարութեան սրդի Նահատեան
Աստուածեան. և զմայրն իմ հանգուցեալ
զՍուսաննա, զի ի նոսա ես ծնեալ եմ, և
մարդաշատութեան սրդի յիշատակեմ զիս
զամենայն հոգւով և մարմնով։

Ցուցակ Տեսչին Գրքոյս։

Ա.յլև յիսո այսց՝ յիշեսջիք և զսպասաւորսն զնեղին Մահտեսի Յօհաննէս, անուամբ և նէ Սարկաւագս. եգծնօղն իմ զՄահտեսի Ղազարն. և զմայրն իմ զՏիխխիմէն. և զորդեակն իմ զՏիրացու Սահակն. և զայլ ամ սրեան առու մերձաւորսն մեր հանդերձ ննջեցեալսն։

Ասկ և յիշեսջիք զաշխատաւէտ գործարանիս մերոյ զշաբաթաւորդ սուրն զՏիրացու Ղնաւորն. և զծնօղն իւր հանգուցեալ զԱհարոնն Դրիգորն. և զմայրն իւր զՄարիամն։

Սակ զվիւս աշխատաւէտ գործարանիս զբրանաչան՝ զհոյակ սեանցն զԱղնատիոսն. և զծնօղն իւր հանգուցեալ զԱրտապետն, և զմայրն իւր։

Եւ զայլ աշխատաւէտսն մեր յիշեսջիք Տէր. և դուք յիշողջիք, յիշեալ լինիջիք յերկնից արքայութեանն. որ է օրհնեալ Տէրն յաւիտեանս, Ամէն։

Տայր մեզ որ կեր"։

ԱՐՑԱԽԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Վ Ե Ր Ջ։

(Շէն ու անուշ լեռ՝ ի յոյժ) (ցեալ։
(Ու երկ բարձմամբ՝ լինին լոյս) (ցեալ։
(Երկ հարեւտով՝ յոգնատես) (տեալ։
(Ի կատարեալ՝ յինքեանմէ ծով) (նեալ։
(Վառ խմատակ՝ գեղեցիկ ո) (գեալ։
(Ո՞վ ինչ սահմանի՝ շարակո) (ւեալ։